Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

From the library of

HOVSEP ARSLANIAN

given in his memory

by his wife

Areknaz Arslanian

95642

(715)

PRINTED IN TURKEY

ԲԱՐԻՍՏԷ ՆԷԼԷՐ ՕՂՈՒՐ

ԳՐՄՄԸ ԷՎՎԷԼ

ԷԼՄԱՍ ԹԱՃԻՐԻ

Միւէլիֆի

ԲՍԱՎԻՒ ՏՐ ՄՕՆԹԷՐԻՆ

ՄԻՒԹԻՐՃԻՄԻ
ԵՂՎԱՆՆԵՍ ՓՕՂԱՍԵՆԱՆ

ՆԱՇԻՐԻ
ԳԱՐԱԳԵԶՏ ՊԻՊԷՐԵԱՆ

معارف نظارت جلیلهسنك ۲۳۲ نومرولی رخصتنامهسیله طبع اولنمشدر

Կ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ ՄԱՔԹԱՒԱՍԸ
ԵԵՆի-ճամի, Չիչէք-բազարը Ն. 23
ՍԹԱՆԳՕԼ

1889

2004

HARRY G. BERBERIAN
837 WASHINGTON ST.
BOSTON, MASS.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Ереванская Государственная Библиотека
ՀԱՅԿ ՍՍՌ-ԻՆ ԿԿՀ
42183-68

ՊԻՐ ԻՔԻ ՍԷՕՋ

Օքոմք՝ ճան ոբբընըբ- փոխոխբ ղոբ ոեվ- ոբբ . հիս ղոբ ևեոեչե ճոոոոոբչ՞ ոլմոբմ՝ ևե , ղոբ ոոորևբե փորոլբ- ոն՝ ճոհվ ինփբ ոլմոբն .

Ցրանսա մէշահիրի իւտէպասընտան Մօնթէսքիէօ նամ միւէլլեֆին շու քէլամը մէշհուրը , պիր հագըգաթը մութլագա սայըլտալիր . զիրա տիւնեա՝ եինէ միւէլլիֆի միւամիլէյհին գավլինմէ , պիր ատրը մուսախպէթ վէ ճէֆա օլուպ , ինսան հէր ատաթ վէ հէր տագըգա պիր թագըմ տէրտլէրէ , քէտէրլէրէ վէ խուսուսըյլա ճան սըգընթըսընա տիւչար օլտըղընտան , վէ պուննըն տէֆի գըմիրնտա խէ՝ հէր նէ գատար պագը էրպաղը ճէհալէթ զէվգ ու ակֆա տէրեատըննա աֆըլըրլարատա տա , ագը սէլիմ վէ քէմալէթ սահապը քիթապ միւթալաասընը էվլա կէօրտիւքէրինտէն , էտիպի միւամիլէյհին շու սէօզիւ նագատալիի ինքեար պիր հագըգաթ բէննիհի ալմըշ տըր . էվվէթ , հէր տիւրլիւ քէտէր , գատավէթ վէ խուսուսըյլա ճան սըգընթըսը օգուտագլա միւնասէֆի օլապիլիր . ինսան պիր տէրտնաք տիւչիւնճէյէ կիրիֆթար օլտո՞ մը , պուննը անը վահիտտէ տէֆի՝ իքթիճնեն չարէի եէկեանէսի միւթալաա տըր քի , պու սայէտէ ինսանընն զիհնի աշըլըր , գուվվէի ֆիքրիյէսի թէվհատիւ իտէր , պիրմէտիյի չէյէ ակեահ օլուր վէ հագայիգի տիւնեայա վէ էտրարը ալէմէ վուգուֆ բէյտաա իտէր . չու հալտէ օգուտագ՝ ճան սըգընթըսընա սահիհէն միւէսսիր պիր իլաճ տըր ։

Լաքին միւթալաայա մահտուտ քիթապլար միւթէատիտ օլուպ , աէլմի մաթպուտաթ ֆէննի , էտէպի վէ սաիր քիթապլարդա մալամալ պուլընտըղընտան , պուննլար միյանընտա հաննկըսը տահա զիյատէ օգուտագա շայէսթէ տիր տէյտ պիր սիւալ վարիտ օլսա , ճէվապէն տէնիլիր քի , հէր նէ գատար ֆէննի վէ սաիր քիթապլար խայըտտան խայըտ մուճիպի իսթիֆատէ խէյէրտէ , հէր քէմճէ անլայըլմասը միշքիլ վէ պագը քէրրէ տէ մուհալ գապիլինտէն օլտըղընտան , էն գիհատէ միւթալաայա չայէսթէ կէօրիւճն քիթապլար շէհրենայճլէրր սայըլըր . հաքիգաթ պուննլար՝ քէմալէթ վէ մէհարէթի միւսէլլեմ օլան զէվաթը միւթէպէրէ վէ միւէլլիֆինի մէշհուրէ թարաֆլարընտան գալէմէ ալընմըշ վէ հավի օլտըգլարը իսլյէթամիզ նօգթալար վէ հայրէթէնիզ ֆըգրալարըտա տահրիճէ ագլ ու զէքասը քէվսի վէ էֆքար ու էզհանը քէնդիր իքմէյէ միւսթահտա պուլընմըշ օլտըգլարընտան , կէրէք էվվօրատա վէ կէրէք մէմալիքի մահրուսէյի Շահանէտէ միւսթահագգ օլտըգլարը բաղտէքի ուսուսիյէէյէ մագնար օլտուշլար տըր ։

ՂԱՐԻՑ ԳԻՐ ՍՐՐՐ Նամբչա Նէչր իթոխիմ քիթաս՝ պու ոէֆա բէսիտէի հասուլ խիթամ օլմուշ օլմաղէ, ոէօրթ աչնէոէն միբթէնա-վիզ պիր միւսուէիթոէն պէրու ամիզանէ թաս ու նէչր իթոխիմ հիքեայաքը միւֆիտէյ պիր էսէրի նաչիզ տահա իլավէ իթմէք, վէ պու սուրէթլէ գարիինի քիրամ հազարաթքընըն ճան սըզընթըսընա պիր իլահ տահա թէսաբիք իթմիշ օլմազ իւզրէ, Յըրանասընըն մէչա-հիրի հիքեայէնիւ'իսանընտան Քաավիէ սը Մօնթէբէն նամ միւէլլիֆինն ԲԱՐԻՍՏԷ ՆԷՎԷՐ ՕԼՈՒՐ իւնվանըը էսէրի պինագիրինն նէչրինէ իպ-թիսար իտյօրը։

Քաավիէ սը Մօնթէբէն՝ ասարը ատիտէ վէ նատիտէսիյէ Յըրանասա-սա միւսուէիթի գալիէ զարֆընտա էհալինն նազարը բաղպէթինի ճէչլա իյէ-միշ օլըրը միսիլլու, էքմէքճի Հաֆուն վէ Իարիս Ճանֆա-լարը նամ քիթապլարընյա օգուլյանդարընընդն տահի բաղպէթ վէ թէ-վէճճիհհինէ մազհար օլմուշ օլըրընտան, միւէլլիֆի միւսանիէյհ հագ-գընտա հէր կէօնէ սիհհայիչտէն սարֆը նազար վէ չիմտիկ գատար հագգը աճիգանէմտէ իպրազ իտիէկէյէն թէչվիգաթ վէ համիյէթ պուննտան պէօյէ տահի տիրիգ պուլրուլյայաճաղընը գավիյէն մէմուլ իտէրիմ։

Ն. Գիպէրեան

ՇԷՐԱԻԹ

Իչպու բօման չարչընպիհ վէ ճուման իրթէսի կիւնէրի նէչր օ-լուննուր։

Ապօնէ օլան զէվաթ մահ պէ մահ պէշէր դրշ. էօտէմէքլէ, չըգան նիւսախէչերի ախզ իտէպիլիրլէր։

Թաշրըալար իչին ապօնէ պէտէլի բօսթա բարասընդա պիրլիքտէ տղթը գրուշ սըր։

Թաշրըալարտան ապօնէ պէտէլի իչին բօսթա բուլու 20 բարալըգ օլարագ կէօնտէրիլմէսի բէճա օլուննուր։

Ապօնէ եազըլմագընդա արզու իտէնլէր, մաքպաամընդա, եախօտ զագ'թա միւվէզզիլէրինէ միւրաճաաթ իտէպիլիրլէր։

Մէքթուպ վէ սայիրէ, Սթամպօլտա Զիչէք-բազարընտա 23 Նու-մէրօլու մաքպաամընդա կարագեօ Գիպէրեան իսմինէ կէօնտէրիլմէյի տիր։

ԳԼՄԱՐ ԼՎՎԼ

ԻԼՄԱՍ ԹԱՃԻՐԻԹ

1

Ինկիլիզ էրքանընն Հինտիստան գրթասընըն էն զէնկին պան-քէրի առտ օլունմասա պիլէ, էն զէնկինլէրինտէն պիրի օլան ձօն Մօրթիմէր Նամ չախսըն իշ օտասընտաքի ատմա ատաթ՝ աշաֆրանիկա ատապահրն ծնունու չալտը։ Զիրա էվվէլճէ չուրա-եը պէէան իտէրիղ քի, հէր նէ գատար իշպու հիքեատէմիղ՝ սըրֆ Բարիս էօմրինէ մախսուս իսէտէ, մուգատատէմաթը Հին-տիստանըն Գալկիտա չէհրինտէ վագը օլտուղունտան, գա-րինի քիրամընմըզ հազարաթընը չէհրի մէգքիւրտէ պուլուն-տուրմագտատըզ։

Մէգքիւր օտասա, այրը այրը հազրխանէլէր գարշընընտա օթուրմուշ օլարագ իրի քիչի պուլունուպ, պունլարտան պիրի՝ պիրը իթոխիկիմիղ պանքէր, վէ տիկէրի իսէ, մէյուզ ումրն քեա-թիպլի խուսուսիսի իտի։

Ձօն Մօրթիմէր՝ էլլի պէշ էլլի ալթը չաղլարընտա, գրան-թա, քէսիք սայր վէ ուղուն ֆազլօրի սագալը օլուպ, իտապի-աթը հէմ աէրթ վէ հէմ խայրխահ պիր ատէմէ պէնզէօրտու։

Օտանըն բէնզիրէլէրի եարը աչըգ օլմասընա, վէ բէրտէլէ-րին նըսֆէն գարաթընըմըշ պուլընմասընա թաղմէն, հէյրաբէթի հավանըն չիտտէթի հատպիլէ, պանքէրի մէրգում, պէէաղ պէզտէն պիր էլպիսէ կիսէյնմիշ իտի։

Քեաթիսի՝ եիկիլիմի սէբիղ չաղլարընտա, վէ օրթա տէ-րէճէտէն պիր աղ գիեատէճէ պօյլու Ճարլ ժէյրար իսմինտի կիւ-

զել պիր տէլիդանլը օլուպ, թապէն նաղիք, ճէսուր վէ չէվիք իտուկի՝ թաւլը ու սմանաչնատան անլաշըլըյօրտու։ Մէրգումէն սմսաը իլք պագըչտա նաղարը տիդգաթը ճալիպ օլուպ, չէօյլէքլի սաչլարը գարա, անլը եվրթսէք, կէօզլէրի գօհու մախ, վէ կէօզլէրինէն բարլադըղը՝ ֆէթանէթի ազիմէ վէ սէպաթը գավիյէսինի միւպէյյէնէն օլարագ ադսէնտաղ վէ թէպէտտիւլէ մախլ, բէնկի տօնուդ, տօտագլարը դըրմըզը, վէ գարա սաղալը իրէք կիպի եուսիյագ վէ տօկունճա իտի։ Գու կէնճինէն բէվիչի հալի՝ քէնտիսինէն Ֆրանսըզ միլլէթինէ մէնսուպ օլտուղունու տէլալէթ իթմէքտէ իտի։

Գու իրի չախը գարիինի քիրամըմըզա թագտիմ իթտիկիմիզ էնսատէ, իրթիսի տէ եազրխանէլէրի իւզէրինէ էյիլմիչ օլարագ, սիւքիւթլէ չալըշըյօր իտիլէր։

Գանքէր՝ մէմուրը մախսուսը թարսաֆքնատան քէնտիսինէ իթա իտիլմիչ օլան հիսապաթըն թէտգիգիյէ մէչղուլ օլուպ, Շարլ ժէրար տախի թէքմիլ տիւնեանըն տամղա բուլլարընը հավի օլան պիր խայլի մուհարրէրաթը կէօղտէն կէչիրմէքտէ իտի։

Գու միւշքիլ վէ ղահմէթլի խըզմէթ՝ մէրգում՝ տէլիդանլըընէն վէզաիֆինատէն օլուպ, անճագ քէնտիսի Գոնթ-Ռէնը-Լոֆէն նամիյլէ մահարուֆ օլան էֆէնտիսի պանգասընատա, խըզմէթի մէղրիւրէնի հիսանի սուրէթտէ կյֆաեէ, տէրքհար օլան մէհասրէթլէ միւդաէատըր իտի։

Շարլը ժէրար՝ տօգուդ լիսան, եանի Ֆրանսըզ, Ինկիլիզ, Ալման, Րուս, Իսբանեօլ, Իթալեան, Ռրաբ, Հինտիա վէ Չին լիսանլարընըլա թէքէլլիւմ իտէպիլիր իտի։

Մէրգումէն եազրխանէսի իւզէրինտէ եիւզ էլլիտէն գիեատէ մէքթուպ մէվճուտ օլուպ, քեաֆֆէյինի տախի օգուսմասը, միւնատէրիճաթլարընը պիր գաչ քէլիմէ եախուտ պիր գաչ սաֆըը իլէ մուխթասարլաթմասը, է՛ն մուհիմմ օլանլարընը պանքէրէ թէպլիղ էյլէմէսի, վէ ճէվապլարը իչին տախի քէնտիսինտէն թալիմաթ իսթէմէսի լազըմ իտի։

Իսթիտար իթտիկիմիզ հիքմեաէնին պաչլըճա էչխասընատան պուլունան Շարլը ժէրար հադգընտա եագընտա մալիսմանթը միւքէմմէլէ իթա իտէճէկիմիզտէն, չիմտիլիք պու գատար իլէ իքթիֆա էյլէրիզ։

Տայիրէյի մէդիւրէտէ, ճօն Մօրթիմէրին՝ ֆէվգէլատէ սիւրաթլէ եազընըզը բադգամլարըն հասըլ իթտիկի գալէմ սէսիյլէ, քեաթխային՝ մէքթուպլարըն մահֆազալարընը էրթըզ, իչինտէքի մէքթուպլարը այնասը սէտասընատան զայրի ոէս իչտիրմէ յօրտու։

Նակէհան պանքէր՝ մուամէլէսինի գաթի իլէ, պաչընը եօգարը գալընըրզ, Ֆրանսըզ լիսանը, ֆագաթ Ինկիլիզ թէլէֆիւղիյլէ։

— Րէճա իտէրիմ, միւսիւ ժէրար, սիզէ պիր իֆատէմ վար։

Ֆեաթխա. — (Էֆէնտիսինէ տօգրու տէօնէրէք.) Էֆէնտիմ, պագը մալիւմաթ մը իսթէեօրսունուզ։

Գանքէր. — Էվվէթ, սանընըգքար՝ միւշթէրիմիզ Մ. Էթիէն Գէրօնուն հիսապընը թահգըգ իթտի՝ մի։

Ժէրօ, էլինի, մէքթուպլարըն եանընտա գօնուլմուշ օլան պիր տէմէթի քեաղըտլարտա ուգաթմըշ, պու տէմէթի տաղըթմըը, վէ իչինտէն, եազը վէ բադգամ իլէ տօկուս պիւնիւք պիր քեաղըտա ալարագ։

— Իչթէ, էֆէնտիմ, իսթէտիկինիզ հիսապ պու տուր, տէտի։

Գանքէր. — Էթիէն Գէրօնուն պանդ ամսապըն մէվճուտունէ գատար տըր։

Ֆեաթխա. — (Եէնիտէն մէղրիւր քեաղըտա աֆֆը նաղտր իտէրէք.) Իչթէ միւեօն օն տօգուդ պին լիրատ ըսթէրլին տիր քի, Ֆրանսըզ ազչէսի հիսապըլա, էլլի պիր միւեօն տէօրթ եիւզ եէթմիչ պիր պին ֆրանգ իտէր։

— Նէ՛ կիւզել սէրվէթ... իչթէ պու տատմ, պունատան հէման օթուդ սիկշ սէնէ պադտմ Հինտիսթանտա ան բարասըդ կէլտիկի հալտէ, պու կիւնքի կիւն պէնտէն գիեատէ սէրվէթէ մալիք տիր։

— Էֆէնտիմ, միւսաատէնիզէ մադրուրէն չունուս սիւսալ իթմէկ իսթէրիմ քի, վաթանտաչըմ օլան միւշթէրիմիզ էթիէն Գէրօ՝ պու սէրվէթի նէ՛ սուրէթլէ գազանմըշ տըր։

— Էվվէլ էմիրտէ էլմաս արամտակա գալըբ՝ մուախխարէն պուլտուղու էլմասլարը սաֆֆարագ, պու գատար ճէսիմ պիր սէրվէթէ մալիք օլապիլմէշ տիր. քէնտիսի՝ գահէթ

սատէ օլան հիքեաեէսինի պանա նագլ իթմիշ տիր։ Մէրդում՝ Բարիատէ Մատէնլէր մէքթէպի շակիրտանընատան օլուպ, զայէթ կէնճ չալտա պուլունտուղու հալտէ, շէհրի մէզքիւրատէ մէտատրը թէայեիւշինիւ կիւճ հալ իլէ չըգարապիլմէքտէ իքէն, իգ-պալինի տէնէմէք իւզրէ միսմէմիլքեաթըմըզա կէլմիշ տիր, Գէչէի սայիր պին քիշի օլսա, մուվաֆֆագ օլամաեաճագլարը տէրքեար իսէ տէ, քէնտիսի տահա մահիր եախսա տահա պի-եատէ պախթիեար օլմասըլա մուվաֆֆագ օլմուշտուր։ Շէօյլէ քի պիրինճի տէֆատա, գուվվէի ֆիքրիէյի ֆէվգէլատէ իլէ պիր էլմաս մատէնի քէշֆ իտիպ, վէ սէնէվի պիր թախթասըլա մատէնի մէզքիւրուն իմթիազընը ալըպ, պիթթապի ֆէվգէլատէ կէրմի իլէ չալըշմաեա պաշլատը, վէ իքի սէնէ սոնրա, մէմլէքէթիմիզին է՛ն միւթէպէր էլմաս թաճիրլէրինտէն պիրի օլմուշ տուր։ Գէչ սէնէ սոնրա տահի Մէհլան սատասըն-տա, եիւզ եիկիրմի ինկիլիզ լիրասը, եախսա իւչ միլեօն ֆրանգ պէտէլ իլէ ինճու ավրնա մախսուս օլան պիր մահէլլի սահըն ալմըշ, վէ ախիրէն մուպաեաա ֆիւեաթընըն իւչ միսլի պէտէլ իլէ թէքրար ֆիրուխթ իթմիշ տիր։ Մէրդումուն Օպօգատա վէ Բօրսայիտատէ մաղազալարը պուլունուպ, պադը միւշթէրիլէր՝ ղաեէթ ֆահիշ ֆիեաթլէ ախզ ու իթա իթմէք իւզրէ քէնտի-սինէ միւրաճաաթ իթմիշլէր տիր։ Վէլհասըլ, Մ. Գէրօնուն, քէնտի էմէք վէ ղայրէթինին մահսուլու օլան օլ բարլագ միգ-տարը քիւլլիի մէպլաղ՝ կէօղիւնիւզ էօնիւտէ պուլունուեօր, ֆագլա սէօզէ լիւզում եօգ տուր։ Ա՛հ էթիէն Գէրօ՝ պախթի-եար վէ մէսում պիր սատէմ տիր։

— Հալպու քի ղայրը լաեըգ պիր սաատէթլէ մէսում տուր։

Շարլ ժէրար՝ պու սէօզլէրի միւէսսիր պիր հալ իլէ սէօյ-լէտիկինտէն, պանքէր՝ թէաճճիւպանէ,

— Նիչին ղայրը լաեըգ օլուեօր, տէյի սիւալ իթտի,

— Քէնտիսի գատար ադիլ վէ չալըշդան օլան տիկէր քիմ-սէլէր՝ էօյլէ պիր սաատէթէ նայիլ օլամատըգլարը, վէ պէլքի տէ ասլա նայիլ օլամաեաճագլարը հալտէ, մէրդումուն պու մէրթէպէ նայիլի մէսումսիզէթի ըէվայը հանգի մը տըր։

— Ազիզիմ միւսիւ ժէրար, էկէրչի պու եօլտա պահս իթ-

մէնիլէ, քէնտի շահսի վազիւէթինիզի էյմա իտիեօր իսէնիզ, հագդսըզընըզ, Իմտի պիր ազ սաղլըգը օլուն, վէ պու տէ-րէճէ իսթիճալ իթմէզսին։ Միզին տահի էհլի սէրվէթի օլմանը-զա հիչ պիր մանի եօգ տուր։ Հէր քէս քէնտի սըրասընտա, Թէէմին օլուն քի, պէն սիզին լիւճագաթ վէ գաապիլիեէթինիզի պիլիրիմ վէ անլէրի թագտիր իյլէրիմ։ Սիզի, Րէժան Սթրիթ սօգաղընտաքի իտարէխանէմտէն ալըպ, Ինկիլթէրատան պու-րատա ճէլպ իթմէքլիկիմիզ, մահզա սէրվէթի սահիպի օլմագլըգ վասըթալարընա սիզի մալիք գըլմաեը տիւչինտիւմ։ Զաթէն իհալէ իթտիկիմ մէմուրիյէթ իլէ, սիզի պանա եագլաշըրըտըմ, վէ տիկէր պիլճիւմլէ մէմուրլարըմըն նագարը հասէտինի ճալիպ պիր հալ ու վազիւէթէ սիզի իյսալ իթտիմ։ Ալտըդընըզ թախ-սիսաթ տահի, պիւեիւճէք թատարրուֆաթ իճրա իթմէնիզէ միւսաիտ տիր։ Իմտի, սիզ, իպրաղը ղայրէթատէ, վէ պէնի խօշնուտ իյլէմէքտէ տէվամ իտին, խուսուսիլէ էմնիյէթիմի սէլպ իթմէնին։ Միսաթախպէլին հագդընըզատաքի թէնսիպաթը նէ՞ իտուկինի պիլմէզսինիզ։

— (Ճիւզի մէրթէպէ միսաթէհզիեանէ.) Միսիս, հագդըմ-տա սէրքեար օլան խայրխահլըգընըզը պիլիեօրում, վէ պուն-տան տօլաեը միւթէշէքքիւր պուլունտուղումա թէէմին օլուն, Ճագաթ նէ՞ գատար թատարրուֆա րիաեէթ իթտէմ, էլլի պիր միլեօն ֆրանգ սէրվէթէ մալիք օլապիլէճէկիմէ էմին օլամամ։

— (Թէպէսսիմլէ.) Էթիէն Գէրօ տա, իպրիտալարը էլպէթ-թէ սիզին պու լիսանընըզը գուլլանմըշ տըր։

— Հագդընըզ վար տըր, շու գատար քի տիւնեատա էօյ-լէ քիմսէլէր վար տըր քի, հէր նէեէ թէշէպպիւս իթտէլէր, մուվաֆֆագ օլուրլար։ Իմտի, անըն իգպալի վար իմիշ, լաքին պէնիմ իգպալիմ եօգ տուր։

Գիր աղ սիւքիթտէն սոնրա, Շարլ ժէրար՝ իֆատէսինէ չէօյլէ տէվամ իթտի։

— Մ. Գէրօ սիզին իլէ օլան հիսսալարընը թէավիէեէ պու կիւն միւ կէլէճէք տիր։

— Էվվէթ, էլլի պիր միլեօն տէօրթ եիւզ եէթմիշ պէշ պին ֆրանգ մէալատընը ճիւմլինի քէնտիսինէ իթտէ պօրճլու պուլունտուղում 1884 ապրիլին 2-ինճի կիւնիւ պու կիւն տիւր։

— (Թէպէսիւմէ.) Զանն իսէրիմ քի պու մէպլաղը նագտ եախօտ պանդա գայմէսի սուբէթինտէ իթա իթմէմէճէքսինիզ, չինքի պունլարըն հէր իքիսի տէ Մ. Պէրօ իչին մուճիպի ղա-յիլէ տիր։

— Իհթիմալ քի քէնտիսի Լօնտրա եա Բարիս իւղէրինէ բօ-լիչալար իսթէմէճէք տիր . . . Հէր նէ հալ իսէ, պու կիւն ա-ըընան մէքթուպլար քէսրէթլի մի տիր։

— Հէմ ֆէվգէլատէ քէսրէթլի տիր։

— Օ հալտէ, մէքթուպլարըն էմրը թէտպիղինէ տէվամ իսին. սիզի բահաթսըզ իթմէք իսթէմէմ։

Մուճիպինճէ, պանքէր, գալէմինի թէքրար էլինէ ալարագ հիսապլարըն թէտպիղինէ տէվամ իթմէկի կիպի, Շարլ ժէ-րար տախի էլինտէքի քեագըտը՝ եանընտա պուլունան քեա-ղըտլար տէմէթի իւղէրինէ վազ իլէ, մէքթուպլարը աչմագ ի-չինէ տէվամ իլլէտի. անճագ կէօզլէրի, աչտըղը մէքթուպլարա աթֆ օլունտուղունտա, տօտագլարը, հէման քէնտիսի խապէր-տար օլմաեարագ։

— Էլլի պիր միլեօն ֆրա՛նգ . . . էլլի պիր միլեօ՛ն . . . սէօզ-լէրինի մըրըլտանմագտա իսի։

Մէրգում տէլիգանլը իչպու սէօզլէրի եավաչ սէտա իլէ սէօյլէտիկի սըրտտա, անլը աչաղըեա էյիլմէքտէ վէ վիճուտին-տէ ճիւդի պիր տիմրէմէ հիսս իչչէմէքտէ իսի։

Նակէհան տախրէնին գարտու չալընտըղընտան, պանքէր վէ քեաթխուդ պաչլարընը եօգարը գալտըրտըլար։

Գանքէր՝ «կիբրինիզ» տէմէօնտէ, գարտ աչըլտը, վէ իւ-նիֆօրմալը պիր գարտուճու, էլինտէ պիր գարթ ալ վիսիթ իլէ իչէրի կիրիպ, գարթը ձօն Մօրթիմէրէ վէրտի, վէ պու տախի գարթըն իւղէրինի օգուտուղունտա,

— Զաթէն պէն տէ Մ. Լէթիէն Պէրօեա պէբլէեօրտում... հայտէ սէօյլէ իչէրի պուեուրտուն, տէյի պէեան իչչէտի։

Խըզմէթճի թէվազու իսիպ, պիր հարէքէթի մախտուսէ իւղէ օտտան տիչարը չըղտը, վէ պիր ազ ատնրա միւտաֆիրի իչէրի կիրտիրտի։

Էթիէն Պէրօ թէպէսիւմէ էչիկտէն կէչիպ, պանքէ իլէ թօգալաչտը։

Պու ատէմին էանտի տուխտուրինտէ, ձօն Մօրթիմէրին քեա-թիպի՝ ֆիքրինի իչղալ իթմիչ օլան սէրվէթի ճէսիմէնին սահի-պի օլտուղունու պիլտիկի, ֆագաթ հէնուզ կէօրմէմիչ օլտու-ղու չախսը կէօրմէք իւղէ, պաղթէթէն արդասընա տէօնտիւ, վէ պիր սանիյէտէ սահիպ սէրվէթի մէրգումուն թաստիրի՝ գուվ-վէյի հաֆըզասընտա հէքք իսիլտի։

Ժէրար, իչինճի տէֆա մէքթուպլարը աչմագ մուամէլէ-սինէ տէվամ իթտի, եախօտ էօյլէ կէօրիւնտիւ։ Ֆիքրինտէն իսէ,

—Աստի վէ էհէմմիյէթսիզ պիր թաստիր տիր . . . անլընտա վէ կէօզլէրինտէ ասլա էսէրը զէքեա միւչահէտէ օլունմաեաօր։ Պինապէրին պու ատէմ, քէնտի տիրահէթի վէ ֆէթմանէթի սա-եէսինտէ տէյիլ, իլլա պախթիեարլըղը սաեէսինտէ միլեօնլա-րընը գազանմըշ տըր։ Ֆագաթ պու խուսուս հէմ ղայրը լա-եըգ, վէ հէմ հագգօրղըղ տըր, տէյի միւլահաղա իթմէքտէ իսի։

Շարլ ժէրանընն իչպու մուհաքէմէսի կէրչի պիր ազ սէրթ-ճէ կէօրիւնէպիլիր իսի իսէտէ, Լէթիէն Պէրօնուն քիսվէթինէ պագըլտըղընտա, սէրթ տէյիլ իսի։

Վագաա մէրգումուն քիսվէթի չէրչինի տէնիլէճէք ուրէթ-տէ պուլունմայօրտու, ֆագաթ նագարը տիգգաթը ճալիպ պիր հալտէ տէ տէյիլ իսի։ Խըլասա, էսկիմիչ պիր գալըպտան ալէամէթի ֆարիգալարը պէլլի օլմաեարագ չըգմըշ օլան մի-տալիէալարա պէնզէթիլէն տտէմէէրտէն իսի։ Մէրգումուն պօ-եու ուզուն, ումուղլարը էնլի վէ քէնտիսի չէքիլսիզճէ չիչման օլմասը,յլա, թաւը ու հարէքէթինտէ պիչիմսիզլիք միւչահէտէ օլունուեօրտու։

Պու չախս՝ պիր գաչ կիւնտէն պէրու ալթմըշ չաղընա վա-սըլ օլմուչ օլուպ, հալպու քի տէրիսինին աչընմըշ վէ պուրուչ-մուչ օլմասընտան, վէ սահլարընն գար կիպի ազարմըշ պու-լունմասընտան, ագալլի էէթմիչ եաչընտա կէօրիւնիեօրտու։

Իչպու էչմաս թաճիրի՝ ձօն Մօրթիմէրին իրտահէ իթտիկի իսկէմլէտէ օթուրտուգտան սոնրա, արաալարընտա չու եօլտա մուհավէրէ վուգու պուլտու։

Գանքէր. — Ակիլիմ, պէնտէնիզլէ պիր միւլագաթ արդու-

սունատա օլտուղունուղուն թէլէկրաֆըները ախղ իթտիմ, վէ չիմ-
տի տէ սիղէ պէքլէյօրտում։ Վիղիթանըղըն, սաաթ օնու չար-
եէք կէչերէք վուդու պուլաճաղը խապէր վիրիլմիշ իտի . չիմտի
իսէ , սաաթ օնու օն տագըդա կէչիեօր ։

Էլմաս Թաճիրի . – (Քէպէսսիմլէ .) Ազիզիմ պանքըը , ին-
սանըն , խուսուսիյլէ պիր Թաճիրին էօմրիս իչին էլղէմ օլան
մէվատաըն պաշլըճաաը՝ սէօղունէ պուլունմագըդ տըր ։ Նիչէ
քիմսէլէր՝ պէշ տագըդա կէճիքտիքլերի իչին հաեաթլարընը
ղայպ վէ սէրվէթլերինի մահվ իթմիշլեր տիր ։ Պունուն բէք
չօղ էմնալինի իրաեէ իտէպիլիրիմ Գէն իսէ , սէօղ վէրտիկիմ
վագըթ , Թայինն իթտիկիմ մահէլլէտ պուլունապիլէճէկիմէ
էմին օլմագըղընմ իչին , տայիմա վագթը մուգաբրէտէն էվ-
վէլ , մահէլլի մուայեէնէ կէլիրիմ ։ Զօղ տէֆա պէքլէմիշիմ,
ֆագաթ ասլա պէքլէթմէմիշիմ ։

Գու սէօղլերի քեաթիպ սինլէմէքտաէ օլուպ , պիր սրա
տօստագլարը պուրուշտու , վէ պու պուրուշուգլուղուն մանէեասը
չու իտի .

— Գու քէլամլեր պատմա գալըպ սէօղլեր տիր . քէնտի-
սինին պաեաղը վէ էտնա պիր ֆիքր սահիպի օլտուղունու կէօս-
թէրիրլեր ։ Գէն , տիկէրլերինի պէքլէթմէք իսթերիմ, հալպու-
քի քէնտիմ սայիրլերէ պէքլէմէք իսթէմէմ . . . ։ Գու ճևմլէ
իլէ էֆքեարը ալիեէ սահիպի օլտուղումտա գապիլի ինքեար
տէյիլ տիր . . . ։

Ձ՚օն Մօրթիմէր . – (Բէլամա տէվամ իտերէք .) Սէյլան-
տան մը կէլիյօրսունուղ ։

Էթիէն Գէրօ . – Էվվէթ , հաթթա պու սապահ վասըլ օլ-
տում . . . Սէյլանտաքի իտարէխանէմի սաթմըշ օլտուղում Թա-
ճիր իլէ ֆէրաղ վէ ինթիգալ մուամէլէսինին իճրա իթմէք իւղ-
րէ օրաեա կիթմիշ իտիմ ։

— Տիմէք օղուր քի , իչէրինիղ եօղունտա տըր ։

— Հէման պիթմիշ կիսպի տիր ։ Շիմտի տէ սիղին իլէ հի-
սապլարըմը Թէսվիյէ իտիպ , նասըլ քի պուննունտա բէք ուղա-
մաեաճաղընա էմինիմ, անտէն ԳալկինԹատաքի խալէֆիմէ պիր
վիղիթա վէրէճէյիմ, վէ եարըն սապահ վաթանըմ օլան Բա-
րիսէ միլէթվէճճիհէն եօլա չըգաճաղըմ։ Զօղտան պէրու մու-

ֆարագաթ իթմիշ օլտուղում Բարիս պէլէէինի Թէքրար կէօ-
րէճէկիմի մուլահաղա իթտիքճէ , դալպիմին նէ՛ տէրէճէ տիս-
չարը Թէէսսուբ օլտուղունու պիլէմէզսինիղ ։

— Զանն իտէրիմ քի , Բարիստէն մուֆարագաթընըղ օ-
Թուղ պէշ աէնէտէն պէրի տիր ։

— Օթուղ պէշ աէնէ իչ այ վէ սէքիղ կիւն օլմուշ տուր .
հէնուզ կէնճ իքէն մուֆարագաթ իթտիմ. իհթիեար օլարագ
ամտէթ իտիեօրում ։

— Էվվէթ , ֆագաթ ֆագիր հալտէ օրատան հարէքէթ
իթմիշ իտինիղ. զէնկին օլարագ տէօնիւեօրսունուղ ։

— Իսթիհսալ իթտիկիմ պէտէլին քեաֆի օլտուղունա է-
մինամիսինիղ ։ Իգրար իտէրիմ քի, պէնիմ պու պապատէ պիր աղ,
հաթթա զիեատէսիյլէ չիպհէմ վար տըր ։ Անճագ էլտէն չըգ-
տըգտան սօնրա գըյմէթի Թագտիր իտիլէն վէ կէնճլիք Թա-
պիր օլունան օլ զիգըյմէթ ճէվհէր , պէնճէ , տիւնեանըն միլ-
եօնլարընտան զիեատէ գըյմէթտար տըր ։

Ձ՚օն Մօրթիմէր էսասէն մուասիթպիյլէ հէմէֆքեար օլմա-
սըյլա , պիր ա՛հ իթտի , վէ պատէհու մուհավէրէեէ չէօյլէ տէ-
վամ իյլէտի .

— Ինկիլթէրանըն Հինտիսթան գըթասընտան մուֆարա-
գաթընըղա Թէէսսուֆ իթմէեօրսունուղ ։

— Խա՛յր , Թէէսսուֆ իթմէեօրում։

—Ֆագաթ պուրատա էօյլէ Թապիեաթ վէ ատէթլեր է-
տինմիշ իտինիղ քի , Ֆրանսատա պունլար սիղէ ուեատաեաճաղ
տըրլար ։

—Գու եիւզտէն ասլա մուղթարըղ օլմամ . Նէ՞ եաբաեըմ,
վաթանընմա օլան իչթիհադը չէտիտիմ Նիհաեէթ ֆիքրիմի խս-
Թիչա իթտի ։ Եաչըմ հէնուզ ալթմըշ տըր, ֆագաթ պիր ինսա-
նընն իգթիտարը մաֆկվդինտէ չալըշտըմ։ Գունատան գաթինաղար,
պիր քիմսէնին վաթանը խարիճինտէ կէչիրտիկի սէնէլէր՝ իքի
միլի տիմէք տիր ։ Զահիրէն գավի իւլ պիւնիե կէօրիւնիւեօր
իսէմտէ , զիեատէսիյլէ եօրկունում, Թագաթ վէ տէրմանատան
տիւշմիւշիմ, վէ սինինիմտէն զիեատէ միւսինինիմ ։ Սիւքիւնէթ
վէ խսԹխրահաթա միւհԹաճըմ, վէ մէմալիքի էճնէպիեէտէ
վէֆաթ իտէն իհթիեար պէքեարլար կիպի, Հինտիսթանատա եա-

ւընըզւըգտա վէ մէթրուք հալտէ թէրքի հաւաթի իթմէկք խա-
թէմէմ,

— Գէքեար գալմանըզ՝ քէնտի թագսիրաթը՞նըզ տըր ,

— Նէ՞տէն ,

— Էվլէննմէլի իսինիզ ,

— Էվլէննէպիլտիկիմ ղէման վագթըմ եօդ իսի . չիմտի տէ
էվլէննմէք վագթըմ կէչտի ,

— Ո հալտէ Գալկիւթաստա եախօտ Պօմպէյտէ եալընըզ
գալտըրընըզ կիպի, Ֆրանսատա տախի եալընըզ դալաճագըն-
ըզ՝

— (Թէպէասիւմլէ ·) Խա՛յր , խա՛յր ,

— Տիմէք տիր քի , օրատա Ֆամիլեանըզ վար տըր ,

— Հէմ քէսրէթլի Ֆամիլեամ վէ ագրապամ վար տըր ,
Սիզի Թէմին իտէրիմ քի , պունլար պէնի կէօրտիւքլէրինտէ ,
Թէաճճիւպ իտէճէքլէր տիր ,

— Նի՛չին Թէաճճիւպ իթթինէլէր . ավաէլթինիզտէն քէնտիլէ-
րինի խապէրսար իթմէտինիզ մի ,

— Մուճիպի հայրէթ օլմագ իսթէտիկիմտէն , խապէրսար
իթմէտիմ՝ Բարիստէն մուֆթարագաթըմտան պէրու եալընըզ
պիր տէֆա պիլէ քէնտիլէրինէ հագգըմտա մալիւմաթ եազմա-
տըզըմտան , չիմտի պէնի էօլմիւշ զաման իթմէյէրի՝ իհթիմալ-
տէն պայիտ տէյիլ տիր ։ Ետւ հալտէ պիրտէն պիրէ կէօրիւլէր
իսէ , Նէ տէրէճէ հայրէթտէ դալաճագլարընա չիւպհէ օլունա-
պիլի՞ր մի ,

— Պիր չէյ վար տըր , ամը տիւշիւնտիւնիւզ միւ ,

— Նէ՞ չէյ ,

— Պուլմագ իւմիտինտէ օլտուղունուզ քիմնէլէր , պէլքի
Թէրքի հաւաթ իթմիյէլեր տիր ,

— Վագտա պէնիմ վագթիմին ատէմլէրինտէն բէք չօղու
էօլմիւշլէր տիր , լաքին հէնուզ հաւաթտա օլանլար վար տըր ,
վէ պունլար միւսանընտա , միւտտէթի էօմրիւմտէ նայիլ օլամա-
տըզըմ վէ չիմտի արզուլէմէքտէ օլտուղում Ֆամիլեացա մէ-
սէրրէթի պուլաճագըմա իւմիտիմ պէր քէմսէ տըր ։ Պունտան
ալթը այ էվվէլ , Բարիստէ , պայլըճա պու կիսլի իշլեր իշէ մէշ-
ղուլ օլան պիր մասլահաթկիւզարլըզ վասրթասըյլա Թէհարրի-
եաթը միւխթէլիֆէ իճրա իթմիյտիմ . . . ։

— Է՛յ ։

— Իչթէ պու Թէհարրիեաթ՝ Թէմամիյլէ . մուվաֆֆագըյ-
եէթբէղիր օլտու . . . Շէօյլէ քի հէնուզ չու սահրատա գարըն-
տաչըմ, էրքէք վէ գըզ եէկէնէրիմ , վէլհասըլ պիր սիւրիւ
ագրապամ վար տըր քի , պունլար՝ իչի իւչիւնտէն մահատա ա-
լէլ ումամ Ֆագիր իմիչլէր ։ Իչթէ , մալիք օլտուղում միլեօն-
լար իլէ պու Ֆագիրլէր նէզտինէ պագրթէթէն մուվասէլէթլէ
անլէրի մէսրուր գըլաճագըմը տիւչիւնտիքճէ , տէրէճէյի նիհա-
եէտ մէմնուն օլուեօրում ։ Ո պիչարէլէրին՝ Ֆագր ու զարու-
րլէթտէն գուրթուլուպ , իգպալ ու սէրվէթէ մահզար օլմալա-
րընը արզու իտիեօրում , չինչի , պիր պիւճիւնիւն քէնտի
պիւճիւճիւլիք չըպաուղուլա իճրատի մէհարէթ իթտիկի կիսլի ,
պէն տէ հէման պիր իչի տագըդատա անլէրի տահիպ սէրվէթ
գըլմըչ օլաճագըմ ։

— Սիզ զէնկին , հէմտէ պէնտէն դիճատէ զէնկին օլտու-
ղունուզտան , քէնտինիզէ զարար կէլմէմէքտիզին պու սէօյլէտի-
կինիզի եաբատիլիրսինիզ ։

— Եէտինիզտէ էլլի պիր միլեօն տէօրթ եիւզ եէթմիչ պին
Ֆրանգըմ պուլունտուղունու հիսապ իթտիմ ։ Տօղրո՛ւ մու
տուր ։

— Բէք տօղրու տուր ։

— Մահալը սայիրէտէ տախի պիր մըգտար ազչէմ վար
տըր , վէ պէնիմ արզուլարըմ տա , զաեէթի տատէ տիրլէր , ա-
դիզիմ պանքէր , մէսէլա պիր թագըմ Ֆագլա իհթիճաճաթըմ
օլմատըդընտան , պին տատա բիսլ իրատ իլէ պահթիճար պիր
տատմ օլապիլիրիմ ։ Ֆրանսատա մուվասէլէթինտէ , սէրվէթի-
մի ագրապամ արտասընտա թագսիմ իտէճէճիմ . զիրա քէնտի-
լէրինի պէրլէթմէքտէ նէ՞ Ֆայիտէ վար տըր ։ Քէնտիմէ իսէ ,
եալընըզ իւչ տէօրթ միլեօն Ֆրանգ տագլատաճաղըմ ։ Էկեր
ճէնապալը Ալլահ պահա տահա էօմիւր իհսան իլլէր իսէ , եալա-
մագըզըմ իչին պու գատար պիր մէպլաղ՝ պէնիմ իչին լիւ-
զումընտան Ֆագլա տըր ։ վէֆաթըմ թագսիրինտէ տէ , ճէ-
նապէ ալայրմին մէսարիֆի էօտէնէճէք տիր ։

— Ա՛ղիղիմ , պիր աղ էվլէլ Ֆրանսատա ապտէթլէ սէվկիւ-
լիւ Բարիսինիզի թէքրար կէօրմէք մէսէրրէթի վէ մահզուզիյէ-

թինտէն պահս խոհեօրտունուղ, չիմոի տէ էօլիւմտէն պահս խոհեօրսունուղ։ Ոու թարզ լիսանընըզ՝ ուսուլը մանթըգա մուվաֆըգ տէյիլ տիր։

— Էօյլէ օլսուղունու պիլիւեօրում, ֆագաթ նէ՞ եարաբըմ, էլիմտէ տէյիլ տիր։ Ջանն խոհեօրում քի, պազը տախիլ հիսսիեաթըմ՝ եագընտա թէրքի հաեաթ իտէճէք օլտուղումու պանա խապէր վէրիեօրլար։

— Ոու սէօզլէրինիզ սըրֆ մէճպուռնանէ թէխայեիւլաթ վէ էվհամտան իպարէթ տիր, վէ սիզին կիպի պիր ատէմին՝ հիսսիեաթը տախիլիեէմ ինանմամըշըմ տա, չայեանը գապուլ, վէ մուվաֆըգը ադլ ու հիքմէթ տէյիլ տիր։

— Պէն, քէնտի հիսսիեաթը տախիլիեէմ ինանըրըմ, չինքի պու պապտէ ալտանմամըշըմ տըր։ Հինտիսթանտա տէվամ իտէն օթուզ պէշ սէնէ իգամէթիմ էնասընտա, մէճպուռնանէ թէխայեիւլաթ, էվհամ վէ սայիրէ տէտիկինիզ հալլէր՝ բէք չօգ տէֆա ֆիքրիմի իշղալ իթտիլէր, ֆագաթ ասլա, իշտիհօրմուսունուղ ասլա պու էսպարի իխթարամ պի էսաս չըգմամըշըլար։ Հէր վագըթ տախիլէն հիսս իթտիկիմ շէյ՝ էյի եախսա ֆէնա օլսուն, մէվգըի ֆիիլէ կէլմիշ տիր։ Ոու հալտէ, հիսսիեաթը տախիլիեէմէ ինանմամագ գապի՞լ մի տիր։

— Բէք ալէա, մատէմ քի սէյեահաթընըզըն մուզիրր օլաճաղընա իխթեաթ օլմուշսունուղ, նիշին Ֆրանսատա ավտէթ իթմէք թաատվուրունատա պուլունուեօրսունուղ։

— Ֆիմանէ՝ գատերին էլինտէն գուրթուլամագ։ Պէն, սիզին գավլինիզ վէճճլէ, սէյեահաթըմ մուզիրր օլաճագ տըր տիմէօրում, անճագ եաշամագ իչին աղ պիր էօմրիմ գալմըշ մէճպուռնի զանն իխոհեօրում։ Իմոի, էօլմէզտէն էվվէլ բիֆիկր ու սատտէթէ նայիլ գըլմագլա քէնտիմի պախթիեար սատտ իտէճէք օլտուղում ագրապա վէ թէխլիւգաթըմ միեանընատա թէրքի հաեաթ իթմէքթիկիմ, պէնի գօրգուրմագ։

— Պէտէն վէ սըհհէթինիզ եիւզ եաշընա գատար եաշամանըզդա միեասյիտլէր տիր։ Ոու հալտէ, տահա ուզուն սէնէլէր Գալկիւթատա մուխապիրինիզ օլաճաղըմըզ մէմուլ իտէրիմ։

— (Մահզունանէ պիր թէպէսսումէ.) Ոու ուզուրունուղու գապուլ իտէրիմ։

— Ցիմէք քի գարարընըզը վէրտինիզ. եարըն մուֆարագաթ իտխոհ՞րմուսունուղ։

— Էվվէթ, եարըն սապահ բօսթա իլէ գանճա կիտիպ, օրատան վարօրա րագիպ օլաճաղըմ։

— Տօղրուճա Ֆրանսատա՞ մը կիտէճէքսինիզ։

— Խա՛յր, Օսմօղտա մադազամը էօհտէսինէ ֆէրաղ իթմիշ օլտուղում շախսատա օլան մանթըղուպումու ալմագ իւզրէ էվվէլ էմիրտէ չէհրի մէգրիւրատ իչի եախսա իւչ կիւն գալաճաղըմ, Պատէհու Սիւէյիշ գանալը Թարիգիլլէ Բօրսայիտէ մուվասըլէթլէ, պիր գաչ կիւն տախի օրատա կէչիրէճէյիմ։ Հասըլը, հագդգէթի հալտէ, ապրիլ 15է տօղրու Ֆրանսատա միլթէվէճճիհ օլաճաղըմ։

— Եիւպհէսիզ էմանէթէն եէտիմտէ պուլունան սէրմաեէնիզի պիրիքատ կէօթիւմէք արզուսինտէսինիզ։

— Էվվէթ, զիրա Գալկիւթատան միւէպպէտէն ագիմէթ իտխոհեօրում։ Կէրչի Հինտիսթանտա, Թէսատուֆ իթմէկէ նայիլ օլտուղում պազը էյի տօսթլուգլարըն խաթըրէսինին պըրագմագ իսթէր իսէմտէ, – Նասըլ քի սիզին տօսթլուղունուզտա պու գապիլտէն տիր, – պուրա իլէ թիճարէթճէ հիչ պիր միւնասիպէթիմ գալմասընը իսթէյէմ։ Եու գատար քի, եէտինիզտէ պուլունան սէրմաեէմի թէմամիյլէ իթտաեէ հազըրլըղընըզ վա՞ր մը տըր։

— Եիւպհէսիզ, հաթթա մէպլաղը մալիսմիշն իչի միալի տախի օլսա, Մօրթիմէր պանգասը էտաէէպիլիր։ Անճագ ագչէնիզին թէէտիեէսինի նէ՞ սուրէթտէ իսթէօրսունուղ։

— Ոու պապտէ սիզին թավսիեէնիզ նէ՞ եօլտա տըր։

Օլ էանատէ պանքէրին քեամիլի Շարլը Թէրար, էֆէնտիսիյլէ էլմաս թաճիրի արասընտա ճէրէեան իտէն մուհավէրէի օլ տէրէճէ տիգգաթլէ տինլէէօրտու քի, մէքթուպլարըն մահֆազալարընը աչըպ, միւնտէրիճաթլարընը թէտգիգ իթմէքտէն տուր օլտու։

Ձօն Մօրթիմէր՝ էթիէն Պէրօնուն սիւալինէ չէօյլէ ճէվապ վէրտի.

— Էլլի պիր միլեօն ֆրանգ՝ Ֆրանսըզ եախսա Ինկիլիզ պանգնօթու օլարագ էլլի պիր է-ճ տիմէք տիր։ Պանգա իս-

4218 3-63

ZUUN-Asm.GOP

թիլլահընճա պիր միլեօնլուդ պանդնօթ բաբէթինէ ֆ-ֆ տէրիդ, Գու խէ, բէք ճէսիմ պիր եիւք օլմաղլա, էլլի պիր ֆ-ֆննիդի սագլամագ իչին խուսուսի պիր սանտըդ լազըմ տըր, անճագ պու տախի սուհուլէթլի պիր թարիդ օլմատըգտան պաշգա, ֆէվգէլատէ զայլէնի մանճիպ տիր, դիրա պէօյլէ պիր գըյմէթ-տար սանտըդ, չըմէնտըֆէր գաթարըննըն էմթաա տայիրէսինէ բէք տէ հիւսնի միւբատա իլէ թէսլիմ իսդէմէդ։ Իմոի, պանա գալըրսա, մատէմ քի Բարիսէ կիտիէօրսունուդ, սիդէ Ֆրանսա պանդասը իւզէրինէ պիր չէք վէրմէքլիկիմ՝ էն մինասէպ թէտ-պիր տիր։

— Էվվէթ, էվվէթ,

— Պանգամտան վէրիլէն չէքին էհէմմիյէթլինի՝ էվվէլ է-միրտէ թահթ էլ արդ թէլէկրաֆ խաթթը վասըթասըլա, վէ մուախախարէն պիր մէքթուպլա Ֆրանսա պանդասը միւտի-րինէ պիլդիրէճէնիմ, վէ սիդ միւտիրի մէրգումա թագտիմ օլունմանըդլա, ադլէնիդի ալապիլիրսինիդ։

—Մէրմանէմի, հիսապը ճարի սուրէթինտէ Ֆրանսա պան-դասընտա պրագտապիլիրսիմիզիմ։

— Պրագմագ օլմադ, ֆագաթի պադը մուամէլաթըն իյֆա-սընտան սոնրա էմանէթինէն թէրք իթմէք դապիլ տիր։ Իֆա-տէմի իյղահ իտէհիմ։ Պանգա՝ չու կա պու միդտար մէսլադը՝ անինտէ պիր իչէ գուլլանմատըդընտան, էվվէլ պէ էվվէլ սեր-մանէնիդի սանտըդա թէսլիմ իթմէկսինիդ։ Մնտան սոնրա իչի միւթէպէր թաճիր ինթիհապ իտէրսինիդ քի, պունլարդն տա պանգա իչէ հիսապը ճարիչէրի օլմագ լազըմ տըր։ Իչիմէ պունլար պիզէ չահիտ օլուրլար, վէ պանգա անլէրին չէհատէ-թիյլէ սէրմանէնիդի գապուլ իտէր, վէ սիդին իչին պիր հիսա-պը ճարի աչար։

— Պիր ադչէնի էմանէթինէ պանգա տա թէսլիմ իթմէք իչին պու նէ՛ գատար մուամէլաթ։

— Նէ՛ չարէ, պանգա նիզամիսամէսինին իճապընտան տըր։ Պանգա միւտիրիյէթինին իչպու իհթիսապքէսարանէ հարէ-քէթի վէ մուամէլէսի՝ պանդասը չալընմադ պիր մըդտար ադչէ-նին էմանէթտարը գըլմամագ վէ պիր թագըմ խըրսըզլարըն եաթագը օլմամագ իչին տիր։

— Հէր նէ իսկ Բարիսէ մուվասըլէթիմտէ, պու չէյլէր հադգընտա պիր գարար վէրիրիմ։ Շիմտիլիք սիզ պանա աէօյ-լէտիկինիզ չէքի վէրին։

— Շիմտի վէրիրիմ։

Պանքէր. – (Բէնտի քեաթիպինէ.) Րէճա իտէրիմ, միւ-սիւ Ժէրար, Մ. Էթիէն Պէրօնըն հիսապ բուսուլասընը պանա իթա իտին։

Քեաթիպ. – Ալըն էֆէնտիմ։

Ժէրար, էլմաս թաճիրինին մուվասըլէթինտէն ագտէմ էֆէնտիսի թարաֆընտան թէտգիգ իտիլմիշ օլան քեաղըտը կէօթիւրիւպ վէրտիքտէն սոնրա, եինէ եաղըսանէսի եանընա կէլէրէք օթուրտու, վէ պէ թէքրար մէքթուպլարըն թէհարրի վէ թահդիդ մուամէլէսինէ տէվամ իտիէօր կէպի կէօրիւնտու։ Ֆագաթ պիր ազ տիգգաթ իտէն օլսա իտի, քեաթիպի մէր գումուն հէր նէ գատար կէօդէրի մէքթուպլարա աթֆ օլուն-մուշ իտի իսկատ, ադլը քեամիլէն պաշգա թարաֆտա իտուս-կինի անլաեապիլիր իտի։

Մէրգումուն դաշլարը չաթըլմըշ վէ անլը պուրուշմուշ օ-լուպ, տախիլէն գիհնի մէշղուլ օլտուղու կիպի, տօտագլարը տախի գըմըլտանըլէօրտու իսկատ, տիհանընտան պիր աէս պիլէ չըգմաէօրտու, վէ անճագ գարշըսընտա իրատ իտիլէն աէօզ-լէրտէն իգպալի մէրպութ տուր կիպի վագը օլան աէօզլէրի տինլէէօրտու։

Ձօն Մօրթիմէր՝ էլինտէ պիր գալէմ օլարագ բագգամ սի-թունլէրինի կէօզտէն կէչիրտի, վէ ճէմլէրինի եաբըպ,

—Ֆիլվագը, աղիմ, մաթլուպունուդ ճէման էլլի պիր միլեօն տէօրթ եիւզ եէթմիշ պէշ պին ֆրանգ տըր, տէտի։

— Բէք ալէա, տէօրթ եիւզ եէթմիշ պէշ պին ֆրանգը Ֆրանսըդ պանդնօթու օլարագ վէրին, վէ էլլի պիր միլեօնլուդ տա պիր չէքի իտդալաեէրն։

— Ֆագաթ, նագտէն ալմագ իսթէտիկինիդ մէգլադը՝ Ֆրանսըդ պանդնօթը օլարագ եէտիմտէ մէվճուտ իտուկինէ էմին տէյիլիմ։

— Պէյիս եօգ տուր։ Ինկիլիդ պանդնօթու տա վէրիրսէ-նիդ, իչիմէ կէլիր։

Գանքէր . – (Բեաթիպինէ .) Մխսիւ ժէրա՛ր , սանտրգտան տէօրթ եիւղ եէթմիշ պէշ պին ֆրանգլըգ ֆրանսըզ պանգնօթու , վէ պուլունմատըղը հալտէ ինկիլիզ պանգնօթու իսթէեին ։

Շարլ ժէրար պիր գալէմ ալըպ , ձօն Մօրթիմէր պանգաղտըրն լէվհասընը հավի տէօրթ քէօշէլի պիր քեաղըտ իւզէրինէ իսթէնիլէն մէպլաղը միգտարընը թահմիր վէ իմզա իլէ , օթուրտուղու իսկէմլէտէն դալդըպ , տիվարտա աչըլմըշ օլան պիր քիւչիւք բէնճիրէեէ եագլաչըը , վէ պունուն թահրիք օլունուր դարաղընը չէվիրմէօկչէ , եուվարլագ չէքիլտէ ֆագաթ տիւզ պիր օլուգ ազգը աչըլտը ։

Գանքէրին օտասըլլա սանտրգքեարընն օտասը արասընտա վասըթայի մուխապէրէ օլան մէդքիւր օլուղուն ազգը՝ իչի թարքիայի ռէսմի կէզէթէսինէ օլուղուն ֆրանսա պանգասը միւտիյեին օլմագ իւզրէ Ֆրանսա պանգասը միւտիրինէ թահրիր իսթէճէք մէդքթուպու պիր ան էվվէլ հազրըլաեըպ վէրինի քի իմզա իտէեիմ , Իչպու մէդքթուպուն՝ չէքին թագտիմինտէն իտպէն կիւն էվվէլ մահէլլինէ վիրուտինի իսթէտիկլիմտէն , կէլէճէք բօսթա իլէ կէօնտէրիլմէսի լազըմ տըր , թահթ էլ արզ թէլէկրաֆ խաթթը վասըթասըլլա տա վագթու գէմանը.լլա պիր թէլէկրաֆնամէ իրսալ իտիպ , իչպու մէդքթուպուն կէօնտէրիլտիկինի խապէր վէրմէյինիմ ,

Ֆեաթիպ տէրհալ պիւեիճէք պիր քեաղըտ ալըպ , եազըխանէսի գարշըսընտա օթուրտու իսէտ , սայթի էլի մաքինամարի սուբէթաե իչչէմէքտաե իտի , չինքի մէրգումտուն ագլը պաչընտա օլմաեըպ , ֆէվդէլադաե պիր հըրսը թամա թէմամիյլե գինինի իչղալ իթմէքլէ , քէնտի քէնտինէ ,

—Էլլի պիր միլեօն ֆրա՛նգ ... ատէթա հիւքմատրլատա լազըդ պիր սէրվէթի ճեսիմէի իրաեե իտէն պիր չէք իլե ալթուն փիւնէլերի վէ պանգնօթ երգընըլտըը միւպատէէ օլունաճագ տըր ... Եալընըզ Էդիւն Գէօ իսմի քեաֆի տիր ... Գու չէք՝ հէր քիմին եէտինտե օլտա , օ ալթունըլտա վէ պանգնօթլտա գավուչապիլիր ... Թէեաղ եախօտ ճիամի օլմտեան պիր չէ՛յ ... Ֆագաթ պիր ազ գինեատե ճէսարէթի վէ քիւսթաքլըգ սաեէօնտե , պու խէեալին գունվէտէն ֆինէկ կէլէպիլմէսի իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ տիր ։ Մխստէթի մէտիոտէն պէրու մէմուլ իթմէտիկիմ հալտե պէքէէտիկիմ բարլագ իդպալ՝ ագըպէթքեար զահիր օլտու ։ Էկերչի պու իդպալ լի գաչըրըը իսէմ , եա ահմագ , եախօտ տիվանէ օլմագլըգմ

Ֆեաթիպ . –(Մայմագ մուամէլէօնին պիթիրտիքտէն սօնրա.) Հիսապ տօղրու տուր , տէօփ ։

Գանքէր . – (Էթիէն Գէրօեա .) Ազիզիմ, պիզ տէ թաստիգ իթմէք իսթէմիյօրիպիզ ։

Էթիէն Գէրօ . – Հաճէթ եօգ տուր ։

Մէրգումտ, պու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա , պանգնօթ բաքէթլէրինի ալըպ , պօղաղընտան ասմըշ օլտուղու մէչինէ չանթաեա վազ իթտի ։

Ձօն Մօրթիմէր՝ ֆեաթիպինէ չու՛ եօլտա էմր վէրտի .

— Մխսիւ ժէրար , թարտաֆրմտան պիր չէք եագըլմըշ օլտուղունու միւտիյեին օլմագ իւզրէ Ֆրանսա պանգասը միւտիրինէ թահրիր իսթէճէք մէդքթուպու պիր ան էվվէլ հազրըլաեըպ վէրինի քի իմզա իտէեիմ , Իչպու մէդքթուպուն՝ չէքին թագտիմինտէն իտպէն կիւն էվվէլ մահէլլինէ վիրուտինի իսթէտիկլիմտէն , կէլէճէք բօսթա իլէ կէօնտէրիլմէսի լազըմ տըր , թահթ էլ արզ թէլէկրաֆ խաթթը վասըթասըլլա տա վագթու գէմանը.լլա պիր թէլէկրաֆնամէ իրսալ իտիպ , իչպու մէդքթուպուն կէօնտէրիլտիկինի խապէր վէրմէյինիմ ,

Ֆեաթիպ տէրհալ պիւեիճէք պիր քեաղըտ ալըպ , եազըխանէսի գարշըսընտա օթուրտու իսէտ , սայթի էլի մաքինամարի սուբէթաե իչչէմէքտաե իտի , չինքի մէրգումտուն ագլը պաչընտա օլմաեըպ , ֆէվդէլադաե պիր հըրսը թամա թէմամիյլե գինինի իչղալ իթմէքլէ , քէնտի քէնտինէ ,

—Էլլի պիր միլեօն ֆրա՛նգ ... ատէթա հիւքմատրլատա լազըդ պիր սէրվէթի ճեսիմէի իրաեե իտէն պիր չէք իլե ալթուն փիւնէլերի վէ պանգնօթ երգընըլտըը միւպատէէ օլունաճագ տըր ... Եալընըզ Էդիւն Գէօ իսմի քեաֆի տիր ... Գու չէք՝ հէր քիմին եէտինտե օլտա , օ ալթունըլտա վէ պանգնօթլտա գավուչապիլիր ... Թէեաղ եախօտ ճիամի օլմտեան պիր չէ՛յ ... Ֆագաթ պիր ազ գինեատե ճէսարէթի վէ քիւսթաքլըգ սաեէօնտե , պու խէեալին գունվէտէն ֆինէկ կէլէպիլմէսի իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ տիր ։ Մխստէթի մէտիոտէն պէրու մէմուլ իթմէտիկիմ հալտե պէքէէտիկիմ բարլագ իդպալ՝ ագըպէթքեար զահիր օլտու ։ Էկերչի պու իդպալ լի գաչըրըը իսէմ , եա ահմագ , եախօտ տիվանէ օլմագլըգմ

լաղըմ կէլիր . լաքին հէր իքիսի տախի տէյլիմ , տիմէքտէ իտի ։

Շարլ ժէրար մէքթուպու եազարքէն պէօյլէ տիւշիւնիւպ , տիկէր թարաֆտան տախի պանքէր իլէ միւշթէրիսի միեանընա թաապի օլունան սէօղլերի տինլէմէքտէ իտի ։

Ճօն Մօրթիմէր՝ գըյմէթտար քեազըրը էթիէն Պէրօեա վէրէրէք ,

— Իչթէ չէքինիր , ֆարգընը տա ալտընըդ . չիմոի մաթլուպունուղու ախղ իթմիչ օլտուղունուզուն մադպուղ սէնէտինի պանա իթա իթմէնիղ լաղըմ տըր , տէյի պէեան իյլէտի ։

Էլմաս Թաճիրի . – Ելմոի վէրիրիմ , տէտի , վէ իսկէմլէսինի եազրխանէյէ եագլաշտըրըդ , իսթէնիլէն մադպուղ սէնէտինի եազտը , վէ պատէհու մէչին չանթաալընը աչըդ , իչպու չէքի , պանդնօթլարըն եանընա վազ իթտի ։

Պանքէր . – Ռումարըմ քի Բարիսէ մուվասըլէթինիղտէ , հագգընըդտա պանա մալիւմաթ եազաճագաբընըդ ։

Թաճիր . – Օ ճիհէթճէ դուստը իթմէմ , վէ մէմուլ իտէրիմ քի , սիդ տէ քէնտի հագգընըդտա պանա մալիւմաթ իթա իյլէրսինիդ ։ Բարիսէ մուվասըլէթիմտէ դաթիէն թէէսսիսի մէքտան իթմէդտէն էվվէլ , մուվագդաթէն իգամէթ իտէճէկիմ իգամէթկեահը տա չիմոիտէն սիդ խապէր վիրէպիլիրիմ ։

— Րէճա իտէրիմ , սէօղլէրին տէ եազաճըմ ։

— Բ–չ–ո–ե , ժ–ո–դէ –օ–ը–ջ–ո– ե–ս–յ՝ ո՞–ն ո՞ՐԷ ո–ե ՀԼ–ն–ո–ե , ԷՐՈՒՆ Պէ ։

Ճօն Մօրթիմէր՝ մէդքիւր ատրէսի եազտըդը կիոպի , Շարլ ժէրար տախի տէրհալ պիր քեազըտ իւղէրինէ այնընը եազըդ , պու քեազըտը ճէպինտէ սազլատը ։

Էլմաս Թաճիրի՝ պու սէօղլէրտէն վէ մուամէլէտէն սոնրա սեեաղա գալգարագ , էլինի պանքէրէ ուզաթըդ ,

— Ալլահա ըսմարլատըգ , տէտի ։

Պանքէր . – Նիչին թէքրար կէօրիւշմէք իւղրէ վէտալաշմաեօրսունուզ ։

— Զիրա իհթիմալ տըր քի , պիրիպիրիմիզի թէքրար կէօրէմէյիզ ։

—Ինչ պիլիր , զիրա սէնէնին խիթամընտա Լօնտրատաքի իտարէխանէմի զիևարէթի իթմէք ֆիքրինտէյիմ ։ Օլ վագըթ իհթիմալ քի իյլէրիմի Լօնտրատաա պիթիրտիքտէն սոնրա , Բարիսէ տախի կէլիրիմ , վէ սիզին իլէ կէօրիւշմէք չէրէֆինէ նայիլ օլտուղում սբրատա , պագը զարիպ հիսսէսինընըդ հագգընտա տախի կիւլիւպ սէօյլէյէրիդ ։

— Ելմոհտէն սիզէ խապէր վէրիրիմ քի , պէնի պուլամաեաճագաբընըդ ։

— Ա՜ճայի՛պ , սիդ նէ՞րէտէ պուլունաճագընըդ ։

— Թէրքի տիւնեա իթմիչ օլաճաղըմ ։

— Պաունլար ճիտտի սէօղլէր տէյլ տիր , աղիպիմ ։

— Պիլաքիս զաեէթ ճիտտի տիր , չիւնքի սիդի թէէմին իտէրիմ քի , եաչամաեը արզու իտէր իսէմտէ , տահա պիր ազ էվվէլ , սէրվէթիմի չու չանթաատա սագլատըդըմ դէմտն , ֆիքրինտէ ֆէնտա պիր միւլահազա հասըլ օլտու . կէօղլէրիմին էօնիւնտէն գըլմընդը պիր պուլութ կէչտի , վէ քէնտի միւլատըմա բազմէն , «Պու չէյլէրին նէ՞ էհէմմիյէթթի վար տըր . պու պատար միւտտէթ չայըշմադ վէ պու տէրէճէ ղէնկին օլմադ նէեէ՞ ետարա , մատէմ քի պու մէվգիմին քէյֆինի ապա չըգաբատմաեաճադըմ , մատէմ քի էօղէճէխիմ . . . » տէյի տիւշիւնտիւմ ։

Մօրթիմէր՝ Ֆրանսըդըն էլինի թուԹուպ սըդտըգտան սոնրա , չու եօլտա իֆտատէէ տէվամ իթտի ։

— Պու սէօղլէրինիղէ հիչ լիւզում եօգ տուր ։ Քէնտի քէնտինիղի պու ուսուլէթլէ հիւքմ իտէրէք , վիճուտինիղէ բէք զիևատէ ֆէնալըգ իթմիչ օլուեօրսունուզ ։ Ճէտտր օլուն , վէ պու միսիլլու չայեաներ թադպիհ միւլահազաթթը պէրթարաֆ իտին ։ Թէքրար իտէրիմ , սիդ , եիւզ աչէ եագչատագ իչին եարատաթլմըչ պիր ատէմսինիղ . իմոի , պէն սիդէ Ալլահա ըսմարլատըդ տիմէքլէ իհթիֆա իթմէմ . իյլա , ինչալլահ եինէ կէօրիշիւրիւդ տիեէրէք վէտալաշըրըմ ։

Ֆրանսըդ . – (Թէպէէսսումէ .) Ինչալլա՛հ , ինչալլա՛հ , զաթէն պէնիմ տէ այդուտ պու տուր ։

Պատէհու մէրդում էլմաս Թաճիրի օտատան տիշարը չըգատը , վէ Ճօն Մօրթիմէր տէ , բիտևէթ վէ թէվէճճուհու խալիսանէնինէ տէլիլ օլմադ իւղրէ , խանէնին գաբուտունա գատար մէրգումա ըէֆագամի իթտի ։

2

Գանքեր ավտէթլէ գօլճուգլու իսկէմլէսինտէ օճուրտուղունտա, Շարլ Ժէրար՝ Ֆրանսա պանգասը միւտիրինէ եաղըլաճագ մէքճուպու պիճիրմիչ օլտուղունտան, Մ՝օրճիմէրէ վէրտի, վէ օ տախի հէր պիր ճիւմլէսինտէ վէ հէր պիր քէլիմէտէ տուրարագ օգուտու, վէ օգումասը խիճամ պուլունճա,

— Բէք էյի տիր, տէտի, վէ խղալատը։

Մուախխարէն, գանքեր իլէ քեամիսի արատընտա աճիտէքի միւքեալէմէ վուգու պուլտու։

Գանքեր. — Ժէրա՛ր, միւքեալէմէմիզի տինլէտինի՞զ մի։

Քեամիսի. — Ֆիքրիմ մէշղուլ իտի, էֆէնտիմ, ֆագաթ պագը քելիմէլէր իչիճտիմ։

— Նէ՛ զարիպ հալ, նէ՛ անլաչըլմազ վէ իչղահ օլունմազ էֆքեար, Իչճէ քեամիլ վէ ադիլ պիր ատէմ... էօյլէ պիր քիմսէ քի, պագը բրէնսէլէրի պիլէ խօչնուտ իտէճէք պիր սէրվէթի գազանմըշ օլտուղու, վէ հիչ պիր խատճալըզը պուլունմատըղը հալտէ, Ֆրանսատա էօլմէք ֆիքրի իլէ Հինտիսթանը թէրք իտիեօր... Ու եօլտա միւլահազաթ գաթէն ֆէնալըզ տավէթ վէ ճէլզ իտէր, տէյի՛ մի։

— Ֆագաթ Մ. Էթիէն Գէրօ՝ հիսսիեաթը տախիլիէսինին քէնտիսինի ասլա ալտաճմամըշ օլտուղունու թէէմին իտիեօր։

— Լաքին հիսսիեաթը տախիլիէսէ իննանմազըզ՝ էտաէն կիւլէճէք չէյ տիր։

— Ջի՞մ պիլիր։

— Վայ Ժէրա՛ր, սի՛զտէ մի իննաննէեօրտունուզ։

— Էվվէթ, էֆէնտիմ, իննաննըրըմ։

— Հալինիզէ էսէֆ իտէրիմ, չիւնքի պու պիր էսէրը զատֆէթ տիր... Ֆագաթ հէր նէ օլսա, Էթիէն Գէրօնուն ֆամիլեասը՝ մէրգումուն Ֆրանսատա ավտէթ իճմէսինտէն ատլաեը

թէէսսիֆ իճմէնէճէք տիր։ Վէլէվ օն իկի քիչի տախի օլսա, էլլի միլեօն ֆրանգըն պագը ադրատա արատընտա թագսիմի քէյֆիեէթի, խուսուսիլէ մէմուլին խարիճինտէ օլտուղու հալտէ, հէր պիրինի, Բէրու(1) մէմլէքէթինին պիրէր բարչասընա տայքի մալիք գըլաճագ տըր։ Օթուղ պէշ սէնէտէն պէրու քէնտի հագգընտա ատլա մալիսմաթ վիրմէմիշ օլտուղունտան, ֆամիլեասը էֆրատընըն քէնտիսինի էօլմիչ գանն իճմէքտէ օլմալատը, վէ ունումի օլմալարը թագսիմ տիր։ Նիմտի, մէրգումուն էլլի միլեօն ֆրանգ սէրվէթի իլէ ավտէթինի կէօրտիքլէրինտէ, աճապա նէ՛ գատար միլէէհայեիր գալաճագլար տըր։

— Ֆիլվագը, էֆէնտիմ, պու բէք զիհատէ հայրէթ վէ թէաճճիպ էսէրի օլաճագ տըր։

Ձօն Մ՝օնթիմէր, Ֆրանսա պանգասը միւտիրինէ եաղըլան մէքճուպու ժէրարա վիրէրէք,

— Կէչէճէք բօսթա իլէ պու մէքճուպուն կէօնտէրիլմէսի լազըմ կէլտիկինի ունումի մատէն, վէ մէքճուպալարըն թէէգիգաթընը չարուգ իքմալ իտին, զիրա կիճմէք իսթէր իսէմտէ, պուրատա գալմագլըզըմա լիւզում պուլունմատըղընը տա անլատագ մէրագընտատըմ, տէյի պէէտն էյլէտի։

— Նիմտի իքմալ իտէրիմ, էֆէնտիմ։

— Նու տա էթիէն Գէրօնուն մագպուզ սէնէտի տիր, Սանտըգքատա թէէսիմ իտին տէ հրգիզ իճմէին։

Ժէրար աեաղա գալդըգ, քէնտիսինէ ուզաթըլան մագպուզ սէնէտինի ալտը, վէ եաղըխանէսինէ ավտէթլէ, իսկէմճէսինէ օթուրտուղունտա, պիր գաչ սանիէե միւթէճէքքիր հալտէ գալտը, Փէնտի քէնտինէ չէօյլէ տիմէքտէ իտի.

— Օսօգտա վէ Բօրտայիտտէ տուրաճագ տըր. իմտի, հէր քիմ եարըն քէնտիսինէ պիր վագըթտա հարէքէթ իտէր իսէ, քէնտիսինտէն ագալլի պիր հաճիմա էվվել Բարիսէ վարըլ օլապիլիր։ Նու հալտէ էլլի պիր միլեօն ֆրանգը ալմա-եա գարար վիրէն քիւճմախ քիմսէ՝ պու մէգալագա միւթէաարրըճի օլմագ իչին, եալընըզ չէքի կէօթիւրիւպ պանգաեա

(1) Բէրու՝ Ամէրիգատա ալթուն վէ կիւմուշ մատէնլէրինէ մէշհուր պիր մէնթէքէթ տիր։

թէալիմ իմմէլի տիր։ Զիրա պանդա՝ էվվէլճէ ալաճագ օլտուղու մէքթուպ վէ թէլէկրաֆլա քէյֆիյէթմաէն խապէրտար օլաճաղը ճիհէթլէ, չէքին թագտիմինտէ, պէտէլինի էօտէյճէք տիր։

« Գունտա միւչքիլաթ վէ մուամանաթի նէ՛րէտէ։

« Մէյտանտա կալընըղ պիր չէք վար տըր... սատէճէ Լըթֆը Հէյ խամինի հավի տիր... Սինն, էչքնալ, հիչ պիր չէյ եօղ տուր։

« Զէքին համիլի՝ նի՛չին Լէթիէն Պէրօ նէրինէ կէչմէյէճէք տիր։ Խոպաթը զաթ՛րնա տայիր քէնտիսինտէն հիչ պիր չէյ թալէպ օլունմաեաճագ տըր... Զաթէն պէօյլէ պիր խոպաթ ասլա խմէնիլմէզ։ Գունտան պաշգա, քէնտիսինին էտտա իմզասը տա վար տըր, իչմէ... (Մէղտուր պու սէօզիւ սէօյլէնէրէք, էլմաս թաճիրինին մադպուղ սէնէթինէ տիղդաթ էտիպ, չէօյլէ իլավէ իմտի.) Իրի վէ մունթազամ հարֆլար. հիչ կիւճ եաղը եօղ տուր, չօճուղ պիրէ օլտա, պունու թագլիտ իտէպիլիր։ Թէքրար իտէրիմ, պէօյլէ պիր ֆըրսաթը գաչըրմագտտա միւմքինն մի տիր։

« Ո՛հ, էկէր սէրպէսթի օլտա իտի... ֆագաթ բլանըմը հաղըրլամըչըմ տըր։ Բլանըմ ֆիքրիմտէ հէրգէ օլունմուչ տուր... Լէթիէն Պէրօ՝ Բարիստէ ժուպէր ասոպաղընտա Օմէլ ատ ղ'էնտէ էնէճէք տիր... Բարիսէ մուվասըլէթինտէ, տօղրու օրտաա կիտէճէք տիր... Պէնտէ կիտիպ քէնտիսինի օրտատա պէքլէյէճէյիմ... Պիր աղ գիւտաէ ճէտարէթլէ, մահլուպ հասըլ օլաճագ տըր... Լէվվէթ, էվվէթ, էլլի պիր միլեօն, վէ քաֆֆէյի էյլէնճէ, ղէֆգ, ճիւմպիւշ, հէր պէնիմ օլաճագ տըր... Պու ահմագ հէրիֆին, պիր թագըմ չաչգընըարը ագըսըղճա պէնկինէյիճէք օլտուղու օլ ճէտիմ սէրվէթի իչէ, պէն, տիւնեաանըն հիւքմտարը օլաճաղըմ։

Ժէրար, պու արա հիտտէթլէ պիր հարէքէթի խպրագ իտիպ, իւչիւնճիւ տէֆա մէքթուպլարը աչմագ վէ կէօղտէն կէչիրմէք մուամէլէսինէ տէվամ պիրլէ, կէօղտէն կէչիրտիկի մէքթուպլարըն հէր պիրինէ նիւմէրօ վագ իմտի։

Չէնուղ մուայեէնէ օլունտաճագ օն գատար մէքթուպ գալմըչ օլուպ, պունլարտան պիրինճի տէֆա աչտըղը մէքթուպուն լեվհասը չու եօլտա եաղըլմըչ խտի։

ՃՕՆ ՄՕՐԹԻՄԷՐ Վ.Ի ՇԻՒՐԼԻԲԵԱՍ.

ԴԱՒԿԻԹԱ Վ.Ի ԼՕՆՏՐԱՏԱ ՊԱՆԳԱԼԱՐ

Լօնտրա պանդասը

եէսի քէնտիսինի եանըլմտաեօր։ Ֆիլվադը մէրդումուն եաշամագ իչին աղ պիր վագթը դալմըչ տըր. չիւնքի պէնիմ հըրտը չանըմըն, իսէեաչմըմըն մաֆէվգինտէ պուլունան օլ ճէտիմ սէրվէթի՝ պանա լազըմ տըր... պէնիմ օլմասընը իսթէրիմ... վէ պէնիմ օլաճագ տըր...։

« Օ սէրվէթի մալիք օլմագլըղըմ իչին նէ՛ եաբմալըըմ, էվվէլ էմիրտէ Մօրթիմէր պանդասընը թէրք իմմէլիեմ... Հալ պու քի հագդըը պիր սէպէպ, հաթթա պիր պէհանէ օլմաեաբագ պու մահէլլի թէրք իմմէքլիկիմ՝ զարըպ վէ մանէֆաթը անլաչըլմագ պիր հալ կէօրիւնէճէկինտէն, հագդըմտա մուխաթապալը չիւպհէլէրէ սէպէպկիյէթի վիրէպիլէճէք տիր... Գունունա պէրապէր պէօյլէ պիր ֆըրսաթը գաչըրմագտտա միւմքին մի տիր։

« Ո՛հ, էկէր սէրպէսթի օլտա իտի... ֆագաթի բլանըմը հաղըրլամըչըմ տըր։ Բլանըմ ֆիքրիմտէ հէրգէ օլունմուչ տուր... Լէթիէն Պէրօ՝ Բարիստէ ժուպէր ասոպաղընտա Օմէլ ատ ղ'էնտէ էնէճէք տիր... Բարիսէ մուվասըլէթինտէ, տօղրու օրտաա կիտէճէք տիր... Պէնտէ կիտիպ քէնտիսինի օրտատա պէքլէյէճէյիմ... Պիր աղ գիւտաէ ճէտարէթլէ, մահլուպ հասըլ օլաճագ տըր... Լէվվէթ, էվվէթ, էլլի պիր միլեօն, վէ քաֆֆէյի էյլէնճէ, ղէֆգ, ճիւմպիւշ, հէր պէնիմ օլաճագ տըր... Պու ահմագ հէրիֆին, պիր թագըմ չաչգընըարը ագըսըղճա պէնկինէյիճէք օլտուղու օլ ճէտիմ սէրվէթի իչէ, պէն, տիւնեաանըն հիւքմտարը օլաճաղըմ։

Ժէրար, պու արա հիտտէթլէ պիր հարէքէթի խպրագ իտիպ, իւչիւնճիւ տէֆա մէքթուպլարը աչմագ վէ կէօղտէն կէչիրմէք մուամէլէսինէ տէվամ պիրլէ, կէօղտէն կէչիրտիկի մէքթուպլարըն հէր պիրինէ նիւմէրօ վագ իմտի։

Չէնուղ մուայեէնէ օլունտաճագ օն գատար մէքթուպ գալմըչ օլուպ, պունլարտան պիրինճի տէֆա աչտըղը մէքթուպուն լեվհասը չու եօլտա եաղըլմըչ խտի։

ՃՕՆ ՄՕՐԹԻՄԷՐ Վ.Ի ՇԻՒՐԼԻԲԵԱՍ.

ԴԱՒԿԻԹԱ Վ.Ի ԼՕՆՏՐԱՏԱ ՊԱՆԳԱԼԱՐ

Լօնտրա պանդասը

ժէրար . – Լ՛ֆէնտի՛ , Լօնտրատաքի չիւպէնիղին միւտիրին-
ատէն պիր մէքթուպ վիրուտ իթմիշ ատիր ։

Մօրթիմէր . – Միւնաէրիճաթընը կէօզտէն կէչիրին ։ Գէն
չու էանատէ մուհիմմ պիր իշ իլէ մէշղուլ օլատուդուման ,
անը գուսուր պրագամամ . . . Մուախխարէն պիզ պանա , թէտ-
գըդաթըդըդըն նէթիճէսինի պիլտիրիրսինիզ ։

ժէրար տախի եավաշ սէուտա իլէ ամիսէքթի ճիւմլէլէրի օ-
գուտու .

« Ղաեէթի միւհթէրէմ էֆէնտիմ ,

« Սիզէ չայհանը թէէսսիֆ պիր խապէր վիրէճէեիմ ։

« Էն գըտէմի վէ էն՛ գըյմէթտար մէմուրլարընըզդան օ-
լուպ , մուխապէրատի միւտիրի պուլունան Ուիլքի Սբիէկլ ,
տիւչար օլատուղու պէյնի խատամէլինկինատէն պաշ գուրթարամա-
երպ , տիւնքի կիւն պիր գաչ սաաթ զարֆընտա թէսլիմի բուհ
իլլէտի ։

« Մէմուրինէեթի մէզքուրլուհին էհէմմիեէթլինի պիլտիրմինիզ ։

« Ուիլքի Սբիէկլ միւթէահհիտ լիանէլարա աչնա խոյ Ռէ-
թը լիանատան ատօղրու տուրէթտէ հազար վէ թէգէլլիւմ իաէր
խոյ ։ Ենմիտի անընդ եէրինէ քի՛մի թայինին իմմէզլի , Էօյլէ սաէմ-
լէր նատիր պուլունատուդլարընատան , նէ կարառաղըմը շայըր-
մըշըմ տըր ։

« Պու էնամիչէտէն գուրթուլմադ իչին պիր չարէ կէօրիւէօ-
բուտ , պագալըմ օնատա մուվաֆֆագաթ իտէճէ՛քմիսինիզ ։

« Նէօյլէ քի , վագթիյլէ իտարէխանէմիզտէ իբէն , օրատա
ճէչադ իմմիշ օլատուդունուդ չիմտիքի քևամթիսինիզ Եարբ ժէ-
րարը Լօնտրատաքի չիպէնիղէ կէօնտէրմէյճիսինիզ , – Ուիլքի
Սբիէկլըն վէֆաթընըլա միւնհալ գալան մէմուրինէեթի լաեըդը
վէճհ իլէ կարընըզդ օ իտարէնէ միւդթէսիր սիր ։ »

Մէքթուպը մէզքուրուն պագիսի՝ Լօնտրա չիպէսինին ու-
մուր ու մէսալիհինէ միւխէալիղ թէֆէրրուաթտան իպարէթի
օլուպ , թէֆէրրուաթը մէզքուրէնին նագլինէ լիւզում կէօր-
մէեիզ ։

Ձօն Մօրթիմէրին քևամթիսի , մէքթուպտան պիրինճի գըս-
մընը օգուտուդունտա , պանընըն պիճատէփյէչ եիդինէ թէ-
էսսիր իմմիկինի հիտա իլէ , քէնտի քէնտինէ ,

— Ջանն խէրսին քի , դատէրիմ լէհիմտէ մուամէլէ իտի-
եօր . իչիմէ թէհի եէրտէ տիւչինտիկիւմ ֆըրսաթի վէ պէհա-
նէ զուհուր իթտի . պու պէհանէ՝ քէնտիլիկինատէն պէնի պու-
տուղունատան , չիւպհէհէ մահէլլ գալմատաճադ տըր , Գուրա-
տան կիթմէք՝ սաաէ պիր մատաէ տիր . . . պիր քերրէ եօլա չը-
գար խէմ , Լօնտրա եէրինէ Բարիսէ կիտէր , վէ պէնի սահիպ
սէրվէթի գըլաճադ օլան թէչէպպիւսիմիւ մէվգըի իճրատէ վագ
իտէրիմ , տէտի ։

Զիկր իթտիկիմիզ մէքթուպուն խաթիմէսի պէր վէճհի ա-
թի իտի .

« Կէօրիւեօրատունուզ քի հէր շէյ եօլունատա տըր , ֆագաթ
« ադիզ վէ միւհթէրէմ էֆէնտիմ , Թալէպի վագըմ հադգըն-
« տա սէրիան պիր գարար վէրմէքլիկինիզ , վէ պու գարարը՝
« տարզ իթտիկիմ սուրէթտէ իթտա իլլէմէքլիկինիզ՝ մէնֆաաթը-
« նըզ իգթիզասընճա զաեէթի էհէմմ վէ էլզէմ տիր ։

« Ամմա , բէճա իտէրիմ , իչպու մէքթուպու ախզ իթմէ-
« նիզի միւթէաղբադ , Եարբ ժէրարը պու թարաֆտա իզամ իթ-
« տիկինիզի թէլէկրաֆլա իշարա հիմմէթի պուտուրուն ։ »

Ժէրար՝ իսկէմլէսինատէն դալգըպ , մէքթուպը մէզքուր է-
լինէ օլատուղու հալտէ , ձօն Մօրթիմէրին հադրխանէսինէ
հագլաշարագ ,

— Լ՛ֆէնտի , զաթընըզը թաճիզ իթտիկիմատէն տօլայը
աֆվընըզը բէճա իտէրիմ ։ Ֆագաթ , Լօնտրատաքի չիւպէնիգին
միւտիրինատէն ալընան խապէր զաեէթի վէխիմ իտուկինատէն ,
իճապընը իճրա իթմէք իւզրէ , պիշա իֆաթէի վագըթ խապէր-
տար օլմագլըընըզ լազըմ տըր ։ Դալիպա իշ բէք մուհիմմ վէ
միւթաճէլ տիր , տէտի ։

Մօրթիմէր . – (Գաչընը պիրտէն պիրէ եօգարը գալըրըպ ,
էնատիչէ իլէ .) Նէ՞ վար տըր , տէյի սիւալ իթտի ։

Եարբ . – Լօնտրատաքի չիւպէնիզ պիւեիւք պիր զայատ
տուչար օլմուշ տուր ։

— Ադչէ զայատ՞ մը ։

— Էկէր ադչէ զայատը օլսա , սիզճէ էհէմմիեէթի օլմազ ։
Մատաէ տահա պիւեիւք պիր ֆէլաքէթէ տայիր տիր ։ Մուխա-
պէրաթի միւտիրի ֆիւճէյէթէն վէֆաթ իթմիշ ։

Գանքէր՝ օթուրաուղու եէրուէն թէլաչլա սըչրաեարադ,

— Նէ՞ տիեօրսունուզ. Ուիլքի Սբիէկլ էօլմի՞չ միւ . . . տէյի սիւալ իթտի։

— Լվվէթ, էֆէնտիմ, պէյին խասթէլիկինաէն միւթէէսիրէն թէրքի հաեախ իյլէմիշ։

Ժէրար՝ պու սէօզլէրի սէօյլէէրէք, Լօնտրա չիւպէսի միւտիրինին մէքթուպունու պանքէրէ թէսլիմ իթտի, վէ Մօրթիմէր՝ մէքթուպուն միւնտէրիճաթները օգուտուղունտա, քէտէրի աղիմէ տիւչար օլտուղու բէվիչինտէն անլայըլըեօրսու։

Գիր ազ սօնրա մէքթուպու եազըխանէսի իւզէրինէ ֆըրլաթըպ, Շարլ Ժէրարա պագարադ,

—Սիզ պու մէքթուպու սօնունա գատար օգուտունո՞ւզ մու, տէյի սիւալ իթտի։

Ֆեաթիպ. – Լվվէթ, էֆէնտիմ։

— Տիմէք օլուր քի, վագը օլան զայըֆ նէ գատար մուճիպի թէէսսիֆ օլտա, սիզին վիճդուտինիզ ստեէսինտէ, նադապիլի թաժիր տէյիլ տիր։ Գու ճիհէթի սիզ տախի անլատընըզ, տէյի՞լ մի։

— Լօնտրա մասլահաթկիւզարընըզըն պու ճիհէթի պէեան իթմէք իսթէտիկինի անլաեաօրսուն, ֆագաթ էհլիեէթ ու լիեագաթըմը միւպալէղալը կէօսթէրմիշ օլտուղու իթիգատընտաեըմ։

— Խա՛յր, սիզին չալըշտըղընըզը պիղդաթ կէօրմիչ օլտուղունտան, ասլա միւպալէղա իթմէէօր, պու պատտէ քէնտիսինէ հէմէֆքեարըմ։ Եալընըզ սիզ, Ուիլքի Սբիէկլին եէրինէ կէչէպիլիրսինիզ։

Ժէրար՝ կիւեա էֆէնտիսինէ թէչէքքիւր ղըլընտտա թէվազուէն պաշընը էյտի իսէտէ, հագըգէթտէ մագսատի՝ կէօզլէրինտէքի մէսէրրեթի բարլագլըղընը կիպղէմէք իչին իտի, վէ չիւպհէնէ մահէլլ վէրմէմէք իչին, պիրտէն պիրէ թէքլիֆի վագըեը գապուլտէն կէրի տուրարադ,

— Հագգը աճիզանէմտէ իպրաղ իթտիկինիզ թէվէճճիւհաթը խայրխահանէնիզէ նէ՛ տէրէճէ միւթէչէքքիւր օլտուղումու պէեան իտէմէմ, լաքին պու գատար մէտհ ու սիթայիշլէրէ լաեըգ օլմատըղընա տա խաքեաթ օլմուշտամ տուր . . . Գէնտէղ, էլիմտէն կէլէնէ եաբմագտան զայրի խաթխոգադ սահիպի տէյիլիմ. – Գաղը լիսանըլարա աչինա օլմագլըղըմ հասէպիյլէ, Լօնտրատա, միւթէվէֆտա մուխապէրաթի միւտիրինէ խալէֆ օլապիլէճէկիմի զանն իսէր իսէմտէ, սիզ, Ինկիլթէրրատա պուլունմագլըղըմ, պուրատա պուլունմագլըղընտան դիեատէ միւֆիտ օլաճաղընա թէէմին օլմուշմուտունուզ տուր, տէտի։

— Շիւպհէսիզ, ազիզիմ Ժէրար, սիզին պուրատաեաքի զայպուպէթինիզի հիսս իտէճէկիմ, լաքին նէ՛ չարէ, Ինկիլթէրրատա պուլունմագլըղընըզ պէհէմմէհալ էլզէմ իտուկինտէն, պուրատան կիթմէճէկիզ թապիի տիր։ – Գու խուտուտատա պէն տախի, Լօնտրատաեաքի մասլահաթկիւզարըմ իչէ հէմէֆքեարըմ։

—Ցագաթի Գալկիւթտաեա կէլիչիմ, տատա պիր գաչ այ օլտու. վէ պուրատանտա ֆէվգէլատէ խօշլանըեօրսուն։

— Գիր խնամընըզ պիր մահէլլատէ ուզուն միւտտէթ գալաճաղընը զանն իթտիկի հալտէ, իքիտէ պիր, թէպտիլի մահէլլ իթմէմէի, դիեատէսիյլէ սըղրըլմատա սէպէպ իտուկինի պիլիեօրսուն, լաքին մէնֆաաթընըզ պու պանդատա մէրպութ օլտուղու ճիհէթէյէ, իյք տէֆտա սիզ ֆէտագէկարլըղա գամըլանմալըսընըզ։ Շիմտի, տատագաթ վէ ուղուտիսէթինիզին պիւեիւք պիր տէլիլինի իպրաղ իթմէք դէմանը տըր։

Ժէրար՝ ճէվապ վիրմէքսիզին պաշընը էյտիկինտէն, պանքէր՝ չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Թէրէտտիւտ միւ իտիեօրսունուզ։

Ֆեաթիպ. – Իպրար իտէրիմ քի, էֆէնտիմ, սիզտէն մուֆարագաթ իթմէք պանա բէք կիւճ կէօրիւնիեօր։

— Գէնիմտէ սիզտէն պիլա թէէսսիֆ այրըլաճաղըմը մէմնուն իտէ՞ր միսինիզ։ Հիւրմէթ վէ էմնիէթիմէ լաեըգ պուլունմանըզլա, տատէթա սիզին իչէ պիր վիճուտ կիպի օլմուշ իտիմ, ֆագաթ ձ՛ոն Մօրթիմէր վէ չիւրէքքատաբընըն էվինին մէնաֆիինի՝ հէր չէյտէն էվվէլ տիւչինմէք լազըմ տըր։ – Գու միւնասիպէթլէ մահաչընըզը իչի միսինէ իպղաղ իթտիկիմ միսիլլու, ազիմէթինիզտէն էվվէլ տէ օն պին ֆրանգ պահշիշ ալաճագընըզ։

— Ցագաթի էֆէնտիմ, սիզ պէնի տէրէճէտէն զիեատէ թալթիֆ իտիեօրսունուզ։

— Արամբզատ իմիթլաֆի գալմատը, տէյլի՛ մի թէքլիֆի-գապուլ իսթեօրսունուղ... Դապուլ իմ՛ժէնիղ միւճէրրէտ էլ-զէմ տիր, չիւնքի եալընըղ պիղ, պիղի զաեէթ ադիմ պիր զա-յիէտէն գուրթարապիլիրսինիզ։ – Եարըն սապահ, կանժ նէհ-րինտե իշլէհէն վաքօրլարտան պիրի իլէ եօլա չըգարընըղ... Մուխապիրիմէ թէսլիմ օլունմադ իւզրէ եէտինիզէ պիր մէք-թուպ տա վիրէճէյիմ։

— Գուրատա եէրիմէ քի՛մ թայէին օլունաճադ տըր։

— Շու էնատէ Գօմպէյտէ պուլունան եէկէնէլէրիմտէն պիրի. պիղ քէնտիսինի Թանըմազընըղ... Ագիմէթինիզտէն էվ-վէլ կէօրէճէք թէտարիքեաթընըղ վա՛ր մը տըր։

Ժէրար՝ զապթընա միւդիէտիր օլամաեաճադ տէրէճէտէ մէսէրրէթ իշինտէ օլուպ, զանն իսէրսին քի չէյթան հէր չէյի քէնտի արզուսունա մուվաֆըղ սուրէթտէ թէրթիպ իմ՛ժէքտէ իտի։ Հէր նէ հալ իսէ, մէրգում, վագը օլան սօն սիւալէ ի-թար ճէվապլա։

— Սանտըգլարըմը հաղըրլամադ իւզրէ պիր գաչ սաաթ վագթա իհթիեաճըմ վար տըր, տէտի։

—Նէ գատար վագթա իհթիեաճընըղ վար իսէ, օ միւս-տէֆտէ սէրպէսթսինիղ։ Էօյլէտէն սօնրա վաէօրա կիտիպ, քէնտինիղ իշին պիր մահէլլ թախսիս իսէրսինիղ։ Եէկէնիմին մուվասըլէթինէ տէկին, մէմուրլարրմանա Տիւոլէյ վէքեալէթ իսէճէք տիր... Թէշէքքիւր իսէրիմ, ադիդիմ Ժէրար, վէ թէ-շէքքիւրիւմիւ պիլ ֆիլ տահի իսպաթ իսէճէյիմ։

Ա՛յնի վագըթտա, պանքըր՝ էլինի ուզաթտրընտան, Ժէ-րար պու էլի թուպուպ սըզտը։

3

Ձօն Մօրթիմէր՝ քեաթիպիյլէ թօգալաշարգտան սօնրա, եազըխանէսինին սանտըգ կէօղունիւ աչըպ օն պէշ պին ֆրանգ-ըըգ պանգնօթ չըգարտը, վէ պունըարը մէրգում տէլիգանըլը-եա վիրէրէք։

— Իչթէ պէնիմ պախշիշիմ, թէպտիլի մահէլլ իհթիկի-նիղին թաղմինաթը վէ խարճրահընըղ... Հըլըպ իտէն այըն մնաչընը ալտընը՞ղ մը, տէտի։

Ֆեաթիպ, – Խա՛յր, հէնուզ ալմատըմ։

— Ան՛ը տա սանտըգտան իսթէհին։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ։

— Մէքթուպլարըն աչըլմասը մուամէլէսի խիթամ պուլ-սո՛ւ մու։

— Գիր գաչ տագըդատան խիթամ պուլուր։

— Գու միւտտէթ զարֆընտա, պէն տէ, Լօնտրատաքի մասլահաթկիւզարըմ ժօրժ Սթանլէյին մէքթուպունու եազմա-եա կիտէյիմ։

Ֆիլվագը ձօն՝ տայիրէյի մախսուսէսինէ չէքիլտի, վէ էօյ-լէն վագթը Ժէրար՝ եօլճուլուգ թէտարիքեաթընըյլա պիր ան էվվել մէչղուլ օլմագ իւզրէ տիշարը չըգըպ, պանդանըն եա-գընըարընտա վագը քէնտի խանէսինէ կիտի, վէ սէրիան թաա-մընը իտիպ, խըզմէթինտէ գուլլանտըղը Հինտիսէ սանտըգ-լարընը կէթիրթտի։ Մէրգում, պու սըրատա չէօյլէ տիւշու-նիւեօրտու.

— Նիհաեէթ պիւեիւք պիր իգպալ իշինի թէճրիպէ իտէ-ճէեիմ։ Էթիէն Գերօնուն միլեօնըարընա մալիք օլմագ իսթէ-րիմ, վէ տէ օլաճաղըմ։ – Սաֆտէրուն Մօրթիմէ՛ր, պէնի Լօնտ-րաեա կէօնտէրիեօրսունուղ, ֆագաթ պիլմէեօրսունուղ քի, Լօնտրատաքի չիւպէնիղ պէնի ասլա կէօրմէեէճէք տիր։ Գէն Բարիսէ կիտէճէյիմ, զիրա, Բարիստէ պէնի սէրվէթ պէքլէ-եօր։

Շարլ Ժէրար՝ էլպիսէլէրինի գարմագարըչ սուրէթտէ սան-տըգլարընտա եըղմագտա իքէն, պիրտէն պիրէ պու իչի տուր-տուրուպ, շու եօլտա թէֆէքքիւր իհթի.

— Բարիստէ պիւեիւք սէրվէթ էլտէ իհթիմէկէ թէչէպպիւս իհթիմէտէն էվվել, պիր միգտար սէրմաէէ միւհթաճըմ։ Շիւպ-հէսիղ, թէչէպպիւսիւմիւն մուվաֆֆագըյեէթինի հաղըրլամագ իչին խայլիճէ ճէսիմ մէտարիֆ իհթիմէլիեիմ... Հէր իչին պայը վէ էսասը՝ ագչէ տիր տէրլէր։ Իմտի պագալըմ սէրմաէէմ նէ՞ գատար տըր։

Գու սուրբեթլէ ժէրար պիր տօլապ աչըպ , պունտան պիր ուֆագ սանտըդ չըգարտը, վէ պունուն մէվճուտունու մասանըն իւզերինէ պօչալմագը : Գատէհու մասատաքի պիր ավուճ ալ-թուն իլէ չէնտ ատէտ պանգնօթու , պիր ազ էվվել ալմըշ օլ-տուղու ագչէնէ իլավէ խոխ , ճիւմլէսինի պիրուէն ասրագը :

Մէճմուի եիկիրմի տօգուզ պին ֆրանգ օլուպ , ժէրար՝ պու մէպլաղը եինէ էսկի մահելէրինէ վազ իլէ , չու սէօղլէրի սէօյլէտի .

— Եիկիրմի տօգուզ պին ֆրա՛նգ , ալաճաղըմ մաաչ տա պաչգա . չիւպհէսիզ , ժագ Պէրօնուն համիլ օլտուղու տէօրթ եիւզ եէթմիշ պէշ պին ֆրանգը էլտէ իթմէք սահաթընա պէքլէ-եէնէ գատար պու մէպլաղ քեաֆի տիր : Օնտան ասնրա էլլի պիր միլեօն ֆրանգըն սրրասը կէլէճէք տիր : Գու ճէսիմ սէրվէթի էլտէ իթմէք իչին , միւհթէրեմ էֆէնտիմ օլան ձօն Մօրթիմէր Թաւսիֆընտան իմզալը չէքի էլիմէ կէչիրմէքլիկիմ քեաֆի տիր . . . Օ չէքի տէ էլէ կէչիրէճէեիմ :

Մուախախարէն ժէրար՝ սանտըգլարընը գաբաեըպ , հագ-գը օլան այլըղընը այնսահա կիթտի , վէ անտէն կանժ նէհրի ըբխթըմընտա , Օսման տէնիզինէ գատար ամէչիւտ իտէն գաեըգլար իտարէխանէսինէ ապիմէթ , վէ պու գաեըգլարտան պիրինին՝ իրթէսի սապահ սահաթ սէքիզտէ եօլա չըգաճաղընը Թահգըգուէ , քէնտիսի իչին պիր եէր ալտը , վէ պէտէլինի էօ-տէտիքտէն սօնրա պանգահա ավտէթ իլլէտի :

Օ կիւնու ձօն Մօրթիմէր ագչամա գատար պանգահա կէլմէտիկինտէն , քեաֆիսի՝ պիթթապի էֆէնտիսի օտասընտա Թէմամիլլէ սէրպէսթ գալարագ , քէնտի մէմուրիէթի գաթի-եէսինէ մահսուս օյան եազըխանէչինին չէքմէճէլէրինի արաչտըր-տը , քէնտինէ այիտ քեաղըտլարը վէ նօֆտալարը պիր բաքէթ իթտի , վէ ձօ Մէրհաբա էվ էֆէնտիմ իպարէսինի հավի լէվհա-լարը համիլ միւթէահհիտ մէքթուպ քեաղըտլարըլա մահֆա-զալարը տախի մէղքիւր բաքէթէ իլավէ իլլէտի :

Գատէհու , պանքէրտէն մահլուպունու Թահսիլ իթմիշ օլ-տուղունու միւպէյհին օլարագ էթթիչն Պէրօ Թարաֆընտան իմ-զալը մագպուղ սէնէտինի , մահիւմիմիւզ օլտուղու իւղրէ , սանտըգքեարա Թէօլիմ իթմէկէ մէմուր օլտուղու հալտէ , տիգ-

գաթլըճա քէնտի չիզտանընտա հըֆզ իթտի : Չիւնքի պու սէ-նէտ՝ էլտա Թահիրինին իմզասընը Թագլիտ իթմէք իչին քէն-տիսինէ ֆայիտէլի օլաճագ իտի :

Հէր նէ իսէ , իչպու Թէտպիրլէրի իթթիհազ իլլէտիքտէն սօնրա , ձօն Մօրթիմէր իլէ վէտալաչմագ , վէ անրն սօն Թահիմա-Թընը վէ Լօնտրատաքի չիւպէսինէ եազաճաղը մէքթուպու ալ-մագ իւզրէ պէքլէմէքտէ իքէն , ձօն Մօրթիմէր կէլտի , վէ հազըրլամըշ օլտուղու մէքթուպու ժէրարա Թէօլիմ իթտիկի սըրատա ,

— Եարըն սապահ կիտիճօմունուզ , տէյի սիւալ իթ-տի . քեաֆիսի տախի , – Էվվէթ , էֆէնտիմ , եարըն սահաթ սէ-քիզտէ եօլա չըգաճաղըմ , տէյի ճէվապ վէրտի :

— Իմտի . սիզէ սահատէթպախշ եօլճուլուգ Թէէմին իթտի-կիմ կիպի , պանա իթտիկինիզ խըզմէթտէն տօլաեը տախի սի-զէ եէնիտէն իզհարը Թէչէքքիւր , վէ տայիմա վէ հէր ֆըրսաթ-տա պանա կիւվէնէպիլէճէկկինիզի Թէէմին իլլէրիմ , վէ պու խուսուստա չիւպհէնիզ օլմատըղը իթիգատընտաեըմ :

— Ֆիլվագը , էֆէնտիմ , պու պապատ չիւպհէմ եօգ-տուր , վէ հագգընըզտաքի չիւքրանիեէթիմ , էմնիեէթիմէ միւ-սավի տիր :

— Լօնտրաեա մուվասըլէթ իտեր իթմէզ , պանա մէքթուպ եազաճաղընըզը վատ իտէրսինիզ , տէյինլ մի :

— Էվվէթ , վատ իտէրիմ , վէ վատըմը Թուխմագլա քէն-տիմի պախթիեար սատ իտէճէեիմ տիր :

Գու սէօղլէրտէն սօնրա , պանքէր՝ քէմալը մուհասպէթլէ քեաֆիսի իլէ Թօգալաչտը , վէ Շարլ ժէրար՝ էֆէնտիսի նէզ-տինտէն մուֆարագաթը ագըպինտէ , քեաֆիքէյի Թէտարիքեա-Թը խիթամ պուլմուշ օլմատըյլա , սանտըգլարընը , խըզմէթ-քեարը Հինտի վասըթասըյլա , գաեըգլար իտարէխանէսինին էմիաա տայիրէսինէ իրսալ իթտի , վէ քէնտի եանընտա , եա-լընըզ , քեաղըտլարընը վէ ագչէսինի համիլ պիր էլ չանթասը սագլատը :

Գու իչլերի կէօրսիւքտէն սօնրա , վագըթ ագչամ օլուպ , ժէրար եաթագա կիրտի իսէտ , եօրկունլուղունա մէչնի հիսա իթտիկի ույգուեա տալմագ ֆիքըրինտէ օլմաեըպ , Թաամիմ իթ-

տիկի բլանը միւքեմմել դըլմադ , եանի անըն զայիֆ ճիհէթլէ-
րինի թաահիհ իմմէք , վէ իճրաաթընը գօլայլաթմադ նիհէ-
թինէ իտի ։

Խիլասա , պիր գաչ սաաթ անճադ ուհուհուպ , գուսուր
վագիթընը թէֆիէքքիւրաթ իլէ կէչիրտի , վէ չէֆֆադ սէօքմէ-
եէ պաշլար պաշլամադ եահաղընտան գալդը , վէ սէրիան
էլպիսէօնինի կիհինիպ , պիր տախի ավռէթի իմմէմէք իւղրէ ի-
գամէթկեահընը թէրքլէ , պիր լօգանթաեա կիմտի , վէ օրաստա
պիր ազ գահվալթը իմտիհքանէն սօնրա , սանտըղլարընըն՝ բա-
քիպ օլաճաղը գաեըղա էմրի նագլ վէ թահմիլինէ նէզարէթ
իմմէք իւղրէ , կանժ ըրխաթըմընա մուվասըլէթ իյլէտի ։

վագիթը հարէքէթի չանը չալընըպ , ենարլ ժէրար գաեըղա
բաքիպ օլտուղունտա , էմիէն Գէրօնուն տախի , քէնտիսի կիպլի
էլինտէ պիր էլ չանիթասը օլտուղու հայտէ , մէգբիւր գաեըղա
տօղրու կէլտիկինի կէօրտիւ ։

Թէսատիւֆ՝ սէրվէթինէ կէօզ տիքտիկի , վէ պինասպէրին
հաեաթընա թէհտիտ իմմէքտէ օլտուղու ատէմ իլէ քէնտի-
սինի եօլտաշ իտիպ , անճադ ժէրար պու թէսատիւֆտէն մէմ-
նուն գալմատըղընտան , գաեըղտա , քէնտիսինի թահմիրի մէր-
գումտան կիպլէնմէք իւղրէ , պիր թադըմ էշեա եըղընընըն ար-
գասընտա կիպլէնտի ։

էմիէն Գէրօնուն , մուվասըլէթինէն ազ սօնրա , գաեըգ
ըրխաթըմտան այրըլարագ , էնկինէ չըգտը ։

Իշպու գաեըգ՝ օն պէշ մէթրօ ուզուղունտա վէ պէշ
մէթրօ էնինտէ օլուպ , թադրիպա ալթմըշ քիլի իսթիհսալ ի-
տէպիլիր իտի ։ Գաեըղըն քիւրէքճիլէրի , սէքիղ նէֆէր օլուպ ,
սուեուն ագընթըսը տախի միւսայիտ օլտուղունտան , տէօրթ
սաաթտա կանժ նէհրինտէն կէչիլտի , վէ Մէսաժըրի Մարիթիմ
վաբօր գումբանեասընըն հարէքէթինտէն թամ պիր սաաթ էվ-
վէլ մուվասըլէթ իտիլտի ։

Գու վաբօր՝ գումբանեասը մունթազամէն Գալկիւթա իլէ
Բօնամիչէրի վէ Մէյլան արասընտա իչլէհիպ , Ենարլ ժէրար ,
Մէյլան , Հավը , Թուլօն վէ Մարսիլեաեա միւթէվէճճիհէն հա-
րէքէթ իտէն վաբօրա բաքիպ օլաճագ իտի ։

էմիէն Գէրօ՝ Ենարլընըն բաքիպ օլտուղու վաբօրա բաքիպ

օլտու , վէ իւչ կիւն սօնրա , Բօնամիչէրիեէ ուղրաեարագ , իքի-
սի տէ Մէյլանա չըգտըլար ։

Իմմէսի կիւնիւ գամիէն հարէքէթի իմմէք իւղրէ օրաստա
պէքլէմէք լազըմ կէլիպ , ժէրար , կէճէհի էլմաս թաճիրինին
պուլունտուղու օմէլտէ կէչիրտի իսէտէ , թաճիրի մէրգումտ օլ
խուստուստա չիւպհէ պիլէ իմմէհիպ , իմմէսի կիւն իքիսի տէ
քէզալիք այնի վաբօրա բաքիպ օլտուլար ։

Եու գաստար քի ժէրար , էլպիսէօնին , սայլարընը վէ համթա
քիսվէթինի թէպտիլ իմմէքլէ , հէման թանըլմադ պիր հալէ կէլտիւ

Գազը թէհթրօ սեուննճուլարընտա օլտուղու կիպի , մեր-
գումտա տախի թէպտիլ քիսվէթի իմմէքլիք մէհարէթի մէվ-
ճուտ իտի ։ Գունտան գամիննազար էմիէն Գէրօ վաբօրատա պի-
րինճի մէվգի պիլէթի ալտճադընտան , քէնտիսի տէ այնի մէվ-
գի պիլէթի ալտրադ պիրլիքտէ պուլունմամալարը իչէն , իհմի-
եամէն իքինճի մէվգի պիլէթի ալտը ։ Եու հալտէ պու իքի
Ֆրանսըզլար՝ նէ՛ կիւվէրթէտ վէ նէ՛ տախի սուֆրատա եէկ-
տիկէրինէ թէսատիւֆ իմմէք իհմիմալինտէն խալի օլուպ , ժէ-
բարընը մադոէմի տէ պուննան իսդարէթ իտի ։

Եուրաեը տախի իլավէթէն պէեան իտէրիզ քի , ժէբար՝
ուզագտա պուլունմագլա պէրաբէր , էլմաս թաճիրինի նա-
զարը տիգգաթընտան ասլա զայդ իմմէմէքտէ իտի ։

վաբօր՝ Սիւէյիշ գանալը աղզընտա վագը Օպօգ նամ մա-
հէլլաէ տուրտու , վէ էմիէն Գէրօ՝ ձօն Մօրթիմէր իլէ հիսապ-
լարընը կէօրմէեէ կէլտիկի սապահ վագը օլան իֆֆատէսի վէճհէ,
Օպօգտա գարաեա չըգտը ։ Հալ պու քի Ենարլ ժէբար եօլունա
տէվամէ՝ Գալկիւթատան հարէքէթինտէն եիկիրմի եէտի կիւն
սօնրա Թուլօնա մուվասըլէթ իյլէտի ։

ժէբար՝ պիր ան էվվել Բարիստէ պուլունմադ արզուսին-
տէ օլմասըյլա , պիր գաչ սաաթ գաստար չէհրի մէգբիւրտէ
գալտըգտան սօնրա , սախթէ պիր խոմիէ տախիլ օլմուշ օլ-
տուղու օթէլի իմմէսի սապահ թէրքլէ , պիրինճի մէվգիտէն
ալտըղը պիր պիլէթ իլէ չըմէնտըֆէրէ րաքիպէն , Մարսիլեաեա
վասըլ օլտու , վէ օրաստա գաթար պիր ազ տուրտուղուն-
տա , պիզիմ պու տէլիգանլը՝ մէգբիւր միւստէճտէն իմթիհա-
տէ իլէ գաթարտան էնմէտի ։

4

Մէրգում, վակօնուննտա օթուրմագտա օլսուն, պիղ օգուեանլարըմըզլա պէրապէր Մարսիլեա մէվզիֆինին սալասընա կիրէլիմ։

Սաաթ ալթընը օն տագըդա կէչիեօրսու։ Դաթար տախի օն տագըդատան պէրու տուրմուշ իսի։ Ո կիւնիւ եօլճուլար քէսբէթլի օլուպ, պագըսը պիլէթ ալմադ, տիկէրլերի էշեալարընը նագլ իթմէք, վէ պիր թագըմը տախի վակօնլարտա եէր զապթ իլէմէքլէ մէշղուլ իտիլեր։

Գու արա, պիրի եիկիրմի ալթը վէ տիկէրի օն սէքիզ չաղլարընտա իչի կէնճ գատըն՝ պիլէթ ալմահա կիթմտիլեր։ Գունլարտան գիեատէ միւսինննէսի՝ քէնտիսինին ֆէվգէլատէ մահճուպ հալինէ վէ թավը ու հարէքէթինէ բաղմէն, Սէն-Վէնսան-տը-Բօլ թարիգաթը բահիպէլերի գըեաֆէթինտէ պուլունմասըլա, նագարը տիգգաթը ճէլպ իթմէքտէ իտի։

Մէրգումէ, Բարիս իչին պիրինճի սընըֆտան իչի պիլէթ իսթէտի։ Րէֆիգէսինին էլինտէ քիչիւք պիր չանթա պուլունմագտա իտի։ Գունլար պիլէթլէրինի ալտըգտան սոնրա, պիլէթ տայիրէսի էօնիւնտէն այրըլտըլար, վէ բահիպէ՝ կէնճ գըզըն էլինտէն չանթաեը ալարագ,

— Ազիզէմ Անժէլիք, էշեամըզըտա գայտ իթտիրմէք լազըմ տըր։ Պիր ազ թաճիլ իտէլիմ. եօգաա եալընըզ գատընլարա մախսուս օլան տաեիրէտէ եէր պուլամահըզ. պէն իսէ, սէնի, մախլուլթ պիր վակօնտա օթուրթմագ իսթէմէմ, տէտի։

Գէօյլէճէ պու իչի գատընլար, էշեալարընը գայտ իթտիրմէկէ կիթմտիլեր։

Գունլարտան սինննճ պիւեիւք օլան վէ Մարի թէամիեէ օլունան բահիպէ՝ սանտըգլարընը կէօպլէրի էօնիւնտէ թարթտըրտըգտան, վէ գայտիեէ բուսուլասընը ալտըգտան սոնրա, րէֆիգէսիյլէ պիրլիգտէ, եալընըզ գատընլարա մախսուս օլան

պիր վակօն պուլմահա կիթմտի իսէտէ, կէճ գալտըգլարընտան, պօշ վակօն պուլամասըլար։ Հաթթա գաթար մէմուրլարընտան պիրի՝ վակօնլարըն գաբուլարընը գտաեէրպ, հարէքէթի իշարէթինի տախի վէրտիկինտէն, իչի գատընլար չարէսիզ գալըպ, տէրունինտէ եալընըզ պիր բիմէ օթուրմուշ օլան պիր վակօնա կիրմէկէ գարար վէրտիլեր։

Գու վակօնտա պուլունան չախա՝ Եարլ ժէրար օլուպ, մէրգում աչըգ օլան գաթարա եագըն օթուրմուշ խուկինտէն, մէգքիւր գատընլարա աթթը նագար իթմէսիյէ, կէնճ գըզըն լէհճէսի հէման օ անտէ քէնտի իւզէրինտէ չէտիա պիր թէէսիր հասըլ իթմէգլէ, ֆիքրինտէն,

— Մարսիլեատան Բարիսէ գատար չու կիւզէլ թասվիր գարչըմտա օլարագ սէյեահաթ իթմէգլիկիմ գաեէթի մուճիպի մահզուզիյեէթի տիր... Անճագ էկէր պու կէնճ գըզ իլէ էաանաի բահտէ միւսահէպէթի իթմէք իսթէսէմ, եանընտա պուլունան րէֆիգէսի մուճիպի թատտի օլաճագ տըր... Լաքին, պէեիս եօգ տուր, պիր ազ մէհարէթի վէ գուրնազլըգլա միւչքիլաթը տէֆ իտէպիլիրիմ, տէյի միւլահազա իթտի, վէ սերպէսթճէ օթուրուչունու թէրգլէ, էյլէտի, վէ օլ կէնճ գատընլարըն վակօնա չըգմալարընա եարտըմ իթտի։

Իսմի Անժէլիք օլտուգունու իչիթտիկիմիզ գիւչիւք գըզ՝ նագիք վէ էլտիվէնլի էլինի Եարլըն ուզաթտըզը էլէ ուզաթարագ, վէ թէչէքքիւր իտէրիմ միւսիւ տիեէրէք վակօնա կիրտի։ Գատէհու Եարլ եէնիտէն էյլէտի իսէտէ, պու տէֆա բահիպէ գատընըն էլինի թուխմագ իչին տէյիլ իտի, չիւնքի մէզպուրէնին՝ մէհնուպ օլտուղու թարիգաթըն գախտէսի իգթիզասընճա, քէնտի էլինի թուխմահեաճագընը պիլիր իտի։ Անճագ անըն էլինտէքի չանթաեը ալմագ իւզրէ,

— Հիւրմէթլու գըզգարընտաշ, չանթանըզը վէրին, օնտան սոնրա քէնտինիզ սուհուլէթլէ չըգապիլիրսինիզ, տէյի պէեան իչէտի։

Ֆիլվագը բահիպէ Մարի, չանթաեը օլ կէնճէ թէալիմ իթտի, վէ օնտան սոնրա քէնտիսի վակօնա չըգըպ, օթուրմագլա, վակօնուն գաբուսու գարանտը։

Իչի գատընլար՝ Եարլըն օթուրտուղու քէօչէնին եագընընը-

տաքի իքի քէօչէտէ գարշը պէ գարշը օթուրտուլար։ Ադաման չէնտ սանիւնէ կէչինճէ, գամթարըն տիւտիւկիւ չալընըպ, Բարիսէ տօղրու եօլա չըգըլըը։

Ժէրար, չըմէնտըֆէր քիւթիւպհանէսինտէն սաթըն ալըը օլտուղու պիր քիթապը ճէպինտէն չըգարըը, օգուտմահա պաշլատը, ետխօտ տանա տօղրուտու օգուհօր կիպի կէօրիւնտիւ, պիրա տայիմա կէօզլէրի՝ քիթապըն սահիֆէլէրինի թէրըլէ, եավաշ սէտա իչէ միւսահէպէթ իթմէքտէ պուլունան իքի գատընլարա աթֆ օլունմագտա իտի։

Գունլարըն թասվիրլէրինի մուհթասարէն նագշ իտէլիմ։

Էվվէլճէ պէհան իթտիկիմիզ վէճհէլէ, Ընժէլիք անճագ օն սէքիզ չաղլարընտա օլուպ, նազիք, լէյլագ կիպի պէհագ վէ կիւլ կիպի բէմպէ եանագլը, գըրմըզը տօտագը, չուդուր չէնէլի, սարը սաչլը, իրի, թամլը վէ մավի կէօզլիւ, սըգ սըգ թէպէօհիւմլէրինտէ միւշահէտէ օլունուր աուրէթտէ բարլագ տիշլի, վիճուտի եագըլըգլը, էլլէրի գահէթի նազիք, վէլհասրլ հէրնէրէտտէ օլտա էնզարը ումումիհէնէի ճալիպէ պիր նէվճիվանը նատիր իւլ էմնալ իտի։

Ենարլ Ժէրար՝ մէզգուրէնի իլգ կէօրիւչտէ ֆէվգէլատտէ միւթէէսսիր օլտու, վէ պագտըգճա թէէսսիրի արթմագտտա օլմասը,յլա, քէնտի քէնտիհէ,

— Գու գըզ՝ ինսանըն ֆիքրինի չէլէհօր. թասվիրի՝ գիհնիմտէն կիւճ իլէ զայիլ օլաճագ տըր, էկէր զայիլ օլմագ գապլ օլուր իսէ... Ֆագաթ նէչին քէնտիսինի ունութմահա չալըշաճաղըմ. նէչին պու կէնճ գըզըն քիմ օլտուղունու անլամահա չալըշմահաճաղըմ. նէչին քէնտիսինի իւլֆէթէ սայ իթմէհէհիմ... Ինթիհամալ քի Բարիսէ կիտիհօր. օ հալտէ քէնտիսինի կէօրիւմտէն այրրմամագա պիր չարէ պուլաճաղըմ... Լաքին պունուն նէթիճէսի պէնճէ նէ՞ օլաճագ տըր, տէյի տիւշինմէքտէ իտի։

Ժէրար՝ պիր աղ թէֆէքքիւրտէն ասնրա, չէօյլէ իւլավէ իթտի.

— Աճայի՛պ, էլպէթթէ պունուն նէթիճէսի՝ պէնիմ արզումա մուվաֆըգ օլաճագ տըր... Եագընտա միւթէսաորրըֆի օլաճաղըմ սէրվէթ սաոէսինտէ, հէր չէյ պէնիմ իչին իմքան տաեիրէսինէ կիրէճէք տիր։ Իղֆալ իտիմէսի Նագտալիլ ատտ օլունան ֆագիկէթլէրը պիլէ միլէօնլար գարշըսընտա արզը թէսլիմիեէթ իտէրլէր։ Գէն, սէպաթ իչէ միւրատ իթտիքտէչն ասնրա, պու պաքիրէ գըզ՝ պէնիմ օլաճագ, վէ թէքմիլ Բարիս՝ եալընըզ պէնիմ միւթէսաորրըֆի օլաճաղըմ պիր էմնալ բարլագլըգտաքի իչպու էլմաստան տօլայը միւթէհհայիր գալաճագ տըր

Ընի՞չին չու բահիպէ գատընըն մուճթիպի թատտի տուրէթտէքի հուզուրու, տէրհալ իչէ պաշլամագլըզմա, վէ քէնտիմի նամզէտ թագտիմ իթմէքլիկիմէ մանի օլմալը... Նի՞չին քէմալը պէլաղէթլէ իրտատը նուխթ իթմէքտէչն պէնի մէնն իթմէլի։ – Շու ուղուրտուղ բահիպէ տէ նէ՛րէտէչն չըգտը։

Ժէրար, քէնտի քէնտիհէ պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէմանն հուզուրընտան խօշլանմատըգը բահիպէ գատընա իւք տէֆա օլարագ տիգգաթլըճա նագտար իթտի։

Բահիպէ Մարի՝ եիկիրմի սլթը չաղլարընտա կէօրիւնիւպ, հագըգէթէչն տէ օ չաղտտա իտի։

Մէրգուժ տախի բէֆիգէսի կիպի կիւզել վէ չէհրէսի գուսուրտուղ օլուպ, անճագ մէնտուպէ օլտուղու թարիգաթի իճապընճա, իւզէրինտէ սօուգլուդ հալի միւշահէտէ օլունուհօրտը։

Սաչլարը՝ գաչլարընա գատար էնէչն պէհագ պիր նիքեապլա կիզլէնմիչ օլուպ, լաքին թէնէնէչն ըչնկինէ նէգարէչն, էմմէր օլտուղու զանն օլունուհօրտտու։

Իրի կէօզլէրի՝ տէնիզին վէ ասիւմանըն մահ բէնկինտէ օլուպ, զահէթի զէքի, հալիմ վէ միւրատ ու սէպաթը գավի իտուկինէ տէլալէթի իթմէքտէ իտի։

Աղըը քիւչիւք վէ պիչիմլի, վէ ալթ տօտագը պիր աղ գապա օլուպ, չէֆագաթլընը, խայրխահլըզընը, վէ հէր կէօնա ճէվը ու ճէֆա հագգընտաքի րիզգաթընը իրահէ իլլէմէքտէ, վէ պաչընա գօյտուղու էնլի գանատալը բահիպէ պաչլըզը իչինտէ, սիմասը, ըէսասմը չէօհրէթչուար Ռաֆաէլին էսէրլէրինտէ միւշահէտէ օլունան պաքիրէլէրին սիմասընա միւշապհօ պուլունմագտա իտի։

Նլտիվէնլի օլմահան էլլէրի, ուղուն, նագիք վէ սաալէթի հայիզ գատընլարըն էլլէրինէ մանէնտա օլուպ, պալմանու բէնկինտէ իտի։

ժէրար՝ պու գաաբն հագդընաա տախի չէօյլէ միւլահազա իթաի.

— Եու բահիպէ տախի զաեէթ հիւսէնա տըր... Օն ալթընճը ասըրաա իթալեա մանաասթըրլարընըն պիրինճէն ֆիրար իթմիշ պիր բահիպէնէ պէնղէօր... Լաքին քէնտիսի նազարը տիգգաթըմը ճէլպ իթմէքճէ տէյիլ իսէտ, աճապա չու գըզընն ճանընաա վաղիֆէսի նէ՞ տիր... Անըն պիր խըսըմ՞ մը, տօսթո՞ւ մու, ճօգաա սաաէճէ պիր նազըրէսի՞ մի տիր։ Պէսպէկլի պու գըզ մէգթէպտէն չըգըճօր... Մանասթըրաա թալիմ ու թէրպիեէ ալըըը, վէ բահիպէլէրտէն պիրինին քէնտիսինի ֆամիլեասընա կէօթիւրմէքճէ օլտուղու րէվիշէն անլաշըլըճօր... Աճագա ֆամիլեասը Բարիսա՞ մի տիր։

Իքի գաաբնլար՝ մուսահէպէթլէրինէ տէվամ իթմէքճէ օլուպ, ժէրար՝ օղուլնասընա հէր վագթաան գիճաաճէ տալմըշ կիպի կէօրիւնէրէք, մէրգուման՝ն միւքեալէմէօնէ գուլագ վէրտի։

Հէր նէ գաաար միւքեալէմէկլէրի զաեէթ այլագ սէօյլէ վէ պիրիպիրինէ էթիլէրէք ճէրճեաան իսթեօրտու իսէտ, ժէրար՝ հիչ օլմազաա, պիլմէք արզուսունաէ օլտուղու խուսուսաթտան հալընըզ պիր գաչ քէլիմէ իչիթմէք մէրագընաա օլմասը յլա, չու սէօզլէրի իչիտպիլտի.

Անժէլիք. – Դաթաը Բարիսէ սաաթ գաչտա վասըլ օլաճագ տըր։

Մարի. – Սաաթ օնու օն իքի տագըդա կէչէրէք։

Անժէլիք. – Ցէմէք հարըն սապահ բէսէրիմէ գալուշապիլէճէկիզ։

Մարի. – Էվվէթ, ագիզէմ։

Ժէրար՝ մէգըիւր սէօզլէրտէն, օլ իքի հօճաունուն Բարիսէ կիթմէքճէ օլտուգլարընա չիւպհէսի գալմաեարագ, ֆէվգէլատէ մէսէրրէթ հիսս իլլէտի։

Անժէլիք. – (Բէլամընաա տէվամ իսէրէք.) Օն պէշ կիւն ղայպուպճ՛էթ, տիւչիւն պիր քերրէ, ագիզէմ, նէ գաաար ուղուն միւտտէթ տիր։ Պունաան գաթինազար, Մարսիլեասա թէյզէմիզ խանէօինտէ վագըթ կէչիրմէքճէ, իսօչ պիր չէյ տէյիլ տիր։

Մարի. – Լաքին թէյզէմիզ՝ բէք էյի պիր գաաընճըզագ տըր։

Անժէլիք. – Էվվէթ, ֆագաթ արթըգ իհթիեաըլաշմըշ, վէ պիր թագըմ զարիպ հալլէր քէսագ իթմիշ տիր։ Էկէր եաընմաա սէն պուլտնմասաա իտին, թէէմին օլմուշուտ տուր քի, սօն տէրէճէ սըգըլաճագտըմ։

Մարի. – Հագգաըզսըն. զէվալլը գաաընճըղագ պիպի էյլէնտիրմէք իչին էլինտէն կէլէնի եաբաը։

Անժէլիք. – Պու տա սահիհ տիր... քէնտիսինի պու պագատէ մուտխէզէճէ հագգըմ եօգ տուր, չիւնքի սօն տէրէճէ վէ մուհլիք մէրթէպէտէ սըգըլմագլըղընմաա քէնտիսինին գապահաթը օլմազ։

5

Մարի. – (Թէպէսսիմլէ.) Պու տէրէճէ սըգըլըղընա հիչ պիր մանէա վիրէմէեօրում։

Անժէլիք. – Սըգըլըղըմըն սէպէպի աչիքեար տըր, ագիզէմ, պէն, այլ ումում Բարիսի գըղլար կիպի Բարիսի սէվէրիմ, եալընըզ օրաաա բահաթճա վէ քէյֆիմէ կէօրէ եաշաեապիլիրիմ։ Սայիր մանէլլատէ եաշամագ պէնիմ իչին միւմքինիզ կէօրիւնիւր, Բէտէրիմին իգամէթկեաՀընաա պուլունտուղումաաա, նէ՛ տէրէճէ քէնտիմի պահաթեար աաա իթտիկիմի թէհայիեիւլ իտէմէզին, Պէլքի մանդուն վէ միւքետտէր օլան, ֆագաթ տայիմա մէսրուր կէօրիւնէն ատէմլէրին կիտիպ կէլմէլէրինի կէօրմէքլիկիմ, վէ քէնտիմին տէ, տիւննաանըն էն կիւզէլ օրմանլարընա թէրճիհ իթտիկիմ Պուլունըը օրմանընաա տօչաշմագլըգլարըմ՛ պէնիմ իչին մուճիպի րիֆահ ու սաաատէթ տիր։ – Օէն տէ, ագիզէմ, Բարիստէն խօչանմա՛զմըսըն։

— Պէն հէր եէրտէ մէսուտ վէ պահաթեարըմ։

— Զիւնքի սէնին տիւննեաաա եաշամագլըղընը՛ տիւննեա իչին օլմաեըպ, տիւննեէվի չէյլէրտէն քեամիլէն չէքիլմիշսին, վէ ճէննաալը Ալլահտան զայրի սէվտիկին եօգ տուր։ – Օէն պու ալէմէ վէտաա իտիպ, զալէպէլիք իչին թէննա էօմրիւ թէրճիհ իտիեօրսուն։ – Պուլունտուղուն սինտէ, հարէքէթի վագըտ՛

չայեանը թէհայեիւբ իսէտէ, իշպու հարէքէթինէ իմթիսալ ի-
տէճէք ճէսարէթիմ եօգ տուր։

— Եայեանը թէհայեիւբ հիչ պիր հարէքէթիմ եօգ տուր, վէ պու սուրէթլէ եաչամագլա, քէնտի թարիգիմէ սալիք օլ-
մագտան զայրի պիր չէյ եաբմագտա տէյիլիմ։ Պէնիմ իչիմ կիւճիւմ՝ խասթալարը գաերբմագ, ֆաքիրլէր ուղրունա քէն-
տիմի հաար իթմէք, վէ միհն ու սէֆալէթտէ պուլունանլարա մուավէնէթ իլլէմէք տիր, վէ քէնտիմ իչին պունտան տահա պիւեիւք սաաոէթ կէօրմէմ։ Խասթակեան վէ ֆուգարատան պիրիսինին պանա վէ ճէնազը Հագդըա արզը թէչէքքիւր վէ չիւքրանիյէթ իթտիկինի իչիթտիկիմտէ, գալպիմտէ նէ՛ տէրէճէ մահղուղիյէթ վէ մէսէրրէթ հիսս իթտիկիմի թարիֆ իտէմէմ։ Խալգըն կէօղիւ պիր թագըմ եալանլար իլէ քէօրլա-
թըլմատըղընտա, վէ վահի վատլար իլէ ալտաթըլմատըղընտա, քիմսէ ֆէնա ատէմ օլմազ։ Ա՛հ, պէն ֆուգարաեը պիեատէ-
սիյլէ սէվէրիմ։ Պանա էօյլէ կէլիր քի, չու եօլտա կէչիրտիկիմ էօմրիւն խարիճինտէ տիկէր հէր թարղ էօմիւր՝ վահի վէ պի-
հուտէ տիր, վէ պիր թագըմ պօշ իւմիտլէրտէն վէ ածըլար-
տան զայրի պիր չէյի միւնթիհ օլմազ։ Ինսանըն քէնտի քէն-
տիսինի ունուտուզ, տիկէրլէրինի տիւշիւնմէսի՝ պէնճէ հա-
ետմի տիմէք տիր, վէ պէնիմ վէ թարիգաթըմըզ բահիպէլէ-
րինին պու թարղ էօմրիւմիւղիւն թէմտոհի իչին, հէր կիւն պիլխասա Հագդ Թէալա հաղրէթլէրինէ տուա իթմէքտէ-
եիմ։

— Էվվէթ, էօմրիւնիւզ՝ ֆէտաքէարլըդ վէ ուպուտիեէթ-
տէն իպարէթ տիր, վէ պու էօմր՝ օլ գատար կիւղել վէ չայ-
եանը հայրէթ տիր քի, պունուն սաաէ պիր էօմր օլտուղունու պանա նէ՛ տէրէճէ թէքքար իթսէն, պիհուտէ օլուպ, պէն եի-
նէ պու էօմրիւնիւղէ իպհարը թէհայեիւբ իլլէմէքտէն քէնտիմի մէնն իտէմէմ։ Սէվկիւլիւ թէյղէ դըզըմ, չու ոէօղիւմէ իթի-
մատ էթ քի, պու տիւնեանըն իւմիտ վէ մէսէրրէթլէրինտէն պիրա չէքեաեէթ վէ պիրա թէէսիւֆ ֆարիղ կէլէպիլմէք իչին, ինսանիեէթին մաֆէվգինտէ պիր իգթիտար լազըմ տըր։

— Պիզիմ իւմիտ վէ մէսէրրէթլէրիմիզ՝ սայիր մահէլլէ, եանի եօգարտա, ճէնազը Հագդ նէզտինտէ տիր։

— Տէմէք օլուր քի, Բարիսէ մուվասլէթիմիզի միլթէա-
դըզ մանասթըրա կիտէճէքսին։

— Խա՛յր, անինտէ կիթմէճէճէիմ. իլլա, սէվկիւլիւմ, պիր միւտտէթ տահա սէնին եանընտա գալաճաղըմ. տէրու-
նինտէ խըզմէթ իթտիկիմ խասթախանէտէն բահիպէ գատըն-
լարըն Թարտըլլա, ավամտան պուլունան էրքէքլէրին խաթ իհ-
տամ խոչմէսի գարարը վէրիլմէսինտէն պէրու, պէն պօշ գալ-
տըմ, (Բահիպէ գատըն՝ պու սէօղլէրի զարիպ պիր թէպէս-
սիւմէ պէեան իթտի իսէ տէ, ասլա էսէրը թէէսիւֆ կէօսթէր-
մէմէ պէեան իթտի իսէ տէ, ասլա էսէրը թէէսիւֆ կէօսթէր-
մէմէ պէ։) Պունտան գաթինաղար, Մարսիլեատա մուգիմ թէյղէ-
միզի զիեարէթ իթմէք իւզրէ պանա վէրիլէն մէէզունիեէթին միւտտէթի հէնուզ խաթամ պուլմամըշ տըր։ Շիմտի պէն, Բա-
րիսէ վասլ օլտուղումտա, Թարիգաթըմըզըն Նազըրէսինի կէօ-
րէճէիմ, վէ պէնիմ իչին նէ՛ խըզմէթ Թախսիս օլունաճաղընը անլատեաճաղըմ։

— Շիւպհէսիզ աէնի պիր խասթախանէյէ կէօնտէրէճէք-
լէր տիր։

— Զաթէն պէնիմ տէ արզում օ տուր, ֆագաթ մէմուլ իթ-
մէմ, կէրչի հէքիմլէր պիզի միւտաֆաա խիեօրլար, վէ խաս-
Թալար տա պիզի սէվիեօրլար, լաքին եինէ եագըն վագըթտա քէաֆֆէչլի խասթախանէլէրտէն պիզի Թարտ իտէճէք տիրլէր։ Պիզի ֆուգարատան ուղագլամագ իչին ապիմ պիր զայրէթի կէօ-
րիւրիւեօր, վէ զանն իտէրսին քի, էֆքէարը ումումիյէթ իւզէրինէքի Թէէսսիրիմիզտէն դօրդուլուեօր։ Ֆագաթ նէ՞չին . . . Եէկէտանէ մագսէտիմիզ վէ միւլահաղամըզ՝ ֆագր ու զա-
րուրէթի Թախֆիֆ իթմէք օլտուղու հալտէ, Թէէսսիր վէ նու-
ֆուզումուզ նէ՞չին մուզիրր օլսուն։ Ազիզըմ Անժէլիք, խալգըն սէֆալէթի ու զարուրէթի զաեէթ ապիմ տիր . . . Էօյլէ տէհ-
շէթլի վէ ինանըլմաեաճագ հալլէր վար տըր քի, ինսան՝ իզհա-
րը նէֆրէթտէն քէնտիսինի մէնն իտէմէզ։ Գու միւտհիշ հալլէ-
րի անլամագ, վէ պագէն կիպլէնէն մէնզարէլէրի քէշֆ իտէ-
պիլմէք իչին, պիզիմ կիպի, անլէրի եագընէն կէօրմէք լազըմ տըր։ Ա՛հ, քեաչքի պու հալլէրին ճեւմէէսինի Թախֆիֆ իտէ-
պիլսէք, վէ Թէպլիեէթի պուլապիլսէք . . . քեաչքի՛ եէխա ու քէտերլէրի Թէսկինէ միւգիէտիր օլսագ, վէ պիլճիւմլէ կէօզ

եաչլարընը սիէպիլսէք . . . Ցագաթի պիղի հէր եէրտէն թարտ իթտիքլէրի հալտէ , նէ՞ եարապիլիրիզ։ Մատէմ քի պիղէ չիւպհէ օլունուեօր , վէ միւզտաուրլպ օլանլարընն եաթագլարընա եանաչմագլըղմըզ մէնն իտիլիեօր իսէ , էլիմիզտէն զայրի նէ՞ կէլիր . . . պուլունլա պէրապէր Հագգ Թէլալը ազմիւչչան Հազրէթլէրի պիլիր քի , պիղիմ , պու ալէմտէ պիր արզումուղ վար տըր . օ տախի ֆուգարաբէրվէրլիք տիր ։ — Սանճագըմըզ եէկեանէ տիր , վէ օ սանճագ տա , րիգգաթ ու մէրհամէթ ալէամէթինի հավի տիր ։ Էվվէթ , եէնիտէն պիր խաթախանէտէ միւթախտէմ օլմաեա արզում վար իսէ տէ , մէմուղ իտէմմ։

— Օ հալտէ պէնի պիր մէքթէպէ մէմուր թայեին իտէրլէր ։

— Օ մէմուրիէթի տախի պէնճէ մուճիպի մէմուներիէթի տիր ։ Գըզ չօճուգլարընը Հագիգէթէն գատըն օլմաեա Հազրէլամագ վէ միւթագտէլ իչին ֆամիլեա վալիտէյնի օլմաեա լաերգ գատընդար հուսուլէ կէթիրմէք՝ կիւզել վէ նէճիպ պիր վազիֆէ տիր ։ Զիրա ճէնապը Հագգտան ոնըր ֆամիլեա՝ մուգատաէս պիր շէյ տիր ։ Գուսուր շէյլէրին օլ գատար էհէմմիեէթի եօգ տուր ։

— Պէնիմ իսէ , եալընըզ պիր արզում վար տըր ։

— Նէ՞ տիր , ազիզըմ ։

— Սէնի Բարիս խարիճինտէ պիր մահէլլէ կէօնտէրմէմէլէյի տիր . չինքի օ հալտէ , պիրիպիրիմիզտէն այրըլմագլըղմըզ լազըմ կէլէճէք տիր ։

— Կիւնիւն պիրինտէ պու այրըլմագլըղա գաթլանմամըզ իգթիզա իտէճէք տիր . զանն իտէրիմ քի , իչպու մուֆարագաթ՝ բէք եագըն տա օլմասը իհթիմալտէն տիր ։ Պէն թարիգաթըմա իթաաթ եէմինի իթմիչիմ տիր . հէր ներէյէ կէօնտէրիրլէր իսէ , կիթմէյէճ մէճպուրում ։

— Պունտան տօլաեը թէէսսիֆ իթմէզմիսին ։

— Սէնտէն իրագլանտըղըմըզն թէէսսիֆինտէն զայրի թէէսսիֆ հիսս իթմէմ ։

— Պէօյլէ պիր մուֆարագաթըն միւմքին օլտուղունու տիւշինուիքճէ , գալպիմ քէսպի մահղունիյէթի իտիեօր , վէ կէօղլէրիմ չիմտիտէն եաչարըեօր ։

— Օ հալտէ պէնի կէօրմէյէ կէլիրսին ։

— Էվվէթ , էվվէթ , չօգ տէֆա սէնի կէօրմէյէ կէլէճէյիմ . զաթէն գալպիմ՝ տայիմա սէնինլէ պիրլիքտէ գալաճագտըր ։

Օլ էռնատէ Թարատգօն մէվգիֆինէ կէլինտիկինտէն , գաթար տուրտու , վէ բահիպէ Մարի իլէ անըն թէյզէ գըզը օլտուղու անլաշըլան Անժէլիքին միւատհէպէթտէ գաթթօլունտու ։

Հէր նէ գատար կէնճ գըզ վէ բահիպէ գատըն զաեէթ եավաչ սէտա իլէ կէօրիւշմէքտէ օլուպ , վակօնլարըն՝ տէմիր չիպուգլար իւզէրինտէ հասըլ իթտիքլէրի չամաթա տախի , իբրատ օլունան սէօզլէրին լաեըգըյլա իչտիրմէսինէ մանի օլմագտա իտի իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ Շարլ Թէրար՝ գուլպընըն իչթիմէքլիք իգթիտարընըն ֆէվգէլատէ օլմասը սաեէօնտէ , ճէբէեան իտէն միւքալէմէեի տինլէեէպիլմիչ , վէ անճագ արա սըրա պունուն պաղը քէլիմէլէրինի գաչըրմըչ իտի ։

Շու հալտէ , մէրգում , մէզքուր իքի սէյհահէլէրին թէյզէ գըզլարը օլտուգլարընը , վէ բահիպէնին իտմի Մարի վէ կէնճ գըզընքի Անժէլիք իտուկինի , վէ օն պէշ կիւն գատար Մարսիլեատա մուգիմէ պիր թէյզէլէրի իտանէսինտէ միւատֆիրէթէն գալըպ , չիմտի Բարիսէ ավտէթ իթմէքտէ պուլունտուգլարընը , վէ բահիպէ գատըն , միւթախտէմ օլտուղու խատթախանէ՝ ավամ տան մէմուրլարա իհալէ գըզընմասը ճիհէթլէ , քէնտիսի օրատան թարտ իտիլմիչ օլուպ , տիկէր պիր խատթախանէտէ եաեօտ պիր մէքթէպտէ չալըշմագ իւզրէ , թարիգաթընըն էմրինէ պէքլէտիկինի , վէ կէնճ գըզըն՝ բէտերինին Բարիտտէ վագը օթէլինէ կիթմէքտէ օլուպ , զէֆք ու էյլէնճէլի էօմրէ տախիլ օլմագ արզուսինտէ կէօրիւնտիւկիւնիւ անլատը իսէտէ , օլ իքի գատընըն հա՛նկը ալէմէ մէնտուպէ օլտուգլարընը անլատմատը ։

Անժէլիքին՝ զէնկին ֆամիլեատան օլտուղունա չիպհէ իտիլէմէզ իտի իսէտէ , պու ֆամիլեա՝ էռնաֆտա՞ն մը , պիւեիւք թիւճճարտա՞ն մը , ումուրը սարրաֆիյէ էրպապընտա՞ն մը , եօգսա ասըլզատէկեանտա՞ն մը իտի ։

Ֆէրար , պու խուսուսատա հիչ պիր գարար վիրէմէեիպ , շու

գատար քի կէնճ գըզըն հիւանի ճէմալի վէ ճաղիպէսի ագլընը ֆիքրինի քեամիլէն ճէլալ իթմէքտէ իսի։ Վագաս կէնճ մինին վէ կիւզել պիր տէլիգանլը օլմասը ճիհէթլէ, նիչէ տէֆալար աչգ ու ալէագաեա միւթէալլիգ հիսսիեաթ զիհնինի իշղալ իթմիշ իսի իսէտէ, օլ անէ տէկինն ասլա պիր գըզգարշըսընտա պու տէրէճէ միւթէէսսիր, վէ պիր գատընա քեամիլէն էսիր օլմամըշ իսի։ Վէլհասըլ ժէրար, օլ կէնճ գըզ հագգընտաքի հիսսի՝ առէյհինտէ մուգավէմէթ նագապիլ օլան չէտիտ աչգ ու սէվտաալարտան օլուպ, հալպու քի մէզպուրէնին եանընտա պուլունան վէ քեզալիք ֆէվգէլատէ տիլպեր օլան բահիպէ գատընտան տօլաեը նէֆրէթի եախօտ տանա տօղրուտու տէհղէթի հիսս իլէ, քէնտի քէնտինէ,

— Պու պիր միւթէասսըպէ տիր... Տին ու մէզհէպի, ուպուտիեէթի վէ ֆագիլէթի օլ մէրթէպէտէ տիր քի, պունլար պէնիմ միզաճըմա մուվաֆֆըգ տէյիլ տիրլէր... Ֆիլվագը պու գատըն պիր մէլէք տիր։ Պէն իսէ, պունուն պիւսպիւթիւն մուղայիրի իմ, – Էկեր պիր կիւն պու գատըն իլէ ուֆագ պիր մաատէէտէն տօլաեը միւնազաա իթսէք, բէք զարիպ օլաճագ տըր։ Ֆագաթ նէ՞ միւնասիպէթլէ միւնազաա իտէալիէրիզ, քէնտիսի ճէմիյէէթի պէչէրիեէնին խարիճինտէ եաչաեօր. պինաէն ալէյհ՞կիւնիւն պիրինտէ եէկտիկէրիմիզէ թէսաուֆ իթմէքլիկիմիզ՝ պէնճէ իհթիմալտէն պայիտ տիր, տիմէքտէ իսի։

Բարիսէ մուվասըլէթլէրինտէ, ժէրար, Անժէլիք իլէ իշթիզա՞լ մը իտէճէք, եօգսա մալիւմիւմուզ օլան թաասսուրլարընընն մուվաֆֆագըյէէթինէ քէնտինի իյսալ իտէճէք պուլունան թարէքքէ տօղրուտան տօղրուեա սալի՞ք մի օլաճագ իսի։

Շիւպհէսիզ պու թարիգէ սալիք օլմասը, քէնտի մէնֆաաթընա տանա գիեատէ մուվաֆֆագ օլուպ, քէնտիսի տէ պունու թաասիղտէ կիւճլիք չէքմէեօրսուս իսէտէ, աչգ ու սէվտաա խուսուսընտա եադաեը օլ տէրէճէճ էլէ վէրմիշ իսի քի, հիչ պիր կէօնա տաէմը պասիրէթտէն, հաթթա մէճնունտանէ հարէքէթտէն րիճաթ իտէմէգ իսի։

Պունտան գաթինագար, մէրգումուն քէնտիսինէ էմնիյէէթի տախի պուլունուպ, հէմ տէսիսէքտարտանէ պիր աչգ ու սէվտաա իչինի, հէմտէ մալիւմիւմուզ օլան տէհղէթլի ֆաճիաեը

մուվաֆֆագըյէէթլէ պաչա չըգարապիլմէսէ քէնտիսինի միւգթէտիր զանն իթմէքտէ իսի։

Պու ֆաճիանըն՝ էօմրիս տախիլինտէ մուվազգաթէն պիրինճի մէվգըը իհրազ իտէճէկի տէրքէար օլուպ, չու գատար քի, պիր քէրրէ, արզու իթտիկի բարլագ մագսէտէ էրմի՞ մի, օնտան սօնրա աչգ ու սէվտաա խուսուսընտա հասրը ֆիքր իտէճէկի, վէ օլ վագըթ կէնճ գըզա միւթէասըրըճ օլապիլէճէկի թաապի իսի։

Միլճօնլար սաէէսինտէ հուտուսաուզ իգթիտարա մալիք օլան պիր սաէմ՝ հէր կէօնա մուխալիֆէթ վէ մուգավէմէթէ ղալէպէ չալմաեա էմին տէյի՞լ մի տիր։

Ադէչ՝ տիւնէեատա հէր չէյէ միւգթէտիր պիր գուվվէթ տէյի՞լ մի տիր։

Զօգտան պէրու ժէրար՝ քէնտիսինին, մէհարէթինէ վէ քիւֆթաճըլըղընա կիւվէնիպ, չու եա պու մագսէտէ էրմէք խաթէտիկինտէ, թաալիինին ֆէնա ճիհէթլէրինի կէօրմէմէք իւզրէ կէօղլէրինի գաբաեարագ, իլէրիեէ տօղրու հարէքէթ իթմէքտէն կէրի տուրմամագտաա իսի։

Մէրգումուն Գալկինթաատա վէրտիկի գարար, պու խուսուսու ինքէար օլունմագ սուրէթտէ իսպաթ իթմիշ տիր։

Շարլ՝ պիր գաչ սաաթ պիրլիքտէ եօղճուլուգտան սօնրա, մէղպուրէ եօլ արգատաալարըլա կէօրինմէք իւզրէ, պիր ֆըրսաթ վագը օլաճաղընը իւմիտ իթմիշ իսի։ Պու իւմիտի էլտէ իթմէք իւզրէ, վակօն բէնջիրէօնինն աչըլըպ գաբանմասընա վէ եախօտ չու եա պու ըսթասիօնուն իսմինէ տայիր ուզագտան ուզաղա պաղը սէօղլէր թաապի օլունտու իսէտէ, զաթէն էհէմմիեէթսիզ օլան պու կիպի սէօղլէրտէն հիչ պիր նէթիճէ հուսուսլէ կէլմէտի։ Օլ վագըթ Շարլ՝ էհէմմիեէթտէն պիսպիւթիւն իտալի օլմաեան սէօղլէրէ կիրիչմէեի թէճրիպէ իթմի, վէ Անժէլիք՝ թէճրիպէ սահիպէսի օլմասըղը կիպի, զիեատէսիյլէ տէ աթէչիմէչրէպ վէ սէրիան էմնիեէթի իտէր պիր թաապիեաթա մալիք իտուկինտէն, կէնճ սէչյահընըն պագը սիվալլերինէ ճէվապ վիրտիկի հալտէ, բահիպէ գատըն ղաեէթի պարիտաճէ վէ իհթիրագքարտանէ մուամէլէ կէօսթէրմէքլէ պէրաա

պէր , մէրգուհուն թաւիմ ու թէրպիեհ կէօրմիւշ պիր տէլիդանը օլտուղունու անկատը ։

Կէնճ գըզ, մուահխարէն բահիպէ գատընըն հարէքէթինէ իմթիհալէն , սօուգ պիր մուամէլէ կէօսթէրտիկինտէ , ժէրար մուվագգաթէն մաղլուպ օլտու իսէտ , իւմիտինի պիւտպիւթիւն գաթթ իմմէտի ։

Կինճէ գարանլըղը պաատըղընտա , Անժէլիք շարգասընը չըգարըպ վէ պաչընը վակօնուն չիլթէսինէ տահաթարագ , քէնտի եահաղընտա պուլունուրճասընտա ույգունտա տալտը , լաքին բահիպէ մարի՝ պիր տագըգա պիլէ կէօզէրինի գարամահըպ , սապահա գատար թէապիհինի չէքմէքլէ տուա իթտի ։

6

Մայհոին իլք կիւնէրի օլմաղէ , կիւնէշ՝ երքէնճէ տօզտուղունտա , Անժէլիք ուահանըպ , վէ ճէպինտէն քիչիւք պիր էլ այնատը չըգարըպ , ինթիզամընըղ օլան սայլարընը տիւզէլթտի վէ շարգասընը գօյտուգտան սօնրա , թէպէասիւմլէ այնահա նազար իթտի ։

Գաթթար Տիժօնտա վասըլ օլմագտա խտուկինտէն , կէնճ գըզ՝ բէֆիգէսինէ .

— Էկէր խոթէրսէն , Տիժօնտա պիր լօգանթահա էնէլիմ , տէտի ։

Մարի . – (Թէպէասիւմ իտէրէք .) Շիմտիտէն գարընըն ա՞ճ մը տըր ։

Անժէլիք . – Խայր , գարնըմ ահ տէյիլ տիր , ֆագաթ պիր թապագ էթի սուհու , հահատա չիգօլաթա օղուր իսէ, մէմհունէն իչէրիմ ։

— Լաքին գաթթար տօզուղ տագըգտատան գիհատէ տուրմահահաճաղընտան , ուղուն միւտտէթիմիզ հօգ տուր ։

Անժէլիք ճէվապ վիրմէք իւղրէ իքէն , Շարլ ժէրար՝ իւլֆէթ վէ միւնտահիպէթի արթըրմահա չու խուտուտու ֆըրսաթ իմթիհազ պիրլէ ,

— Րէճա իտէրիմ , սիզ բահաթսըզ օլմահընըն , պէնտէնիզ, գաթթարընը տուրմատընը միւթէագրպ , լօգանթահա կիրէր , վէ իսթէտիկինիզ չէյլէրի կէթիրթտիրիր , եահատա պիղպաթ կէթիրիրիմ , տէտի ։

Մարի . – Միւսիւ , պու ինսանիհէթինիզ թէչէքքիւր իտէրիմ , ֆագաթ սիզէ զահմէթ վիրմէք իսթէմէմ ,

Շարլ . – պու խուտուտա իսրար իմմէքլիկիմէ միւսահատէ պուհուրուն ։ Իմրինիզ վէճհ իւղրէ հարէքէթ իմթիհկիմտէ , զանն իտէրիմ քի միւնահիպէթսիզ պիր հարէքէթտէ պուլունմուշ օլմամ , զիրա իքի գատընն իչինն , սիւրաթլէ գաթթարտան էնիպ չըգմագըղդ , պիր էրքէչին էնիպ չըգմահընտան կիւճ տիւր ։ Իմտի , վալիտէմ իլէ հէմչիրէմ էրքէքսիզ օլարագ սէյհահաթ իմթիքլէրինտէ , անլէրէ իսիլմէսինտէ մէճպուն օլմագըղդմ թահպի պուլունահ մուահմէլէ վէ հարէքէթի , պէնիմ տահի սիզին հագդընըզտա իյգա իմմէքլիկիմի ֆագլա պիր զահմէթ կէօրմէմէնիզի խահատէթէն րէճա իտէրիմ ։

Անժէլիք՝ էօյլէ պիր նազարըա բահիպէ գատընա պագտը քի , մանէահտ՝ նիչի՞ն պու թէքլիֆի ինսանիհէթքեարանէյի գաղտուղ իմմէհօրսուն տիմէք իտի ։

Ֆիլվագը թէքլիֆի մէգքիւր՝ սուրէթի ինսանիհէթքեարահնէտէ արզ իտիկտիկի կիպի , ժէրարընն թաւըր ու հարէքէթի տէ նէզահքէթէ մուվաֆըգ պուլունտուղունտան , վէ պինապէրին քէնտիսինին՝ ասըլզատէկհան սընըֆընտան օլտուղունա չիւպհէ իտիլէմէտիկինտէն , բահիպէ Մարի՝ պիր տէրէճէ թաւըրը պահրիտանէ վէ իհթիհահաթքեարանէսինի թէրքլէ ,

— Մատէմ քի , միւսիւ , պու հօլտա պիր ինսանիհէթի իյֆահընտա իսրար իտիհօրսունուղ , պունտան տօլահը պիղի ֆէվգէլատէ միւթէչէքքիւր վէ միննէթտար գըլահօրսունուղ ։ Շու գատար քի , լօգանթալարտա պուլունան էթի սուլարը վէ հահատա չիգօլաթա զահէթի սրճագ օլտուղունտան , պունլարը էէմէհ վագթընըղ օլմագ ։ Իմտի , աչաղը էնտիկինիզտէ , պիզէ պիր գաչ տանէ պօղաչա կէօնտէրմէնիզի , հահատա կէթիրմէնիզի րէճա իտէրիմ , տէտի ։

Անժէլիք . – Էկէրչի պու պիր գաչ պօղաչահա պիր ուֆագ չիչէ Մալահա չարագը տա իլտվէ իտէրսէնիզ , պէնտէնիզի չահ-

սէն միւթէչէքքիւր գըլարսընըզ, տէյի իլավե էյլէտի։

Ոու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, կէնճ գըզ՝ ճէպինէն, ֆիլ տիչիտէն պիր ագչէ քէսէի չըզարըզ, Շարլ ժէրարա պիր ալթուն սիքքէ վէրտի։ Մէրգում պու սիքքէնի ալըզ, վէ գաթար քսթասիօնատա տուրտուղունատա, սէրիան վակօնատան էնտի, վէ պիր լօգանթաեա ասիմէթլէ, քէնտիսի պիր ազ չէյ եէտիքտէն վէ պիր գատէն Բօրթօ չարապը իչտիքտէն սընրա, օն իքի բարչա գատար պօղաչա վէ պիր քիւչիւք չիչէ Մալակա չարապը ալըզ, վակօնա ավտէթ էյլէտի։

Ժէրար, իչպու հարէքէթիյլէ, քէնտիսի վէ իքի եօլտաշը արաբընատա իւլֆէթէ պաչլանաճաղընը զանն իմմէսիյլէ եանընլէեօրտու, չինքի բահիպէ գատըն վէ կէնճ գըզ, մէրգում, մուամէլէյի վագըտընատան տօլայը թէչէքքիւրլէրինի պիլ իյֆա, ուղուն ուզատի միւքեալէմէեէ կիրիչմէքտէն չէքինտիլեր, վէ կէրչի Տիժօնատան Բարիսէ մուվասըլէթի իտէնէ գատար արաբընատա պիր գաչ սէօզ տահա թատաթի օլունտու իսէ տէ, Ժէրար՝ պու սէօզլէրտէն պիւեիւք պիր նէթիճէ հասըլ իտէմէտի։

Շարլ, պու տէֆաքի մուվաֆֆագըյեէթսիզլիկինի, բահիպէ Մարինին օրատա պուլունմասընա իանատ իլէ, մէզպուրէնին հուզուրունա գարչը ատէթա լանէթի օգուտատա պաչլատը. չինքի, օ օրատա օլմատա, կէնճ գըզըն աղըընտան բէք չօգ մահրէմանէ սէօզլէր ալատիլէճէկի իմմիգաթընատա իտի, Գունտունա պէրաթէր եինէ մէյտուա օլմատարագ, ագլընը ֆիքրինի ճէլզլ իտէն օլ գըզըն քիմ օլտուղունու անլատագ նիհէթի, պինհինտէ գարարլաչտը։

Գաթար՝ սիւրաթլէ եօլունա տէվամ իլէ, վագթը մուայէնինտէ Բարիս ըսթասիօնունատա տուրտուղունատան, էվվէլա ժէրար վակօնատան աչաղը էնտի, վէ Անժէլիքին էլինի թուԹուզ, անըն աչաղը էնմէսինէ եարտըմ իմտիկի կիպի, պու կէնճ գըզատա, բահիպէնին էնմէսինէ եարտըմ իմտի։

Մուախտարէն բահիպէ վէ կէնճ գըզ՝ պիրլիքտէ եիւրիւմէէ պաչլատըգլարընատան, ժէրար տախի, իզլերինի զոյպ իմմէմէք իւզրէ արդալարընատան կիտէրքէն, քէնտի քէնտիէ, է էլպէթթէ պիր արապատա օթուրաճաղլար, վէ կիտէճէքլերի մահէլլի արապաճրատա պիկտիրէճէքլեր տիր, Իմտի, գուլագ

վէրիպ, կիմտիքլէրի մահէլլի անլատաճաղըմ, օնտան սօնրա բահաթճա թահգըգաթա տէվամ իտէպիլիրիմ» տէմէքտէ իքէն, պիր տէ հէման մէզհիճին թէնէֆֆիւսմանէի գաբուսունատա մէրգումէլէրէ պէքլէմէքտէ օլան էլլի պէշ էլլի ալթը չաղլարընատա վէ իւսթի պաչը տիւգիւն պիր ատէմ կէօրտիւքի, կէնճ գըզ՝ տէրհալ պու ատէմէ տօղրու իլէրլէեէրէք, վէ, «Պապաճըղը՛մ, պապաճըղը՛մ...» տէեէրէք, բէտէր վէ քէրիմէ եէքտիկէրինէ սարըլտըլար։ Պատէհտա կէնճ գըզըն բէտէրի՝ բահիպէ գատըն իչէ թօղալաչըզ, իքի թէյղէ գըզըընը ըսթասիօնատն թէնէֆֆիւսմանէօինտէն չըզարտը։ Տիչարտա, իքի րէտ կիուղել ինկիլիզ նօրման ամէրնա գօչուլու պիր լանտօ ատատաքը՝ ֆամիլեա խալդընընը րիւքիւպինէ մախսուս քիչիք պիր օմնիպիւս արապատը եանընտա պէքլէմէքտէ օլուպ, կէրէք լանտօ վէ կէրէք օմնիպիւս արապալարը իւզէրինատէ, ֆամիլեաճա այնի իամին իչք հարֆլարը հէքք իմմտիրիլմիչ իտի։ Անժէլիքին բէտէրի՝ բահիպէ գատընա խիթապէն,

— Էչեանընըզն թէզքիրէօինի պանա վէրինքի ֆաթխա կիտիպ ալընն տա օմնիպիւս արապամընա եէրլէչտիրսին։ Պիղիմ պուրատա պէքլէմէնէ սէպէպիմիզ եօք տուր. պիզ էօնատէն կիտէպիլիրիզ, զաթէն թատմ հազըր ատը, պիզէ պէքլէեօր. սիզ տէ զահմէթ աճըգմըչ օլմալըսընըզ, տէտի,

Բահիպէ գատըն՝ էչեալարընըն թէզքիրէօինի մէրգումա, վէ օ տախի օմնիպիւս արապասըյտա պիրլիքտէ գալան իքի խըզմէթքեարտան պիրինէ թէսլիմ իլէ, քէնտիսի՝ գըզը վէ եէկէնինին եանընա ավտէթ էյլէտի։ Ոունըատ, օլ էօնատէ լանտօ արապասընա օթուրմուչտար իտի, վէ ժէնար եիւքսէք պիր մահէլլատէ գըմիչտանմազտըզըն տուրմուչ օլուպ, կէօզէթմէքտէ օլտուղու էչեատա արապընատա ճէրեան իտէն սէօզլէրի իչէթմիչ վէ վագը օլան ահվալի կէօրմուչ իտի։ Արապանըն էօնատի հարէքէթինտէ, կէօզլէրի՝ Անժէլիքին կէօզլէրինէ թէատիֆ իթատիկի կիպի, մէրգումէնի տէ սէլամլատը, վէ Անժէլիք տէ պաչընը սալատարագ իւեատէի սէլամ էյլէտի։

կէնճ գըզըն բէտէրի՝ Անժէլիքին վէրտիկի սէլամը կէօրտիւ իսէ տէ, քիմէ վէրտիկինի անլատամատըզ,

— Ինմէ սէլամ վէրտին, տէյի սիւալ էթտի։

Անժելիք. – Ու նէրտիվէն իւղէրինաէ տուբան միւսիւեէ վէրտիմ։

Բահիպէ Մարի. – Եօլճուլուգ արգատաշըմըզ տըր։

Անժելիք. – Ղաեէթլէ նէզաքէթլի պիր կէնճ տիր։

Մարի. – Պիր ազ զիւատաէ լաֆըզան տըր. էկէր պէն վէ Անժելիք իհթիւաճ վէ իհթիրազ իւզրէ պուլունմասաա խոկ, եագըշըզընան զիւատաէ պիզիմիլէ իւլֆէթ վէ իւնսիւեէթ քէյֆա խոէճէք խոկ։

Անժելիք. – Ֆագաթ պէն քէնտիսինտէն զաեէթ հազզ իթմիմ։ Եօլճուլուգտա պիր ազ մուսահէպէթ տէ լազըմտըր. հաթթա էվվէլճէ թագտիմ խոկմիշ վէ թանըշմըշ օլմաեան քիմսէլէր իւլէ պիլէ կէօրիւշմէքտաէ պէնճէ պիր մահզուր օլմաեըպ, պու սաեէտաէ էյլէնիլմիշ օլուր։

Անժելիքին քէտէրի կիւէրէք, վէ հէմ լաթիֆէ վէ հէմ թէհտիտ իրաեէ իտէր պիր թավր իլէ։

— Թըզըմ, պու թարզ էյլէնճէլէր պազէն թէհլիքէլի տիր։ Թէրպիյէլի, նէզաքէթլի կէօրիւնէն պիր եօլճուլուգ արգատաշըյա եաոընըշ պիր գաչ քէլիմէ թաաթի օլունաա, պունտան նէվիմա պիր իւլֆէթ վէ միւնասիպէթ հաապլ օլուր քի, հէր նէրէտաէ մէրգումա թէհատիւֆ իտիյաէ, մէսէլա պուլվարլարտաա, թէհթրօլարտաա քէնտիսինէ սէլամ վէրիլիր. հալ պու քի վէրիլէն սէլամ՝ չօգ տէֆա պիր հիյլէքեարա վէրիլմիշ օլտուղու մուախխարէն անլաշըլըր, տէտի։

Մարի. – Հադգընըզ վար տըր. պէն տէ պու ճինէթի տիւշիւնիւեօրտում։

Գու սէօյլէրտէն սոնրա, միւքեալէմէնին թարզը թէպտիլ օլուպ, մէզքիւր եօլ արգատաշը ունուտուլտու խոէ տէ, ժէբրար՝ Անժելիքի ունութմաեընըպ, լանտօնուն հարէքէթինտէն սոնրա, օմնիպուս արապասը խըտմէթճիլէրինտէն օլուպ, էֆէնտիսինին էմրինի իճրա իթմէքտաէ պուլունան Զաթխոթին եանընա եագլաշարագ, սէլամ վէրտի, վէ քէլտիա ազազլէ,

— Րէճա իտէրիմ, միւսիւ, պիր ազ պէնի տինլէ՛միսինիզ, տէտի։

Զաթխոթ՝ հայրէթլէ մէրգումա պագարագ, վէ սէլամինա գարշըլըգ քէնտիսի տէ սէլամ վէրէրէք,

— Միւսիւ, պէնտէն նէ՛ խոթէէօրտունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Ժէրար. – Սիզտէն պագը մալիւմաթ խոթէրիմ։

Զաթխոթ. – Նէ՛ մալիւմաթ խոթէէօրտունուզ։

— Էկէր, եանըլմասաօր իսէմ, չըմէնտըֆէր գաթարընտան չըգարըլաճագ պագը էչեանըն թէղքիրէսինի սիզէ վիրէն, վէ պիր կէնճ գըզ վէ րահիպէ գատըն իլէ պիրլիկտէ պիր լանտօեա րաքիպէն կիտէն զաթ՝ Գուրկօնըը սօգաղընտա 28 նիւմէրօլու խանէտէ մուդիմ մէպուս Մ. պարօն տը Զօրնի տիր։

— Խա՛յր, միւսիւ, պէնիմ էֆէնտիմ պէլճիտ տէտիկինիզ զաթա պէնզէր իսէ տէ, քէնտիսի նէ՛ մէպուս տուր, նէ՛ տէ պարօն։ Անճագ պուլվար Հօսմանտա, 54 նիւմէրօլու խանէտէ մուդիմ Մ. ժիւլ Վէրիէր նամ պանքէր տիր։

Ժէրար՝ ալտըզը մալիւմաթը ֆիքրինտէ գայտ իլէ,

— Եանըլմըշըմ. հալ պու քի Մ. ժիւլ Վէրիէր՝ պարօն տը Զօրնիեէ օլ գատար պէնզէեօր քի, հէր քիմ տաքի օլսա, պէնիմ կիպի զանն իտէճէկինտէ իշթիպահ եօգ տուր, տէտի, վէ պատէհու խըզմէթքեարըն նէզտինտէն մուֆարագաթլա, էչեասընը պիր ազ միւտտէթ իչին մէվգիֆտէ պըրագարագ քէնտիսի տիշարը չըգտը։

7

Շարլ ժէրար, Բարիսէ պաապը գատէմ իտինճէ, Անժելիք Վէրիէրէ օլան աշգ ու սէվտասընը մուվագգաթէն պէրթարաֆ խոկպ, սէյեահաթընըն պաշըճա մագսէտինի տիւշինմէյէ գարար վէրտի։

Մէրգում, կէշմիշ էօմրիւնիւ մուխթասարէն գարիինի քիրամըմըզա հիքմայէ իթտիհիմիզտէ անլաշըլաճաղը վէճհլէ, Բարիս պէլտէօինի քէօչէլի պուճագը պիլտիհկինտէն, Լիօն սօգաղընտա իլք տէֆա թէհատիւֆ իթտիհկի լօգանթաեա կիրիպ, վէ եէտինտէ պուլունան քիւչիւք էլ չանթասընը սանտըգքա-

բա հրճիզ իթաիրտիքտէն սօնրա , աճըգմըշ օլմագ միւնասիպէթիլէ գարնընը միւքէմմէլէն տօեուրտու , վէ պիր չիշէ տէ էսկի շարաձ իչտի : Ժէրար , իչպու թաամրընըն իւճրէթինի էօտէտիքտէն սօնրա , էօյլէ թաամրընը տախի օրատա իտէճէկինի, վէ պու սըրատա պըրագտըղը չանթաեը ալաճաղընը պիլ պէեման , լօգանթատան չըգըպ , Թուրնել նամ սօգաղա ապիմէթլէ ,

— Գուրաաը հէման խալի պիր սօգագ օլմաղէ , քէնտիմ իչին պուրատա պիր եէր քիրալամալըեըմ, վէ պու իսէ կիւճ պիր չէյ տէյիլ տիր , տէյի տիւչիւնտիւ , վէ մէզքիւր սօգաղընը եարըսընա գատար եիւրիւտիւկիւ հալտէ , գարուտունուն իւզէրինտէ « Ֆիրալըդ պիր քէօչք » տէյի եաղըլմըշ օլան պիր խանէյէ կիրտի , վէ պունուն գարուճուլուղունա մէմուր օլան գատընն՝ քէնտիսինի գարչըլաեարագ ,

— Միւսի՛ւ , քիմի իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի :

Ժէրար . — Ֆիմէէրի իսթէմէեօրում, մատամ. անճագ քիրալըդ պիր քէօչկիւնիւզ վար իսիշ, անը կէօրմէք իսթէեօրում:

— Բէք էյի , միւսիւ : Զաթէն իւչ հաֆթատան պէրի պօշ տուր . ագտէմճէ օթուրան բէսատամ իթալիաեա կիթտի : Անճագ պու քէօչկիւն պիւեիւք օլմատըղընը չիմտիտէն խապեր վէրբիրիմ :

— Գա՞չ օտասը վար տըր :

— Բէսատընն իչ օտասըլլա պէրաբէր տէօրթ օտասը վար տըր . պունլար տա եաթագ օտասը , թաամ սալտասը , բէսատամ տայիրէսի , վէ մաթպախա տըր : Ղաեէթ կիւղէլ, քիւչիւք պիր պաղչէսի տախի վար տըր :

Գու սէօղլէրի թաամթի օլունտուղու սըրատա , Ժէրար , ղիքր օլունան քէօչկիւ կէօրմէք իւզրէ էթրաֆա կէօղ կէզտիրիեօրտու իսէ տէ , քէօչկէ պէնզէր պիր չէյ կէօրէմէտիկինտէն ,

— Լաքին , մատամ, քէօչկիւնիւզ նէ՞րէտե տիր , տէտի :

Գարուճու գատըն . — Գինանընն տուգա թարաֆընտա վէ Գօմարչէ պուլվարը թարաֆընտա տըր :

— Վա՛յ , էօյլէ՞ մի :

— Հաթթա քէօչկիւն միւսթէճիրինի խօշնուտ իտէճէք պիր խուսուսիեէթի տէ վար տըր :

— Օ նէ՞ տիր :

— Ֆէօչկիւն՝ պուլվարա նաղըր քիւչիւք պիր գարուտու տուր :

— Տիմէք իրի գարուտու օլուպ . պիրի պուլվարտա վէ տիկէրի պուրատա տըր :

— Լէվէթ , միւսիւ :

— Ֆիրատը նէ՞ տիր :

— Գին իրի եիւզ ֆրանգ տըր :

— Գահալը տըր :

— Խա՛յր , միւսիւ , պահալը տէյիլ տիր . էկէր պու քէօչկ՝ տիկէր պիր մահէլլէտե պուլունտա իտի , չիմտիքի ֆիեաթընըն իւչ միսլինտե օլուր իտի : — Թագսիմաթը տա բէք միւքէմմէլ տիր , իսթէրսէնիզ, միւսիւ , տէրուենինի տօլաչընն :

— Բէք էյի :

— Էօյլէ իսէ , պէնտէնիզէ միւսաատե իտին տէ անախթարլարը կէթիրէեիմ :

Գարուճու գարը օտասընա կիրթի , էլինտե պիր տէմէթ անախթարլար թուխարագ ավտէթ իթտի , վէ պինանընն պիւեիւք նէրտիվէնինե տօղրու իլէրլէեէրէք , Ժէրարա բէհպեր օլեթինտե տիկէր պիր նէրտիվէնէ նաղըր օլան քիւչիւք պիր գարուճու աչտը , վէ Ժէրարա խոթթապէն , — Ֆէօչքե պուրատան հիտիկիր . պու նէրտիվէնի գուլլանմագ հագը՝ եարընըղ քէօչկիւն միւսթէճիրինէ այիտ օլուպ , գարուտու տախի անախթար իլէ գարանըր , տէտի :

Գարուճու գատըն վէ Ժէրար՝ նէրտիվէնին օն գատար դատէմէսինտէն չըգտըլար : Իչպու նէրտիվէն՝ տար պիր բէնչիրէտէն ըշըդ ալտըրնատան , դաեէթլէ գարանլըգ իտի : Գարուճու տիկէր պիր գարու աչըպ , պունատան քէօչկէ կիրիլտի :

Ժէրար՝ քէօչկիւ էթրաֆըլա կէօրմէք իսթէտիկինտէն , հէր ճիհէթինէ տիգգաթ իթտի : Բէնչիրէէրի պիր պաղչէեէ նաղըր օլուպ , պու պաղչէտե պաղը ֆիտանլար վէ ագաճլար էէթիչմիչ իտի : Բէսատամ տայիրէսինին բէնչիրէէրի էնլի օլուպ, պունլարըն տէմիր բարմագլըղը արատընատան պուլվար Գօմարչէ կէօրունմէքտե իտի :

ԺԷրար . – Լաքին պուլվարա նաղըը օլան գաբուճա վաըլ օլմագ իչին , պաղչէյէ նէ՞րէտէն էնմէլի ։

Գաբուճու . – Տիվարըն իչինտէ եաբըլմըշ պիր նէրտիվէն վար տըր քի , թաամ օտասընտան պաղչէյէ գատար կիտէը ։

ԺԷրար . – Շու նէրտիվէնի կէօրէլիմ։

Գաբուճու . – Գէնիմչէ կէլին , կէօրիւրսիւնիւշ ։

Գաբուճու գատըն՝ կէրէք պաղչէյի վէ կէրէք սայիր թաղրաֆլարը , Շարլ ԺԷրարըն արզուսու վէճհէյ մէրգումա կէզտիրտի , վէ խօշնուտա գալտըղընը թաւր ու հարէքէթինտէն տէրքէյ ։

— Նաՙըլ , միւսիւ , պու էվ իչինիզէ կէլի՞ր մի ։ Էկէրչի օյմանը եախօտա բէտամ տէյիլ իսէնիզ , բէտամ տայիրէսինի կիւզէլ պիր սայօն եէրինէ գուլլանապիլիրսինիզ , տէտի ։

ԺԷրար . – Էվվէթ , պու պինա իչիմէ կէլիեօր . չիմտի բէճա իտէրիմ , սուրէթի իճարըընը պէէան իտին ։

— Գուրաալը պիր սէնէտէն նօգսան քիրաեա վէրիլմէզ վէ ալթը այըզդ իւճրէթի բէչին այընըը ։

— Բէք ալէա , գապուլ իթտիմ ։

— Ցամիչեանըզ վա՞ր մը տըր ։

— Փիմանէմ եօգ տուր ։

— Խըզմէթքեարընը՞զտա մը եօգ տուր ։

— Խաՙյր , պիր նէֆէր խըզմէթքեարըմ պիլէ եօգ տուր . էկէր օլսա իտի , նէրէտէ եաթըրտաճապրմը տիւչիւնէճէք իտիմ . պիրա քէօչք իչիմէ կէլիեօր ամմա , զաեէթ տար տըր ։

— Գիւեիւք պինանընէն տէօրտիւնճիւ գաթընտա , խըզմէթճիեէ մախսուս պիր օտա տահա վար տըր քի , պու քէօչկիւն թա իւսթիւնտէ տիր վէ պուրաեա այիտ պուլունմագտա տըր ։

— Էօյլէ օլտուղու թագտիրտէ , պիր պէօյէմ՞ մի , եօգսա էրքէք խըզմէթճի՞ մի ալմագլըղըմ լազըմ կէլտիկինի մուախախարէն գարարլաշտըրըրըմ։

— Բէք էյի , միւսիւ , օ սիգին պիլէճէկինիզ իշ տիր . անճագ պու գարարընընըզ վէրէնէ գատար , իսթէրսէնիզ խըզմէթլէրինիգի պէնտէնիզ կէօրէլիմ։

— Էկէր վագթընըզ վար իսէ , մուվագգաթէն գապուլ իտէրիմ . Հալ պու քի մէմուրու օյտուղունուզ էվ զաեէթ վասի

իտուկինտէն , խըզմէթլէրինիզ զաթէն չօգ օլմագ թաապի տիր ։

— Էօյլէ ամմա , պէն եալընըզ տէյիլիմ ։ Զէվճիմ վէ գըզըմ պիրլիքտէ չալընըրըզ ։

— Բէք ալէա , պուրատա եէրլէշիրսէմ , իճապ իտէն մալիւմաթը սիզէ վէրիրիմ ։

— Նէ՞ վագըթ նաղը մէքեան իթմէք ֆիքրինտէսինիզ ։

— Գու կիւն ։

— Բարիստէ՞ մի իգամէթ իտիեօրսունուզ ։

— Էվվէթ , ֆագաթ չիմտիյէ գատար տէօշէլի պիր խանէտէ իտիմ ։ Շիմտի քէնտիմ իչին պիր խանէ թէճէմմիւլաթը սաթըն ալմաեա գարար վէրտիմ ։

— Տիմէք էշեանըզ հէր ճէտիտա օլաճագ տըր ։

— Շիմտի սիզ պանա պիր մագպուզ սէնէտի հազըրլասընըն քի , իւք ալթը այըզդ բիրա պէտէլինի թէէտիեէ իտէեիմ ։

— Մագպուզ սէնէտինի վիրմէք վէ քիրա պէտէլինի ալմագ ղէվճիմէ այիտ տիր ։ Ո տախի խանէ սահիպի հիսապընա պիր եէրէ կիթմիշ տիր , պիր ազտան կէլիր ։

— Խանէ սահիպի պուրատա՞ մը իգամէթ իտեր ։

— Խայր , միւսիւ ։

— Բէք էյի . . . հէր նէ իսէ , իամիմի սիզէ պիլտիրէեիմ տէ , ղէվճինիզ հէր նէ վագըթ ավտէթ իտէրսէ մագպուզ սէնէտինի հազըրլասընըն ։ Գէն շիմտի պագը մօպիլեա սաթըն ալմաեա կիտիեօրում ։ Շաեէէտ պու կիւն նաղը մէքեան օլունամագ իսէ , եարըն սապահ կէլիրիմ ։ Հալ պու քի սանտըգլարըմը պու կիւնտէն կէթիրթմէք ֆիքրինտէեիմ ։

— Նաՙըլ իսթէրսէնիզ , էօյլէ եարըն , միւսիւ ։ – Գէն տէ չու բէնշիրէլէրի աչաեըմ քի , քէօչք հավալանըն ։ Գատէհու , աչաղը էնիպ , իամինիզի գայտ իթտիրինիզ ։

Ֆիլվագը գաբուճու գատըն բէնշիրէլէրի աչաը , վէ քէօչկիւն եէնի միսաֆէճիրլիկ հավլեէ էնտի ։

8

Շարլ Ժէրար՝ գաբուճունուն օտասընա կիրտիկինտէ, եւ-կիրմի չաղլարընտա պիր գըզ՝ բէնիրէնին եադընընտա օթուրմուշ օլուպ տիքիշ տիքիւօրտու։ Մէզպուրէնին իսմի Անտաթաղի օլուպ, գաբուճունուն գըզը իտի։

Գաբուճու. – (Գըզընա.) Թա՛զի, քէօչկիւ քիրալատըդ։ Միւսիւնիւն իսմինի գայտ էթ քի, բէտէրին կէլտիկինտէ, ալ-թը այլըդ պիր մադպուղ աչնէտի հադըրլասըն։

Գըզ, բէք էյի տիւէրէք, եադընընտա պուլունան վէ հէր թարաֆը եադը վէ քիրլի օլան պիր տէֆթէրի աչըպ, վէ բաս-ը պիր գալէմի միւրէքքէպ հօգգասընա պաթըրըպ,

— Միւսի՛ւ, իսմինիզ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Ժէրար. – (Պիլա թէրէտտիւտ.) Ընհօլա 8էմվինեը տըր։

Կէնճ գըզ՝ իչպու իսմի եադըրդտան սօնրա,

— Սանտաթընըզ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Ժէրար. – Գու սիւալին մանէտասընը անլատեամաեօրում. սանտաթըմըն սիզէ բանճի նէ՞ ճինէթի վար տըր։

Գաբուճու. – Հադգընըզ վար, միւսիւ, գադաթ պու ճինէթի խանէ ահվալի անլամադ իսթէր. չինքի պադը բանթըրտըը կիւրիւլթիւլիւ սանտաթլարըն սահիպլէրի՝ քիրալատըդլարը տայիրէլէրտե չալըշմադըա, տիկէր միւսթէճիրլերի թա-ճիզ իթտիքլէրինտէն, խանէնին իթխապրընա խալել կէլիր։

Ժէրար. – Էօյլե իսէ, մատմուազէլ, տէֆթէրինիզտե, էյլե-նէյէ էննէնէյե ճուլուէ օլատուզումու գոյա իտին։ Գու սանտաթընը նէ՞ բանթրտը կիւրիւլթիւսիւ եօգ տուր, վէ էվինիզին իթխապրը-նա տէքթէ կէթիրմէզ։

Գըզ. – (Եադըրդտան սօնրա.) Իչթէ, պու գատար միւ-սիւ. պաշգա մալիւմաթ խապէմէկիզ։

Ժէրար, պու տէօղլէրտէն սօնրա, – Գու տա տիղին միւքէա-ֆաթընըզ տըր – տէկէրէք, գաբուճու գատընըն էլինէ պիր

լուի ալթունու սըգըշտըրտըզընտան, մէրդումէ, ֆէվդէլատէ մէճպուռն օլտու, վէ իլավէթէն տախի,

— Մադպուզ աչնէտինի ալտըդըմ վագըթ տա ալթը այ-լըդ քիրա պէտէլինի էօտէրիմ... ֆագաթ էյի խաթըրըմա կէլ-տի, սիզին իսմինիզ նէ՞ տիր, տէտի։

Գաբուճու. – Պէնտէնիզին իսմի, միւսիւ, Բօզ Բիլուա, զէվճիմին իսմի Բիլէր Բիլուա վէ գըզըմըն տա Անտաթաղի տիր։ Անճադ Անտաթաղի իսմի ուզուն օլտուղու իչին, եալընըզ թա-զի թէսմիհէ իտէրիզ։

Ժէրար. – Նիսմի, մատամ Բիլուա, Թուրնէլ սօգաղըն-տա էվին նիւմէրօսու գա՞չ տըր։

Գաբուճու. – Էվին նիւմէրօսու 36 տըր, վէ պուլվար Գօ-մարչէտէ պուլունան քէօչկիւն նիւմէրօսու տա 41 տիր։

Ժէրար. – Թէշէքքիւր իտէրիմ։

Շարլ Ժէրար՝ պու սէօղլէրտէն սօնրա տիշարը չըգըպ Մէնթ-Անթուան վարըշընա տօղրու իլէրլէտի, վէ թաատ սալասընա, սաըննա, եաճմադ օտասընա վէ մաճպախա մախսուս էչէյայը լազըմէյի սաթըն ալտը։ Էչէյայը մէզքիւրէնին, վէ տիկէր պիր մադազատան սաթըն ալտըդը բէրտէ, խալը, բէշկիր վէ սայի-րէնին տախի, ադշամընն սաաթ պէշինտէն էվվէլ թայեկին օլու-նան մահէլլէ կէօնտէրիլէճէկի վատ օլունտու։

Ժէրար՝ ադշամըն ալաֆրանկա սաաթ տէօրտունէ տօղրու չըմկնտրֆէր մէվղիֆինէ պիլ ադիմէ, օրատա պըրագտըդը սան-տըգլարընը ալտը, վէ պիր արապաեա թահմիլէն, էչէնի իգա-մէթկևահընա կէօթիւրիւլմէսինի էմր իյլէտի. սաթըն ալտըդը էվ էչէյաընըն թահխիյլէ, բէրտե, հալը վէ սայիրէ մադազաընը-նըն մէմուրլարընտան պիրի տախի, քէնտիսի իլէ այնի վագըթտա խանէէե մուվասըլէթի իթտիքլէրինտէն, պիր սաաթ զարֆընտա քեաֆֆէյի էչէտա եէրլէչտիրիլտի։ Գատէհու Բօզ Բիլուա,

— Միւսիւ, պու ադշամ պուրատա՞ մը եաճտաճադընըզ, տէյի սիւալ իթտի։

Ժէրար. – Գուրատա եաճմադլըզըմ միւմքի՞ն մի տիր։

Բօզ. – Շիւպհէսիզ, անճադ եաճտաղընըզը հադըրլամադը-զըմ, վէ օրթալըզը սիւրիւմէքլիկիմ լազըմ տըր... Անախ-թարլարընըզը ալըն... զամէն պուննար չիֆթի օլտուգլարըն-

տան, պիր թանէսի, եանի գաբունուն անախթարը պանա քեաֆի տիր. անը տախի տէմէթին իչինէն ալըեօրում։

Ժէրար. – Բէք էյի... չիմոխլիք պէն թատամ իթմէկէ կիտիեօրում, ֆագաթ սիզէ պիր շէյ թավսիյէ իթմէք իսթէրիմ։

Բօզ. – Նէ՞ շէյ, էֆէնտիմ։

Ժէրար. – Պէնիմ քիմսէսիզ կիզլէկէճէք սըրրըմ օչմատըղընտան, թապիևաթըմ շիւպհէլի տէյիլ իսէ տէ, վուգուֆճուլուղու տախի թոգպիհ իտէրիմ։

Բօզ. – Պէնիմտէ թապիևաթըմ էօյլէ տիր, վէ քէնտիմ տախի էհլի վուգուֆ վէ մէրագ տէյիլիմ։

Ժէրար. – Մատամ Բիլուա, պու խասսէնիզ չայեանը թոգտիր տիր, լաքին պաշղալարընտա օ ֆէնա ախլագ մէվճուտ օլապիլիր։ – Իմոի պէն, տայիրէմէ կիրիլմէսինի իսթէմէմ։ Սիզտէն ղայրը քիմսէ քէօչկէ աեագ պաամամալը տըր։

Բօզ. – Միւսիւ, պու պապտէ միւսթէրիհ օլապիլիրսինիզ. քիմսէնէ քէօչկէ աեագ պաամաեաճագ տըր։ Զաթէն դըղըմ իւլէ ղէվճիմ էվճէ իչէրէ գարըշմազլար։

Ժէրար. – Պու խուսուսա պիեատէ էհէմմիյէթի վէրիչիմ չունուն իչին տիր քի, քէնտի միւթալաաթըմա միւթէալլիք պաղը նաատիր քիթապլարըմ վար տըր. իհթիմալ քի պաղը էհլի մէրագ տաիրէմէ կիրէրլէր տէ ալթունթաթ իտէրլէր տէյի վէսվէսէ իտէրիմ։ Պէնիմ նիզամ ու ինթիզամա մէրագըմ՝ ճիննէթ տէրթէպէսինտէ տիր։ Իլք ագշամը պիր եէրէ վաղ իթտիկիմ մատտէյի, իրթէսի կիւնիւ օրատա պուլմազ իսթէրիմ։ Պու իֆատաթըմընն նէթիճէսի մալիւմ տիւր։ Պէնիմ պուրատա պուլունմատըղըմ ղէտան, պիր քիմսէնին իչէրի կիրմիյէ օլտուղունու կէօրիւր իսէմ, տայիրէմի սիզէ էհեմիյէթի իթմէտիքտէն պաշգա, պուրատըր տա թէրք իտէրիմ։

Բօզ. – Թէքրար իտիեօրում, միւսիւ, սիզ պու խուսուստա բահաթ օլուն։ Պէն զաեէթի տիգգաթը պիր մուհաֆըզըմ։

Ժէրար. – Պէն տէ սիզէ կիւվենմէքտէյիմ, վէ տայիրէմին նէզարէթի իչին մահիեէ 30 ֆրանգ թալէպ իթտիկինիզ հալտէ, պէն սիզէ 40 ֆրանգ վէրէճէճիմ։

Բօզ. – (Իչտու ալիճէնապլըգտան տօլաեը հայրէթտէ գա-

լարագ, քէնտի քէնտիեէ.) Պու զաթ՝ էչչէ Բէյնամ հիքեաեէ քիթապընտա քէնտիեի կիզլէճէն բրէնա կիպի պիր ատմ օչմալը։

Ժէրար. – (Սէօզիւնէ տէվամլէ.) Մագպուզ սէնէթիմ հաղըր մը տըր։

Բօզ. – Էվվէթ, միւսիւ, ղէվճիմ՝ օտամըզտա տըր։ Թանէ սահիպինէ իմզալաթտը. սիզէ վիրէճէճ տիր։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Ժէրար, գաբուճու օտասընա կիտիպ, ալթուն ագչէ հիսապըլյա ալթը եիւզ ֆրանգը սայըր, վէ մագպուզ սէնէթինի ախզ իլէ, սապահլարէն գահվալթը իթմիչ վէ չանթասընը պրագմըշ օլտուղու լօգանթաեա ագիմէթ իլլէտի։

Տայիրէյի մէզքիւրէնին քիրալանմասը վագըասը իւզէրինէ պիր ազ մուֆասսալէն պահա իթմիչ օլտուղումուզտան տօլաեը գարիինի քիրամըմըզըն աֆվլարընը րէճա իտէրիչ։ Հիքեաեէմինն տէվամը հագգընտա մալիւմաթը միւքէմմէլէմիչ օչմագ իչին, պու թաֆսիլաթ էլզէմ իտի։

9

Ժէրար, Բարիսէ մուվասըլէթինտէն պէրու վագթընը ֆայիտէլի սուրէթտէ կէչիրմիչ օլմասընա մէճպուռնէն, քէմալը իչթիհա իլէ թատաընը իթտի, վէ քէնտի քէնտիեէ տէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Էվվէլ էմիրտէ Շ-էյը Ժէյ-է իտի թէհլիքէլի օլապիլտիկի իչին, պու իտի սագլաեամազ իտիմ... Հալ պու քի Աէնէ Ցե-վինէ իտի՝ քիմսէնին նազարը տիգգաթընը իւզէրիյէ տավլէթ իտէմէզ։ Էօյլէ պիր մահիր քիմսէ թանըրըմ քի, պու իտիին սահիպի մէչրուու օլտուղումու իտապաթ իթտիրմէկէ մախսուս էվրագըն ճիւմլէսինին թէտարիք իտէճէք տիր։ Շէօյլէ քի, կիւնիւն պիրինտէ, իհթիմալտէն օլտուղու իւզրէ, պու իտի

րէամի էվրագտա գուլլանմագլըզըմ լազըմ կէլիր ոէ , ասըլ քէնտի իամիմ իտուկինէ չիւպհէ հասըլ օլմազ ։

« Գիր օթէլտէ եէրլէշէճէք եէրտէ , խուտուսի պիր խանէ իսթիճար իմմէքլիկիմ, վէ իգթիլա իտէն ժողկէտաեր սաթըն ալմագլըզըմ, էմրի պասիրէթէ մուվաֆըգ հարէքէթ օլտու ։ Գու սուրէթլէ Զապթիեէ նէզարէթինին թէֆթիշինտէն քեամիլէն ազատէ պուլունմագտաեըմ,

« Ձօն Մօրթիմէր , Լօնտրատա քէնտի չիւպէսինէ կիմմէտիկիմի խազեր ալըր իսէ , հէր թարաֆտա պէնի արատաճագ տըր , չիւնքի պիչարէ ատէմին հագգըմտաքի թէվէճճիւհիւ ֆէվգէլատէ սուրէթտէ տիր ։

« Ան ճագ , պէն , եօլումուն իւզէրինտէ հիչ պիր էսէր պըրագմաեարագ նապէտիտ օլմուշ օլտուղումտան , թատիաթիլէ քիմէսնէ պէնի պուլամաեաճագ տըր ։

« Օ հալտէ , եա պիր գազաեա ուղրատըղըմ, եախատ խըրսըղլար թարաֆընտան սօեուլտուգտան սօնրա Թայմզ նէհրինէ աթըլմըշ օլտուղում զանն օլունաճագ , վէ մուախխարէն իսմ ու ճիսմիմ ունուտուլաճագ տըր ։

« Իչթէ , միսաֆագպէլ հագգընտա իսթիխազ իթտիկիմ պու թէտապիրի իհթիեաթքեարանէ բէք մուվաֆըգ օլուպ , պունտան սօնրա , թատավվուրը ազիմիմի գուվվէտէն ֆիլկէ կէթիրմէք իւզրէ հազըրլըգ կէօրմէլիեիմ։

« Գէշ կիւն մէօհլէթիմ վար տըր . պու մէօհլէթ իսէ, պէնիմ իչին քեաֆիլ վաֆի տիր ։ »

Գունտան պէօյլէ Արնօլտ Տէավինեը իամիյլէ թէամիեէ իտէճէք օլտուղումուզ Շարլ Ժէրար՝ թատմընը պիթիրտիքտէն սօնրա , չանթասընը ալտը վէ սիկարասընը իչէրէք , իգամէթկեահընա տօղրու եօլա չըգտը ։ Մէրգում, ճունուն օտասը էօնիունտէն կէչմիյլ սըրատա ,

— Մատամ Բիլուա , պէն տաեիրէմէ կիտիեօրում։ Գու կիւն գիեատէ եօրուլտուղումտան , եաթաճաղըմ, տէտի ։

Գաբուճու . — Եաթաղընըզ հաղըր տըր , միսիս Տէավինեը, նէրտիվէնինիգին պիրինճի գատիմէսի իւզէրինէ տէ պիր շամատան վաղ իթտիմ։ Հէր չէյի սըրատընտա պուլաճաղընըզտան , ումաըրմ քի խօշնուտ գալաճագսընըզ։

Տէավինեը . — Թէչէքքիւր իտէրիմ, մատամ. չիմտիլիք կիճէնիզ խայր օլսուն ։

Գու սէօղլէրտէն սօնրա , մէրգում տէլիգանլը , գաբուճու գատընտան մուֆթարագաթլա , անըն իֆատէսի վէճճէվ նէրտիւպան պաչընտա պուլտուղու չամատաներն մուսունու եագարագ, քէնտի տահրէսինէ չըգտը , վէ հէր չէյին մունթազամ հալտէ օլտուղունու կէօրտիւ ։ Հաթթա խանէ թէճէմմիլաթը թաճիրինտէն սաթըն ալմըշ օլտուղու ասմա սաաթ՝ եաթագ օտասընտաքի չըմինէ իւզէրինտէ վաղ օլունմուշ վէ գուրուլմուշ օլուպ , ագրեպի՝ սաաթըն օն օլտուղունու իրաեէ իթմէքտէ իտի ։

Ուրնօլտ՝ ճէպինտէքի սաաթըյլա ասմա սաաթըն ագրեպլէրինի պիթթէտագիգ , աեար օլտուղլարընը անլատըգտան սօնրա , չանթասընը աչարագ , պունտա մէվճուտ օլան էսվապ թագըմընը չըգարտը ։

Զանթանըն թա ալթընտա պագը քեաղըտլարըն բաքէթի պուլունուեօրտու ։ Գու բաքէթտէ , իչարաթը միհիմմէի հավի պագը քեաղըտլար վէ էլմաս թաճիրինին իմզասընը համիլ մագպուզ սէնէտի մէվճուտ իտի ։

Մէրգում, իչպու բաքէթի , ագչեսիյլէ պիրլիքտէ եաթագ օտասընտաքի պիւրօլարտան պիրինին չէքմէճէճինտէ հըֆզ իթտի , վէ իւզէրինէ տահի պէեազ չամաչըրլարընը տահի տիզիպ չէքմէճէճի տօլտուրտու , վէ տիգգաթլըճա գարատըգտան սօնրա , եէնիտէն ատա սաաթա պագտը քի , օնու գըրգ տագըգա կէչիեօրտու ։ Ֆէնտի քէնտիեէ տահի չու սէօղլէրի իրատ իթտի .

— Էկէր հէնուզ եաշաեօրլար իսէ , վէ իչ սէնէտէն պէրու ուտուլ վէ տաեիլէրինի թէալիլ իթմէմիչլէր իսէ , քէնտիլէրինի, հէր վագըթ կիթտիքլերի մահէլլէտէ պուլաճաղըմը իւմիտ իտէրիմ։

Գու միւլահազատան սօնրա , մատամ Բիլուանըն եէնի միւաֆէճիրի՝ Գայկիւթատան կէթիրտիկի սանտըգլարտան պիրինի աչըպ , Լօնտրատա ագտէմճէ սաթըն ալմըշ օլտուղու Ինկիլիզ պէյնիմինաէքի թէքմիլ սիեահ չուխատան պիր գաթ էլպիսէ չըգարըպ կիեինտի , վէ գօյտուղու չարգատը կէօղլէրինէ

գատար էնտիրիպ, խարթուճլարը եէրինտէ պուլունտուղունա թէէմին օլտուգտան սօնրա, ճէպինէ տախի քիւչիւք պիր բէվօլվըր վազ իթտի։

Արնօլտ Տէսվինեը՝ պու մուամէլաթընտան սօնրա, շամատանը էլինտէ թուքարագ, պաղչէնէ կէօթիւրէն նէրտիվէնէ իւէրլէտի, վէ պունուն սօն գատէմէսինտէ մումու սէօնտիւրիւպ, պաղչէ գարուսունա կիտէն եօլլարտան պիրինէ սալիք օլտու։

Մէրգում, պու սուրէթլէ պուլմար Գօմարչէնէ չըգարագ, պաղչէ գարուսունու գարատը, վէ պիր քիրա արապասընա րաքիպէն, եիկիրմի տագըգտատա Գօվօ բիեացասընա մուվասըլէթ իւլէտի։

Օրատա արապատան էնիպ, արապաճընըն իւճրէթինի վէր տի, վէ պիր միւտաէթ եաեան եիւրիւեէրէք, Բօթիէօ սօգաղընա վասըլ օլտու։

10

Մէղքիւր սօգագ՝ կիւնտիւզէրի զայէթ իչէկ իսէտէ, կիւճէլէրի իսալի օլուպ, զաթէն նատիր օլան տիւքքեանըլարը տախի գարանտաղընտան, կազ պօրուլարընըն ըշըղընտան զայըը հիչ պիր տիւքքեան վէ տայիրէնին ըշըղը կէօրիւլմէգ։

Ռընօլտ, պու սօգաղըն սօլ թարաֆընտաքի էպինիեէնին պօեունտան Գէրրի սօգաղընա տօղրու կիտէրէք, գարալը օլան պիր տիւքքեանընն էօնիւնտէ տուրտու, վէ քէնտի քէնտիեէ, «Գու տուր. եանընըմաեօրում, էմինիմ» տէտի։

Գու տիւքքեան՝ էօկի պիր պինանընն ալթընտա օլուպ, գարուսու եէչիլ ըէննկի իտի, վէ իչէրտէքի նէրտիվէնտէն պինանընն իւաթ գաթընա չըգըլըը իտի։

Գարունուն իւաթինտէքի նիւմէրօտու տախի, իչէրտէն եանան պիր ըշըգ վաօրթասըլա գըրմըգը օլուպ, ալէչ ումում մահելէտ օ էվէ Գէրհաք Ֆէ-Ռըլը- Խ-նէ իսմի վէրիլիր իտի։

Ռընօլտ, քէնտի քէնտիեէ,

— Նիւմէրօ բարլաեօր... պինանընն ատաթը գատիմէսինճէ թէպէտտիւլաթ օլմամըշ... էկէր պիր ֆէլաքէթէ տիւչար օլմատըղընտան իսէ, մահուտ արգատաչլարըմը պուլաճաղըմ, տէտի։

Մէրգում, գարունուն չան իրինի չէքէճէք եէրտէ, պիր եայընա էլ տօգունտուրմատըղընա, գարու սէսսիզճէ աչըլըը։

Ռընօլտուն կիրտիկի սօֆա՝ զաեէթ գարանլըգ օլուպ, պիրտէն պիրէ աչըլան պիր գարուտան բարլագ պիր ըշըգ զահիր օլտու, վէ գ-ւ-կ տէնիլէն քէօքէլլէրին թասվիրինտէ չիչման պիր գարը տիչարը չըգըպ, Ինկիլիզէրէ մախսուս ֆրանսըզճա պիր թէլէֆֆիւզլէ։

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Ռընօլտ. – (Ինկիլիզճէ.) Վէյե-Լէ-Գրէը կէօրմէք իսթէրիմ, տէտի։

Ղալիպա պու թասպիր բարօլա գապիլինտէն իտի, զիրա իչպու թասպիրին իսթիմալինի միւթէագըպ, չիչման գարը՝ մէրգում տէլիգանլըեա եօլ վէրտի։

Ռընօլտուն կիրտիկի մահէլլ՝ գայմագճը տիւքքեանը օլուպ, տէրտունինտէ պիր քիւչիւք լամպա եանընեօրտու։

Ռընօլտ. – Գու ագշամ չօգ միւհիմէրինիզ վա՞ր մը տըր։

Ինկիլիզ գարը. – Էվվէթ, միւսիւ... Ֆագաթ սիզ պուրանընն եօլունու պիլիեօրմուսունուզ։

Ռընօլտ. – Էվվէթ, պիլիրիմ։

Ինկիլիզ գարը. – Էօյլէ իսէ, սիզէ րիճագաթ իթմէտիկիմէ աճվ իտին... Միւհիմէրիլէրիմիզէ պէքլէմէք իչին պուրատա գալմագլըղըմ լազըմ տըր։

Ռընօլտ՝ գայմագճը տիւքքեանընըն իչէրիսինէ տօղրու իլէրլէեիպ, արտ արտ իչի գարու աչարը, վէ կազ իչէ թէնվիրը իտիմիշ օլան պիր նէրտիվէնին օն գատար գատէմէսինտէն եէր տիպինէ էնիպ, իւչիւնճիւ պիր գարուտան, վագթիլէ մախզէն եէրինէ գուլլանըլմըշ, վէ նէրտիվէն կիպի կազ ըշըղըլա թէնվիրը իտիմիշ օլան պիւեիւք պիր սալատա տուխուլ իթտի։

Անինտէ մէրգում, պիր թագըմ Ինկիլիզ, Իրլանտալը վէ Ամէրիգալըլարընն զարիպա թէլէֆֆիւզլէրինի էթրաֆընտան տինլէմէկէ պաչլատը։ Ղալէպէլիք իչինտէ, ագալլիեէթի թէչքիլ իտէնլէր Ֆրանսըզլար իտիլէր։

Ալնօլտ, էվվել էմիրաէ օրատա պուլունանլարը լաեըգըլա թէֆրիգ իտէմէտի, զիրա իչիլէն տաի թիւթիւնլէրին տիւմանընտան օրթալըզը սայթի գաթը պիր պա գարլամըշ օլտուզու կիպի, թիւթիւնիւն վէ միւաքիրաթը միւթէնէվվիանըն ատ ըը գօգուլարը տաիի պօղազընտա ֆէնալըգ հասըլ իմմէքլէ, էօքսիւմէքքտէն պիր միւտաէթ խալի օլամատը։

Հալ պու քի մէգքիւր տիւմանա կէօղլէրի թէտրիճէն ալըշարագ, մէչհանէնին տախիլի ճիհէթլէրինի միւշահէտ խէպիլտի։

Ֆիլվագը օրատը, Բարիսին թա գալակեահընա նագլ իտիլմիշ օլան աթիգ Լօնտրանըն է՛ն մէքրուհ մահէլլէլէրինտէ կէօրիւլէն մէչհանէլէրտէն օլուպ, գուպպէտի՛ գալըն վէ տէօրթ քէօչէ տիրէքլէրէ թուխտուրուլմուշ իտի։ Մէզքիւր տիրէքլէր իլէ հասըլ օլան մէսաֆէլէրտէ իտէ, բիսիլիքտէն վէ տիւմանատան գարարմըշ պիր թագըմ սուֆրալար վէ տաի իսկէմլէլէր պուլունմագտա իտի։

Մատալարըն էթրաֆընտա տախի գարընճա կիպի քէսրէթլի նուֆուս օլուպ, պունլար՝ հէր եէրտէ թօքլանմալարը միւմքին օլամաեան ղարիպ քիմսէլէր իտիլէր։

Գու մահէլլտէ պիրիքմիշ օլան խալգտան պիր թագըմը, գօնագ արապալարը սէյիսլէրի, պազըլարը քիրա արապաճըլարը վէ սայիր պու միսիլլու էանաֆա մէնտուպ քիմսէլէր օլուպ, ատճիպ գըեաֆէթլէրտէ օլտուգլարը կիպի, վագը օլան սարֆիեաթլարընա նէզարէն, ճէպլէրինին պօշ օլմատըգլարը տախի բանա անլաշըլմագտա իտի։ Գունլար օլտուգճա նամուսլու տաէմլէր օլուպ, մահզա մէմլէքէթլէրինի խաթըրլամագ իւզրէ կէլտիքլէրի մէզքիւր մէչհանէտէ, ճին վէ սայիրէ կիպի Ինկիլիզ իչկիլէրինի իչէրէք, սէրհօշ օլուրլար իտի։ Մէրգումլար, Շանղ-Էլիզէտէ վէ Ամէնթ-Օնօրէ վարըշընտա չալըշան Ինկիլիզ խըզմէթքէարլար օլուպ, նասըլ քի սէօյլէտիք, իչէրինտէ բէք ազ Ֆրանսըզ պուլունմագտա իտի։

Հալ պու քի, պու սընըֆ ատէմլէրտէն մաատա, վէ էքսէրիեէթ իւզրէ մէվճուտ օլանլար՝ գանլը գամիլ, պըչագը, խըրսըզ, եանքէսիճի մագուլէսի էչխասը միւզիրրէ տէն օլուպ, պունլարըն Ֆրանսաեա կէլիշի իսէ, հէմ մէմլէքէթլէրինտէ ա-

սըլմագ ճէզասընտան խալի օլմագ, հէմտէ, սէնատոթը մէքրուհէ վէ ախլէտագը մէզմումէլէրինի իճրա իմմէք գաատիլէ իտի։

Սաղտա, սալա գարուսունուն եազընընտա վատի պիր տէսթիկեահ պուլունուպ, պունուն իւզէրինտէ հէրնէվ իչկիլէր իլէ տօմուզ վէ սըղըր էթի սուճուգլարը վէ սայիր եէչէեէկ միւթէալլիք պաղը էշնա պուլունմագտա իտի, չինքի իչպու մէչհանէտէ եէմէք, իչմէք, քեազըտ օշնամագ վէ թաամ իմմէք գապիլ իտի։

Թարիֆ վէ նագշ իմմէքտէ օլտուզումուզ իչպու տիւմանըը վէ մուզիրր հալալը մահէլտէքի հէրսէթթ տախի թէհամմիւլիւն խարիճինտէ օլմասըլլա, ումումուն եիւզէրինտէն թէր տանէլէրի ազըեօրտու։

Ալնօլտ, էթրաֆտա օթուրմուշ օլանլարը թէտգիգ իտէրէք, սալատա պիր գաչ տաըմ իչէրիչէմիշ իքէն, մէչհանէնին խըտմէթճիլէրինտէն պիրի եանընա կէլէրէք, Ինկիլիզճէ,

— Նէ՞ իսթէէօրտուն, միսիս, տէյի սիւալ իմմտի։

Ալնօլտ՝ պօշ պուլտուղու պիր սուֆրանըն գարշըսընտա օթուրուպ,

— Պիր շիչէ պիրա, վէ պիր բարչա բօզպիճ իսթէրիմ, տէյի ճէվապ վէրտի։

Պիր ազ սօնրա կարսօն՝ իսթէնիլէն չէյլէրի կէթիրիպ, կուտէճէկի սըրտատա, Ալնօլտ՝ մէրգումլու տուրատուրարագ,

— Ուիլ Մգօթու թանը՞րմըսընըզ, տէյի սիւալ իմմտի։

Կարսօն. — Բէք ալէա թանըրըմ։

Ալնօլտ. — Գու ագշամ պուրատա՞ մը տըր։

— Լվվէթ։

— Օեո՞ւն մու օշնաեօր։

— Խա՛յր, օշնատը, ղայպ իմմտի. շիմտի տէ ուեուեօր։

— Ֆէնտխիսին ուեանտըրըն, վէ տօսթլարընտան պիր ճէնթըլմէն կէլիպ, քէնտխիսէ կէօրիւշմէք իսթէտիկինի պէեան իտին։

— Բէք ալէա։

Կարսօն՝ օրատան մուֆարագաթլա, մէչհանէնին պիսիասա գարանլըգ թարաֆընա տօղրու իչէրլէտի։

Օ մահելլատ, հերիֆին պիրի՝ պիր իսկէմլէ իւզերինէ օթուրմուշ, գօլլարընը պիր սուֆրաեա տաեաթմըշ վէ պաշընը տա գօլլարը իւզերինէ գօյմուշ օլտուղու հալտէ, տէրին ույդուեա տալմըշ իտի։ Կարսօն պու ատէմին ումուղունու տիւրթէրէք։

— Է՛հ, Մասթէր Ուիլ, գալգ պագալըմ, տէտի։

Պու ատէմ կէօզլէրինի աչըպ, պաշընը եօգարը գալտըրտը, վէ չաթալագ պիր սէտա իլէ,

— Պէնի նէչին ուեանտրրրեօրսուն, տէտի։

Կարսօն. — Սիզի պիրի իսթէեօր։

— Ֆի՞մ։

— Տօսթլարընըզտան պիր ճէնթըլմէն։

— Նէ՞րէտէ տիր։

— Սօլ Թարաֆտա իւչիւնճիւ սըրատա տըր։

— Բէք էյի, կիտիեօրում։

Մէրգում, աեաղա գալգըպ, Թարիֆ օլունան մահէլլէ տօղրու իլէրլէտի։

Ուիլ Սգօթ, Թագրիպա օթուղ չաղլարընտա, գավի իւ պիւնեէ, օրթա պօյլու, պիչիմիի վէ կէօսթէրիչի պիր ատէմ իտի։

Ֆէնտիսինի կէօրէն իզհարը նէֆրէթ իթմէտիկի կիպի, թէվէճճիւհիւ պիլէ հասըլ օլապիլիր իտի, չիւնքի լէհճէսի տէյիրմի վէ գըրմըզը օլուպ, տայիմա կիւլիւնճիւ կէօրիւնիւր իտի, կէօզլէրի մաի օլուպ, սայթի լէթաֆէթ վէ խայրխահլըգ էսէրլէրի իրաեէ իթմէքտէ իտիլէր։ Սաչլարը քէօքիւնտէն քէսիլմիչ իտի, վէ աղզը պիր աղ պիւեիւճէք, տօտտագլարը գըրմըզը վէ տիչլէրի տէ զաեէթ պէեազ իտիլէր։

Մէրգումուն էլպիսէօրինտէն, ագչէսի պուլունմատըզը անլաչըլմագտա օլուպ, չէօյլէ քի կիյինտիկի էսվապ՝ եըրթըգ վէ եամալը տէյիլ իտի իսէ տէ, խայլի վագըթտան պէրու գուլլանըլմագտա օլտուղու, րէվիչինտէն անլաչըլըեօր իտի։

11

Արնօլտ՝ Թարիֆ իթտիկիմիզ շախսը կէօրտիւկիւնտէ, պիր իչարէթլէ անը եանընա չաղըրտը։ Ուիլ Սգօթ տա մէրգումու Թանըեարագ վէ եանընա եագլաչարագ, Թէաճճիւպանէ րէֆը սէտա իլէ,

— Սիզ Բարիտաէ նատըլ պուլունուեօրսունուզ, տէտի, վէ պու սըրատա Արնօլտ իլէ Թօգալաչըպ, պիր իսկէմլէեէ օթուրտու։ Պատէհու, Թէքրար իլէ,

— Պու գատար ուզուն միւտտէթ զայպուպէթտէն սօնրա, նէ՞ կիպի Թէսատիւֆ սիզի պուրատա սէվգ իթտի։ Եօգսա մուհիմմ պիր ֆ՚չ մի վար տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

Արնօլտ. — Պէլքի։

Սգօթ. — (Էթրաֆըննա չիւպհէլի պիր նաղարլա պագտըգտան սօնրա.) Պանա պիր տէեէճէկկինի՞զ մի վար տըր։

— Էվվէթ։

— Ճիտտի չէյլէր իւզերինէ՞ մի պահս իտէէքսինիզ։

— Էվվէթ։

— Էօյլէ իսէ, եէտիկինիզ րօզպիֆին վէ իչտիկինիզ պիրանըն իւճրէթինի վէրին տէ, չու ֆարէ գարանընտան չըգալըմ։

— Պուրասը նէ՞տէն ֆարէ գարանը օլուեօր։

— Իւչ սէնէ տիր քի սիզ պէնի կէօրմէէե կէլմէտինիզ. հալ պու քի պու միւտտէթ զարֆընտա բէք չօգ Թէպէտտիւլաթ օլմուշ տուր։ Ֆէնտիսինէ այիտ օլմաեան չէյլէրէ պիլէ տայիմա միւտաախէլէ իտէն բօլիս, իչպու վէյս-լէֆտ նամ մէչխանէ հագդընտա տախի չիւպհէ իթտիկինտէն, վագըթ վագըթ պուրատը պատմագտա տըր։ Վագտա տիգգաթլըճա հարէքէթ իտիլտիկի, վէ էմրի պատիրէթ խնլաֆընտա մուտամէլէտէ պուլունուլմատըզը հալտէ, պու եօլտա պատկընըլարտան գօրգմազա սէպէպ եօգ իսէ տէ, պուրատա տայիմի սուրէթտէ զահէթ մահիր խէֆիեէլէր պուլունտուրմագտա տըր քի, պու խէֆիեէլէր՝ տէօրթ կէօզ իլէ պիզի գօլլամագտա տըրլար։

Պազէն տախի Լօնտրատան կէլէն խէֆիեէլէր՝ պիչարէ քիմնելէրին պաշընա պէլիեէ կէթիրմէք իւզրէ արատաճը դրեաֆէթելէրինէ կիրերէք պուրատա կէլիեօրլար։ Հասըլը, պուրասը, Ինկլիթերրա բօլիս նէզարէթինին հագըդի պիր չիւպէսի օլուպ, մէյհանէնին սահիպի տախի, մէյհանէսինին աչըդ գալմասընա միւատատէ օլունմասը իչին, զապթիեէ նէզարէթինէ մալիւմաթ իթա իթմէքտէ տիր։ Խիւլասաի քէլամ, Դըրհալ Նո-Ռիւլ պինատա էճնեեէթ գալմամըշ տըր. պէյքի զապթիեէ մէրքէզինտէքի էճնեյեէթ տահա զիեատէ տիր։ Տահա պէշ կիւն էվվէլ, Բարխալիէրին ճէպհէրինի խաֆիֆլէթմէք մադսէհիյլէ կէլմիշ օլան պիր թագըմ քէհան ախզ ու կիրիֆթ գըլընմըշ տըր։ – Գու առէմլերի թա Ինկլիթերրատան գօլլամագատա իմիշլէր։

Արնօլտ, աեռաղա գալգըպ, Ուիլ Սգօթա պիր սիգքէ իթասըյլա։

— Մատէմ քի էօյլէ իսէ, պէնիմ եէրիմէ սէն պօրճումու վեր... պէն տէսթիկեահա եագլաշմագ իսթէմէմ... զաթէն կարսօնլարատան պիրի քիավէթիմի կէօրտիւ. օ գատարը քեաֆի տիր, տէտի, վէ տիշարը չըգարը։

Սգօթ տախի, Արնօլտուն մէյհանէնէէ օլան պօրճունու թէէտիեէ իթտիգտէն սօնրա, մէրգում իլէ սօգագատա պուլուշարագ, վէ գօլթուղունա կիրերէք,

— Պիզի գօլլաեան եօգ տուր. եավաշ սէտա իլէ, պիլա վէսվեսէ կէօրիւչէպիլիրիզ, տէտի։

Արնօլտ. – Իւչ սէնէտէն պէրի նէ՞ եաթըրըն։

Ուիլ Սգօթ. – Մէրվէթ սահիպի օլամատըմ... կեահ իգպալ կեահ իտպար իլէ վագթըմը կէչիրտիմ, ֆագաթ ալէսսէվիյեէ իտպար պանա չէրիք օլտու։ Թէէսսիֆ իտէրիմ քի, զիեատէ թանըլմըշ օլտուղումտան, վէ պինատպէրին զաեէթ նէզարէթ թահթընտա պուլունտուղումտան, էլլէրիմի, տիկերլէրին ճէպհէրինէ սօգմագատան կէրի տուրմաեա մէճպուր օլտուս։ Հալ պու քի, պու իքի չըգդըն նէթիճէլէրի պաշգա պաշգա տըր։ Լօնտրատան, մալիւմաթը միւքեմմէլէ իլէ թավսիեէ օլունան պագը իչլերտէն մատտա, սայքի հիչ իչ կէօրէմէտիմ... Զաթէն սանսաթըմըզգա քեատ տըր։

— Նի՛չին։

— Զիւնքի հէր քես պու իչէ կիրիչտիկինտէն, բէգապէթ չօղալմըշ տըր։ Մն ալթը եաչընտա հաչարիլէր թանըրըմ քի, էն մէչհուր եանքէսիճիլէրտէն պիեատէ մահիր տիրլէր։ Գունտան գաթինագար բօլիս տէ տայիմա եագամըզը պրագմամաեօր։ Հասըլը Բարխատէ պօշ կէզմէքտէն չարէմ թիւքէնէրէք, պիր մէմուրիեէթ արամաեա մէճպուր օլտուս։

— Մէ՞ն մի։

— Էվվէթ, պէն։

— Էյ նէ՞ մէմուրիեէթլէ մէչղուլ օլուեօրսուն։

— Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէ, կեահ ճանպազլըգ, կեահ մուգալլիտիք, կեահ տախի արթխալըք խոեօրում։

— Նէ՞ տտի ֆիքիր։

— Պէն չու եա պու ֆիքիրլէրին տտի օլուպ օլմատըզընը արամատըմ. պու պապտէ սէպէպիմ տէ վար իտի. չէօյլէ քի թէէյեիւշիմ իչին պիր սանսաթլա մէչղուլ օլտուղումու իսպաթի իտէմէտիկիմ թագտիրտէ, էճնէպիլիք սըֆաթըլլա բարխատէն թարա իտիչէճէք իտիմ. Հալ պու քի նիհէթիմ պուրատա գալմադ տըր... Գունունլա պէրտագէր տայիմա պիր գըտմէթի պէքլէեօրում. էլպէթթ պիր կիւն գըտմէթի կէլէպիլիր, կիւնլէր կէչէր, վէ պիրիպիրինէ պէնզէմէդ տէյի պիր տարպը մէսէլ վար տըր, իչթէ պէն տէ պու տարպը մէսէլէ կիւվէնեօրում։ – Նիմտի սիզ պանա պիր գըտմէթի կէթիրտինիզ մի։

Արնօլտ, պու սիւալէ ճէվապ վերճէճէք եէրտէ,

— Թրիլպի հաեաթտա՞ մը տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ, օ տտա եաչաեօր, եախօտ տահա տօղրուտու պէնիմ կիպի ճան չէքիչիեօր։

— Օ նէ՞ իչ իլէ մէչղուլ տուր։

— Օ տտա պէնիմ կիպի Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէ չալըշմագատա տըր։

— Տիմէք, բէք չօղ տէֆալար զէքեավէթինիզ վէ գուվվէյի թէեսսիեէլլեճէնիզէ հայրան օլտուղում հալտէ, իքինիզ տէ, պաեաղը սանսաթլար իլէ մէչղուլ օլմագ տէրճէճինէ թէնէզզուլ իթմիչսինիզ։ Ֆագաթ, սիզ, պու կիտիչչէ, սէֆալէթտէն վէ սըգընթըրտան ահրէթէ եօլճու օլուրսունուզ։

— Լակեր իւմիտ պիզէ գուվվէթ վերմէեէ իտի, չօգտան ահ-

ըլթէ եօլճու օլուր իտիք։ Հալ պու քի իւմիտ պիզէ ճէսարէթ վէ գուվվէթ իթա իթմէքտաէ տիր։ Պէրլէմէքլէ վագթը կէչիրիեօրուզ։

— Նէ՞կէ պէքլէեօրսունուզ։

— Պիր աղ էվվել սէօյլէտիկիմ գըսամէթէ . . . Թէքրար խոխեօրում, սիզ պիզէ գըսամ՞թ մի կէթիրտինիզ։

— Գըսամէթ կէթիրիպ կէթիրմէտիկիմ, քիւլլիեէն սիզտէն մէնուէթ տուր։

— Զունուն իչին նէ՞ եաբմագլըղմըզ լազըմ տըր։

— Պանա իթաաթ իթմէլիսինիզ։

— Ֆեարըմըզ նէ՞ գաւար օլաճագ տըր։

— Օն պին ֆրանգ։

— Իքիմիզ իչի՞ն մի։

— Խա՛յր, հէր պիրինիզ իչին։

— (Մէսէրըէթլէ, վէ հէեէճան վէ թէէսսիւրինտէն Նայլի սէսի պօղուլարագ.) Թրիլպի իչին օն պին ֆրանգ. պէնիմ իչինտէ օն պին ֆրանգ. իչէէ պունա գըսամէթ վէ իգպալ տէրլէր . . . Ա՜հ, էֆէնտիմ, թէէմին օլուն քի, էմրինիզ հէր նէ առաթի օլուր իսէ, սիզէ իթաաթ իտէճէիզ։

— Սէն նէ՞րէտէ օթուրուեօրսուն։

— Մօնմարթը Լէբիք սօգաղընտա, 19 նումէրօլու մահէլլտէ։

— Եալընը՞զ մը։

— Թրիլպի իլէ։

— Եարըն էօյլէնտէ սիզէ կէլէճէիմ։

— Ցագաթ սագընարագ կէլին։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի գարուճու՝ պօշպօղազ վէ էհլի մէրագ պիր գարը տըր։ Շէօյլէ քի սիզին ճէնթըլմէն թաավիրինիզի կէօրտիւկիւնտէ, չիւպհէ իտէպիլիր։ Չիւնա չիմսիհէ գաւար պիզի զիեարէթի իտէնլէր՝ ճանդարմանէտէքի պաղը արգաատաշլարըմըզ իլէ պաղը ուշագլար տըր քի, պունլարըն թաավիրի՝ չայեանը տիգաթ սուրէթտէ տէյիլ տիր։ Վագաա պու գարը պիր չէյին ֆարգընա վարամազ իսէ տէ, մահէլլէտէ չունա պունա պօշպօղազլըգ իթմէքտէն տէ խալի օլամազ։ Հասըլը,

ադիզիմ, մատտէ՝ մուհիմմ պիր իչէ պէնզէեօր։ Ցիգաթը վէ էմրի պասիրէթի էլտէն պրագմաեալըմ։

— Էօյլէ իսէ սիզի նէ՞րէտէ կէօրէպիլիրիմ։

— Ռիմսէնին չիւպհէսինի տավէթ իթմէեէրէք կէօրուչիւլէպիլէն պիր մէչիանէտէ։

— Պու մէչիանէ նէ՞րէտէ տիր։

— Մօնմարթրտա, Օէն-Վէնսան սօգաղընտա, էսկի մէզարիսթան եագընընտա տըր։

— Բէք էյի, էօյլէն վագթը կէլիրիմ։

— Զօգտան պէրու պիրլիքտէ օթուրուպ թաամ իթմէմիշ վէ իչկի չագմամըշ օլտուղումուզ հալտէ, պու միւնասիպէթլէ պիրլիքտէ սուֆրաեա օթուրուրուզ։

— Էօյլէ իսէ, էօյլէնէ պիր սաաթ գալարագ կէլիրիմ։

— Բէք էյի, պէն տէ թաամ օլ վագթի իչին եէեէճէկիմիզի հազըրլաթըրըմ։

Պաաէհու միւքեալէմէնին նէմի թէպոիլ իտիլէրէք, Ուիլ Սգօթ,

— Շիմտի սիզ, ձօն Մօրթիմէր վէ չիւրէքեասը պանդասընա մէնսուպ տէյիլմիսինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

Արնօլտ. — Պանդաատաքի մէմուրիյեէթիմի թէրք իթտիմ։

— Գաթի՞չն մի։

— Էվվէթ։

— Պէսպէլլի տիկէր պիր իգպալէ թէչէպպիւս իթմէք իչին օ մէմուրիեէթի թէրք իթմիչսին տիր։ Լաքին պու իգպալին խայըրլը օլաճաղընը մէմուլ իտի՞րմիսին։

— Մէմուլ իթմէսէ իտիմ, թէչէպպիւս իթմէզ իտիմ։ Շուռնուտա սէօյլէրիմ քի, Թրիլպի վէ սէն, ասլա զարար կէօրմէեէճէքսինիզ, չիւնքի հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, եիկիրմի պին ֆրանգընըզը վէրէճէեիմ։

Ուիլ Սգօթուն սիմասընտա էսէրը մէսէրրէթի հասըլ օլարագ։

— Ցագաթ պու բարալար նէ՞ վագթի թէչէտիեէ օլունաճագ տըր, տէյի սիւալ իթտի։

— Արնօլտ տաիի, — Օն պին ֆրանգը, սիզէ միւհիմաճ օլտուղում վագթի, վէ իչէ պաչլամազտան էվվէլ, վէ տիկէր օն

պին ֆրանգը տախի, իբի սահմ սօնրա թէէտիեէ օլունաճագ տըր։

— Բէյ տէ վէրէճէ՞ք միսին։

— Էվվէթ։

— Նէ՞ գատար։

— Պին ֆրանգ. լարին բէյ մագամընտա ատ յիլ, իլա իբրամիեէ մագամընտա վէրէճէեիմ։

Արնօլ՝ չիզտանընտան պիր պանգնօթ չըգարըպ, մերգումա իթտա իլէտի։

— Ֆիրմադը գըսմէթ պէգլէտիկիմտէ հագգըմ վար իմիշ։ Սիզ պիզի իչնա իթտինիզ։ Հագըգդեթէն սիզ, պիզիմ վէլիի նէյմէթիմիզ սինիզ։ Պինապէրին իճապ իտէր իսէ, հաեաթըմըզը տախի սիզին ուղրունուդա ֆէտաեէ հազըրըզ։ Պիզի Լօնտրատա սարըմագ ճէզասընտան գուրթարտըզընըզը տա, նէ՛ պէն վէ նէ՛ Թրիլպի սօլա ունութմամըշըզ վէ պունտան պէօյլէ ունութմաեաճաղըզ։

— Սիզին եէրինիզէ տար աղաճընա պէն չըգմագըզը կէօզէ ալարագ, տէյի՛լ մի։

Մէրգումըար պու եօլտա մուհավէրէ իթմէքդէ, պիզգաթ տէրք իտէմէեէրէք, խայլի իլէրլէմիշէր, վէ չէհրին չարշը ճիհէթինէ եագլաշտըլտար քի, օլ էնսատէ հէմ ղալէպէլիք, հէմ տէ բաթըրտը վէ գարղաշալըգ մէվճուտ իտի։

12

Թաալիի պու մահէլլէտէ պիրիպիրինտէն այրըլմալարը լաղըմ կէլմէքդէ, Արնօլտ տուրուպ վէ արգատաշլարը իլէ թօգալաշարագ։

— Եարըն սահմ օն պիրտէ սիզի պուլուրում, տէմիքտէն սօնրա, մուֆարագաթ իթտի, վէ տօղրուճա եէչնի խանէսինէ տղիմէթլէ, միհրաճ օլտուղու իբի մուավինինի պուլմասընտան օլաեաը մէճմուն օլարագ, եարը կիճէեի իչ սահմ կէչտիկի հալտէ եաթաղընա կիրտի։

Պիր միւտտէթճէ Եարլ ժէրար իսմիլլէ թէամիեէ իտէճէկիմիզ Արնօլտ Տեավինէը՝ Բարիսին եէր տիպինտէ պուլունան, վէ գարիինի քիրամըմիզը Բօնթիէօ սօգագընտա քեային Վիէօ Լօնտր նամ մէյխանէեէ կէօթիւրմէմիզէ, պիր նիւմունէսի քէնտիլէրինէ արզ ու թագտիմ գըլընան էսրարի մահէլլէրի, եանի օլ միւտհիշ վէ գօրգունճ մէյխանէլէրի՝ պէլքի պիր բօլիս խաֆիեէսինտէն տահա միւքէմմէլէն պիլիեօրտու։

Նասըլ, զահիրէն նէզաքէթլի, թէրպիեէլի վէ սէքիզ տօգուզ լիսանա աչնա օլան պու տէլիգանլըը, պէօյլէ հաչարիլէր իլէ իւլֆէթ վէ միւնասիպէթ հասըլ իմիշ իտի։

Զաննի իտէրիզ քի, պու իքի խուսուսըն խյզահը վագթը կէլտի։

Հիքեաեէմիզտէ պաչլըճա մէվգիինի իհրազ իտէճէք օլան պու տէլիգանլընէն կէչմիշ էօմրիս հագգընտա, միւմքին մէրթէպէ մուխթասար մալիւմաթ վէրմէք իսթէրիզ։

Եարլ ժէրար, երիկրմի սէքիզ չաղընտա պուլունուեօրտու, 1858 սէնէսի փետրվարը 8 ինտէ վէ սապահընն սահմ աչաքրանկա պիր սուլարընտա (եանի եարը կիճէեէն պիր սահմ սօնրա), թագրիպա օն տօգուզ եաչընտա կէնճ պիր գատընէն, Բարիստէ Գէլվիլ նամիլլէ մահարուֆ տահ սօգագլարընն պիրինտէ վագը քէօհնէ վէ կէօրիւնիւչիւ մահգունիյէեէպահչ պիր էվտէն տիշարը չըգարը։

Գու կէնճ գատընն զօլթուղունտա, տիգգաթլէ սարըլմըշ պիր նէմնէ մէվճուտ օլուպ, պունու միւմքին մէրթէպէ կիպչէմէեէ չալըշընեօրտու։

Քէնտիսի, սիեահ վէ էնլի պիր չալա սարըլմըշ, վէ պաչը իլէ եիւզիւնիւն պագը ճիհէթլէրինի պու չալ իլէ էօրթմիւշ օլուպ, ահէօթէ եիւրիւեիւչչէ, Բարիսին խարիճի պուլվարը տէնիլէն մահէլլինէ գատար իլէրլէտի։

Չիքր իթտիկիմիզ սահմտա սօգագլար խալի վէ սաքին օլտուղու կիպի, օ կիճէսի տէ, սօուղուն չիտտէթինտէն նահի գահուէթլարընա սարըլմըշ պուլունան պագը բօլիս նէֆէրաթընատան ղայրի քիմսէեէ թէեատիֆ օլունամաեօր իտի։

Կէնճ գատըն, պունըատան իբրահիմի, կագ պօրուլարընն այտընըզը սաեէսինտէ կէօրիւպ, կիթտիկի թարաֆը թէրբէչ,

աճէլէթէն վիլէթ նամ մահելլէ տօղրու եւրիւմէկէ պաչլատը։

Մէզպուրէ, օլ վագթա տէկին չիւպհելի պիր հարէքէթլէ եւրիւմէքտէ իքէն, պիրտէն պիրէ հէմ սիւրաթ վէ հէմ սէպաթլէ եօլունա տէվամ իտիպ, արա սըրա տախի եանագլարը իւզերինէ տամլաեան կէօզ եաշլարընը սիլմէք իւզրէ էլինի կէօզլէրինէ կէօթիւրմէքտէ, վէ եւրէկինին չարբընթըընը թէսկինէ չալըշմագտա իտի։

Գու գաթընճըղազ, պիր եէրտէ տուրմագտըզըն պիր խայլի պուլվարլարտան կէչտիքտէն սօնրա, Ֆրօյօ ճատտէսի ազգընտա տուրտու, վէ էթրաֆա կէօզ կէզտիրտիկինտէ, քիմսէյէ թէսատիւֆ իթմէտի։

Օլ վագըթ, հէման գօչարագ, պիր ազ տահա եւրիւեւպ, քիւչիւք պիր օթէլին գարշըսընա մուվասըլէթ իթտի, Գու պինանըն էթրաֆը ազաճլար իլէ մուհաթ օլուպ, անճագ գըշ մէվսիմի օլմագ միւնասիպէթիյլէ եարբագլարը տէօքիւլմիւշ իտի։

Գիրինճի գաթըն գարալը օլան գանատլարը արգասընտան ճիւզի պիր ըշըգ կէօրիւնիւեօրտու։

Կէնճ գատըն, պայլընը բէնչիրէյէ տօղրու գալտըրըպ, պու ըշըգը կէօրտիւ, վէ հընչգըրմասընը մէնն իլէ, քէնտի քէնտիսէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի։

— Գուրատա տըր ... քէնտիսի սըճագ գարեօլասընտա եաթըեօր, եախօտ տէօրթ թարաֆը մուհաֆազալը պիր խաննէ տէրունինտէ, պիւեիւք պիր աթէչին գարշըսընտա օթուրուեօր ... լաքին, պէնիմ, սօուգտան վէ ածլըգտան միւզտարըպ պուլունտուղումու, թէհամմիւլ օլունմագ պիր սէֆալէթէ գարշը ուղրաշտըղըմը, վէ պէնիմ պիր էքմէք բարչամ օլմատըղը կիպի, ճիկէրքարէմին տախի պիր տամյա սիւտիւ պուլունմատըղընը ունուտուեօր. օ ճիկէրքարէմին քի, եաշընըզ պէնիմ տէյիլ, քէնտիսինին տախի էվլատը տըր ... Օ՛հ, ալչա՛գ ... ալչա՛գ ... խա՛յր, խա՛յր, ճէպրէն էվլատըմըզը սանա գապուլ իթտիրէճէեիմ ... Գու մասումու ալմոգլըզըն, պէօյլէ մէքթիկին լազըմ տըր ... Գէն սէնտէն պիր չէյ խոթէմէեօրում ... սէնի լանէթլէէեէքէ էօլէճէեիմ։

Օլ զէմանն, մէզպուրէ, իւզերինտէքի չալը աթարագ, Գէլ-

վիլտէն չըգալըտան պէրու կէօքսիւնտէ թուքմուշ օլտուղու նէմանէեէ տօղրու էյիլտի։

Գու պիր զայիֆ վէ լէհճէսի սօչմուշ չօճուգ իտի։ Մասումճըղազ գըմըլտանմագ սըզըն վէ կէօզլէրի գարալը օլարագ տուրմասընտան, ուեուեօր զանն օլունուեօրտու։ Հալ պու քի հագըգէթտէ ուեուեօրմու իտի, եօգսա սօուգտան ազտասը ուեուչարագ, վիճուտի գըմըլտանմագ պիր հալէ մի կէլմիչ իտի, վէ եախօտ վալիտէսինին գուրտումուշ օլան սատրինտէ սիւտ պուլունմատեարագ, ածլըզընտան, էօլիւմ ույգուսունա մը տալմըշ իտի։

Գիչարէ գատընճըղազ, տէօքտիւկիւ կէօզ եաշլարը արասընտա, չօճուղու պուս իտէրէք, չու սէօզլէրի տախի բէրբէլէտի.

— Ալլահա բտմարլատը՛գ, ֆէլաքէթի իչին տօղմուշ օլան մասումմում... Սէնի սեվմէք վէ սէնին իչին վէ սէնինէչ եաչամագ իսթէր իտիմ, լաքին եարամամ, իգթիտարըմընն մաֆէվգինտէ տիր... Վէլատէթինտէն պէրու տէօրթ այ կէչմէսի պիլէ, խայլի միւտտէթ օլտու... Արթըզ տաեանաճագ իգթիտարըմ գալմատը... Ալլահ պէրատէրինճէ օլսուն, սեվկիւլի մասումմում... Գունտան պէօյլէ բէտէրինէ գալմուշ...։

Գէօյլէճէ, պու կէնճ գատընճըղազ, ատն տէֆա քէմալը չէվգ ու խահիշլէ չօճուղու տէրպաղուշ իթտի, վէ ումմուզունտան պէրթարաֆ իթտիիկի սիեահ չալա սարըլտըգտան սօնրա, մէգքիւր քիւչիւք օթէլին գարուսու չանընը զաեէթ չիտտէթլէ չալտը։

Գիր գաչ սանիյէե պէգլէտիկի հալտէ, գարու աչըլմատըղընտան, իքինճի տէֆա չանը չէքտի։ Օլ վագըթ պիր բէնչէրէ գանատը աչըլարագ, ըշըգ կէօրիւնէն տայիրէտէն, գըրմըզը ֆանէլատան կէճէլիք կիեինմիչ օլան պիր ատէմ զահիր օլուպ, պու ատէմ, սերթ վէ հէման թէհտիտամիչ պիր սէտա իլէ,

— Գարուեու չալան քիմ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Կէնճ գատընճ. – (Մէսի տիթրէեէրէք.) Գէն իմ, եանի վալանթին տիր։

Շախսը մէրգում. – (Հիտտէթլէ.) Շու սատթատա նամուս-

լու քիմնէլէրի յաճիզ իթտիկինիզէ պագըլըը իսէ , զաեէթ թէրպիեէսիզ պիր քիմնէ օլմանըզ լազըմ կէլիը ... Հայտէ , եօլունուզա կիտին ։

Վալանթին . – Ալչա՛գ ... եէեէճէք էքմէկիմ օլմատըզը , վէ սօն տէրէճէ զարուրէթ իչինտէ պուլունտուղում հալտէ , սէն պէնի էօլիւմէ , վէ մէլճաի եէկեանէմ օլմագ իւզրէ սուի գաստա մահքիւմ իտիեօրսուն ... Սաիք օլմագլըզը պանա էմր իթտիկին թարիգ . Սէն նէհրինէ կէօթիւրէն թարիգ տիր . պէլքի օրատա էպէտի պիր ույգունա տալարագ , իրթիքաազ իթտիկին ալչագլըզը ունուտաճաղըմ , լաքին , էօլմէք իւզրէ պուրատան մուֆարագաթ իթմէզտէն էվվէլ , էվին գաբուտունու պանա աչաճագաբն . հաթթա էթրաֆընտա պուլունանլարըն՝ ֆիղան ու ֆէրեատլարըմտան ուեանմալարընը , վէ ալչագլըզընը իլան իտէրէք , չօճուղունու անլէրէ թէսլիմ իթմէքլիկիմի իտթէմէզսէն , սէն պանա պու գաբուեու աչմալըսըն ։

Գու սէօզլէրտէն սօնրա , Վալանթին , չանը իւչունճիւ տէֆա վէ տահա գուվվէթլէ չալտըզընտան , գըրմըզը կիճէլիք կիեինմիշ օլան չախ՝ չիտտէթլէ բէնչիրէնին եանընտան այրըլտը , վէ էվին պիր խըզմէթքեարը տա օթէլին գաբուտունու աչմաեա հազըրլանըրքէն , քէնտիսի քէմալը սիւրաթլէ աչազը էնտի , վէ խարիճտէ եանկըն վար զաննըյա ուեալ ույմագ կիեինիպ գաբուեու աչմագ իւզրէ պուլունան մէզքիւր խըզմէթքեարը եիթէրէք ։

— Սէն պիր թարաֆա տուր ... գաբուեու չալան քիմ օլտուղունու պիլիեօրսուս ... պէն գապուլ խտէրիմ , տէտի , վէ խըզմէթքեար՝ տէհլիզտէն չէքիլտիկի սըրատա , ֆիքրի տաղընդգ օլմագլա պէրապէր , էֆէնտիսի լէհճէսինին չարշապ կիպի պէեագ վէ ֆիքրի տաղընըդգ օլտուղունա տիգգաթ իթտի ։

Ճախսը մէճհուլ եալընըդգ գալընճա , Վալանթինին տայիմա չալմագտա պուլունտուղու գաբուեա իլէրլէեէրէք , մէզքիւր գաբուեու աչտը , վէ կէնճ գաատընըն գօլունտան թուքթարագ , տիլէրի արատընտան ,

— Ճաչգը՛ն գարը , սէնի էօլտիւրմէքլիկիմի՛ մի իտթէեօրսուն , տէտի ։

Վալանթին գօլունու գուրթարտը , վէ չախսը մէրգումուն քէնտիսինէ եօլ վէրմէք իտթէմէմէսինէ բագմէն , գաբունուն էչիկինտէն կէչտի , վէ սիեահ չալա սարըլմըշ օլան մատումու՝ տէհլիզտէքի գանաբէլէրտէն պիրի իւզէրինէ վազ իթտիքտէն սօնրա , սէրթ պիր սէտա իլէ ,

— Իչթէ , պու սէնին էվլատըն տըր ... չիմտի պէն էօլմէեէ կիտտիեօրսում ... անճագ Բօլ ժէրար , տիւչիւն քի , սէն պէնի էօլտիւրիւեօրսուն , վէ պէն թէսլիմի րուհ իհտիկիմ էսնատէ , սանա լանէէթ օգուեաճաղըմ , տէտի ։

Գիչարէ գատընճըղագ , ֆագըա պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէքսիզին օթէլտէն չէգըպ կիթտի , վէ իսմի Բօլ ժէրար օտուղունու իչթիտիկիմիզ չախս իսէ ,

— Վալանթի՛ն ... Վալանթի՛ն ... պէնի տինլէ , տէյի պագըրտը իսէ տէ , մէզպուրէ իչթիմէտի , եախսա իչթիմէք իսթէմէտի ։

Բօլ ժէրար . – (Հիատէթլէ գաբուեու գաբատըգտան սօնրա , քէնտի քէնտիսէ .) Շիմտի նէ՞ եաբմալը ... նիհաեէթ նէ՞ եաբաեըմ . պէն քէնտիսինէ իճապր իթմէտիմ ա՛ ։

Մէրգումի պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք , գաբունուն սիւրկիւսիւնիւ վազ իթմէքտէ իքէն , Վալանթինին պրագատըը չօճուգ աղլամաեա պաչլատըըընտան , գաչլարը չաթըլարագ արգասընա տէօնտիւ , վէ եավաչ սէտա իլէ ,

— Գու քիչիւք վէլէտիզինաեը տա պանա պըրագտը ... իչթէ եալընըդ պու էքսիք իտի , – Ա՛հ , պագ պիր քէրրէ չուկէնճլիք տիվանէլիկինէ քի , եալընըդ պիր կիւն իչին նէ՞ պէլիեէլէրէ տիւչար օլունուեօր , – Պիր գըզա թէսատիւֆ օլունուեօր ... պու գըզտա տիկպէր վէ ճալիպ օլուեօր ... անընըզա էվվէլա մուհալէրէլէր , սօնրա տախի աչըգպագըզդ օեունըլըրընա կիրկիլիեօր ... Նիհաեէթ տէ մէյտանա պու նէթիճէ չըգաեօր ... Ազաճըդ պիր զէվգ ու էյլէնճէ իչին պու գատար զայիլէ վէ էնտիչէ՝ տօզրուտու ազ ագըլ էսէրի տէյիլ տիր , տէտի ։

Գատէհու Բօլ ժէրար չօճուղու դուճագլաեարագ , չէօյլէ իլավէ իթտի .

— Լաքին պու վէլիտիզինաեը էօլմէք իւզրէ սօգագտա պը-

րագամամ. զիրա թահգըգաթա գալգըչըլաճաղընտան, պիր թագըմ չայեանը թէէսսիֆ ահվալէ գարչը չըգաճաղըմ տէրքեար տըր։ Տօղրուսու զայէթ ագըլսըզ աատմ իմիչիմ... պու ճէզա պանա լաեըդ տըր, գաթլանմալըեըմ։

Պատէհու, Ֆիլիբ, Ֆիլիբ տէյի չաղըրտըղընտան, ագտէմճէ կէօրմիչ օլտուղումուզ խըզմէթքեար՝ պէթէքրար ուեանմըշ օլմազլէ, կէօզլէրինի օվուչտուրտագ կէլտի, վէ Բօլ ժէրար խիթապէն,

— Էֆէնտի՛, պէնի՞ մի չաղըրտընըզ, տէյի սիւալ իթտի։

Բօլ. – Էվվէթ, շու չօճուղու կէօրիւեօրսուն ա՛։

Ֆիլիբ. – (Հայրէթլէ.) Զօճո՞ւդ մու... ֆագաթ նէ՞րէտէն չէգտը։

— Ո սանա բաճի չէյ տէյիլ տիր։

— Հագգընըզ վար, էֆէնտիմ։

— Գու չօճուղու ալըր, վէ պու կիճէ գաեըրըրսըն։ Եարըն սապահ տա սէնին մէմլէքէթինէ կէօթիւրիւր, սիւտանաեա վէրիրսին։

13

Խըզմէթքեար. – (Թէաճճիւպիւ արթարագ.) Եարըն սապահ մէմլէքէթիմէ... սիւտանաեա...։

Էֆէնտիսի. – Միւլահազա, միւթալէա լազըմ տէյիլ, իթաաթ լազըմ տըր։

Խըզմէթքեար. – Էվվէթ էֆէնտիմ։

Գըրմըզը կիճէլիքլի աատմ, պիրինճի գաթտա քէնտի օտաասընա չըգաբըզը սըրատա, Ֆիլիբ տէ չօճուղու գուճաղընա ալտը։

Բօլ ժէրարըն չըգտըզը օտա պիր լամպա ըշըղըլտա թէնվիր խիլմիչ օլուպ, տէրունինտէ, քիթապ, քեաղըտ վէ էլ եաղըլաբըլտա իւթիւ տօլու էնլի պիր եազըխանէ պուլունմագտա, վէ չըմինէտէ պիւեիւճէք պիր աթէչ եանմագտա իտի։

Գիրինճի սընըֆ իւլէմատէն վէ Ֆրանսատա էլսինէի էճնէպիճէ մուալլիմլէրինտէն օլան վէ օթուղ չաղլարընտա պուլունան պու ատէմին, վալանթին իլէ ճէրէեան իտէն աշգ ու մուհապպէթի հագգընտա պագը մուխթասար մալիւմաթ իթասընը թէնսիպ իթտիք։

Վալանթին սատէլիկի սէվէր վէ մահճուպ պիր իշճի գըզ օլուպ, Բարիսին վիվիէն սոգաղընտա քեայինի պիր մծտա մաղազասընտա չալըշմագտա իտի։

Բօլ ժէրար իսէ, հօվարտա վէ սէֆիհ պիր քիմսէ օլմագլա պէրաբէր, զաեէթ հիսապի օլտուղունտան, մաչուքգէլէրի իչին բարա սարֆ իթմէք իսթէմէզ իտի։ Մէրգում, պիտտէֆաթ վալանթինէ թէսաւիւֆէ, անընձա իւլֆէթ հասըլ իթմէկի արզուլէեիպ, պիզզաթ կէօրիւշիւ։

Պիր այ սօնրա, օլ անէ տէկինն նամուսունա ասլա խալէլ կէլմիչ օլմաեան պու կէնճ գըզ, ֆամիլեասընը թէրքէէ, սէվկիւլիւսիհնիւն քիրա իլէ թուխտուղու օտաեա կիտիպ եէրլէշտի, զիրա Բօլ ժէրար՝ կիւզէլ պիր տէլիգանլը օլտուգտան պաշգա, գատընըարը իչգիալ իթմէք իչին, նէ՞ կիպի լիսան գուլլանմագ լազըմ օլտուղունուտա պիլիր իտի։

Ազալարընտաքի իւլֆէթ վէ իթթիֆագ՝ ալթը այ գատար տէվամ իտիպ, միւտտէթի մէզքիւրէտէն սօնրա, ասլա եիւրէք թաչմաեան, վէ վալանթին հագգընտա հիչ պիր հիսսի գալմըշ օլմաեան Բօլ ժէրար, տիկէր պիր աչըգ՝ անը չաբուդ թէսէլլի իտէր տէյի տիւչիւնէրէք, պիլա ինսաֆ ու մէրհամէթ մէրպուրէէի եիւզ իւսթիւնէ պրագտը, վէ անճագ պիր մուավէնէթի ճիւզիւէ օլմագ իւզրէ, պիր գաչ աատա եիւզ ֆրանգլըգ գայիմէ իթասըլլա, քէնտիսի տիկէր պիր մահպուպէ արամաեա գալգըշտը։

Նամուսու բայիմալ օլմուչ վէ քէնտիսի թէրք իտիլմիչ օլան օլ կէնճ գըզընն մէկեուսիեէթի, թասիի անլայըլապիլէճէկինտէն, թարիֆէ լիւզումու եօգ տուր։ – Վալանթին՝ համիլէ օլտուղունու անլատընըտա, մէկեուսիեէթի տահա զիեատէլէշտի։

Մէրգումէ, մաղազասընը թէրք իթմիչ օլմաեընպ, ֆէվգէլատէ մէկեուսիեէթ վէ քէտէրինէ բաղմէն, չալըշմասընտա

ասվամ իսիեօրտու ։ Ընճագ համիլիլիկի կէօղէ չարբաճագ պիր տէրէճէյէ կէլտիկինտէ , պիղզարուր իչտէն չէքիլիպ , եէտինտէ պուլունան պիր միգտար ագչէ իլէ կէչինմէկէ մէճպուր օլտու ։

Վաղը համ զաեէթ միչքիւլաթլէ վուդու պուլուպ , կէնճ վալիտէնին սբհհէթինէ խալէլ կէլտի ։ Գիչարէ գատրնճըղազ , քէնտիսինի իղֆալ իթմիչ օլան քիմսէյէ քէյֆիէէթի թահրիրէն պիլտիրտի իսէտէ , ճէվապ պիլէ ալմատըղընտան , անը մէրհամէթ կէթիրմէք իւմիտիլէ եօլունու պէքլէտի . Ֆագաթ օխապիս՝ մէզպուրէնին րէճալարընա վէ կէօզ եաչլարընա էհէմմիեէթ վէրմէտիքտէն պաչգա , միւնասիպէթսիզ պիր հարէքէթտէ պուլունտուղու թագտիրտէ , քէնտիսինի զապթիեէլէրէ թուէթտուրաճաղընը տա մագամը թէհտիտտէ պէնան իլլէտի ։

Զէվալը գատրնճըղազ , « Էկէր բէտէր վէ վալիտէմ միւրաճաաթ իտէճէք օլսամ , անլէր թարաֆընտան տա գօվուլաճաղըմ . չինքի չիքեաեէթէ հագգըմ օլմատըղը կիպի , անլէրտէն թարտ օլունմաեա տա լաեըգ օլմուշում տուր » տէյի տիւչունէրէք , անլէրէ միւրաճաաթտան իսէ , աճլըգտան էօլմէեի թէրճիհ իթմէքտէ իտի ։

Մէզպուրէ , գալան պիր մըգտար բարասը տախի թիւքէնտիկինտէն , էն ատի իչ պիլէ օլսա , գաթլանըպ չալըշմագ իսթէտի իսէ տէ , չի ֆայտէ քի , սբհհէթի պէտէնիեէսի վաղը համլ էանաընտա տիւչարը սէքթէ օլմուշ , վէ պինապէրին գուվվէթի գալմամըշ օլտուղունտան , չալըշմաեա իդթիտարը պուլունմամագտա իտի ։

Իչթէ օլ վաղըթ սօն տէրէճէ ֆագր ու զարուրէթ պաշլաեըպ , Նիչէ կիւնլէրի էքմէքսիզ վէ կիճէլէրի ույգուսուզ կէչիրմէքտէ իտի ։ Սատրնտէ սիւտ տախի գալմատըղընտան , չօճուգ , սիւրաթլէ էրիմէէէ եիւզ թուէթտու ։ Սայքի եաչաեապիլէճէկի սաաթլար սաեըլապիլիր իտի ։

Վալանթին՝ չօճուղու բէտէրի խանէսինտէ պրագտըգտան սօնրա , պիր գուվվէի զարիպէ քէպպ իտէրէք , զաաֆէթ հիտա իթմէքսիզին պիր խայլի եօլ եիւրիւտու , վէ նիհաեէթ պիր քէօրրիւնիւն քէնարընա մուվասըլէթլէ , պիր գաչ սանիյէէ գատար քէօրրիւնիւն ալթընտա ճէրէեան իտէն սուեա պագտը , վէ պատէհու ,

— Եա՛ Րապպի , աֆվընըզը իսթիրհամ , վէ պէնի պու հալէ կէթիրէն ալչաղը լանէթլէմէնիզի թէմէննի իյլէրիմ , տէտի ։

Փէօբրիւնիւն իւզէրինտէ քիմսէ եօգ իտի ։ Վալանթին՝ ատեագլարընը բարմագլըգտան տիկէր թարաֆա աթըպ , վէ էլլէրիյլէ կէօղլէրինի գաբաեարագ , հիչ պիր նիտա րէֆ իթմէքսիզին սուեա աթլատը ։

Վիճուտին սուեա տիւչտիւկիւ զէմման թագիի օլան սէս հասըլ օլուպ , պաչգա պիր չէյ վագը օլմատը ։

Գիր գաչ կիւն սօնրա , Սէն Նէհրի պալըգճըլարը , կէնճ պիր գանըն նաչընը սուտա պուլուպ չըգարտըլար ։ Վալանթինին օլան պու նաչ՝ թէչհիսի ղըմընընտա Մօրկ նամ մահէլլէ վաղ իտիլտի իսէ տէ , քիմէանէ թարաֆընտան թանըլմատը ։

Ղաղէթալար՝ միւթէնէվվիյէէ հավատիսլէրի սբրասընտա պու սուի գատտա եախօտ գաղաեա տայիր պիր գաչ սաթըր չէյ եազտըլար իսէտէ , պիչարէ գատրնճըղազ՝ խանէսինի թէրքլէ , պիր աչըգըն արգատրնտան կիթտիկի տագըգտան պէրու , վալիտէյնի քէնտիսինէ էօլմիւչ նազարըչյա պագմագտա օլտուղու կիպի , մաչուգէսինին վիճատանսըղ վէ մէրհամէթսիզ գաթիլի Ֆօլ ժէրար տախի , մէզպուրէնի կէօմէք իւզրէ Մօրկա կիթմէէնի խաթր ու խէեաիինէ պիլէ կէթիրմէտի ։

Օգուեանլարըմըզա հիքեաեէ իթտիկիտիզ կիճէքի վագըաընըն իրթէտի կիւնիւ , Ֆիլիբ նամ խըզմէթքեար՝ էֆէնտիսինին չօճուղունու ալարագ , Գէչուա նամ քիչիւք քէօյտէ , էվլի պուլունան վէ ախիրէն տիւնեաեա պիր չօճուգ կէթիրմիչ օլան քէնտի գըզգարընտաչընա կէօթիւրտու ։

Արատան պէչ սէնէ կէչմէքլէ , պու չօճուգ պիւեիւմէեէ պաչլատը , վէ տահա պու քիչիւք չաղընտա , հայրէթամիզ սուրէթտէ ագլ ուֆէթանէթինին արթմագտա օլտուղու , պագը հալ ու ալէամէթլէրտէն կէօրիւլմէքտէ իտի ։

Մէրգում , պու ճինհէթլէ բէտէրինէ պէնզէտիկի կիպի , ախլէագճա տա օնտան Ֆարգլը օլմաեաճագը անլաչըլըեօրտու ։

Ֆիլիբ , էֆէնտիսինին , օղլունուն գայրըլմասը իչին հէր այ վէրտիկի ագչէնի գըզգարընտաչընա կէօթիւրտիկինտէ ,

— Գու չօճուգ՝ թըզգը պագագը տըր , տիմէքտէ իտի ։

Եուրաեը պէեան իտէլիմ քի , չօճուգ հէր նէ գատար

Բօլ ժէրարը՝ մախլուգու իտի իսէտէ, պու եօլտա թաստիգի ըէսմի թահթընտա պուլունմատըղընտան, հէնուզ լագապսըզ իտի։

Գու ատէմ, էմրի պասիրէթլէ հարէքէթի իտէր պիր քիմսէ օլուպ, միւսթագպէլէն հիչ պիր սուրէթլէ միւզտարըպ օլմագ իսթէմէտիկինտէն, պիր կիւն, խըզմէթքեարը Ֆիլիբ՝ Պէզուա-եա կիճիոիքտէն սօնրա, քէնտիսի տէ մահէլլէնին բօլիս գօմիսէրի նէղտինէ պիլ ապիմէ, կիճէնին պիրինտէ, գաբուսունա պիր չօճուգ պըրագըլտըղընը, վէ քէնտիսի պու չօճուղու ալըպ, մէսաբիֆինի պիզագի էօտէեէրէք պիւհիւթմէքտէ օլտուղունու, վէ պէլքի իլէրուտէ մուհասապէթինէ լաեըգ կէօրտիւկիւնտէ, անը քէնտիսինէ էվլատ տէյի րէսմէն գապուլ իտէճէկինի պէեան իլլէտիկինտէ, բօլիս գօմիսէրի պէօյլէ պիր սախավէթ վէ հիւնի գարարտան տօլաեը մէրգումու ֆէվգէլատէ մէտո ու սէնա իլլէտի։

Բօլ ժէրար՝ օթուզ եաշընտա իքէն լէժիօն տ'Օնէօր նիշանընը հայիզ օլմուշ, զաեէթ վագարը պիր քիմսէ օլմասըյլա, իթիպարը ումումիեի գազանմըշ իտի։

Իմտի, քէնտիսինի թանըեանլար՝ ինսաֆսըզ վէ վիճտանսըզ պիր վալիտէնին թէրք իթտիկի պիր մասումու գապուլ իլէ գաեըրմագտա վէ պիւհիւթմէքտէ օլտուղունու իշտէնլէր,

— Նէ՛ ֆազիլէթլի քիմսէ... Նէ՛ պիւհիւք լուհ... պու կիպի ատէմլէր նատիր տիրլեր, տիմէքտէ իտիլեր։

Ֆիլ վագը, Բօլ ժէրար կիպի նիչէ վիճտանսըզ վէ մէրհամէթսիզ քիմսէլեր վար տըր քի, րիահեէթ վէ թէվէճճիւհաթը ումումիեէեի գազանմըշլար տըր։

Մուալիմի մէրգում, պէշ սէնէ զարֆընտա պիր տէֆա պիլէ օղլունու կէօրմէտիկի միսիլու, հիչ պիր տէֆա տախի պու չօճուգտան պահա իմտէտի։

Անճագ Ֆիլիբ՝ բէտեր իլէ էվլատ արասընտա եագընլըգ վէ միւնասիպէթ հուսուլինէ վասրթա օլարագ, հէր այ, գըզգարընտաչընըն պուլունտուղու քէօյե կիտեր իտի։

Չօճուգ՝ կիւն պէ կիւն զիհատէ ապըել, գուրնազ վէ չէյթանի պիր ֆիգրե մալիք օլուպ, պէտէնէն տախի աչքքեար սուրէթտէ բէտերինէ պէնզէմէքտէ իտի։

Պիր կիւն Ֆիլիբ, գըզգարընտաչընա,

— Մ. ժէրար՝ պու չօճուղուն քէնտի էվլատը օլտուղունու ինքեար կէլէմէզ. զիրա թըզգը քէնտի թաստիրի տիր, վէ ագլ ու ֆիքիրճէ օնտան ֆարգը օլմատաճագ տըր։ Նու հալտէ, էֆէնտիմին, պու չօճուղու Բարիսէ կէթիրթմէմէսի՝ ագըլսըզլըգ տըր. չինքի պիր կիւն քէնտիսի կիպի պիւհիւք պիր ալիմ օլաճաղընա չիւպհէմ եօգ տուր, տէմի։

Գըզգարընտաչը տա, – էօյլէ իսէ, պու չօճուղու պապասընա կէօթիւրմէք լազըմ տըր. պու սուրէթլէ եէքտիկէրինի թանըեապիլիրլեր, տէյի պէեան իլլէտի։

Ֆիլիբ, գըզգարընտաչընըն մէզգիւր ֆիքրինի թաստիպ իտիպ, վէ պէշ սէնէտէն պէրու չօճուղուն նէղտինէ կիտիպ կէլմէքլէ, պունուն հագգընտա թէվէճճիւհիւ մախսուսու հասըլ օլմուշ օլտուղունտան, էվլատ իլէ բէտեր միեանընտա հուսուլը մուգարէնէթէ սայ իթմէք իչղրէ, չօճուղու էֆէնտիսի նէղտինէ կէօթիւրմէկէ գարար վէրմի. վէ կէրչի մէրգում թարաֆընտան չիտտէթլի պիր թէքտիր ու թաղիր իչտիճճիկինի զանն իտիեօրտու իսէտէ, պու պապատէ եանըլըեօրտու. չինքի Բօլ՝ չօճուղու կէօրինճէ, անըն ֆէվգէլատէ քէնտի թաստիրինէ պէնզէմէսինէ միւթէհայիր գալտըղը կիպի, պիրտէն պիրէ տէ գալպինտէ պիր հիսսի մախսուս հասըլ օլարագ, օ կիւնէ տէկին թահգիր իթտիկի պու մախլուգատան այրըլմագ իսթէմէեէրէք, թա իրթէսի կիւնտէն անըն թալիմ ու թէրպիեէսինէ մուպաշըրէթ իլլէտի։

Զաթէն չօճուգ՝ սահիպ ֆէթանէթի օլմասըյլա, էօյլէ պիր մահիր հօճանընտա թահթը նէգտրէթինտէ թալիմ ու թէրպիեէ օլունմասը սաեէսինտէ, աղ վագըթտա չայհանը հայրէթ սուրէթտէ քէսպի թէրագը իթտիկի միսթաշինի պէեան տըր։

Մն տէօրթ եաշընտա պուլունտուղու զէման, վալանթինին օղլու, քէնտիսինտէն պէշ այթը եաշ զիհատէ պիւհիւք պուլունան մէքթէպ չակիրտաանընտան զիհատէ միւքէմմէլ մալիմանթ քէսպ իթտի։

Բօլ ժէրար՝ սինին րիւշտէ պալիգ օլտուղունտա, իլէրուտէ քէնտիսինէ էվլատ գայտ իթտիրմէք իւզրէ, օն տէօրթ եաշընտա իքէն, պու չօճուգա քէնտի իսմինի հասը իլլէտի։

14

Եվկիրմի եաչընա մուվասըլէթինտէ, Շարլ ժէրար տօգուզ լիսանտան թէքէլլիւմ իտիպ, իլմի բիւազի վէ ճէպրտէ ղաեէթ մահիր իտի, ֆաղաթի պէտխուլլարը տա կիւնտէն կիւնէ արթմագտա իտի։

Այնճագ պտպասը՝ պիր թարաֆտան քէնտի մէչաղիլինէ տալմըշ, վէ տիկէր թարաֆտան աերպէսթ ախլէագ թարաֆկիրի պուլունմուշ օլտուղունտան, օղլունուն խուսուսի էօմրիւնիւ ասլա տիւչիւնմէզ, վէ տէրս սաաթլարընտանմաատա, հէր վագըթ անը սերպէսթ պըրագըր իտի։

Գու առէմին սերվէթի զաթիէէսի ղաեէթ մատուտ օլմագլա պէրապէր, Եվկիրմի սէնէտէն պէրու տեվամ իթթիֆկի մուալլիմլիկի, վէ թէէլիֆ իթթիֆկի պիր խայլի ասար սաեէսինտէ խայլիճէ իսթիֆատէ իտիպ, պինապէրին օղլունուն էյլէնճելէրի իչին մահիյեէ պիր մէզաղ թախսիս իյլէմիշ իտի։

Պիր տիկէրի իչին պու թախսիսաթ քեաֆի վէ վաֆի սաերլապիլիր իքէն, Շարլ իչին բէք ճիւղի իտի։ Մերգումա, թաագէն ղաեէթ գավի իւլ պիւնեէ օլմասըյլա, պալօլարա, կիճէ լոգանթալարընա, գումարխանէլէրէ կիթմէքտէն, վէ ախլէագը պօղուգ օլան հէր սընըֆ մախլուգլար իլէ վագըթ կէչիրմէքտէն տուր օլմազ իտի։

Գու ճահիլին իչպու ինթիզամընզ էօմրիւ, եաչընզ Ֆիլիբին մալիւմիւ օլուպ, պու խըզմէթքեար իսէ, մէրգումու օլ գաատար սէվէր իտի քի, մէրգումուն սուի ախլէագընը բէտերինտէն կիզլէմէեէ սայ իտէր իտի։ Զիրա Բօլ ժէրար, քէնտի ախլէագը նէ գաատար մէչմուտ օլսա, օղլունուն խայր ու մէնֆաաթընը տիւչիւնմէքլէ, անըն, օ տէրէճէ սուի մէչլէքտէ տէվամընա միւսաատէ իթմէեէճէկի տէրքեար իտի։

Ֆիլիբ էօլտիւ, վէ Շարլ՝ պու սէպէպլէ ղաեէթ սըգըլտը։ Զիւնքի մէրգում իսթիեար խըզմէթքեար՝ քէնտի թասարրուֆույա թօբլամընզ օլտուղու պիր մըգտար ագչէտէն, էր ես

կիճ թահսիլ իտէպիլէճէկինի իւմիտ իտէրէք, չօգ տէֆա, մէրգում տէլիգանլըես, մուզաֆֆա զէմանլարընտա նագտէն հարտըմ իտէր իտի։ Հալ պու քի Ֆիլիբին եէրինէ կէլէն խըզմէթքեար՝ օ եօլտա հարէքէթի իթմէտիկինտէն, Շարլ՝ միւչքիլ պիր վազիեէթտէ գալտը։ Իմտի, քէնտիսինի թօբլամագ լազըմ իտի իսէ տէ, գումարտա պիր գաչ քէրրէ իգպալինին եավէր օլմասը, մէսլէքի մալիւմինտէն քեամիլէն չէքիլմէսինէ մանի օլտու։

Գու արալըգտա, Բօլ ժէրար, պիր կիւն էվլատընա, նէ՛ եաբմագ ֆիքրինտէ օլտուղունու, վէ քէնտիսի իչին նէ՛ մէսլէք իթթիեար իտէճէկինի սիւալ իթտի։

Շարլ՝ պու սիւալի իչիթտիկինտէ, ազիմ պիր էնտիչէ հիսս էյլէտի։

Թէմամիյլէ միւսթագիլ պիր էօմրիւն էյլէնճելէրինի նա՞սըլ թէրք իտէպիլիր իտի։ զիրա մունթազամ պիր վազիեէթին՝ հէր նէ տախի օլսա, զէվգ ու ճիւմպիւշլէրինէ մանի օլաճաղը թատպիի իտի։

Եէօյլէ քի ամիրլէրինին մէթալիպաթընա իթտաթ իթմէք, վէ մուայեէն պիր վագըթտա խըզմէթի պաչընտա պուլունմագ վէ պիր եաղըլմանէ գարշըսընտա ագչամա գաատար օթուրուպ չալըշմագ լազըմ օլուպ, պու հալլէր՝ մունթազամ պիր մէվգը վէ վազիեէթ ինթիխապը խուսուսընտա քէնտիսինտէ թապիի պիր նէֆրէթի հասըլ իթմէքտէ իտիլէր։

Բօլ ժէրար՝ օղլունուն թէրէաաիւմիւնիւ կէօրիւպ, ֆաթի էսպապը հագըգիեէսինի անլատտամտաարագ։

— Գանա էօյլէ կէօրիւնիւեօր քի, աէնին խուսուսի պիր խաթխատընը եօգ տուր։ իմտի, մատէմ քի հիչ պիր թարաֆտա մէյլ իտէմէեօրսուն, սանա պանգատա միւսթախատէմ օլմագլըզը իթթիար իտէրիմ։ Տօսթլարըմտան պիր պանքէր սէնի նէզլըզը իթթիար իտէրիմ։ Տօսթլարըմտան պիր պանքէր սէնի նէզտինէ գապուլ իտէճէկինտէն, վէ սանտաթըն էսրարընը սանա էօյրէթէճէկինտէն, մալիւմաթ վէ տիրաեէթին իլէ բարլագ պիր միւսթագպէլէ նայիլ օլմագլըգ՝ մահզա սէնին էլինտէ տիմէք տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

Շարլ՝ բէտերինին արզուսունա ճիւզի մուխալիֆէթ իթտիկինտէ, թախսիսաթընըն գաթթ վէ լազվ օլունաճաղընա խս

քեամի օլմուշ օլմալէ , թէքլիֆի մէղքիւրու գապուլ իթտի , վէ զաթէն պանգատա խոթխուտամ օլունմադըգ բէք տէ միզաճբնա զայըր մուվաֆըգ կէլմէտիկինտէն , բէտէրինին տօսթու օլուպ , Բարիսին միւթէպէր պանքէրլէրինտէն պուլունան զաթըն նէզտինտե , հէմ ումուրը մուհասէպէսե , հէմ տախի մուխապէրաթը խարիճիէե մէմուր թայիին գէլընտը ։

Իւչ այ սօնրա , Եարլ , պանգանըն է՛ն պիւեիւք մէմուրլարընա թէֆէվվիւգ իտիպ , էֆէնտիսի , քէնտիսինի մէտհ ու սէնա իթմէքտէն տուր օլամամագատա իտի ։

Գու հալը ճէտիտ՝ Եարլ ժէրար իչին զաեէթ մուճիպի խօշնուտի իտի իսէտե , տայիմա ագչէ կէօրմէտի վէ ագչէ մուամէլաթընատա պուլունմասը՝ տէրքեար օլան ախլէագընա սուի թէէսսիր իտէպիլիր իտի ։ Ֆիլվագը , սապահտան ագշամա գատար պանգա գայմէլէրի բաքթէլէրինին վէ ալթուն մէսքիւքեաթ չըգընլարընըն թօբլանտըգլարը մահէլլետե եաշամագլա , մէրգում տէլիգանլը՝ օլ անե տէկին մէճհուլու օլան զարիպ պիր հիսսե թապի օլտու ։ Տէօյլէ քի , հիչ պիր մանի վէ միւշքիլե թէսաուիֆ իթմէքտիդին , պիլ ճիւմլե հավվասը նէֆսանիէէտինի մէճմուն իտէպիլմէք իչին , աչգէնե վէ քէսրէթլի ագչէնե մալիք օլմագըգ արզուսու զինհինի խոթխա խլէտի ։

Ֆինապէրին օլ վագըթտան , հաեաթընըն մագսէտի , թիւքէնմէզ պիր սէրվէթե մալիք օլմագտան իպարէթ օլուպ , ֆիքրի , եալընըզ պու մագսէտլե իչթիզալ իթմէկէ պաչլատը ։

Իչպու սէրվէթի արզուսիյլե ախլէագը կիւնտէն կիւնէ պօզուլտուղու արբատա , մէրգում , վագատա կիւնտիուզլէրի էմնալինէ իպրէթ օլաճագ պիր թարզտա չալըշըր իտի խսէ տէ , կիճճելէրի էօմրիւնիւ ֆիքք ու ֆիճուր իչինտե կէչիրիր , է՛ն ատի տօլանտըրըճըլար , վէ ախլէագը պօզուգ գատընլար վէ տայիրէ իլէ եաչար իտի ։

Թապիաթիյլե գումարա տա տէվամ իտիպ , անճագ պախթը եավէր օլմատըղընատան , հէյման հէր կիճէ զայպ իտէր իտի ։ Ես հալտե , պանգատան ալտըդը մնաչ վէ բէտէրինին վէրտիկի թախտհաթ , կէօլ իչինտե պիր տամլա սու գապլինտէն օլտուղունատան , պէօյլէ եաբմագ լազըմ իտի ։

Մէրգումուն , պու սբրատա ֆիլիլի սիրգաթա միւթէճասըր օլտուղունու պէեան իտէր իսէք , ախլէագը մալիմ պուլունտուղու ճիհէթլէ , մուճիպի թէաճճիպ պիր սէօզ սէօյլէմիշ օլմաեըդ ։

Գու սիրգաթ իսէ , շու եօլտա վուգու պուլտու ։ զայպու պէթտե օլան պիր քեաթիպին մէմուրիեէթինէ վէքեալէթէն թայիին գէլընտըղընատան , սանտըգատան պիր տէմէթ պանգ նօթ սիրգաթ իթտի , վէ պու սիրգաթը կիզլէմէք իւմիտիյլե , սանտըգ տէֆթէրինէ զախտ պիր մէալաղ կէչիրտի ։

Հալ պու քի սիրգաթըն միւթէճասըրը՝ տէֆթէրէ մէզքիւր գայտը իտէն օլտուղու տէրքեար , վէ պունու գայտ իտէն տէ Եարլ իտուկի մալիմ օլմասըյլա , ֆիլիլի սիրգաթ անեաչըլտը ։

Գանքեր , Եարլըեը ֆէվգէլատե սէվտիկի , վէ օ կիւնէ տէկին հագգընատա բիաեէթ վէ հիւրմէթի քեամիլէտի պուլունտուղու ճիհէթլէ , վագըայը մէզքիւրէտէն տօլաեը իզհարը հայրեթի վէ թէաճճիպ իյլէտի ։

Անճագ , եիկիրմի սէնէտէն պէրու մուհիպպի աղիզի պուլունան Բօլ ժէրար հագգընատա բաեէթ վէ թէվէճճիւհիւնատէն նաչի մէրգումա պիր լէքե կէթիրմէք , վէ պիր ֆաղիլէթ ու համիյեէթի ալիեե իլե եիկիրմի սէնէ մուգատատէմ սօգագատան ալընըպ պիւեիւթիւլմիւշ պիր էվլատը մանէն էօյտիւրմէք իսթէէտիկինտէն , սարիպի հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթմէքտէն կէրի տուրատու ։

Շուրաեը իլավէթէն պէէան իտէլիմ քի , Բօլ ժէրարըն եիկիրմի սէնէ մուգատատէմ չըգարտըղը րիվաեէթ հագգընատա քիմէանէ չիւպհե իթմէեիպ , պունուն սահիհլիկինէ ումումէն իննանըլմըշ իտի ։

Իմտի , պանքեր , կիտիպ տօսթունու պուլարագ , էօեէ էվլատընըն իրթիքաեագ իթտիկի թէօհմէթի քէմալը իհթիեամի իզրե հիքեաեէ իթտի , լաքին Բօլ՝ խապէրի մէղքիւրատէն օլ գատար միւթէէսսիր օլտու քի , պէչինտե իւֆիւնէթի հասըլ օլտու , վէ Եարլ ժէրար՝ պանգատան թարտ օլունմասը իւզերինէ , բէտէրի խանէսինէ ավտէթինտե , մէրգումու , թէսլիմի րուհ իթմէք հալինտե պուլտու ։

Վալանթին , սուի գատա իճրասընա գարար վէրտիկի զէ-

ման, ալյագճա քէնտիսինի թէրք իթմիչ օլան չախսը լանէթլէ-
տիկի կիպի, պու չախստա, պիղդաթ քէնտի ֆիիլի մէքրուհը-
նըն հաեաթստա պուլունան նէթիճէսինտէն միւթէէսսիր օլարագ,
քէնտի օղլունու լանէթլէէէրէք, թէալիմի բուհ իյլէտի։

Հալ պու քի Շարլ՝ էսասէն քէնտի հադդընստա խայրխահ
պուլունմուշ վէ մուհաթապէթի կէօսթէրմիչ օլան չախսըն ճէննա-
զէսի գարշըսընստա,

— Պունտան պէօյլէ սէրպէսթիմ. հարաքեաթ ու էֆա-
լըմը մէննէ փիմէնին հադդը եօգ տուր, տէյի միւլահազա
իթտի։

Միւթէվէֆա՝ ադտէմճէ եարմըշ օլտուղու պիր վասիէթ-
նամէ իլէ, էլլի պին ֆրանդ միդտարընստա պուլունան թէքմիլ
սէրվէթինի օղլունա պըրագմըշ օլուպ, Շարլ ժէրար՝ պու բա-
բաեա միւթէասրրըֆ օլտուղտան սոնրա, պանդաստաքի ճիւն-
հասրնըն ֆազլ օլունմահաճաղընա էմին օլմագլա պէրտպէր,
մուվադդաթէն օլտուն Բարիսի թէրք իթմէկի միւչկինիւպ, Ին-
կիլիէրրաեա կիթտի, վէ օրտաստա քէնտիսինին խօշլանտըղը եօղ-
տաս էօմրէ պաշլատը։ Նէօյլէ քի, ադչէճէ մուզտիդա չէքմէ-
տիկի էճիլտէն, Լօնտրանըն է՛ն ատի մահէլլէրինէ կիրիպ չըգ-
մագտան, վէ պիրլիքտէ հարէքէթի իթմէկի թէնսիպ իթտիկի
քեաֆֆէյի հաշարիւլեր իլէ իւլֆէթ վէ միւնասիպէթ իթմէք-
տէն պիր ան կէրի տուրմատը։

Մէզքիւր էլլի պին ֆրանգ, պիր գաչ այ գատտար տէվամ
իտիպ, կիւնիւն պիրինտէ քէսէսի պօշանընճա, Շարլ՝ պաղը
լիսան տէրսի վէրմէկէ պաշլաեըպ, պու սուրէթլէ կիւնտուղէ-
րի իթտիկի քեարը, կիճէլէրի մէչիսանէլէրտէ վէ սայիր ատի
մահէլլէրտէ սարֆ իթմէքտէ իտի։

Մէրգումուն շակիրտլէրի թէտրիճէն արթարագ, ազ վա-
գըթտա սաբրզատէկեանտան օլան ֆամիլեպարրըն խանէլէրինէ
կիրիպ չըգմագլա, տիրաեէթ ու մալիսմանըը հադդընստա պուն-
լարրըն հայրէթինի ճէլպ իթտի։

Էկէր Շարլ ժէրար՝ նամուսուշլա ղէնկին օլմագ իսթէսէ ի-
տի, իւլտմու սաեէսինտէ պու արզուսունա նայիլ օլապիլիր ի-
տի։ Լաքին քէնտիսի, ախլէագ պօղուդլուղու եօլունստա տէ-
վամը հարէքէթի թէրճիհ իթմէքլէ, Լօնտրանըն է՛ն մէշհուր

խըրսըղ դումբանեալարը բէյիսլէրի իլէ միւնասիպէթ բէյտա-
իթտի, վէ պունլար իսէ, Շարլ ժէրարրըն քէնտիլէրի իչին գըյ-
մէթտար պիր մուխթիր օլաճաղընը տէրք իթտիքլէրինտէն,
աչըրաճագլարը նագտ վէ մալլէրտէն քէնտիսինէ պիւհիւք պիր
հիսսէ չըգարմաեը վատ իտէրէք, իւլֆէթի իթտիկի խանէլէրէ
տայիր քէնտիսինտէն իգթիզա իտէն մալիսմանըը ալմաեա պաշ-
լատըլար։

Մէրգում, ֆիիլի ճինաեէթի թալիմ ու թէրպիեէսինէ Բա-
բիստէ պաշլաեըպ, Լօնտրատտա տախի իքմալէ էրտիրմէկէ չա-
լըշտը, վէ Ուիլ Սգոթ վէ Թրիլպի նամ մէշհուր խըրսըղլարը
չէհրի մէզքիւրտէ թանըտը։

Շարլ՝ Լօնտրաեա կէլէլի պիր սէնէ գատտար կէչմիշ իքէն,
եիկիրմի իւչ եաշընստա օլտուղու զէման, չօճուդլարընա ֆրան-
սըղ վէ Ինկիլիզ լիսանլարը տէրսի վիրմէքտէ օլտուղու պիր
լօրտաուն թաւսիիեէսիյլէ, ձօն Մօրթիմէրին Լօնտրատտաքի իտա-
րէխանէսի միւտիրի ժօրժ Սթանլէյին մախտումունա տախի
տէրս վիրմէկէ տավէթի օլունտու։

Ժօրժ՝ չօգ տէֆա օղլունուն հօճասըլըա կէօրիւշմէքլէ, ա-
ռընն տիրաեէթի, ֆէթանէթի վէ մալիսմանըը միւքէմմէլէէսինի
թագտիր իթտի, վէ մէրգումուն պիրինճի տէրէճէտէ մուհասիպ
վէ էլսինէյի միւխթէլիֆէեէ աչնա օլտուղունա իաքեաթի օլարագ,
միւտիրի օլտուղու պանդաեա մէմուր թայինի իտիլտիկի թագ-
տիրտէ, պանդաճա միւֆիտ օլաճաղընը անլաեարագ, քէնտի-
սինէ, ումուրը թահրիրիեէ միւտիրիեէթինի թէքլիֆ իթտի, վէ
Շարլ՝ մէմուրիեէթի մէզքիւրէնին, քէնտիսի իչին, հալէն վէ խա-
թիգալէն մուհիմմ պիր վազիեէթ իթտա իտէպիլէճէկինի
տէրքլէ, թէքլիֆի մէզգուրէ մուվաֆֆագաթ կէօսթէրտի։

Գու սաեէտէ Շարլ, վէյե-լէժէ թէամիեէ օլունան խըրսըղ-
լար ֆըրգասընըն չէրիքլէրինէ եարտըմ իթմէկէ տահա գիեա-
եէ միւսայիտ պիր մէվգը իհրազ իտիպ, անճագ քէնտի թարիֆի
իւղէրինէ իճրա օլունաճագ պիրգաթլարրըն թէմէթթիւխունտէն
քէնտիսի իչին գիեաեէ հիսսէ չըգարըլմասը գարարլաշտրրըլար։

Մալիսմ օլտուղու իւզրէ, Շարլ մահիր պիր սաեէմ օլուպ,
ֆէվգէլատէ պիր տիգգաթ ու իթինա իլէ քէնտի մէննաֆիի
չահսիեէթինի կէօզէտիր իտի։

15

Գիր կիւն Ուիլ Սգօթ իչէ Թրիլպի՝ պիր կիճե թէչէպպիւ-
սիւնտէն ֆիրար իտէրլէրքէն, թէրթիպլէրի միւքէմմել օլմատը-
ղը իչին, զապըթա թարաֆընտան տէրտէօթ իտիլտիքլէրինտէն,
Շարլ ժէրար ազիմ պիր գօրգու վէ տէհշէթէ տիւշար օլտու։
Զիրա էկէր պու ատէմլէր, քէնտիսինի հիւքիւմէթէ ղամմազ-
լասալար իտի, իչի պիթմիշ իտի։ Իտամի, պունլար թարաֆըն-
տան ղամմազլանմամագ իչին, քէնտիլէրինի գուրթարմաեը
տիւշիւնմէեէ պաշլատը իսէ տէ, պիր չարէ պուլամաեարագ,
հալը եէչիս ֆիքրինի իտթիլա իթտի, վէ պիր կիւն ավինէ-
սինտէն պիրի քէնտիսինէ մահրէմանէ պիր մէքթուպ կէթէրտի։

Գու մէքթուպտա, Ուիլ Սգօթ, մէվգուֆ օլտուգլարը
հապսխանէնինի պաշ կարտիանը ըշվէթի սէվտիկինտէն, մեր-
գումա պէն ինկիլիզ փրասը վէրիլտիկինտէ, ֆիրար իտէպիլէ-
ճէքլէրինի պիլտիրտիկինտէն, ժէրար՝ պիր տագըգա պիլէ թէ-
րէտտիւտ իթմէտի, վէ պանգատան չալընան մէպլաղտան տօ-
լաեը, տիկէր քեաֆֆէի մէմուրլարըն իթհամ իտիլմէսի գապիլ
օլուպ, ֆագաթ քէնտիսինին հէտէֆի իթհամսըթ օլմաեաճաղը-
նա թէչէմին օլարագ, արգատաչլարընէն սէլամէթի իչին լազըմ
կէլէն պանգնօթլարը՝ ժօրժ Սթանլէյին խուսուսի սանտըղըն-
տան աչըրարագ, իչար օլունան վասըթա իչէ մահէլլինէ կէօն-
տէրտի։

Անճագ օն պէշ կիւն գատար արգատաչլարընտան հիչ պիր
խապէր ղուհուր իթմէմէքլէ, էնտիչէյի ազիմէեէ կիրիֆթար
օլտու իսէ տէ, օն ալթընճը կիւն, Բարիստէն աթիտէքի մէք-
թուպու ալոզ իլէտի.

«Ուչան գուչլար՝ գաֆէսլէրինի աչմըշ օլան սախավէթլի
էլի ասլա ունութմաեաճագլար տըր, վէ թէչէքքիւր վէ ու-
պուտիյեէթլէրինի իրաեէ իթմէք իչին տախի վէսիչէ արատագ-
տա տըրլար։

«Էկէր պու տօսթ, կիւնիւն պիրինտէ քէնտիլէրինէ միւհ-

թաճ օլուր իսէ, Բարիստէ Բօնթիէօ ատգաղընտա վագը Դէ՛ՀԷԶԷ
Ն֊ԴԷՒԼ֊ Եվ կէլսին։ Գու էվէ կիրմէք իչին «ՎՀՒՒ֊ԼՈՈՒՇԸ ՒՆՐ-
Դ֊ ՒՆԲՒՒՒ» տիմէք քեաֆի տիր։

«Ո գուչլարը հէր վագըթ օրատա պուլապիլիր։»

Գու մէքթուպտա հիչ պիր իմզա պուլունմամագտա իտի
իսէտէ, մէալինտէն, հանկը թարաֆտան եազըլմըշ օլտուղու-
րանա անլաչըլտըղը ճիհէթլէ, Շարլ ժէրար՝ սայլքի իւզէրինտէն
ազըր պիր եիւք գալտըրըլմըշճասընա ֆէրահիյեէթ հիսս իլէ,
սէրպէսթճէ նէֆէս ալտը։

Գիր միւտտէթ սօնրա, մէրգում, պազը հիսապլարըն թէս-
վիեէսի զըմնընտա, ժօրժ Սթանլէյ թարաֆընտան Բարիսէ
կէօնտէրիլտիկինտէն, պու սէյահաթտան պիլ իսթիֆատէ,
Բօնթէօ ատգաղընա պիլ ազիմէ, օլ էանատէ իչչէրի սըրասըն-
տա ճերէեան իտէն Ուիլ վէ Թրիլպի իլէ պուլուչտուղունտա,
մէրգումլար, քէնտի շիւքրանիեէթի վէ սատագաթլարընը պու
տօսթ վէ արգատաչլարընա թէճռիտ իթտիլէր։

Իչպու միւլագաթ իւզէրինէ արատան իւչ սէնէ գատար
վագըթ կէչտի։

Մէզքիւր իւչ սէնէ խիթամընտա, մէրգուման իչի Ինկի-
լիզ խըրսըզլարըն քէսատ վէ մուզաֆէգա հալինտէ օլտուգլարը,
վէ Շարլ ժէրարըն, եամօտ տահա տօղրուտու Արնօլտ Տէս-
վինէրընըն Բարիսէ կէլմէսի սէպէպլի օգուեանլարըմըզճա մա-
լիւմ տիր։

Արնօլտուն՝ արգատաչը Ուիլ Սգօթտան մուֆարագաթըն-
տան սօնրա, խանէսինէ պիլ մուվասըլէ եաթաղընա եաթաը-
ղընը պէեան իթմիշ իտիք։

Մէրգում, սապահըն ալաֆրանկա թամ եէտիսինտէ, ազ
պիր զէման ուեումուշ օլմագլա պէրապէր, ուեանըպ, եաթա-
ղընտան գալգտը, վէ տէրհալ էլպիսէսինի կիլիսինիա, եէտինէ
տէ պիր միդտար ագչէ ալարագ, էվտէն տիշարը չըգտը, վէ
պիր արապատա օթուրուպ, պիր խայլի մաղազալարա ազիմէթ-
լէ, պունլարտան հաղըր էլպիսէլէր, պէեազ չամաշըրլար, գո-
գուեա միւթէալլիք պազը չէյլէր, վէ թէաթրօլարա մեխտուս
սաչ, սագալ վէ սայիրէ սաթըն ալտը, վէ իչի սաաթ զոյ-
պուպէթտէն սօնրա, եինէ արապատընա րաքիպէն, խանէսինէ

ամէնէթ իթտի, վէ սաթըն ալտըղը էչխաեը, մատամ Բիլուա-
նըն էարտըմըլյա քէօչկաէ եէրլէչտիրտի։

Գաբուճու գարընըն տիշարը չըգմասընտան սօնրա, Շարլ
Ժէրար՝ տայիրէսինին սիւրկիւլէրինի իչէրաէն վազ իտիպ, էա-
թագ օտասընտա պուլունան վէ էլպիսէլէրինին մուհաֆազա-
սընա մախսուս օլան էնկի պիր տօլապա ասըլաճագ էլպիսէլէ-
րինի աստը, վէ պունլարըն իչինտէն, թէաթրօլարտա էսկի
զէմանի ինկիլիզլերինէ մախսուս օլան պիր թագըմ էվլադը պիլ
ինթիխապ, էվվէլճէ սայլարընը վէ սագալընը պու գըտաճֆէ-
թէ թաթալիգ իտէրէք, մէզքիւր թագըմը կիեինտի, վէ սինտճէ
տէ հէման օն սէնէ զիեատէ միւսինն կէօրիւնտիւկիւ հալտէ,
քէօչկիւն՝ Զօմարչէ պուլվարընա նագըը օլան պաղչէ գաբու-
սունատն տիշարը չըգտը, վէ պուլտուղու պիր արապաեա
պինէճէկկի սըրատա, արապաճը՝ պախչէյէ մէմուլկյէ, քէմալը
հիւրմէթ իւզրէ եէրէ գատար էյիլէրէք,

— Միլօ՛րտ, նէ՞րէեէ կիթմէք արզուսինտէսինիզ, տէյի
սիւալ իթտի։

Արնօլտ՝ կիթմէք իսթէտիկի մահէլլի արապաճըեա թա-
րիֆ իթտիկինտէ, արապաճը՝ կէչէճէկկի մահէլլ էօլլարընըն
միւչքիլաթընտան պահսըա, պախչէյէ իսթէտի, վէ Արնօլտ տա-
խի պու պաթատէ վատ իթմէքլէ, արապա էօլա չըգտը։

Մէրգումուն կիտէճէք եէրի, պիր կիւն էվվէլ Ուիլ Սգօթ-
թուն պէէան իթտիկի հէմ լօգանթա վէ հէմ մէչխանէ օլուպ,
պիր ալթ գաթ իլէ պիր տէ իւաթ գաթտան միւրէթթէէ իտի։
Ցիվարլարը պէէաղ պատանա օլունմուշ իտի իսէ տէ, պիւեիւք
գըսմը՝ Անտրէ Ժիլ նամ բէսատընն նէչր իթտիկի Լիւն վէ էքիրա
իսմինտէքի զագէթաչարընտան ալընմըշ պօճաղը բէսիմլէր իլէ
գաբըը օլտուղու կիտի, տիկէր պաղը բէսատչարընն հիւնէրլէրէի
տախի պուլունմագատա իտի։

Գունլատան պաչըճասը՝ մէչխանէնին գաբուտու իւզէրին-
տէ Օ ԼԱՒԻՆ Ա. Ժիլ իպարէսինի հավի օլան թատվիր օլուպ,
ասըլ իսմի Մա Դամբանըը իտի իսէ տէ, բէք չօգլար նէգատինտէ
մէգքիւր նամ իլէ թանըչմըշ իտի։ Թատվիրին իրաեէ իթտիկի
մէնզարէ՝ պաչընա պէչ գաթը պիր չապգա գօյմուշ պիր թավ-
չանընն պիր բէնճէրէ իւզէրինէ սըչրատմասընտան, վէ սաղ աեա-

ղըլյա պիր չամբանեա չիչէսի գաբաղընը աչմաեա չալըչարագ,
պու գաբաղըն պաղթէթէն բաթլատմասընտան իպարէթի իտի։

Րէսատ՝ իչպու թատվիրին ալթընա իսմնա մագամընտա
«Օ ԼԱՒԻՆ (1) Ա. Ժիլ» քէլիմէլէրինի եազմըշ, վէ պու թատիր
խօչ օլտուղու կիպի, րէսատ տա մատարուֆի օլտուղունտան,
մէչխանէնին պու նամ իլէ եատ իտիլմէսի պունտան նէչէթ
իթմիչ իտի։

Լօգանթանընն սալօնու իսէ, «Գ-ընէլէրէն ը-ամ --ըա-» նա-
մընյա եատ օլունուպ, կէրչի պու նամ, զահիրէն չայեանը
նէֆրէթի իտի իսէ տէ, հագըգէթտէ էօյլէ տէյիլ իտի։

Այէլ ումում հաֆթատա իչի տէֆա օ մահէլլտէ թէճմի-
միւ իտէնլէր՝ կէնճ րէսատ վէ մուզիգաճըլար օլուպ, պունլար՝
քէնտի մաչուքելէրիյլէ Մօնմարթր թէբէլէրինէ կիտէրլէր,
վէ րէվօլվէր իլէ թէլէֆ իթտիքլէրի թավչանըլարը, մէզքիւր
մէչխանէ վէ լօգանթատա բիչիրթիպ եէրլէր իտի։ Գու սէպէպ-
լէ, մէզքիւր սալօնուն իտամինէ, «Գ-ընէլէրէն ը-ամ --ըա-» տէնիլ-
միչ իտի։

16

Լօգանթանըն պաղչէսինտէ, եազըն ապաճլար ալթընտա
սուֆրալար գուրուլտուղունտան, չօգլար թատամ իթմէք իչէն
օրատա կիտէրլէր իտի։

Գու մահէլլէ կիրտիկիմիզ էանատէ, օն պէչ եաչընտա պիր
չօճուգ, սալօնուն պիր քէօչէսինտէ օթտուրմուչ օլուպ, գահ-
վալթը օլարագ գարշըսընտա պիր ազ էքմէք, բէյնիր վէ պիր
գատէհ չարագ պուլունուեօր իտի։ Տէսթկէեահրն էօնիւնտէ տէ
աեագտա օլարագ, իպի քիչի տուրուեօրտու։ Գունլար տախի
Ուիլ Սգօթ վէ Թրիլպի իտիլէր։

Գիբինճիսի մալիւմ տիւր։ Արգատաչը օլան իբինճիսինէ
կէլինճէ, օթուգ օթուգ իպի չալըարընտա, օրթա պօյլու վէ

(1) Լաբէն՝ ֆրանսըզճա թավչան մանէասընտա տըր։

գավի իւլ պիւնեէ պիր ատէմ օլուպ, էլպիսէսի տէ, Ուիլ Սգօթուն էլպիսէսինտէն էսկի իտի։

Լօգանթաճը, հէնուզ կէլմիշ օլան իշի քիչիեի սուրէթի տօսթանէտե գապուլ իլէ,

— Վա՛յ, Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսի միւսիւլէրի, հա՞նկը բիւղկեար սիղի պուրաեա աթտը։ Զօգտան պէրու կէօղիւմէեօր իտինիզ, տէտի։

Թրիլպի. — (Ղաեէթ ֆասիհանէ ֆրանսըզճա թէքէլլիւմ իտէրէք.) Հագգընըզ վար. ֆագաթ նէ՞ չարէ, ճանպազխանէտե պօշ վագթըմըզ ասլա եօգ տուր։ Կիւնտիւզլէրի քրօվա, կէճէլէրի տէ լուպիեաթլա մէշղուլուզ։ Պունտան պաշգա, ճանպազխանէտէն պուրաեա գատար կէլմէք իչին եարըմ սաաթ լազըմ տըր։

Պու արա սալօնուն քէօշէսինտէ օթուրմուշ օլտուղունու զիքր իթտիկիմիզ տէլիգանլը,

— Միւսիւ Թրիլպի, իւք տէֆա իճրա իտիլէճէք բանթօմիմատա սիզ տէ օյնաեաճա՞գ մըսընըզ, տէյի սիւալ իթտի։

Ուիլ Սգօթ վէ արդատաշը արգալարընա տէօնտիւլէր։

Թրիլպի. — Եահո՛ւ, սէն պէնի թանըեօ՛րմուսուն։

Տէլիգանլը. — Սիզի թանըմագտա սէօ՛զ միւ. հաֆթատա իքի տէֆա Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինէ կէլիրիմ։ Հէր շէյտէն վազ կէշէրիմ, Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէն վազ կէշմէմ։ Հէլէ միւսիւ Թրիլպի, սիզի այը տէրիսիյլէ կէօրտիւկիւմտէ, կիւշմէքտէն քէնարիմի ալամամ։

Թրիլպի. (Խօշլանարագ.) Սահիհ տիր քի, պէն այըճըլըգ բօլունու բէք կիւզել իճրա իտէրիմ։ Սէօղլէրիմ, հէր կիւնտիւբիւճիւ տիւր։

Տէլիգանլը. — Սիզտե, միւսիւ Ուիլ Սգօթ, արգատաշընըզտան կէրի գալմամագտասընըզ։

Սգօթ. — Վա՛յ, պէնի՛ տէ մի թանըեօրսուն։

Տէլիգանլը. — Աճայի՛պ, միւսիւ Թրիլպինին է՞ն ազիզ արգատաշը տէյի՛լմիսինիզ։ Պէն, մահէլլէնին տէլիգանլըլարընանըմ, վէ Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինին միւշթէրիսիեիմ։

Լօգանթաճը. — Էյի ամմա, պու սէօղլէրտէն պանա պիր քեար եօգ տուր։ չիմտի նէ՞ իսթէեօր իսէնիզ, անը սէօյլէեին։

Սգօթ. — Շիմտիյիք պիզէ պիրէր վէրմուէթ վէր. ասնրա իգթիզա իտէն թալիմաթը իթա իտէրիզ։

Լօգանթաճը. — Տիմէք թաամ իտէճէքսինիզ։

Սգօթ. — Էվվէթ, իւչ քիչիյիք թաամ իսթէրիզ, ֆագաթ միւքէմմէլ թաամ օլմալը։ Րիֆագաթըմըզտա Ամէրիգա ճանպազխանէլէրինտէն պիրինին պիր տիրէքթօրու պուլունաճագտըր։ Պու զաթ, պիզի Ամէրիգաեա կէօթիւրմէք իչին պիզիմիլէ մուխապէրէ իթմէքտէ տիր։

Լօգանթաճը. — Էօյլէ իսէ, իւք տէֆա սիզէ, լօգանթամընն մէշհուր թաամը օլան թամչան քէպապը վէրէեիմ։

Լաքին Թրիլպի վէ Սգօթ՝ լօգանթաճընըն մէտհ իթտիկի թաամլարը պէեէնմէեէրէք, Սգօթ, պիր թէպէչիր վէ պիր եազը թաշը ալարագ, խոմէրինի զիքր իլէ, պիր թագըմ նէֆիս թաամ, մէյվէ վէ սայիրէեի եազտընընտան, պէեոն իթտիկիմիզ տէլիգանլը,

— Պու նէ՞, սիզ ատէթա իչթիհա աչաճագ չէյլէր ըսմարլաեօրսունուզ։ Մութլագա Ֆէրնանտօտա սիզին մէնֆաաթընընզա պիր լուպիեաթ իճրա իտիլմիչ օլմալը, տէտի։

Սգօթ. — (Թէպէսսիմլէ.) Պէլքի։

Տէլիգանլը. — Էօյլէ իսէ, պէնիմ իչին եարըմ չիչէ պէեազ չարագ ըսմարլաեընը տա, պարի շու բէյնիր իլէ իչէեիմ։

Մէրգումանն իսթէտիկի չարագ իլէ իքի գատէհ վէրմուէթ կէթիրիլտիկինտէ, մէրգումանն թօգալաչտըգտան սօնրա իչտիլէր։

Լօգանթաճը. — Մաաթ գաչտա՛ թաամ իտէճէքսինիզ։

— Ըն պիրտէ։

— Բէք իյի։ Սիզին իչին Գ-Ընւէյ --ընոնա իւչ քիչիլիք պիր սուֆրա հազըր իթտիրիրիմ։

Լօգանթաճը՝ իգթիզա իտէն թալիմաթը վիրմէք իւզրէ մաթագախա կիթտիկինտէ, Մխթիգօ իսմինտէ օլան մէրգում տէլիգանլը, իֆատէյի վագըասընըն պիր տէրէճէ միւնասիպէթիյլէ օլտուղունու պիղզաթ հիսս իթտիկինտէն, իչթիրազքեարանէ պիր սուրէթտէ,

— Միւսիւ Թրիլպի, Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէ նէ՞ գազանըեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Թրիլպի . – Ա՛յտա եիւղ սէքսէն ֆրանգ ։

Միսթիգօ . – Պու բէք ճիւղի պիր մէպլաղ տըր ։ Շիւպհէսիզ պու հօլտա թաամլարըն պէտէլինի պու մաալա էօտէեմէզքինիզ ։ Պունունլա պէրապեր , պէնտէն զիհաատ գաղանըհօրտունուզ ։ – Պէն հէնուզ քիւչիւք պիր մախլուգում , ումարըմ քի կիւնիւն պիրինտէ ատէմ սըրասընա կէչէճէեիմ ։

— Մանաաթըն նէ՞ տիր ։

— Պէնիմ օթուզ ալթը տիւրլիւ սանաաթըմ վար տըր ։

— Տիլէնճիլի՞ք մի խէրսին ։

Տէլիգանլը . – (Շայհանը թահսին պիր թարզտա գուլագ գապարթարագ .) Տիլէնճիլի՞ք մի իթմէք , ավո՛ճմու այմագ ... Միսթիգօ՝ պու հօլտա էքմէք եէմէզ ։ Բէնտիմի պէպէէմէք , պարընմագ , կիեինիպ գուշանմագ վէ չամաշըրըլարըմը երգաթմագ իչին նամուսքեարանէ չալըշըրըմ ։ Բէնտիմէ մախտաս հիսապլարըմտա վար տըր . չէօյլէ քի , կիւնտէ օթուզ պէշ սաաթի իթմէք զայիտ տիր տէյի տիւչիւնիւրիւմ ։ Պու սուրէթլէ տայիմա թաասրուֆա րիահէթ խէրիմ ։

— Հագըգէթէն սէն բէք ագիլ իմիշսին ։ Իյ պիր ազ էվվէլ զիքր իթտիկին օթուզ ալթը սանաաթլար հա՞նկըլարը տըր ։

— Իչթէ չունլար տըր . պէշ սանթիմէ զազէթա միւվէզզիհիկի խէրիմ , սաաթ քէօսթէքլերի , հալգա , չօճուգ պունճուգլարը վէ եազըն թօբլատըզըմ չիչէքլերի սաթարըմ , վէ գըշըն գունտուրա պօհաճըլըզը խէրիմ ։ Դաբուճուլուգ խըտժէթի իթտիկիմ կիմլի , չունուն պունուն հիսապլընա էօթէէհ պէրիհէ կիտէրիմ , իլաննամէլէր տաղրիբըրըմ , սիկարա ուճլարը թօբլարըմ ... Շիմտիքի հալտէ տէ , զահէթ չիք օլան գատընլարա միտաւհալար ֆիրուխթիլլէ մէչղուլում ։

Ուիլ Սգօթ . – Նէ՞ միտաւհալարը սաթարսըն ։

— Ազիզէր միտաւհալարը ։

— Օ միտաւհալար սաթըլըը՞ մը ։

— Մէօղիւմէ իթիմատ իտին քի , պու ճիվարտա ինչա իտիլմէքտէ օլան Սագրէ-Բէօր նամ քիլիսէնին թարաֆլարընտա զիհաատէսիլէ միւշթէրիլէրիմ վար տըր ։ Պու սահէտէ թէմիզ պիր օտամ պուլունուպ , մահիտէ օն պէշ ֆրանգ քիրա վէրիրիմ ։ Զանն իտէրիմ քի , սօղագլարտա , քէօրիւէրին ալթընտա վէ խարապ օլան խանէլէրտէ հաթմադտան իսէ , պու թարզ պիր մաարաֆա գաթլանմագլըդ միւրաճճահ տըր ։

Թրիլպի . – (Պիր ազ խահիհզա իլէ .) Հէմ սէն մէզհէպճէ տէ սօֆու օլմալըսըն ։

— Պէն սօֆու տէյիլիմ , ֆագաթ ճէննապը Ալլահա ինանըրըմ . զիրա էթրաֆըմտա կէօրտիւկիւմ կիւնէշ , աղաճլար , գուշլար վէ սայիրէ՝ վիճուտի իլահիեի իսպաթ իթմէքտէ տիրլէր ։ Հէմ պու խուսուստա պէնիմ էֆքէարըմը անլատագ խաթէրմիսինիզ ։ Ճէննապը Հադգըն վիճուտինէ ինանմահանըլար՝ ագըլըզ վէ մուղիրր քիմսէլէր տիրլէր ։

Միսթիգօ՝ հէեէճանլէ պու լաֆզլարը իրատ իտէրքէն , իքի ինկիլիզլէր կիւլիւշմէքտէ իտիլէր ։

Ուիլ Սգօթ . – Անլաշըլըը , սէն՝ պիր պաշ բաբաստան տա սօֆու իմիշսին ։

Միսթիգօ . – Էկէր պու սէօղիւ սէօյլէմէքլէ պէնի կիւճէնտիրիրսինիզ տէյի զանն իտէրսէնիզ , զիհաատէսիլէ եանըլըրսընըզ ։ Զահմէն պանա , նամուսլու ատէմ օլմահը , եաշամագ իչին չալըշմահը վէ քիմսէհէ ֆէնալըգ իթմէմէհի , Մօնմարթրըն պաշ բաբասը էօյրէթտի ։ Անըն նասիհաթլարը խաթըրըմտա օլուպ , ասլա ուխանմահաճաղըմ ։ Պու սուրէթլէ օ զահմ պանա պիւհիւք պիր խըզմէթի իթմիշ տիր ։ Պինապէրին օնա հագարէթ իտէն՝ պէլասընը պուլուր ։

Սգօթ . – Տարըլմա , տարըլմա , էֆքէարընը քէնտինէ սագլա ... էֆքէար ու վիճտան հիւրրիհէթի՝ քեաֆֆէյի հիւրրիհէթլէրին պաշլըճաղը տըր ։

Միսթիգօ . – Իմտի , պէնտէ քէնտի էֆքէարըմը մուհաֆազա իտէրիմ . քիմսէ օ էֆքէարըմը թէպտիլ իտէմէզ ։

Միսթիգօ՝ պու ալա աեաղա գալգարագ , պիր սիկարա պիւքտիւ , վէ պատէհու ,

— Հէր նէ իսէ , ուճուզճա գարնըմը տօհուրտում , վէ սաաէնիզտէ չարապ տահի իչտիմ ։ Արթըգ միտաւհալարըմը սաթմահտա կիտէհիմ ... Միզտէ պիր թանէ իսթէ՛րմիսինիզ ։ Հագդընըզտա խայրը մուճիպ օլուր , տէմի , վէ սուֆրասընըն եանընա գօյմուշ օլտուղու միհահ թահլիտտան եաբըլմըշ օլան պիր գուրթուհու աչտը ։

Գու գումեունուն իչ թարաֆը պիր խայլի տայիրէլէրէ միւնգասէմ օլուպ, պու տաիրէլէրուէն պիրինտէ թէսպիհ, տէ-կէրլէրինտէ մէզհէպէ միլթէալլիք թասվիրլէր, իւչինճիսինտէ պագըր միտալէալար, վէ պէչինճիսինտէ, այնի ճինսէն ֆագաթի կիւմիւշ միտալէալար պուլունմագտա իտի։

Ինկիլիզլէր՝ թէքրար իսթիհզաքեարանէ պիրիպիրինէ պագըլմըլար։

Ուիլ Սագոթ. – Տիժէք պունլար սէնին սէրմաեէն տիր։

Թրիլպի. – Հէր պունլար թաստիգ օլունմուշ մու տուր։

Միսթիգօ. – Միւքեմմէլէն թաստիգ վէ թէէմին օլունմուշ տուր։

Սագոթ. – Պիր թագըմ օեունճագլար՝ սուեա պաթըրըլըպ չըգարըլմըզընտա, պունլարտան հէր պիրի՝ ուղուր կէթիրիճի խասսէսինի՝ մի հայիզ օլուեօր։

Միսթիգօ. – Էվվէթ, սիզի թէէմին իտէրիմ քի, պունլար ուղուր կէթիրիլէր։ Պիրեր տանէ ալըն քի թէճրիպպէսինի իտէպիէսինիզ։

17

Մէրգում տէլիգանլը, գիքը իսթիհկիմիզ գումեուտան իչի ատէտ կիւմիւշ միտալեա չըգարըպ, պունլարը Ինկիլիզլէրէ թագտիմ իլէ,

— Գու կիւն սիֆթահը սիզտէն պաչլատըմ։ Գու խուսուս հէմ սիզէ, հէմտէ պանա խայըրլը օլաճագ տըր։

Սագոթ իլէ Թրիլպի մէգքիւր միտալեալարը էլլէրինէ ալարագ մուայեէնէ իսթիլէր։ Գունլարըն պօեու իչի վէ էնի պիր պուշուգ սանթիմէթրօ օլուպ, իւսթինտէ, պիր իր իլէ ատմագ իւղրէ պիր հայգասը պուլունմագտա, վէ եիւզ թարաֆընտա, Սագրէ-Քէօր քիլիսէսինին թասվիրի վէ ինչատթա պաչլանմասը թարինի կէօրիւլտիւկիւ կիպի, տիկէր ճիհէթինտէ տէ, լաթինճէ, « ձէննասը Ալլահընը չէրէֆի ադիմինէ » իպարէսի հէրք իտիլմիչ իտի։

Հէր նէ իսէ, իչի ըէֆիքլէր, մէգքիւր միտալեալարտան պիր ֆրանգ պէտէլ իլէ պիրեր տանէ սաթըն ալտըլար. վէ Միսթիգօ տախի, գումեուտայա եաբտըղը սիկարաեը ալարագ վէ լօգանթաճըեա, իրթէսի կիւնիւ թէքրար կէլէճէկինի վատ իտէրէք, օրատան մուֆարագաթի իթտի։

Անճագ, հէյնուզ օն ատըմ գատար ալմըչ իչէն, թամըր ու գրեաֆէթի քեամիլէն Ինկիլիզէ պէնզէեէն պիր ատէմէ բասթ կէլտի։ Գու ատէմ պիւեիւք պիր սիկարա իչիեօրտու։ Միսթիգօ՝ մէրգումուն գարչըսընտա չարգասընը չըգարարագ,

— Աֆիվ իտէրսինիզ, միւսիւ, սիկարամը եագմաեա ունումեուտում. քիպրիթիմէ եօգ տուր։ Իմտի, միւսաատէ իտին տէ, չու սիկարամը աթէչինիզտէն եագաեըմ, տէտի։

Ինկիլիզէ պէնզէեէն չախ՝ Արնօլտ Տէսվինեը, եախօտ Շարլ ժէրար օլուպ, մէրգում, տէլիգանլըեա ճէվապ վէրմէքսիզին, բարմագլարը արասընտաքի սիկարաեը ուզաթտըղընտան, Միսթիգօ սիկարասընը եագտը, վէ պու սըրատա Արնօլտա տիգգաթ տախի իթտի իսէ տէ, սիմասընտա չիւպհէլի պիր հալ կէօրմէտի. անճագ, Արնօլտուն եօլունա տէվամ իտէճէկի սըրատա,

— Միւսիւ, պէսապէլի զաթընըզտա ժէմլէքէթիմիզ էհալիսինտէն օչմանլըսընըզ, տէտի։

Արնօլտ. – (Ինկիլիզճէ.) Եէս։

Միսթիգօ. – Վա՛յ, Ինկիլիզմիսինիզ։ Թէլէֆֆիւղիւնիւզտէն Ինկիլիզ օլտուղունուզու անլատըմ. – Իմտի, միլօրտ, էկկէր արզու իտէրսէնիզ, Մօնմարթը թէքէլէրինի, ինչա օլունմագտա պուլունան Սագրէ-Քէօր քիլիսէսինի, աթթիգ գապրիսթանը սիզէ կէօսթէրէեիմ։ – Պէնտէնիզ պու թէքէլէրտէ տօղմուշ պէօեիւմիւչիւմ տուր։ Զօճուգլուղումտա գապրիսթան մէգքէնիմ իտի։ Շէօյլէ քի մագպէրէլէր հադգընտա խուսուսի մալիւմաթըմ վար տըր։ Իմտի, լօրտ, թէքրար իտէրիմ, արզու իթտիկինիզ թագտիրտէ, Մօնմարթը սէմթինտէ պէն սիզէ ըէհպէր օլապիլիրիմ։

Արնօլտ՝ պու սըրատա եիւրիւմէքտէ վէ Միսթիգօ տախի արգասընտան կիթմէքտէ օլտուղունտան, Նիհաեէթ սախթէ Ինկիլիզ՝ քէնտիսինէ ըէհպէր ֆիլան իսթէմէտիկինի անլաթտը

խսէ տէ , մէրգում տէլիգանլը՝ հալէա անըն եադասընը գօյ-
վէրմէտիկինտէն , պու տէֆա տա , գումնուսունու աչարագ պիր
միտալեա սաթըն ալմասընը թէքլիֆ իթտի ։

Արնօլտ՝ լօգանթաեա եագլաչտըգլարընտա , հալէա Մի-
թիգոնուն քէնտիսինի թաագիպ իթմէսինտէն սըգըլարագ , ճէ-
պինտէն պիր էրկիրմի ---լուգ սիքքէ չըգարըպ , այըգ օլան
գումնուեա աթտը , վէ միտալեաեը տախի ալարագ , Ինկիլիզ-
ճէ պազը սէօզլէր մըրըլտանարագ , ճէպինէ վազ իթտի ։ Մի-
թիգո խսէ ,

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , միլօրտ . սիզ պիր ճէնթըլմէնէ պէն-
զէեօրսունուզ . ալտըղընըզ միտալեա սաեէսինտէ պախթընըզ
եավէր օլաճագ տըր , էկէրչի բրօթէսթան տէյիլ խէնիզ ,
տէտի ։

Արնօլտ , Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլպինին պուլունտուգլարը
մահէլլէ կիրտի ։ Պու արա , ուզագտան , մէրգումուն կիրտիկի
մահէլլէ տիգգաթ իթմէքտէ պուլունան Միթիգո՝ քէնտի քէն-
տիեէ ,

— Պահս իտէրիմ քի , պու սաեէմ , Ֆէրնանտո ճանպազխա-
նէսինին իչի օեուճնուլարընը կէօթիւրմէկէ կէլմիշ օլան Ամէրի-
գա ճանպազխանէսինին միւտիրի տիր ... Լաքին թասվիրի նէ՛
թօհաֆ տըր ... ասլա պօյպօղազտա տէյիլ տիր ... պանա ,
Նե-տէն պազգա պիր սէօզ սէօյլէմէտի ... Պուննունլա պէրաբեր ,
պանա նէ՛ ... Գէնտէն պիր միտալեա սաթըն ալտը եա՛ , օգա-
տարը բեաֆի տիր ։ Պու կիւն գըսմէթիմ բէք այըգ կէօրիւնիւ-
եօր ... - Հէննուզ սաաթ պիր տիր , իւչ թանէ միտալեա սաթ-
տըմ , տէտի ։

Միթիգո՝ պու միսիլլու միլլահազաթ իլէ Մօնմաութր թէ-
քէլլէրինէ եագլաչմագտա իչէն , պիրի թարաֆընտան ումու-
զունա վուրուլմագլա արգասընա տէօնտիւ , վէ էրկիրմի իչի
չազլարընտա կիւզէլ , կէօսթէրիլմէ , վէ լուսթիւ պազը տիւզկիւն
պիր տէլիգանլըեա թէսաատիւֆ իթտի ։ Պու տէլիգանլը՝ զա-
եէթլէ զէննաօսթ օլուպ , պինաակերին գըեաֆէթի վէ սիւսիւ տէ
պու ախլագընա մուվաֆըգ իտի ։

Միթիգո՝ մէրգումա խիթաապէն ,

— Վա՛յ , սէ՛ն միսին , կիւզէլ Ֆրէտէրիգ , տէտի ։

Ֆրէտէրիք . — Կէօրիւեօրսուն ա՛ , պէն իմ։ Գէեազ չամա-
չըլարըմը եըգաթմադ իչին մատամ Բէյրութա կէթիրտիմ , գի-
րա գատընլարա խօշ կէօրիւնմէք իչին տայիմա կուսթօլսս օլմագ
լազըմ տըր ։

— Սէնին տէ ազըըն ֆիքրին գատընլարտա տըր ։ Ֆաապրի-
գա , տէսթեկեահ վէ էյէտէն նի՛չին պահս իթմէեօրսուն ։

— Տէսթեկեահ վէ էյէ՛ մի ... Էկէր չու էլլէրիմի մէնկէնէ
վէ էյէ իլէ քիրլէտէճէկիմի զանն իտէրսէն եանըլըրսըն ։

Ֆրէտէրիք , պու սէօզլէրի իրատ իթտիկի զէման , զաեէթ
տիգգաթլէ Թէմիզլէմիշ , Թըրնագլարընը ուզաթմըշ , վէ բար-
լագ եիւզիւքլէր Թագմըշ օլտուղու բարմագլարընը կէօսթեր-
Թէրմէքտէ իտի ։ Միթիգո տա , պու սըրատա չէօյլէ իֆատէ
իթտի .

— Էվվէթ , էվվէթ , կէօրիւեօրում ... էլլէրինիզ զաեէթ
պէեազ տըր , վէ բարմագլարընըզդա տա սահիհ եախօտ սախ-
Թէ եիւզիւքլէր Թագըլմըշ տըր ... վագտա պուննլար կիւզէլ
չէյլէր տիր . հալ պու քի սէնին մաքինսթիլիք սէնաաթըն՝ պուն-
տան տահա դիեատէ կիւզէլ իտի ... Անճագ , սէն , օ սէնաաթը
Թէրքլէ , պիր Թագըմ էսասըզ չէյլէր արգասընտան կիտի-
եօրսուն ։

— Պու հալ՝ կէնճլիք էսէրի տիր . ֆագաթ , սէն պանա
պիր եօլ կէօսթէր քի , սանտալըմը օ Թարաֆա սէվգ իտէեիմ ։

— Էլպէթթէ Գաեէն (1) Թարաֆընա սէվգ իթմէք ֆիքը-
րինտէն տէյիլսին ։

— Օ՛հ , խա՛յր , խա՛յր . պէն պիր Թագըմ ապէսիեաթտա
պուլունմաեօրում քի , Գաեէնտէն պահս իտիեօրսուն ։

— Պու եաբաթղընն ապէս տէյի՛լ մի տիր ։

— Ֆիմէ՛ զորար վէրիեօրում ։ Պունտան պաչգա , գատըն-
լար՝ զայիֆ պիր Թայիֆէ սատ օլունուր ։ Անլէրի , համիյեէթ-
մէնտանէ սուբէթտէ իլթիզամլէ , քէնտիլէրինի մուհաֆազա
իթմէք լազըմ տըր . իչթէ պէն տէ պուննու եաբըեօրում ։

— Զալըշըրսան տահա իյի իտէրսին ։

(1) Աֆլանթիգ տէնիզինտէ Ֆրանսանըն պիր լիմանը օլուպ , պու-
րահա ահալազը ձինաեէթ նէֆի իտիլիր ։

— Գունդար սաչմա սէօզլէր տիր։ Նէօյլէ քի, ագչամա գատար չալըշըլըրդը հալտե, չօգ տէֆա գուրու պիր էքմէք բասըրսը պիլէ չըգամազ, Իմոի, պէն սատե էյլէնճէ իլէ մէշղուլ օլուեօրում, վէ հէր արդումէ տե նայիլ օլաճաղըմ, գիրա հէր քէս պիլիր քի, գատըլարդն մուավէնէթի էլտե իտիմէտիքճէ, պու ալէմտե հիչ պիր չէյ եարըլամազ։ Պէն իսէ, պունա խաքեաթ օլմուշ իտուկիմտէն, պու գատըրնլար իլէ իւլֆէթ իթմէքտէյիմ ... հէր նէ իսէ, սանա պիր իչկի իչրամ իտէեիմ մի։

— Խա՛յր, թէչէքքիւր իտէրիմ ... պէն իչիմէ կիտիեօրում

— Իչչէմէք վէ չալըշմագլըդընա նիհաեէթ նէ՞ նէթիճէ հասըլ օլաճագ տըր։

— Հիչ տէյիլ իսէ չալըշմագլա, ճէզա մահքէմէսինին հուզուրունա չըգմագտան խալի օլուրում. լաքին էօյլէ քիմսէլէր պիլիրիմ քի, պու սէօզլէ սէօյլէեէմէզլէր։ Նիհաեէթ, հէր քէս քէնտի խաթէտիկի եօլտա հարէքէթ իտէր։ Գաղըսընդն զամիրի վար տըր, պաղըսընդն եօգ տուր։ Սէնինն հարէքէթինտէ սանա այիտ տիր։ Շիմտիլիք Ալլահա ըսմարլատըգ։

Գու սէօզլէրտէն սօնրա Մխոթիգօ՝ արգասընա պիլէ տէօճէմէքսիզին, օրատան սավուշուպ կիթտի։

18

Ճրէտէրիք, եահօտ իւլֆէթ իթտիկի թայիֆէյի նիսա նէզտինտե կիւվէ Ճէե թէամիեե օլունան պու տէլիգանլը, իքի էլչէրինի ճէպլէրինե վազ իտիպ, արգասընտան պագարագ,

— Գու տէլիգանլը տա պանա հիւնի ախչէագ տէրսի վէրմէկե գալգըշմըշ... սէօյլէտիկի սէօզլէրին իսէ հիչ պիր հիւքմ ու թէէսսիրի եօգ տուր։ Գէնիմ իչին զամիր սահիպի օլմագտա, օլմամագտա պու տուր, տէտի, վէ պու սրրատա, ճէպինէն չըգարտըդը պիր գաչ ատէտ սիքքէեի ավուճունտա սագլաեարագ, – Վագտա չիմտիլիք իչլէրիմ բէք եօլունտա ճէ-

րէեան իթմէէօր իսէ տե, հարիսի չան պիր քիմսէեիմ, վէ պիւթիւն խէեալիմ՝ միւքէմմէլ եվ էչէասընա, արապա, աթ վէ ախըրա մալիք օլան պիր գատընդն թէվճճիհինիւ գագանմագտան իպարէթ տիր։ Օլ վագըթ, տէպտէպե վէ սալթանաթլա եաշաեասպիլիրիմ։ Գու հալ ու վազիէէթէ մալիք օլմալըեըմ, տէյի իչլավէ իթտի։

Մէրգումէ, պու սէօզլէրտէն սօնրա, զէնտօսթլուղա միւթէալլիգ պիր պէսթէ օգուեարագ, օրատան մուֆարագաթ իթտի։

Միսթիգօ տախի, եաղտըղըմըզ վէճհէյէ, Մօնմարթր թէքէլէրինէ տօղրու իլէրլէեիպ, միւճէտտէտէն ինչա օլունմագտա օչան ամէլտաթ թարաֆընտա վագը քիւչիւք պիր իպատէթխանէնին գաբուտունա մուվասըլէթ իչլէտի։

Օլ էանտատէ, էօյլէն տուսաը իճրա օլունուեօրտու։

Միսթիգօ իպատէթխանէնին գաբուտու եանընտա վէ խալրիճատէ տուրուպ, գումճուտունու աչտը, վէ ֆլատթուն սէպինէ միւչտաիհ սէտասըլա,

— Սագրէ-ֆէօր միտալեալարը ալը՛ն ... մուգատտէս միտալեալար իսթէեի՛ն ... պու տուրէթլէ գրսմէթինիզ արթար, տէյի նիտա իթմէկէ պաչլատը։

Հիքեաեէթիզտե պաչլըճա պիր մէվգը իչրագ իտէճէք օլան պու տէլիգանլըեը մուվագգաթէն թէրքլէ, Ա՞ֆ Գ՞ֆ՞ն լօգանթաասընա նագլը քէչմագ իտէլիմ։

Արնօլտ Ցէավինեը՝ մէզքիւր լօգանթաեա կիրտիկի սըրատա, Ուիլ Սգօթ վէ Թրիլսի, Հալէա, Միսթիգօ իլէ պիրլիքտե իչկիլէրինի իչտիքլէրի մասանըն էօնիւնտե օթուրմուշ օլուպ Արնօլտուն էչիքտէն կէչտիկի զէման պաչլարընը մէրգումա չէվիրտիլէր իսէ տե, իքիսի տե մէրգումու թանըեամատըլար։

Լօգանթաճը ձ՞ֆ՞ն՞ե ֆ՞ֆ՞ն՞ե իչ քիչիլիք պիր սուֆրա հազըրլաթըգ կէչտիկի սըրատա, Արնօլտա տօղրու իլէրլէեէրէք,

—Միսիս, նէ արզու իտիեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Արնօլտ, տօղրուտան տօղրու լօգանթաճը վէ մէչհանէճիեե ճէվապ վիրէճէք եէրտե, Սգօթ իլէ Թրիլսիեե իսթիապէն ինկիլիզճէ պիր իֆատէտե պուլունտու։

Մէրգումլար տախի , թէաճճիւպանէ րէֆը սէտա իլէ ա-
եաղա գալգարագ , Արնօլտուն կանընա կիթտիլէր վէ էլլէրինի
ուղաթտըլար : Անճագ մէրգումուն պիր պագըչընտան , հալը
իհթիեաթքեարիեի էլտէն պրագմաճալարը լազըմ կէլտիկինի
անլաեարագ , Ուիլ Սգօթ լօգանթաճըեա ,

— Գու զաթ՝ ատսթումուզ տուր , տավէթլիմիզ տիր , Իւչ
սէնէ տիր քի , քէնտիսինի կէօրմէմիշ խոխք. օլ գատար թէպտիլ
օլմուշ քի , պու տէֆա պիրտէն պիրէ կէօրտիւկիւմիւզտէ թա-
նըեամատըգ , տէտի :

Արնօլտ՝ թէպէսսիմ իհմէքլէ իքթիֆա իհտի , վէ թա-
ամ սուֆրաասընըն հազըրլանմըշ օլտուզու մահէլլէ իւչիւ պիր-
լէքտէ կիթտիլէր : Գունդարըն թաամը վէ օլ էնտատէ արալա-
րընտա ճէրէեան իտէն միւքեալէմէնին էհէմմիեէթի պուլունա-
մատըղընա մէպնի , օգուեանղարըմըզդա պու պագտէ մալիումաթ
իհթասընտան սարֆը նազարլա , անճագ լօգանթաճըյլա խըզ-
մէթճի գըզըն կէլմէլէրինէ պիր սէպէպ գալմատըղընտա ,
պէֆնլէրինտէ Ինկիլիզ լիսանըյլա ճէրէեան իտէն միւքեալէմէ-
եի աթիտէ նագլ ու պէեան իտէրիզ :

Արնօլտ . – (Քէլաման իպթիտար իտէրէք Թրիլպիեէ իհթա-
պէն .) Գու սապահ պուրաեա թօբլանկարըղմըզըն սէպէպինի
պիլիեօ՞րմուսուն :

Թրիլպի . – Գիզէ իհթիեաճընըզ պուլունատուղունու պիլի-
եօրում , վէ պայգա պիր չէյ տիւչինմէեօրում . Սիզին Բարիսէ
մուվասըլէթինիզ՝ պիզի , միւատէթի մէտիտէտէն պէրու տիւչար
օլտուղումուզ ածն աէրէճէ ֆագր ու զարուրէթտէն դուրթա-
խաճագ տըր , Ուիլ Սգօթ , պանա , հէր պիրիմիզին օն պինն ֆը-
րանգ քեարը պուլունատուղունու պէեան իհթիւ Շիւպհէսիզ պու
պիր ֆայիտէլի թէքլիֆ տիր , լազըն պիզ սիզէ , զահմէն հագ-
գըմըզտա վագը օլան մուամէլէնիզտէն տօլայը միւթէշէքքիր
պուլունատուղումուզտան , հէր վէճհէյ իհթասթ իհմմէքլէ ,
շիւքրանիէէթ վազիֆէմիզի իսպասթ իտէճէիիզ : Ալդատաչըմ
Ուիլ՝ պու խուսուսու քէնտի նամընա օլարագ սիզէ վատ իհ-
միլ տիր : Քէնտի եէրինէ պու վատը պէն իհտիկլիմտէ , քէն-
տիսի նասըլ իճրասընտա պուլունաճագ իսի խոչ , պէնտէ օ
վէճհէյ անըն վատընը օ եօլտա թուհթաճազըմ : – Անճագ , սիզ

չունու սէօյլէյինքի , պիզտէն նէ՞ իսթէեօրսունուզ . . . նէ՞ եաբ-
մագլըղմըզ լազըմ կէլիեօր :

— Սէքիզ կիւն գատար տաշխա էվամիր վէ թալիմաթըմա
թապի օլաճագսընըզ :

— Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէքի հայիզ օլտուղումուզ
վէ պու սաեէտէ նաֆագամըզը պուլտումուզ մէմուրիէէթլէրի
թէրք իհմմէ՞ք մի լազըմ տըր :

— Գիր պէհանէ տիւչիւնիւն , վէ մէէզունէն օրատաքի մէ-
մուրիէէթլէրինիզի թէրք իտին . զիրա հանկը կիւն վէ հանկը
սաաթտա սիզի չաղըրաճաղըմը պիլմէտիկիմտէն , տայիմա սէր-
պէսթ գալմանըզ՝ հէր հալտէ լազըմ տըր :

— Բէք ալէա , եարըն սէրպէսթ օլապիլիրիզ , ֆագաթ օն-
տան սոնրա նէ՞ եաբաճաղըզ :

— Տէօրթ քիշինին օֆուրապիլմէսինէ քեաֆի գաբալը պիր
արապա թէտարիք իհմէլիսինիզ :

— Օ գօլայ :

— Գուլաճաղընըզ արապա իլէ աթըն հիչ պիր ալէամէթ-
լէրի օլմամալը , վէ խըզմէթիմիզի կէօրտիքտէն սոնրա էսէրլէ-
րի գալմամալը :

— Իճազընա պագարըզ՝ Օոնրա՝

— Գու խուսուսատա տիւչինէճէեիմ , հիսապ վէ թէրթիպ
իտէճէեիմ . . . եարըն , եախսօ եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն , թա-
լիմաթը գաթիեէմի սիզէ պիլտիրիրիմ :

— Սիզէ պիր չէյ սիւալ իտէպիլի՞ր միեիմ :

— Հայ հայ , լաքին հէր հալտէ ճէվապ իհմասընա սէօզ
վէրմէմ :

— Անլաեըլմա կէօրէ , պիզ պիր ատէմ աչըրաճաղըզ :

— Էվվէթ :

— Էրքէ՞ք մի , գատը՞ն մը :

— Էրքէ՞ք :

— Աչըրըլան ատէմ նէ՞ օլաճագ տըր :

— Օ պանա այիտ տիր , սիզ խըզմէթինիզի կէօրտիւքտէն
սոնրա , հագգընըզը ալըպ չէքիլէճէքսինիզ :

19

Սգօթ . – Սիզ պիլիրսինիզ քի , պիզիմ իսթիդրազ իտէճէք վասըթամըզ եօգ տուր ։ Իմոի , արապա , աթ մուպաեաասըյլա մէսարիֆաթը սայիրէեի քիմ թէսվիեէ իտէճէք տիր ։

Արնօլտ՝ պունլարա իւշ ատէտ պինէր ֆրանգլըգ պանգնօթ վէրէրէք ,

— Գու սիզէ քեաֆի տիր , ատէտ ։

— Էվվէթ , արապանըն եէնի օլմասընա իհթիեաճ պուլունմատըզը , վէ պէյկիրին իհթիեար օլմասընտա պիր պէյ ին օլմատըզը հալտէ , քեաֆի տիր ։

— Իմոի , պունլարը ալըն տա , պիրիպիրիմիզտէն այրըլալըմ , զիրա զայըզ իտէճէք վագթըմ եօգ տուր ։

Սգօթ՝ պանգնօթլարը ճէպինէ գօյտու , վէ Արնօլտ՝ օթուրտուղու իսկէմէտէն գալդըրգտան սօնրա , չէօյլէ սէօյլէտի .

— Սիզէ սօն պիր նասիհաթ վիրէեիմ . հէր նէ գատար չու սաաթտա պիր մրգտար մէպլաղընըզ պուլունմագլա , տահա զիեատէ կէնէյլիքլէ եաշաեապիլիր իսէնիզտէ , զահիրէն օլսուն , ատաթ վէ ուսուլունուզու թէպտիլ իհմէեին ։ Բէնտէլինինիզտէն Ֆէրնանտօ ճանպազհանէսինի պրագմաթըն . անճագ սիզէ մէզունիեէթ վէրիլմէզսէ , օլ վագըթ մէզքիւր ճանպազհանէտէն իսթիֆա իտին ։ Գու սուրէթլէ հէր կիւնա չիւպհէնի տէֆֆ իհմիլ օլուրսունուզ ։ Իճրա իտէճէկլիմիզ օեուն՝ զաեէթ ճիտտի վէ միւշքիւլ տիւր . էկէր պու օեուննա մուվաֆֆագ օլուր իսէմ , պիզտէ , օ սաեէտէ միզտարը քեաֆի սերվէթէթ մալիք օլարագ , իսթիգլալիեէթինիզի թէէմին իտէճէկսինիզ կիպի , զարուրէթտէն տէ քեամիլէն խալի օլմուշ օլաճագսընըզ ,

« Իմոի , շու եա պու կիւնա չօլբազլըգտան սագընըն , Զաթէէն իրլանտալըլար՝ աղըր պաշը ատէմիէր օլուրլար ։ Սիզ տէ , ասըլ իրլանտալըլար միսիլլու , սապր ու սիւքիւնէթի էլտէն պրագմաէրն ։

Թրիլպի . – Վէսվէսե իհմէեին . պիզտէն խօշնուտ գալաճագսընըզ ։

— Բօնթիէօ սօգաղընտաքի մէչիանէնէ եինէ տէմամ իտին . եագընտա բօլիս մէմուրլարը հէր թարաֆը արամաեա գալգըշտրգլարընտա , սիզին օրատա պուլունմագլըզընըզ պէէքի ֆայիտէլի օլապիլիր . ֆագաթ թէքրար իտիեօրում , էմրի պասիրէթի էլտէն պրագմաեէրն , խուսուսիլլէ ինկիլիզ բօլիսի խէֆիեէլէրի սիզի թանըտրգլարընտան , անլէրտէն սագընըն ։

Սգօթ . – Լիկէր անլէր պիզի թանըրլար իսէ , պիզտէ քէնտիլէրինի թանըրըզ ։

— Վէլհասըլ էմրի պասիրէթ՝ էՖհիեէթին վալիտէսի օլտուղունու ունուրմաեէրն ։

Թրիլպի . – Թէքրար պիրիպիրիմիզի նէրէտէ կէօրէճէեիզ ։

— Արնօլտ . – Նէ՛ սիզին խանէնիզտէ , վէ նէ՛ պէնտէ կէօրիւճէմէեիզ ։ Գիթարաֆ պիր մահէլլ պուլմագ լազըմ տըր ։ Գ–ՐԸ Մէէֆ–Ն ԳԼԸ Ր՝ՈՂԼ լօգանթասընը պիլիեօրսունուզ ։

— Գուլվար Գօմարշէտէ . . . Գասթիլլ եագընընտա՝ մը տըր ։

— Էվվէթ ։ Իմոի , իչթէ օ լօգանթաեա , հէր ագշամ սաաթ ալթըտա , ալթ գաթտաքի սալասընտա թաամ իհմէկէ կիտէճէեիմ ։ Սիզտէ օրաեա կէլին . լաքին հէր կիւն քիսվէթ վէ գրեաֆէթիմի թէպտիլ իտէճէկիմտէն , էկէր պէնի թանըմագսանըզ , իզհարը թէաճճիւպ իհմէեին . անճագ քիմսէնին նագարը տիգգաթընը ճէլպ իհմէեէրէք , եէքտիկէրիմիզի թանըտրղմըզա տայիր արամըզտա պիր իչարէթ գարարլաշըրմալըզ ։

— Նէ՛ կիպի իչարէթ ։

— Իչթէ պէնտէ անը տիւչինիեօրում ։

Արնօլտ , պիր ազ տիւչինտիքտէն սօնրա , եօլտա կէլիրքէն , Միսիթգօտան սաթըն ալմըշ օլտուղու միտալեաեը չըգարըրպ , պունուն պիր իչարէթ մագամընտա գուլլանըլմասընը թէքլիֆ իհտիկինտէ , Սգօթ իլէ ըէֆֆգի էյիլիպ պագտըլար , վէ մէզքիւր միտալեանընը՝ քէնտիլէրինին տախ սաթըն ալմըշ օլտուգլարը միտալեալատան օլտուղունու թանըեարագ , էքի թարաֆ տախ մէզքիւր միտալեալարա նասըլ մալիք օլտուգլարընը մուխթասարէն հէքեաեէ իհտիքտէն սօնրա , Արնօլտ՝ շու եօլտա թալիմաթ իհա իլէտի .

— Հէր հանկը տէֆա զիքը իթտիկիմ մէյխանէեէ կելիր, վէ սիզին իլէ կէօրիւշմէկէ իհթիեաճ հիսս իտէր իսէմ, պու միտալեաեը պիր թագրիպ սիզէ կէօսթէրիրիմ։ Օվ վագըթ սիզ պէնիմ հէր հէրէքէթիմէ տիգգաթ իտէրսինիզ։ Էկէրչի լօգան. թա տէրուննինտէ սիզինչէ կէօրիւշմէեի թէնսիպ իթմէզ իսէմ, պէնիմ տիչարը չըգմամա պէքլէր, վէ աղ սօնրա սիզ չըգար. սընըզ։

« Ուղագաան պէնի թաագիպ իտէրսինիզ. պէն միւնասիպ վագըթ պուլտուղումտա, սիզէ կէլիրիմ։

Սգօթ. — Անլաչըլըր։

Արնօլտ. — Սիզէ տիկկէր պիր տիրէճէյիմ տահա վար տըր. հէր պիրիմիզտէ այնի միտալեատան պիրէր թանէ վար տըր։ Պու էօյլէ պիր թէսատիֆ տիր քի, իչիմիզէ եարաեաճագ տըր։ Իմտի, պիրտէն պիրէ սիզէ պէքլէտիկիմի անլաթմագ իսթէր իսէմ, պու միտալեաեը, պէեազ պիր քեաղըտա սարըլը օլարագ պիր մահֆազաեա վազ իտիպ, խանէնիզէ կէօնտէրէճէիմ. անճագ, մէօհրիւն ալթընտա, մէօհիւր մունու իլէ եաբըշըրըմընը օլաճագ տըր։ Պու սուրէթլէ, մահֆազա տէրուննինտէ պու միտալեանըն պուլունտուղունու քիմսէ չիւպհէ իտէմէէճէք տիր։

Սգօթ. — Պուլուչունուզ միւքէմմէլ տիր. ֆագաթ պիզ օ միտալեաեը ալտըղըմընզտա, սիզի պուլմագ իչին նէ՞րէէ կիթմէմիզ իգթիզա իտէճէք տիր։

Արնօլտ. — Բլաս Իօայեալըն տիրէքլէրի ալթընտա։

— Հանկը թարաֆընտա։

— Սէնթ-Անթուան սօգաղը թարաֆընտա։

— Հալ պու քի մէքթուպունուզուն վիրուտինտէ, պիզ էվտէ օլմա՞զտագ...

— Ֆիլմագը պու տա տիւչինիւլէճէք պիր չէյ տիր... Մահֆազատաքի քեաղըտտա, մէքթուպումու սիզէ սահաթ գա՞չտա կէօնտէրմիչ օլտուղումու իչար իտէրիմ։ Եէօյլէ քի, եարը կիճէ տախի օլտա, անճագ մէքթուպու կէօնտէրտիկիմտէն իքի սահաթ սօնրա պուլուչագիրիրիզ։

— Էյ մէմուրին ղարի պիր մահտէտէն տօլաեը պիր ան էվվէլ պիզիմ սիզի կէօրմէքլիկիմիզ իգթիզա իտէ՞ր իսէ։

— Օվ վագըթ տա սիզ պանա պիր միտալեա կէօնտէրիրսինիզ։

— Նէ՞ տարէտլէ։

— Թուրնել սօգաղընտա 36 նիւմէրօ խանէնէէ։

— Եարլ ժէրար իսմինէ՞ մի։

— Պիլմիչ օլուն քի, պու կիւնտէն իթիպարէն Եարլ ժէրար եօգ տուր։ Եիմտի պէն Արնօլտ Տէվինեը թէսմիէէ օլունմագտաեըմ, վէ էլսինէ՞յի էճնէպիէէ հօճասըեըմ։

— Անլաչըլըր։

— Արթըգ պիր տիեէճէկիմիզ գալմատըղընտան, կիտէպիլիրսինիզ։ Հիսապընըզը պէն թէսվիէէ իտէրիմ. սիզ տէօթէկեահտան կէչէրքէն, սէօյլէչին հիսապ բուտուլասընը կէթիրսինիզէր։ Եարըն սահաթ ալթըտա Գ-ըչ-Մէչ-ա տա պուլուչուրուզ։

— Բէք էյի։

Իքի Ինկիլիզլէր սէլամլաչըպ, օրատան կիթտիլէր։ Արնօլտ տա, էէնիտէն պիր սիկարա եադարադ, լօգանթանըն հիսապընը թէսվիէէ իթտիքտէն սօնրա տիչարը չըգտը։

Օվ էանատէ սահաթ իքի, եանի էօյլէնի իքի սահաթ կէչմէքտէ օլուպ, Արնօլտ՝ պիր արապալըղա կիթտի, վէ պիր արապաէա րաքիպ, քէնտիսինի վէնսան տէմիր եօլունա կէօթիւրմէսինի արապաճըէա էմր իլլէտտի։

Բէք չօգ Բարիսլիլէր, պագըլարը տինտարլըգ վէ տիկէրլէրի կէօրմէք արզուսուլլէ, Սագրէ-Բէօր քիլիսէսինին ինչաաթը միւքէմմէլէսինի սէյր ու թէմաչաէա կիթմէքտէ իտիլէր։ Ինչաաթը մէզքիւրէ եանընտա, պալէտտէ զիքր իթտիկիմիզ վէճհլէ, քիւչիւք պիր իպատէթխանէէ պուլունուպ, հէր կիչէ օրաէա միւթէաատտա զիեարէթճիլէր աղիմէթ իթտիքլէրինտէն, քիլիսէճէ տուալարըն քեաֆֆէսի միւքէմմէլէէն իճրա օլունուր։

Իչթէ Միսթիգօ՝ իչպու իպատէթխանէէնին խարիճինտէ վէ միւնասիպ պիր մահէլլտէ տուրուպ, օ կիւնիւ խսէ, հավա կիւզէլ օլմասըլա, հէր թարաֆտան ագըմ ագըմ զիեարէթճիլէր կէլտիքլէրինտէն, մէրգում տէլիգանլը, հէր վագըթտան զիեարտէ քեար իթմէքտէ, վէ օ կիւնքի հասըլաթընտան մէմնուն օլարագ, քէնտի քէնտինէ,

— Թրիլպիեհ իլք տէֆա սաթտըղըմ միտալէա ուղուր կէ-
թիրտի . . . իմտի , պէն տէ պու հաֆթանըն իչինտէ պիր ագ-
շամ ճանպազանէհէ կիտէրէք , էկէր արդատաչը Մգօթ իլէ
պիրլիքտէ Ամէրիգաէա կէօթիւրիւլմիւշ օլմազսա , քէնտիսինի
ալգըչլաճաղըմ , տէմէքտէ իտի ։

Մէգքիւր քիլիսէ թէբէտէ ինչա իտիլմէքտէ օլուպ , եօլլար
պիր ազ սարբ օլմագլա պէրապէր , Բարիսին տէօրթ թարա-
ֆընտան ֆիագր , գուբէ վէ լանտօ արապալարըլլա կէլէնլէր
էքսիք տէյիլ իտի ։

Միսթիգօ իսէ , պու սըրատա խայլիտէն խայլի իշ կէօր-
մէքտէ օլուպ ,

— Ալընըզ , միւսիւլէր , մատամլար . . . Մագրէ-Ֆէօր քիլի-
սէսի ինչաաթը չէրէֆինէ օլարագ պու միտալէալար եարըլմըշ
տըր . . . Կիւմիւշիւ տէ վար , պագըրը տա վար . . . մուպարէք
սուտա Թագտիս օլունմուշ տուր . . . Ալընըզ , մատամլար ,
միւսիւլէր . . . պու միտալէալար ինսանըն գըսմէթինի աչըէօր-
լար , տէյի նիտա իթմէքտէ իտի ։

Հաթթա մէրգում , պիր եէրտէ տէ տուրմաեըպ , խալգըն
վէ արապալարըն արալարընտան տախի կէչմէքտէ օլմասըլա ,
պիր գազայա ուղրամասը իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ իտի ։

Գօրգուլան պու գազա վագը օլտու . չէօյլէ քի , պիր գօ-
նագ արապասը սիւրաթլէ կէչէրքէն , Միսթիգօ՝ արապաճրընըն
էշտ՞ տէյի պաղրըչընը իչիտէմէտիկինտէն , արապանըն միւն՝
ումուղունա չարբըլըպ մէրգումու եէրէ տիւչիւրտիւ , վէ խալգ
պէյնինտէ թէլալ հասըլ օլարագ , պիչարէնին՝ աթլարըն ալ-
թընտա էզիլմէսինէ ըէմագ գալմըշ իքէն , արապաճրընըն մէհա-
րէթի սաեէսինտէ աթլարըն հարէքէթի տուրտուրուլապիլինիպ ,
Միսթիգօնուն՝ անլը գալտըրըմ Թաչլարընա Թէսաուիճ իթ-
մէքլէ , ճիւղիճէ եարալանմասընտան զայրի պիր ֆէնալըգ վու-
գու պուլմասը ,

Պու տէլիգանլընը անինտէ եէրտէն գալգարագ , մէնտիլիչէ
անլընտաքի գանը սիլտի , վէ էթրաֆընտա Թօրլանարագ քէն-
տիսինի իսթիճվապ իտէնլէրէ ,

— Սիզ պէնի տիւչիւնմէհէն , պանա պիր չէյ օլմասը ,
անլընտաքի ճէրիհատան տա եարըն էսէր պիչէ գալմազ , Ան-

ճագ չունա մէմնունում քի , միտալէալարըմ տէօքիւլմէհիպ ,
գուԹունուն իչինտէ գալմըշլար տըր , տէտի ։

Ֆիլմագը գազա էնտասընտա մէգքիւր գուԹունուն աղըր
գաբանարագ , միտալէալար վէ սայիրէ տիշարը տէօքիւլմէմիշ
իտի ։

20

Գազատա սէպէպ օլան լանտօ արապասը , քիչիւք խպա-
տէԹխանէհէն գարուսունտա տուրտուղունտա , կէնճ պիր գըզ
իլէ պիր բահիպէ գատըն աշաղըտա էնէրէք , քիչիւք միտալ-
եաճըտա տօղրու իլէրլէտիլէր ։

Բահիպէ Մարի իլէ Անժէլիք Վէրիեր օլտուգլարը չիւպհէ-
սիզ գարիհինի քիրամմիղճա Թանըլմըշ օլան մէգքիւր էքի գա-
տընըարտան բահիպէ գատըն ,

— Վա՛հ , զէվալը չօճուգ , եարալանտընը՞ղմը , տէյի սի-
վալ իթտի ։

Անժէլիք , – էվվէԹ , հէմտէ պիղիմ արապամըզ վէ աթ-
լարըմըզ պու ֆէնալըգա սէպէպ օլտուլար ։

Միսթիգօ . – Հիչ էհէմմիհէթի վէրէճէք չէյ տէյիլ տիր ,
մատամուապէլ՝ սիզտէ , բահիպէ գատըն , պու պագատէ ասլա
տիչչինմէհէն . զաթէն գան ագմասը տա տուրմուշ տուր ։ Պու
ագշամ , իւզէրինէ պիր ազ սիրքէ , եախօտ Թուզլու սու սիր-
տիւկիւմ հալտէ , խաթըրէսինտէն պաշգա պիր էսէր գալմազ ։
(Թէպէսսիւմ իտէրէք .) Պէնիմ պաշըմ գուվվէԹլի տիր . պէօյ-
լէ ճիւղի սատէմէլէրտէն գըրըլմազ ։

Մարի . – Տուրուն , օղլում , ճէրիհանըզը պաղլամագ իս-
Թէրիմ ։

Միսթիգօ . – Ցագաթի բահիպէ գատըն , սիզէ պիր չէյ եօգ
տուր տիեօրում ։

Տէլիգանլընըն պու իֆտաէսինէ բաղմէն , մէզպուրէ , ճէ-
պինտէն պիր ազ պէզ չըգարըպ , անլընտաքի ճէրիհա մահէլ-
լինի պաղլատը , վէ կէրէք քէնտիսի վէ կէրէք կէնճ գըզ , մէզ-

քիւր գազանըն վուդուինուէն տօլաեը աֆվլըզ տիէստիքլէրի կիսպի, կէնճ գըզ, պիրտէ Մխթիգօնուն ավուճուննա պիր լուի ալթունու սըգըշարրտը։ Պու տէլիգանլը իսէ, ավուճուննաագի ալթունու կէօրտիւկիւնտէ, ֆէվզելատէ գըզլարագ,

— Նէ՞ եաբըեօրսունուզ, մատմուազէլ, տէտի։

— Սիզէ վէրտիկիմիզ զարարըն թազմինի օլմագ իւզրէ, պու ալթունու գապուլ իթմէնիզի րէճա իտէրիմ։

— Մատմուազէլ, սիզ պէնիմլէ էյլէնիէօրմուսունուզ։ Պէն սիզտէն պիր չէյ իսթէմէեօրում... պիր չէյ թալէպ իթմէեօրում... տիւշտիւկիմտէն սիզէ Նէ՞, օ գապահաթ պանա այիտ տիր։ Էկէր եօլուն պիր թարաֆրնտա տուրսա իտիմ, նասըլ քի էօյլէ եաբմագլըզըմ լազըմ իտի, պու գազատտա վագը օլմազ իտի։ Հասըլը վագըա՝ պէնիմ չօլբաղլըզըմտան նէչէթ իթմիչ օլտուղունատան, րէճա իտէրիմ, ալթունունուզու ալըն։

— Պէն տէ սիզէ, պու բարաեը իեատէ իթմէմէնիզի րէճա իտէրիմ։

— Վագատա, սիզէ գարշը կէլմէք իսթէմէմ ամմա, պու եօլտա պիր չէյի գապուլ իթմէք տէ, պէնիմ իչին մուճիպի մահճուպիւլէթի տիր։

— Ֆագաթի բէտտա իթմէքլիկինիզ կիւճիւմէ կիտիեօր։

— Էօյլէ իսէ, քէնտիմ իչին տէյիլ, իլլա քէնտի եէրիմէ ֆուգարա իչին գապուլ իտէրիմ։

Պու սէօղլէրտէն սօնրա, Մխթիգօ, քիւիսէ գաբուսունատա թաալիգ իտիլմիչ օլան պիր գումուտա եագլաչարագ, մէգքիւր ալթունու պուննուն իչինէ աֆտը, վէ պատէհու կէնճ գըզ իլէ բահիպէնին եանլարընա ավտէթլէ, կէնճ գըզա չէօյլէ սէօյլէտի։

— Մատմուազէլ, սիզ պիր մէրհամէթլի զաթսընըզ. եալընըզ սիզէ պագմագլա, հիւսնի ճէմալինիզ կիպի խայրխահ օլտուղունուզ անլայըլմագտա տըր։ — Պէն սատագա խսթէմէմ, ֆագաթի պու տա զուրուրինէթի վէ թէքէպպիւրիմտէն նասլի օլմաեըպ, իլլա, չալըշմագ սահէսինտէ նաֆագամը չըգարտըղընտան, ագչէնէ իհթիեաճըմ պուլունմատըդը իչին տիր։ Պու ճիւմլէ իլէ սիզէ միւթէչէքքիւր օլմագտան տա կէրի տուրատմամ. վէ էկէր սիզ մէսուտ տէյիլ իսէնիզ, զանն իտէրիմ քի

ճէննապը Ալլահտան սիզին իչին սաատէթ թէմէննի իթմէքլէ, խէթա իթմիչ օլմամ։

Բահիպէ գատըն իչէ կէնճ գըզ, պու չօճուղուն իչպու սէօղլէրինտէն միւթէհայիր օլարագ, եէկտիկէրլէրինէ պագմագտա խոլլը։

Մխթիգօ՝ չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Պէն միւթէասսիպ սէյիլիմ, ֆագաթ չօճուգլուղում զէմանընտա, սահիպի ֆագիլէթ օլան վէ եալան սէօյլէմէյէ զայրը միւգթէտիր պուլունան Մօնմարթր պաշ բարասընըն պանա էօյրէթտիկի չէյլէրէ ինանըրըմ։ – Սանսաաթըմ՝ միտալեաճըլըգտըր. պու սանսաաթըմա կիւվէնմէքտէեիմ, վէ իթթիգատը գավիմ չու տուր քի, արապանըզըն աֆլարը ալթընտա պիր ազ էվվէլ էզիլմէմէքլիկիմ, մահզա քէնտի միտալեամ սահէսինտէ տիր։ Պիր թագըմ ճահիլ քիմսէլէր պիլիրիմ քի, տէլինմիչ պիր օն բարալըդը պօղազլարընտան սոմագլա, դըմմէթլէրի աչըլաճաղընը զանն իտէրլէր։ Պէնիմ պօղազլմտան պիր զինճիր իլէ սոըլմըչ օլան էօյլէ տէլինմիչ օն բարալըգ օլմաեըպ, միտալեատըր. պունու սօլա պօղազլմտան տերլմամ։ Իմտի, մտտմազէլ, ալթունունուզու բէտտա իթտիկիմտէն տօլաեը պանա կիւճէնմէմիչ օլտուղունուզա գանի օլմագլըզըմ իչին, միւսաատէ պուեուրուն քի, սիզէ տէ պիր միտալեա վէրէեիմ։

Մխթիգօ՝ պու սէօղլէրի սէօյլէեէրէք, դումուսունատան պիր կիւմիւչ միտալեա չըգարըպ։

— Ալընըզ, մատմազէլ, տէտի։

Կէնճ գըզ, պու սըրատա թէրէտտուտէ, բահիպէ Մարիեէ տէօնտիւկիւնտէն, Մխթիգօ,

— Ալընըզ, մատմազէլ, ալընըզ... Նէ՞ տէրտինիզ, բահիպէ գըզգարընտաչ, մատմազէլին, պու հէտիեէյի ածիպանէմի գապուլ իթմէմէքլէ պէնի միւքէտտէր գըլմասը՝ միւնասիպէթսիզ տէյի՞լ մի տիր, տէյի իլտիֆէթէն պէհան իլլէտի։

Բահիպէ. – (Թէպէսսումէ.) Գապուլ իտէպիլիրսինիզ, Անժէլիք։

Կէնճ գըզ՝ միտալեաեը ալարագտան սօնրա,

— Սիզ պիր միւհթէրէմ չօճուգտունուզ, տէտի։

Բահիպէ. – Գաֆ եաչընտասընըզ։

Մխթիգօ. – Օն պէչ եաչընտաեըմ։

— Էպէվէյինիզին խանէսինտէ մի իգամէթ իտէրսինիզ։

— Գէնիմ նէ՛ անամ, նէ՛ պապամ վար տըր։

— Տիմէք քի էօքսիւզսինիւզ։

— Լսէֆ իտէրիմ քի, րահիպէ գըզ գարընտաշ, օն պիր սէնէտէն պէրու էօքսիւզիւմ։

— Լաքին, էլպէթթէ սիզի գաեըրան պիր ֆամիլեա վար տըր։

— Ֆիմնէմ եօգ տուր. պէն տիւնեատա պիքէսիմ։ Էվվէլա բէտերիմ վէֆաթ իթտի, վէ արաատան չօգ կէչմէտէն, վալիտէյմ թէսալիմի րուհ իլլէտի։

Գու աէօղէրի աէօյլէրքէն, Մխթիգօնուն եանագլարընտան աչաղը պիր իչի տամըա կէօղ եաչը ադտը։

Րահիպէ. – Հիչ պիր խթինատկեահընըզ, րէհպերինիզ օլմատըղը վէ սինինիզ հէնուզ բէք քիչիւք օլտուղու հալտէ, նաֆագանընըզը նա՞սըլ գաղանատպիլմէքտէսինիզ։

— Գադըն, րահիպէ գըզդարընտաշ, պու կիւն թէապհ, միտալեա վէ պու կիպի բուհանիեէթէ այիտ չէյլէր սաթտարըմ. եարըն էկէր Մօնմարթր թէբէլէրինէ չըգմամա հավա միւսայիտ օլմազ իսէ, տեատգադալարը պօեալարըմ, եախօտ պուլվարլարտա զաղէթա սաթտարըմ։ Տիկէր պիր կիւն տէ պաչգա պիր իչ պուլուրում, ֆագաթ տայիմա նամուսքեարանէ չալըչըրըմ . . . աղ չէյէ գանատթ իտէպիլիրիմ, վէ միւսթագպէլէ տէ էճինչէթիմ վար տըր։

— Իամինիզ նէ՞ տիր։

— Ալէսանդրինէ պէնի Մ՚ընյէ տէյի չաղըրըրլար։

— Ֆագաթ պու պիր լագապ տըր։

— Լվվէթ։

— Միդէ նի՞չին պու լագապը թագմըշլար տըր։

— Զօճուղլուղումտա պու իսմտէ օլարագ իչիթտիկիմ պիր պէյիթի օգուտուղում իչին, պանա տա օ իսմի վէրմիշլեր տիր։ Հալ պու քի ֆամիլեաճա սաըլ իսմիմ, Սթանիսլաս Տիւմայ տըր։

— Նէ՞րէտէ իգամէթ իտիեօրսունուզ։

— Մօնմարթր թէբէլէրինատէ Գլինեանգուր մահէլլէսինատէ։

Ֆօնթէն-սու-Պու սօգաղընտա վագը 5 նիւմէրօլու խանէտէ իգամէթ իտէր։

Անժէլիք. – Տօսթում, սիզ պիր ադիլ չօճուգսունուզ. պու տէրէճէ ագլ ու ֆէթանէթինիզլէ, պէօյլէ քիչիւք իշլէր կէօրէրէք, նաֆագանընըզը թէտարիք իմմէկէ լաեըզ տէյիսինիզ։ Նիչին տահա պիեատէ քեարլը պիր իչ իլէ մէշղուլ օլմաեօրսունուզ։ Էլպէթթէ եաղմագ օգուտմագ տա պիլմէլիսինիզ։

— Էվվէլթ, մատմազէլ պիլիրիմ, վէ էկէր պու չաղտա եաղմագ օգուտմագ պիլմէսէ իսիմ, մահճուպ օլուրտում։ Կիւզէլ պիր եաղըմ օլտուգտան պաչգա, իսլամ տաէսի բէք տօղրու տուր, վէ հիսապտա տալա եանըլմամ։

— Գու հալտէ, էկէր սիզէ միւթէպէր պիր թիւճճար եամօտ պանքէր եանընտա էյի պիր մէմուրիյէթի պուլունուր իսէ, գապուլ իտէ՞րմիսինիզ։

— Օլ պապատէ միւթէչէքքիւր օլուրում, մատմազէլ, ֆագաթ գապուլ իթմէմ։

— Ր՚էտտա մի իտէրսինիզ։

— Լվվէթ։

— Ֆագաթ սէպէպի նէ՞։

— Սէպէպի չուք քի, պէնիմ տիկէր պիր արզում վար տըր, օնտան վազ կէչմէմ։

— Նէ՞ տիր։

— Գու եօլտա ուֆագ թէֆէք իշլէր իլէ պիր գաչ բարա թօքլամագ, վէ իսթէտիկիմ միգտարը պուլտուղումտա, քիւչիք պիր քիթապճը տիւքքեանը աչմագ տըր։ Տիթապճըլըղը բէք սէվէրիմ, մատմազէլ, վէ պու խուսուստա մուվաֆֆագ օլաճագըմա տա իւմիտիմ պէրքէմալ տըր։

— Օ հալտէ պու արզունուղուն գուվվէտէն ֆիիլէ կէչմէսինէ եարտըմ օլունապիլիր։

— Պէն տէ պունա գարըր կէչմէմ։

— Պիր կիւն բէտերիմին խանէսինէ կէչմէք իսթէ՞րսինիզ։

— Պէ՞ն մի սիզին խանէնիզէ կէչէճէէիմ, մատմազէլ։

— Կէչմէմէէ նէ՞ սէպէպ վար։

— Գու իշճի գըզեաֆէթիմիլէ՞ մի։

— Կիեինտիկինիզ՝ չալըշան ատէմլէրին էլպիսէճի տիր, վէ

պէնճէ տիկէր էլպիսէլէրտէն մադպուլ տուր։

— Օրասը էօյլէ... ֆադաթ, սիզ զէնկինսինիզ, պէն տէ ֆագիրիմ։

— Էֆքեարլարըմըզ եէքտիկէրինէ մուվաֆըգ վէ մութապըգ օլտուղու հալտէ, պունտա նէ՞ պէյիս վար տըր։ – Սիզ պէնի կէօրմէնէ կէլին. չայհանը թագտիր արղունուզ հագգընտա խայըրլը օլուր։ Իյիթ, իգամէթ իթտիկիմիզ մահէլլին օտրէսի չու տուր։

Անժէլիք, եէտինտէն պիր գարթ չըգարըպ, Մխթիգօտա վէրտի, վէ օ տախի պունուն իւզէրինտէքի եապըտա աթֆը նաղար իլէ, քէմալը թէաճճիւպ իւզրէ,

— «Մէ՛ր ժո՛ր վէյնէր, դո՛ւր հո՛ռ» իպարէսինի օղուտու, վէ պատէհու, – Մատմազէլ, բէտէրինիզ պանքեր Մ. վէրիը՞ մի տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Անժէլիք. – Էվվէթ, բէտէրիմին իսմի վէ շէօհրէթինի իշիթմի՞շմիսինիզ տիր։

— Չօղ տէֆա։

— Ի՞մմտէն։

— Սիզին պիր խըսըմընըզտան, եանի թէյղէնիզտէն։

— Թէյղէ՞մ մի։ Մատամ Բէրրօտա՞ն մը։

— Թա քէնտիսի, եանի Մօնմարթրտա կարօ սօգաղընտա մուգիմէ չամաշըրճը գատընտան։ Ա՛հ, ֆամիլեալարտա հէր քէս պանքէր եախօտ սարրաֆ օլամազ։ Մատամ Բէրրօնա սըգ սըգ կիթմէտիկինիզի պիլիրիմ։ Գու իսէ թապիի տիր. զիրա սիզին վէ անըն վազիեէթլէրինիզ պիրիպիրինէ պէնզէմէզլէր։ Բէտէրինիզ՝ իգպալին է՞ն եիւքսէք տէրէճէսինտէ, վէ մատամ Բէրրօտա է՞ն սօն տէրէճէսինտէ պուլունուեօրլար։ Թէյղէնիզ սիզի ֆէվգէլատէ սէվէր, վէ հաթթա, մատմազէլ, սիզէ թէատիւֆ իթմէմտէն էվվէլտէ, ֆուգարաբէվլեր օլտուղունուզու, վէ զաեէթ բիդգաթ ու մէրհամէթլի պուլունտուղունուզու պիլիր իսիմ։ – Մատամ Բէրրօնուն պու պագէտէ հագգը պուլունտուղունու չիմտի անլաեօրում։ Ա.դրապանըզտան պիրի տախի վագըթ վագըթ պու գատընա վիզիթա վէրիր. պու զաթ՝ պէնտէն օն աննի պիւեիւք օլմագլա պէրաբէր, արգատաչըմ-տըր։ Թայլի միւտտէթ Մօնմարթրտա իգամէթ իթմիշտիր. չիմտի տէ ֆէնէրբահչէ սօգաղընտա իգամէթ իտիեօր։ – Ի՞մմտէն պահս իթտիկիմի անլաեօրմուսունուզ, մատմազէլ։

— Իհթիմալ քի էօժէն Լուիզօտան պահս իտիեօրսունուզ։

— Էվվէթ, միւճէլլիտտէն։

— Ֆիլվագը, օ պէնիմ պիր խըսըմըմ տըր։

21

— Գու տախի զէնկին օլմագ հալինտէ տէյիլ տիր։ Ա՛հ, մատմազէլ, պու տօսթումուն սիզէ թէվէճճիւհիւ վար տըր։ Գէնիմ տախի պէհագ չամաշըրլարըմը երգամագտա օլան մատամ Բէրրօնուն խանէսինէ կիթտիկիմտէ, չօգ տէֆա քէնտիսինի օրատա բասթ կէլմիշ, վէ հագգընըզտա մէհտ ու սէնա իլէ պահս իթտիկինի իշիթմիշիմ տիր։

— Խըսըմըմ էօժէն Լուիզ՝ զաեէթ նամուսլու պիր կէնճ տիր։ Ֆէնտիսինի բէք ազ կէօրմիշ իսէմտէ, եինէ թագտիր իտէրիմ։ – Հէր նէ հալ իսէ տէ, տօսթում, իսթէտիկինիզ զէման բէտէրիմին խանէսինէ կէլէպիլիրսինիզ։ Օրատա, տօսթլարընըզ պուլունան պու քիմսէլէրտէն պահս իտէրիզ։

— Գու միւսաատէնիզէ թէչէքքիւր իտէրիմ, մատմազէլ, վէ հէր հալտէ պու կիւնլէրտէ պիր կիւն կէլիրիմ։ – Անճագ, պէնտէ, սիզէ վէրտիկիմ քիւչիւք միտալեաեը զայըգ իթմէմէզնիզի րճա իտէրիմ. զիրա պու միտալեանընը՝ սիզէ ուղուր կէթիրէճէկի էֆքեարընտաեըմ։

Անժէլիք. – (Թէպէսսիւմէ.) Միտալեանըզը զայըգ իթմէմէճէկիմի վատ իտէրիմ։

Գու սէօզլէրտէն սօնրա, կէնճ գըզ՝ բահիպէ գատըն իլէ պիրլիքտէ, քիլիսէի ճէմիտ ինչաաթընը կէզմէք իւզրէ իգթիզա իտէն բուխաաթըն իթտա օլունտուղու տայիրէեէ կիւրսիլէր, վէ Մխթիգօ տա քէնտի սանսաաթընը տէվամէ պաչլատը իսէտէ, պաչընտաքի ճէրիհանըն թէէսսիւֆ իճապընճա, էվվէլքի գա-

տար խահիշէ մէղքիւր սանասաթընը իճրա իտէմէեօրտու ։ Մէրդում, քէնտի քէնտիւէ ,

— Շու գըզըն պապասը պիւէքիւք պիր պանքէր օլմազլա , վէ տարաթ ու տէպտէպէ սահիպի պուլունմազլա պէրապէր , քէնտիի զաւէթ ալշագ կէօնիւլլիւ տիւր ։ Հէմտէ ֆագիր ագրապասընտան տօլաէը մահճուպ օլմաէօր քի , պու խուսուս նատիր տիր ։ Նկէրշի պէնի թահմը հիմաէէինէ ալըր խէ , քիթապճըլըզա մախսուս փիւշիւք պիր սերմաէէ սահիպի օլապիլիրիմ ... նէ՛ իգպալ , տիմէքտէ իտի ։

Անժէլիք տախի , բահիպէ գատընա ,

— Շու չօճուգ հիւանիւ ախլէպագ սահիպի վէ նամուսլու տուր ։ Ումարըմ քի , քէնտի հագգընտա խայըրլը պիր խըտմէթտէ պուլունապիլէճէհիմ , տէտիկինտէ , բահիպէ Մարի տէ , - Պու չօճուզուն միսթագպէլինէ ալէագատար օլմագլըզընտա հագգըն վար տըր . զիրա լաէըգ տըր , վէ հիւանի ախլէպագ սահիպի օլտուզունու , պագըշընտան տէրք իմտիմ ... ֆիլմագը պու չօճուզու թահմը հիմաէէինէ ալմագլըզընտան տօլաէը մահճուպ գալմաէաճագդըն , տէյի ճէվապ վիրմէքտէ իտի ։

* *
*

Արնօլտ Տէվիննը՝ Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլպիտէն այըլլըզգատան սօնրա , ալէնատն տէմիր եօլու մէվգիֆինէ կիմտի ։ Սաաթ լուչի պէշ տագըգա կէշէրէք հարէքէթի իտէճէք պիր Թրէն՝ խաթթ իւզէրինտէ պուլունան քեաֆֆէյի ըսթասիօնլարա ուզրաեաբագ , Գրի-Դօնթ-Բօսէրէ կիտէճէկինտէն , Արնօլտ , մէզքիւրը սթասիօնլարատան հանկըսընա կիտէճէկինի քէնտիի տէ պիլմէէէրէք , Գրի-Դօնթ-Բօսէրէ գատար կիտիպ կէլմէք իւզրէ , պիրինճի մէվգը վակօնլարընտան պիր պիլէթ ալտը ։

Թրէնին հարէքէթինէ չօգ վագըթ գալմըշ օլմատըզընտան , մէրգում , հէննուզ պիր վակօնա օթուրմուշ իլէն , իլի նէֆէր թօգճու զաւիթի տախի այնի վակօնա կէլտիլէր ։

Թրէնտէքի եօլճուլարըն պիլէթլէրի թէֆթիշ իտիլտիքտէն սօնրա , գաթար եօլա չըգտը ։

Սախթէ Ինկիլիզ , Ամէրիգալըլարա մախսուս պիր թաւր քէսպ իտէրէք , վակօնուն պիր թարաֆընտա , տեագլարընը օթուրտուղու մահէլլտէ ուզաթարագ , կէօղլէրինի գաբատը , վէ ուեուեօր կիպի կէօրինտու . զիրա հագգդէթ տէ ուեումաերպ տիւչինիւեօրտու ։ Ալ սօնրա , քէնտի միւլահազաըընը թէրքլէ , իքի զապիթին ճէրէեան իտէն մուհավէրէօինի տինլէմէկէ պաշլատը ։

Գու զապիթլէրին իքիսի տէ միւլազիմ րիւթպէօինի հայիզ օլուպ , ճէսուր վէ կէօսթէրիշլի տէլիգանլըլար իտիլէր · պունլարտան եիկիրմի տէօրթ եիկիրմի պէշ չաղլարընտա զանն օլուանան տէլիգանլը , շու եօլտա քէլամա աղազ իլէտի ·

— Սէն տայիրէյի նէզարէթէ կիմտի՞ն մի ։

— Էվվէթ , ազիզիմ , կիմտիմ ։

— Գիր խապէր ալտը՞ն մը ։

— Էվվէթ , հէմ բէք մուհիմմ պիր խապէր ալտըմ ։ Ամիրալ Դուրպէ՝ պիր միդատը թօգճու ասաքիրի մուավինէյի պէրտիեէ իտթէեօր ։ Իքիմիզէ եագընտա Թօնքինէ կիտէրէք , Այնա Գ-յէ-էէլ-է թէսմիեէ օլունան կիլուէա գարշը ճէնկ իտէպիլէճէեիզ ։

— Իչթէ պու խապէրէ պէն մէմնուն օլտում . չինքի տէտիզի վէ եօլճուլուղու սէվէրիմ ։ - Ֆրանսատա գալմագտան գիեատէ , օրատա պուլունտուղումուզտա , սիւրտթլէ իլէրի կիտէպիլիրիզ ։ Վագտա պէն միւսթէմլիքէտթըն թէվսիի կիպի պիր բօլիթիգանըն բէք տէ թարաֆտարը տէյիլ իսէմ տէ , մատէմ քի մուհարէպէ օլունուեօր , իսթիֆատէ իմմէլիեիզ ։

— Էկէր Թօնքին պէլտէսի պուրատան ուզագտա օլմատա իտի , պու պապտէ պէն տէ թէմամիյլէ սանա հէմէֆքէտար օլուր իտիմ ։

— Խուսուսէյլէ , էկէր Ֆրանսատա ճիտտի պիր աչգ ու սէվտա պրագմատա իտին , տէյիլ մի ։

— Օրատը տա սահհ տիր ։

— Շիմտի մէսէլէնին նէ՞րէօինտէ օին , ազիզիմ վանտամ ։

— Գիւթիւն գալպիմ , բուհում իլէ տէրէճէյի նիհատէտէ սէվմէքտէեիմ , վէ քէնտիմին տախի սէվիլմէքտէ օլտուղումու զանն իմմէքտէեիմ ։

— Սագըն պօշ պիր զանն գամասըն ։

— Քէնտի աղջնատն հիչ պիր իդրար ու իմիրաճ իչիթմիչ օլմատըղընատն, պու ղանընըմըն մուհագգագ օլտուղունու պէեատն իտէմէմ իտէ տէ, սահիհէն սէիլվոիկիմի տէ մէմուլ իտերիմ։

— Նամուսլու վէ էհլի ըրզ պիր կէնճ գըզըն գալպինտէ նէ՛ տէվերատն իմտիկինի անլամագ իչին, հեր հալտէ անըն աղջընըն իգրարընը իչիմէկէ լիւզում եօգ տուր։

— Ֆիլվագը Անժէլիք՝ նամուսլու վէ էհլի ըրզ պիր գըզ տըր... քէնտիսինին տօսթլուղունա էմինիմ, ֆագաթ աչգ ու սէվտասընա տէյիլ...

Արնօլտ Տէվինեը՝ Անժէլիք իսմինին թէլէֆֆիւզ օլունտուղունու իչիմտիկինտէ, պիրտէն պիրէ կէօղլէրինի աչարագ, մէգքիւր սօն քէլիմէլէրի իրատ իտէն զապթէտ աֆֆը նազար իլլէտի։

Վանտամ իսմինտէ պուլունան զապթի՝ չու եօլտա քէլամընա տէվամ իմտի.

— Ֆագաթ քէնտիսի հէնուգ պիր չօճուգ օլտուղու հալտէ, պագալըմ հագգընտա հիսս իտէկէլտիկի աուդիտունուն ճինսինի անլաեասիլիր մի։

— Ղու հիսսի աչիքեարէն անլամագ սէնին էլինտէ տիր։

— Շիւպհէսիզ, լաքին պու պապտէ թաճիլ իմտէկէ սէպէպ եօգ տուր։ Աչգ ու սէվտա՝ իւմիտ իլէ տահա կիւզել եաչար։

—Հալպուքի սէն՝ քէնտի աչգ ու մուհապէթինին ըէամէն պէեանընը թէէխիր իմտիքճէ, բէտերի անը պիր տիկէրիլէ էվլէնտիրէպիլիր։

— Օ՛հ, օլ պապտէ հիչ պիր վէսվէսէմ եօգ տուր։ Մ. Վէբիէր՝ գըզընատն այրըլմագ իչին թայինին իմտիկի վագթը ասլա թատիլ իմտէեէճէք տիր։

— Օ թարիխ հաննկըսը տըր։

— Անժէլիքին եիկիրմի պիր եաչընտա օլմասը տըր։ Շիմտի իսէ, մէգպուրէ օն տօգուղ եաչընտա պիլէ օլմատըղընատն, տահա վագթըմ վար տըր։

Արնօլտ՝ Վէբիէր իսմինի տէ իչիտինճէ տիմրէտտի, վէ սէօյլէննէն գըզ՝ Մարսիլեատան Բարիսէ կէլիրքէն, վակօնտա իտաթ

կէլտիկի գըզ օլտուղունա զէրրէ գատար չիւպհէսի գալմատըղընատն, ճէրէեատն իտէն մուհասիէրէեի տահա զիեատէ տիգգաթլէ տինլէմէկէ պայչատը։

Մ. Վանտամըն րէֆիգի, օիւալլէրինէ չու եօլտա տէվամ իմտի.

— Հիչ օլմազսա, արզու վէ իւմիտինի, ամճան Մ. Վէբիէրէ մահրէմանէ սէօյլէտին մի։

— Այրգատան այրըղա սէօյլէմէտիմ, ֆագաթ էլզէթթէ, է Ամճամըն գըզը կիպի հազիմ, նազիք վէ թէրպիեէլի պիրինի պուլտուղում հալտէ, անընլա էվլէնէճէեիմ, կիպի պիտտէֆաթ վուգու պուլան սէօղլէրիմտէն, ֆիքրիմի էսասէն անլամընը տըր։ Զանն իտէրսէմ, մէգքիւր սէօղլէր՝ զաեէթ միսէրրահ տըր։

— Ղու խուսուստա ամճան սանա ճէվապ վէրտի մի։

— Անժէլիքին՝ քէնտիսինէ էյի պիր զէվճ իննիմտապ իտէճէկինէ էվվէլճէ իաքեաթի օլմուշ օլտուղումտան, պու պապտէ քէնտիսինի քեամիլէն սէրպէսթի պրագտաճաղըմ, տէտի։

— Լաքին, է՛յ Ալլահըն գուլու, պու ճէվապ՝ մէգպուրէ իլէ իւլֆէթի վէ միւնասիպէթի իմմէնիղէ տայիր միսէրրահ պիր ճէվապ տըր։ Եանի, է էօյլէ պիր եօլտա միւնասիպէթի իտէն քի, Անժէլիք սիզի սէվտի։ Ղու խուսուսա պէն ասլա գարըզը կէլմէմ, իչտու մատտէ եաըլընըղ սիզէ այիտ տիր։ Գէնիմ թարաֆընտան սիզէ մէեղունիյէեէթի քեամիլէ վէրմիչիմ տիր» տիմէք տիր։

— Ղունու զաննէ՞ն մի սէօյլէեօրսուն։

— Գիլաքիս էմինիմ։ Հաթթա պունա պայդա պիր եօլտա մանէա վէրիլմէեէճէկինի տէ իտտատա իտէպիլիրիմ։ Գէն սէնին եէրինտէ օլսա իտիմ, պու իչի վագըթի կէչիրմէքսիզին թէճրիւպէ իտէր իտիմ։ – Սէն միւրատա իմտիկին հալտէ, պահս իտէրիմ քի, Մ. Վէբիէր՝ եիկիրմի պիր եաչընա կիրմէզտէն էվվէլ գըզընըն սէնինլէ էվլէնտիրմէեէ րազը օլաճագ տըր։

— Ֆիլվագը պու միւճքին տիր, ֆագաթ...

— Ֆագաթ տիմէկէ նէ՛ սէպէպ վար տըր։

— Սէնին տէտիկին եօլտա թէճրիպէեէ գալգըշմագ, իմթիհալ քի մուհարէպէ սէպէպիլէ Ագաամ Շարգա ճէլպ օլու-

նաճաղըմըղ պիր զէմանատա տիվանէլիք էսէրի տիր։ Հարէքէթ վէ մուֆարագաթ իհթիմալաթը, պէլքի Մ. Վէրիէրի գօրգուքուր, վէ պիղգաթ Անժէլիքէ մուճիպի տէհղէթ օլուր։

— Գու պապաճ պէն տէ սէնինլէ հէմֆիքէարըմ։

— Շու վագթըն միւսայիտ օլմատըղընը չիմտի սէնատէ թէսլիմ իտիւօրմուսուն։

— Նէվէթ, զիրա եագընատա տուղ գալմագ իհթիմալի իլէ տիւեիւն թատավվուրունատա պուղունմագլըղ՝ էյի պիր շէյ տէ յիլ տիր։ Իմտի, չիմտիքի հալտէ բէամի թէքլիֆ վագը օլամազ իսէ տէ, մատմազել Վէրիէր թարաֆընատան սէֆիլատիկինէ էմին օլմաեա, վէ բէամի իզտիվաճըն իճրասը իչին պիր թարիխ թայեին իհմէկէ հիչ պիր մանի եօգ տուր։ Ագիգիմ, սէն պու մէսէլէտէ քէնտի նիհէթ վէ ֆիքրինի անլաթմատըգճա, պիր տիկէրինէ աչըգ գաբու պըրագմըղ օլուրսուն քի, պու տատ պիր չարբըղըղ տըր։ Միւտաֆաա օլունմամըղ օլան պիր մէվգի՝ ատըղ պրագըլմըղ վէ եախօտ իչղալ օլունմուչ տիմէք տիր։ Հասըլը, պուրատան մուֆարագաթ իհթիմէզտէն էվվէլ, հիչ օլմազա, պու գըղըն գալգինի ճէլգ իտիպ իհթիմէմիչ օլտուղունու անլամալըսըն։

— Հագգըն վար տըր, պու նասիհաթընը իճրա իտէճէեիմ։

Գաթար օլ էանատէ տուրմագլա, մէմուրլար, վէնատան ըսթասիօնունա վասըլ օլունտուղունու խատէր վէրտիլէր։

Իչի զապիթլէր վակօնատան աչաղը էնմէլէրիչլէ, Արնօլտ եալընըղ գալըպ պիր ճէպ տէֆթէրի չըգարտը, վէ «Եէսթինճի թօրճու ալայընատա միւլաղիմ Վանտամ» իպարէսինի եազտը, վէ տէֆթէրի գաբաեարագ, եավաչ սէտատ իլէ,

— Հա՛ հա՛, պիր բաքիպիմ պուլունտուղունու էօյլէնտիկիմէ մէճպուն օլտում։ Իճապլընա պագարըղ։ – Հէմ տէ եըլզըղըմ բարլագ օլտուղունատան, չու զապիթլէրի պու վակօնա կէթիրմէքլէ, պանա պիւեիւք պիր խըտմէթ իհթի, տէտի։

Գաթար եօլա չըգտըղընատա, Արնօլտ Տէսվինէը հալէա միւլահազաթընա տէվամ իտիւօրտու։ Գու տուրէթլէ պիր իչի ըսթասիօնատան աօնրա, փուանվիլ-տը-Բօնա վասըլ օլունմաղչա, պու մահէլլատէ գալմաեա գարար վէրտի, վէ վակօնուն գաբուտունու աչարագ, հագըգի պիր Ինկիլիզ թավըրչա աչաղըեա էնտիքատէն սօնրա, ադիմէթ վէ ավտէթ իչին ալմըշ օլտուղու պիլէէթի երրթարագ, նըսֆընը, մէմուրը մախսուսունա իհթա, վէ օ տախի տիգգաթ իհմէքսիզին ախզ իլլէտի։

22

Արնօլտ, հէր նէ գատար պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրու Բարիստէն ղայպուպէթ իհմիչ իտի իսէ տէ, եինէ վագթիլլէ գաֆատարլարըլա կէզմիչ օլտուղու չէհրի մէզբիւրուն ճիվար մահէլլէրինի բէք ալէա պիլիր իտի։ Իմտի, փուանվիլ-լը-Բօն տախի, պիլտիկի մահէլլէրտէն պիրի օլմասըլա, մէրգում, Թրէնտէն էնտիքատէն սօնրա, տայիմա խալի մահէլլէրի ինհիխապ իտէրէք, պիր խայլի սօգագլարատան եիւրիւտիւ, վէ պիր Թարաֆատա «Ֆիլալըղ եախօտ սաթլըղ պինա» տէյի եագըլը պիր լէվհա կէօրէրէք, պունուն գարչըսընատա տուրտու, վէ պաղչէ տէրունինտէ վէ աղաճլար արասընատա քեայինի պու պինանըն քէնտի արզուսունա մուվաֆըգ իտուկինէ իսքեաթ օլտու իսէ տէ, բէք եագընընատա պիր ժանտարմա մէրքէզի պուլունտուղունատան, պու սէպէպլէ օրասը իչինէ կէլէմէկէճէկլի ճիհէթլէ, եինէ եօլունա տէվամ իհթի, վէ նիհաեէթ Ավընիւ տը Լ'Էգօ նամ մահէլլատէ, տիվսրլար իլէ իհամա օլունմուչ պօչ պիր խանէնին գաբուտունու միւշահէտէ իհմէքլէ, պունուն՝ խալի պիր եէրտէ օլմասընատան քէնտի իչինէ կէլէճէկլինի միւլահազա իլէ, գաբուտունատա Թաալիգ իտիլմիչ օլան եաֆիթատա, Բարգ-Մէն-Մօր նամ մէվգիֆ գուրպինտէ տէլլալ Մ. Մօրնատա միւրաճաաթ օլունմասը եագըլմըշ օլտուղունու կէօրմէքլէ, օլ ճիհէթէ միւթէվէճճիհ օլտու, վէ եիկիրմի պէշ տագըգատա Բարգ մէվգիֆինէ մուվասըլէթլէ, Մ. Մօրնասըն իգամէթկեահընը, պիր տէմիր եօլու մէմուրունատան պիրթահգըգ, տօղրուճա մէրգումուն խանէսինէ ադիմէթ իլլէտի։

Մ. Մօրնաս՝ Թագրիպա էլլի չաղլարընատա Թէրպիեէլի պիր

ատէմ իսի։ Արնօլտ պու ատէմի կէօրսիւկիւնտէ, ինկիլիզլերէ մախսուս պիր թէլէֆֆիւղ իլէ։

— Շու էվի սի՞ղ մի քիրաեա վէրիէօրսունուղ, տէտի։

Տէլլալ Մ. Մօրնաս՝ էլինի խանէյի մէզքիւրէ տօղրու ուզաթարագ։

— Ավընիւ տը լ'էգօտա պիր նիւմէրօլու խանէտէն մի պահս խոիէօրսունուղ, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէթ։

— Գէն քիրաեա վէրիէօրսամ։

— Էկէր գապիլ իսէ, կէզմէք իսթէրիմ։

— Բէք էյի, պուեուրուն կէզէլիմ։

Տէլլալ՝ ճէպինէ պիր տէմէթ անախթար վազ իլէ, Արնօլտուն արգասընտան տիշարը չըգտը։

Արնօլտ. — Ֆիրասը նէ՞ գատար տըր։

Տէլլալ. — Գին ֆրանգ տըր։

— Օհօ՛, բէք պահալը տըր։

— Ճէպրէն պիր շէյ օլամազ... հէմտէ բազարլըգ պօշ շէյ տիր. զիրա խանէ սահիպի մաթլուպընտա օն բարա պիլէ էքսիլմէզ։ Սիզ պու մէվսիմ իչի՞ն մի քիրալամագ ֆիքրինտէպինիզ։

— Էվվէթ։

— Հալ պու քի խանէ սահիպի էվինի սաթմաեա չալըշտըղընտան, պու գատարճըգ պիր միւտաէթ իչի՞ն գօնթրաթ իթմէք իսթէմէեէճէկի տէրքեար տըր։

Գու միւքալէմէեէ տէվամ իտէրէք, իչպու իչի՞ չախալար, Ավէնիւ տը լ'էգօ նամ մահէլլտէ քեայինի պիր նիւմէրօլու խանէնէ մուվասըլէթ իթտիլէր։

Մօրնաս, պաղչէ գաբուսունու աչտըղը էնսատէ,

— Կէօրիւնիւր քի, սիզ եալընըզլըգտան հազը իտիէօրսունուղ, տէտի։

— Էվվէթ, հէմ զիեատէսիյլէ սէվէրիմ,

Գաբու աչըլարագ, իչիտ պիրլիքտէ իչէրի կիրտիլեր։

Արնօլտ, խանէյի մէզքիւրու, քէնտի իսթէկինէ մուվաֆըգ պուլտու, վէ օրատան չըգարագ, երինէ Բարք-Սէն-Մօր մէվգիֆի եօլունու էլէ ալտըգլարընտա, տէլլալա խիթապէն,

— Ֆագաթ սիղ, պանա պու խանէնին սաթըլըգ օլտուղունու պէեան իթմիչ իտինիզ, տէտի։

— Էվվէթ, օն սէքիղ պին ֆրանգա սաթըլըգ տըր. մատէմ քի պու էվտէն հազը իթտինիզ իսէ, սաթըն ալըն, զիրա ֆիեաթը պիւեիւք պիր շէյ տէյիլ տիր։ Շէյլէ քի, եարըն պէն Բարիսատէքի մուգավէլաթ մուհարրիրինէ իճազաթ իտէն սէնէտի եազտըրըրըմ... եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն տէ մալ սահիպի իչէ ֆէրագ վէ ինթիգալ սէնէտինի իմզալարսընըզ, վէ պու սուրէթլէ խանէյէ սիղ միւթէսաոիրլըֆ օլուրսունուղ, տէյի աէլլալ պէեան իչէտի։

Արնօլտ, չիւպհէսիղ պու էվի սաթըն ալմաէը իսթէր իտի, հալ պու քի մալիւմիւմիւզ օլտուղու վէճհլէ, ճիւզի պիր միպլաղ իլէ Գալկիւթատան հարէքէթ իթմիչ, վէ պու մէպլաղտան տէօրթ պին ֆրանգը, չարթլարը իճազաթնճա Ուիլ Սգօթ վէ Թրիլպիեէ վէրմիչ, վէ պուլվար Գօմարշէտէքի քէօչկիւնիւն թէֆթիշաթըչա պագը էլպիսէլէրին սաթըն ալընմասը իչին խայլի մէսարիֆտէ պուլունմուչ իտուկինտէն, քէնտիսինի մուզաիգաեա տիւչիւրմէք թէհլիքէսի օլմագսըզըն, օն սէքիղ պին ֆրանգը էլտէն չըգարամազ իտի։ Իմտի, պու սըրատա պիր սուրէթի թէսաիեէ պուլմագ լազըմ օլուպ, տէլլալըն խանէսինէ մուվասըլէթլէրինտէ, Արնօլտ՝ եազըխանէ իւզէրինէ իքի պին ֆրանգ վազ իտէրէք,

— Էվի սաթըն ալտըմ, վէ ալէլ հիսապ օլմագ իւզրէ տէ պու ագչէեի իթա իտիէօրսամ։ Մուպաեաա սէնէտինի եազտըրըն... սէքիղ կիւնէ տէկին մուգավէլաթ մուհարրիրինիզէ օն ալթը պին ֆրանգ կէթիրիր, վէ իմզամը տախի իթա իլէրիմ, տէտի։

Մօրնաս՝ պինայը մէզքիւր սաթըլտըղը թագտիրտէ, խայլի մուհիմ պիր տէլլալիեէ ալաճաղը ճիհէթլէ, իֆատէյի մէզպուրէտէն մէճիտուն օլարագ,

— Սէքիղ կիւնէ գատար հէր շէյ հազըրլանըր... Շիմտիլիք սիզէ իչի պին ֆրանգըգ պիր մագպուղ սէնէտի իմզալարըմ։ Անճագ եազըլաճագ սէնէտ տէ գայտը հէր հալտէ լազըմ օլտուղունտան, իսմինիզի պիլտիրմէնիզի բէճա իտէրիմ, տէտի։

Արնօլտ. – Մգօչիատա Էսիմպուրկ էհալիսինտէն, Իրլանտալը Ձօն-Ուիլհամ Սգօթ տուբ։

— Բարիստէ՞ մի իգամէթ իսէրսինիզ։

— Խայր, Բարիստէ իգամէթ իմմէմ, անճագ պու կիւն օրաեա մուվասըլէթլէ, պու ադշամ Հավը չէհրինէ կիտէճէիմ, վէ սէքիզ կիւնտէն ամտէթ իտէճէիմ։

— Բէք էյի, մկօրտ, մագպուզ սէնէտինիզի ալըն։

— Բէճա իսէրիմ, անախթարլարը պանա վէրին... պաղչէյի տիւզէլթտիրմէք իչին խըզմէթքեարըմը կէօնտէրմէք իսթէրիմ։

— Ալըն։

— Մուգամէլաթ մուհարրիրինիզին մահէլլի իգամէթինի պանա պիլտիրին։

— Շիմտի գարթլարըմըն պիրինին իւզէրինէ եազարըմ։

Տէլլալ՝ պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, պիր գարթ իւզէրինէ, «Բիրամիտ սօգաղընտա, պիր նիւմէրօտա մուգամէլաթ մուհարրիրի միւսիւ Լիմիլ Բէնկիւի» իպարէսինին եազըպ, Արնօլտա վէրտի, վէ պու տախի սէլամընը վէրիպ, տիշարը չըգտըղընտա, սաաթընա պագըպ, ալթը օլտուղունու անլատը, վէ Բարիսէ կիթմէք իւզրէ ըսթասիօնա ազիմէթլէ, պիրինճի սընըֆտան պիր վակօնա օթուրուպ, էճնաի ըահտէ, սէքիզ կիւնէ գատար էլլի պիր միլեօն ֆրանգա մալիք օլաճաղը ճիհէթլէ, խանէի մէղքիւրէ միւթէասրըֆ օլմագ իւզրէ օն ալթը պին ֆրանգը թէէտինէ իտէպիլէճէկինի միւլահազա էթմէյէքտէ իտի։

Թրէն՝ Բարիս ըսթասիօնունա հէման եազը կիճէ էճնալէրինտէ վազըլ օլուպ, Արնօլտ, գարնը ֆէվգէլատէ աճըգմըշ օլմասըյլա, էվվելա Դաթը Սէրժան տը լա Բօշէլ նամ լօգանթաեա կիթտի, վէ օրատա գարնընը տօհուրատուգտան սօնրա, պուլմար Ծամարշէ Թարիդիյլէ խանէսինէ ավտէթ իյլէտի։

23

Արնօլտ, պու տէֆա տա, միւթատ օլան գըեաֆէթինէ կիրիպ, Թուրնէլ սօգաղը թարաֆընտան խանէսինտէն տիշարը չըգարդէն, գաբուտա տուրմուշ օլան գաբուճունուն գըզընը սէլամլատը, վէ պիր իչի սօգագտան պիլ միրուր, Բան-Ղլան իամինտէ ղարիպ պիր սօգաղա մուվասըլէթ իթտի ֆի, պունուն պօեու եիկիրմի պէշ մէթրօ վէ էնի եիկիրմի սանթիմէթրօ, վէ հէր թարաֆը ալթըշար գաթտան միւրէթթէպ, վէ բէնճիրէլէրի բարմագլըգլա միւճէհհէզ խանէլէր իլէ մուհաթ օլտուղու կիպի, տէրունինէ հավա կիւճ իշլէր, վէ հէյէ կիւնէշ ասլա ղահիր օլմազ իտի։

Եալընըզ ֆիւհնէ վէ պիչիմիզ պիր խանէնինն գաբուտու իչպու սօգաղա նազընը օլուպ, խանէլէրին տիկէր գաբուլարը, եա Օթէլ-տը-Վիլ սօգաղընա վէ եախօտ ըլխէճըմա նազընը օլտուգլարընտան, Բան-Ղլան սօգաղընտաքի գաբուլարը տիվար իլէ էօրիւլմիւշ իտի։

Չիքր իթտիկիմիզ թէք գաբու, էսկի ուտուլտէ ղաեէթ գալընն վէ գուվվէթլի, վէ գալէ գաբուլարը կիպի տիվարլար արասընտա պիւեիւք էնքսէրլէր իլէ մըխլանմըշ օլուպ, տէմիրտէն օլան չագշաղը իւսթինտէ, եօնճա եարըաղը չէքինտէ պիր թասվիր պուլունմագտա իտի։

Արնօլտ պու գաբունուն էօնիւնտէ տուրուպ, չագշաղը էլինէ ալտը իսէտէ, պու չագշաղը վուրաճագ եէրէ, էվվելա քէնտիսինէ տօղրու չէքտի, վէ պատէհու եիթմէյէյէ գաբու աչըլտը։

Մէրգում տէլիգանլը՝ գարանլըգ վէ սօգաղընն թէաֆֆիւնինտէն զիեատէ մուղիրը թէաֆֆիւնիւ պիր հավլիեէ կիրիպ, գայմամագ վէ տիւչմէմէք իչին քէմալը տիգգաթլէ նէրտիվէնէ գատար եիւրիւմէքլէ, տեագլարը՝ պիրինճի գատէմեէ թէսատիւֆ իթտի, վէ տէմիրտէն օլուպ, քիրլի վէ եապը պուլունան իչպու նէրտիվէնի թուխտուղունտա, իզհարը նէֆ-

րէթ իթատ իսէ , իշպու նէրտիվէնտէն իւչինճիւ գաթա չըգըպ, քեամիլէն գարանլըգ իչինտէ պուլունան պու գաթատա պիր ազ արաչթըրմագլա , սաղտա կէօրտիւկիւ պիր գարուեու տէօրթ տէֆա վուրտու , վէ պիր իչի սանիյեէ կէչինճէ , նէ՛ սինտէ պուլունտուղու անլայըլամաեան վէ էսկի պիւսկիւ կիճէլիք էլ- պիսէ կիեինմիշ պուլունան ագ սագալը վէ սայը պիր ատէմ, էլինտէ պիր կազ լամպասը թուրմուշ օլտուղու հալտէ , գա- գուեու այը , վէ իթալեանլարա մախտուս պիր թէլէֆֆիւզէ ,

— Ռ՚ի՞մի իսթէէօրտունուզ , տէյի սիվալ իթտի ։

Արնօլտ . – Սինեօր Ակօսթինի սո՞զմիսինիզ ։

— Պէնիմ , նէ՞ իսթէէօրտունուզ ։

— Խրտմէթինիզէ իհթիեաճըմ վար տըր ։

— Ռ՚ի՞մ սիզի պանա կէօնտէրտի ։

— Պունու անլամագտա պիր էհէմմիեէթ եօգ տուր . պէն սիզէ տօկտուն իւճրէթ վէրէճէեիմ ։

Պու աէօղլէրտէն սօնրա , Ակօսթինի միւսաֆիրինի տայիրէ- սինէ գապուլ իլէ , գարուեու արգատան գարատը ։

Կիթոփքէրի քիւչիւք պիր օտա օլուպ , պունուն տիվար- լարը՝ նիւմէյօլու մուգավա քեաղըտլար իլէ տօլու օլմասըլա կէօրիւլմէեօրտու ։ Օրթատա թօղլու պիր մասա , վէ պունուն իւսթինտէ պիր թագըմ քեաղըտլար , վէ օտանըն էթրաֆընտա իսէ , աեագլարը թօրալ վէ իւսթէրինին հասըրլարը էսկի- միշ վէ տէօքիւլմիւշ տէօրթ սանտալիեէ մէվճուտ օլուպ , թէք- միլ խանէ թէճէմմիւլտէը պունտան իպարէթ իտի ։

Խանէ սահիպի՝ նիւտիւ քէմիքլի , պուրուշուգ , վէ պիր նէվ թիրիչէ քեաղըտլա գարըը կիպի օլուպ , չուգուր կէօղէ- րի տէ , սըրթմատան թուրթուլմուշճասընա բարլագ , վէ էթ- րաֆը մօրարմըշ , էլլէրի ուղուն վէ զաեէթ զայիֆ պիր քիմսէ իտի ։

Մէրգում , էլինտէքի լամպատը մատանըն իւսթինէ գօյ- տուգտան , վէ միւսաֆիրինէ տէ պիր իսկէմլէ իրաեէ իթտիք- տէն սօնրա ,

— Եու սատթատա էվիմէ կէլմէնիզտէն , վէ պիլա թէէրէա- տիւա գարուեու տէօրթ տէֆա վուրմանըզտան , պէնիմ ատէթ- լէրիմէ վագըֆ օլմուշ իտուկինիզ անլայըլըեօր ։ Իմտի , սատթ

վէ ուսուլիմի քի՞մ սիզէ խատպէր վէրտի , քի՞մ սիզէ մահէլլի ի- գամէթի վէ իամիմի էօյրէթտի , տէտի ։

Արնօլտ . – Գունլարը սիզէ պիլտիրմէկէ պիր մէճպուրիեէ- թիմ եօգ տուր ։

Ակօսթինի . – Օ հալտէ պէնտէ սիզին իչինիզի կէօրմէկէ մէճպուր տէյիլիմ ։

Արնօլտ . – (Կիւլէրէկ .) Սահի՞ն մի ։

Մէրգում պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք , ճէպինտէն տօլու պիր չիզտան չըգարըպ ,

— Զանն իտէրիմ քի , սիզին մուխալիֆէթինիզի պուննուն- լա պիլա զահմէթ զալէպէ իտէպիլիրիմ . . . Եու տագըդատա պուրատա պուլունտուղում ճիհէթլէ , սիզի բէք էյի թանըրըմ . . . իտտի , պէնի պուրատա քիմ կէօնտէրմիշ օլտուղունու պէր թարաֆ իտին տէ , նէ՞ իչին կէլմիշ օլտուղումու նազարը տիգ- գաթա այըն , տէտի ։

Իհթիեար իթալեալը՝ չիզտանը կէօրտիւկիւնտէ կէօղլէրի բարլատը , վէ Արնօլտ՝ պունուն տէրունինտէն պիր պանգնօթ չըգարըպ , բարմագլարը արտասընտա տէօնտիւրէրէք ,

— Եիմտի պու պին ֆրանգը սիզէ վէրէճէեիմ , վէ իսթէ- եէճէկիմ քեաղըտլարը իթա իթտիկինիզտէ տախի , տիկէր պիր պին ֆրանգլըգ վիրէճէեիմ . . . Պու հալտէ լիւզումտուզ մու- պահասալարա մահէլլ եօգ տուր ։ Պուրատա վիճուտիմ վէ թէքլիֆիմ սիզէ էճինիյեէթիմ պուլունտուղունու իտպաթ իթ- մէքտէ սիրըէր . . . սիզտէ պանա էճինիյեէթ իտին . . . հասըլը իչի պին ֆրանգ դաղանմագ իսթէ՞րմիսինիզ , էվէտ՞ եախօտ Է՞յը , տէյի ճէվապ վէրին , տէտի ։

Ակօսթինի՝ կէօղլէրինի պանգնօթտան աեըրմամաեարագ ,

— Էվվէթ . . . պէնտէն պէքլէտիկինիզ նէ՞ տիր , տէյի սիւալ իթտի ։

— Եիմտի սէօյլէրիմ , սիզ եազմագտա օլուն ։

Ակօսթինի՝ էլինէ պիր գալէմ ալարագ թանըմատըղը միչլէէրիսինին սէօյլէեէճէկի սէօզլէրի պիւեիւք պիր քեաղըտ իւզէրինէ եազմադա հազըրլանտը ։

Արնօլտ . – Հազը՞րմըսընըզ ։

Ակօսթինի . – Էվվէթ , հազըրըմ ։

— Եագըն . Ինչ է լուսը էնչ-ըրնիսե ուսյն Ամերսուլ ետեղնսե գնչեսե , 1857 -ին-ի դեկտեմբերի 28 ին-ե առտու ուշ ժոզեֆ-Աբնոլ Տե-վինը ։

Արնօլտ՝ սէօվիւնիւ քէստիկինտէն , իմանալը պաշընը եօ-ևարը գալատրրըպ պագտը , վէ պատէհու ,

— ժոզեֆ-Աբնոլ Տե-վինը , տէյի թէքրարլատը ։

Արնօլտ . — Հէբսի պու գատար տրը . չիմսի , պու Արնօլտ Տէսվինեըրնըն նէ օլտուղունու անլամալը , վէլատէթի իլմուխապէրինի չըգարթմալը , ֆամիլեասը պուլունուպ պուլունմատըղընը պանա խապէր վիրմէլի , վէ էկէր ֆամիլեասը վէֆաթ իմ-միշլէր իսէ , անլէրին տէ մուսաատատ վէֆաթ իլմուխապէրլէ-րինի չըգարթմալը ։

— Հէբսի պու գատա՞ր մը ։

— Լվվէթ , ֆագաթ թէքրար իտիեօրում . էկէր ժոզեֆ-Արնօլտ Տէսվինեը վէֆաթ իմիշ իսէ , վէֆաթ իլմուխապէրի պանա թէսլիմ գըլընմալը տրը ։ — Իչթէ կէօրիւեօրսունուզ ա՛ , սիզտէն պէգլէտիկիմ խըզմէթ՝ պիւեիւք պիր չէյ տէյիլ տիր ։

— Պու իչ իչին պլէրէեէ պիր սէյհահաթ իմմէք , հաթ-թա մէրգում տէլիֆանըը վաթանընը թէրք իմիշ իսէ , տահա իլէրիեէ կիմմէք իճապ իտճէք տիր ։ Հալ պու քի , մալիւ-միևիւզ օլտուղու վէճհլէ , եօլճուլուգլար մէսարիֆլէ օլուր , վէ իտէճէկիմ մէսարիֆ իսէ , պանա վատ իմտիկինիզ իւճբէ-թի էքսիլմէճէք տիր ։

— Իսթէտիկիմ իլմուխապէրլէրի պանա թէսլիմ իմտիկի-նիզ կիւն , մէսարիֆաթը վագըանըզըն բուսուլասընը տահի ի-բառէ իտէրսէնիզ , օ հալտէ սիզէ հէմ մէսարիֆինիզի , հէմտէ վատ իմտիկիմ մէպլաղը էօտէրիմ ։

— Պու իչին ճէվապընը չաբո՞ւգ մու իսթէեօրսունուզ ։

— Լվվէթ , հէմ բէք չաբուգ իսթէրիմ ։

— Թէշէպպիւսաթըմ իչին նէ՞ գատար մէօհլէթի պրագը-եօրսունուզ ։

— Սէքիզ կիւն ։

— Մէմուրին ղայրի ահվալ դուհուր իմմէզսէ , պու միւա-տէթի զարֆընտա ճէվապըմը վէրիրիմ ։ Անճագ նէթիճէյի թէ-հարրիեաթըմը նէ՞րէեէ պիլտիրէճէեիմ ։

— Թայէին իմտիկիմիզ կիւն , պու վագըթ , եինէ պէն պուրատա կէլիրիմ ։

— Բէք էյի , ֆագաթ հէր շէյի էվվէլճէ տիւշունմէք լա-զըմ տըր ։ Շաեէտ պանա պըրագտըրընըզ ագշէ քիֆաեէթի իմմէեիպ տէ , սիզէ միւրաճաաթ իմմէք լազըմ կէլիրսէ , նէ՞ եաբմալը ։ — Զիւնքի հագդընտա մալիւմաթի ալմըշ օլտուղու-նուզ թագտիրտէ , կիւնտէ գաղանըպ կիւնտէ եէեէն պիր ա-տէմ օլտուղումու տա էլպէթթէ թահդըգ իմմիշինիզ տիր . . . պանա իհալէ իմտիկինիզ իշ՝ կիւճ տիր , վէ պէն իսէ , եալընըզ սիզին իշինիզէ մէչղուլ օլապիլմէքլիկիմ իշին , տիւքքեանըմընն գաբուսունու գաբամատա մէճպուր օլաճաղըմ , վէ թագիր պանա իհթիեաճը օլապիլէն միւշթէրիլէրիմտէն մահրում գալաճաղըմ ։

— Էօյլէ պիր իհթիմալ արասընտա , պանա թէգքիրէ եա-զարսընըզ ։

— Նէ՞րէեէ ։

— Գօմարշէ պուլմարընտաքի բօսթանճանէեէ . պէն կէլիպ բօսթանճանէտէն ալըրըմ ։

— Նէ՞ իսթիմէ ։

— X·Y·Z· հարֆլարըլա ։

Ակօսթինի , պու մալիւմաթը պիր եէրէ գօյա իմտի , վէ Արնօլտ՝ շու եօլտա տէվամ իմտի .

— Օ հալտէ , իսթէտիկինիզ հէր նէ օլուր իսէ , անինտէ ախզ իտէճէքսինիզ ։

— Բէք էյի , եարընտան իշէ պաշլարըմ , վէ հէր նէ գա-տար իհթիեար իսէմտէ , եինէ պիր տէլիֆանը կիպի չալըշա-պիլիրիմ ։

Արնօլտ՝ պու սէօզլէրտէն սոնրա աեաղա գալգտը , վէ ի-թալեալը՝ գաբուեա գատար մէրգումա րիֆագաթի իմտիքտէն վէ մէրգումուն տիշարը չըգմասընտան սոնրա , արգատան գա-բուեու գաբատը , վէ խապինէլէրի հավի տիր կիպի տայիրէսի-նին սիրկիւլէրինի տէ վազ իլլէտի ։

Եինկիրմի պէշ տագըգա սոնրա , Արնօլտ խանէսինէ ավտէթ իմտի , վէ Սէբաէէ Ե-հա-ֆինը Բօթին կիպի , եամ ատա կիրմէզտէն էվվէլ , ալէամէթի մէսէրլէթ օլարագ , էլլէրինի օվուշտուրա-բագ ,

— Իշ սըրասընտա տըր ... Իշ եօլունտա ճէրէհան իտիեօր, տէտի, վէ պատէհու եաթաղընա եաթըզ, գաթիէն հուզուր վէ իսթիրահաթա մալիք պիր քիմսե կիպի ույգունա տալըր։

24

Արնօլտ Տէավինեը՝ պիւեիւք պիր սէրվէթէ նայիլ օլմագ իւղրէ, թաամիմաթ վէ թէրթիպաթը լազըմէ իլէ մէչղուլ օլտուղու սըրատա, իքի նէֆէր ավինէսի տէ, ալտըգլարը էվամիրի իճրա իթմէք իւղրէ քէնտի թարաֆլարընտան իդթիզա իտէն թէտապիրի տուշունմէքտե իտիլէր։

Էվամիրի մէղբուրէնին պայլըճասը՝ իլք միւրաճաաթտա, պիր տագըդա պիլէ կէչիրմէքսիզին իշէ պայլամաեա հազըր պուլունմագտան իպարէթ օլուպ, պունուն իչին իսէ, չիւպհեսիզ մահէլլ վիրմէեէրէք, Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէքի մէմուրիեէթլէրինի թէրք իթմէլէրի լազըմէտէն իտի։

Իմոի, պիր ագշամ պու իքի Իրլանտալը, իճրա իտիլէճէք լուպիեաթտա խըտմէթլէրի պուլունտուղու հալտե, քեամիլէն սէրհոշ կէօրունէրէք, ճանպազխանէնէ կիւտիլէր, վէ հէր պիր ատըմտա տիւշմէք թէհլիքէսինի իպրազ իտիպ, սայքի պիր միւճիզէ իլէ մուվազէնէլէրինի մուհաֆազա իտիեօր կիպի թամըր ու հարէքէթի կէօսթէրտիլէր։

Թէաթրօ միւտիրի՝ պունլարըն պու հալինի կէօրիպ, քէնտիլէրինի թէքտիր իթտիկինտե, թէրպիեէսիզճէ ճէվապ վէրտիքլէրինտէն, վէ պու թէրպիեէսիզճէ ճէվապ վէրիլմէսի ագըպինտե, միւթէճասըրլարըն մէմուրիեէթլէրինտէն թարտը, թէաթրօնուն իտարէսի նիզամաթընտան պուլունտուղունտան, հիսապլարընա պագըլմագ իւղրէ, մէրգումըր սանտըղա ճէվպ իտիլտիլէր, վէ օրատա հիսապլարը կէօրիւլիպ, եօլա գօնուլտուղլարը ղէման տախ, աֆվէրգ տիլէեճէք եէրտե, եինէ թէրպիեէսիզճէ մուամէլէտե պուլունմուշ օլմալարըլլա, թէաթրօնուն բօլիա նէֆէրաթը վասըթասըլլա թարտ իտիլճէքլէրի

րի քէնտիլէրինէ իֆտատե գէլընտը, վէ պունուն իւղէրինէ իքիսի տե, պայլարընը էյիպ տիյարը չըգմաեա մէճպուր օլտուլար, վէ տօղրուճա Լէբիգ սօգաղընտա վագը խանէլէրինէ կիտիպ, նէ՛ եաբաճագլարը հագդընտա պիր միւտտէթ միւզաքէրէտէն սօնրա, իրթէսի կիւնիւ Սգօթուն պիր արապա մուպաեասը իչիլէ, վէ Թրիլպինին պիր աֆ արամագլա մէչղուլ օլմալարը գարարլաշտըրըլտը։

Գինապէրին իրթէսի սապահ, Ուիլ վէ Թրիլպի, միւթէպէր խանէլէրտե իսթիխպամ օլունան խըզմէթքէարլարըն գէճաֆէթինէ կիրէրէք, պիրլիքտե իդամէթկեահլարընտան մուֆթարտաֆ իթթիհամլէր, վէ Գիլչի պուլվարընա մուվասըլէթլէրինտե, հէր պիրինին եէտինտե, մուպաեաա իտէճէկի մատտէնին պէտէլի գատար մէչլաղ պուլունտուղու հալտե, պիրիպիրինտէն այրըլտըլար։

Գու սուբէթլէ, պիրի աֆ վէ տիկէրի արապա սաթըլան մահէլլէրէ կիտիպ, իքիսի տե չէյլէրի մուպաեաա վէ պէտէլլէրինի թէէտիեէ իթտիլէր։ Օնտան սօնրա, Արնօլտու պէքլէմէք իւղրէ Գաթր Սէրժան տը լա Րօշել մէչիաճէսինէ կիթտիլէր։

Արնօլտ՝ օ կիւնիւ ագշամա գատար իդամէթկեահլընտան տիյարը չըգմատը, վէ եարը կիճէեէ իքի սաաթ գալարագ, Ֆրանսըզ կէմիճիսի գըեաֆէթինէ կիրիպ, վէ քէնտիսիյլէ ավիէսի արապընտա վասրթատի մուխապէրէ օլաճագ օլան կիւմիւշ միտալեաեը տախի պօղազընտան ասարագ, խանէսինին Թուրնէլ սօգաղընա նագըր օլան գարուսունտան տիյարը չըգտը։

Խանէի մէղբուրտէ օթուղ գատար միւթէճիր պուլունուպ, մատամ Բիլուա իլէ գըզը՝ կէլիպ կիտէնէլէրի տիգգաթ իտէմէզ իտիլէր։ Եախօտ օտալարընըն գարուսունտան պիր կէճինին կէչտիկինի կէօրսէլէր, պէսապէլլի տէրունի խանէ խալգընտան պիրինէ վիղիթա վէրվիշ օլաճագը զաննընտա պուլունաճագ իտիլէր։ Արնօլտ՝ պու պապատէ եանընտմաեօրտու, զիրա նէ՛ գարուճու գատընըն վէ նէ՛ տէ գըզընըն նագըրը տիգգաթընը ճէլպ իթմէքտիրին, խանէնին գարուսունտան չըգտը, վէ պիր կիւն էվվէլ կիթմիշ օլտուղու լօգանթատեա պիլ ագիմէ, ալթ գաթ սալասընա տուխուլ իթտի։

Սալատա պիր խայլի ճէմիյեէթ արասընատա Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլպի տախի պուլուննուեօրլար իտի։ Սախթէ կէմիճի տէ կէլիպ պունլարըն գարշըսընատա պիր մատա էօնիւնտէ օթուրտու, վէ նէ՞ իչմէք վէ եա եէմէք իսթէտիկինի պուտ իթմէք իւզրէ կէլէն խըզմէթքեարա, Մարսիլեա Ֆրանսըզլարընա մախատուս պիր թէլէֆֆիւզէ,

— Սօն տէրէճէ աճըմ, տէտի։

Խըզմէթքեար. — Նէ՞ եէմէք իսթէրսինիզ։

— Էյի վէ լէզզէթլի օլսուն տա, Նէ՞ օլուր իսէ օլսուն, եէրիմ։

— Իսթէրսէնիզ, միւսիւ, եէնէճէկկինիզ թաամլարը պիլտիրին։

Ակնօլա՝ պիր թագըմ զարիպ թաամլար ըսմարլատը, եալընըզ չարապ իսթէմէտի։

Մէրգուսուն էթրաֆընատա օթուրանլար իսէ, անըն զարիպ կէմիճի թաավիրի միւնասիպէթիյլէ կիպլիճէ կիւլիչիւեօրլար իտի։

Սգօթ իլէ Թրիլպի, մէրագլէ պու սախթէ կէմիճիեի թէճէսսիւս իթմէքտէլէր իքէն, պիրտէն պիրէ պունլարտան պիրինճիսի, սախթէ կէմիճինին պօզազընատան ասըլմըշ պուլունան քիւչիւք միտալեաեը կէօրիւպ սարսըլտը, վէ Թրիլպիեէ տիրսէկկի իլէ վուրարագ, գուլաղընատան աշաղըեա տօղրու,

— Միտալեաեը կէօրիւեօ՛րմուսուն, տէտի։

Թրիլպի իչի չագըրըղ կիպի, միտալեաեը տախի կէօրտու։

Ակնօլա՝ ճիւպիճէ պունլարա կէօզ գըրբաը, վէ պատէհու իքի իրլանտալըեը կէօրմէէօր, եախատ քէնտիլերինէ տիգգամ իթմէէօր կիպի կէօրիւնէրէք, թաամընա տատա պիր խայլի միւտտէթ տէվամ իթտի, վէ պու իչի պիթիրտիքտէն սօնրա գահվէ կէթիրթտի, վէ կարսօնուն վէրտիկի պիւեիւճէք պիկարաեը իչմէկէ պաչլատը։

Լօգանթանըն ալթ գամ միւշթէրիլէրի պիրէր պիրէր կիթտիրլէրինատէն, սատա թէքիպ պուչուգ բատտէլէրինատէ, սալատա, եալընըզ Ակնօլա, Սգօթ վէ Թրիլպի գալմագլա, արաչարընատա չու եօլտա մուհավէրէ ճէրէեան իթտի.

Թրիլպի. — Միսիւ կէմիճի, Բարիստէ մէէզունէ՞ն մի պուլունուեօրսունուզ։

Կէմիճի. — Խա՛յր, կէմիճիլիք խըզմէթիմին միւտտէթի խթամ պուլտու։ Եիմտի, պուրատա պազը մէքթէպլէրտէ ժիմնաթիք տէրսի վէրիրիմ։

— Սիզ Մարսիլեաէ՛մըսընըզ։

— Էվվէթ, օրատա տօղմուշում տուր։ Օրատա տօղմուշ օլտուղումտան տօլաեը միւֆթէխխիրիմ։ Սիզ, Մարսիլեաեը պիլմէօ՛րմուսունուզ։

— Էվվէթ, ժիմնաստիք հօճասը էֆէնտի, իքիմիզէ Մարսիլեաեը պիլիյիզ, վէ վաթանընըզա հայրան օլանլարտանընըզ։

— Էօյլէ իսէ, պուրատա կէլինտէ սիզին իլէ պիրլիքտէ վաթանըմըն աշզընա պիր չիշէ չամբաճեա չագալըմ։

Սգօթ վէ Թրիլպի՝ Ակնօլտուն մատասընա կէլիպ օթուրտուգլարընտա, Ակնօլ՝ կարսօնտան պիր Մօէթ չարապը չիշէսի իսթէտի, վէ պունուն թարտասընը աչըրգտան սօնրա գատէհլէրէ տօլտուրտու։

կարսօն սալատան չըգարըղընտա, սախթէ կէմիճի՝ եավաչ սէտա իլէ,

— Էմրլէրիմի իճրա իթտինիզ մի, տէտի։

Ուիլ Սգօթ. — Էվվէթ. էվվէլա Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինէն թարտ օլունտուգ։

— Արապա իչինի՞ նէ՞ եարարընըզ։

— Արապաեը վէ աթը սաթըն ալտըգ։

— Բարիստէ պիր ախըր վէ պիր արապալըգ պուլուն, վէ սէքիզ կիւն իչին քիրալաեըն։ Իչ կէօրմէք վագթը կէլտիկինտէ, Սգօթ՝ արապաճը գըեաֆէթինէ կիրիպ, արապաճըլըգ վազիֆէսինի խֆա իթմէլի տիր։

Թրիլպի. — Պէն նէ՞ եարաճաղըմ։

Սախթէ կէմիճի. — Սէն տէ . . . տէմիչ իքէն, պու արապ իքի քիչի սալաեա կիրմէէրի իւզերինէ, մէրգում, իֆատէսինի գաթթի իթմէկէ մէճպուր օլտու։

Եէնի կէլէն իքի միւշթէրիլէր, սալանըն պիր քէօչէսինտէ օթուրտուլար, վէ իչ արգատաչլար, մուհավէրէլէրինէ եավաչ սէտա իլէ տէվամ իթտիլէր։

Գունլարըն մուհավէրէ վէ միւքեալէմէսի նէթիճէլէրի եա-
գընաա օգուեանլարըմըզա մալիւմ օլաճալընտան , չիմփիլիք
պունտան պահս իթմէք իսթէմէեիզ , - եալընըզ շու գաատարը
իչար իտէրսիզ քի , միւքեալէմէյի վագըանըն իրթէսի կիւնիւ ,
Ֆիլիք-Օկիւսթ սօգալընտա պիր արապալըգ վէ պիր ախըր քի-
բալանարագ , արապա իլէ աթ եէրլէչտիրիլտի ։

25

Ընօլտ Տէավինէըն հիսապ վէ թախմինլէրինէ կէօրէ ,
քէնտիսի Օպօգտա տուրմուշ օլան վէ Բօրսայիտաէ տախի տու-
րաճաղը մուգարրեր պուլունան էլմաս թաճիրի էթիէն Գէրօ-
տան իլէ կիւն էվվէլ Բարիսէ կէլմիշ օլաճագ իտի ։

Իմոի , մուամլէյի գաթիւնէ զէմանը եագլաչմագտա օ-
լուպ , Ընօլտ , պու իշ իչին իճապ իտէն պաղը թէֆէրրուաթը
տախի պիր ան էվվէլ թէրթիպ իթմէք իւզրէ , էվվէլա Գօմար-
չէ պուլվարընտա քեայինի բօսթա մէրքէզինէ Ինկիլիզ գըեա-
ֆէթիյլէ կիտէրէք , քէնտիսի իչին X·Y·Z· եաղըլարըյլա եա-
գըլմըշ օլարագ պաղը մէքթուպլար վիրուտ իտէճէկինի մէմու-
րիյնէ խապէր վէրտի ։

Նէվմի մէգքիւրտէ , թէպտիլի գըեաֆէթլէ Բալէ Բօայեա-
լա պիլ ադիմէ , ապքերիեէ էլպիսէլերի , Նիշան վէ սայիրէ եա-
բըլան պիր մնաղազաա կիրտի , վէ սաթըն ալտըդը պաղը էշ-
եաաը քիւչիւք պիր բաքէթ իտէրէք , խանէսինէ ալտէթինտէ ,
պու բաքէթի , պիրը չէքմէճէտէ , Դարկիւթաատան կէթիրմիշ օ-
տուղու գարիպ իւ չէքը պիր Հինտ խանչէրի եանընտա ոտգ-
լատըգտան սօնրա , չէքմէճէեի քիլիտէտի ։

Մուախխարէն , երնէ , էլսինէյի էճնէպիեէ մուալիմի գը-
եաֆէթինէ կիրիպ , թաամտան էվվէլ , իչթիհալարը աչըլմագ
իւզրէ կէղինէչն ատէմլէր կիպի պուլվարլարտա սօլաչմաեա
չըգտը ։

Մէրգում , կէօրտիւկիւ պիր կէօզիւքճիւ տիւքեանընա

պիտատխուլ , մալի ճամլը պիր կէօզիւք սաթըն ալտը , վէ
սաաթ ալթը պուչուգ բատտէլէրինէ պիր լօգանթատտա թա-
ամ իթտիքտէն սօնրա , խանէսինէ ավտէթ իյլէտի ։

Ագտէմճէ տախի պէեան իթմիշ օլտուղումուզ վէճհլէ ,
Արնօլտ Տէավինէը՝ թաասվվուր իթտիկի թէչէպպիւսիւ ազիմ
միւնասիպէթիյլէ ֆէվգէլատէ մէչղուլ իտի իսէ տէ , Մարսիլէա-
տան Բարիսէ կէլտիկի սըրատտա թէսաատիւֆ իթմիշ օլտուղու
Անժէլիք վէրիէրի սալա ունութմամըշ իտի ։ Նէօյլէ քի , եա-
գընտա միլեօնլարտա մալիք օլաճագ պիր քիմսէ կիպի , սէպաթ
վէ միւրատը ազիմ վէ չիտտէթլէ օլ կէնճ վէ հիւսէյնտա գը-
ղը սէվվէքտէ օլուպ , վէնտան տէմիր եօլու գաթաըրընտա ,
վանտամ Նամ թօքճու ղապիթի թարաֆընտան իրտատ օլուն-
մուշ օլան պաղը սէօղէր տէ , պու աչգ ու սէվատսընը տահտ
զիեատէ թահրիք իթմիշլէր իտի ։

Ջապիթի մէրգում Արնօլտուն պիր բաքիպի տիմէք իտի ի-
սէտէ , Արնօլտ՝ մէրամընտա երմէք իչին ան էղմէք ֆիքրինտէ
իտի ։

Ձօն Մօրթիմէր էվինին սապէգ քեաթիխի՝ պիր ան էվվէլ
իշ կէօրմէք արզուսինտէ օլմագլա պէրապեր , կէօզ տիքմիշ օլ-
տուղու սէրվէթի ճէսիմէեի էլէ կէչիրմէզտէն էվվէլ՝ հիչ պիր
շէյ եաբամազ իտի ։ - Եու գաատար քի էլլի միլեօնա միւ-
թէասիրըֆ օլտուղունատա հէր միւրատընա մուվաֆֆագ օլապի-
լէճէկի իւմիտիյլէ , պիր միւտտէթ պու իչի թէէխխը իթմէսինէ-
տէն տօլտաեը բէք տէ մուղտաարըպ օլմաեօրատու , վէ քէնտի քէն-
տիեէ ,

— Եագընտա հէր շէյ մուվաֆֆագ օլաճաղըմ , տիմէքտէ
իտի ։

Տիկէր թաարֆտան , Արնօլտուն պաչգա պիր միւլահազա-
սը վէ էնտիչէսի տէ , Էթիէն Գէրօնտուն մուվասըլէթի կիւնիւ վէ
սաաթը օլուպ , պու իտուսատա քէնտի քէնտիեէ չէօյլէ միւլա-
հազա իթմէքտէ իտի ։

— Շիւպհէ եօգ տուր քի , Գէրօ տէմիր եօլունտան աչա-
ղըեա էնտիկինտէ , տօղրուճա քէնտի օթէլինէ կիտէճէք տիր ,
էլպէթթէ գաթաըը թէրք իտէր իթմէզ , բարասընը ալմագ ի-
չին պանգաեա կիթմէկեէճէք տիր , Հէմտէ էլլի միլեօն ֆրանգ՝

էլլի պին ֆրանգ կիպի սուհուլէթլէ կէօթիւրիւլէմէդ։ – Ումու-
մուն գապուլ օլունապիլէճէկի պիր օթէլտե, օ գատար ճէսիմ
մէպլաղը հըթղ իթմէք տե, քեալը ագիլ տէյիլ տիր։ – Իմոի,
օթէլինտե եէրլէշտիքտէն սօնրա ձՕն Մ'օրթիմէրին պիր մէքթու-
պույլա ֆրանսա պանգասը միւտիրինէ խապէր վէրիլմիշ օլան
թէչէպպիւսիւ իճրա իտէճէկի թապիի տիր։

« Հիսապ վէ թախմինիմէ կէօրէ, էթիէն Գէրօ՝ Թուլօնտա
պէնիմ րաքիպ օլտուղում գաթարա, եանի սաաթ օն պուչուգ
գաթարընա պինէճէք տիր։

« Գալկիւթատա էչեասընը կէօրտիւմ. պու էշեա՝ չօգ օլ-
մատըղընտան, սէյեահաթընը կէճիքտիրմէէճ սէպէպ օլամազ։
Գունունչա պէրապէր, նէ՛ գատար սիւրաթլէ իշ կէօրսէ, էրինէ
էօյլէտէն էվվէլ օթէլէ կէլէմէդ։ – Ինտան սօնրա էլպիսէ թէպ-
տիլի վէ թատմ իթմէք կիպի մուամէլաթ իչին տախի վագըթ
կէչիրէճէք օլտուղունտան, պանգաեա կիտէմէէճէք տիր։
չիւնքի պանգա՝ սաաթ իչտէ գաբանըը, կիթսէ պիլէ, իրթէ-
սի կիւն կէլմէսի քէնտիսինէ իխթար օլունաճագ տըր, իմոի,
պէն տե պու արատա իշ պիլէ կէօրէճէէիմ։

« Անճագ էվվէլճէ անլամագ իսթէրիմ քի, մէրգում հան-
կը կիւն Բարիսէ մուվասըլէթ իտէճէք տիր։

« Բէք իհթիմալ տըր քի, Օթէլ տէղ Լենատէ քէնտիսինէ
մախսուս պիր տայիրէ ալըգօնուլմասը իչին՝ Թուլօնտան եախօտ
Մարսիլեատան թէլէկրաֆ չէքէճէք տիր։

« Գու սուրէթլէ պիր ազ մահիրանէ հարէքէթ իթմէքլէ,
արզու իթտիկիմ մալիումաթը իսթիհսալ իտէպիլիրիմ։ »

Իրթէսի կիւն, ալէսասպահ Աբնօլտ եաթագընտան գալ-
գըպ, աճէլէթէն էլպիսէսինի կիսինտի, վէ Գալկիւթատան կէ-
թիրմիչ օլտուղու քեաղըտ բաքէթինի ալարագ, պու բաքէթի
սէօքտիւ, վէ ձՕ Մ'ըննէէ ը ը-էէսէ լէվհասընը հավի պիր
մէքթուպ քեաղըտըյլա պիր մահֆազա չըգարըպ, մէչհուր պիր
գալագաղան միսիլլու էֆէնտիի սապըգընըն էլեաղըսընա թագ-
լիտէն, աթիտէքի սաթըրլարը թահրիր էյլէտի։

« Ազիզիմ վէ միւհթէրէմ միւշֆէրիմ,

« Օպօգտա վէ Բօրսայիտտէ տուրաճաղընըզտան, բէք իհ-

« թիմալ տըր քի հէնուզ Բարիսէ վասըլ օլմամըշսընըզ տըր։
« Գունունչա պէրապէր, հէմչէհրիլէրինիզտէն պիր զաթըն ֆը-
« բանսաեա սէյեահաթընտան պիլ իսթիֆատէ, եօլճուլուղու-
« նուզուն սէլամէթլէ վուգու պուլտուղունու, վէ սալիմէն մու-
« վասլէթինիզի թարաֆընըզտան թէէմինէն խապէր ալտըղըմ
« տա մէՁՇուն օլաճաղըմը արզ վէ պէեան իթմէքտ մագսէտի
« եէկեանէսիլէ իշպու մէքթուպուն իրսալինի այնի ֆըրսաթ
« ատտ իթտիմ։

« Լվվէլճէ տախի պահս իթմիչ օլտուղում վէճճէ, պիր
« գաչ այա գատար Լօնտրաեա կէլէճէկիմտէն, չիւպհէսիզ օ-
« բտան տախի Բարիսէ մուվասըլէթ, վէ սիզին իլէ թօգա-
« լաչմագլա, մահզուզիէթի ազիմէ հիսս իտէճէէիմ։

« Ազիզ վէ միւհթէրէմ տօսթում, պու միւնասիպէթլէ
« հիսսիեաթը ուպուտիեէթքեարանէմէ իթիմատընըզը թէմէննի
« իլէ գալըրըմ

Մուխլիսինիզ
ՁՕՆ Մ'ՕՐԹԻՄԷՐ

Ապնօլտ՝ իշպու մէքթուպու եազտըգտան սօնրա, իլք սա-
թըրընտան սօն սաթըրընա գատար քէմալը տիգգաթլէ օգու-
տու, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Գունատա հիչ պիր թէհլիքէ եօգ տուր։ Լթիէն Գէրօ-
նուն սապահտան պէրու Բարիսէ պուլունտուղու ֆարզ օլուն-
սա պիլէ, քի պու իհթիմալտէն տէյիլ տիր, սապըգ էֆէնտի-
մին իշպու թէչէպպիւսիւնիւ թապիի պուլաճաղը տէրքեար
տըր։ Գիլաքիս, էկեր հէնուզ վասըլ օլմամըշ իսե, արզու իթ-
տիկիմ մալիումաթը պա՛ա իրսալ իտէպիլիրիմ։ իշպու մէքթուպու պանա ի-
եատէ օլունաճագ տըր, տէտի։

Մուախխարէն քեաղըտը տիւրիւպ, մահֆազա տէրունինէ
հըթղ իթտիքտէն սօնրա, սարէսինի եազտը։

Գատէհու թէքրար ինկիլիզ գըեաֆէթինէ կիրիպ, Գոմար-
չէ պուլվարընա նազըր գարուտան տիչարը չըգտը, վէ պիր ա-
բատաեա բաքիպէն, Գոմարթէն սօգաղընա կիթտի։ Օրատա
պիր համալ պուլուպ, քէնտիսի արապատան էնմէքսիզին հա-
մալը չաղըրթտը, վէ մէքթուպու վէրէրէք,

— Շու մէքթուպու կէօթիւրի՛ւրմիւսիւնիւզ, տէյի սիւալ իթտի։

Համալ. – Էվվէթ, միլօրտ, ֆագաթ նէ՞րէեե կէօթիւրիւ-լէճէք տիր։

— Ժուպէր սօգաղընտա, Օթել տէզ Լընտէ։

— Անլատըմ։

— Օրատա միւհթէրէմ սըր Լթիւէն Գէրօ տէյի սիւալ ի-տէրսինիզ։ Զաթէն ատրէսի՝ մէքթուպուն մահֆազասը իւղէ-րինտէ եազըլմըշ տըր։

— Կէօրիւէօրում։

— Իչպու մէքթուպու շախսէն քէնտիսինէ թէալիմ իթմէ-լիսինիզ։

— Էկէրչի արատըղըմըզ զաթ տիշարը չըգմըշ օլուրսա, մէքթուպու կէրի՛ մի կէթիրէեիմ։

— Էվվէթ։

— Ֆագաթ նէ՞րէեե։

— Շու գարչըմըզտաքի գահվէխանէյէ։

Արնօլտ՝ պու սէօզիւ սէօյլէտիկի սըրաստա, պուլվարըն տի-կէր թարաֆընտա պիր գահվէխանէ կէօսթէրիւէօրտու։

— Անլատըմ, էֆէնտիմ, կիտիւէօրում, տէյի համալ ճէ-վապ վէրտի, վէ կիտէճէկի զէման, Արնօլտ՝ մէրգումու տուր-տուրուպ,

— Էկէր միւհթէրէմ սըր Լթիւէն Գէրօ հէնուզ սէյհա-հաթտան օթէլէ կէլմէմիշ իսէ, հա՛նկը կիւն կէլէճէկինի սի-ւալ վէ թահգըգ իտին, տէտի։

— Գու պապատ սիզ միւսթէրիհ օլուն, միլօրտ։ Գէնտէնիզ վազիֆէմի վիճտանէն իճրա իտէրիմ։

Գու սուրէթլէ համալ կիթտի, վէ պիր ազ սօնրա, մէք-թուպը մէգքիւր էլինտէ օլարագ ավտէթլէ, իչար օլունան գահվէխանէյէ տօղրու իլէրլէտի, վէ Արնօլտու պուլտուղունա-տա, մէրգումուն իրատը սիւալինէ վագըթի ապրագմատարագ։

— Մի՛սիւ, իչիմէ մէքթուպունուզ... հէր քիմէ թէալիմ իտէճէք իտիմ իսէ, հէնուզ կէլմէմիշ տիր, տէյի պէհան իչ-լէտի։

— Եագընտա մուվասըլէթ իտէճէ՛ք մի իմիշ։

— Էվվէթ, միլօրտ, համթա քէնտիսինէ մախսուս պիր տայիրէ հազըր իտիլմէսի իչին Մարսիլեատան օթէլ իտարէսինէ պիր թէլէկրաֆ չէքմիշ։

— Ֆէնտիսի հա՛նկը կիւն կէլէճէք իտիշ։

— Եարըն։

— Սաաթընը տա իսապէր ալտընը՞ղ մը։

— Իա՛յր, միլօրտ, զալիպա սաաթընը թէլէկրաֆնամէտէ իչար իթմէմիշ տիր։

— Բէք էյի, բէք էյի։

Արնօլտ՝ մէքթուպու սագլատը, վէ համալըն իւճրէթինի թէէտիւէ իլէ եօլա գօյտուգտան սօնրա, պիրա չիչէսինի պօ-շալթարագ, քէնտի քէնտիւէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Եարըն, մալիւմ օլմահան պիր սաաթտա մուվասըլէթ իտէճէք տիր. պէքի պու կիւն Մարսիլեատան սաաթ իքիտէ հարէքէթ իտէն էքսբրէս գաթարընա պինէճէք տիր։ Ո հալտէ եարըն էօյլէն վագթը Բարիս ըսթասիօնունա մուվասըլէթ իտէ-ճէք իսէ տէ, էչեասընըն կէօմրիւք մուամէլաթը սէպեպիյլէ, սաաթ պիր պուչուգտան էվվէլ օթէլէ վասըլ օլամահաճագ, վէ պինապէրին պանգաեա կիթմէկէ վագթը գալմահաճագ տըր։ – Գունտան գաթինազար, սապահըն սաաթ օնու եէրինէ էօյլէնտէ ըսթասիօնա եէթիչսէ պիլէ, պանգանըն նիղամինամէ-սի ահքամընճա, անինտէ մուամէլէ իճրասը գասիլ օլամա-տըղընտան, երինէ միւեօնլարընա միւթեաարըզի օլմահա վագընթ պուլամահաճագ տըր։

«Գու ճիւմլէ իլէ իհթիեաճը էլտէն պըրագմամագ, վէ հէր շէյի էվվէլճէ տիւշինմէք լազըմ տըր։»

Պինապէրին Արնօլտ՝ գահվէխանէյին պիր կարսօնունու ճէլպ պիրլէ, քեաղըտ, գալէմ, միւրէքքէպ վէ մէօհիւր մուամա-խաթէտի։

Կարսօն, իսթէնիլէն շէյլէրի վէ պագը մէքթուպ մահֆա-զասը իլէ եանմընշ քիւչիւք պիր մում կէթիրտի։

Արնօլտ՝ մահֆազալարտան պիրինի ալըպ, մէքթուպ գա-բամահա մախսուս օլան զամղը թարաֆընը գալտըրտը, վէ Մինթիգօտան սաաթն ալմըշ օլտուղու քիւչիւք միտալէտաեը եէ-լէկինին ճէպինտէն չըգարըպ, մէօհիւր մուամունուն ուճունու

Հանար մուսա եագլաչտըրտը, վէ պունուն էրիտիկինի կէօրտիւկիւնէ, մահֆազանըն տէյիրմի ուճունա պիր տամլա ադըթտը, վէ միտալեաեը տա պու տամլաեա պասմասընտա, միտալեա անինտէ եէրլէշտի։

Պատէհու մահֆազանըն գալտըրըլմըշ օլան թարաֆընը էնտիրիպ գաբատը, վէ սահլընա պագարագ, սուրէս եէրինէ մահֆազանըն իւղէրինէ ՍԱԱԹ Օն քէլիմէլէրինի թահրիր էլ-լէտի։

26

Պու մուամէլաթտան սօնրա, պիրինճի մահֆազաեը տահա պիւեիւք պիր մահֆազա տէրունինէ վազ իլէ, պունուտա մաղպութճա վէ մէօհիւր իլէ գաբատըգտան, վէ բարմաղընտաքի եիւղիւք իլէ իւղէրինէ պասատըգտան սօնրա, էլինէ ալտը, վէ պու սուրէթլէ, տէրունինտէ միտալեա պուլունտուղունուն անլաշըլամաեաճաղընա թէէմին օլարագ, սուրէս օլմագ իւզրէ։

ՄԻՀԻՐ ՍԱՕԹ ՎԻ ՄԻՀԻՐ ԹՐԻԼՊԻ

Լէթիր սօգաղը Ն. 19.

քէլիմէլէրինի եազտը։

Մուահազարէն, գահվէխանէնին մասրաֆընը էօտէնիպ, տիշարը չըգտը, վէ արապասընա պինէրէք, Րօչ Շուար պուլվարընա կիթտի։

Մէրգում, թէպտիլ գըեաֆէթթ օլմասը վէ թանըյմազ պիր հալտէ պուլունմասըյլա պէրապէր, պիղղաթ իլէ Ինկիլիզին իգամէթկեահընա կիթմէք իսթէմէտիկինտէն, տիկէր պիր համալ արամագլա, պիսաուհուլէ պուլտու, վէ պէշ տագըգատան մէքթուպը մէզբիւրուն մահէլլինէ վասըլ օլաճաղընա էմին օլարագ, թէքրար արապասընա բաքիպէն, Պասթիյլ մէյտանընա կիթտի, վէ պիր պիրահանէնէ ազիմէթլէ, պիր ազ

գարնընը տօեուրտու, վէ Իլաս Բօայեալտա իլէ ավինէօյլէ պուլուչաճաղը մուապինէն սահաթա գատար օրատա պէքլէտի։

Ուիլ Սգօթ, կիւնտէ, սապահ վէ ագշամ աթըն եէմինի վիրմէք իւզրէ, իլէ սահաթ գատար խանէօյնտէն զայպուպէթ իտիպ, Թրիլպի իսէ, Արնօլտ Տէավինեընըն տավէթինէ իճապէթ իթմէկէ հազըր պուլունմագ իւզրէ տայիմա խանէյի մէզբիւրտէ պէքլէր իտի, վէ պէօյլէ պիր խապէր վիրուտինտէ, անինտէ Թրիլպինին՝ Սգօթտուն կիթմիշ օլտուղու ախբրա ադիմէթլէ, քէյֆիեէթի թէպլիղ իթմէսի, պու իլէ արգատաչ արասընտա գարարլաշտըրըլմըշ իտի։

Իմտի, Արնօլտուն մէքթուպունու համիլ օլան համալ լէբիք սօգաղընա մուվասըլէթինտէ, գաբուճու,

—Միսիս Թրիլպի՝ ներտիվէնին թա իւսթ գաթընտա տըր. Նիւմէրօսու 7 տիր, տէտի։

Պիր գաչ տագըգա սօնրա, Թրիլպի, Արնօլտուն մէքթուպու մահֆազասընը աչարագ, միտալեաեը վէ ---ի ե եազըլմըշ օլտուղունու, վէ պինապէրին զայպ իտէճէք վագըթ պուլունմատըղընը անլատը, վէ քէմալը սիւրաթլէ արգատաչընըն կիթմիշ օլտուղու մահէլլէ ադիմէթլէ, քէյֆիեէթի խապէր վէրտի։

Էօյլէնտէն պէշ տագըգա էվվել պու իլէ չերիքէը, Իլաս Բօայեալ թարաֆլարընտա գօլ գօլա կէզմէքտէլէր իլէն, թամ էօյլէն վագթը, Արնօլտու ուզագտան կէօրիւպ գարշըլատըլար։

Ուիլ. – Եէնի պիր խանէրինիզ մի վար տըր։

Արնօլտ. – Միղի պուրատա ճէլպ իթտիկիմ հալտէ, էլպէթթէ սիզէ պիլտիրէճէք եէնի պիր խապէրիմ վար տըր։

— Իմրլէրինիզ նէ՞ տիր։

— Եարըն թամ էօյլէն վագթը, Թրիլպի, քէնտիսինէ իշար իթտիկիմ գրեաֆէթտէ պուլվարըն վէ Թօմարթէն սօգաղընըն քէօշէսինտէ պուլունմալը տըր։ Պէնտէ օրատա օլաճաղըմ, ֆագաթ էվվելճէ պէն քէնտիսինէ կիթմէտիքճէ, պէնիմլէ լագըրտը իթմէմէլի տիր։ – Պէլքի օրատա ուզուն միւտտէթ պէքլէմէք լազըմ կէլէճէկինտէն, սապրը էյտէն պրագմամալը տըր։

Թրիլպի. – Թամ վագըթտա օրատա պուլունուրում, վէ սալա սապրըսըզլըգ կէօսթէրմէմ։

Արնօլտ . – (Սգօթա խիթապէն .) Սէն՝ Ֆիլիբ Օկիւսթ մա-հէլլէսինատէքի ախբրը ասլա թէրք իթմէնէսին, Թամ էօյլէնատ , պէյկիր արապատա գօչուլու օլմալը , վէ սէն տէ արապաճը գրեաֆէթինատէ պուլունմալըսըն : Հարէքէթ վագթը կէլիրսէ , Թրիլպի սանա խապէր վէրիր :

— Իէք էյի :

— Ֆիր գաչ մէթրօ պօեունատա ինճէ վէ գավի պիր իր իլէ , քէզալիք գավի վէ պիւհիւճէք պիր իրէքլի մէնտիլ տախի թէ-տարիք իթմէք լազըմ տըր : Իրի վէ մէնտիլի , արապաներն սան-տրըզնատա սագլարմալըսընըզ :

Սգօթ . – Պունլարը սաթըն ալըրըզ : Էմրէրինիզ հէր պու գատար մը տըր :

Արնօլտ . – Էվվէթ , հէր պու գատար տըր : – Պէն սիզէ , Ներսիքներ թէչէպպիւսիւմիւզտէն էվվէլ վէ Ներսիքներ տա սօնրա իթա իթմէք իւզրէ եիկիրմի պին ֆրանգ վատ իթմիչիմ տիր : – Պիրինճի օն պին ֆրանգը իսթէրսէնիզ չիմտի էօտէէէիմ :

Իրի արդատաչլար պիրիպիրինէ պագըշըզ , պու թէքլիֆի գապուլ իթմէտիրլէրինի իչարէթլէ անլաթտըլար :

Արնօլտ . – (Թէաճճիւպանէ .) Ըՙտտա մի խոխեօրսունուզ :

— Խա՛յր , բէտտա իթմէեօրուզ , թէէնիր խոխեօրուզ :

— Նիՙչին :

— Զիւնքի սիզէ էմնիյէթի քեամիլէմիզ վար տըր , վէ թէքմիլ ադչէնի թօրտան ալմագ իսթէեօրուզ : Պունատան պաշ-գա , ճեպհէրիմիզէ ադչէ պուլունտուղու հալտէ , իչ կէօր-տիւկիւմիւզէ գիւեատէ էսէճ խոէրիզ :

— Իէք էյի , էօյլէ իսէ եարըն ալըն : – Մխատլէա հաՙն-կընըզտա տըր :

Թրիլպի . – Մէքթուպունուզու պէն ալտըզըմ իչին , պէն-տէ տիր :

— Ենինէ պանա վէրին :

— Ալըն :

Արնօլտ՝ մէգքիւր միտալէատը ճէպինէ վազ իթմէքտէն սօնրա , հէնթատէն Սգօթա խիթապէյէ ,

— Բարք-Սէն-Մօրու պիլիճօրմուտուն , տէտի :

— Գիլմէքտէ սէօղ միւ , պիր հէմճէհրիմի կէօրմէք իւզրէ իւչ տէօրթ տէֆա կիթմիչ վէ հէր թարաֆընը կէզմիչիմ տիր : Շէօյլէ քի , պու կիւն կէօղէրիմ դարալը օլարադ կիթմէմ , պուլապիլիրիմ : Արապաէը Բարդ-Սէն-Մօրա՞ մը կէօթիւրէճէ-եիմ :

— Էվվէթ :

— Պու պապատ սայիր մալիւմաթա իհթիեաճըմ գալմատը :

— Ավընիւ տը լՙէգօեու տա պիլի՞եօրմուտուն :

— Իէք ալէտա պիլիրիմ :

— Իմտի , արապաէը Բարդտան օրատա կէօթիւրէճէքսին : Պունատան պաշգա պիր տիւճէճէիմ գալմատը , եարըն կէօրիւ-չիւրիւզ :

Պու սուրէթլէ Սգօթ վէ Թրիլպի վէ Արնօլտ պիրիպիրին-տէն այրըլարլար :

Արնօլտ՝ ավէնէսինի թէրք իթտիքտէն սօնրա , պիր պաղար եէրինէ կիտէրէք , պաղը ուզադ թէֆէք էչտա սաթըն ալտը , վէ պատէհու Գօմորչէ պուլվարընատան քէօչկինէ ավտէթէչէ , ադչամա գատար տիչտրը չըգմատը , վէ ադչամ օլտուղունտա , հէր վագթթի դրեաֆէթինէ կիրիպ թատամ իթմէկէ կիթտի :

Իրթէսի սապահ , պաղըր վէ սիւրի պիր հավա՝ թէքմիլ Բա-րիսի գարլամըշ օլուպ , օրթալըգ հէմեն գարանլըգ իտի :

Գալտըրըմսար՝ պիւհիւք չէհիրլէրին չայհանը թէէսսիւֆ պիր իմթիհազը տըր կիտի , գամը պիր չամուր իլէ դարլը օ-լուպ , պաօրլտրըղը անտէ գաեբնօրլար իտի :

Եաղմուր եաղմանագլա պէրապէր , ֆէնա պիր նէմիկ վար իտի , վէ չինին տամչալտրը՝ պուլվարտաքի վէ պաղչէլէրտէքի աղաճլարընն տալտարընատան սարգըմագտա իտի :

Սապահընն թա նէտհօնտէն , Արնօլտ , իգամէթկեահընընն գանատլարընը աչըպ , թարիֆ իթտիկիմիզ աՙվալը հավաեը կէօղիւ իլէ կէօրտիւ , վէ քէնտի քէնտինէ ,

— Իչիթ , թամ պանա մնհասուս պիր հավա . . . էկէր պու հավա ադչամա գատար տէվամ իտէր իսէ , նէ՛ գատար պահ-թիեար օլաճաղըմ . . . պահթրմ պանա եավէր օլուեօր . . . է-կէր պու կիւն մուվաֆֆագ օլար իսէմ , եարըն տիւնեանընըն հիւքմատարլարընատան պիրի սաեբլաճաղըմ , տէտի :

Պիր սաաթ սօնրա , Թուրնէլ սօգաղընատա 36 նիւմէրօլու

խանէնին գարշըբնաւ պուլունան քիմնէլէր, իւնիֆօրմալը պիր զապթիէնին՝ շարգասբլլա եիւզիւնիւն եօգարը ճիհէթի կիզլէնմիշ օլարագ, մէզբիւր խանէտէն տիշարը չըգտըղները կէօտիւլէր։

Ասպահատան պէրու Բարիսի իհաթա իտէն գաթը սիս տաղըլմաեա պայչամըշ իտի. Ֆագաթ, պունուն տագրլմասը, կիւնէչին դիեալարը սաեէսինտէ տէյիլ իտի. դիրա էլան կիւնէչ՝ պուլութի արգասբնաա կիզլէնմիշ օլուպ, սիճիմ՝ կիպի պիր եաղմուր տախի եաղմաեա պայչամըշ իտի։

Գալկիւթա պանքէրինին սապրդ քեսթիի օլուպու չիւրհէսիզ օգուեանլարըմդրդա անլայընըշ օլան զապթիէնէ նէֆէրի՝ Թուրնէլ սօգապընան Ամն-Գլօա սօգապընա գաասր կիթտի, վէ անտէն պուլվարա սարար։

Օլ էանտէ, օրտանան Գասթիլլ-Մասլէն խասթիբնա իչլէկէն օմնիպուս արապասը կէչմէգտէ օլուպ, Արնօլտ պուսրապաեա սթֆը նագար իլէ, պունուն իւղէրինտէքի ՏՕԼՄՈՆ ՏՈՒՐ քէլիմէօնին օգուտու իսէ տէ, անճագ այի գամ տօլու օլուպ, իսթի գաթընտա եապընըդ իչի քիչի օֆուրտուդլարընտան, անինտէ արապանըն արգասընտան գօշտու, վէ իսթի գաթա չըգըպ, պիրը իթտիկիմիդ իչի քիչինին արա թարաֆընտա օֆուրտու։

Մէրգուման իչի եօլճուլար կէօրիւչիւեօրլարիտի։ Պունլարտան պիրի թագրիպա երկիրմի պէշ վէ տիկէրի օն պէշ եապընտա օլուպ, քիւչիւկ միտալեաճըլըդ իտէն Մխիթգօ իտի. արգասաշընըն քիմ օլտուդունու տա եագընտա օգուեանլարըմդրդա պիլտիրէճէնիդ։

Մխիթգօ. – (Արգասաշընա.) Տիմէք քի գաթիէն էվլէնէճէքսին։

Արգասաշը. – Էվվէթ, հէնուդ կէնճ տէյիլմիսիմ... երկիրմի պէշ եապընտաեըմ, Ֆագաթ պէքտարճա կէչիրտիկիմ էօմիւրտէն չիմտիտէն օտանտըմ։ – Սայիրլէրին էյլէնտիկի չէյլէրտէն պէն սըգըլըեօրում։ Պիթիւն արդում՝ Ֆամիլեա վէ չօլուդ չօճուդ սահիպի օլմագտան իպարէթի տիր, վէ զանն իտիեօրում քի, էվլէնիրսէմ, չիմտիքի հալիտէն օն գաթ պիեատէ պախթիեար օլաճաղըմ։

27

Սախթէ զապթիէնէ նէֆէրի՝ Մխիթգօնուն աէսինի իչիթտիկինտէ, մէզբիւր աէսի պաչգա պիր մահէլլտէ իչիթմիշ օլտուդունու խասթըրլատըդ սարարլըը, վէ մէրդումլարըն միւքեալէմէսինէ դուչագ վէրտի։

Միւքեալէմէյի վագըա չէօլլէ տէվամ իթտի.

— Հասբլը էվվէնմէնէ գարար վէրմիշսին... Ֆագաթ քիմի ալըեօրսուն։

— Ադրապանտան օլան պիր գըզ իլէ էվլէնիեօրում։

— Ադրապանտան օլան գըզ քիմ օլուեօր։

— Զիչէքճիլիք իտէն Վիկթօրին Գէօրտու պիլմէեօրմուսուն։

— Հա՛, անլատըմ. Վիկթօրին Նամուսլու գըզ ատըր։

— Գէն տէ էօյլէ զանն իտէրիմ. հէմտէ կիւզել էվ մօպիլեասընա մալիք օլմագտա պէրապեր, Թատարրուֆլա պիր մըգատար ագչէ տախի Թօբլամըշ ատըր։ Գէն տէ օլտուգճա Թատարրուֆլա իթմիչիմ տիր, վէ քէնտիսի կիպի չալըշգանըմ։ Եու հալտէ, ումարըմ քի, իչիմիզտէ մէտուտ օլապիլէճէկտիզ։

— Տիւեիւնիւնիւզ եագըն մը ատըր։

— Օն պէշ կիւնտէն իճբա օլունաճագ ատըր։ Հիւքիւմէթճէ մուամէլէմիզտէ, պէլէտիեէ միւտիրինտէն զայըի մուամիհինիմիզ, վէ քիչիտճէ մուամէլէմիզտէ տէ, պաշ բաշտատան զայըի վէքիլիմիզ պուլունմատըճագ ատըր։ Գու Թէրթիպ բէք կիւզել օլաճագ, վէ ումարըմ քի Թէքմիլ Ֆամիլեամըզ տիւեիւնիւմիզտէ հագըր պուլունաճագ ատըր։

Մխիթգօ. (Եու պհէլի կէօրիւնէրէք.) – Թէքմիլ Ֆամիլեա՞նըզ մը։

— Էվվէթ, նէչին կէլմէսինլէր։

— Գանքէրին կէլմէսինի տէ մէմնուն իտէրսինիզ։

— Տայըմ Մ. Վէրնէ՞ր մի. տիկէրլէրինին կէլէճէկլինի մէմնուն իչիտիկիմ գաասր, անըն տախի կէլէճէկլինի մէմնուն իտէրիմ։

Ալնօլա՝ պանքէրի մէրգումուն իսմինին թէլէֆֆիւղ իսիլ-տիկինի իչիմտիկինաէ, թէբրար սարսըլարագ, տիգդաթը ար-թըրար։

Մխթիգօ. – Տօսթում, սէնին պու պապաէ իւմիտվար օլ-մադըդընա պիր չէյ ատէմէմ, ֆագաթ չօգ տէֆա մէմնուլ օ-լունսուղու կիպի նէմիճէ հասըլ օլմազ։ Սէն նամուսու պիր կէնճին, պունա քիմնէ չիսպէ իտէմէդ։ Ֆագաթ նիհաեէթ իշճի սընըֆընատանըն։ Մ. Վէրիէր տէ պիւեիւք պիր պանքէր օղուզ, ամէլարը, արապալարը, խըզմէթքեարլարը, վէլհասըլ պիւեիւք տէպտէպէ վէ սալթանամէը վար տըր։ Բէնտնի կի-պի քիւրէք իլէ ալթունըզարա մալիք օլանդար՝ պիդիմ կիպի քիւչիւք ատէմիլերէ էհէմմիեէթ վէրմէդիղէր, անլաեօրմուսուն, տօսթում էօժէն Լուաղօ։

Իսմի էօժէն Լուաղօ օլտուղունու իչիմտիկիմիզ կէնճ չէյ-լէ ճէվապ վէրտի.

— Տայըմ Վէրիէրին պիր ազ ղուրուիեէթլի քիմնէ օլ-տուղունու պէն տէ թաատիզ իտէրիմ. Ֆագաթ անըն դըզը՝ էլմաս կիպի պիր մախլուգ տուր, վէ բէտէրի տիւեիւնիւմէ կէլ-մէք իսթէմէէ պիլէ, անը կէթիրէճէք տիր։ Բէտէրի՝ դըզընա տայիմա իթաաթ իտէր։

— Մաամուաղէլ Անժէլիքէ՞ մի։

— Էվվէթ։

— Անժէլիք պուլունմազ պիր մախլուգ տուր... ախլէա-դը՝ բէտէրինին ախլէադընա պէնղէմէզ, վէ զանն իտէրսին քի, կիւնիւն պիրինէ պիւեիւք իրատլարա միւթէասիրլիֆ օլաճագ դըզ քէնտիի տէյիլ տիր... ատէթա դայմագ տըր... ագ-բաբա վէ թէալլուդաթը՝ ղէնկին եախօա ֆագիր օլսուն, պու խուսուսա ասլա էհէմմիեէթ վիրմէեիպ, անլէրի սեվէր։ Բէնտի գալպինի բէք էյի պիլիրիմ։

— Պու ճիհէթի եալընըզ սէն տէյիլ, պէն տէ պիլիրիմ։

Էօժէն Լուաղօ. – (Թէաճճուպանէ.) Սէ՞ն մի։

Մխթիգօ. – Էվվէթ... պէն... պու ճիհէթի պէնտէ թաղտիր իթմիչիմ տիր։ Հէր կիւնդի կիպի Մօնմարթը թէբէ-լէրինտէ միտալեա ասթարքէն, արապասընըն աթլարընտան պիրի պէնի եէրէ տիւչիւրտիւ. Ֆագաթ գապահաթ պէնիմ ի-

տի։ Պուննունլա պէրապէր, պանա հիչ պիր ֆէնալըղը մուճիպ օլմաեըդ, եալընըզ անլըմտա փուչիք պիր ճէրիհա հասըլ իթմտի... Լաքին օ էլմաս վէ գայմագ կիպի դըզ՝ պանա աճըեարագ, ինսանիեէթինի իպրագ իթմտի։ Պու սըրատա սէնին հագդընտա տախի պահա իթմտիք։

— Անժէլիք իլէ՞ մի։

— Էվվէթ, սէնին վէ անըն թէյղէսի օլան չամաչըրճը Բէրրօ գատըն իւզէրինէ տէ կէօրիչտիք... Տօսթում, ատնա պիր չէյ սէօյլէեի՞մ մի. էկէր պու գատար ատէմլէր բէտտի իզ-տիվաճընտա հագըր պուլունմագ իսթէրլէր իսէ, պէլէտիեէ տայիրէսիյլէ քիլիսէնին պօշ գալմաեաճագլարընա իֆֆիթիսար ի-տէպիլիրսին։ Էվվէթ, էվվէթ, միւճէլլիտ միւսիւ Էօժէն Լուա-ղօ իլէ չիչէքճի մատմուազէլ Պէրօնուն տիւեիւնէլէրի պիեաֆէ-թինտէ միլիօն սահիպլէրի հաղըր պուլունաճագլար տըր. տօղ-բուսու գըսագանըլաճագ հալ... լաքին աիւեիւնիւնիւզ նէ՞բէտէ իճրա օլունաճագ տըր։

— Հէնուզ պէն տէ պիլմէմ։

— Աճայի՛պ, օլ պապաէ պիր ֆիքրին եօ՞ղ մու տուր։

— Պիր ֆիքրիմ վար տըր։

— Նէ՞ տիր։

— Սէն-Մանտէեէ կիթմէք ֆիքրինտէեիմ... Վէնսան օր-մանը օրաեա եագըն օլտուղունտան, ճիւղի պիր պիեաֆէթ թէրթիպինէ բէք միւսայիտ տիր։

— Տիմէք օլուր քի, ֆամիլեաճա պիր էյլէնճէ թէրթիպի թաատավուրունտասընըզ։

— Էվվէթ։

— Էյ պու պիեաֆէթ նէ՞ վագըթ վէրիլէճէք տիր։

— Կէլէճէք հաֆթանընըն ճումաեա իրթէսի կիւնիւ։

— Պարի պու կիւնդի կիպի պիր հավաեա թէաատիւֆ ի-տիլմէեէ իտի։

— Ումարըմ քի կիւզել պիր հավամըզ օլուր։

Պու միւքալէմէ պիր միւատէթ տահա տէվամ իթմտի, վէ պու սըրատա միւճէլլիտ՝ Մխթիգօեու տախի տիւեիւնիւնէ տավէթ, վէ օ տախի, պիր ազ թէրէատիւատէն սօնրա տավէ-թի վագըտաը գապուլ իլէմտի։ Պատէհու, օճինպուս արապա-

ար Մօնմարթր մահէլէսինէ վասըլ օլտուղունտան , մէրգուման իչի տօսմըշար աչադը էնտիլէր : Միւքեալէմէյի մէղքիւրէտէն պիր քէլիմէ պիլէ դաչըրմըշ օլմահան Արնօլտ Տէմիւնէը՝ կէնճ միւճէլլիսին նիչանլըսըներն իտի տէ Պէյ օլտուղունտան տօլաէը թէաճճիւպտէ դալարադ , արադա եօլունա տէվամ իթտիկի ոըրտտա , մէրգումըր Փօպուր Մօնմարթր ռօգաղընա ատարդ-լարընա տիդդաթ իթտի :

Հավա՝ հալէտ այնի հալտէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ , սի-ճիմ կիպի եաղմուր եաղընօրտու :

Օճիսպուս արտադաը՝ նօգիտի մուվասըլէթինէ եագլաշ-տըղընտա , սախթէ զադթինէ տախի աչադընա էնէրէք , Գօ-մարթէն ռօգաղընա կիրիպ , սադ թարաֆա տօղրու իլէրլէտի :

Մէրգում , ժուպէր նամ ռօգադ քէօչէսինէ կիթմէք իւզ-րէ իչէն , էթրաֆընա ախթը նադար իլէ , պիր էվին արադա գաւուսու ալթընտա , ուզուն վէ սիեահ պիր բալթօեա սա-րըլմըշ պիր ատէմ կէօրտիւ քի , եաղմուրտան քէնտիսինի մուհաֆիզա իթմէք իւզրէ օրտեա իլթիճա իթմիշ իտուկի զանն օլունուեօրտու :

Գու ատէմ , բալթօսունուն եադասընը գուլագլարընա գա-տար չըգարմըշ , վէ կէօղիւնէ պիր մավի կէօղիւք թագմըշ իտի :

Իչի գաապն իլէ պիր չօճուգ տախի , եօլլարընա տէվամ իթմէք իւզրէ եաղմուրուն քէսիլմէսինէ պէքլէեօրլար կիպի կէօրիւեօրլար իտի. հալ պու քի եաղմուր՝ կիթտիքճէ չիտտէթ քէսպ իթմէքտէ իտի :

Սախթէ զադթինէ տախի , պունըար կիպի , եաղմուրտան մուհաֆիզա օլունմադ իւզրէ , կէօղիւքլիւ շահապն եանընա եագլաշը , վէ պու ատէմ , մէրգումա չիւրհէլի պիր նադարլա պագտըղընտա , Արնօլտ ,

— Նէ՞ ֆէյնա հավա , տէյիլ մի , տէտի :

Շախտը մէճհուլ՝ Արնօլտուն սէսինի իչիթտիկինտէ , պէլլի-սիղճէ թէպէսսիմ իտէրէք ,

— Լվվէթ , խուսուսիյլէ էկէր նէօպէթճի իսէնիզ , սիղճն իչին պու հավա բէք ֆէյնա տըր , տէյի մուգապէլէ իթտի :

— Լվվէթ , նէօպէթճիսիմ , ֆագաթ եարըմ սահաթա գա-

տար թահամըմը իթմէէէ կիտէճէսիմ . դիրա հէնուզ աճ օլտու-ղումու պէլքի անլահօրսունուզ :

— Գէն տէ սիղճն կիպի աճըմ , վէ էկէրչի պուրալարտա պիր լօգանթա եահօտ դայմագճը տիւքքեանը պուլունա իտի , պիր միգտար թահամ իտէրէք , եաղմուրուն տուրմահընա գահար օրահա պէքլէր իտիմ :

— Դայմագճը տիւքքեանը մը իսթէեօրսունուզ , ժուպէր ռօգաղընտա , Օթէլ տէզ Լինտ գարշըընտա պիր դայմագճը տիւքքեանը վար տըր : Գէն օլ թարաֆա կիտիեօրում . իսթէր-սէնիզ սիղէ եօլու կէօսթէրիրիմ :

— Մէմնուն օլուրում :

— Լօյլէ իսէ , պէնիմ իլէ պիրլիքտէ կէլին :

Գու սուրէթլէ սախթէ զադթինէ , կէօղիւքլիւ շահա իլէ պիրլիքտէ տուրտուգլարը մահէլլէսէն հարէքէթլէ , իչար օլու-նան գայմագճը տիւքքեանընա տօղրու եիւրիւմէկէ պաշլատը-լար :

Ժուպէր ռօգաղընէն քէօչէսինի տէօնէր տէօնմէզ , Արնօլտ՝ ատըմլարընը ագըրլաթմադադ , եավաշ սէտտա իլէ ,

— Տահա վագթը մըզ վար տըր . իքիմիզտէ , պիրիպիրիմի-զի թանըմահօր կիպի տատրանահադ , այրը այրը թահամլարը-մըզը իտէրիզ , վէ օնտան սոնրա սէն , կիտէճէկիմիզ տիւք-քեանտա , էմրէրիմէ պէքլէրսին , տէտի :

Օգուեանլարըմըզճա անլաշըլմըշ օլտուղու չիւպհէսիզ պու-լունան Թրիպպի ,

— Բէք էյի . . . ֆագաթ իշթէ Օթէլ տէզ Լինտ . . . գայ-մագճը տիւքքեանը նէրէտէ տիր , տէյի սիտալ իթտի :

— Գուրալարտա գայմագճը տիւքքեանը եօգ տուր . պիր տաղ էվվէլ սանա ճէվապ վէրմիշ օլմադ իշին խահսէթէն պու եօլտա իֆահէտէ պուլունտում . Գունունլա պէրապէր , իշթէ վիգթօուար ռօգաղը քէօչէսինտէ պիր չարահաճը տիւքքեանը վար տըր . օ պիգիմ իշլիմիզէ կէլիր : – Իմտի , էվվէլճէ սէն կիր վէ պիր մահահտա օթուր : Գիր ադտան տախի պէն կէլիրիմ , վէ տիկէր պիր մահահտա օթուրուրում :

28

Թրիլպի՝ չարապճը տիւքքեանընա կկրիպ, պիր քիչիք մասանըն էօնիւնեէ օթուրտու։ Պիր գաչ սանիյեէ սօնրա տա Արնօլտ իչերի կկրիպ, օ տախի Թրիլպինին պուլունտուղու մահէլլին գարչը ճիհէթինեէ օթուրտու։ Իքիսի տէ, պիրեր միգտար թամամ ըսմարլատըլար։ Օլ էանատէ, սահաթ օն պուչուղու վուրմուչ օլուպ, էկէր էլմաս թաճիրի Լիթիէն Պէրօ իլք կկինիւ տապահը էքսբրէս գաթարընա պինմիչ իտի իսէ, օ տահաթտա Բ. – Լ. – Մ. ըսթանպօնունա էնմէսի թամպիի իտի։ Պիլաքիս, Արնօլտուն թախմինի վէճհէլէ, էկէր թաճիրի մէրգում, ադչամընն սիւրատի գաթարընա բաքիպ օլմուչ իտի իսէ, տահա իչ տահաթա գատար մուվասըլէթ իտէմէղ իտի։

Ետ գատար քի Արնօլտ, օթուրտուղու մահէլլէտէն Օթել տէղ Լինտին գարուտունու այիքտարէն կէօրմէքտէ օլուպ, Լիթիէն Պէրօ՝ տահաթ գաչտա տախի Բարիսէ մուվասըլէթ իթսէ, քէնտիսինին կէօդիւնտէն տավուչամադ իտի։

Արատան խայլի վագըթ կէչմէքտէչ, չարապճընըն չալար տահաթը իքի վուրտու, վէ Արնօլտ՝ քէնտի քէնտինէ,

— Էկէր Լիթիէն Պէրօ՝ տահաթ օնու օն իքի տագըդա կէչէրէք Թուլօն մէվդիյինէ տուրան գաթարա պինմիչ օլտա իտի, չիմտի պուրատա պուլունուր իտի. դիրա պու ֆէնա հավատա արապաճըլար պօչ եէրէ օտադալարատա տօլաչմադըլար։ Իսմի, հէր հալտէ մէրգում, Մարսիլեատա ադչամ էքսբրէսինէ պինմիչ օլմալը, վէ թամ չու էանատէ Բարիսէ կէլմէք իւզրէ պուլունմալը տըր։ Ֆէշֆիլեաթըմ տօդրու չըգաեօր, տէտի, վէ էօյլէյի եարըմ սահաթ կէչէրէք, չարապճը տիւքքեանընընա իթտիկի մասրաֆը էօտէտիքտէն սօնրա, տեատա գալդըտը, վէ Թրիլպիեէ, մանէատատր տուրէմտէ աֆֆը նաղար իթտի։

Եաղմուր պիր ազ տուրմուչ իտի իսէ տէ, պու հալ մու-

վադաթի օլուպ, չինքի ասիւմանընն՝ գարա պուլութլար իլէ գարլը պուլունմասընա պագըլըր իտէ, եագընատա սադանադ եաղմատա պայչատաճադը գանն օլունուտօր իտի։

Մախթէ զապթիեէ՝ տիւքքեանտան չըգտըդտան սօնրա, դիկը իթտիկիմիզ օթել ճիվարլարընտա էնինէ պօեունա տօլաչմատա պայչատը, ֆադաթի օթելի կէօդիւ էօնիւնտէն ատա տա աերբմատօր իտի։

Մէրգումուն կիւճինմիչ օլտուղու զապթիեէ գրէտֆէլթի իճատընճա, նէօպէթճիլիք վազիֆէսինին իչֆա իթմէքտէ իտուկի զանն օլունարադ, էնինէ պօեունա տօլաչմատը, վէ վագըթ վագըթ տուրմատը, քիմսէնին նազարը տըգդաթընը ճէլպէ միատյիտ տէյիլ իտի...

Շունու տա պէեան իտէլիմ քի, Արնօլտ՝ պու եօլտա պէքլէմէքտէն ֆէվգէլատէ սըդըլըպ, իչքիսէ պիր ճէպինտէքի տահաթընա պագտըդը կկալի, կէօդլէրի տէ, պիր եօլճու արապատընը կէօդէթմէքտէն պիր ան իտալի գալմատօրլար իտի։

Նիհատէթի, տահաթ իչի օլտու, հալէտ պէքլէտիկի եօլճու մէյտանա չըգմատըդընտան,

— Տահաթ իչի տիր... չիմտիկէ գատար չօդտան պուրատա պուլունմալը իտի... ճապապա նէ՞ վագը օլտու, տէյի միլահազա իթտի։

Արնօլտ՝ թամ պու միլահազաէը իտէրքէն, պիւտիւք պիր արապանըն Շոսէ տ'Ոնթէն ոզադընտան ժուպեր ոզադը պադընա տօդրու կէլտիկինի կէօրտիւ։

Իչպու արապա՝ իքի րէս քիչիք Ինկիլիզ ամընա գօչուլու օլուպ, սիւրաթլէ հարէքէթի իտիեօրտու, վէ արապանըն իւզէրինտէ մէչին գալը իքի եօլ ատնատըդը պուլունմադատա իտի։

Արնօլտ՝ ադիմ պիր հէյեճան վէ թէէսսիր հիսս իտէրքէ,

— Հէյլէ չիւքիւր, քէնտիսի տիր, կէլիեօր, տէտի, վէ եիւղիւնիւն եօդարքի ճիհէթինի կիդչէմէք իւզրէ, բալթօսունուն եագասընը կէօդէրինէ գատար չըդարտը։

Արապա եօլունա տէվամ իտէրքէ, Օթել տէղ Լինտ գարըչըսնա տուրատու, վէ գարուտա աչըլարագ, միւսինն պիր չըսընատա տուրատու, էլինտէ քիչիք պիր չանթա թուքատուղու հալտէ չէքմինէ, էլինտէ քիչիք պիր չանթա թուքատուղու հալտէ չէ-

վիրվիրչէ արագատան էնտի, վէ իրի նէֆիէր խըղմէթճի թարաֆընտան իսթիդպալ օլունարագ օթէլէ տախիլ օլաու։

Արնօլա՝ Էթիէն Պէրօնու թանըեարագ, կէօղլերի բարլաը, վէ ֆէրահճա նէֆէս ալարագ,

— Փէնահիների եագալաարմ. չիմնի Ֆրանսա պանդասը տայիրէսի գարաուսունա գառար կէօղլերիմնէն քէնահիների առա զոյգ իթմէմէլիեիմ, ուէտի, վէ եագմուր եէնիաէն չիտաէթէլէ եագմանա պաչամըշ օլաուզունտան, պիր չօգ եաեան քիմ սէլէր կիպի, Արնօլա տա պիր խանէնին արագատը դարուսու ալթընա կիրիպ սըզընտը։

Ձօն Մօրթիմէրին պանդասընտա գարիինի քիրամըմըզդա թանըթմըշ օլաուզումուզ Էթիէն Պէրօ, էշեասընըն արագատան էնտիրիլմէօնինի, վէ արագաներն այը գօնուլմասընը իսըզմէթճիլէրէ թամաինէէմէն ոօնրա, քէնահի օթէլին գալէմ տայիրէսինէ տօղրու իլէրլէտի։

Մէրդումուն էմրլէրի աէր հալ իճրա օլունարագ, թէքմիլ էշեասընը հավի օլան իրի տանըտրը արագատան օթէլին տէհլիկինէ կէթիրիլտի։

Տագրդ էլտա թամիրի՝ գալէմ տայիրէսինէ կիրտիկինտաէ, օթէլինն նէզարէթինէ մէմուր օլան կէնճ պիր գառրն՝ քէնահինի սէլամըտաը, վէ Էթիէն Պէրօ տախի ինտատէի սէլամ իլէ,

— Մաատամ, տիւնքի կիւն Մարսիլիատան քէշիտէ իթտիկմ պիր գըթա թէլէկրաֆնամէնի ախդ իթմիշ օլմալըսընըզ։

Գառրն. — Միւսիւ, Մ. Էթիէն Պէրօ զաթընը՞զ մը՞սընը՞զ։

— Էվէթ,

— Միդին իշին այը գօնուլան տայիրէ հադրը տըր,

— Պէնի օրատա կէօթիւրտիկիւնիւզտէ, մէճպուրն օլուրում։

Կէնճ գառրն՝ պիր անախթար այըդ, աէհլիդտէ քէնտի էվամիրինէ պէգլէմէքտէ օլան իրի խըղմէթճիտէն պիրինէ վէրէրէք,

— Լութֆ, միւսիւ. 13 նիսանը օտատա կէօթիւրիւն, ուէտի,

Էթիէն Պէրօ սուրաթընը էգշիթէրէք, տախի՝

— 13 նիսա՞ն... նէ՞ մէքրուհ ըազդամ, ուէտի,

Գառրն. — Միւսիւ, սիդ էֆքեարը պաթըլէ տահիսի՞միսինիզ...

Էթիէն Պէրօ. — Խա՛յր, գաթիէն էֆքեարը պաթըլէ տահիսի տէյիլ իսէմտէ, էօյլէ պաթըլ իթիդատլար վար տըրըր, պունլարըն պիր էտատ օլաուզլարը մանիւմ օլմազլա պէրաաէր, պունատ՝ չօճուզլուդու պէտանընտան իթիթարէն, հէմ իխթիեարի ծմանեարագ, պունլարա թատի օլմազտան քէնահինի մէնն իտէմէզ։ — Հէյր նէ իտ, մատամ, չիմնի սիդ պանա տիկկէր պիր տայիրէ վէրէ՞մէզմիսինիզ։

— Էտէֆ իտէրիմ քի, 13 նիսանէրօլու տայիրէտէն գայրի պօշ տայիրէմիզ եօգ տուր։

Էթիէն Պէրօ, նիհայէթի գատուլէ մուվաֆֆագաթլա, անախթարը համիլ օլան խըղմէթքեարա,

— Հայտէ պէնի կէօթիւրիւն, վէ պատէհու իրի տանըտըղմը եօգարը չըգարըն, ուէտի,

Խըղմէթճի տախի, — Ռէք էյի, էֆէնտիմ, տէյի ճէվապ վէրտի։

Էթիէն Պէրօ իշին հազրլանմըշ օլան տայիրէ՝ իրինճի գաթատա, պիր իշ օտասընտան, պիր եամագ օտասընտան վէ պիր տէ թուալէթի օտասընտան իխթարէթի իտի։

Եամագ օտասը՝ կիւղէլճէ տէօշէլմիշ օլուպ, պունուն իրի բէնիչիէսի վար իտի, վէ իրիսի տէ մուպէր սօղագընա նազըր իտի։

Օտանըն օրթասընտատա, մէրմէրտէն եասվարլագ պիր մատա պուլունմագտատա իտի։

Էթիէն Պէրօ՝ չանթատընը պու մատանըն իւզէրինէ վազ իլէ եօճուզուդ էլպիսէհինի չըգարտը, վէ թուալէթի օտասընտա կիրիպ, վէ սօղուդ սու իլէ պաշընը եիւզինու լաեըդչյա եըգատը։

Իրի խըղմէթքեարլար՝ սանըըգլարը կէթիրիպ եէրլէշտիրտիլէր, վէ Էթիէն Պէրօ՝ պունլարըն պիրինատէն մուբէքքեպ, գալէմ, պիր մըգատար մէքթուպ քեագըտը վէ մահֆազատ, վէ պիր ազատա մէօհիւր մուտու իսթէտի։

Խըղմէթքեար տիշտը չըգարընտատա, Էթիէն Պէրօ եալընըզ գալարագ, պիր գօլթուդու իսկէմլէտէ եատանտը, վէ

եւ ղիւ՝ էսերը մահղունիյեէթ քէսպ իտերէք, հիտտէթամիզ պիր թավր իլէ, քէնտի քէնտիեէ չու սէօզլէրի իրատ իթտի.

— Պագ չու չէյթանըն թէրթիպինէ քի, պուրատա տա գարշըմա 13 նիւմէրօեու չըգարտը։ Գալկիւթատան հարէքէթիմնէն պէրու պիր թագըմ չայեանը թէէսսիւֆ հիսսիեաթը տախիլիեէ պէնի իհաթա իթմիշլէր տիր։ – Հէր թարաֆտա ուղուրսուզլուգ ալէամէթլէրինէ թէսաւիւֆ իթմիշ օլտուղում հալտէ, պուրաեա կէլտիկիմտէ տէ, չու մուղիրը նիւմէրօեա գարշը չըգտըմ։ Պիլմէմ նէ կիպի հիսսի թագիի, պիր ազ էվվէլ, պանա, սանտըգլարըմը պու օթէլէ չըգարմաեըպ, տիկեր պիր օթէլէ կիթմէգլիկիմի իհթար իտիեօրտու։ Տայիմա իլք հարէքէթ խայըրլը տը... պէն պու ֆիքրէ սայիք օլմալը իտիմ... Պունունլա պէրապէր, թրէնտէն մուվասըլէթ իտէր իթմէզ, վէ պուրաեա կէլմէզտէն էվվէլ, իսթէտիկիմի եաբմադըա ադիլանէ հարէքէթ իթտիմ։ –Շիմտի կիտիպ պիր ազ դահվալթը իթմէք իսթէրիմ, պէլքի պու սուրէթլէ ֆիքրիմտէ մուղիրր միւլահազալար միւնտէֆի օլուրլար։ Օնտան սօնրա, մէքթուպլարըմը եազմագ իւզրէ ավտէթ իտէրիմ։

Էթիէն Պէրօ՝ քէնտի քէնտինէ պու սէօզլէրի իրատ իթտիքտէն սօնրա, աեագա գալգըպ, եօլճուլուգ չաբգասընը ալտը, վէ տայիրէսինատէն տիշարը չըգարագ, գաբուսունու քիչիտլէտի, վէ օթէլին նէզարէթինէ մէմուր օլան գատըն իլէ իքի կարսօնան պուլունտուգլարը օտաատան կէչտի։

Մէզպուրէ գատըն իլէ խըղմէթքեարլար՝ քէնտի արաբըընտա խահիշ իւզրէ կէօրիւշմէքտեէլեր իքէն, էթիէն Պէրօնուն կէլտիկինի կէօրտուքլերինատ սուս օլտուլար, վէ էթիէն՝ տայիրէսինին անախթարընը եէրինէ աատըգտան սօնրա, քիմսէեէ պիր սէօզ պիկէ սէօյլէմէքտիզին, սաաթլա հարէքէթի իթմէք իւզրէ թուրմուշ օլտուղու արապատընա պինտի, վէ արապաճբա պիր գաչ սէօզ սէօյլէմէքլէ, արապա՝ Թօմարթէն սօգաղընա տօղրու հարէքէթէ պաչլատը։

Զիքր իթտիկիմիզ կէնճ գատըն իլէ իքի կարսօնլար պուլունտուգլարը օտաեր թէրքլէ, օթէլին գաբուսունա գատար իլերլէտիլէր, վէ արապա՝ ժուպեր սօգաղը քէօչէսինատ կէօղիւքմէզ օլտուղունատան իչերի կիրտիլէր։

29

Գունլարտան՝ քեաղըտ, գալէմ վէ սայիրէ կէօթիւրմէք իւզրէ էթիէնին էմրինի ալմըշ օլան խըղմէթքեար, տիկերլէրինէ խիթապէն,

— Իչթէ, ղարիպ պիր ատէմ... մատմուազել Էլիզա, պու ատէմին եիւղիւնէ տիդգաթ իթտինի՞ղ մի, տէտի։

Էլիզա իսմինտէ օլան օթէլին նազըրէ գատընը տա,

— Էվվէթ, ղաեէթ ալթիսաթ պիր հալտէ կէօրիւնիւեօր իտի։ Պիլմէմ քի, 13 նիւմէրօ մատտէսի՞ մի քէնտիսինի ալթիսաթ իթտի։ Ֆագաթ նէ՞ տէրէճէ էֆքեարը պաթըլէ սահիպի, տէյի ճէվապ վէրտի։

Իլք խըղմէթքեար. –Պէնճէ ահմագ հէրիֆին պիրի։ Պէնիմ, տէվրիլմիշ օլան թուղ գապըլարընտան ղոյրի հիչ պիր չէյ հագդընտա ֆէնա զիւիւմիմ եօգ տուր։

Իքինճի խըղմէթքեար. – Պէն տէ, եալընըզ չաթտալար իլէ տիւզմարի գօնուլմուշ օլան պըչագլարա էյի նազարլա պագմամ։

Պիրինճի խըղմէթքեար. – Պու ճիւմլէ իլէ ըէյլէր սերպէսթ տիր։ Էկէր 13 րագամ սինիրինէ տօգունուեօր իսէ, պու, քէնտիսինէ այիտ պիր մատտէ տիր։ Անճագ պու ատէմ պէտ չէհրէլի կէօրիւնիւեօր. իսմի, մատմուազել Էլիզա, էկէր ավտէթ խաեր իսէ, օթէլին տէֆթէրինէ գայտ իթմէք իւզրէ, պիր ան էվվել էվրագը լազըմէեի քէնտիսինատէն իսթէէին։ Զէմանէվիզէտ էմրի պատիրէթի էլտէն պրագամամալը. դիրա պու աէմտէ հէր չէյ գապիլ տիր, տայիմա ճինաեէթ վազըալարը իչիտիլիյօր։

Էլիզա. – Լուի՛, պէնի գօրգուիթուեօրսունուզ։ Պու կիւն իսէ, պէն, օթէլին նէզարէթինի իճրա իթմէք իւզրէ եալընըզ պուլունմագտաեըմ... Հիչ օլմազսա պու միւֆիւ հէր քիմ իսէ, եարը կիճէտէն էվվել ավտէթ իթտէ...

Լուի. – Րէվիշէ պագըլըրսա, պու միւֆիւ եարըն ավտէթ իտէճէք տիր, հալ պու քի պուրատա պուլունուպ պուլունմա-

մասընատա պիր պէյիս եօգ տուր։ Սիղճէ պիր թէհլիքէ կէօրմէ-
եօրում, մատմուազել Էլիզա, վէ սէօյլէտիկիմիզ սէօզլէր տէ,
սըրճի լաֆտան իպարէթի տիր։ Կէրչի պու ատէմին քիսվէթի չիր-
քին իսէ տէ, Նիհաեէթի պիղէ պիր զարար վէրէմէզ։ Ճու գա-
տար քի, ավտէթի իտէր իթմէզ, սիզ, Թէտապիրի լազըմէնի
իթթիխազ իտին։ Պէյքի քէնտիսի, պիր խըրսըզ օյուզ, հիս-
քիւմէթի թարաֆընտան թաագիյզ օլունուեօր, վէ էեալաթտա
խայլի չալըշըգտան սօնրա, Բարիսէ իլթիճա իտիեօր։

Էլիզա. – Սանըդլարըն նէրէտէն կէլմէքտէ օլտուգլարը-
նա տիգգաթ իթտինիզ մի։

— Էվվէթ, Թուլօնտան Բարիսէ կէլտիքլէրինի միւպէյեին
եաֆիթալար վար, վէ ինկիլիզճէ տախի պազը եաֆիթալար կէօր-
տիւմ, անլէրի օգուեամատըմ։ Ղալիպա մէզքիւր սանըդլար
մէմալիքի էճնէպիեէտէն վիրուտ իտիեօր, ֆագաթ պունտան
հիչ պիր մանէա չըգարըլմամազ։

Էլիզա. – Պանա մունթազամ էվլադ վէրմէսի իչին իսրար
իտէճէեիմ. լաքին ֆազլա պիր թէչէպպիւստէ պուլունմամամ։

— Ումարըմ քի, օթել սահիպի պունտան տօլաեը սիզ
մէճպուն օլուր ... օթելիմիզ զաեէթի միւթէպէդեր տիր, վէ զա-
պըթա թարաֆընտան պիր պասկըն վուգուի՝ էյի պիր չէյ տէ-
յիլ տիր։

Ճու արա, օթելին տայիրելէրինին պիրինտէն պիր չան սէ-
սի իչիտիլմէքտէ, միւքեալէմէ զամթի օլունտու, վէ իքի խըզ-
մէթքեարլար չանըն իչիտիլտիկի թարաֆա կիթթիքլէրինտէ, օ-
թել նազըրէսի տէ, սէպէպսիզ եէրէ հասըլ օլան գօրգու իլէ
եաղըխանէսի գարշըսընա կէչէրէք, պիր տէֆթէր աչտը, վէ
պունունլա մէշղուլ օլմամա պաշլատը։

Գալէատէ պէեան իթթիհիմիզ վէճճէ, Էթիէն Պէրօնուն
րաքիպ օլտուղու արապա, Թօմաթթէն սօգաղընա տօղրու իլէր-
լէտի, վէ անտէն, սաղտա Սէնէ-ազար սօգաղընա տէօնտի։

Աբնօլտ, Օթել տէզ Էնտին գարշըսընտա վագը պիր ара-
պա գաբուտու ալթընտա պէգլէտտիկի ճիհէթլէ, Էթիէն Պէրօ-
եու մէգքիւր օթելէ կէթթիմիզ օլան արապանըն՝ համիլ օլտու-
ղու էչեանըն չըգարըլմասընտան սօնրա տախի ալըշօնուլտու-
ղունու կէօրտիւկիւնտէ, տիւշաըը էնտիչէ օլտու, վէ մուախ-

խարէն ստապրգ էլմաս թաճիրինին թէքրար պու արապաեա պի-
նէրէք հարէքէթի իթտիկինի միւշահէտէ իլլէտիկինտէ, էնտի-
չէսի տահա զիեատէ արթտը, վէ քէնտի քէնտիսէ,

— Ա՛հ, նէ՛ թէեատիւֆ, գօրգտուղում կէլիպ չըգաեօր։
Գու հէրիֆ մուխլազա պանգաեա կիթմէքտէ տիր ... քեաչքի
եէթիչէմէսէ ... պունունլա պէրաբեր իչի անլամազ իսթէրիմ
քի, օլ վէճճէլէ հարէքէթի իտէեիմ, տէտի, վէ սիւրաթլէ ара-
պանըն արգասընտան կիթմիկկէ պաշլատը։

Գինապէրին արապա՝ Թօմաթթէն սօգաղընտա սօլա սաբա-
րազ պուլմար ճիհէթինէ կիտէճէք եէրտէ, սաղա սաբըդ,
Սէնէ-լազար սօգաղընա տօղրու իչէրլէմէսինտէ, Աբնօլտ՝ սէր-
պէօթճէ նէֆէս ալտը, վէ պիր գաչ սանիյէե գատար քէնտի-
սինի պիհուշուր իտէն վէսվեսէլէր գայիլ օլարազ,

— Կիթտիկկի թարաֆ պանգանըն եօլու տէյիլ տիր։ Վա-
գթի կէչիեօր։ Եիւզէ գարշը պիր իլէ պահսա կիրիչիրիմ քի,
պու խուսուստա գօրգում գալմամըշ տըր, տէյի միւլահազա
իթտի։

Արապա պիր աղ տահա եօլունա տէվամ պիրլէ, պիր
գահվէ վէ լօգանթա գարշըսընտա տուրտու, վէ Աբնօլտ, օ-
րաեա գատար արապանըն արգասընտան կիթմիշ օլմասըլա,
արապաճընըն՝ աչըգ օլան գարու բէնչիրէսինէ տօղրու էյիլէ-
րէք,

—Միւսիւ, պուրատա էն նէֆիս վէ ալէա թաամլար բի-
չիրիլիր։ Միւքէմմէլ սուրէթտէ գարնընըզը տօեուրապիլիրսի-
նիզ, տէտի, վէ արապանըն գարուսունու աչմազա, Էթիէն
Պէրօ տիշարը չըգտը։

Սախթէ զապթիեէ՝ քիմէնէ թարաֆընտան կէօրիւլմէմէ-
եէ վէ թանըլմամաեա սէպէպլէրի պուլունտուղունտան, քէն-
տիսինի կիզլէտի, ֆագաթ պու կիզլէմէքլիկին չու ֆէնա նէ-
թիճէսի օլտու քի, Էթիէն Պէրօնուն՝ արապաճըըլա իթտիկի
հիաապը իչիտիմէտի. էկէր իչիմիզ օլաա իտի, քէնտի բլանլա-
րընը տա օլ սուրէթլէ թատիլ իտէր իտի։

Հէր նէ իսէ, Էթիէն Պէրօ, արապաճըտան, քէնտիսի իչին
գաչ սաաթ խըզմէթի իթմիչ օլտուղունու, վէ նէ՛ միգտար իճ-
րէթ իսթէտիկի սիւաչ իթտիկինտէն, արապաճը՝ հիսապընը

իտիպ , հագդընը վէ պախչիչինի ալտըգտան ասնրա , քէնտիսինէ թէքրար իհթիեաճը պուլունտուղունտա , Գաթինեօլտա , Մուան սօգաղընտա 93 նիւմէրօլու արապալըգտան Գապա Լօրիո տէյի սիւալ իտիլմէսինի պէհան իլէ , օրատան մուֆթարագաթ , վէ Գիչէթ վէ Բամէլա նամլարընտա օլան հայվանլարընը պիւրերէք , Ամթէրտամ սօգաղընտան , Գիչի մէյտանընա վէ Գաթինեօլա կիմ մէք իւզրէ , եօլունա տէվամ իյլէտի ։

Ճուրասը ղարիպ տիր քի , էթիէն Գէրօ՝ իմիգատաթը պաթըէսի իճազընճա 13 րագգամտան նէ՛ տէրէճէ նէֆրէթի իմմէքտէ իտի իսէ , աքսի օլարագ տայիմա տա գարշըսընա մէզքիւր րագգամ չըգմազտա իտի ։ Ճէօյլէ քի արապաճը՝ հիսապընըն նիհայէթինտէ մաթլուպունուն ան իւչ ֆրանգ օլտուղունու աննաթըղը կիպի, մէրգումուն պու միգտարտան ալմիսաթ օլտուղունու կէօրտիկինտէ , - «Ահայի՛ պ, 13 րագգամտա սիզ պիր ֆէնալը՛գ մը հիսս իտիեօրսունուզ ։ Հալ պու քի պէն , տայիմա պու րագգամտան իսթիֆատէ իմմիշիմ տիր ։ Էզճիմլէ , զալիպա արապամա օթուրտուղունուզտա , րագգամը 13 օլտուղունա տիգգաթ իմմէմիշսինիզ։ Իչթէ էլլի սէնէ տիր քի , Բարիատէ պու նիւմէրօ իլէ արապա գուլլանտըղըմ հալտէ , հէր տէֆա քէտարը չըգմըշըմ տըր ։ տէյի իֆատէ , վէ էթիէն Գէրօ՝ պու թէսատիւֆաթը զարիպէտէն միւթէէսիրէն , արապաճըները սավտըգտան սօնրա , թէքրար լօգանթաեա կիրտի , վէ սաաթ տէօրթ բատտէլէրինտէ օրատան չըգարագ , պիր արատուրուպ սիկարասընը նագտը , վէ պատէհու էնմիչ օլտուղու օթէլէ միւթէվէճճիհէն եաեան եօլա բէվան օլտու ։

Նաղմուր տուրմուշ իտի իսէ տէ , ասիմանն էլան պուլութլար իլէ գաբըը օլտուղունտան , տահա նաղմաեա մէյիլլի իտի ։

Գիր տագրգա պիլէ լօգանթաճընն ճիվարընտան այրըլմըշ օլմաեան Արնօլտ՝ օթէլէ կիտէնէ գատար սավըգ էլմաս թաճիրինին արգասընտան նիւթիւտիւ , վէ մէրգումուն պանգաեա կիմմէճէճկինէ էմին օլարագ , իչթի սաաթ էվվէլ թաամ իմմիշ օլտուղու չարապճը սիւքքանընը թարաֆընա ավտէթ իմտիր

Արգասաչը , միւքէմմէլէն գարնընը տօճուրտուգտան , վէ պիր գաչ գատէհ տէ իչկի իչտիքտէն սօնրա , տիւքքանընն ճամէքտանը էօնիւնէ կէլիպ օթուրմուշ , վէ Գըրէ նամ քիմգապը իսթէճիպ , կիւեա պունուն իչինտէն պագը մալիւմաթը քիւչիւք պիր տէֆթէրէ նագլ վէ գայտ իսիեօր կիպի կէօրիւնէրէք , սօգաղա նէզարէթի իմմէքտէն տուր օլմամըշ իտի ։

30

Արնօլտ՝ մէզքիւր տիւքքանա կիրմէճիպ , ճամըն արգասընտա կէօրտիկիւ չէրիքինի իշարէթլէ չաղըրտը ։ Գու իչի արգասաչ պիրիպիրինի պուլուտուգլարընտա , արալարընտա չու եօլտա միւքաչէմէ ճէրէեան իմտի .

Թրիլպի . – Իչկիր սըրասընտա՞ մը տըր ։

Արնօլտ . – Իվվէթ ։

— Եէնի էմրլէրին վա՞ր մը տըր ։

— Ուիլ Սգօթա խապէր վէրմէկինէն քի , պու ագշամ , թաամ սաաթ եէտիտէ արապաէը Մաոլէն–Օթէօլտէքի օճինիկնա արապալարը տայիրէտի գարշըսընտա պուլունտուրուն ։

— Բէք էյի ։

— Մէն տէ գարարլաշտըրըլմըշ օլան չէյլէրի թէտարիք էթ ։

— Չաթէն հագըր տըր . Սգօթ անկէրի արապատա պուլունտուրաճագ տըր ։

— Էօյլէ իսէ , պաչգա պիր տէեէճէկիմ եօգ տուր ։ Նալընդը վագթընդը շաչըրմաեընն ։

— Օկ պատատէ սիզ էմին օլուն ։

Գու սուրէթլէ մէրգումուր այրըլտըլար ։ Արնօլտ , խանէհինէ ավտէթ իմմէգտէն էվվէլ , բազար եէրինէ կիտիպ , թէքմիլ Բարիա էհալիսինճէ մասարուֆ օլան 0 ՅՕՐԺ ՏՐ վիհկրին լէվհա-սընը համիլ խուրտավաթը տիւքքանընա կիրտի , վէ օրատան , կիեինմիչ օլտուղու զաւթինէ գրեաֆէթի սաեէսինտէ քիմնէ-նին նագտրը տիգգաթ վէ թէաճճիպունու ճէլպ իմմէեէրէք , զաւթինէ նէֆէրտաթընդն գուլլանտըգտրը թարգտա պիր խըրսըզ ֆէնէրի , վէ միւճրիմլէր իչին գուլլանըլան պիլէգչէլէրտէն

Իչի չիֆի սաֆըն ալտը. պատէհու պիր իչի տիւքքեանա տահա ուղրաեարագ, օրալարտան տախի խըրսըզ ֆէնէրինէ մախսուս պիր բաքէթ պալ մումու վէ իչի դուքու քիպրիթի մուպաեասա իտէրէք, չըգարըզը զէման կիպի, կիրտիկի զէման տախի քիմսէ. նին նազարը տիգդաթըրը ճէլալ իթմէքտիրին, Թուրնէլ ուօգաղընան իգամէթկեահընա ալտեթի իթտի։

Օլ էանատէ թէքրար եազմուր եազմաեա պաչլամըշ իտի։

Ընուօլ՝ քէնտի տայիրէսինէ կիրտիկինատէ, գաբուճու գաբընըն՝ եէտինտէքի անախթար վաարթասըլա պաղթէթէն իչէրի կիրմէմէսի իչին, գաբուճու մազպուրթճա գաբատը, վէ տահխլէն ոիւրկիւլէրի վազ իթտի։

Մուվագդաթէն մէրգումու պուրատա թէրքլէ, լթիէն Գէրօեա նագլը քէլամ իտէլիմ։

Գու զաթ՝ Օթէլ տէղ Լընտին տէհլիզինէ, վէ անտէն, տայիրէսինին անախթարընը ալմագ իւզրէ եազըխանէ օտասընա կիրմէօնատէ, օթէլին նէզարէթինէ մէմուր օլան գաատըն, էվվէլճէ իչի խըզմէթքարըն սէօյէտիքլէրի սէօզլէրատէն ֆիքրի շիապհէլէրէ զարգ օլմուշ օլտուղունտան, վէ նէնի միսաֆիրին մունթազամ բասքօրթլարը օլմատըղընտան, անը օթէլտէն թարտ իթմէքլիկի գարարլաշարըմըշ իտուկինատէն, մէրգումուն, տայիրէսի անախթարընը ալտըղը զէման,

— Աֆվ իտէրսինիզ, միւսիւ, տիեէրէք, հէեէճանը ազիմ իլէ լագըրտըեա պաչլատը։

Լթիէն. -Մատամ, պանա պիր տիեէճէկինիզմի վար տըր։

— Միւսիւ, չիապհէօիզ բէք չօգ սէյհահաթ իթմիչտինիզ տիր։

— Գու սիւալտէն մագսատ նէ՞։

— Լվրադընըզը էմանէթէն պուրատա պրագմանըզտան վէ պունլարըն տէֆթէրէ գայըր լիւզումսունտան պահա խտիեօրում։

Լթիէն Գէրօ՝ զահէթ միվէվիս թաապհահաթը օլուպ, քէնտի հագդընատա ճիւղի պիր շիապհէ եախօտ էմնիյէթսիզլիք կէօրտիւկինատէ, ֆէվզէլատէ իզնարը հիտտէթ իտէր իտի։ Նասըլ քի պու տէֆտա տա մէրգումէհէ ճէվապէն,

— Ֆիլմագը, բէք չօգ սէյհահաթ իթտիմ ամմա, հիչ պիր մէմլէքէթտէ, չու էանատէ սիզին պանա իթտիկինիզ կիպի իսթիճապա բասթ կէլմէտիմ։ Գէն, օթէլլէրին ուսուլ վէ աատաթընը պիլիրիմ, վէ իսմիմի պիլտիրմէք իւզրէ, իսմիմի սիվալ իթմէլէրինէ պէքլէմէմ. պունտան պաչգա, սիզ պէնիմ իսմիմի պիլիրսինիզ, զիրա պուրատա կէլմէզտէն էվվէլ սիզէ պիր թէլէկրաֆնամէ քէչիտէ իլլէտիմ։ Գու գատարը քեաֆֆի տիր զաման իտէրիմ, վէ պունտան զիեատէ մաթլուպաթտա պուլունմագլըգ, հէմ մուճիպի թատի տիր, հէմտէ կիւլէճէք չէյ տիր, տէյի պէեան իլլէտի։

— Ցագաթ, միւսիւ, զապլթանըն նիզամաթը...

— Սիզ հէր վագըթ օ նիզամսըզ մուվաֆըգ հարէքէթ իթմէզսինիզ, - Նինչէ աէյհահլար, իսմիլէրինի տէֆթէրլէրինիզտէ գայտ իթտիրմէզտէն օթէլինիզտէ գալմըշլար տըր։

— Գապիլ տիր, լաբին նիզամաթըն մուհաֆազասընա եաալընըզ պիզ մէսուլ օլտուղումուզտան, պու խուսուս պիզէ աչիտ տիր։

— Եանի իսթէմիկինիզ քիմսէլէր հագդընատա իրթիհանակյաէթ թէճվիզ իտիեօրսունուզ, հալպու քի պէնիմ հագդըմատա թէճվիզ իթմէեօրսունուզ, տէյիլ մի։ Մատամ, թէրպիեէսիզլիկինիզի եիւղունիւզէ գարշը պէեան իթմէք իսթէմէմ, ֆագաթ պու նէզաքէթսիզլիկինիզ աչիքտար տըր։ Իմտի պէն եաալընըզ պու կիճէ պուրատա գալըպ, եարըն տիկէր պիր մահալընըզ պու կիճէ պուրատա գալըպ, եարըն տիկէր պիր մահէլլէ կիտէճէիմ։

— Կիտէպիլիրսինիզ, միւսիւ, լաբին կիթմէզտէն էվվէլ, տէֆթէրիմտէ սիզի նիզամէն գայտ իթմէլիեիմ։

— Սիզէ տիեօրում քի, քէչիտէ իթտիկիմ թէլէկրաֆնամէզտէ իսմիմ իմլա իսիլմիչ իտի. պինաեապէրին իսմիմի տէֆթէրինիզէ գայտ իտէպիլիրսինիզ։

— Միւսիւ, թէլէկրաֆնամէտէքի իսմին տօղրու օլուպ օլմատըղընը պիլէմէմ։ Իմզանըզը մուահատագ պիր սէնէտ իսթէրիմ։ Գու տա պէնիմ հագդըմ տըր։

Լթիէն Գէրօ՝ քէնտիսինի կիւճ հալ իլէ զապթ իտէրէք,

— Աբթըգ էլվէրտի, մատամ, սիզին մաթլուպունուզու էտտա իտէրիմ, վէսսալամ։

— Սիզ պիլիրսինիզ, միւսիւ, պէն տէ քէյֆիեէթի մահէլ-

լէնին գոմիսէրինէ խապէր վէրմէքէն մէսուլիէթէն խալի օ-
լուրում։

Լէթիէն Պէրօ, պիր մուամէլէյի չէոիրտէկ ճիւրէթի իտէճէք
իչէն, գարշըսընտա պուլունան քիմսէնին պիր գատըն օլտու-
ղունու պիլ միւլահազա, քէնտի քէնտիսինի զապթ իթտի, ֆա-
գաթ սէրթ պիր սէտա իլէ,

— Գոմիսէրլէրի Թաճիզ իթմէկէ սէպէպ եօգ տուր, պէն
պու ադշամ, քէնտիմէ տիկէր պիր իգամէթկեահ արամագ
իւղրէ տիշարը չըգաճաղըմտան, բասբօրթուտու կէթիրիպ սիզէ
Թէսլիմ իտէրիմ։ Շիմտիքի հալտէ, օտամա չըգաեօրուտ, եապը
եապաճաղըմ. քիմսէնին օտամա կէլմէսինի իսթէմէմ, տէտի,
վէ պու սուրէթլէ մէզպուրէնին պուլունտուղու օտատան տի-
շարը չըգարքէն, գարուեու գարամագ իւղրէ օլ գատար չիտ-
տէթլէ չէքտի քի, պիլճիւմլէ ճամլար սարսըլտը, վէ քէնտի
տայիրէսինէ կիրտիկինտէ, չարգասընը պիր Թարաֆա ֆըրլա-
Թարագ, վէ աեագլարընը եէրէ վուրարագ, հէման եիւքսէք
սէտա իլէ չու սէօզլէրի իրատ իթտի.

— Պագ չու հալէ... Պու գատար սէրվէթէ մալիք օլա-
րագ վաճանընմա ավտէթի իթտիկիմտէ, պու սէրէճէ Թէրպի-
եէսիպլիկէ գարշը չըգմագըզըմ ճայիզ մի տիր, հէմտէ նէ՞
սէպէպլէ. քէնտի իսմիմ սէպէպլիլէ... օ իսմի քի, պու կիւ-
նէ տէկին նամուսումա մուհաֆագա իթմիչ, վէ հէր կիւնա լէ-
քէտէն արի սագլամըշըմ տըր։ — Նա՛ Բապպի, Պէլվիլտէն Շա-
եօճա գատար բասբօրթուղ կիտիլէմէեէճէք վագթա՞ մը կէլ-
տիք։ — Ա՛հ, Բարիսէ ավտէթ վէ մուվասըլէթիին մուգատտէ-
սի՝ բէք խայըրսըզ օլտու։ Պու հալ՝ հէր եէրտէ պէնի Թատ-
գիպ իթմէքդատէ օլան 13 բադգամընն նէթիճէսի օլմագ կէրէք
տիր։

Լէթիէն Պէրօ, օտասընտա, պիւեիւք ատրմլար ալարագ,
պէշ տագըգա գատար էնինէ պօյունա տօլաշտըղը հալտէ,
հիտտէթ վէ ղաղապը պիր ագ Թէսկին օլունճա, օտանընն օր-
Թատընտաքի սուֆրաեա եագլաշտը, վէ կարսօն՝ ագտէմճէ
խթէնելմիշ օլան քեագըտա, գալէմ վէ սայիրէեի կէթիրմիշ օլ-
մատըյլա, Լէթիէն Պէրօ, մէղրիւր սուֆրանընն գարշըսընտա օ-
Թուրտուղտան սօնրա, ճէպինտէն, պիր խայլի պանգնօթլարը

վէ միւխթէլիֆ քեագըտլարը համիլ պիր ճիզտան չըգարըպ, իշ-
պու քեագըտլարընն իչինտէն պիր չօգ էսամիեի համի պիր քեա-
գըտտ ալըպ, պու էսամիեէ խթիապէն մէքթուպ եազմաեա իպ-
Թիտար իլլէտի։

Պըրագալըմ մէրգում մէքթուպլարընընն Թահրիրինէ տէ-
վամ իթմէքտէ օլսուն, պիզ՝ օթէլինն նէզարէթինէ մէմուր օ-
լան գատընընն օտասընա էննէլիմ։

Կէնճ գատըն իլէ Լէթիէն Պէրօ արասընտա ճէրէեան իտէն
չիտտէթլի միւքեալէմէեի իչիտէրէք, ճէրէեան իտէն սէօզլէրի
գարունուն արգասընտան Թէմամիլլէ տինլէմիշ օլան իչի խըզ-
մէթքեարլար՝ Թէքրար մէզպուրէնին նէզտինէ կէլէրէք, պէչն-
լէրինտէ չու եօլտա Թատմինի էֆքեարա իպթիտար իլլէտիլէր։

Օթէլճի գատըն. — Պու նէ՞ տէրէճէ ինատ... հիտտէթա-
միզ պիր Թատիեատ...

Պիրինճի խըզմէթքեար. — Բասբօրթունու վէ էվրագը տայի-
րէյի Թալէպ իթմէք իչին, պէնճէ, պու ալէա պիր սէպէպ տիր։

— Լագըրտըընը իթմէք գօլայ, վիրմէսէ նէ՞ եարմալը։
Պունունլա պէրապեր, պու ադշամ պուրատան կիտէրքէն բաս-
բօրթունու իրատէ իտէճէք տիր։

— Մատմուազէլ, պու ատէթա սիզի այըգտան այըղա ալ-
տաթմըշ տըր։ Օ սիզէ բասբօրթ ֆիլան իրատէ իթմէէճէք
տիր։ ՄուԹլագա կիզլէճէք պիր չէյի օլմալը տըր քի, բաս-
բօրթունու իրատէ իթմէք իսթէմէմէքտէ պու տէրէճէ իսրար
խտիեար։ Զաթէն մուվասըլէթինին իլք տագըգասընտա, պու
ատէմին Թատվիրինի էյի պուլմատըմ, հալէտա էֆքեարըմ Թէպ-
տիլ օլմագ չէօյլէ տուրսուն, հագգընտաքի չիպսհէլէրիմ պի-
լաքիա արթմագտա տըր։ Պու կիւն, պիր բօլիա միֆէթթիչինին
պուրատա կէլէրէք, տէֆթէրլէրիմիզի մուտայէնէ իթմէքինի
բէք դիճատէ արզու իթմէքտէիմ։ Օլ վագթի, պու ատէմ,
սիզէ վիրմէք իսթէմէտիկի մալիսմաթը, օնա վիրմէկէ մէճպուր
օլաճագ տըր։

Իչինճի խըզմէթքեար. — Նկեր կիտիպ քէյֆիեէթի գոմի-
սէրէ խապէր վէրիրսէմ, զարիպ պիր հալ օլուր։

Օթէլճի գատըն. — Խա՛յր, խա՛յր, պու խուսուսու պէնէ տէ
մագամը Թէհտիտտէ պէճան իթտիմ խէ տէ, ֆիլէն իճրա

իմ մէք իսիէմէմ։ Ձիրա գօմիսէր պուրաեա քէնտի զապթ քեա-
թիպլէ կէլէրէք, թահգըգաթա իպթիտար իտէճէք տիր քի,
պու չէյլէր տայիմա պիր էվին նամուսունա խալէլ վէրիր։ Զա-
թէն ո միւսիւ պուրատան խօշնուտ գալմատըղը ճիհէթլէ, պու
ագչամ եահուտ եարըն սապահ պուրատան կիտէճէք տիր, իմ
տի, չիմոիքի հալտէ տէֆթէրտէ էմիէն Պէրօ իսմիլլէ քէնտի-
սինի գայտ իմմէքլիկիմ քեաֆի տիր։ Տէֆթէրին միւլահազաթ
գըսմընտա տահի, պիր գաչ սահթ օթէլիմիզտէ գալաճաղը
ճիհէթլէ, էվրագընը իսիէմէկի լազըմէտէն սատ իմմէտիմ
տէյի իլավէթէն իչար իլլէեէճէեիմ։

Պիրինճի խըզմէթքեար. – Իչթէ պու թէտապիր միւնասիպ
տիր... պէն պու կինճէ նէօպէթճի օլտուղումտան, 13 նիւմէ-
բօլու տայիրէեէ նէզարէթի իտէրիմ։

Օթէլճի գատըն. – Շահէտ պու սէյեահ մուխաթապալը
պիր ատէմ տահի օլսա, օթէլին էչեասընը պիրլիքտէ կէօթիւ-
րէմէզ։

— Օրասը էօյլէ, ֆագաթի պիր քիմսէ հագգընտա չիւպհէ
օլունուրսա, տայիմա թէտապիրի իհթիեաճքեարանէնին իմ-
թիխազը էվլէա տըր։

Պունտան զիեատէ իֆատէեէ մահէլլ գալմատըղընտան,
օթէլին նազըրէսի գատըն՝ եազըխանէսի գարշըսընա կէչտի,
վէ պիր արա թաթիլ իմմիշ օլատուղու էմրի թահրիրէ տէվամ
լէ, օթէլին իսի խըզմէթքեարը տա խըզմէթլէրինէ տէվամ իյ-
լէտիլէր։

Պունլարը քէնտի իչլէրիլլէ մէչղուլ պրագարագ, պիզ, ի-
քինճի գաթատա, էլմաս թաճիրինի թէրք իմտիկիմիզ 13 նիւ-
մէրօլու տայիրէեէ ալտէթի իտէլիմ։

31

Էմիէն Պէրօ՝ եաթագ օտասընտա պիր մասա գարշըսընտա
օթուրմուշ օլուպ, սաղ վէ սօլ թարաֆլարընտա պիրեր մում
եանմագտա իտի։ Մէրգում, օն պէշ գատար մէքթուպ եա-

զըպ, պունլարտան հէր պիրի եիկիրմիշեր սահթըրտան միւրէք-
քէպ իտի, վէ թապիի այրը այրը ատրէսլէրի հավի օն պէշ
մահֆազա ալթընտա պուլունուեօրլար իտի։

Էմիէն Պէրօ՝ աեաղա գալգարագ։

— Իչթէ պու իչտէ պիթտի, տէտի, վէ սահթա պագըպ,
պիր ազտան թահմ իմմէկէ կիտէճէկիմտէն, իլգ թէսատիֆ
իտէճէկիմ բօսթա գումթուսունա պունլարը պրագըրըմ, տէյի
պէեան իլլէտի։

Էմիէն Պէրօ՝ մէքթուպլարը թօքաեըպ ճիղտանընտա
սագլատըգտան սօնրա, իչի սանտըղլարընտան քիւչիւկիւնիւ
աչարագ, սիեահ պիր թագըմ էսվապ չըգարար։

Մէրգում, եօլճուլուգ էսվապը եէրինէ, մէգքիւր սիեահ
էսվապը կիեինիրքէն, պիր արապա, Օթէլ տէզ էնտ գարշը-
սընտա տուրատու։

Ռրապաճը, չիւպհէսիզ չիտտէթլէ եազմագտա պուլունան
եազմուրտան քէնտիսինի լաեըգըլլա մուհաֆազա իմմէք իւզ-
րէ, մավի րէնկի վէ պագըր տիւյմէլի ուզուն իչտէնկօթունուն
եագասընը գուլագլարընտա գատար չէքմիշ, վէ չաբգասընը
տահի կէօզլէրինէ գատար էնտիրմիշ իտի։

Ռրապա գաբուտու աչըլարագ, իքի քիչի արապատան ա-
չաղըեա էնտիլէր։ Պու ատէմլէր գըրգ պէշ էլլի չաղլարընտա
օլուպ, սաչլարը վէ ֆավօրի սագալլարը աղարմաեա եիւզ
թուտմուշ իտի. էլպիսելէրի թէքմիլ սիեահ, գրավաթլարը պէ-
եազ, վէ եիւզլերի ֆավօրի սագալլարընտան մատտա զաեէթ
բէրատսըզ թրաչլը օլուպ, թամըր ու գըրեաֆէթլէրինտէն միւտ-
տահի ումումիլիկէ վէ մէհաքիմէ մէնսուպ քիմսէլէր օլտուգ-
լարը անլաչըլըեօրտու։

Պու իքի չախալար օթէլէ կիրտիլէր։

Իօնտէն եիւրիւմէքտէ օլան չախա՝ օթէլին միւտիրիեէթի
տայիրէսինէ տօղրու իլերլէեէրէք, պիր թամըրը մախսուս իլէ
գաբուեու աչար։

Օթէլին նազըրէսի կէնճ գատըն՝ գաբունուն էօնիւնտէ պիր
արապա տուրտուղունու իչիմիշ իտի։ Պատէհու մէրգումէ էլպի-
սելէրի վէ թամըրլարը էօղիւրտուղ իքի չախաըն կէլտիքլէրինի կէօր-
մէլէ, պունլարը, միւնասիպ պիր իգամէթ կէտտն արաեան միւ-

թէպէր եօլճուլար զանն իլէ , աեաղա գալդըպ , վէ պիր միգ-տար իլէրլեթիպ , թէպէսիւմլէ ,

— Միւսիւլէր , էկէր օթէլիմիզին չէօհրէթի վէ հիւանիւ նամը սիզի պուրաեա սէվգ իթմիշ իսէ , մաեէթթէէսիւֆ պէ-եանէ մէճպուրում քի , պօշ օլարագ պիր տայիրէ , հաթթա պիր օտա պիլէ եօգ տուր , տէտի ։

Իլք տէֆա իչէրի կիրէն չախս . – Մաեսամ , պիզ , տայիրէ եախօտ օտա քիրալամագ իչին պուրաեա կէլմէտիք ։

Գաեըն . – Էօյլէ իսէ , նէ՞ իսթէեօրսունուզ , միւսիւլէր ։

— Սիզաէն պագը մալիւմաթ իսթէեօրուզ ։

— Նէ՞ խուսուսաա ։

— Օթէլինիզաէ պուլունան պիր չախս հագդընտա ։

— Միւսթէճիրլէրիմիզաէն պիրի հագդընտա՞ մը ։

— Էվվէթ , մաեսամ ։

— Ֆագաթ , միւսիւ , նէ՞ սրֆաթլա պէնի իսթիճվապ իս-տիեօրսունուզ ։

Նախսը մէճհուլ , բարտրօիւսիւնիւն տիւյմէլէրինի սէօքտիւ-կիւնտէն , օթէլին նագըրէսի գաեըն՝ մէրգումուն բարտրօիւ-սիւ ալթընտա , սրֆաթը բէսմիեէսինի միւպէյեին ալէսմէթի ֆարիգաեը կէօրսիւ , վէ չախսը մէրգում տախի ,

— Մաեսամ , պէն՝ աալիեէ գօսիսէրիեիմ , տէտի ։

— Ա՜հ . . .

— Պուրաեա կէլիչիմ տէ , վէխիմ պիր մաեսուէտէն նաչի տիր ։

կէնճ գաերընըն լէհճէսի սօլտու , վէ քէնտիսի տիթրէմէկէկ պաչչատը . պատէհու իքի էլլէրինի դավուչտուրարագ ,

— Սիւպհան Ալլա՜հ , պու վէխիմ մաեսուէ նէ՞ օլուեօր , տէտի ։

— Մաեսամ , ալթըսթի օչմաեարագ , ճէվապ վէրին ։ Ճախ-սէն գօրդմաեա սէպէպինիզ եօգ տուր , վէ պէնիմ պուրաեա կէլիչիմտէ , մահզա օթէլինիզաէ պիւեիւք պիր բէզալէթին մէճնի մագաէտիլէ տիր ։

— Րէզալէ՞թ մի . . . սիւպհա՜ն Ալլահ ։

— Էկէրչի հագդըմտա միւսթագիմանէ հարէքէթ իթմէզ-սէնիզ , էսէֆ իտէրիմ քի , օ բէզալէթ վուգու պուլաճագ տըր ։

— Միւսիւ , պէնտէնիզ իսթիդամէթտէն զայրի մէսլէքէ սիւլիւք իթմէմ ։ – Էմրինիզէ մունթազըրըմ , վէ հէր իսթէտիկի-նիզի պիլտիրմէկէ հազըրըմ ։

— Սիզ պու օթէլէ մէմուրմուսունուզ ։

— Էվվէթ , միւսիւ , մուվագգաթէն մէմուրում ։ Պէնտէ-նիզ պուրանըն սօլ սանթրգքեարըեըմ , վէ ումումի նէզարէթ պանա իհալէ օլունմուշ տուր ։ Շիմտիքի հալտէ իսէ , պագը ումուրու մէսալհի իչին զայդուպէթտէ պուլունան օթէլ սահի-պինին մասլահաթկիւզարըեըմ ։ Անըն պիհագդըն էմնիյեէթինի ճէլպ իթմիշ օլտուղումտան , իգթիտարըեը թէմամիյլէ պանա թէվտի իթմիշ տիր ։

— Բէք էյի , մաեսամ , կէօրիւեօրում քի սիզին սէօղիւ-նիւզէ թէմամիյլէ էմնիյեէթ օլունապիլիր ։

— Էվվէթ , միւսիւ , թէմամիյլէ ։

— Պու կիւն օթէլինիզէ պիր սէյեահ կէլմէտի մի ։

Կէնճ գաերըն կէօզլէրինի աչտը ։

Մէզպուրէ , մէրգուման մէճհուլ իւլ ահվալ քիմսէլէրին կիրմէօնտէն պէրու , իլք տէֆա օլարագ , քէնտիսինին վէ կար-սօնլարըն չիւրհէեէ զահիպ օլտուղլարը եօլճուտան պահս օ-լունաճագըեը անլատը , վէ ճէվապա աղազլէ ։

— Էվվէթ , միւսիւ , տէտի ։

— Պու սէյեահ , պիր տայիրէ հազըրլամանըզ իչին Մար-սիլեատան պիր թէլէկրաֆնամէ քէշիտէ իթմի՞ մի ։

— Էվվէթ , միւսիւ ։

— Պու սաեէմ ալթմըշ չաղլարընտա՞ մը որր ։

— Էվվէթ , պու չաղտա կէօրիւնիւեօր ։

— Էթիէն պէրօ իսմինաէ՞ մի տիր ։

— Էվվէթ , քէնտիսինէ պու իսմի վէրմիշ տիր ։ Թէլէկրաֆ-նամէսինի տէ պու իսիմէէ իմզալամըշ օլտուղունտան , պէն տէ բօլիս տէֆթէրինտէ պու սուրէթտէ գայտ իթմիմ իսէ տէ , պունտա պաշգա պիր մալիւմաթ իլտվէ իտէմէտիմ ։

— Նի՞չին ։

— Զիւնքի պու սէյեահ , քէնտի սօլընը անլամագ իւզրէ իսթէտիկիմ քեաղըտլարը թէսլիմ իթմէք իսթէմէտի ։

— Վա՜յ , վիրմէք իսթէմէտի՞ մի ։

— Իֆատէմին թէրպիեէսիղլիք օլսուղունու պիլ պէեան , աչըգտան աչըղա ըէտտ իթտի : Գու ատէմ օթէլիմիզէ կէլիէղ , պէնիմտէ , պուրանըն խըղմէթքեարլարընըն իւզէրին. տէ տէ զարիպ պիր թէէսիր հասըլ իթտի : Քէնտի աթվար ու հարաքեաթը ածիպ կէօրիւնիւեօրտու ... պէնատէ էօյլէ պիր թապիի տէհլէթ հասըլ իտիեօրտու քի , իյղահ իտէմէեօրտում։

Ատլիեէ գօմիսէրի , եախօտ քէնտիսինէ պու նամը վէրէն չախս զաեէթ վագարլը պիր հէյեէթ քէսպ իտէրէք :

— Մատամ, պէեան իթտիկինիղ հալէրտէ թապիի տէհ. չէթ հիսս իթմէքտէ հագդընըղ վար տըր · չունքի չու էանատէ օթէլինիղտէ , է՛ն միւտհիշ ճինատէթլէրի իճրատէ միւգթէտիր մուխաթապարալը պիր խապիսի պարընտըրմագտատսընըղ , տէտի :

Դատըն , լէհճէսի ֆէվգէլատէ սօլուպ , էլլէրինի թավանա տօղրու գալտըրարագ , եիւքսէք սէտտա իլէ ,

— Եա՛ ինատէթի Բապատնի ... հիսսիեաթը տախիլիեէմ տօղրու իմիշ ... տիմէք պու սէյեահ՝ պիր հաշարի տիր :

— Էվվէթ , մատամ, համտ օլսուն քի , պիղ , եագընտա Բարիսէ մուվասըլէթ իտէճէկինտէն խապէրտար օլմուշ իտիք ... Թաֆիեէ մէմուրլարըմըզ, Մարսիլեատան պէտէն քէնտիսինի գօլտամագտա իտիլէր։ Սիղէ քէշիտէ իթմիշ օլտուղու թէլէկրաֆնամէտէն տէ պու տուրէթլէ խապէրտար օլապիլմիշ իտիք :

— Շիմտի նէ՞ եաբաճագտընըղ, միւսիւ :

— Գու ատէմի տէրտէսթ իտէճէեիղ :

— Լաքին գարշը գօեռճագ , պաղըրագ , վէ ուղրաշաճագ տըր : Պէօյլէ միւթէպէր վէ մունթազամ օթէլտէ , վէ խուսուսա օթէլ սահիպի միւսիւ տէ պուրատա պուլունմատըղը թագտիրտէ , պու ըէզալէթի նա՞սըլ վագը օլաճագ տըր :

— Ըէճա իտէրիմ, մատամ, միւսթէրիհ օլուն , ասլա բաթըրտը վէ ըէզալէթի գուհուր իթմէեէճէք տիր :

— Գունուն մէննինէ նա՞սըլ մուվաֆֆագ օլաճագսընըղ :

— Սիղ պէնի հարէքէթի վէ մուամէլէմտէ սէրպէսթ պըրագըն , վէ նէ՛ կիսի մէմուրիեէթի հայիղ օլսուղումու , քէնտի ատէմլէրինիզէ տախի պիլտիրմէեին : Եագընտա մէմուրլարըմ վար տըր քի , իգթիզահ հալտէ քէնտիլէրինի չաղըրտըղմտա , գօշուպ կէլիրլէր : Գու սուրէթլէ , տէրտէսթ իտէճէկիմիզ չախսըն պիր գաչ սանիեէ զարֆընտա գօլլարը պագլանըր , վէ ադղը տա պիր թըգանըլա գաբանըր : Գունունլա պէրաթլէր , իշպու թէտաագիրի չէտիտէեէ միւրաճաաթա մէճպուր օլմահաճաղըմը տա մէմուլ իտէրիմ։ Մահէթիմտէ պուլունան մէմուր քիֆահէթի իտէր . իքիմիղ, մէրգումու տէրտէսթ իտէպիրիղ։ Հաթթա պու չախսըն տա , մուխալիֆէթտէն պիր ֆայիտէ հասըլ օլմահաճաղընը անլահարագ , զէրրէ գատար մուգավէմէթ վէ մուխալիֆէթ էսերի կէօսթէրմէեէճէկինէ իսքահաթ օլմուշտուր տուր :

— Ա՛հ միւսիւ , Ալլահ վէրէտէ , պու եօլտա միւլահազա իթտէ :

— Շու էանատէ միւսթէճիրլէրինիզին էքսէրիսի օտալարընտա՞ մը տըրլար :

— Խայր , միւսիւ սօրլը պուլունան անախթարլարընտան անլաշըլաճաղը վէճհլէ , հէման քեաֆիֆէսի տէ տիշարը չըգմըշլար տըր , եալընըղ տէօրտիւնճի գաթտա Շուէյտի պիր սէյահ վէ պիրինճի գաթտա , խասթա պիր գատըն իլէ , քէնտի պէալէմէսի վար տըր :

— Էթիէն Պէրօ հա՞նկը գաթտա տըր :

— Օ քէնտի տայիրէսինտէ տիր ... անըն իչին թէքմիլ տայիրէ թախսիս օլունմուշ տուր , վէ տայիրէսինէ կիրտիկի զէման, քիմսէնին քէնտիսինի թաճիղ իթմէմէսինի գապաճա վէ թէրպիեէսիղճէ էմր իթմիշ տիր :

— Տայիրէսինին նիւմէրօսու գա՞չ տըր :

— 13 տիւր :

— Գաչընճը գաթտա տըր :

— Իքինճի :

— Էօյլէ իսէ , մատամ, սիղ օտանըղտան չըգմաեէրն , վէ պրագըն պիղ պու իչի կէօրէլիմ , Ջաթէն չօգ վագըթի սիւրմէզ :

Գօմիսէր իլէ մաեէթ մէմուրու նէրտիվէնտէն եօգարը չըգտըրըղ զէման , կէնճ գատըն , իշպու մէմուրլին զայրի գիեատըրընէ նէթիճէօնէ պէրլէեէրէք , տիթրեեէրէք վէ քէմալը էնտիչէ իլէ եէրինէ օթուրատու :

Գօմիսէր իլէ ըէֆիգի՝ պիրինճի գաթըն նէրտիվէնի իւզէ-

բինտէ , կարօնլարտան պիրինէ թէսատիւֆ իթտիկինտէն, կարօն մէրգումլարըն եօլունա մինի օլարագ ,

— Նէրէյէ կիտիեօրսունուզ, միւսիւլէր, տէյի սիւալ իթտի՝

— 13 նիւմէրօեա ։

— Ֆագաթ . . .

— Ֆաղլա սէօզ լուզում տէյիլ տիր . հայտէ նազըրէ գատրնըն օտասընա էնէրէք , օրատա տուրուն ։

— Ֆագաթ , միւսիւ . . .

Ամիրէ գօմիսէրի՝ բարտրսիւսիւնիւ եէնիտէն աչմագլա , ալէամէթի ֆարիգասընը կէօսթէրտի , վէ կարօն քէմալը թէվազու իլէ ։

— Հա՛ հա՛, միւսիւ գօմիսէր 13 նիւմէրօ իչի՞ն մի կէլիեօրղալիպա քէշֆիմիզ տօղրու իմիշ, տէտի եուվաչ սէտա իլէ , վէ թահմինլէրինին տօղրու չըգմասընտան տօլայը մէյնուն օլարագ , աճելէթէն աչաղրա էնտի ։

Մէզքիւր իչի չախալար իչինճի գաթա չըգըպ , իչար օլունան նիւմէրօլու գարտունուն էօնինտէ տուրտուլար ։

Էթիէն Գէրօ՝ թուալէթինի պիթիրմիշ օլուպ , չարթասընը ալարագ օտասընտան տիշարը չըգմագ իւզրէ իչէն , քիւչիւք օտանընն գարտուսու չալընմազլէ , մէրգում գուլագ վէրտի , վէ եանընը իչիմիշ օլտուղու զաննըյլա տուրուպ , տահա գիւտատէ տիգգաթլէ տինլէտի ։

Իչինճի տէֆա պիրինճիսինտէն գուվվէթլի օլարագ , մէզքիւր գարու թէքրար չալընտը ։

32

Օլ վագըթ , ասագըգ էլմաս թաճիրի , քէնտի քէնտինէ ,

— Եվվէթ պուրատա կէլմիյէր տիր , տէտի , վէ մէքթուպ եազտըղը զէման քիմէանէնին պիրտէն պիրէ իչէրի կիրմէմէսի իչին տախտէն սիւրկիւլէմիշ օլտուղու գարտունու աչտը , վէ գարունուն էօնինտէ թանըրմասըղը իչի չախտը կէօրմէքլէ , պիր ատըմ կէրիեէ բիւճաթ իթտի ։

Գու ատրա գօմիսէր վէ մահէթինտէքի մէմուր իչէրի կիրտիլէր ։

Էթիէն . – Ֆագաթ միւսիւ պէապէլլի եանընըզ մահէլլէ կէտինիզ տինէրէք , քէլամէ պաչլատը ։

Գօմիսէր . – Զանն իթմէմ՝

— Բէճա իտէրիմ, քիմին եանընա կէլիեօրսունուզ՝

— Սիզին ։

—Միւմքին տէյիլ տիր ։

— Միւսիւ Էթիէն Գէրօ սիզ տէյի՞լ միսինիզ՝

Ասագըգ էլմաս թաճիրի՝ թէաճճիւպանէ պիր հարէքէթտէն քէնտիսինի մէնն իտէմէյէրէք ,

— Ֆիլվագը իտիմ Էթիէն Գէրօ տուր , տէյի պէեան իչտի ։

— Էօյլէ իսէ , պիզիմտէ իչիմիզ սիզին իլէ տիր , տէյի գօմիսէր ճէվապ վէրտի ։

Գու սըրատա գօմիսէր պիր գաչ ատըմ տահա եաթագ օտասընտա իլէրլէտի , վէ մահէթինտէքի մէմուր տահի արգատան գարտունու գարատը ։

Մէյտան՝ հայրէթտէ գալարագ , պու գիւարէթէ հիչ պիր մանէա վիրէմէեօրտու , վէ ճէվապա աղազ իլէ , չէօյլէ սէօյլէտի .

— Մատէմ քի պէնիմ իլէ իչինիզ վար տըր , լութֆէն չուտաննաեը պանա անլաթըն . . . Գէն պիր գաչ ատաթտան պէրու Բարիտտէ պուլունուեօրում ։ Օթէլին ատէմլէրինտէն մատտա , քիմէանէ պէնիմ մուվասըլէթիմտէն խապէրտար օլամազ իտի , Իտոի , պու խուսուստ սիզ նա՞սըլ խապէր ալընընըզ՝ վիպիթանըզըն մագսէտի նէ՞ տիր , նէ՞ սըքթաթլա օտատա կէլիեօրսունուզ՝

Իւչիւնճի տէֆա օլարագ , գօմիսէր՝ բարտրսիւսիւնիւն տիւյմէէրինի սէօքիւպ , սըֆաթը բէմիսէսինի միւպէյէնի ալէամէթի ֆարիգասընը կէօսթէրտի ։

Էթիէն Գէրօ՝ գաչլարը չաթըլտը իսէտ , թէաճճիւպ էտէրի կէօսթէրմէեէրէք , չու վէճհլէ պէեան իթտի ։

— Հա՛ հա՛ , միւսիւ , օթէլին նազըրէտի օլան գատընըն իչկիւզարլըղը նէթիճէտի օլտուղունու չիմտի անլաեօրում . . .

զաթէն տէ պէօյլէ պիր հալէ մունթազըր խոիմ . . . Միւսիւ , պու ճահիլ գասըն՝ միւնասիպէթսիզ վէ թէրպիեէսիզ պիր սուրէթտէ բասթօրթուսու թալէպ իթթիհամէն , պիհադգըն միւթէէսսիր օլսուսմ։ Գէնտէնիզ Ֆրանսըզըմ վէ Բարիստէ տօղմուշսուսմ տուր ։ Նամուս ճիհէթիյլէ էօմրիւմ թէարրուզ վէ թէճաւուզատան քեամիլէն արի տիր ։ Եու հալտէ , պիր Ֆրանսըզըն , պիր Բարիսլինին քէնտի վաթանընտա իգամէթ իթմէք իչին , բասթօրթ իրահէսինէ միւհիմաճ օլմասըզը զանընընտաերմ , վէ քէնտի ասլըմը թանըթտըրմադ իչին , իգթիղա իտէն էվրագը սիզէ կէօսթէրմէկէտէ հազըրըմ։

— Միւսիւ , զահմէթինիզ պիհուտէ տիր, պիզ սիզին հագգընըզտա մալիւմաթը միւքէմմէլէ ալմըշըզ տըր ։ Ֆիմ օլսուղունուզու , նէ՞րէլի իտուկինիզի , նէ՞րէտէն կէլտիկինիզի , վէ Բարիստէն ուզագտա օլարագ ուղուն սէնինլէր նէ՞րէտէ եաշատըղընըզը բանա պիլիրիզ։

Էթիէն Պէրօ՝ նազարը թէաճճիւպանէ իչէ գօմիսէրէ պագտը , վէ ժէրգում շէօյլէ տէվամ իթտի .

— Պու օթէլին նէզարէթինէ ժէմուր օլան գասըն թարաֆընտան ալէյհինիզտէ հիչ պիր շիքայէթի վուգու պուլմամըշ տըր ։ Պիր ազ էվվէլ պուրատա կէլտիկիմտէ , օ գասընընն , զալըմանըն թէնապիհամը մունճիպինճէ սիզտէն իսթէտիկի բասթօրթու վիրմէք իսթէմէտիկինիզի խապէր ալտըմ . հալպու քի , էհէմմիյէթի բէք ճիւզի օլան պու եօլտա խիլաֆը նիզամ հարբէքէթինիզ , ժէմուրիյէթիմին քեամիլէն մագսէտի խարիճինտէ տիր ։

— Միւսիւ , նէ՞ ժէմուրիյէթտէն պահա խոիեօրսունուզ ։

— Եագընտա անլարընըզ ։

— Մէճպուռն օլուրում , չինքի նէ՞ գասար տիւշինիյեօր իսէմ , հիչ պիր սէպէպ պուլամաեօրում ։

— Սիզին իամինիզ էթիէն Պէրօ տէյլի՞ մի տիր ։

— Զաթէն էօյլէ օլսուղունու պէն սիզէ սէօյլէմիմ ։

— Բարիսի թէրք իթմիչ օլսուղունուզ օթուզ սէնէտէն զիյատէ տէյլի՞ մի տիր ։

— Էվվէթ ։

— Հինտիսթանա կիթմէք իւզրէ , վաթանընըզտան մուճարագաթ իթմէտինիզ մի ։

— Էվվէթ , սէրվէթ ադամնատա կիթմոիմ ։

— Հինտիսթանատա իպիթտալըզը մուչքիլ վագըթ կէչիրմիչինիզ տիր , ֆագաթ սիզ Մէտտին մէքթէպի չակիրտանընատան ալիմ վէ ճէսուր պիր քիմսէ օլմանըզըա , նիհաեէթ իգտատամաթընըզ քէպապի մուվաֆֆագըյէթի իլլէմիչ տիր ։ Շէօյլէ քի քէչի իթտիհինիզ վէ իչէթտիհինիզ էլմաս մատէնլէրի սատեէսինտէ սէրվէթ տահիպի օլմուչսունուզ , վէ էլմաս թիճարէթի քեարըլմա , մուտախասրէն ինճու թէհարրի վէ թիճարէթիյլէ տահի իչթիղալ իթմիչինիզ տիր ։

— Էվվէթ , Սէյլան տատարնտա պու իչէ պիրվասըթտա թէշէպպիւս իթտիմ . . . Ֆիլվագը , միւսիւ , հագգըմտա մալիւմաթը միւքէմմէլէնիզ պուլունտուղունու թատիպ իսէրիմ , լաքին նէ՞ նէթիճէտէ գարար գըլտաճաղընըզը էլան անլատամատեօրում ։

— Պիր այ սէքիզ կիւն մուգատտէմ վաթանընըզա ավտէթ իթմէք նիհէթիյլէ Գալկիւթտան հարէքէթլէ , պագըր խուտուսի իշլէրինիզին թէմիհէսի իչին իւչ կիւն գատար Օսպօղտա գալմըշընըզ ։

— Ֆագաթ սիզ պու թաֆթիլաթը նա՞սըլ պիլիեօրսունուզ ։

— Պունուն պիւեիւք պիր էհէմմիյէթի եօգ տուր . էլվէրիր քի պիլիեօրում , վէ սիզոտէ տօղրու օլտուղունու թատիպ իսոիեօրսունուզ ։

— Էվվէթ , տօղրու տուր , թատիպ իսէրիմ ։

— Օսպօղտան Բօրտայիտէ կէլէրէք , պէշ կիւն օրատա գալմըշընըզ . Բօրտայիտէն տահի Ֆրանսատա միւթէվէճճիհէն հարէքէթլէ , նիհաեէթ Բարիսէ վատըլ օլմուչսունուզ ։

Էթիէն Պէրօ տիւշտըը էնտիչէ օլմաեա պաշլատտարադ ,

— Տիմէք օլուեօր քի , խուտուսի պիր նէզարէթ ալթընտա պուլունմուշում , տէտի ։

— Շիւպհէսիզ ։

— Պու հալտէ բօլիս՝ պէնիմլէ իչթիղալ իթմիչ ։

— Սիզի կէօզիւնտէն ահըրմամըշ տըր ։

— Ֆագաթ պունա սէպէպ նէ՞ ։

— Զիւնքի քեաֆֆէչի հարաքեաթընըզա վագըֆ օլմանատ ալէագատտար պուլունմուշ տուր ։

Էթիէն Գէօ. – (Հիւանդի հիւս իմմէկէ պաշտաօարագ.) Ալէագաաո՞ր մը պուլունմուշ... լաքին բօլիսին պէնիմիլէ նէ՞ աղըպ վերէճէյի վար տըր։

— Օրասընը պիլմէմ։

— Է՛յ սիզ պուրաեա նէ՞ եաբմազա կէլտինիզ։

— Սիզէ գարշը պիր էմրի իճրա իմմէկէ կէլտիմ։

— Պիր է՞մր մը։

Գօմիսէր՝ ճիզտանընտան եազը իլէ տօլու պիր քեաղըտ չըգարարագ։

— Գէն տայիմէ գօմիսէրիեիմ. Սէն էեազէթի ճիւմհուրիէթի միւտտաիի ումումիսի էֆէնտիներին սիզէ տայիր վէրտիկի էվամիր մուճիպինճէ հարէքէթի իտիեօրում, զիրա իամինիդին Էթիէն Գէօ օլտուղունու, վէ Գալկինմատան կէլտիկինիդի ինքեար իմմէտիկինիդէն, ալտըղըմ էվամիրին սիզին հագդընտա պուլունտուղունա չիւպհէմ գալմամըշ տըր, տէյի պէեան իյլէտի։

— Խա՛յր, միւսիւ, խա՛յր, իամիմի վէ նէրէտէն կէլտիկիմի ինքեար կէլմէեօրում, վէ ինքեար կէլմէեէ տէ հիչ պիր սէպէպիմ եօգ տուր։ Հալպու քի էվամիրի մէզքիւրէնին նէ՞տէն իպարէթ իտտիկինի անյաեամանեօրում։

— Ալտըղըմ էմր՝ սիզի կէօմիւրմէկէ, սիզի թէվդիճի իմմէկէ տայիր տիր։

Էթիէն, լէհճէի ֆէվգէլատէ օլտուղու կիպի, տուրտուղու մահէլլէտէն տէ սբյրաեարագ։

— Վա՛յ, պէնի տերտեմի իմմէկէ՞ մի կէլտինիզ, տէտի. լաքին հէյեճանընըն չիտտէթինտէն նաչի պօղուլմագ տերէճեսինէ կէլտիկինտէն, էլինի պօղաղընա տօղրու կէօմիւրտիւ։

Գօմիսէր տաժի, – Իյմէ ալտըղըմ էմինամէ պու տուր տիեերէք, պիր աղ էվվել ճիլտանընտան չըգարարըղը տամղալը վէ եազըլը քեաղըտը աչտը, վէ Գէրօեա կէօմէրտիկի սբրատտա, մէրգում, էլինէ քեաղըտը եիմիթ,

— Գու բաչավրաեը նէ՞ եարատերմ... Գէն սիզտէն, վէրիլէն էմրին սէպէպինի սիւալ իտիեօրում, տէտի։

Գօմիսէր. – Գէն տէ սիզէ թէբրար իտէրիմ քի, պու սէպէպի պիլմէմ... պիլմէեէրէք իմմատմի իտիեօրում... Գէն

տաոիեէ տէնիլէն պիւեիւք մաքինանըն տատի պիր թէքերլէկիեիմ, տէյի ճէվապ վէրտի։

Էթիէն Գէօ. – (Իմէչ կիպի եանմագտտա օլան գուլագ թօղուլարընը քէղալիք գաեէթ սբճագ օլան էլլէրինյէ թուքարագ.) Ագլըմա ճինէեթ կէլէճէք տիր զանն իտիեօրում։ Սայքի գարանլըգտա սէպէպ արատըղըմ հալտէ, տայիմա պօշա բասթ կէլիեօրում։ Գէնի պիր մուֆտու կիպի տերտեմի իտիեօրլար, ֆագաթ նէ՞ իլէ պէնի իմհամ իտէպիլիրլէր։ Տահա իքի կիւն տիւր քի մէմլէքէթիմէ կէլտիմ, վէ պիր գաչ ատամթ տըր իի, վամթանըմա աեագ պատտըմ. պէեանը իօշամէտի օլարագ, պէնի հատօխանէեէ աքմագտան պահա օյունուեօր։ Միւսիւ, պէնի թանըմատըղընըզ հալտէ, էլպէթթէ պանա գարշը տտտավէթինիզ օյամազ։ Րէճա իտէրիմ, պիր ազ սէպէպ արատեալըմ, ո հալտէ հագդըլը իտտիկիմի սիզտէ անյաեատճագըընըզ։ Օքտուզ պէշ սէնէ տիր քի, Ֆրանսատան մուֆարագթըլա, իշպու ուղուն միւտտէթի Հինտոխթանտա կէչիրտիմ, նամուսլու պիր տտէմ եօղունտա օրատա եաչատըմ. պունուն իտպաթընը տա կէօմէրմէկէ հագըրըմ։ Օքտուզ պէշ սէնէ, կանի մուֆտարագթըմտան էվվել տէ Բարիտէ տայա ճինտանէթ իյլէմէտիմ, վէ իյլէմիշ պիլէ օլտամ, միրուրը զէման իլէ ճէզատան մուաֆ պուլունմագտաեըմ։ Միւսիւ, պու սէօյլէտիկիմ հագըդէթի հաՀ մի տիր, տէյիՀ մի տիր, անը պիլտիրին։

— Գէն, պիզին իլէ միւճատէլէ իմմէկէ տէյիլ, իլլա պիզի զաաթիեէ նէզարէթինէ կէօմիւրմէկէ մէմուրում։ Գու ագշամ օրատա իսթիճվապընըզ իճրա օյունտճագ տըր։

— Ֆագաթ, միւսիւ, պէն՝ պիւեիւք պիր կանլըյըզտա դուրպան օյունեօրում։

— Գէն տէ պէօյլէ մէմուլ իտէրիմ, վէ պէօյլէ մէմուլ իմմէկի արզու իյլէրիմ։ Էկէր հագըդէթէն պիր կանլըյըզտ, պիր սէհվ վար իսէ, վէլհասըլ էկէր պիզի պիր տիկէրի զանն իմմիյէր իսէ, իսապաթընը կէօմէրմէք դօլայ, վէ ո հալտէ զապթինէ նէզարէթինտէ ուղուն միւտտէթի դալմաեատճաղընըզ տերքեար տըր։ Էկէր մէրճին թարաֆընտան պիզէ վադը օյտճագ պիւալէրէ վիրմէկինիզ ճէվապտըր՝ դամին իւլ մէֆտտա օլուրլար, վէ իդնա իտինի սուրմէտէ պուլունուրլար իսէ,

հիւրընկէրներին անհնար էր ատոնց ըլլալիքը չիպահել ետք տալ : Հաթիա բէք իմացաւ որ քի , իր սահմանադրական պարտականութիւններէն : Ինչո՞ւ , ինչո՞ւ մէնիաներէն իրեն ալ պարագ հէր կրնար բերել սէպէտիկներէն վիրմէնիկ , պէնիմէ կէլմէնիդի իմանալ էր :

— Լաքին , միւսիւ , սիրելի իշէ պիրիքտէ կէլմէք՝ միւթէհիմ օլտուղումու իգրար վէ իհթիրամի լյլէմէք տիր :

— Պիլաքիս գանունու իհտասհատան պաշգա շէյ տէյիլ տիր : Էյկէր , սիզ նամուսլու վէ վիճտանլերնիզ բաք պիր ատէմ իսէնիզ , նասըլ քի իֆատէլերինիզի տինլէմէյիլէ էօյլէ օլտուղունու պիղմամ ինանմամա պաշլատօրում՝ պիր ան էվվել մէրճինտէ իյզահը մատտէ իլէ , գուրպան օլմուշ օլտուղունուզու դանն իհտիկինիզ ճանըշըլըգա խիհամ վիրմէնիզ զարուրի տիր : Հադդըներգա թէտաիրի շէտիտէ իհթիմսաղ իհմէք իսթէմէմ , պու խուսուս՝ հէմ պէնիմ վէ հէմ սիզին իշին մուճիպի մէղէլէթի տիր : Սիզին էյիլիկինիզի իսթէտիկմի պիղդամ իհթիրաֆ իլէ , պէնիմէ պէրապէր կէլին : Հէր կէօնա թէէխիւր՝ հագդըներգա մուգիրր տիր , չիւնքի պէլքի իսթինթագըներդէն ճարընա գալմասըներ իճապ իհտիրիր :

Էհթիէն Պէրօ՝ պու արա եըլտըրըմտան վուրուլմուշճասընա պիր հալ քէսպ իհմիշ իտի . չիւնքի , մայիւմիւմիւզ օլտուղու իզրէ , սահլըգ էլմաս թահիրի էֆքարը պաթըլէ էրպապէնտան օլմասըյլա , Թալկիւթտասան հարէքէթինտէն պէրու պիր թագըմ միւլահազաթը միւթէէսիւֆէ զիհնինի իշղալ իհմիշ իտի :

Զաթէն ձ՚ոն Մօրթիմէրին օտասընտա պուլունտուղու զէմանն , մէրգումանն , պագը էֆքարը պէտպինանէսինի իշնիտիր : Գունտան պաշգա քէնտիսի իշին , 13 նիւմէրօլու տայիրէնին ալը գօնուլմասը վէ 13 նիւմէրօլու արագաձա բաքիպ օլմուշ պուլունմասը , մէրգումա սուի թէէսիրի մուճիպ օլտուղու կիտի , սօն ֆէլաքէթ ատ , միւլահազաթը վագըասընը թէէքիտ իհթիկինտէն , եաւաշ պիր սէտա իլէ ,

— Լանէթ օլսուն օ տագըդաձա քի , Բարիսէ ամէնէ իհմէք կիտի ագըլըշդա պիր արգուձա զահիպ օլտում : Նէ՛ պէտպահթըգ իսիշ քի , թանըտըգըմ վէ մէսուտէն եաշատըղմ պիր մէմլէքէթի թէրք իհտիմ : Սօնրատան սօնրաձա չու կիւլիւնմէէ չաձան օլան ֆամիլիաճա մուհտագպէթ նէ՞տէն նէշէթ իհտի , Նէ՞մէ լազըմ իտի , դարագպէթ պաղլարըյլա պանա պաղլը օլտուղլարընը պիլմէէն պիր թագըմ մէճհուլ քիմսէլէրի տիւչինմէքլիք . . . Ա՛հ , հիասհաթը տահիլիմէմ ասլա եանըլմամըշ իտի : Նի՞չին պու հիասհաթըմա գուլագ ասմատըմ , տէտի ,

33

Էհթիէն Պէրօ՝ պու սէօղէրտէն սօնրա , ֆիքրինի իսթիյա իտէն գօրգուձա գարշը պիրտէն պիրէ թահրիք օլունարագ , պաշընը եօգարը դալըրըպ ,

— Յադաթի քիմսէնէ ֆէնալըգ իհմէտիմ , պինաէն ալէյհ գօրգուճագ սէպէպիմ եօգ տուր , դիրա պահթը սիհհանըմընն պանա գարշը ուղրաշարըղը ֆարգ օլունսա պիլէ , Նիհահէթ պիր պիսուչու միւթթէհիմէ թահվիլ իտէմէզ : Ալէյհիմտէ իսնատ իտիլէն ճինսաէթի , հէր նէ տահի օլսա , թէքմիլ հաձաթըմ պէնի միւտաֆաձաձա քաձիի տիր , տէտի , վէ պատէհու գօմիսէրէ իսիթտապլէ ,

— Միւսիւ , սիզին իլէ պիրլիքտէ կէլմէնէ հազրըմ , վէ հէտէֆի օլտուղում գարիպ եանըշըլըգըն պիր ան էվվել պէրթարաֆ իտիլմէսինի իսթէրիմ : Իմտի , էմրինիզէ մունթազըր օլտուղումտան , կիտէպիլիրիմ , տէյի պէէտան իլէտտի :

Գօմիսէր . — Պիր ազատան կիտէրիմ :

— Գու թէէխիւրէ սէպէպ նէ՞ տիր :

— Տայիրէնիզտէ իճրատի թէհարրիճաթա տահիլ մէմուրում :

— Թէհարրիճա՞թ մը . ճաձապա պանա ֆիքրի սիրգա՞թ մը իսնատ օլունուեօր :

— Իչինճիս տէֆա օլարագ սիզի թէէմին իտէրիմ քի , ալէյհինիզտէքի իհթամը պիլմէմ : Գէն՝ պիր գանուն ասքերի

օլտուղումտան, պանա վիրիլէն պիր էմրի ասքեր կիպի իճրա իտիեօրում։ Գունունձա պէրապէր սիզէ միւթէալիգ օլան քեաֆֆէյի էշեաեը ատախ պիրիկբատ կէօթիւրմէքլիկիմ լազըմ տըր։

— Բէք էյի, միւսիւ։

— Շու իչի սանտըգտա նէ՞ մէվճուտ տուր։

—Նէվալա, չամաչըր թագըմչարը վէ խայլի զիգըյմէթի էշեայը սայիրէ մէվճուտ տուր։ Նէկեր կէօրմէք իսթէրսէնիզ ա-չաեըմ։

— Աչմազ պիհուտէ տիր։ Սիզի կէօթիւրէճէք օլան արապաեա թահմիլ իտէրիզ։ (Թօմիսէր՝ մանա իւղերինէ գօնուլմուշ օլան էլ չանթաալընը կէօսթէրէրէք։) Շու չանթատա նէ՞ վար տըր։

— Պիր թագըմ քեաղըտ վէ ֆօնտօլար վար տըր։

— Անը տախ պիրիկբատ կէօթիւրմէկէ մէճպուրում։

— Անախթարլարընը ալըն։

Էթիէն Պէրօ պիր թագըմ՝ անախթարլար թագտըմ իթտի իսէտէ, գօմիսէր՝ ալմազ իսթէմէեէրէք,

—Սիզի թէվգըֆէ մէմուր իսէմտէ, ճանի կիպի հագգընըզտա մուամէլէ իթմէկէ մէմուր տէյիլիմ։ Իմտի, պու անախթարլարը հըֆզ իտին, պիր ազտան սիզի իսթիճվապ իտէճէք օլան հաքիմէ քէնտինիզ թէսլիմ իտէրսինիզ, տէտի։

Պէօյլէճէ, գօմիսէր, օթէլին իչի խըզմէթքարընը ճէլպ իտէրէք, չանթալարը պունլարա վէրտի, վէ քէնտիսի տէ, Էթիէն Պէրօ իլէ պիրլիկտէ էնմէկէ հազըրլանտը իսէտէ, պիչարէ՝ վագը օլան հալին թէէսսիրլիյլէ տալկըն տալկըն տուրտուղունտան, գօմիսէր՝ մէրգումուն եանընա եագլաշարագ, կէթմէկէ լազըմ կէլտիկինի անլատմասընտա, Էթիէն՝ չաբգասընը պաչընա գօեարագ, հիւքիւմէթ մէմուրլարըյլա պիրլիկտէ աչաղըեա էնտի։

Օթէլին նէզարէթինէ մէմուր օլան գատըն՝ տէհլիգէ պուլունմասըյլա, գօմիսէր՝ մէզգուրէնին եանընա եագլաշըագ,

— Մատամ, սիզին պիր թազմինատա հագգընըզ վար տըր։ Գու պագտէ թարաֆընընզտան հիչ պիր միւրաճաատէ վուգու պուլմազտան, թազմինաթընըզ իթա գըլընաճագ տըր, տէտի։

Օթէլին նէզարէթինէ մէմուր օլան գատըն թէվազու իթտի, վէ օլ էնսատէ կարսօնլար՝ եազմուր սէպէպիյլէ իսթիլերի պաշլարը սու իլէ միւլէմմա օլտուղու հալտէ, ավտէթի իտիպ, պունլարտան պիրի,

— Գօմիսէր էֆէնտի, սանտըգլարը [հէրլէչտիրտիք վէ էյիճէ պաղլատըգ։ Ֆագաթի խարիճտէ զահմէթ չէտիտ եազմուր եազըեօր, տէտի։

Ֆիլվագը օլ էնսատէ եազմուր չիտտէթլէ տէվամ իտիեօրտու։

Գիղիմ իւչ չախալար՝ բէրտէլերի գաբանմըշ օլան արապաեա տօղրու իլէրլէտիլէրինտէ, գօմիսէրին մանէթինտէքի մէմուր՝ արապա գաբուտունու աչտը, վէ էվվէլա քէնտիսի կիրիպ, պատէհու գօմիսէր՝ Պէրօնա «կիրին, միւսիւ» տէտիկինտէն, Պէրօ՝ տախ իչէրի կիրտի, վէ քէնտիսի տէ, զահմէթնէ նէզարէթինէ կիտէճէրլէրինի արապաճընա եիւքսէք սէտա իլէ խիթտապ իթտիկտէն սօնրա արապաեա բագիպ օլտու։

Ա.րապաեա պու իւչ չախալար, չէօյլէ օթուրմուշլար իտի։ Էթիէն Պէրօ՝ սաղ թարաֆտա քէօչէտէ օլուպ, գօմիսէր տէ սօլտա, մէրգումուն եանընտա իտի։ Գարշըտա իսէ, գօմիսէրին մանէթինտէքի մէմուր օթուրմուշ օլտուղու հալտէ, մէվգուֆուն տիղէրինի քէնտի տիղէրի արասընա ալմըշ իտի։

Արապաճը, գօմիսէրին էմրինի ալընճա, պէյկիրինի գամչըլատըղընտան, արապա սիւրաթլէ հարէքէթէ իպթիտար իթտի, վէ պիր միւտտէթ գաթը մէսաֆէտէն սօնրա, զահմէթնէ նէզարէթի ճիհէթինէ տէօնէճէք եէրտէ, պաշգա պիր թարաֆտան եօլունա տէվամ իչլէտի։

Օլ էնսատէ եազմուր քէսպի չիտտէթի իթմէքտէ օլտուղունտան, օճինպուս արապալարը՝ եօլճուլար իլէ տօղու օլարագ կէչիեօրլար իտի։ Հալպու քի եաեան եօլճուլար նատիր օլուպ, պունլար տա հէր նէ գատար չէմինէէլէրինի աչմըշլար իտի իսէտէ, եազմուրուն չիտտէթինէ գարշը եինէ քէնտիլէրինի մուհաֆազա իտէմէեօրլար իտի։

Էթիէն Պէրօ՝ պիրուհ պիր թարղտա արապանըն քէօչէսինտէ եասլանմըշ վէ պաչընը տա կէօքսիւնէ էյմիչ օլտուղունտան, հէր չէյ հագգընտա ֆիթրաթսուզ կիպի պուլունտուեօրտու։

Ձիվոգը, պիչաբէ, Գալիլիթատան հարեքելիենէն էվվել Փիքրինի խոխրա իմէմչ օլան վէ պիր Փելաքեթ վուգուխնի քենահնէնէ խապէր վէրմիշ պուլունան միլահազամ վէ հիսախեամը պէտալինանէնէ սուչլունուկիս կիսի, սուչար օլաուգուս վազըսըր միտհիշէնին նամըլ խոխրամ պուլաճաղընը սա թէֆեկքիւր իմէմչէկ խան։

Գոմիսէր իլէ մանէնէմ մէմուրու գարանըլդըգա պիրիսիրինէ պագմազա օլուգ, պիրինճիսինին կէօզլէրի բարլամագա խան։

Ադանագ տայիմա ռէժամ խոխ, արապանըն պէյգիսի առ սուրաճը հարեքելիենի արթըրմագա խան։

Էմինէն Պէրօ՝ պիր արա պաշընը եօգարը գալարըրգ, պուլունաուգու մանհէլլի անլամագ իւմհիյլէ, գարալարըն ճամիաըրընա ափֆը նազար իմէմ խէսէ, բէրաէլէր գարալը օլաուգունան, հիչ պիր շէյ կէօրէմէմ։ Անճագ, գոմիսէրչ խոխրագէն,

— Նագլաշաը՛գ մը, առէյ սուալ իմէմ, վէ օ տախ,

— Էվվէլ, պիր ազ տահա ասար խոխ, եազընտա վարըլ օլուրուգ, առէյ պէհան իլլէմ։

Արատան օն տագրգա գատար կէշինէճ, արապա խալը ասգագլարա ասարը, վէ Էմինէն Պէրօ՝ եէնիտէն միլահազամը պէտալինանէնէճ տալար։

Գիրաէն պիրէ արապաճը, գամչըսընըն թէրա թարաֆըլա արապանըն էօն ճամընա վուրաուգունան, առէուներ արապատա գարիպ վէ միտհիշ պիր հալ ճերէճան իմէմ։

Եէօղէ քի, մէգրիւբ իշարէթ՝ խալի պիր մանհէլլառէ պուլունալաուգունու վէ իշ կէօրմէկէ միտայիտա զէման խաուկինի միտէյնին օլմազըէ, ասալըգ էլմաս թառճրիլլէ գոմիսէրին գարշընընա օխուրան մէմուր, պիր պօղազ չալընը, կէօզ պագը կիսի սուրիւլմիշ օլաուգուս հալառէ, իչի էլինէ թառթարագ, Էմինէնին իւղէրինէ հիճառ իմէմ, վէ ատինէ գոմիսէրի առէ, մէրգուման պիլէգլէրինէն թառթագ, հիչ պիր հարեքեթ իճրա իմէմէնէ վէ պագրըմնագընա վագրիմ պրագմազա գօչարընա պիլէգչէ կէչիրտիկի կիսի, ադգընը տախ գարատը։ Վէլհասըլ Էմինէն Պէրօ՝ ճքուճէ պիլէ մանխալիֆէթ խաէմէգ վէ պագըրտագ հալէ կէմիրիլտի։

Գոմիսէր վէ մանէնէմի մէմուրու առաիկիմիգ փրանէլէրին, Արնօլտ Տէավիներ վէ Թրիլպի, վէ արապաճընըն ատ՝ Ուիլ Պագոմ օլաուգունու չիուգէնիգ օգուանդարըրմըգ չօգատա պէրու անլամըշչար տըր։

Էմինէն Պէրօ՝ արանարգ պու հալէ սուչար օլաուգունատա, պիր գաչ ատինէյնէ գատար ադլընը գաչըրմագ առէրճէնինէ կէլտի խաէտ, ազ սոնրա քենահնէն պուլարագ,

— Իչիմ պիրմիչ տիր . . . Գու ալչագլար՝ մանհգա առէրճէնիմէ կէօգ տիքտիքլէրինէն, պէնի պու տաւգագա սուչիւրտիւլէր . . . Ա՜հ, պէնիմ հիսախեամը՛մ . . . հիսախեամը տատախլիճէմ ճանլըգ տէյսի խոխ, տէյսի միլահազա իմէմ։

Գու միլահազա փիքրինի խոխրա իմէմիկի զէման, փիվգէլատէ պիր հիտաէթի վէ գագագ հիտա խաէրէք, ադգընատքի պագը ճըրրիմագ իւղրէ, խալ էլինէն եէճգինէ կէօմիւրտա, փագաթ Թրիլպի, մէրգուման գօլարընը չէլիքտէնպիր մէնհէճէնէ իչինէտ պուլունաուրճատընա թաւիտագ, էվվէլքի վագիճէրինէտ պուլունաուրմամա մէճպուր գրլար։

Ամինի վագրիմտա Արնօլտ Տէավիներ՝ Գալիլիթատան պիրլիքտէ կէրիտիկի քիւչիւք իճանչէրի ճէպինտէն չըգարըգ,

— Նիկէր հարեքեթի խաէրանիդ, սիպի էօլսուրիւրիւմ, առէտ, վէ իչգու սիչահրէն ուճաունու՝ պիչարէ Էմինինին կէօքսինէճ տատամտագընատա, մէրգուման կէօզլէրի փէնտա սուրէքիտէ գատրտարը։

Նիկէր Արնօլտ՝ մագլուգ էսրիրինին առհչէճի պագըչընը կէօրէպիլմէ խոխ, քենահ քիւսիմտակըրընա բաղմէն սիրքէճէճէկի առէրքետար խոխ։

34

Էմինէն Պէրօ, ծնատան սոնրա կէրինտէն պիչէ գըմըլտանմանէրգ,

— Գու ատէմ պիլա թէրէտտիւտա պէնի թէլէֆ խոխպիլիր . . . Քենահիմի գու ատէմլէրէ գարշը նամըլ միտա-

ֆաա խէպիլիրիմ . . . նա՞սըլ էլլերինէն գուրթուլապիլիրիմ, տէյի միւլահաղա իթտի, վէ այնի վագըթտա գուլագ թօղլա-ըրընը ասուդ պիր թէր գաբլատըղը միսիլլու, ադրը ատախ գա-բալը օլտուղունատան, վէ անճագ պուրուն տէլիքլէրինէն նէ-ֆէս ալտըղընատան, ֆէվգէլատէ սըգըըլըօրտու ։

Արնօլտ՝ պիլէքճէլէրի գանէթ սըգրճա կէչիրմիչ օլտու-ղունատան, պուղլարըն չէլիքտէն զինճիրլէրի՝ պիչաքէնին էթլէ-րինի ինճիթմէքտէ վէ գան տամլալարը չըգարմադտա խոր ։

Էթիէն, թարիֆ օլունմադ պիր մէշագգաթը մանէվիրէ-տէն մատտա, ինատն թէհամմիւլսիզինիւն ֆէվգինատ տէ վիճուտ-ճա աճը վէ ադրը հիսս իլլէմէքտէ խոր ։

Չէվալլէնըն փիրիկըէրի պիր ապա չաթըլտը, վէ սագրի օղ-մուշ պիր պուլութ կէօղլերի էօնիւնատէն կէչտի, պաշը սարսըլ-տը, վէ քէնատի տէ արդասընա տէվրիլտի ։

Պիչարէ, պու հէնգամատէ պաեըլմըշ խոր ։

Արնօլտ՝ իշպու տէհշէթլի ալէամէթլէրատէն հիչ պիրինի կէօ-պիւնատէն զայդ իթմէմէխ, քէնատի քէնատիէ ,

— Պայըլտը . պէնիմ տէ խաթէտիկիմ պու խոր, տէտի, վէ ապա վագըթ կէչիրմէեըէք , տէրհալ էլինի, էթիէնին բարտըճիւսիւ ճէպինէ ադաուս , վէ բարմագլարընա թէսատիւֆ խոէն ճիղտան՝ քէնատի արատըղը նէտատէ օլմասըլլա , անը գ-ըտան ալըպ, քէնատի ճէպինէ աթտը ։

Պու խուսուս , Թրիլպիիէ այիտ օլմատըղը ճիհէթլէ , մէր-գումուն նաղարը տիդգաթըընը ճէլպ իթմէտի ։

Ուիլ Մգօթ՝ պիր Բարիսլիտէն ատահա ալէա Բարիսի պիլ-տիկինատէն , հայվանը ֆէվգէլատէ սիւրաթլէ սիւրէրէք , պիր խայլի խալի ադգագլարտան պիլ միւսւր , պիր դաչ կիւն էվվէլ Արնօլտատն , Բարգ-Սէն-Մօրա կիսմէք իւղրէ կէչմիչ օլտուղու ժուանվիլ ճատտէսինէ ադաբը , վէ եէր եէր խանէլէրը ինչա իւ-տիլմիչ օլան մէգքիւր ճատտէնին պօյունատան եօչունա տէվամ իթտի ։ Մէգքիւր նատիր խանէլէրին սըգը սըգը գարանմըշ պու-լունան գանատլարը արդասընատան հիչ պիր ըշըգ միւշահէտէ օլունմատօրտու ։

Նաղմուր՝ հալէա չիտտէթլէ տէվամ իթմէքտէ օլուգ , ա-բա սըրա ատախ բիւգկատր էսիէօրտու ։

Բարգ-Սէն-Մօրա պիր գաչ մէթրօ նագլայըլտըղընատա , Արնօլտ , արատա գարուլարընատան պիրինի աչըգ , ախչարը է-յիէրէք , Մգօթա խիթապէն ,

— Սօլա տէօն , վէ ամըն հարէքէթինի եավաչլամի . . . ճի-վար սէյֆիէէլէր էհալիի արատանըն չամաթատընը իչիթմէմէկի տիրլէր ։ Գուրատան իչի իչ մէթրօ գատար ուղագտա տուր-մալըսըն . արատատան էնէճէնիմ, վէ սանա բէհագեր օլմադ իւզ-րէ էօնատէն կիտէճէնիմ, տէտի ։

Արատաճը , ալտըղը եվամիրէ իթատալա սօլա տէօնտու , վէ հայվանըն հարէքէթինի ադրըլտըղը , իչար օլունան մահէլլ-տէ արատաեը տուրտուրատու , վէ Արնօլտ՝ էթիէն Գերօնատն է-լան պայկըն իտուկինէ թէէմին օլտուգտան սօնրա , արատա-տան էնտի , վէ ամըն պայընա կէչէրէք , Մգօթա , «եիւրիւ» տէտի ։

Հայվանըն եավաչ հարէքէթինէ բաչմէն , չէնտ տագըգա զարֆընատա , Մարն նէհրի գրբըլարընա գատար միւմթէտ օլան արագիեի գաբլատան քիւչիւք օրմանըն օրթասընա մուվասլէթ խոխտի , վէ էգօ կէչիտինին տիրսէք չէբլի մահէլլինէ կէլինտիք-տէ , Արնօլտ՝ «իչթէ պուրատա տըր» տէտի , վէ մէգքիւր քէլի-մէէրի հէնուգ թէէֆֆիւգ իթմիչ իչէն, Թրիլպի՝ արատա գա-բուլարընատան պիրինի աչարագ , «բէնտինի պուլուեօր» տէյի պէէատն իլլէտի , վէ Արնօլտ տախի , գաեէթ ալչագ պիր սէտա իլէ , «տատհա էյի , գիրա վասլ օլտուգ , իբինիղտէ աչաղը է-նինն» տէյի ճէվապ վէրտի ։

«Մգօթ տախի , ինկիլիզճէ , – հէլէ չիւքիւր. սաղանագ պիր տագըգա պիլէ տուրմատը , կիեինմիչ օլտուղում գալըն էլպի-սէեէ բագմէն , պաչտան տեաղա գատար չօրապատա տէօնտում , տէտի , վէ գըագըվրագ քէսիլմիչ օլտուղու հալտէ , օթուրտու-ղու մահէլլտէն էնիպ , ախըն իւղէրինէ պիր էօրթի վաղ իթտի ։

Հալպու քի Թրիլպի՝ օլ էանատէ տէրլմըշ վէ կէօղէրինի չաչդըն կիսպի էթրաֆտա չէվիրմէքտէ պուլունմուշ օլան մէվգու-ֆա նէգարէթի իթմէքլէ մէչղուլ օլտուղունատան , արատատան էնմէտի ։

Գու ատա Արնօլտ՝ ճէպինատէն պիր տէմէթի անախթար չը-

գարբոց, պու տէմէթուէն պիր անախթար ինթիխապ պիրլէ, իւք հաֆթասը սաթըն ալտըղը ոէյֆիեէնին պաղչէ գարուսու-նու աչսը։ Գատէհու արապաներ եագլաչարագ, պիր կիւն էվ-վէլ սաթըն ալտըղը խըրսըզ ֆէնէրինի չիլթէլէրաէն պիրինին ալթընաան ալըզ, պուննուն իչինաէքի մուտու եագտը, վէ Սգոթա խոթապէն,

— Ֆէնէրլէրի սէօնուբ, տահա գիեատէ էմրի պասիրէթէ մուվաֆըգ հարէքէթի իթմիչ օլուրսուն, վէ հարէքէթինին զէ-մանընաա թէքրար եագարսըն, տէտի,

Սգոթ՝ ալտըղը էմրի անինաէ իճրա իթտի, վէ Թրիլպի՝ ինթիէն Գէրօեա տօղրու էյիլէրէք, – Միւսիւ, արապաատան էն-մէք լազըմ տըր, տէյի պէեան իլլէտի,

Սապըգ էլմաս թաճիրի՝ տիթրէտի, Մէրգում՝ թալիի նա-սաղընըն էն ֆէնա տագըգասը եագլաչմըշ օլտուղունու հիաս իլէ, ֆիրարէ չարէ արաեօրտու իսէտէ, պուլամաեօրտու, վէ եէրինաէն գըմըլտանմատըղընաան, Թրիլպի՝ հարիգ իւլ տաէ պիր գուվվէթլէ մէրգումու գուճագլաեարագ արապաատան էն-տիրտի,

Ինթիէն Գէրօ՝ գօլլարը պիլէքճէ իլէ պաղլը օլմասըլլա մու-խալիֆէթի իտէմէտիկինտէն, աեագլարըլլա Թրիլպիոէ թէբմէ-լէր էնտիրմէկէ պաչլատը, վէ օ տախի արգատաչընա խո-թապլէ,

— Գագանա պու հէրիֆ հիչ բահաթ տուրմաեօր, մուխ-լագա աեագլարըմը գըրաճագ տըր, տէտի, վէ Ուիլ Սգոթ տախի գավի պիր իր պուլարագ, ինթիէն Գէրօնուն տիզէրինի պաղլատը,

Գու սուրէթլէ պիչարէ, քեամիլէն իչպու իւչ խապիսին քենէէօինտէ գալարագ, արապաատան տիչարը չըգարըլտը, վէ իւքի իրլանտալը, պիչարէեի, պիրի աեագլարընաան վէ տիկերի ումուզլարընաան Թուխարագ, պաղչէեե կիրաիրիպ, սէյֆիէեե տօղրու իլէրլէտիլէր,

Ալինօլտ, խըրսըզ ֆէնէրինի ճիւգիճէ եագմըշ օլտուղու հալտե, էօնտէն եիւրիւեօրտու,

Սէյֆիէեէնին գաբուսու աչըլտը, վէ պիր գաչ տանիյէե տօղրա, աեագլարընըն պաղլը օլմասընաան նաչի աեագտա

տուրմաեա իգթիտարը պուլունմատան էթիէն Գէրօ՝ ալթ գաթ օտալարընաան պիրինտե եէրէ սէրիլտի,

Գատէհու Ալինօլտ՝ ավինէօինէ խոթապլէ,

— Հայտե կիտին, տանտըգլարը վէ արապաներն տանտըղը իչինաէքի բաքէմի կէթիրին, տէտիկինտէն, Սգոթ վէ Թրիլպի տէրհալ տիչարը չըգտըլար,

Տէլիգանլը՝ եարը պօղուդ օլարագ ինիլէմէքտե օլան վէ տէհչէթինտէն վէ իգթիտարսըզլըղընաան նաչի տիթրէմէքտե պուլունան էթիէն Գէրօ իլէ եալընըզ գալտըղընտա, խըրսըզ ֆէնէրինի պիր մատա իւգէրինէ վաղ իթտի, վէ պու ֆէնէրին ըչըղընը միւմքին օլտուղու գտտար չավգաթտըգտան ոօնրա, քենտի բարտըսիւնինէն եան ճէպինի արաչտրրտը, վէ էոնտի բահտե էլմաս թաճիրինտէն գասագ իթմիչ օլտուղու ճիղտանը չըգարըլտ աչսը,

Գունուն պիր թարաֆընտա, հէր պիրի պինէր ֆրանգըզ օլարագ օթուզ ատէտ պանգնօթ մէվճուտ իտի,

Ալինօլտ՝ իչպու պանգնօթլարը ատյտրգտան ոօնրա, պիր միգտարընը պիր թարաֆա վէ դուսուրունու եինէ եէրինէ վաղ իթտի, չինքի իւքի ավինէօի՝ քենտիլէրինէ թավսիյէ օլունան էշեաեը համիլէն օլ էոնատէ կէլինօրլար իտի,

Էշեայը մէգքիւբ՝ օտանընն տէօչէմէի իւգէրինէ գօնուլ-տուգտան ոօնրա, Ուիլ Սգոթ՝ վահշիճե թէպէոսիւմէ, վէ ճան չէքիշմէք հալինտե պուլունան էթիէնին վինճուտինի կէօս-թէրէրէք,

— Եիմտի պու լէչի նէ՞ եաբաճաղըզ, տէյի սիւալ իթտի,

Ալինօլտ, – Օ պանա այիտ տիր, Սիղին խըտմէթինիզ խի-թամ պուլտու, Իւճրէթինիզի ալտպ կիթմէքտէն պաշգա իշի-նիզ գալմատը,

— Ամ իլէ արապաներ նէ՞ եաբաճաղըզ,

— Անլէրի սիղէ թէրք իտիեօրում, Իսթէտիկինիզի եաբըն, ֆագաթ պու կիճէքի վագըտաեը զահիրէ իխրաճ իթմէմէք ի-չին թէտապիրի ըսաղմէեի իգթիխապ իտին,

— Սիղ պու խուսուսատա ասլա գօրգմաեըն,

Ալինօլտ, – (Գիր թարաֆա գէյտուղու պանգնօթլարը կէօս-թէրէրէք,) վատտ իթտիկիմ մէպլաղը ալըն,

— Եիկիրմի պին ֆրա՞նգ մը տրր։

— Խա՛յր, եիկիրմի իքի պին ֆրանգ տրր . . . Խըզմէթինիզի հիւանի իյֆա իմտիկինիզաէն, միւքեաֆաթա լաեըզընըզ-խօշնուտ օլտուն՛ուզ մու։

35

Սգօթ . – (Պանգնօթլարը ալարագ .) Խօշնուտ օլմագտա աէ՞օզ միւ։ Միդին իչին չալըշմագ տայիմա խայըրըը տըր . . . Գէօյլէ պիր իչինիզ տատա վար իսէ, եէնիսէն պաչլամահա հադըրըզ։ Գիրի պիրիմիզի թէքրար նէ՞ վադրթ կէօրէնէնիզ։

Աբնօլտ. – Իչին իճապը պիւիր։ Գէյլի եագրնտա եինէ սիզէ միւհթաճ օլուրում։

— Ենմտիքի հալտէ պիզէ պիր թավսիէնիզ վա՞ր մը տրր։

— Պանա խապէր վերմէքսիզին, իգամէթկեահրնըզը թէպտիլ իթմէէին, վէ պիզի պիր մահէլտէ թօբլաեաճագ օլան իշարէթի խաթըրլաեըն։

Սգօթ վէ Թրիլպի . – Բէք էյի։

Աբնօլտ . – Արթըզ կիտէպիլիրսինիզ. սիզի գաբուհա գատար կէօթիւրէեիմ, չինքի պիղզաթ արգանըզտան գաբուհու գաբամագ իսթէրիմ։

Ուիլ Սգօթ վէ Թրիլպի սէյֆիեէտէն չըգտըլար, վէ ձօն Մօրթիմէրին տապըզ քեաթիսի տէ, Էգօ կէչիտինտէ արապանըն տուրտուղու մահէլլէ գատար պուղարա բիճագաթ իթտի։

Սգօթ՝ արապանըն ֆէնէրլէրինի եագարգտան սօնրա, եինէ քէնտի արապաճըլըզ մէվղիինէ օթուրտու. Թրիլպի տախ տէրուննը արապաեա կիրիպ, պու տուրէթլէ եօլա չըգըլտը։ Շու գատար քի հայվան զաեէթ եօրկուն օլտուղունտան, սիւրաթլէ կիտէմէեօրտու։

Աբնօլտ՝ սէյֆիեէնին գաբուտունտա պիր միւտաէթ տուրուպ, արապանըն իրագլանտըղընա թէէմին օլտուգտան սօնրա, իչէրի կիրտի, վէ գաբուհու արգատան սիւրկիւլէեէրէք, էթիէն Գէրօնուն եաթըրըլմըշ օլտուղու օտաեա ավտէթ իթտի։

Սգօթ արապաէը տօղրուճա կէօթիւրէճէք եէրտէ, պիր թագըմ չորբաչըզդ տօգագլարտան կէչիրէրէք. Նինտաեէթ տապարն ալաֆրանկա տաամ իչինտէ տիւրը մու վատըլէթլէ, սաթ վէ արապա եէրլէրինէ կիրտիրիլտու. Իչի արգատաուչլար՝ հայվանըն իւսթիւնու վէ էթրաֆընը լաեըզըլըչ գաեըրտըզլարը վէ եէմինի թէտարիք իթտիրլէրի սըրատա, Սգօթ՝ Թրիլպիէե,

— Էկէր կէօրիւս խաաթէլիկինտէն պու հայվան թէէֆֆօլմաղաա, պիր գաչ կիտնէ դատար, ալտըրըմըզ ֆիեամէա սաթարըզ, տէտի։

Թրիլպի . – Ադրապաէը նէ՞ եաբարըզ։

Սգօթ . – Ադրապաէը նէ՞ եաբաճաղըզ. անը տա սաթարըզ։ Գու վէճհէ սէրվէթիմիզ տէ արմմըշ օլուր։ Զիրա, միւտաէթի հաեաթմըշտա, իչք տէֆա օչարագ, պիր քէչէրիրէ նայիլ օլտուգ։ Շու Շարլ Ժէրար եախօտա պու կիտնէրի խոմլէ Աբնօլտ Տէվիներ, պիզիմ սէպէպի իգագլիմիզ տիր։

Թրիլպի. – Գիղ տէ քէնտիսինին սէպէպի իգագլիճիզ, չինքի պահս իտէրիմ քի, սաեէմիզտէ պիւեիք պիր իշ կէօրմիուշ տիւր։

— Նէ՞ իշ կէօրիւրսէ կէօրսուն, պիզ չալըշմամըզընն միւքեաֆաթընը պօլ պօլ ալարագ։ Գուտուրու պիզէ բահն տէյիլ տիր։ Տօղրուտու Շարլ Ժէրար զաեէթի ղէքի չէյ տիր, վէ թէէմին օլմուշում տուր քի, անընն հիմմէթլէյէ, պիզ էր եա կիճ, քէնտի իրատալարըմըզ իլէ նամուտլու տաէմընէր միսիլու եաշաեագլիճէեիզ։

Թրիլպի . – (Ղաթանընը կէօրմէք արզուսիյլէ .) Տիմէք իրլանտաեա ավտէթի խաէճէեիզ։

— Իրլանտաեա՞ մը . . . ասլա , ասլա ։

— Նի՞չին ։

— Զիւնքի պիզիմ կիսլի , էմմէլճէճ էօմիւրլէրինի էյի տուրէթտէ կէչիրմիշ օլմաեան քիմսէյնէր , Ֆրանսատա բահմի իթտիքլէրի դատար քէնտի մէմլէքէթիմէրինտէ բահմի իսէմպղէր. չինքի Ֆրանսատա նամուտլու տուրէթտէ եաշաեագլարտա վէ պօրճու պուլունմահագլարտա քիմսէ իսիշմէղ։ Իսմի , պիղտէ քէսէլէրիմիզի միղտարը քիճահէէտէ տօղտուրուրտագ , Նօրմանտիաեա կիտիպ , սաթ թէճարիթլէյէ մէչղուլ օլուրուզ ։ Գէնիմ արզում՝ պու տուր ։

— Հէր նէ խոչ, արգատաշ, ույգուսուղաւգան վէ նօրկունդուգան ասլա թագաթըմ գալմասը, պէն պիր ազ ուհուհաճաղըմ։

— Ցագաթի էվվէլճէ արապաներ թէմիզլէմէլիեիզ։ Գու կիճէ տիշարը չըդմըշ օլտուղումուզ հարբն պիլիմէմէլի տիր։

Ֆիլվագը պու խոսուս բէք մուհիմմ օլտուղունտան, արապաներն կիրտիրիլմիշ օլտուղու արապալըղըն գարուխարը գաբաթալըգտան ասնրա, ֆէնէրլէրի հագարագ, պունուն այտրնլըղըլա արապաներ թէմիզլէմէհէ խոթխոտար իթտիլեր, վէ պու իշի պիթթիրինճէ, խոթխոտահ իթմէք իւղրէ հոթագլարընա հաթտալար։

Գունլարը պու մահէլատէ թէրջէ, էգօ կէշիտինտէրի սէյֆիէհէ ամտէթ խոէլիմ։

Արնօլտ՝ արգատաշլարընը սավարգտան ասնրա, ատպըգ էլմաս թոռճրընին հաթմըշ օլտուղու վէ ինիլէմէքտէ պուլունտուղու տայիրէհէ ամտէթինտէ, պիշարէնին հիւրիս դըշարմըշը, վէ կէօզլէրի դօլուդլարընտան ախշարը ֆըրլամըշ օլուպ, ատյքի պօղուլմազ հալինտէն ճան վիրմէք ատրէճէօնինէ կէլմիշ խոթ։

Արնօլտ՝ պու դէվալըներն ահագլարընա պագլանմըշ օլան իրի չէօիուպ, պունտանլա պիր հալդա հարատ, վէ իչպա հալդանը ճիամին պաչընա կէշիտիրէտէն ասնրա, պիր ահագլանը Գէրճունուն կէօքախունէ տահահմարագ, հալդահը իրի էլիլէհ չէքտի։ Ախինտէ էմիհէնին հիւրիս չիշտի, դըրմըզը րէնկի՝ մէնէֆշէ վէ պատէհու սիհահ րէնկէ թահվիլ օլտու, վէ կէօզլէրի տահի դարաններպ աչըլմազտա խոթ։ Գաղը օլան ադգընատն խէ, իննիլթի վէ պօղուզ պիր ախտա իշխահլըհկի կիպի, ահագլարընըն պաղը տահի չէօգիւլմիւշ օլմասլա, աէօշէմէհէ չարբմազտա, վէ թէքմիլ վիճուտի տարտըլմազտա խոթ։

Գու հալ՝ տէհչէմէլի խոթ, ֆագահի չօդ սիւրմէհիպ, պօղուլմազ բատահէսինտէ պուլունտան վէ ճան վէրէնիլէրէ մահասու օլան իննիլթի, խըրլամա վէ տիթթրէմէ եէրինէ, պիրտէն պիրէ սիւրիւթի վէ դըմըլատանմամազըդ վագը օլտու։ Ընօյլէրի պօղուլմազըդ մուհամէլէսի խոթմամ պուլունուշ օլմազնէ, պիշարէնին էճէլի գուհուրա կէլմիշ խոթ։

Արնօլտ՝ բէնտահինին հուսուլէ կէթիրտիկի տէհչէթլի ճան չէքիշմէքլիք մէնդարէսինտէ, ասլա տիթրէմէքտիրին հազրը պուլունուպ, մէրգում, թէշէպիուսիւնիւն խոթմամ պուլմուշ օլտուղունտ գաթթէն թէէմին օլունճա, էլինտէքի իրի պրագտաթագ, նաչըն ևանընտատ օթտուրտու, վէ պունուն էլպիսէէրինին ճէպլէրինի պիրէր պիրէր արապշթըրտգտան ասնրա, պունլարտան չըգան էշևանը, գարմագարրշըդ օլտուղու հալտէ, ատօշէմէ իւղրինտէ եըղտը, վէ պատէհու, ատատա գալդըպ, հէմման ևիւքէք պիր ատտա իլէ,

— Իչին է՛ն մուհիմմ ճիհէթի պիթթի։ Ենիտի պու ճիհտի օրթատան գալտրըմագ լազըմ տըր։ Օետան ասնրա իրի սանտըգ իլէ չանթաեը բահաթճա արապշթըրապիլիրիմ։ Գունլատտան պիրինտէ, օլ ճէհիմ վէ հէմման մատալատա մահասու ատրվէթի մէվճուտ տուր, օ ատրվէթի քի, պունտան պէօյլէ քիմսէ ասը պէնտէն ալամագ, ատէտի։

Գու ատա մէրգում բատատսիւնիւ, վէ գօմիսէրվիկէ մահասու օլան ալէտամէթի ֆարիգատըները չըգարըպ, պունլարը վէ չաբգատըներ պիր եէրէ վազ իլէ, խըրսըզ ֆէնէրբինի էլինէ ատտը, վէ պունուն ըշըգրընը ալատգտան ասնրա, ատ յիհէէտէն տիշարը չըգտը։

Օլ էնտատէ ևազմուր քեամիլէն տուրմուշ օլուպ, անճագ վագրթի վագրթի րնպկհատ էամէքտէ, վէ ատսմանն իւղրինտէն ղարիպ չէքիլտէ գատա պուլունթլար կէշմէքտէ իտի։

Ընօյլ՝ պաղչէ էոէվաթը ատգլամանտա մահասու օլան մահէլլէ տօղրու իլէրլէտի, վէ օրատտա պուլտուղու գաղմա, քիւրէք վէ պէլի ալարագ, ումուղլատտը, վէ տայիմա խըրսըզ ֆէնէրլի եէտինտէ օլտուղու հալտէ, պինանընն ատա թահատքընա կիթտի։

Մէրգում, մահէլլի մէղքիւրտէ վագթիլլէ մէվճուտ օլան վէ չիմինիլէրի չէտիտ եազմուրլար եիւրինտէն ատօքիւլէն թօքրագլար իլէ նըրսքէն տօլմուշ պուլունան թահ օճագլարընըն տօղրու իլէրլէթիպ, զաթէն կէշիմէմ կիւճ իչէն, եազմուրտան տահի չամուր հասրլ օլատագ, տահա դիհատէ միշքիլ օլան պու օճագլարընն եօղուշմարի եօլունտան քէմսիլը տիթդաթլէ եիւրիւեէրէք, նիհատէթի ալատրնտա էնտի։ Վէ պիր թահ օճագընըն քէմէրի ալթընտա տահիկ օլտու։

Գու քէմէրին տէրինլիկի օն, էնի պէշ վէ պօյու իշ մէթ-
բօտան պիր ազ ղիւատէ օլուպ, պուննուն, կիւղել պիր մա-
ղարա հալի քէպապ իթմէսի, բէք ճիւղի ղահմէթլէ դապիլ
իտի։ Գունուն էթրաֆընտա պրագըլմըշ օլան պաղը դաեա
բարչալարը՝ դանարէ եէրինէ դուլանըլապիլիր իտի։

36

Արնօլա, ֆէնէրինի աչըլդտան սօնրա, պունու մէգքիւր
դաեա բարչալարընտան պիրինին իւղէրինէ վազ իթտիկի կիպի,
ումումզունտաքի ալէթլէրի տէ եէրէ դօյտու։ Գատէհու հարա-
քեաթընա մանի օլան իւտէնկօթունու աճէլէթէն սօեունուպ,
պէլի եէրտէն ալտը, վէ թաշ օճաղընըն իչէրիսինի կէօղտէն
կէչիրտիքտէն սօնրա, աեատղընը թօբրադա վուրադ։

— Մէղադը օրթատա դադըեաճադըմ, տէտի, վէ օրադը-
նը ևուշադ պիր թօբրադ զանն իտէրէք, պէլի թօբրադա
սօգմադա չալըշը իտէ տէ, սէրթ պիր մահէլլէ թէսատիֆ իթ-
տի։ Գէլքի պու սէրթլիք, մէգքիւր օճադտա չալըշմըշ օլան ա-
մէլէլէրին աեատղարըլմըշ պատմալարընտան իչէրի կէլմիշ օլուպ,
պիրինճի թատադտաընըն ալթը ևուշադ օլատիիր իտի։

Իմտի, Արնօլա, պու խուսուսա թէէմին օլմադ իւղրէ, է-
լինաէքի պէլի պրագարադ, դադմաեը ալըպ, չիտաէթլէ վուր-
մաեա պաչլատը։

Կէճէնին դարանլըդը էանտաընտա, դադմանըն տէտի՝ ֆէննա
պիր սուրէթտէ իչիտիլմէօրտու։ Գինատէրին Արնօլա՝ պիր ազ
սօնրա մուտամէլէսինի տուրտուրարադ,

— Ջիւատէ չամլաեա հասըլ օլուեօր... Սօնրա եարընն
պիւթիւն մէմլէքէթտէ պու վագըա իտապէր ալընարադ, կիճէ
վագթը զուհուրա կէլմիշ օլան չամլաճանըն սէպէպի արանըլ-
մաեա դալդըդըրը, տէյի մուտահադա իթտի։

Մուախաթարէն մէրգում, եինէ պէլի ալարադ, չուգուրու
աչմաեա տէվամ իթտի, վէ պիր միգտար դադըդտան սօն-

րա, թօբրադ, քէչիի իւղրէ ևումուչատըղընտան, վէ դադմանընն
սէպի չըգմադ օլտուղունտան, Արնօլա՝ կեսհ պէլ վէ կեսհ
դազմա իլէ դադըեարադ, վէ քիւրէքլէ տէ դադըլան թօբրադը
պիր թատաֆա ախտարադ, պիր սատա զարֆընտա, իչի մէթթօ
տէրինլիքտէ, ալթը տատադ ուղունդուդտա վէ իշ տատադ էն-
լինլիքտէ պիր չուգուրա մինչք օլտու։

Գու չուգուր՝ տատէթա դապրիսթանլարտա դադըլան մէ-
զարլարտան օլուպ, Արնօլա, պու իչի պիթիրտիկինտէ, տուր-
տու, վէ անլըրընն գուլադ վէ թօղլարընն թէրինի սիլէրքէն,
եօրկունդուդ ալմադ իւղրէ պիր դաեա բարչատը իւղէրինէ օ-
թուրտու։

Հալպու քի պաչլըճա մատտէ՝ պու չայեանը թէէսիւֆ ի-
չի պիթիրմէք օլտուղունտան, ֆէվգէլատէ թէրըլի օլմատըլյա
իչիևէճէկլինի տիւչինմէեէրէք, վէ եէնիտէն ևազմուր ևազ-
մատա պաչլամըշ օլտուղունա էհէմմիյէթի վիրմէեէրէք, խըրսըզ
ֆէնէրինի էլինտէ թումթատուղու հալտէ, թաշ օճաղընտան եօ-
գարը չըգըպ, սէյֆիէնէ ավտէթի իթտի։

Իշ չիմտի էթիէն Գէբօնուն Նաչընը, անրն իչին հազըրլան-
մըշ օլան մէգարա կէօթիւրմէքտէ դալըպ, Արնօլա՝ ճինատէթի
իրթիքատապ իթտիկի օտատա կիրտիկինտէ, Նաչը մէգքիւրու ու-
մուղունա ալմադ խոթէմի իտէ տէ, ֆէվգէլատէ եօրկուն օլ-
տուղունտան, մուվաֆֆադ օլամատը։ Ածադ, պուննտան տօ-
լտաը տիւչարը իղթիրապ օլմատարադ, մագթուլու պօղմադ
իւղրէ պօղադընտա կէչիրտիկի իրին պիր ուճունտան թումթուպ,
պունու քէնտի պէլինէ պապատըգտան սօնրա, թաշ օճադը-
նըն եօզուչաթի մինհէլլինէ գատար սիւրիւքլէտի, վէ պատէ-
հու քէնտի պէլինտէրի իրի սէօքիւպ, աչաղըեա էնտի, վէ պիր
ուճու քէնտինտէ վէ տիկէրի մագթուլուն Նաչը իւղէրինտէ
պուլունտան իրի չէքմէքլէ, պուլունտուղու մինհէլլէ կէմիրինճէ,
Նաչը մէգքիւրու, դադըղը մէգարա եիւղ իտապինէ եամքըր-
տը, վէ պիր ճիւղի միւատէթի խոթէրահաթտան սօնրա, գադ-
մանը էլինէ ալարադ, էթրաֆտա պուլունտան թաչը թօբրադը
մէգարա տօլտուրտու, վէ իտապէ գալան թօբրադը տախի ա-
եագլարըլյա չըղնաեատագ սիւղթի։ Մուախաթարէն, էվվէլ-
ճէ չըգարմըշ օլտուղու էլտիսէօնի կիսինիպ վէ գուլանտըդը

ալէթլէրի թօբլաերդ, պաղչէնէ ավահի իմտի, վէ գիքր իմտիկիմիզ ալէթլէրի ալտըդը մահէլլէ վաղ իլէ, խանէլենէ կիրտի, վէ քեաֆֆէլի գաբուլարը արդատան գաբատը։

Մէրդում, պու արա եալընդղ պուլունուեօրաու. եանընտա նէ՝ ատղ վէ նէ՝ էօլիւ քիմսէ եօղ իտի։ Պինապէրին տէհշէթլի պիր թէպեահիմէ,

— Ջանըմ իտէրիմ քի, պունտան պէօյլէ քիմսէ սէրվէթիմի պէնտէն ալատղ։ Պու սէրվէթի լաեըդըլլա գազանտըմ։ Կէօրտիւկիւմ խըղմէթի միւչքիլ իտի, վէ պէնիմ եէրիմտէ հէր քիմ օլսա, րիւճաթի իտէր իտի։ Հալպու քի պէն թէրէտտիւտ պիլէ իմմէտիմ։ Ջալըշմադտան ոնըրա նայիլի միւքեաֆաթի օլմադ թահսիլի տիր։ Պագալըմ մահուտ չէք նէ՛րէտէ տիր։ Միւթէվէքա էֆէնտիէն պէրօնուն ճիղտաններնտա պուլունմալը տըր, տէտի, վէ ֆէնէրի՝ գիւեատ ըշըգը սուրէթմէտ եազադրադ մաստանըն իւսթիւնէ գօյտուդտան ոնըրա, պիր թարաֆա վաղ իմտիտիկի բադրըսիւսիւնիւ պուլտու, վէ պունուն կան ճէպինտէն ճիղտանը ալըդ, ֆէնէրին դօնուլմուշ օլտուդու մաստանըն եանընտա օթուրտու, վէ պիր էլիլէ ճիղտանը թուիթտուդունտա, սիմսարնտա թարիֆ օլունմադ պիր էսէրը մէսէրրէթի միւշահէտէ օլունադրադ, եիւքսէք սէտա իլէ չու սէօզլէրի իրատ իմտի։

— Տէօրթ քէօշէլի պիր ուզուն քեադրա . . . Պիր թադրիխ, եանի պիր բադդամ վէ պիր խէյա վաղըյա, էլլի պիր միլիօն ֆրանգ ադչէնէ մալիկ օլունուեօր . . . Պու էլլի պիր միլիօն ֆրանգ պունտա տըր . . . պէնիմ տիր . . . դիրա եադրըն էթիէն պէրօնուն քեադրըտարընը պիրլիքտէ ալտրադ չէքին պէտէլինի ախղ իմմէք իւզրէ պանգաեա կիտէճէիմ . . . Խայր, բիւեա կէօրմէեօրում . . . ուեանըդըմ . . .

Պատէհու մէրդում, քէմալը հէրէճան իլէ պանգնօթլարը վէ եազը քեադրտարը համիլ օլան ճիղտանը ալըդ, միդտադրընը պիլտիկի պանգնօթլարա էհէմմիեէթի վիրմէեէրէք, ճիղտաններն պիր կէօրինիւ արադարդրտը։ Պունտա, Օթել տէդ Լնտատէ իբէն, էթիէն պէրօնուն եազադրդընը կէօրտիւկիւմիդ ան պէշ դաւտար գարալը մէքթուպ մէվճուտ իտի։

Արնօլտ՝ պու մէքթուպդարը մաստանըն պիր քէօշէսինէ վաղ իտէրէք։

— Պու մէքթուպդարըն նէ օլտուդունու ոնըրա անդարըդ, տէտի։

Մէրդում, ճիղտաններն պաղը կէօղէրինի արաերդ, պունտան չըդարտըդը քեադրտարը աչտը։ Պունդարտան պիրի՝ էթիէն պէրօնուն ասլընա տայիր օլուպ, Գալկիւթտաու Իսկիլիդ հիւքիւմէթի թարաֆընտան իմտա, վէ Ֆրանսըդ գօնսօլօսու ճանըպինտէն թաստիգ գըլընմըշ պիր նէվ բասթօրթի իտի։

Պու բասթօրթտա, սադրդ էլմաս թաճիրինին սիննի եադրըմըշ վէ էչքեալը կէօսթէրիմիշ օլուպ, պունուն քէնտիսինէ ասլա ֆայիտէսի պուլունմադըդընտան, Արնօլտ, անր եինէ ճիղտանտա վաղ իմտի, վէ բադդամտար իլէ ասլու տիկէը պիր քեադրա ալըպ, պու բադդամտարըն՝ ձօն Մօրթիմէրին պանդասընտա իբէն, քէնտիսի, եանի Եարլ Ժէրար թարաֆընտան Լինիէն Պէրօնուն սէրվէթինէ տայիր եաթըրմըշ հիսապլար օլտուդունու անդատը։

Պու քեադրտա՝ պանքէրի մէրդումուն իմզասընը համիլ օլմադըդտա, Արնօլտ,

— Պունու սադրտամադ լազըմ տըր, ֆագաթ չէք նէ՛րէտէ չէ՛ք, տէտի, վէ դալան քեադրտարտան պիրինի տախի աչտը իսէտէ, հէրէճաներնտան նաչի պու սըրատա էլի օլ դաւտար տիթրէեօրտու քի, մէղքիւր քեադրա ազ գալտը եըրթըդըճադ իտի։ Մէրդում, քեադրտըն իւղէրինտէքի լէվհանէը վէ եադըդը ճիւմլէլէրի օդուր օդումադ, սիմսար նագադիլի թարիֆ պիր ատհչէթ հալի քեաղ իմտի, վէ սաչտարընն քէօքիւնէ դաւտար թէրդէտի, Պատէհու, խըրսըդ ֆէնէրինի տուրտուդու եէրտէն աթդատթաճադ տէրէճէտէ քէմալը խըշմ իլէ եումտուդունու մաստաեա մուրարադ .

— Ա՜հ չէյիման ա՜հ, ա՜հ մէէլուն ա՜հ, տիմէք պէն պօչա չալըշտըմ . . . Մէկէր պու Հայտուտ, պէնի, պիր օրմանի իչինտէ պուլունուրճասընտա ասյումուշ . . . Վադտա Ֆրանսա պանդասընա կիմմէմիշ, ֆագաթ Բօչիլա պանդասընա կիտէրէք, պիզդադթ թահսիլ իչինի քէնտիսի կէօրմէմէք իւզրէ, չէքինին էմնանէթէն օրտաեա պրագմըշ . . . Պու տա, պարօն Բօչիլտին մասլահաթկիւզարը թարաֆընտան վէրիլմիշ վէ խմզալանմըշ պիր մագալա տաւ . . . Ա՜հ, հէր չէյ զայագ վէ մահվ օլ-

առու , տէտի , վէ պիր գաչ առնիյնէ գառար պու միւտիշ մէյ-
ետսիյնէմին թէէսիլի իլէ կիւճ պէլա նէֆէս ալարագ , կէօղ-
լէրինի տիք տիք պու քեապրառա տիֆֆ իմմիշ իտի իսէտէ , ոայ-
գի պիր տիւնան արաբնառա կէօրիւեօր կիպի միւշահէտէ իտէ-
պիլմէքտէ իտի ։

Ֆիլվագը օլ էռնատէ մէրգուտուն պէյնինտէ պիր իւֆիւ-
նէմի հասըլ օլարագ , ադըննա իտալել կէլմէտի պիր չէյ տիմէք
տէյիլ իտի իսէ տէ , կէնճլիկի վէ գուվվէթլի վիճուառու առևէ-
սինտէ պու հալէ գարշը գօհառպիտի , վէ գանընդն ճէվիէլանը՝
պիւթիւն պիւթիւն թէակինի օլմատը իսէ տէ , քէապի ինթիզամ
իլէտի , վէլհասըլ չէնա տագրդա գարֆինառա քեամիլէն քէն-
տինինի պուլառու ։ Օլ վագրմի վուգուի հալի չու առըլմատ
կէօղունիւն էռնիւնէ կէմիրտի ։

— Շիմտի հէր չէյի անլատօրում ... Էմինէն Պէրօ՝ առաֆ
օնու ան իլի տագրդա կիչէն իրէն իլէ մէվզիֆէ վասըլ օլմուշ ,
վէ եօլառա կէլիրբէն , Ֆրանառա պանդառընա միւրաճաաթը իտագ-
տիրինատ , իշլինին պիր միւտատէմ կէճիքէճէկինէ մէպնի , պան-
քէրլէրին էն միւթէապիրինէ կիմմիշ ... Ա՜հ , էկէր պիլսէ ի-
տիմ ... էկէր անլատա իտիմ ... Շիմտի պու մագպուզ սէնէ-
ատինին պէնիմ նէտտիտէ առլա հիւքմիւ եօգ առը ... Բօչիլա
պանդառընառա Էմինէն Պէրօնու կէօրտիւէր ... քէնտիսի չէքին
արդառընա իմզատընը վագ իմմիշ տիր ... Գու խուառառան
Թահգըգը գըմընընառա միւրաճաաթի իմմէքլիկիմ , իսիմիհարի օ-
լարագ քէնտիմի զայըֆ իմմէք , վէ գամիլ օլառուգուռու խառպէր
վիրմէք տիր ։

Գատէհու թէէքրար իլէ ,

— Ա՜հ , էկէր պիլսէ իտիմ ... էկէր անլատա իտիմ ... տէ-
տի , վէ պիւթիւն իւմիտլէրինին մահվ իտէկէլէն քեապըրը ատու-
ճու տէբռանինտէ սըգատընառա , բարմագլարը սիմիրթմէքտէ ,
ևիւրիւ պիր էօլիւ լէհճէսինէ պէնզէմէքտէ , կէօղլէրի էմրա-
ֆընառա հասըլ օլան մօրալ պիւնիւմէքտէ , ասլմուշ օլանառու-
առագլարը դըմընըռանմամագտա , վէ քէնտիսի պայըրլմագ բառա-
տէսինտէ պուլառնմագտա իտի ։

Գու վէճհէ , Էմինէն Պէրօնու պօղառուդու վէ անընն ինիլէ-
սինկինի իշիմատիկի զէմանի , առլա մէրհամէմ վէ տէհղէթ հիտա

իմմիշ օլմահան պու տալագ , պու զառառար , պու խայինի՝ առա-
պըգ էլմատա Թաճիրինին սէրվէթի ճէհիմէհինի էլտէն գաչըրառը-
պընը հիտա իմտիհինտէ , զայիֆ Թապիհամիլը գառընընար միսիլ-
լու հէմանի պաճըլմըշ կիպի իտի ։

37

Արնօլտ Տէվինճէրընն պուլուշու եանլըշ տէյիլ իտի ։

Ֆիլվագը Էմինէն Պէրօ , տէյհահամիընն ոան կիճէսի , Բա-
բիսէ մուվասըլէթինտէ , էվվէլ էմիրտէ էլլի պիր միլեօն ֆը-
բանգը Ֆրանառա պանդառընառան ասագ վէ գապաղ իմմէք , ասնրա
պու ագչէսի օմէլէ կէօմիւրմէք , վէ մուահխառէն մէպլաղը
մէգքիւրու հինէ օ պանդառա էմանէթէն պրագտագ իչին , պան-
գանընն նիզամնամէսի ահքառմընճա , պանդա իլէ հիտապը պու-
լունան իչի միւթէապէր իմիւճճարը քէնտիսինէ քէֆիլ իմմիրմէք
իւզրէ , պիր Թագըմ Թէչէպպիւսատի իճրառընա մէճպուր օլա-
ճաղընը տիւչինտիկինատէն , պու եօլառա պիր Թագըմ փիւլ-
ֆէթէ գամիլատուռա իտէ , Բօչիլ պանդառընա միւրաճաաթ-
լառ , պու իշլինի անընն վասըլմատըլը կէօրմէկէ , վէ քէնտիսի իւ-
չին պիր հիտապը ճարի աչըլմասընը Բօչիլ պանդառընատան Թա-
լէպ իմմէկի գառարլաչընըմըշ իտի ։

Ֆիլվագը պու սըրատառա էն գօլայ Թարիգ պու օլուպ , Բօ-
չիլ պանդառընատա քէնտիսինէ իհտալէ գըլընան մէմուրիճէթի
գապուլ իմմիշ օլատուգունատան , Էմինէն Պէրօնուն ըռահաթսըզ
օլմահատա սէպէպի գարմամըշ իտի ։

Հէր նէ հալ իսէ , Արնօլտ , խային միւտատէթ քէմալը մահ-
զունիյէթտէ գալընգատան ասնրա , Թէատիճէն քէնտիսինի պուլ-
մահատա պաչլատը , վէ հէնուզ ղայիֆ օլատուգու հալտէ , առաղա
գալգըպ , սէրբասչ քիմսէյէր կիպի , տէրուշը օտատատա պիր գաչ
առըմ ատը ։

Մուահխառէն քէսիք պիր սէտատ իլէ , չու սէօղլէրի սէօյ-
լէտի ։

— Մէմուրիճէթիմի զայը վէ միւսթագպէլիմի քիւլիճէն

մանով իմ տիկնոջս պաշտպան, պիտի ճիշտն էիմ իմ ըրածիս առաջի մարդոց, վէ պատկառը, հիւ պիտի չէ՛յ իշխան եար-տըմ, պիտա պիտիմն բանակարդմ պահիմ օրուս, վէ իւմիւ-լէրիմ հավանա ուշաս ... Զամէն էլտէ իմ միչ օրուդումս պանն իմ տիկնիմ քիւմէ քիւմէ միլեօնլար, օ ճէպիմ սէրվէմ, պէն-տէն չըդար: Բարկագ պիտի բուեսաման, վէ մէճէննիսն իտէճէք մէրմէպէտէ պիտի չաչասաման ոօնտա, դահիճն մէրմէպէտէ մէ-տուդումս պանն իլէտիկիմ մահդունիյէմէպահշ հագըդէմ պէտինէ մէ-ըրսար բուճու իլէրիմ: Մէկէր իսէ, ձօն Մօրմիմէրին չու մէէլուն Գէրօեա վէրտիկի պիր գաչ առէտ պանդա դայմէ-լէրինէ իրմիճա իմ տէքիկիմ լաղըմ կէլէճէք իմիչ... Գու իսէ, առէիա աճիալէմ տիմէք տիր... Գէն նէ՛ գառար աճմադ վէ չաշդըն իմիչիմ փս, քէնտի բանակարդմանն տօլաեր էօնէունէ տուրտուօրաս: Հիչ պիր չէ՛յին գէրգինէ վարմամիչդմ... հիչ պիր չէ՛յ քէչգ իտէմէմիչիմ:

«Գուրտաս իճրա իմ տիկնիմ մուամէլէնի Օսմօդտա եահօտ Բօրսալիտառէ մէվգըն իճրառէ վազ իմ տէքիկիմ լաղըմ իմիչ: Գու օեունտա թէէքմիլ գօղլար պէնիմ էլիսմէ իչէն, չաչգընլըղըմտան նաչի բարիմիեն գայագ իմ տիմ: Քէնտիմի թէհլիքէնէ իւղա լյէեմ, չէրիքլէրիմէ իճրէմ վիրմէքլէ, անլերէ եազա-մը թէալիմ գըլտըմ: Շէօյլէ քի անլէր իսմէրլէր իսէ, պէնի մանով իտէպիլիրլէր: Հասըլը պաչըմը էեերէք քէնտիմի պիր կիրատագա աճտըմ, վէ պու իսէ, քի՞մլէր իչին: Լիմիէն Գէրօ-նուն վարիալերի իչին, տէյի՞ մի:»

Գամիլ՝ իչպու ոօն քելիմէլէրի իրատ իտէրքէն, տիմքէտի, վէ պատէհու պագմէմէն ատօգունու քէսիպ, տիւչունմէնէ պաչլատը, վէ պիր ագ ոօնտա չէօյլէ իլավէ իմ տի:

— Վարիալը՞ մի... Գունլար, էկէր Լիմիէն Գէրօնուն հա-եահատա օրուդունու պիլսէյլէր, քի պու չիւպհէյի տիր, վէ անքն էլան հաեահատա պուլունատուդունու զանն իմ ատլէր պիլէ, չիւպ-հէսիդ քէսագի սէրվէմ իմիչ օրուդունու վէ Բարիսէ կէլմիչ իտուկինի պիլէմէդլէր: Գունլատան հիչ պիրի՛ քէնտի տրագա-բընտա իմագոմ օրունտաճագ մէպլաղը ճէսիմին էմանէմատը Լօչիա պանդատը իտուկինտէն իտատէրատար տէյիլ տիր: Բատի՛ կէլա, պիր կիւն, պու իտուտուս վէ իսլաքմիլարընդն զայագուպէ-

մինի անլատալար պիլէ, պու մադպուդ սէնէտի պէնտէ օր-տուդճա, քէնտի մէմալիպաճլարընդն ուչարը սէմիճ օրա-ճաղը սէրքեար տըր: Ո սէրվէմէ մալիք օրմագ իչին, Լիմիէն Գէրօնուն վէճամի իմ միչ օրտուդունու իտագամի իմ մէճ, վէ Լօ-չիա պանդատընդն իմզալատարդը պու մադպուդու եինէ օ պան-դատա կէօտմէրմէճ լաղըմ տըր: Գու իչի չէ՛յ ատ միւմքինօդ պիր:

«Գու հալտէ, մէգրիւր ճէսիմ սէրվէմէ քինմ վարիս օրա-ճագ տըր:»

Արնօլտ, պու ուուալէ ճէմագ վիրէմէտիկինտէն, թէէքրար գըզարըդ, պիր իսկէմճէնէ օմուրտաս, վէ պաչընը իչի էլի սէրտունինէ ալարագ, գինինտէքի էճքետարը թօղտաեըդ, պիր նէմճէ չէդարմադ իւզրէ միւտահադատա տալտը:

Գիլվադը, ադ վադրմտա պունա մուվաֆֆագ օլտու: Շէօյլէ քի Արնօլտան մէ՛յտուսիէմի չէնա տագըդա իմմիտատա իտիդ, թէէքրար ոօսուդ գանդըլըղընը քէոդ իտէրէք, պանգնօմ-լարատան վէ մէքմուալարատան մատատա, չըդարմընշ օրատուդու միւ-թէհիճ քետաըղտարը վէ պիր արա պիւքմիւշ վէ պուրուչտումուշ պուլունատուդու Լօչիա պանդատընդն մադպուդ սէնէտինի ճըղ-ատանատա հըճդ իմ տի, վէ ճըղտանը գաբաեըդ, մատանընդն իւս-թիւնտէ, մէքմուալարընդն վէ պանգնօմ լարընդն եանընդնա վազ իլէ, Լիմիէն Գէրօնուն ճէպինտէն չըդմընշ օրան անատմամալարընդն տէ-մէքմինի ալարագ,

— Էվվէլա չու չանիմատը կէօզտէն կէչիրէյիմ... պագա-լըմ էլլի պին ֆրանգ գաղանաճագ իչէն, չարըդգ օյնատըդըմ չու օյունատաչի թէէքմիլ քետարըմ նէ՛ գատարա պալիդ օլաճագ տըր, տէտի:

Գու վէճհլէ մէրգում, տիկէր անատմամարլար իչինտէ չան-թանընդն անատմամարընդը պուլուդ, պունունլա չանիմատը աչտը, վէ թուալէմէ միւքէտալիդ պագը չէ՛յէր իլէ սիկարա գումու-լարը վէ քետագըտ սարըլը պիր բաքէմ պուլտու: Գու բաքէքմին մահֆազասընդը աչմագլա, պիր խայլի պանգնօմ տէմէքլէրի կէօ-ղինէ իլիչտի իտէտէ, քէնտի խատալ իմ տիկնի սէրվէմին եա-նընդնա պունլարընդն էհէմմիեէմի օլմատըդընատան, օլ պատատէ ատա իլհարը մէսէրքէմ իմ միտի:

Գու ճիւմլէ իլէ պանդոխթլարը սաեըպ, պունլարըն հէր պիրի պինէր ֆրանգլըզ օլարադ տէօրթ եիւզ սէքսէն սաէտ իսուկինի անլատը, վէ քէնտի քէնտինէ,

— Ձիզտանտա պուլսուդլարըմըզա պէրապէր, անճագ պէշ եիւզ պին ֆրանգա պալիղ օլուեօր... Տէնիզտէ պիր տամլա սու տիմէք տիր, վէ պունունլա քիմսէնէ պէնկին օլամազ. Պանա, Րօչիլտ պանդասընտա մահֆուզ օլան էլլի պիր միլեօն ֆրանգ լազըմ իտի, տէտի.

Սապըդ էլտաս թաճիրինին պոյնէ ճիզտանընտա տոխի եիկիմի գատար լուի ալթունու, վէ ղարիպ չէքիլտէ կիւմիւշտէն մատամուլ քիւչիւք պիր անախթար մէվճուտ օլուպ, Արնօլտ, պունլարը տոխի ճէպինէ դօյտու, վէ տիկէր պիր անախթար ինթիհապ իտէրէք, պուսունլա իչի սանտըղլարտան պիրինի աչտըրընտա, պէեազ չամաշըր թագըմըլտա տօլու օլտուղունու կէօրտիլ.

Տէօչէմէ իւզէրինէ պօչալթտըղը պու չամաշըրլար իչինտէ, սանայի էչեա օլմազ իւզէ խայլիճէ գըյմէթտար Հինտիսթանի պիլահլարը վէ ախիղ Չին մալլէրի պուլունուպ, Արնօլտ,

— Գու էսկի պիլահլար զաեէթ մուհթաշամ տըրլար... Շեւպհէպիղ էքսէրիսի զիհիրլի տիրլէր... Եալընըզ վիճուտա տօղանմատըլտա անինտէ ինսանը էօլտուրէպիլիրլէր..., Իմտի, պուլունտուդլարը մահէլլէտ գալընըլար, տէտի, վէ էվվէլտա պու պիլահլարը վէ պունլարըն իւզէրինէ տոխի չամաշըը թագըմընը եէրլէշտիրիպ, պիրինճի սանտըղը գատաը, վէ իչինճիսինի աչտըրընտա, պունտաս տա չամաշըր թագըմը, Հինտ, Սէյլան, վէ Փիլիպին գումաշլարը մէվճուտ իսուկինի կէօրտիլ. Շեւպհէպիղ պունլար գըյմէթտար չէյլէր իտիլէր իսէ տէ, գուլլանըլմատը ֆէվգէլտէտէ մուհամմէտտիր իտի.

Արնօլտ՝ պիրը օլունան գումաշլարըն ալթընտա, կիւմիւշ իչէմէյի, օրթա տէրէճէ պիւեիւքլիւքտէ, վէ խայլի ադրը պիր սանտըղա պուլտու. Իչպու սանտըղա գատար օլուպ, Արնօլտ՝ գուլադը եադրընտա պունու սալատը, վէ չագըլ թաշլարընըն չարբըլտըղլարը ղէման հասըլ իթտիքլէրի սէս կիպի պիր սէս իչիթմէքլէ.

— Աճապա իչինտէ նէ՞ վար տըր, պունու նա՞սըլ աչմալը, տէտի.

Արնօլտ, քէնտի քէնտինէ պու սիւալի իտէրքէն, էթհէնին ադչէ չիզտանընտա կէօրմիշ օլտուղու կիւմիշտէն մատամուլ քիւչիւք անախթարը խաթըրլատարագ, պունու քիլիտ մահէլլինէ եադլաշտըրտըը, վէ ֆիլհագըղտա մէզքիւր անախթար՝ սանտըղճանընն օլմասըլտա, գաթիլ՝ պունուն գատաղընը աչտը, վէ ֆէնէրինի եադլաշտըրտըղընտա, տէրունինտէ աթէչ գըղըլճըմըը միսիլտու բարլատան մատատէլէր՝ կէօղլէրինի նէվինա գամաշտըրտըղընտան, պաշընը օլ պիր թատաֆտա չէվիրտի իսէտէ, մէզքիւր մատատէլէրինն նէ օլտուղլարընը բէք չատուգ անլատըղընտան, կէօղլէրինի թէքրար պունլատա աթիֆ իթտի.

Իչպու սանտըղճա էլտաս վէ ինճուլէր իլէ տօլու օլուպ, պաղըլտըը ֆընտըգ պիւեիւքլիւկինէ պուլունան իչպու ինճուլէր ղաեէթի բարլադըղտա օլմասըլտա, եալընըզ պունուն գըյմէթի ադաալլի պէշ եիւզ պինն ֆրանգ գըյմէթինէ օլմասըլտա, Արնօլտուն նադատըը սիղդաթընը ճէլտի իթտի.

Վէլհասըլ սանտըղճատա մէվճուտ օլան մէզքիւր էչեատնըն գըյմէթի՝ ադաալլի իչի միլեօն ֆրանգ գատար օլուպ, Գալկիւմատաի պանքէրինն սապըդ քեաթիսի ճիւղի պիր թէտգիղէ պունու անլատը իսէ տէ, սապա միլթէէսիր օլմատը, զիրա պու քէշֆի՝ տիչար օլտուղու մուվաֆֆագըյեէթսիզլիկինն վէ մէյեուսիեէթինն աէրէճէսինի թախֆիֆէ մէտար օլատմազ իտի.

Մուախախարէն, պիրինճի սանտըղը գատատըղը կիպի, իքինճիսինի տէ գատատը, վէ ճնատան սոնրա չու իչէրի կէօրտիլ.

Էթհէնն Պէրճունուն ադղընը գատատնատա գուլլանըլմըղ օլան չատա պանդա գայմէէրինի, սանտըղճաեը, չիզտանը վէ մէօհիւրէնտիչ օլմատան մէզքիւտլարը սարըտ, իչպու չատ տէօրթ քէօչէհինտէն պաղլատը. Գատէ հու քէնտիսինէ տատիեէ գօմիսէրի թատավիրի քէսատ իթտիրմիչ օլան սահիթէ սաչ իլէ սապատլարը չըգատար, վէ էսվապընը տահի սօնունուպ, արատատա Ադօթ վէ Թրիէլի վատըթտաըլտա կէթիրիլմիչ օլան բաքէթտէն, Արնօլտ

Տէսիինեը օլմազ , վէ Թուրնէլ սօգապընատա ալէսաէվիլէ կէօ-
բիւշէք խմէտիկինտէ կիւնինտիկի էսմասը չըգարըզ կիւնինտի,
վէ չըգարտըգը էլպիսէլէրի , գօմիսէրլիք գուշապընը վէ սայի-
բէկի չանթատա եէրլէշմիյորիքտէն սօնրա, պու չանթաեը գա-
բատը :

Դամիլին պուլունտուղու օտանըն արգասընատա , պիր օ-
տա մէվճուտ օլուպ , անախթարը գարուտունան իւղէրինտէ օլ-
մազլէ , Ուրնօլա՝ պու գարուեու աչտը , վէ իքի սանտըգ իլէ
չանթաեը մէգքիւր օտաևա կէօմիւրէրէք , «պունտարը սօնրա
պուրատան գալտըրըրըմ» տէտի , վէ գարուեու գարաեըգ ,
անախթարը չէքտի , վէ ֆէնէրի տէ էլինէ ալտրագ , սու մուա-
լուղու կէօրմիւշ օլտուղու մամիպախա կիմտի , վէ եիւղիւնիւ
վէ էլէրինի եըգատըգտան սօնրա, մէնտիլլէ սիլինտի, վէ պա-
տէհու ճէպինտէն քիւչիւք պիր այնա չըգարըպ , պօյա էսէրի
գալմատըրընա թէէմին օլտու :

Անտէն իւք օտաևա կէլիպ , բարտախսախունուն ճէպինտէ
պիրլիքտէ կէմիրմիշ օլտուղու պիր եուշագ չաբգտաեը վէ մէգ-
քիւր բարտախսիւ կիւնինտի , վէ սատթընա պագարագ , ալթը
խտուկինի անլատը : Մուախթարէն մալիւմիւմիւզ օլան շէյլէր-
տէն միրէքքէշ օլուպ , պիր պօղագ շալը տէրուննինտէ սարըլը
պուրատան բագքէթի ալտը , ֆէնէրինի սէօնտիւրտու , վէ անը
սա պիրլիքտէ կէօմիւրէրէք , էվմէն տիշարը չըգալ :

Օլ էսնատէ սապահ օլմազ վէ եազմազը տուրմազ օլուպ ,
բօրեազ բիւղկեարը պուլութլարը տաղրթմագտա վէ գուպպէյի
ասիւմանընն մամի ճինէթլէրի կէօրիւլմէքտէ խան։ Հաթթա կիւ-
նէշին պիեալարը պագճալարընն թէքէօնինի եալտաղ կիպի բարլաթ-
մաղը կիպի , տալլարընն իւղէրինտէ սաղը օլան վէ ճիւղի պիր
գըմըլտանըշտա եէրէ տիւշէն եազմազը տանէլէրինի տախի թէն-
վիր իլէմէքտէ խան :

Վէլհասըլ , տէհշէթլի պիր կիճէյի բարլագ պիր սապահ
Թատգիպ էթմիշ խան :

38

Գալկիթաատաքի պանքէրինն սագրդ քեաթխոդի, էթիէն Գէ-
բօնան մէրճուն պուլունտուղու ադիմէթլէ , պու մահէլլինն իս-
թիւ վէ էթրաֆը աչրդ օլմասընտան , պիր գաչ սատաթ իմթի-
տատա իմմիշ օլան եազմազը , մէգարըն իւղէրինտէքի թօբրագը
տիւզէլթմիշ , վէ նահշը կէչիրտիկի սրրատա էյիլմիշ վէ աէրէ
եաթմըշ պուլունան չալը չըրրըլտար տա տօղրուլմուշ խտի :

Շու հալտէ , է՛ն մահիր խաճիկէ մէմուրու պիլէ , զահիրէն
սիքքինէթի իչինտէ կէօրմինէն վէ էթրաֆընտա դուշար էօթ-
մէքտէ պուլունան իչպու սէյճինէ տէրունինտէ տէհշէթլի պիր
ճինաեէթի իճա օլունմասընտա չիպհէ խաէմիզ խտի :

Ուրնօլա՝ էսմասըրը թէպտիլ իմմիշ օլտուղունտան , թու-
ալէթինէ իչթիղալ իմմիկէ սէպէպի գալմամըշ խտի : Եալընըզ
սեագատալարընտա տիգդաթ իթտի , վէ պունլարըն իւղէրինտէ
պագը չամուր լէքելերի մէվճուտ խտի խսէտէ , տօղագլար չա-
մուրու օլմատըլտա , հինէ էսկի հալ վադը օլաճագընտան, մէգ-
քիւր լէքելէրի թէմիզլէմէքսիզին , իպտիթիկատսըզըն՝ էգօ կէ-
չիտինէ նագըր օլան գարատաուտան տիչարը չըգալ , վէ գա-
բուեու այդատան տըգաթլըճա գարաեըգ , Բար-Սէն-Մօր
մէվգիֆինէ տօղրու իլէրլէմտի :

Սատաթ ալթը պուչուգտա Բարիսէ միւթէվէճճիհէն պիր
թրէն կէչմէքտէ օլտուղունտան , Ուրնօլա պիր պիլէթ ալըպ , ի-
քինճի սընըֆտան պիր վակօնա օթուրտու , վէ սատաթ եէտիեէի
օն տագըգա կէչերէք Գաաթթիլ մէվգիֆինտէ վակօնտան էնտի,
վէ չէնտա տագըգա սօնրա քէօչկինէ վասըլ օլտու :

Օլտատա , էլինտէքի բաքէթթի հիտատէթ վէ զաղտապէ պիր
Թարաֆտա ֆըրըլաթըպ , պիր խակէմիլէէ օթուրտագ ,

— Գունճա իւմիտլէրտէն սօնրա , պու տէրէճէ ատ պիր
չէյ էլտէ իթմէք՝ տօղրուտու ֆէվգէլատէ էսէֆի մուճթէպ տիր,
տէտի , վէ Ինգօ կէչիտինտէքի խանէօնինտէ օլտուղու միսիլլու ,
պուրատա տատի եէչխի ադիմէ ֆէրըրինի խթիրլա իլէտի ,

Անճագ սրա սրբա տիհանընտան, պիրիպիրինի թուխմաղ սէօղլեր չըգմագտա օլուպ, պու սէօղլերին խիւլտասալ պէր վէճհի աֆի իտի.

— Էլլի պիր միլեօն ֆրա՞նգ... պու տաեէտէ պանքէր բէտէրինտէն, քէրիմէօի Անժէլիքի քէմալը սէրպէսթի իլէ խոթէեպիլիր իտիմ... Պու միգտար մէպլաղ՝ օլ պապաոնըն կէօղլէրինի գամաշաղրմանա, գըզընը մէֆֆուն գըլմաեա, վէ էկէր պու գըզ թօրճու միլազիմի վանտատը տիւշինիւեօր իսէ, անը տախի ունութտուրմաեա միւտայիտ պիր սէրվէթ իտի... Եիմտի իսէ պու տաատէմպախշ ֆըրսաթ եէտիմտէն չըգտը... վէ օ բարլագ լօգմանընն եալընըզ սէֆիլ պիր բարչասը գալտը... Հէր շէյի քէշֆ իմմիչ օլտուղուտու զանն իտիեօրտում, ֆագաթ եանրլմըշըմ.... պիրա հէր շէյ մահվ օլտու, վէ կէօզ տիքտիկիմ վէ գայպ իմմիչ օլտուղուտ միլեօնլարը էլտէ իմմէք իշին իսէ, հիչ պիր չարէ կէօրէմէեօրտում...։ Ֆօղրուտու օ միլեօնլարը էլտէ իմմէկէ պիր չարէ պուլտում, հէր շէյէ, հաթթա եէնի պիր ճինտաէթ իճրտաընա տու հաղըրըմ։ Ա՛հ, էկէր գապիլ օլտա, պունտան իշին Բարիսի եադտար, վէ գան իլէ աթէչի սէօհպուրիւրիւմ...

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Մաիւմիւմիզ օլտուղու իւզրէ, պանքէր միլ վէրիէր՝ պուլար Հօսմանտա, իբի գաթը գաեէթ կիւղէլ պիր օթէլտէ իգամէթ իմմէքտէ իտի։ Ետւ գատար քի օրատը պանքէրին եալընըզ իգամէթկեահը օլուպ, Բէլթիէ նամ ոօգազտա քեային պիւեիւք պիր պինանընն պիրինճի գաթընը տա, պանգա մահէլլի իմթիհնազ իմմիչ իտի։

Գարինի քիրամըմընը եագընտա պուլար Հօսմանտաքի իգամէթկեահա կէօմիւրէճէք իսէքտէ, շիմոնիքի հալտէ, Բէլթիէ ոօգազընտաքի պանգատա, միլ վէրիէրին խուտուսի տաւիրէսինէ կիմմէքլիկիմիզ տահա զիեատէ միւնասիպ տիր։

Օլ էմնատէ, պանքէր, իւզերի քեազըլալար իլէ տօլու օլան պիւեիւք պիր եազընտանէնին գարշըտընտա օթուրմուշ իտի։

Նօճինտէ, տաղ կիպի եըզըլը մէքթուպլար պուլտունուպ,

էֆէնտիսինին թէվէճճիհինու ճէլպ իմմէք իսթէէէն վէ մաաշընըն արթմասը զայրէթինտէ պուլունան կէնճ պիր մէմուր կիպի մէզքիւր մէքթուպլարը քէմալը զայրէթլէ թէտագիգ իմմէքտէ իտի։

Պու ատէմ, էվվէլճէ տախի եազմըշ օլտուղումուզ վէճհլէ, էլլի պէշ ալթմըշ չաղլարընտա պիր քիմսէ օլուպ, ֆագաթ չախաընտա ֆէվգէլատէ իմմինա կէօսթէրտիկի միսիլլու, կիճինտիկի էտվատ տա, սինինճէ բէքտէ մուվաֆֆըգ օլմաեընպ, տահա զիեատէ տէլիգանլընտա եագըշըր իտի։

Վագթիլլէ փիլ վէրիէրին զաեէթլէ կիւղէլ պիր ատէմ օլմուշ օլտուղու րէվիշինտէն անլաշըլըպ, հալպու քի չիմոնքի հալինտէ, կիւղէլլիք էսէրինի պիւթիւն պիւթիւն զայպ իմմէքլէ պէրապէր, եիւզիւ պուրուշմուշ, թէնիլլէ կէօղլէրինին բէնկի սօլմուշ, վէ ալթ տօտագը եասընլանմըշ իտի։

Գէապէլլի պու ատէմ. իֆրաթ չալըշմագտան եախտա էյլէնմէքտէն պու հալի պուլմուշ իտի։ Հագիգէթի հալ չու տուրքի, հէր իքիսինի տախի, ֆագաթ պաշըճա էյլէնճէէի սուի խոթխոթալ էյլէմիշ իտի։

Րէնտիսի զաեէթ հօվարտա օլմասըլլա, ֆամիլեագա էյլէնճէլէրտէն մահզուզլէյէէթ հիսս իմմէէիպ, ֆիսգ ու ֆիճուրա միւպթէէլա օլտուղունտան, եէկճանէ քէրիմէօի Անժէլիք՝ պապասընըն տուլ գալմասընտան պէրու պուլմար Հօսմանտաքի խանէտտ հէման տայիմա եալընըզ եաշամագտա իտի։

փիլ վէրիէրին վազիեէթի հագգընտա զայէթ միւպային րիվաեէթլէր տէվէրան իմմէքտէ օլուպ, պապըլար՝ սէրվէթինին մազպուտ վէ միւքէմմէլ օլտուղունու, տիկէրլէրի տէ, պիւեիւք զարարլարա ուղրատընընտան, վէ զէֆք ու էյլէնճէլէրի իչին քիւլլիհէթլի մէսարիֆ իմմիչ պուլունտուղունտան, սէրվէթինի թէսքէրտիկինի, վէ անճագ իմթիսարը սաեէսինտէ կէճինտիկինի րիվաեէթ իմմէքտէ, վէ պիր թագըմը տա պուլմար Հօսման օթէլինին գըյմէթինտէն զիեատէ բէհինէ գօնուլմուշ իտուկի տէրճէսինէ գատար իլէրլէմէքտէ իտիլէր։

Պանքէր պու րիվաեէթլէրի պիլիր իտի իսէտէ, ֆիճուր իմմէէոր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի։

Պալէատէ պէեան իմտիկիմիզ վէճհլէ, մէրգում, օտասը-

նա կիրտիկի զէման մէքթուպլարընը աչմադլա մէչդուլ օլուպ, օլ էանատէ, չըմինէ իւզէրինտէքի ուսաթ, սապահըն ալաֆրանկա տօզուդունու չալմադըսա իտի։

Ժիւլ Վէրիէրին պու սըրասա օգուսուդու մէքթուպուն լէվհասը՝ «Պէլճիգանըն մէրմէր թաշ օճաղլարընըն անօնիմ չիրքէթի» իպարէսինի հալի օլուպ, միւնասէրիճաթը տախ պէրվէճհի աթի իտի։

«Ազիզիմ միւսիւ Վէրիէր,

«Հալը հաղըր կիւն պէ կիւն միւշքիւլէշիյօր։ – Պու այըն խիթամընըսա պիր միլեօնա եազըն աչըղմըղ զուհուր իտէճէկինտէն, վատէլէրի հըլմուլ իտէն թաղսիթլէրին թէէսիւֆէտի, վէ մուամէլաթըն տէվամը զրիներնըսա, հիսէտսըզլարըմըզ՝ պիր միդտար սէրմանէկ ուսանա իհթասընա մուվաֆֆագաթի իհմէդլէր, վէ պու սուրէթլէ եարտըմնա պուլունմադըգըսա իտի, մուխաթապրայը սուրէթտէ թաասֆիւնէյի հիսասա մէճպուրիյէթի կէօրիւնճէք տիր։

«Թէչէպպիւսիւմիւզտէ սիպին մէնաֆիինինիզ բէք պիւեիւք օլսուդունսան, իչար իհթիյաճըմ մադսէտէ վասըլ օլմադ իւզրէ պիւթիւն ճահաթ ու զայրէթինինիզի մէվզրի իճրասընէ վազ իհմէմէքլիկինիզ գապիլ տէյիլ տիր։ Մուհադդադ օլան պիր իֆլասընըն էօնիւնիւ ալմադ՝ մահզա իգտամաթի վէ մէսաինինիզէ միւթէվազըֆ տըր։

«Մալիւմունիւզ տիւր քի, հալը հաղըր՝ զահիրէն թէհլիքէլի տէյիլ տիր։ Պիզ, ամէլիյաթըմը իտմիտամայընէ եիւղիւնտէն բահնէստար օլսուդ։ – Միւհէնտիսլէր՝ մէրմէր մատէնլէրինին իչէսինիմէսի գօլայ օլսուդունու զանն իտիւօրլար իտի։ Ժիւվագը պու մատէնլէր՝ էմնայի նամէսպուդ սէրվէթի հայիզ տիրլեր, վէ էկէր սաէնիյէտէ, պուհրանլը պիր զէման կէօրմէմէկէ մուվաֆֆագ օլուր իսէք, Շիրքէթ՝ քէնտի վատաընընը թէմամիյլէ իյիճա իտէպիլէճէք տիր։

«Իմտի, պիր ան էվվէլ եարտըմընըզը վէ զայրէթինինիզի իյիճաէճ միւսաբաաթի իտին, զիրա վագըթի կէչիրմէք գապիլ տէյիլ տիր։»

Պու մէքթուպ՝ Պէլճիգանըն մէրմէր թաշ օճաղլարընըն

անօնիմ չիրքէթի միւտիրի թարաֆընտան իմզա իտիլմիշ իտի։

Ժիւլ Վէրիէր՝ պալէատէքի սաթըրլարը օգուրքէն, լէհճէսի սօյուպ, թէրլէմիշ օլան սիմասընը սիլմէք իւզրէ մէնտիլինի եիւղինէ կէօթիւրէրէք, չէօյլէ սէօյլէտի։

— Պիր իֆլա՞ս մը ... զաթէն պիր վագըթտան պէրու պուննու հիսա իտիլմէմիշտիմ ... Հիսէտսըզլըգընա միւրաճաաթի իթմէ՛ք ... անլէրտէն եէնիտէն ադըչ թալէպ իյլէմէ՛ք ... Եու տիրէքթէօր օլան քիմսէ՝ նա զաեէթի գուրնազ, վէ եախօտ բէք սատէտիկ քիմսէ տիր։ Հիսէէտսըզլըգըն պէն օլսուդումու նա՞սըլ տէրք իթմէմէօր։ – Իչթէ պիր միլեօն տահա սուեա աթըլըր... Պէն իտէ, օ պիր միլեօնու օն միսլինէ իպլազ իտէճէկիմի զանն իտիւօրտում, չիւնքի հադգը վար տըր. պու իչ քեարըը չէյ տիր։ Անճագ նէթիճէլէրինէ պէքլէմէք լազըմ իսէտէ, պէն տէ, վատէլէրի հըլմուլ իթմիշ օլան ճէհիմ մէպլաղլար թէէսիւֆէնէ մէճպուր օլսուդումտան, մէզքիւր նէթիճէլէրէ պէքլէնէմէմ։ Պինաէնէրին իֆլասընտան վէ թաապի ճինաեէթի մահքէմէսինէն գուրթուլմադ իչին, վէլի մադամընըսա իտարէսինէ մէմուր օլսուդում Անժէլիքին սէրվէթինտէն թէքրար գուլլանմազ մը մէճպուր օլուեօրում ... Ա՜հ, պուլունսուդում հալ, զաեէթի միւշքիլտիր ... էթրաֆընմա հէր չէյ մահվ օլուեօր ... Հասըլը էկէր պօրսասա, Պէլճիգատաքի մէրմէր թաշ օճաղլարընըն աչարգլարը տէլիլի գարաեաճագ սուրէթտէ պիր մուվաֆֆագըյէթէ նայիլ օլմադ իսէմ, իչիմ պիթմիշ տիր։

«Պու ֆըրսաթ վագը օլաճագ մը տըր։

Ժիւլ Վէրիէր, իչպու մէքթուպու, զաթէն օգումուշ օլսուդու մէքթուպլարըն եանընա վազ իթտի, վէ թաապիեաթընտա ֆիթուրսուդլուգ վէ խաֆիֆմէչրէպլիք մէվճուտ իտուկինտէն, սիմասընտա մուվաֆֆագաթէն հասըլ օլան էսէրը հէեէճան տախ կէչտի։

Մէրդում, պօրսասա նայիլ մուվաֆֆագըյէթէ օլմադտան վէ միւսայիտ պիր ֆըրսաթա թէսատուֆ իթմէքտէն պահա իթմիշ իտի։ Զաթէն Ժիւլ Վէրիէր՝ պանգա վէ պօրսա իչլէրինլէ մէչդուլ օլալըտան պէրու տայիմա միւսայիտ ֆըրսաթլարտա վէ պօրսա մուվաֆֆագըյէթլէրինէ կիւվէնմիշ իտի։ Նէչէ սէնէլէր զարֆընտա պահթը քէնտիսինէ եարտըմ իտէրէք, էն

միշտքիլ տագըգալարըննտա իչի բասթ կիտէրէք, պիւթիւն պիւ-
թիւն պաթմագտան գուրթուլմուշ իտի։

Հասըլը պանքէրի մէրգում, եիւզիւնտէքի էսէրը հէնէ-
ճան վէ էնտիչէ քամմիչէն զայիլ օլարագ, տիկէր պիր մէք-
թուպ ալտը, վէ պունուն իւզէրինտէքի իպարէնէ աթթը նա-
զար իլէ, գաչլարը պէթէքրար չաթըլտը։ Շէօյլէ քի մահֆա-
զանըն իւտթ քէօչէսինտէ վէ ասլ թարաֆտա մաթպու օլարագ,
«Ջանթէզի-Մօտէրն թէաթրօսու» տէյի եաղըլմըշ իտի։

Ժիւլ Վէրիէր՝ հէման եիւքսէք սէտա իլէ,

— Ֆուժէրաէն տիր... աճապա օտա՞ մը պանա ֆէնա պիր խապէր կէօնտէրիեօր, տէտի, վէ էլի տիթրէնէրէք մահ-
ֆազատը եըրթըպ, իչինտէն չըգան քնաղըտտա աթիտէքի ատ-
թրըլարը օգուտու։

«Ադիզ տօսթում, սէվկիլիս խըսըմըմ.

«Պիր գաչ սէնէ էվվէլ Թանզիմ օլունմուշ գապա պիր չարգի վար տըր քի, էլպէթթէ խաթըրլարսընըզ։ Պու չարգի՝ «Պիր աեաղըմ եիւրիւր, տիկէր աեաղըմ եիւրիւմէզ» սէօզլէ-
րինէ պաչլար։

«Ադիզիմ, պէնիմ իչի աեագլարըմտա եիւրիւմէեօրլար... Նէ՛ տիմէք իսթէտիկլիմի չիւպհէսիզ անլաեօրսունուզ։

«Ա՛յրն խիթամընտա, օեուննճուլարըն հագգլարընը էօտէ-
նէճէք օլուր իսէմ, սանտըգըմտա պիր լուի ալթունու պիչէ գալմաեաճագ տըր։ Պիլաքիս սանտըղըմըն խարիճինտէ խայլի պօրճում գալաճագ տըր։

«Ինտի, սիզէ պահսընը իթմիչ օլտուղում ՕՆ ֆասըլ վէ օթուզ բէրաէտէն իպարէթի օլան վէ Թէքմիլ Բարիս էհալիսի-
նի ճէլալ իտէճէկի տէրքէար պուլունան օեուննու մէվզըի սահ-
նէնէ վաղ իթմէք իւզրէ լազըմ կէլէն եիւզ էլլի պին ֆրան-
գը էլտէ իտէմէզ իսէմ, իչտէն չէքիլիպ պիլանչօտու վիրճէճ-
եիմ։ Պու իսկ չայհանը Թէէսսիճ տիր, վէ տախիլի լիմանտա
ֆուրթունատա Թուրթուլմագ տիմէք տիր, չինքի պու օեուն՝
դաեէթի կիւզել օլմասը յլա, հիչ չիւպհէմ եօգ տուր քի, ագ-
չէճէ պիւեիւք պիր մուվաֆֆագըյեէթ քէսագ իտէճէք տիր։
Հէր պիր լուպիեաթտա օրթա հիսապլա ալթը պին ֆրանգ հա-

սըլաթ օլսա, վէ պու սուրէթլէ իչ եիւզ լուպիեաթի իճրա իտիլսէ, ազ վագըթտա սարֆ իթտիկլիմիզ ագչէ չըգար։

«Պու օեուննտա Լէօնա՝ գըրմըզը պիր ֆանէլա կիտինէրէք, բօլ իճրա իտէճէկինտէն, զաեէթի ճալիպէ վէ հիւսէյնա կէօրիւ-
նէճէք տիր...

39

Ժիւլ Վէրիէր՝ մէքթուպուն նագլ իթտիկլիմիզ ճիւմլէլէ-
րինէ կէլտիկլինտէ, օգուտմասընը տուրտուրուպ, եաղըխանէսի-
նէ պիր եումրուգ վուրարագ,

— Պիլանչօսո՞ւ մու... Լէօնա, պանա, օ մէէլուն Թէաթ-
րօ իչին իւչ եիւզ պին ֆրանգ վիրմէքլիկիմէ սէպէպ օլտու...
չիմտիտէ պիլմէմ նէ՞ օեուննուննու մէվզըի սահնէնէ վաղ իտէ-
պիլմէմի իչին, եիւզ էլլի պին ֆրանգ վիրմէլի իմիշ քի, ճէմման
տէօրթ եիւզ էլլի պին ֆրանգա պալիշ օլսուն... Խա՛յր, խա՛յր, իսթէրսէ պիլանչօսունու եաբըպ Թադտիմ իթտին, օ տա վաղիֆէմ տէյիլ տիր, տէյի պէեան իչլէտի, վէ մէք-
թուպու Թէքրար էլինէ ալարագ, պիրինճի սաֆթըրլարը կէօղ-
տէն կէչիրտի, վէ, «ազ վագըթտա սարֆ իթտիկլիմիզ ագչէ չըգար» ճիւմլէսինտէ տուրուպ, եումրուղունու էինէ վուրա-
րագ, – Պագ պիր քէրրէ չունա, Թէքմիլ ագչէ պէնիմ օլտու-
ղու հալտէ, պիր տէ պիլա հիճապ, սարֆ իթտիկլիմ ագչէնէ քէնտիսի տէ չէրճէք տիր կիպի «իթտիկլիմիզ մէսարիֆ» տիեօր։ Պէն իսէ, պու ահմագը պիր Թէաթրօ իտարէսինէ միւգթէտիր զանն իտիեօրտում... հալտու քի ալտանմըշըմ... քէնտիսի պօշ հէրիֆին պիրի իմիշ... հիչ պիր իշէ եարար տէյիլ իմիշ։ Էչքեալընը իրաեէ իթմէքտէն պաչգա դըյմէմի պուլունմաեան Լէօնաեը սահնէնէ չըգարմագ տա, քէնտիսինճէ է՛ն պիւեիւք Թատավուր տուր... Պու գարընըն իսէ, էլպիսէէլէրի իչին իթտիկլիմ մէսարիֆտան մատտա, պանա իւչ եիւզ պին ֆրանգ մալի օլմուշ տուր, տէտի։

ժիլ վէրիէր՝ մէքթուպու օգուտաեա տէվամ իթտի ։ Գունուն խաթիէսի չու եօլտա իտի ։

« Հէր նէ գատար եւղ էլլի պին ֆրանգ՝ սանտըղընըղ իչին էհէմիիեէթսիզ պիր մէպլաղ իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ , պիրտէն պանա վիլիմէնիզի իսթէմէեօրում ։ Օնունուն բրօֆէսօրը արասընատա իւչ թագսիթտե վիրէպիլիրսինիզ ։ Հէր հալտե էլղէմ օլան մէսաիիֆաթը թէամիլե իթմէկ վէ թէղելինաթա մէմուր օլանլարա ալէղ հիսապ պիր աղ ադչէ վիրմէկ իւզրէ , պու կիւն պանա էլլի պին ֆրանգ կէօնտէրսէնիզ չիֆաեէթ իտեր ։

« Մէմկիւլիւ տօսթում , իչտե մէհարէթինիզի վէ համիյեէթինիզի պիլտիկիմտէն , եալընըզ սիզէ կիւվէնմէքտիեիմ ։

« Գէնիմտե մէհարէթիմի թագտիր իթտիկինիզ ճիհէթլէ , սերմաեէէրինիզի գուրթարմադ իւղրէ , տահիլի մահլուղ մագամընատա պանա եարտըմ իթմէկլիսինիզ , վէ համիյեէթինիզ իճապընճա վէ ֆամիլեանըն նամուսու իչին տահի խըսըմընըզ սըֆաթըյլա մուաւէնէթինիզի հագգընտա տիրիղ իթմէմէլիսինիզ ։

Սաստրգ եէկէնինիզ
ԼԱ ՖՈՒԺԻՐ

ժիլ վէրիէրին հիտատէթ ու դաղապը սոն տէրէճէյէ վարըպ , չու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Ա՜հմա՛դ , պէնի չաչգըն եէրինէ գէօթո , վէ նիհաեէթսիզ սուրէթտե պէնտէն բարա չէքէճէկինի զանն իտիեօր ։ Իըսըմընըղմընըզ պէեան իտէրէք , եէվէթ՝ տէյի իմզալաեօր ... պապասը՝ պէնիմ պապամընն ուղագտան պիր խըսըմընը իմիչ ... Ցօղրուսու պէօյլէ պիր եէկէնիկէ կիւլմէքտէն պաչգա պիր չեյ տիեէմէմ ։ Հէմտե պու տատմէ էլլի պին ֆրանգ էօտէմելի իմիչիմ . . . . Ո մէէլուն թէամթրօնուն տամղաընը կէօրտիկիւմտե , պիր ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթ խապէրի ալաճաղընը քէչի իթտիմ ։ – Հաբընը պու կիւն պիր ֆէյնա կիւն տիւր ։

Վէրիէր՝ պու մէքթուպու տա օլ պիր մէքթուպչարըն նըշնա ֆըրըլամընդ , տիկէր եանի սոն մէքթուպու ալտը , վէ մահֆազասընը աչաճադը սըրատա , նէրէտէն կէօնտէրիլտիկինի անլամադ իչին , տամղա բուլունա պագմադ իւղրէ տուրատու ։

Գու մէքթուպ՝ Հավը չէհրինտէն կէօնտէրիլմիչ իտի ։ Գանքեր անինտե տէհշէթ վէ հէեէճանընատան նաչի տիթրէմէկէ պաչլաեարադ ,

— Ա՜հ , Հավրատան հա՛ ... աճապա տիկէր պիր ֆէլաքէթ խապէրի՞ մի ալաճաղըմ ... Գու մէքթուպու աչմադա տատէթա գօրգուեօրում , տէյի պէեան իլլէտի իսէտ , աչըպ , միւնաէրիճաթընա վագըֆ օլատուղունտա , լէհճէսինին տէհշէթի՝ տահա զիեատէլէչտի , վէ պաեըլաճադ օլատուղու զանն օլունուեօրտու ։

Մէրգումա պու մէրթէպէ սահ թէէսիր իտէն պիր գաչ սաաթըլըարը պեր վէճճի աթի պէեան իտէրիղ ։

« Մ՚իւսիւ ,

« Հավը պէլտէսինին մահքէմէյի թիճարէթի թարաֆընտան մահը հալին Զօինտե վէրիլէն հիւքմ մուճիպինճէ , պաչլըճա հիսսէտարլարընտան պիրի պուլունտուղունուղ եէլքէն կէմիլէրինին չիրքէթի իղհարը իֆլաս իթտի ։

« Նիհաթընըղը վէ թալիմաթընըղը լութֆէն պէնտէնիզէ պիլտիրին , վէ իչթիրամաթընըմը տահի գապուլ իտին ։

Մուվագգաե սինտիգ
Լէնտէ

Գանքեր՝ իչտու մէքթուպու օգուտուղտան , սոնրա , քէսիք պիր սէտա իլէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Իղհարը իֆլաս հա՛ ... Տահա չըգան այ թէմէթթիւլէրիմի ալտըղըմ հալտե , պու միւքէֆֆէ մի տիր ... Իֆլա՛ս ... Լաքին պէնիմ իհտաս վէ թէչքիլ իթմիչ օլատուղում՝ պու իչտե պէչ եիւզ պին ֆրանգ աէրմաեէմ վար տըր ... Ա՜ճապա իգպալ պանա պիւթիւն պիւթիւն եիւզ միւ չէվիրտի , Ա՜ճապա պէտալաթթըգլա էօյլէ պիր հալէ կէլէճէկիմ քի , պիր րէվօլվէր դուբչունունտան պաչգա թարիգի սէլամէթ պուլմահաճաղմընըմ ,

Ժիլ վէրիէր՝ թէքմիլ վիճուտիյէ սարսըլարագ , պաչընը իքի էլլէրի տէրունինէ ալտը , վէ տիրսէքլէրինի էտաղրնանէօնինէ տահաթըգ , պիր գաչ տագըգա միւլահաղաթա տալտը ։

Լաքին զամիրի կէնիչ օլան վէ ախլէտագը համիտէտէն մահ-

րում պուլունան պու ատէմին թէէսսիրաթը տէվամլը օլմատըղընտան, պաչընը եօգարը գալտըրըպ, էվվէլքի իֆատէլէրինէ չու սէօղլէրի իլավէ իթտի.

— Խա՛յր, խա՛յր, ասլա էսասը օլմաեարագ տիւչարը էնտիչէ օլուեօրում։ Սատագաթլը օլմաեան գատընլարընը պիր էրքէյի ալտատրպ, անը թէրք իթտիրլէրի կիպի, պախթ տէնիչէն չէյ տէ պէնիմ իչին պու գապիլ տիր։ Էվվէլթ, իգտալիմ եինէ պանա տէօնէճէք տիր... Պունունլա պէրապէր, պիր կիւնտ իւչ տանէ չայեանը թէէսսիւֆ խապէր ալմադըգ՝ աղըր պիր տարպէ տիր։

«Անճագ եալընըղ պիր միւսայիտ մուվաֆֆագըյէթ՝ պէնի սահիլի սէլամէթէ չըգարմադա քեաֆի տիր։ Անժէլիքին ճիհէղինին պիւեիւք պիր գըսմը թահթը խտարէմտէ օլմասըյլա, վուգուաթլարընը էօնիւնիւ ալմադ իւղրէ պիլա էնտիչէ անը գուլլանադիլիրիմ։ – Դըգըմընն իզտիվաճընա գատար խայլի վագըթ պուլունտուղունտան, վայիտէսինին քէնտիսինէ պրագտըղը աէրվէթի՝ իքմալ իտէպիլէճէկիմ կիպի, քէնտիմտէ սէրվէթի՝ էլտէ իտէպիլիրիմ։ Պունտան գաթինագար Անժէլիք, հէնուզ քիւչիւք օլտուղունտան, պէնիմ իսթէտիկիմ ղէման էվլէնէճէք տիր։ Հավրըեա մէքթուպ եազագաղըմ, օ ճիհէթտէ իւմիտ կէօրիւեօրում... Մատտէնին ճիտտի գըյմէթի վար տըր... Իմտի, իֆլաս իտէն չիրքէթ եէրինէ եէնի պիր չիրքէթ գայիմ օլմագլա, թէհլիքէնին էօնիւ ալընագիլիր։

Պանքէր՝ մուվագգաթ սինտիգին վէ Պէլճիգատա մէրմէր թաշ օճագլարը չիրքէթի միւտիրինին մէքթուպլարընը եազըխանէսինին պիր չէքմէճէսինտէ սագլաեըպ, եալընըղ Ֆանթէզի-Մատէրն թէհթիրօսունուն միւտիրի թարաֆընտան եազըլմըշ օլան մէքթուպու գարշըսընտան գալտըրմաեըպ, էլինէ պիր գալէմ ալարագ չու սէօղլէրի իրատ իթտի.

— Է՛յ պէնիմ քիւչիւք եէկէնիմ, չիմտի սէնին ճէվապընը վէրիրիմ... Մահուտ օեունունու մէվգըի թէմնաչաեա վաղ իթմէք իչին եիւզ էլի պին ֆրանգա իհթիեաճընն պուլունտուղունու անլաթըեօրսուն... Տո՛ւր, չիմտի սանա լաեըգ օլտուղուն եօլտա ճէվապ վէրիրիմ, տէտի, վէ մէքթուպ եազմադա պաչլաեաճագ իքէն, գաբու չալընտըղընտան, ժիւլ՝ «կիրինիզ» տէտի, վէ խըզմէթճիլէրինէն պիրի կէօրիւնմէքլէ, պանքէր, չիտտէթլէ,

— Նէ՞ վար տըր, պէնին նի՞չին բահաթսըզ իտիեօրսունուզ։ կէօրիւեօրսունուզ քի մէչղուլում, տէյի պէեան իյլէտի։

Խըզմէթճի. – Էֆէնտիմ, մատամ տըր։

Պանքէր, – Մատամ՞ մը... հա՞նկը մատամ։

Խըզմէթճի, – Մատան Լէօնա Թէլիէ.

Պանքէր. – (Բէնտի քէնտիեէ.) Պու սաաթտա պէնտէն նէ՞ խթէեօր։ Ղայըը միւսայիտ պիր վագըթտա կէլիեօր իսէտ, դապուլ իթմէեէճէք օլուր իսէմ, րեղալէթ չըգարըը։ (Պատէհու աչիքեարէն.) Մատամ Թէլիէնի իչէրի պուեուրթտուրուն։

Խըզմէթճի տիչարը չըգտը, վէ ազ սօնրա, էֆէնտիսինին նէզտինէ, եիկիրմի պէշ եիկիրմի ալթը չաղլարընտա էամէր, դաեէթ տիլպէր, պօյլու պօսլու, պիչիմլի, վէ սահնէեէ չըգատճագ տըր կիպի թա սապահտան պօեալը պիր դարը կիրտի։ Մէղպուրէնին կէօղլէրի էթրաֆընա բտաթըդ չէքիլմիչ օլմասըյլա, քէնտիսինտէ չարդ գատընլարընա մախսուս պիր տիլպէրլէք միւշահէտէ օլունուեօրտու։

Պու գատըն իչէրի կիրտիկինտէ, էլինի ժիւլ վէրիէրէ ու զաթարագ,

— Սապահլար խա՛յր օլսուն, պէնիմ ատա թավշանըմ, նա՞սըլսըն, տէտի։

Պանքէր՝ եիւղիւքլէր իչէ տօլու օլան մէզբիւր էլի տէրքեար օլան ուտուլ իճապընճա պուս իթմէկիպ, եալընըղ խաֆիֆճէ սըգտը, վէ պարիտանէ պիր սուրէթտէ,

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, բէք էյիսիմ, տէյի ճէվապ վէրտի։

Լէօնա՝ քէնտի համիսի օլան չախաըն պարիտճէ հալինի տէրք իթմէքլէ,

— Ղալիպա պէնիմ ատա թավշանըմ պու կիւն տարկըն օլմալը, տէտի։

— Խա՛յր, ասլա տարկըն տէյիլիմ... անճագ մէչղուլ իտիմ, վէ պունտան տա պաչգա, սապահըն սաաթ տօգուզունտա սէնին վիղիթանը գապուլ իթմէքլիկիմ, միւթատըմ տէյիլ տիր։

— Գիլեօրում, զիրա օ սաաթտա պէնտէ սրճագ սրճագ

քէնտի եաթաղրմուա եաթմըշ օլուր իտիմ։ Ցագաթի պու կիւն ճիտաի վէ մուհիմմ իշլէր օլտուղու իշին . . .

Մատմազէլ Լէօնա՝ պանքերին թա եանընա պիր գօլ-թուգլու իսկէմիլէ կէօթիւրիւպ օթուրտու , վէ քէլամընա տէ-վամ պիրլէ ,

— Լա Ֆուժէրտէն պիր մէքթուպ ալտըն մը , տէյի սիւալ իթտի ։

— Էվվէթ , վէ սէնին իշէրի կիրտիկին պէման , ճէվապ եազմադ իւզրէ իտիմ ։

— Թապիի իսթէտիկինի կէօնտէրիւօրտուն ։

— Նէ՞ տիւօրտուն ։

Կէնճ գատըն իֆատէսինի թէքրարլաբընճա , պանքեր գօլ-թուգլու իսկէմիլէսինտե թահրիդ օլունարագ ,

— Աղիզէմ , սէն պէնի պու տէրէճէ ահմա՞դ մը սանըօր-տուն , շունու պանա սէօյլէ , տէտի , վէ լաքին մէզպուրէնին իթտի ճէվապընա վագըթ պրագմաեարագ , քէնտիսի շէօյլէ տէվամ իթտի .

— Խա՛յր խա՛յր , պէն ահմադ տէյիլիմ , եախօտ տահա տօղրուտու պունտան պէօյլէ ահմադ օլմազ իսթէմէմ ։ Սէնին Լա Ֆուժէրին՝ պօշ պիր հէրիֆ տիր . . . Սէնին րէճալըրըն սա-եէսինտե շաշգընճա քէնտիսինէ վէրտիկիմ իւչ եիւզ պին ֆրանգ-տան օն բարա պիլէ գալմամըշ . . . Պիր տէ , պու իւչ եիւզ պին ֆրանգա եիւզ էլլի պին ֆրանգ տահա՞ մը զամմ իսէճէ-կիմ զանն իսիւօրտուն . . . Խա՛յր , գըղըմ , խա՛յր , սագըն պա-նա կիւճէնմէէէսին ։ Ինանմ շաշգընըղընըն տա հուտուտու վար տըր . . . Գէն պունտան սօնրա պու խուտուտա մնարաֆի իթմէմ ։

— Լաքին պու հալտէ Լա Ֆուժէր իգնարը իֆլաս իսէճէք տիր ։

— Նէ՞ իսթէրսէ անը եարսըն ։

— Ցագաթի սէնին խըօրմըն տըր ։

— Օ խըօրմըղըն մնալի պանա իւչ եիւզ պին ֆրանգա օշ-մուշ տուր ։ – Սէօզ պէ յինիմիղտէ , իշպու խըօրմըղըն պու գա-տար տա տէյէրի եօգ տուր ։

— Հալ պու քի պէն տէ աշըգտա գալմըշ օլաճաղըմ ։

— Էվվէթ , էվվէթ , պունտան պահա իսէլիմ ։ Եիկիրմի

սաթըտան իպարէթի պին ։ Բոլ իճրա իթտիկինտե , պունուն հէր պիր սըրտաընըն մնալի՝ պանա օն պէշ պին ֆրանգա օլուեօր իտի ։

— Լաքին եէնի օյնանըլաճադ օեուն՝ բէք միւքէմմէլ շէյ տիր ։ Ադէճէճ պիւեիւք մուվաֆֆադըյէթի քէնտ իսէճէք տիր ։ Ջիքր իթտիկիմ օեունուն քիթտալը տիւն պիղէ օգունտու , հայ-բան օլտուգ . . . Հէլէ պէնիմ իճրա իսէճէք օլտուղում բոլ՝ պիէմտալ շէյ տիր . . ։

Վէրիէր · – (Մէզպուրէնին սէօղիւնիւ քէսէրէք ։) Եիկիրմի սաթըրըգ պիր բոլ տուր , տէյլի մի Պունուն պէհէր սըրտաը , պանա , եէտի պին պէշ եիւզ ֆրանգա մնալ օլաճադ տըր , թէչէքքիւր իտէրիմ . . . թէքրար իտիեօրում , արթըգ պու ու-ղուրա մնարաֆի իթմէկ իսթէմէմ ։

Լէօնա . – Տիմէկ օլուր քի թէաթրօ գարատըլաճադ տըր ։

— Ի՞ն քեարը ագըլը տա պու տուր . . . զաթէն օլ գա-տար ազ աշըրմըշ տըր քի , գարանմըշ օլտուղու նազարը տիգ-գաթա չարբմազ ։

— Էյ պէնիմ բոլո՞մ ։

— Տիկէր պիր թէաթրատա տահա կիւղէլ սուրէթտե բոլ-լար իճրա իտէպիլիրսինիզ ։

— Ցագաթի պէն պու բոլու իճրա իթմէկ իսթէեօրում , վէ իտէճէեիմ ։

— Հալպու քի թէաթրօ գարանըրսա , բօլունու նա՛սըլ իճրա իտէպիլիրսինիզ ։

— Խա՛յր , գարանմաեաճադ տըր . . . Գիրրիմէ պիր շէյ կէլ-տի . . . Պանգանտտա , պէնիմ մնալիմ օլարագ , եիւզ տօգտան պին ֆրանգըմ վար տըր ։

— Էվվէթ ։

— Եիւզ էլլի պին ֆրանգընը պանա վէր , պուրատան չըգ-տըղմտա Լա Ֆուժէրէ կէօթիւրէճէէիմ ։

— Լաքին . . .

— Լաքին Ֆալան լազըմ տէյիլ . . . պէն քէնտի հիսապը-մա օլարագ պու իշէ թէչէպիւս իթմէկ իսթէրիմ ։

— Հալպու քի պու հարէքէթին ագըրտըլըբ տըր ։

— Թէչէպիւսիւն մուվաֆֆադըյէթինէ վէ պինաէն ա-լէյհ հիչ պիր շէյ ղայրդ իթմէնէճէկսինիզ էմին օլտուղում հալ-

տէ, հարէքէթի վագըամտա ասլա ագըլսըզլըգ եօգ տուր։ Գու ճիւմլէ իլէ պէն մէճնունէեիմ, եախօտ տէյիլիմ, պու սանա բաճի տէյիլ տիր։

Գանքէր. – – – (Իզհարը էնտիշէ իթմէքտէ օլտուղու լէհճէսինտէն անլաշըլարագ.) Օնա նէ՞ չիւպհէ, ֆագաթի սանա տօսթանէ պիր նասիհաթ վիրմէքլիկիմի իսթէ՞րմիսին։

Լէօնա. – Նասիհաթընըզ պէյհուտէ տիր, զիրա տինլէմէեճէեիմ... պանա լաղըմ օլան նասիհաթ տէյիլ, եիւղ էլլի պին ֆրանգլըգ պիր պօնօ տուր քի, կիտիպ սանտըղընըզտան պէտէլինի թահսիլ իտէեիմ։ Հայտէ, չարուգ իմզալա։

Ժիւլ Վէրիէր, արտ արտա սօլտու վէ գըզարտը, վէ նիհաեէթ,

— Լաքին պու թալէպինտէ միւշքիլաթ վար տըր, տէտի։

Լէօնա. – Միւշքիլա՞թ մը, նէ՞ միւշքիլաթ։

— Ոէնին ադընէն, հէման իթա օլունմագ իւզրէ պուրատա մէվճուտ տէյիլ տիր։

— Նի՞նին... պու բէք ղարիպ շէյ տիր... է՛յ պէնիմ ադընէմ նէ՞րէտէ տիր։

— Գէլճիգատա մէրմէր թաշ օճագլարընըն անօնիմ շիրքէթինի իչիթմիչին տիր, տէյի՛լ մի։

— Էվէէթ։

— Իչթէ օ շիրքէթին հիսսէ սէնէտլէրինտէն սէնին իչին եիւղ եիկիրմի պին ֆրանգլըգ սաթընն ալմըշ իտիմ.

— Օ հիսսէլէրի սաթար, բարամը վիրիրսին։

— Պիր գաչ կիշինտէն պէրու մէղթիւր հիսսէլէր խայլի թէնէղղիւլ իթթիհինտէն, պունա վագըթ միւսայիտ տէյիլ տիր։

— Լաքին պունուն պանա չումունլի եօգ տուր։ Գէն սէնի, Գէլճիգանընն մատէն հիսսէլէրինտէն սաթընն ալմանա մէմնուր իթմէտիմ։ Ընէն պու պապատ պէնիմ բէյիմի թահսիլ իթմէքսիզին մունամէլէ իթմիլ իսէն, պունուն թէհլիքէսի տէ սանա ամյիտ տիմէք տիր։ Էկէր զարար իտիլմիլ իսէ, սէն թազմինէ մէճպուրսուն... Գէնիմ արթխթլէք վազիեէթիմ վէ թէաթրօ էօմրիմիւն միւսթագպէլի, պու կիւնքի կիւն մունխասթատա տըր. եիւղ էլլի պին ֆրանգա իհթիեաճըմ վար տըր։

— Թէլաշ իթմէ, պէնիմ քիւչիւք Լէօն...

— Քիւչիւք Լէօն ֆալան լաղըմ տէյիլ... բարամը իսթէրիմ,

— Գիր թագըմ ագըլսըզճա թէչէպպիւսլէրտէն կէրի տուր։

— Ագըլսըզճա թէչէպպիւսաթըմընն զարարը պանա այիտ տիր։ Գէն պիր ան էվվէլ բարամը իսթէրիմ։

Մէզպուրէ պու սըրատա աեագլարընը եէրէ վուրմագտա օլուպ, հաթթա մաթլուպու բէտտ իսիլտիկի հալտէ, բաթըրտը կիւրիւլտիւ գօրարաճաղը տէրքեար իտուկինտէն, վէ եալընըզ պիր րէզալէթ վագըասը՝ քէնտիսինի մահվ իթմէկէ քեաֆի օլտուղունտան, պանքէր, գաչամագ եօլունտա պիր թէապիր պուլմագ իւզրէ, թաթլը պիր սէտա իլէ,

— Լէօնա, օթուր տա պիր աղ կէօրիւչէլիմ... իճրա իթմէք իսթէտիկին րօլ՝ րէք կիւզե՞լ մի տիր, տէտի։

Պու պիր գաչ քէլիմէ՝ մէսէլէեի քեամիլէն թէպտիլ իթմտի։ Շէօյլէ քի գաչլարը չաթըլըրլ վէ կէօղլէրի բարլամագտա պուլունմուչ օլան Լէօնա պիրտէն պիրե քեապի սիւքիւնէթ իտէրէք, թէապսիւմլէ,

— Կիւզել օլմագտա սէ՞օզ միւ... Հիչ պիր վագըթ պու տէրէճէ կիւզել րօլ իճրա իտիլմէմիչ տիր, վէ պունտան պէօյլէ իճրա իտիլմէեէճէք տիր, հաթթա թէապրօ էրպապընըն թէէմին իթտիքլէրինէ նէզարէն, պու օեունուն բարլագըզը ալթը այտան զիեատէ իմթիհտտա իտէճէք տիր։ Էօյլէ ճալիպ թէզեհինաթը, մաքինալարը վէ էլպիսէլէրի վար քի, պիր կէօրէն՝ հէր զէման կէօրմէեի արզուլէեէճէք տիր։ Նալընըզ, պէն, պիրիպիրինտէն ճալիպ եէտի տիւրլիւ գըեաֆէթէ կիրէճէեիմ։

— Լա Ֆուժէ՞ր մի պու շէյլէրի թէտարիք իտէճէք տիր։

— Իսթէտիկի մէալագը գարզէն քէնտիսինէ վէրտիկինիզտէ, էլպէթթէ քէնտիսի թէտարիք իտէճէք տիր։

Ագթրիս՝ Վէրիէրին ֆիքրինի անլամագ իւզրէ մէրգումու խաֆիէն թէճէսսիւս վէ թէագիդ իտիեօրտու։

Վէրիէր. – Գու օեուն նէ՞ վագըթ մէվգըի թէմնաեատա վազ իտիլէճէք տիր։

— Լէօնա . -Պիր այտան , չօգ չօգ պէչ հաֆիթատան , կէօ-
բիւեօրտուն ա , պաթէն թաճիլ իտիլիեօր :

— Տիմէք օղուր քի մաթլուպ օլան եիւղ էլլի պին ֆրանգ պէչ հաֆիթա զարֆընտա թէէտիւէ օղունմալը տըր :

— Էվվէթ , վէ օլ տէրէճէ ճէսիմ հասըլաթի օլաճագ տըր քի , վիրէճէկին մէպլաղատան պաշդա , էվվէլճէ իթա իթտիկին ագչէլէրի տախի ալապիլէճէքսին . . . Անլաշըլան՝ արամըզտա իթթիֆագ հասըլ օլտու : Իմտի , պու ագշամ , իւչիւմիւզ պիր-
լիքտէ թաամ իտէճէկիմիզի վէ պիրինճի էլլի պին ֆրանգը քէնտիսինէ իթա իտէճէկինի կիտիպ լա Ֆուժէրէ խապեր վի-
րէէիմ :

— Բէք էյի , ֆագաթի պիլմիշ օլ քի , պու գարարըմը ա-
նըն իչին տէյիլ , սէնին իչին իթա իտիեօրում :

— Մուհապպէթինէ չիւպհէմ եօգ տուր , լաքին պէն տէ սէնին եիւղիւնիւ ագ չըգարաճաղըմ . . . Բօյուտու օլ գատար մէհարէթլէ իթտա իտէճէիմ քի , սէն տէ իթթիֆար իտէճէք-
սին . . . Եիմտիլիք պէն կիտէէիմ , սաաթ պէչ պուչուգտա , թէ-
աթրոտա , լա Ֆուժէր իլէ պիրլիքտէ սանա պէբլէրիմ :

— Թամ վագըթտա կէլիրիմ :

Գատէհու Լէօնա , պանքէր իլէ վէտալաչըպ , մէրգուման օտասընտան չըգտը , վէ սիւրաթլէ ներտիվէնտէն աչաղըտա է-
նէրէք , գարուտա պէբլէէն դուբէ արապասընա բաքիպ օլ-
տու , վէ արապանըն աթը պուլվարա տոգրու հարէքէթ իթտի :

Ժիւլ Վէրիէր եալընըզ գալընճա , մէյհուսիյէթ վէ հիս-
տէթլէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Լէօնա էյի պիր գըզ իսէտ , հիտայէթլէնտիկի ղէման հինտի կիպի գատարմագտա տըր , վէ արը դուչու կիպի պօչ-
պօղազ տըր : -Էկէր բէտտա ճէվապըմտա իսրար իթտ իտիմ , տէրհալ ագչէսինի թալէպ իտէճէք իտի , վէ պէնիմ հաղըրտա եիւղ էլլի պին ֆրանգըմ պուլունմատըղընտան , Վէրիէր պան-
գատ սանտըղընըն՝ պօրճլարընը էօտէնէմէտիկինի թէքմիլ Բա-
րիս պու ագշամ խապեր ալարագ , թա եատըղտան , ագչէլէրի-
նի պանա էմնիսէէթ իթմիշ օլան միւթէատուիտ միւչթէրիլէր՝ ագչէլէրինին թալէպ իթմէք իւղրէ պուրատա գօչուչաճագլար իտի : Իմտի , պու ագշամ , չու ահմագ Լա Ֆուժէրէ էլլի պին

ֆրանգ վիրմէթլէ թէհլիքէյի սավուչտուրտում : Գագիսի իչին մէօհլէթիմ վար տըր , վէ մէօհլէթիմ օլտուգճա , գօրգաճագ սէպէպիմ եօգ տուր :

Գանքէր , պիր ազ միսաֆիրիհ օլարագ , պիր գաչ մէք-
թուպ եազտը , վէ գըզըլլա պիրլիքտէ թաամ իթմէք իւղրէ , սաաթ օն պիրտէն ազ էվվէլ խանէսինէ միսաֆիրճիհէն պան-
գատան հարէքէթ իլլէտի :

Մէրգումատան էվվէլ , պիղ տախի խանէի մէգբուրէ կի-
տէլիմ :

Սաաթ օնու օն պէչ տագըգա կէչէրէք , թօքճու ասքէրի գըետճիֆէթինտէ պիր զապիթ , պիւեիւք իւնիֆորմասընը կիսին-
միչ օլտուղու հալտէ , ժիւլ Վէրիէր իլէ գըզընըն իգամէթ իթ-
տիգլէրի օթէլին գարուտու էօնիւնտէ պիր արապատան էնէրէք , գարուեու չալտը , վէ գարու աչըլտըգընտա իչէրի կիրտի :

Գու զապիթ՝ ամճասը թէամիւէ իթտիկի ժիւլ Վէրիէրին եէկէնի Լումիլ Վանտտամ օլուտ , վագթիլէ ասքէրլիք իթմիչ օլան վէ բէտէնկօթոնուն տիւյմէ տէլիկինիտէ ասքէրի միտալեանըն չէրիմինի համիլ պուլունան գարուճու , քէմալը հիւրմէթլէ տէլիգանլըգը սէլամլատը , վէ օ տախի քէմալը նէզաքէթլէ պա-
չընը էեէրէք , մուգապէլէյի պիղ միալտէ պուլունտուգտան սօնրա ,

— Եիւպհէսիզ Մ. Վէրիէր պանգասընտան օլմալը տըր , տէմի :

Գարուճու . - Էվվէլճ , էֆէնիմ , ֆագաթի եագընտա ավ-
տէթ իտէճէք տիր :

— Մաամմաֆէլ Անժէլիք պուրատա՞ մը տըր :

— Էվվէթ :

— Եալընը՞ղ մը տըր :

— Էվվէթ , եալընըզ տըր : Պիր չարեէք սաաթ էվվէլ Մա-
րի բահիպէ տիշարը չըգտը :

Ջապիթ , օրաեա կէլտիկի զէման , լէհճէսինտէ էսէրը մահզունէյճէթ մէվճուտ իքէն , մէգբուր խապէրի ալմասը իւ-
զերինէ , մահզուզիյէթի հիտս իթտի :

Գարուճու . - Վիզիթանըղը խապէր վիրէէիմ մի :

Վանտտամ . - Խապէր վէրմէնիզի ըէճա իտէրիմ :

Ազ ասնրա, պիր բօլիթիգա մէմուրունա միւշապիհ պիր քիմսէ կէլէրէք, մատմազէլ Անժէլիք թարաֆընատան մէրգումէ-
էի տավէթի իմատի, վէ Վանտամ, «Թէշէքքիւր իտէրիմ ժէրվէ, պէն եօլու պիլիրիմ» տիեէրէք, տէհլիզ տախիլ օլտու։

40

Էմիլ Վանտամ տէհլիզտէն կէչէրէք, գապուլիյէթէ մախսուս օլան, վէ մատմազէլ Վէրիէրին օլ էանատէ պուլունտուղու քիւչիւք սալօնա մութթատըլ պուլունան պիւեիւք սալօնա կիրաիկինտէ, պիր իչի սանիյէ գատար Թէրէտտիւտ ի-
չիտէհ իլէ տուրտու, լաքին պու Թէրէտտիւտինէ մուգավէմէթլէ,

— Նէ եաբաճաղըմը պիլմէյիեիմ։ Գէօյլէ չիւպհէ իչինտէ եաշամագ, տայիմա վէվէյէ վէ իւմիտ իչինտէ չալըշանմագ՝ պունատան պէօյլէ միւգքինսիզ տիր։ Արիզ ու տամիգ տիւչիւնտիւմ, հէր չէյի Թէտգիգ վէ վէղն իմատիմ։ Բէնտի հիւքմիւնիւ վիրմէք վէ պէնիմ Թալէյիմի գարարլաշտըրմագ՝ չիմտի Անժէլիքէ այիտ տիր, տէյի միւլահազա իմատի։

Պու սէօյլէտտէն սօնրա, զապթի մէրգում քիւչիւք սալօնա տօղրու եիւրիւտիւ, վէ գաբուտունա մուվաֆըֆըգիյէթինտէ, եէնատէն Թէրէտտիւտ ֆիքրինի իսթիյա իլէտի իստէ, պու ֆիքրինի ղալէպէ իլէ, եավաչճա գաբուտու չալտըղընատան, իչէրտէն նազիք պիր սէտա՝ «կիրինիյղ» տէյի ճէվապ վէրտի։

Զապթ՝ պու սէտաէք իչիմտիկինտէ տիմրէտի, վէ գաբուտու աչըգ, զաեէթի միւԹէէսիր պիր հալտէ իչէրի կիրտի։

Անժէլիք՝ կիեինմիշ օլտուղու սապահլըգ ինճէ պիր էլպիսէ իլէ ճալիպ պիր սուրէթի քէսպ իմմիշ օլտուղու, վէ քիւչիւք պիր մատա գարշըսընատա օմումի պուլունտուղու հալտէ, մուսավիէր զաղէթալարը կէօղտէն կէչիրիեօրտու։

Մէզպուրէ, գաբուտունուն աչըլտըղընը իչիմտիկինտէ, կէօղլէրինի եօղարը գալտըրտը, վէ զապթի կէօրմէգլէ ճիւզիճէ գըզարտըղը կիպի, մավի կէօղլէրինտէ տախի բարլագլըգ միւշահէտէ օլունտու, վէ եիւքսէք սէտա իլէ։

— Վա՛յ, ամճաղատէմ Վանտամ, սի՞զ միսինիզ, տէտի, վէ զաեէթի խաֆիֆիլգէլէ սեւաղա գալգարագ, մէրգումա տօղրու իլէրլէտի, վէ իչի էլլէրինի ուզաթըզ։

— Ա՛հ, պու սապահ պուրատա կէլտիկինիզէ բէք մէմնուն օլտուս։ Էօյլէ թատմընը պիզիմ իլէ խէրսիզինիզ, չինքի սիզին պուրատան կիմմէնիզէ միւսատատ իմմէկեէճեիմ։ Բէտէրիմ պանգատա տըր, Թէյզէմին գըզը՝ մէարիֆի ումումիեէ վէ մէզահիպ նէզարէթինէ կիմմէք իւզրէ տիչարը չըգտը... Պուրատա պէնտէն զայըրի քիմսէ եօգ տուր։ Իմտի, սիզ պանա արգատաշըգ իտէճէքսինիզ, տէտի։

Վանտամ, կէնճ գըզըն քէնտիսինէ ուզաթտըղը էլլէրի Թութտուղ, քէնտի էլլէրինտէ սըգտը։

Մէրգումէն հէեէճանը լաֆիֆ պիր Թարզտա տայիմա արթմագտա օլուգ, պիր աչգ ու մէֆֆունկյէթլէ Անժէլիքէ պագմագտա, վէ անըն սէօզլէրինի տինլէմէքտէ իտի։ Զիրա չունու իգրարա մէճպուրուղ քի, մատմազէլ Վէրիէր՝ ֆէվգէլատէ ճալիպէ վէ մուճիպի Թէհայիւր պիր գըզ իտի։

Վանտամ, սէտասը տիթրէեէրէք, վէ հէման անլաշըլամաեարագ,

— Ապիզէմ, հիւսնի տավէթինիզի գապուլ իմմէքլիկիմ, պէնիմ իչին պատիր սատատէթ պիր քէյֆիեէթ տիր... Պունատան տօլայը քէնտիմի գաթ պէ գաթ պահթիեար սաեարըմ, տէտի։

Անժէլիք տախի պիր տէրէճէ հէեէճան վէ Թէէսիւր իչինտէ պուլունուգ, գալպինին չիտատէթլէ տարպ իմմինկինի հիսս իսթեօրտու։ Մէզպուրէ, մահճուպանէ էլլէրինի՝ կէնճ զապթին էլլէրինտէն չէքէրէք, Թէպէսիւմլէ,

— Մատէմքի պէնիմլէ գալմագլըգ՝ սիզին իչին մուճիպի սատատէթ օլուեօր իսէ, պէնի պիր ազաճըգ գօրգութմագտա օլան չու պիւեիւք գըլըճընըզը չըգարընատա, կէլին եանընմտա օմումուն, տէյի պէեան իլլէտի։

Մէզպուրէ, պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, Վանտամա պիր իսկէմլէ իտատէ իմմէքլէ, մէրգում, իչպու իսկէմլէնի ալըգ, չաբգասըլա գըլըճընը տախի չըգարտըգտան սօնրա, կէնճ գըզըն եանընտա օմումուտու։

Գիր ազ միւտեէթ սիւքիւթ հիւքմֆէրմա օլտու · չէօյլէքի օլ խքի կէնճլէրին ֆիգր ու գալպլէրինտէ բէք չօգ չէյլէր մէվճուտ օլմագլա պէրապէր, խքիսի տէ սիւքիւթ տուրուեօրլարը. նիհաեէթ Անժէլիք՝ չու եօլտա քէլամէ աղազ իյլէտի.

— Օրտու տա նէ՞տէն պահա օլունուեօր։

Վանտամ. – Մուճիպի մահղուպիեէթ օլմահան մահտէլէրտէն։

— Չին իյլէ մուհարէպէ սէօղիւ վա՞ր մը տըր։

— Էվվէթ։

— Տիմէք օլուր քի Չին թարաֆլարընտա իյլէր բէք էյի սուրէթտէ ճերէեան իմմէեօր։

— Ասքէրիմիզ, հէր վագըթքի կիպի չէճահաթ իպրազ ի-տիեօրլար, ֆագաթ օ թարաֆտա պուլունան պահ գօմանտա-նըմըզ ֆէվգէլատէ միւքիւլաթա թէսահուֆ իտիեօր, վէ աս-քէրիմիզին միգտարճա ղաեէթ ադալիեէթտէ պուլունմասը՝ գօմանտանըմըզըն սուրէթի գահիեէտէ վէ յաղըմը վէճհէյ հա-րէքէթի ասքէրիեէ իճրասընա մանի օլուեօր։ Գինապէրին աստ-քիրի մուտաիինէ, վէ խուսուսիյլէ թօրճու էֆրատը կէօնտէրիլ-մէսինի թահէպ իտիեօր։

Անժէլիք՝ պու սէօղլէրի իյիթտիկինտէ, պիր ֆէնալըզ հիսս իտէրճէսինէ լէհճէսի սօլտու, վէ տիթրէեէրէք,

— Սիզին տէ օլ թարաֆա կիիմէնիզ գարարլաչտըրըլմը մը. սիզին ալահընըզ տա կիտիեօ՞ր մու, վէ սիզին պուրատա կէլիչինիզ, պիզիմլէ վէտահալչմագ իյի՞ն մի տիր։ Ա՜հ, սիւ-հան Ալլահ, պիր ազ էվվէլ նէ՛ գատար մէսուր իքէն, չիմ-տի միւթէէսիւֆ օլտում, տէտի։

Վանտամ, մատմազէլ Վէրիէրին հէեէճանը ադիմինի կէօր-տիւկիւ կիպի, պու հէեէճանըն սէպէպինի տէ անլամագտա ի-տի։ Շէօյլէքի Վանտամ՛ն կիիմէսի իհթիմալինին եալընըզ միւ-լահազասըլա մէզպուրէնին լէհճէսի սօլուպ, վէ հէման պահըլը մագ բատտէսինէ կէլմէսինէ պագըլըր իսէ, անըն, մէրգում տէլիգանլը հագգընտա թէվէճճիւհ վէ մուհապպէթինէ սրրի տօսթլուգ նամը վէրիլէմէեիպ, մահզա աշգ ու սէվտա սէմէ-բէսի օլտուղու աշկարար իտի։

Իմտի, Վանտամ ճէվապա միւսարահաթլա,

— Խա՛յր, խա՛յր, պու սապահ պուրատա կէլիշիմ՝ սիզին իլէ վէտալաշմագ իյլին տէյիլ տիր, տէտի։

— Սահի՞հ մի։

— Եէմին իտէրիմ՝ քի, տէյիլ տիր։

Կէնճ գըզ՝ պու ճէվապ իւզէրինէ սէրպէսթճէ նէֆէս ալ-տը, վէ պատէհու եավաշ սէտա իյէ,

— Ա՜հ, նէ՛ գատար գօրգտում, տէտի։

Վանտամ, միւքեալէմէեի արզու իթտիկի թարիգէ սէվգ իթմէքլիկէ պուննու այնի ֆըրսաթ ատտ իյէ,

— Գօրգտունո՞ւզ մու, ֆագաթ նէ՞տէն գօրգտունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Անժէլիք գըզարտը, վէ պիր ազ միւտտէթ տիլսիզ կիպի տուրտու։ Լաքին սիւքիւթ տուրմագլըգ պէօյլէ սըրալարտա տահա զիեատէ մանէտատար օլտուղունտան, չէօյլէ իֆատէ իթտի.

— Գաղը մուխաթապալար մէմուլ իթտիկիմտէն նահի գօր-գունեօրտում։ Մուհարէպէնին նէթիճէլերի սիզին իչին տէ, ճիւմ-լէ իչին տէ տէհչէթլի տիր, վէ օ գատար ուզագ մահէլլէրէ կիտիլտիկի հալտէ, ավտէթ իտիլիպ իտիլմէնէճէկինի քի՞մ պի-լիր։ Իմտի սիզին օ թարաֆա ճէլպ իտիլմէմինիզի ճէնապալը Ալ-լահտան թէմէննի իտէրիմ։

— Մէյտանը հարպտա վէֆաթ իթմէք՝ սիլքի ճէլիլի աս-քէրինին է՞ն չերէֆլի իգպալլէրինտէն պիրի տիր։ Գու սիլքի ճէ-լիլին մագսէտի իսէ, վաթանա սատագաթ վէ ֆէտագէարլըգ իպրազընտան իպարէթ տիր։

— Վագտա ասքէրլիք՝ պիր խըտմէթի նէճիպէ իսէ տէ, մուխաթապալը օլտուղու տա ինքիար օլունամազ... Նի՞չին պու մէսէլէքի ինթիխապ իթտինիզ։

— Ձիւնքի տիկէր քէսֆֆէյի մէսէլէլէրտէն զիեատէ ճա-լիպ տիր։

— Ֆագաթ հիչ օլմազսա թօրճուլուգ մէսէլէքինէ սալիք օլմահա իտինիզ։

— Թօրճու ալայը՝ միւնթէխապ պիր ալայ տըր, վէ պէ-նիմ տէ, մէքթէպլի հարպիեէտէն չըգտըրընտա, օ ալայա տու-խունէ հագգըմ պուլունմուշ տուր։

Անժէլիք, պաշընը էյիպ տիւչիւնմէկէ պաշլասաը, վէ վանտամ, պիրազ սօնրա,

— Նէ՞ տիւչիւնիւեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի,

Անժէլիք - Ասկէրլիկի թէրք իտէմ՞զմիւնիդ... իսթիֆանըզը վիրէմ՞զմիւնիդ տէյի տիւչիւնիւեօրում,

— Եագընտա սիլահ ալթընա ճէլալ օլունաճաղըմ մուգարրէր օլտուղու ճիհէթլէ, պու թէքլիֆինիդ միւնքին տէյիլ տիր, Սօնրա պէնի գօրդադ տէյի իթհամ իտէրլէր,

— Լաքին պու իթհամընի հադգօրզ օլտուղու մէյտանտա տըր,

— Էօյլէ ամմա, զահիրի հալլեր՝ պէնիմ ալէյհիմտէ պուլունուր,

— Հալպու քի սիզէ բէճա իտէրսեմ տէ՞ մի...

— Միզ մի պանա՛...

— Էվվէթ պէն. աճապա բէճամա ճէվապը բէ՞տա մի վէրիրսինիզ,

Զապիթի մէրգում, կէօզլէրինի, լէհճէսի սօյմուշ օլան վէ հէճէճան ու թէէսսիւբ միւսթաղրաղ պուլունան պանքէրին գըզընա աթֆ իթտի, վէ մէրգումէճէ տօղրու էճիլիպ, էլլէբինտէն թութտու, վէ սէսի տիթրէճէրէք,

— Ադիզէմ Անժէլիք, պէնի տինլէճէին... գալպիմի վէ ֆիքրիմի չիմտի սիզէ պէճան իթմէք, վէ սըրրըմը ֆաշ իլլէմէք իսթէրիմ... Սըրրըմ շու տուր քի, գալպիմ վէ ֆիքրիմ, աթէչի աշգ ու մուհապպէթիլէ սիւզան օլուճաղ, տէտի,

Մէրգում, սէօղիւնիւ պիրտէն պիրիլ քէտխիդինտէն, Անժէլիք, հէճէճան իլէ,

— Տիմէք սէվիճէօրսունուզ... տէյի պէճան իլլէտի, վէ վանտամ՝ վէճհի աթի իւզրէ իթթաէսօինէ տէվամ իթտի.

— Էվվէթ, ճան ու կէօնիւլտէն, մէլէքլէր կիպի հիւսէյնա վէ ճալիպէ, վէ հիւսնիւ ալէյհազ սահիպի պիր գըզը սէվէրիմ, եախօտ տահա տօղրուտու, ուզրունա սէճտէ գըլմագտաեըմ։ Անըն թարաֆընտան սէվիլմէքլիկիմ իսէ, էօյլէ պիր սաաաէթի տիր քի, պու սաաաէթի բիւնա զանն լլէմէքտէէիմ։ Էկէր պու բիւնա՝ խէճալէթտան իպարէթի օլուպ տա, մէվգըլի ֆիլիչ կէլմէճէճէք իսէ, Ֆրանսաեը թէրք իտիպ, մէյհուսէն թօնքի-

նէ կիթմէքլիկիմ, վէ օրատա չէրկֆլի պիր էօլիմ իլէ պու մէյհուսիէթի ու քէտէրիմի ունութմագլըղըմ էվլէճա տըր, տէտի։

Մատմ. վէրիէր. - Էօլի՛մ միւ... Ա՛հ սիւպհան Ալլահ, էօլի՛մ միւ, նէ՞ տիեօրսունուզ։

— Էօլմէք՝ պիլա իւմիտ վէ մէյհուսէն քէօչէնիչին օլմագտան պէնի գահի էվլէճա տէյի՛լ մի տիր։

Մատմ. վէրիէր. - (Ղահէթի զայիֆ պիր սէտա իլէ.) Ճագահի էկէր սէվիլմէքտէ իսէնիզ։

— Էկէր սէվիլմէքտէ իսէմ, օլ վագըթի ահվալ թէպտիլ օլուր։ Շէօյլէ քի սէվկիւլիւմիւն կէօղլէրինտէն պիր տամլա պիլէ եաշ ագըթմագտան իսէ, ինթիխապ իթմիշ օլտուղում մէսլէքի թէրք իթմէկէ գաթան թէրէտտիւտ իթմէմ։ Հալպու քի անըն՝ աշգ ու մուհապպէթիմէ իշթիրաք իթտիկինի նա՞սըլ անլատապիլիրիմ։

— Սիւալ իտիպ թահգըգ իթմէնիզէ քի՞մ մանի օլուճօր։

Էմիլ վանտամ, հէման մէմուլէ ճէսարէթի իթմէճէրէք, պու սիւալէ պէրլէտտիկինտէն, պիր տիզլէտ Անժէլիքին գարըսընտա տիզ չէօքտիւ, վէ զահէթի միւէսսիր պիր սէտա իլէ, շէօյլէ սէօյլէտտի.

— Էօյլէ իսէ սիզտէն սիւալ, վէ էօմրիւմիւ թայինի էտէճէք օլան հիւքմ ու դարարը սիզուէն պէրլէրիմ, գիրա սէվտիկիմ գըզ սիզսինիզ, վէ սիզ օլտուղունուզու քէնտինիզտէ բէք ալէա պիլիրսինիզ... Էկէրչի մուհապպէթ վէ աշգըմը տէրք իթմէսէ իտինիզ, գատըն թայիֆէսինտէն ատտ օլունամազ իտինիզ։ Զահմէն չօգտան պէրի պու խուսուստա սիզին իլէ կէօբրիշմէք արզուսինտէ իտիմ, հալպու քի ճէսարէթիմ օլմատը. հալպու քի պու կիւնքի կիւն, պիր աղ էվվէլ իրատ իթտիկինիզ աէօղէրտէն սօնրա սիւքրիթ իտէմէզ իտիմ, վէ սիւքրիթ իթմէմէյիճիմ։ Իմտի, մահզա ուղրունուզա միւնհասըր օլան գալպիմի բահնէտատ գըլաճաղընըզը ասլա թահմը նազարը իթիպարա ալմահատաղ, պիլա թէրէտտիւտ վէ պիլա վէսվէսէ քէմալը սէրպէսթի իլէ ճէվապընըզը վէրին։ Էկէրչի հագգըմտա, պիր գըզդարընտաչըն քէնտի գարընտաչընա, եախօտ պիր կէնճ գըզըն ագրապատընտան պուլունան պիր տէլիգանլըեա օլան սատէ պիր տօսթլուղունտան ֆազլա պիր հիսսինիզ եօգ

խսէ , էկէրչի կիւնիւն պիրինտէ , պանա , մուհապպէթի միւքէմ մէլէ իզհար վէ իպրաղ իթմէնէճէք խէնիդ , պունու պիլմէքլիկիմ լազըմ տըր : Էօյլէ պիր իլամընըզը ոիհանընըզտան չըգարտը-ղընըզտա , ասլա միւթէչէքքի պուլունմաեըզդ, քէտեր վէ մէչագ-գաթըմը կիղլէմէք իգթիտարընը հայիդ օլաճաղըմ. չու գատար քի , օ քէտեր վէ մէչագգաթլա եաչամագ տահի իսթէմէճէ-ճէկիմտէն , Ճարգ թարաֆլարընա կէօնտէրիլմէքլիկիմէ պէքլէ-եէճէք եէրէ , չիւնքի պէլքի տէ կէօնտէրմէդիէր , հարէքէթ վէ ազիմէթ իչին պէն բուխսահ իսթիտա իտէճէհիմ, վէ օ թա-րաֆլարտա , քէտեր վէ էլէմիմի ունունթմագտա գահիլ օլ-ամադա , պարի էօլմէդէն սէլամէթիմի արաեաճաղըմ:

— Խա՛յր , խա՛յր , կիթմէնեն . . . կիթմէնիդի մէնն իտէրիմ:

Վանտամ, ֆէվգէլատէ մէսէրրեթլէ , Անժէլիքին քիչիւ-ճէք էլլէրինի ոօտագլարընա կէօթիւրէրէք ,

— կիթմէմի սի՞զ մի մէնն իտիեօրսունուզ, տէտի ,

— Էվվէթ , պէն :

— Գէնի պու եօլտա մէնն իթմէքլիկին՝ պիր իգրար ու ի-թիբաճ օլտուղունու էյիճէ տիւշունտիւնիւզ մի : Գուրտա գալմագլըզմա տայիր էմր վիրմէքլիկին՝ Սէնէ ֆէյզ տիմէք օլ-տուղունու անլաչէօրմուղունուզ ,

— կէնճ գըզ, էլլէրինի կէնճ զաթիթին էլլէրինտէն չէքիպ, գըրմըզըլըղընը կիղլէմէք իւղրէ եիւղիւնէ կէօթիւրէրէք ,

— Էվվէթ , պիղի սէվէրիմ . . . տէյի մուգապէլէ իթտի ,

Վանտամ. – (Սօն տէրէճէ մէսէրրեթլէ .) Տայիմա պիղին թարաֆընըզտան սէվիլէճէկիմի վատ իտիեօրմուտունուզ ,

— Վատ իթմէքլիկէ իչթիտաճ վա՞ր մը տըր, Գալպիմ պիր քէրրէ պիր քիմսէսէ հատր իտիլիրսե , պիր տահի թէպտիլ օ-լունամազ ,

— Հալպու քի բէտէրինիդ, պիղի պիր տիկէրիլէ էվլէնտիր-մէճի միւրատ իտ՞էր իսէ . . .

— Գու խուտուս մէմուլ տէյիլ տիր . . . Բէտէրիմ պէնի գէվգէլատէ սէվդը , վէ պէնիմ սատատէթիմտէն գայրի պիր շէյ արզու իթմէդ: Գունտան գաթինազար , չիմտի պէն չօճուդ տէ-յիլիմ. էկէր բէտէրիմին միւրատը, պէնիմ միւրատըմտա մուխա-պիդ կէլմէդ իսէ , մուխալիֆէթէ իտէրիմ:

Էմիլ Վանտամ աեաղա գալգարագ , կէնճ գըզը կէօք-սիւնտէ սըգտը , վէ անլընտան պուս իթտի :

Գու պուսէ՝ նիշանլըլըգ պուսէտի իտի :

41

Գատէհու մէրդում տէլիգանլը ,

— Անժէլիք . . . Անժէլիք . . . սէվկիւլիւ նիշանլըմ . . . չու տագըգատա նէ՞ գատար մէսուտում, տէտի ,

Մատմազէլ Վէրիէր՝ տիչարը թէէսսիւր վէ հէեէճան օ-լարագ , Վանտամըն գուճաղընտան քէնտիսինի պիր թագրիպ գուրթուրտը , վէ ,

— Թատավվուրտթընըզտան բէտէրիմէ հիչ լագըրտը աչ-տընը՞զ մը , տէյի սիւալ իթտի ,

Վանտամ. – Խա՛յր , հիչ պիր լագըրտը աչմատըմ, չիւնքի սիղին րէյինիդի իսթիհսալ իթմէքսիղին իֆատէտէ պուլունա-մազ իտիմ,

— Շիմտի պու պապտէ մանիինիզ գալմատըդը ճիհէթլէ , վագըթ կէչիրմէքսիղին թատավվուրլարընըզը բէտէրիմէ անլա-թապիլիրսինիզ ,

Վանտամ իսէ , զաթէն հէր վագըթ մահճուպ օլտուղու կիպի , պու քէրրէ տէ մահճուպիյէթլէ ,

— Գու կիւնտէն մի բէտէրինիդ իչէ կէօրիւմէքլիկիմ լա-զըմ տըր , տէտի ,

— Շիւպհէսիզ ,

— Ֆագաթ գօրգուեօրսաս ,

Մատմազէլ Վէրիէր թէսաճճիպլէ ,

— Գօրգուեօրմուտունուզ , բէտէրիմտէ՞ն մի ,

— Էվվէթ ,

— Ֆագաթ գօրգմատա նէ՞ սէպէպինիդ վար տըր ,

— Ջիրա իղտիմաճընըզընը վագթը հագգընտա նէ՞ էֆքեար-տա պուլունաուղունու պիլիեօրսաս, Գու խուտուտա քէնտիսի պէնիմ գարշըմտա պիր գաչ սէօզ սէօյլէմիչ տիր ,

— Գունատ նէ՛ պէյիս վար տըր, էֆքեար թէպտիլ օլապիլիր, հալընըզ օլմուշ պիթմիշ վուդուաթլար թէպտիլ օլունամազ. Բէտէրիմին, սինին բիւշտէ պալիղ օլտուղում զէմնան պէնի էվլէնտիրմէք նիհէթինտէ պուլունտուղունու պիլիւորում, ֆագաթ քիմսէյէ կէօնիւլ վէրմէմիշիմ տէյի զանն իթմէքտէ տիր իմտի, պէնի սէվտիկինիզի, վէ պէնիմ տէ սիզի սէվտիկիմի անլար իսէ, իզտիվաճըմըզը թէէխիր իթմէյէճէկինէ իաքեաթ օլմուշում տուր. Հէմ՛տէ իզտիվաճըմըզը նի՛չին թէէխիր իթմէք իսթէմին. — Շու գատար քի, պէյքի սիզ, սիլքի ասքէրիեի թէրք իթմէք իսթէմէզսէնիզ, թէքլիֆինիզէ մուվաֆֆագաթ իթմէքտէ թէրէտտիւտ իթմին. Հաթթա պէնիմ պիլէ, իզտիվաճըմըզը միւթէագըպ մուֆարագաթըմըզ վուդու պուլաճաղընը, վէ սիզին իլէ պէրապէր Շարգ թարաֆլարընա կիթմէք իսթէտիկիմ հալտէ, քի պէյքի պու տա պէնիմ իչին միւսայիտ օլմաեաճագ տըր, բէտէրիմին գալպինի բահնէտար իլլէեէճէկիմի տիւշինտիքճէ, թէրէտտիւտտէ գալմագլըղըմ թապիի տիր. Լաքին, էլպէթթէ պու նէթիճէլէր վագը օլմաեաճագ տըր, տէյի՛լ մի. Սիզ, խըտմէթի ասքէրիեէյի թէրք իտէճէքսինիզ. իսթիֆանըզը վիրէճէքսինիզ... Գու խուտուտու պանա վատ իթմիշ օլտուղունուղու միլահազա իտին... Էվվէթ, պու խուտուտու պանա թէմամըլլա վատ իտին...

— Գու վատըմըն իճրաաբնա մուվաֆֆագ օլապիլմէք իչին միմքին մէրթէպէ չալըշաճաղըմ,

— Թէքրար սէօյլէեօրում... բէտէրիմիէ կէօրիւչիւն,

— Էվվէթ քէնտիսինէ կէօրիւչիւրիւմ... գարշը գօնուլմազ պիր պէլաղէթլէ բէճա վէ նիհազ իտէրիմ. Ոէվկիւլիւ թէյղէ գըղըմ բահիպէ Մարի տախի պու սըրատա պանա եարտըմ իտէճէկինտէն, մուվաֆֆագ օլաճաղըմըզը սիզէ թէէմին իտէպիլիրիմ.

— Թէքրար իտէրիմ, էկէր բէտէրինիզ, սիզին իչին տիկէր պիր իզտիվաճ արզուսինտէ խէ՛...

— Սիզին իլէ ագտ օլունաճագ իզտիվաճըմըզտան զիհաատէ, եախօտ անըն գաատար մուճիպի մէճպուննիյէէթ օլաճագ հա՛նկը իզտիվաճ օլապիլիր. Սիզ, պիզիմ տօսթումուզ վէ խըսըմըմըզ տէյի՛լմիսինիզ.

— Էօյլէ ամմա, պէն զէնկին տէյիլիմ.

— Սահիհ տիր քի, սիզ, բէտէրիմ գաատար զէնկին տէյիլսինիզ. Ֆագաթ սիզին մալիք օլտուղունուզ քիւչիւք սերվէթ միւթագիլ տիր, վէ վալիտէյին պանա թէրք իթմիշ օլտուղու սերվէթ իլէ պիրլէշտիկի հալտէ, բահաթճա եաշամագլըղըմըզ գապիլ տիր.

— Գունատան պաշգա, պէն, պօ՛շ մու տուրաճաղըմ. Խա՛յր, խա՛յր, չալըշաճաղըմ. Գիր թաասիվուրում, հաթթա պիւեիւք պիր թաասիվուրում վար տըր քի, էկէր չիւպհէմ օլմաեաղը վէճհէյէ, մուվաֆֆագ օլուր իսէմ, սերվէթ մէնպաըննտան պաշգա, մուճիպի չէրէֆ տախի օլաճագ տըր.

Կէնճ գըզ, եէնիտէն թէպէսսիմ իտէրէք, չէօյլէ իֆատէ իթտի.

— Սիզէ էմինիյէթի վէ իթմիսաըմ վար տըր, լաքին սերվէթ ու չէրէֆ՝ սիզի զիեատէ սէվմէքլիկիմէ սէպէպ վէ վէսիլէ տէյիլ տիրլէր. Միսթագպէլէ էմին օլուն. Գէն սիզին զէվճէնիզ օլաճաղըմ, վէ բէտէրիմ հագգընտա չիւպհէ իթմէյէճէն, բէտէրիմին սիզէ հագգըդի մուհապպէթի վէ րիաեէթի պուլունտուղունու պիլիրիմ. Իմտի, քէնտիսինէ քէմալը սերպէսթի իլէ իֆատէի մէրամ իտին. սիզի քէնտի էվլատը թէէմիեէ իտէրէք, գուճաղլամագ իսթէէճէկինի կէօրէճէքսինիզ.

— Ազիզէմ Անժէլիք, սիզ պանա գուվվէթ վէ ճէսարէթ վէրիեօրսունուզ.

Գու մուսահէպէթ՝ տահա ուզուն միւտտէթ տէվամ իտէմէզ իտի. Իմտի, կէնճ գըզ չանը չալմասըլլա, կէլէն խըզմէթքարա, օթէլտէ էօյլէ թաամը իտէճէք օլան թօքճու միւլազիմի իչին, սուֆրաեա ֆագլա պիր թագըմ վագ օլունմասընը էմր իթտի, վէ այնի վագըթտա բահիպէ Մարի մուվասըլէթ իթմէքլէ, կէնճ զապիթին օրատա պուլունմասընտան մէճպուն կէօրսունուե, վէ Անժէլիք թէպէսսիմէ.

— Ամճազատէմ էօյլէ թաամընը պիզիմլէ պիրլիքտէ իտէճէք տիր, վէ պէն տէ սանա մէճպուն օլունաճագ պիր խապէր վիրէճէէիմ, տէյի պէեան իլլէտի.

Բահիպէ Մարի. — Մ. վանտտամա տայիր պիր խապէ՛ր մի վիրէճէքսին.

Մատմ. Վէրիէր. – Լվվէթ ... ամճազատէմ խըտմէթի աս-
քէրիեէեի թէրջլէ, ատի չէհիրլի օլուեօր։

Մարի. – (Թէաճճիւպէ վէ միւլազիմէ խիթապէն.) Աճա՛-
յիպ, զաեէթ բարլագ պիր սուրէթտէ պաշլատըըընըզ կիւզել
մէզլէքի թէ՛րք մի իսիեօրսունուզ։

Անժէլիք. – Լվվէթ, թէրք իսիեօր... իսթիֆատընը վէ-
րիեօր։

Մարի. – Լաքին նի՛չին։

Անժէլիք. – Լվվէնմէք իչին։

Րահիպէնին թէաճճիւպ վէ հայրէթի արթատագ, Վանտա-
մա վէ Անժէլիքէ արտ արտա պագտըըընտա, Անժէլիք,

— Պու խապեր աէնի թէաճճիւպտէ՞ մի պրագըեօր, տէտի։

Մարի. – Լվվէթ, իդրար ու իթիրաֆ իտէրիմ քի, ֆէվ-
գէլատէ թէաճճիւպտէ պրագըեօր։

Անժէլիք. – Պու ճիւմլէ իլէ սէօյլէտիկիմ բէք տօղրու
տուր։ Ազճազատէմ էվլէնիեօր, ֆագաթ քէչի էթ պագալըմ,
քի՛մին իլէ էվլէնիեօր։

Մարի. – Նասը՞լ քէչի իտէպիլիրիմ, – Ցիմէք օլուր քի թա-
նըըրըզըմ կէնճ պիր գըզ իլէ էվլէնիեօր։

Անժէլիք. – Լվվէթ, թանըըրըզըն պիր գըզ տըր, հէմ տէ
զիեատէսիլէ թանըըրսըն, վէ էզճան ու տիլ քէնտիսինի սէվէը-
սին, վէ չաեէտ օ գըզըն բէտէրի՝ պազը էհէմմիեէթսիզ սէ-
պէպլէրէ մէզնի, իչի նիչանլըըն սաատէթինի կէճիքտիրմէք
իսթէրսէ, բէտէրինէ գարշը մէզպուրէնին միւթթէֆիգի օլարագ
քէնտիսինի միւտաֆաա իտէճէքսին։

Մարի. – Սէօզլէրինի իչիտիեօրում, ֆագաթ հիչ պիր շէյ
անլամաեօրում։ Ի՛մտէն պահս իտիեօրսուն։

Անժէլիք. – Սէնին քիչիք Անժէլիքինտէն պահս իտիեօ-
րում. օ Անժէլիքինտէն քի, պու սապահ Լիվիլ Վանտամ, ա-
նընլա էվլէնմէքլիկի թէէրլիֆ իթմէք իւզրէ բէտէրի Մ. ժիւլ
Վէրիէրէ միւրաճաաթ իտէճէք տիր։

Րահիպէ Մարի՝ էլինի կէնճ զապթէթ ուզաթարագ,

— Ֆիլվագը պու խապեր խայըրլը տըր։ Բէտէրինէն Մ.
Վանտամ հագդընտաքի հիսսէսաթըընը պիլիրիմ, վէ զաթէն սի-
պի եէկտիկէրինիզէ բապթ իտէն պաղլարըն ագաը իզտիվաճ ի-

լէ թահգիմ իտիլմէսինտէ պէզաեէթ մէսրուր օլաճաղընը մէ-
մուլ իտէրիմ։ Իմտի, պէնիմ թէվաասսիւթիւմիւն պէչհուտէ օլ-
մուղունա գավիէն իսքաթի օլմուչ իսէմտէ, չաեէտ մէմուլին
զայրի օլարագ, թէվաասսիւթիւմէ իհթիեաճընըզ հասըլ օլուր
իսէ, միւթթէֆիգինիզ օլարագ եարտըմընըզա հազըրըմ։

Անժէլիք, րահիպէնին պօղազընա սարըլարագ, քէմալը
չէվգէլէ պուս իթտի, վէ, «Գալմինիզ կիւվէնէպիլէճէկիմէ է-
մին իտիմ» տէտի։

Պու արա, քիչիւք սալօնուն գաբուտու այըլարագ, պան-
քէր ժիւլ Վէրիէր իչէրի կիրտի, վէ էլինի կէնճ զապթէթ ուզա-
թարագ,

— Վայ Վանտամ, էօյլէ թաամընը պիզիմլէ իթմէք իչի՞ն
մի կէլտինիզ, տէտի։

Վանտամ. – Լվվէթ, ամճամ. էկէր միւսաատէնիզ, օլուր
իսէ, էօյլէ թաամը սիզին իլէ իթմէկէ կէլտիմ։

— Հայ հայ, մէմնուն պիլէ օլուրսուն։

Անժէլիք պու արա անլընը բէտէրինէն տօտագլարընա կէօ-
թթիւրտիւ, վէ օ տախի գըզընըն անլընը պուս իթտի։ Գատէ-
հու մէզպուրէ,

— Էֆէնտի պապա, Մ. Վանտամ՝ զաեէթ մուհիմմ մատ-
տէլէր իւզէրինէ սէնինլէ կէօրիւշմէկէ կէլմիչ...

Վէրիէր. – Բէք ալէա, իսթէտիկի գատար կէօրիւչիւրիւզ։
(Մուախխարէն րահիպէ գատընա խիթապէն.) Սապահլար խայր
օլսուն, Մարի. սիզ պու սապահ Մէարիֆ Նէզարէթի տայիրէ-
սինէ կիթմէմէէճէք մի խոնիղ։

Մարի. – Լվվէթ, կիթտիմ, վէ պիր աղ էվվէլ օրատան
կէլտիմ։

Վէրիէր. – Եէնի պիր խապեր ալընը՞զ մը։

Մարի. – Հիչ պիր բէսմի խապեր ալմատըմ, ֆագաթ զանն
իտէրիմ քի, իչպու մահէլլէտէ պաղըլարըն իեանէ վէ մուավէ-
նէթիյլէ պիր ֆուգարախանէ թէէսիս իտիլէճէկինտէն, անընն
միւտիրիեէթինէ մէմուր օլաճաղըմ։

Անժէլիք. – Ցիմէք պիզի գաթիէն թէրք իթմէք իսթէօր-
սուն։ Տայիմա պիզիմ եանըմընըզտա գալմագլըզըն՝ տահա էվ-
լէա տէ՞յիլ մի տիր։

Մարի. – (Թեպէտ սիրելէ.) Ո հալտէ հիմա իտէճէք վազիճէմի նէ՞ եարաեըմ։

Անժէլիք. – Ծուգարա վէ խանում ակեանըմը պէնիմլէ դիեարբէթ իմմէքլիկին, վէ պաղըլարընա իշ կիւճ, տիկէրլէրինէ կէօնակէօն իեանէլեր, վէ պաղը մերթէպէ թէսէլլիւմաթ թէտարիք իլէմէքլիկին, վազիճէ վէ մէմուրիեէթինի հիմա իմմէք տէյի՞լ մի տիր։

Ժիւլ Վէրիէր՝ դըղընըն իճատաթընը քէսերէք,

— Թամամ իմմէնէճէ՞քմիսիզ, տէյի սիւալ իմտի։

Անժէլիք. – Հէնուզվագիթը տէյիլ տիր, էճէնտի բէտեր։

Վէրիէր. – Ու կիւն ատճէլէ իշիմ վար տըր։

Անժէլիք, պու արա կէնճ զապիթէ ամճը նազար իմտի, վէ օ տախի,

— Ու հալտէ, սէվկիւլիւ ամճամ, սիղին իլէ պիր միւլազաթտա պուլունմադըղը թէմէննի իմմէրլիկիմէ պու կիւն միւնասիպ տէյիլ տիր, տէտի։

Վէրիէր. – Ճա՛յիպ, սէնինլէ կէօրիւշմէք իչին տայիմա պիր գաչ տագըգա հասր իմմէկէ հազըրըմ։ Ուսմարըմ քի պանա սէօյլէեէճէքլէրինիզ՝ բէք մուճասսալ տէյիլ տիր։

Թամ օղ էանատէ խըղմէթճի՝ գաբուեու աչարագ, թաամըն հաղըր օլտուղունու խապեր վէրտիկինտէն, մէրգուման տէօրթ չախալար սուճրատա օճուրտուլար։

Գանքէրինի՝ օ սապահը չայևանը թէէսսիճ խապէրլէր ալմըշ օլտուղու, թավը ու հալինտէն վէ քիսվէթինտէն անլաչըլմաեօրտու։

Գունտան ագտէմ պէեան իմտիկիմիզ կիպի, թէքրար իտէրիզ, մէրգում, ախչէագա գամըզ վէ ֆիլմուրտուզ օլուպ, քէնտիսինի թէհտիտ իտէն պիր մուխթասարատա գարշը պիր էսէրը իւմիտ պուլունտուղունու զանն իմտիկինտէ, միւսթագպէլտէն տօղտաեը տիւչարը էնտիչէ վէ իղթիրապ օլմազ իտի։ Համթա քեար ու քիպապէ մէչղուլ օլտուղունտան պէրու, ֆէվգէլատէ պիր իգպալ քէնտիսինի իլթիզամ իմմիշ օլտուղունտան, պու իգպալին քէնտիսինի գաթիճէն թէրք իմմէնէճէկինի մէմուլ իմմէքտէ իտի։

Հասըլը Վէրիէր՝ եըլտըղընա կիւվէնմիշ օլուպ, չու գատար քի պագը իտապար կիւնէէրի թէտատիւֆ իմտե պիլէ, ալէտսէմիչէ պախթիեար օլան գումարպազար կիպի, օ կիւնէէրի կէչիճի պիր պախթըղըգ ատտա իլլէր իտի։

Էմիլ Վանտամըն ֆիէրի ֆէվգէլղատե մէչղուլ օլմագլա պէրապեր, էօյլէն թատամը զատէթի քէյֆիլի տուրէթտե կէչտի։

Մերգում տէլիգանլը՝ Անժէլիք իչէ էվլէնմէք թէէքլիֆինի պանքէրե արզ իտէճէկի տագըգա եազլաչըգճա, տիչարը էնտիչէ օլմագտան քէնտիսինի մէնն իտէմմէմէքտե իտի։

Գահվէ թագըմը կէթիրիլիպ մատանըն իւզէրինէ վազ օլունտուղունտա, օթէլին հավլի չանը չալընտը։

Անժէլիք. – (Թէճաճիւպլէ.) Ե՛ու սատթտա պիղէ վիզիթա վիրէն քի՞մ օլապիլիր։ Հա՛յտէ, ժէ՛րվէ, կիթ պագ քի՞մ տիր։

Խըղմէթճի տիչարը չըգըպ, պիրազ սօնրա ավտէթլէ,

— Պիր կէնճ էրքէք իլէ պիր կէնճ գատըն, միւսիւ իլէ մատմազէլի կէօրմէքլիկի րէճա իտիեօրլար, տէտի։

Գանքէր. – Լաքին թատամ իտիեօրուզ։

Խըղմէթճի. – Գունու պէնտէնիզատ, քէնտիլէրինէ սէօյլէտիմ իսէ տէ, կէնճ էրքէք՝ «Պիր պէյիս եօգ տուր։ Պէօյլէ թէչրիֆատի մուտամէլատը՝ ագրապա վէ թէսլիւգատի արատընտա արանմազ։ Կիտին տայրմա սէօյլէնէն քի, եէկէնէլէրի էժէն Լուազօ վէ Վիգթօրին Պէրօ քէնտիլէրինի կէօրմէկէ կէլմիչլէր տիր» տէտի։

Անժէլիք. – Վա՛յ, անլէ՛ր մի տիրլէր։ Ո հալտէ քէնտիլէրինի դատուլ իմմէք լազըմ տըր։

Վէրիէր. – Ֆագաթ պուրատա ասլա աեագ պատմատըգլարը հալտէ, չիմտի պէնտէն նէ՞ իսթէէեպիլիրլէր։

Անժէլիք. – Շիմտիյէ գատար պուրատա կէլմէլէրի մահճուպիեէթլէրինտէն նազի օլտուղունա չիւպհէ օլունամազ, էֆէնտի բէտեր։

Վէրիէր. – (Թահքիր իլէ.) Լաքին քէնտիլէրի թատիմ ու թէրպիեէտէն մահրում պուլունան ամէլէլէրատէն տիրլէր։

Բահիպէ Մարի. – Նէ պէյիս վար տըր, ամճա. Նամուսլու վէ ըրզէնլի օլտուգլարը իչին, պու տիւնեանըն ատհապը սերվէթինտէն վէ միւթէհայիզանընտան գիեատէ գըյմէթատր տըրլար։

42

Անժէլիք. – Հագդըն վար տըր, պին քէրրէ հագդըն վար տըր, աղիզէմ,

Վէրիէր. – (Սըգըմթըսըն կիղէմէեէրէք.) Սալօնա կիրտիրսինլէր,

Անժէլիք. – Ֆագաթ նիշին պուրատա կիրտիրմէեիպ տէ սալօնա կիրտիրսինլէր։ Պուրատա հագդարընտա կէօսթէրէեէկիմիզ հիւանիւ գապուլիյեէթ՝ քէնտիլէրինի մէճպուն իտեէէք տիր։ Մէրդումլար՝ Մ. Վանտամա տախի պիր ազ խրսըմ տըրլար։ (Մ. Վանտամա խիթապէն.) Սիզ քէնտիլէրինի թանրեօ՛րմուսունուզ։

— Վանտամ. – Էվվէթ, բէք չօգ տէֆա կէօրմիշիմ տիւր։

Պու արա ժիւլ վէրիէր պիր իշարէթ իթտի։ Պու իշարէթ՝ գըզընա իթտաթ իթմէք, վէ միւսաֆիրլէրի թաամ սալասընա կիրտիրմէք մանէտասընտա իտի։

Անժէլիք՝ միւսաֆիրինի մէրդումէնի գապուլ իթմէք իւզրէ աեաղա գալգտը։ Պունլար՝ ժէրվէ նամ խըզմէթքեար վասըթտաբլա թաամ սալասընա կիրտիլէր։

Օգուեանլարըմըզըն պէէքի խաթըրլարընտա օլտուղու վէճհէ, Էօժէն Լուազօ, Արնօլտ Տէավինեըընն, զապթիեէ նէֆէրի գըեաֆէթինէ կիրիպ, էլմաս թաճիրինին մուվասըլէթինէ պէքլէմէք իւզրէ, Օթէլ տէզ Էնտին գարշըսընտա ժապէր ատգաշընտա գօլճուլուղա կիթտիկի կիւն, Պասթիլտէն Մաալէնէ հարէքէթ իտէն օմնիպուս արապասընըն իւսթ գաթընտա Միաթիգօ իլէ պիրլիքտէ օթուրմուշ օլտուղունու կէօրտիկիւմիւզ տէլիգանլը իտի։ Վիկթօրիա Պէրօտա, Եիկիմի իքի չաղլարընտա, էամէր, գարա սաչլը, գարա կէօզլիւ, ճալիպ վէ հիւաէնա պիրի իտի։ Իքինտէ, պու վիկթօալարը իչին, զաեէթ կուաթօլու, Ֆագաթ սատէ էլպիսէլէր կիեէնմիշ օլուպ, ղէմանէմիզին պազը էրքէք տէլիգանլըլարը եախօտա գըզլարը կիպի մայմունլարի գըեաֆէթլէրէ կիրմէմիշլէր իտի։

Էօժէն Լուազօ քէմալի սէրպէսթի իլէ էլինի Անժէլիքէ ուզաթարագ։

— Սաագահլար խայր օլսուն, ազիզէմ... սիզէ տէ սաագահլար խայր օլսուն սէվգիլիլիւ տայըմ... Նա՛սըլսընըզ, էյիմիսինիզ... (Գիրտէն պիրէ թօքճու միւլազիմինի կէօրէրէք։) Վա՛յ, ազիզիմ Վանտամ, սիզ տէ՞ մի պուրատասընըզ... Վիկթօրին իլէ պէնիմ սիզի պուրատա բասթ կէլմէքլիկիմիզ՝ պիւեիւք պիր սաախթըեարլըգ տըր։ Պու թէսատիւֆ՝ պիր թաշ իլէ իքի գուշ վուրմագ տիմէք տիր, տէտի, վէ արգասընա տօզրու աէօնիւպ, ժիւլ վէրիէր վէ կէնճ զապթիթ իլէ թօգալաշտը։

Պու արա Անժէլիք, Վիկթօրինի տէրազուշ իտիպ, անը եանընտա օթուրթտու։

Պանքէր՝ խրսըմընըն սէրպէսթիի թավր ու հարէքէթինտէն տօլայը ֆէվգէլատէ սըգըլարագ գաշլարը չաթըլմագտա վէ աղզընտան պիր սէօզ պիլէ չըգմամագտա իտի։

Անժէլիք՝ խըզմէթքեարըն կէթիրտիկի իսկէմլէեէ օթուրմասընը Էօժէն Լուազօնա անլաթտըգտան սօնրա,

— Օթուրուն, վէ չու մէմուրին զայրի վիկթօրինը սէպէթինի պիզէ անլաթըն, չունքի սիզի բէք նասիհէթ կէօրիւրիւզ, տէտի։

Էօժէն Լուազօ. – Սիզի սըգ սըգ թաճիզ իթմէկէ կէլմէեիկիմիզ սահիհ տիր, վէ պու տա թապիի տիր, զիրա պիզ, սիզին պուլունտուղունուզ ալէմէ տախիլ օլմասըզըմըզ կիպի, այնի վազիեէմ վէ սաաթըմըզ տախի եօգ տուր, վէ հաթթա մէնտուպ օլտուղունուզ բարլագ ճէմիյեէթլէր իչինտէ պուլունմագտըմըզ պիր լէքէտէն իպարէթի օլաճաղընը անլամահաճագ գատար տա թէվէքքիլի տէյիպիզ։ Պինաէն ալէյհ, ճէմիյեէթլէրինիզէ կէլմէքլիկիմիզ՝ սիզին իչին մուճիպի թաստի օլաճաղը կիպի, զիրիմ տախի պուղտան տօլաեը թաճիզ օլաճաղընըզտա ինքեար օլուղմագ սահիհլիք տիր, Պու ճիւմլէ իլէ տայիմա սիզի տիւչինմէքտէեիզ, վէ իպարէթը տա, պուրատա պուլունմագտըմըզ տըր։

Վէրիէր. – (Համիյեէթքեարանէ պիր թարզ իլէ.) Էօյլէ թաամընըզը իթտինիզ մի։

Էօժէն Լուազօ. – Էվվէթ, ազիզիմ տայը, Տիւվալ էօգան-

թասընտա, բրէնսէր կիպի թասամ իթտիք։ Վիզթօրինէ ալէա պիւեաֆէթ քէչիտէ իլլէտիմ,

Վէրիէր. – Գահվէ իչ՚ըմխինիզ,

Էօժէն Լուազօ. – Պիր իչի տամլա գօնեագ իչէ օլուր խէ, էվվէթ, ժէննունէն իչէրիզ։ Ան տէֆա տա գահվէ իչիլսէ, ենինէ բէտտա օլուննագ։

Պու արա Անժէլիք՝ իսըզմէթճիեէ իշարէթ իթժէքլէ, մերգուման միաֆիրլէրէ գահվէ ֆինճանլարը կէթիրիլիպ, պունլարա գահվէ տօլտուրուլտու։

Ժիւլ Վէրիէր, պիզգաթ քէնտի իգրար վէ իթիրաֆընտան տախի անլաշըլմըդը վէճհէ, դաեէթ ժէչդուլ օլուպ, պիր ան էվվէլ սուֆրատան գալգմագ ղայրէթինտե իտի, Իմտի, Լուազօնա խիթապէն,

— Օղլում, սէօյլէ պագալըմ, պուրադա կէլիշինին սէպէպի նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Լուազօ... Մէպէպինի սէօյլէյիմ մի, սէվկիլիւ տայըմ, եագընտա էվվէնէօրում։

— Պու գատար կէնճ չաղտա էվվէնէէ՞ մի գալգըշըրն։ Տիւէք օլուր քի, ֆամիլեա ալէմինէ կիրմէք իւզրէ լազըմ կէլէէն ագչէնի հազըրլամըշըրն տըր։

— Տիւեիւնիւմիւզ իչին հազըր ագչէմիզ պուլունմագտա իսէ տէ, օնտան սօնրասը իչին քէնտի չալըշմամըզ սաեէսինտե եէվմիեէ եիւզ — գազանան պիր նամուսու գըզ պուլտուղում հալտե, էվլիլիք ալէմինէ տախիլ օլապիլիրիմ։

— Է՛յ քի՞մին իչէ էվվէնէօրսուն։

— Պուրատա հազըր պուլունան վէ իզտիհմաճըմըզա մուվաֆֆագաթ կէօսթէրէն Վիզթօրին իչէ էվվէնէօրում։ Քէնտիսի՝ հալամ միւթէվէֆա մատամ Վէրիէր թարաֆընտան էօզ եէկէնինիզ տիր... Պէրօ ֆամիլեասընա ժէննուպէ տիր...

— Բէք էյի էվլատլարըմ, մատէմ քի սիզ գարարընըզը վէրմիշսինիզ, վէ պու խուսուսատա միւթթէֆիզ պուլունուէօրսունուզ, սիզի թէպրիք իտէրիմ, լաքին պու թէպրիքիմի գայըթ

իհթիեաճէ իթժէքտէն կէրի տուրմամ։ Պիր ատէմին կէչինմէսի մազպութ օլմազսա, էվվէնէմէք միւշքիլ շէյ տիր... Էվլիլիկին իլք նէթիճէսի օլարագ, տիւնեատա էվլատլար կէլիր... անլէրի պիւեիւթմէք, թահիմ ու թէրպիեէ իթժէք լազըմ տըր... Ո հալտե ժէսէլէ կիւճլէշիր, վէ սէֆալէթի թէագիպ իտէր, Գրագալըմ պօշ տուրմագ վէ խասթա օլմագ իհթիմալաթընը քի, պունլար տա չօգ տէֆա այնի նէթիճէեէ միւնճիրը օլուրլար։

Վիզթօրին Գէրօ՝ իլք տէֆա քէլամա պաչլատընտա, չուսէօզլէրի իրատ իթտի.

— Սէվկիլիլիս տայը, էկէրչի տիւնեատա պու շէյլէրին ճիւմլէսի տիւչիւնիւլիւր սէ, էվվէնէմէք գապիլ օլամագ։ Գէն զանն իտէրիմ քի, զիեատէ ճէսարէթի վէ գայիտէյի թատարրուֆա զիեատէ բրատէթի իթժէքլէ, բէք չօգ միւշքիլաթըն էօնիւ ալընըր, վէ պու եիւզտէն զարար կէօրիւլմէզ։ Ինանան քէնտի իչինի պիլիրսէ, վէ միւտաֆէթի հաեաթընտա ագիլմանէ հարէքէթի իտէրսէ, հիչ պիր վագըթ սէֆալէթի վէ զարուրէթէ տիւչար օլմազ։ Էօյլէ տէյի՞լ մի տիր, ագիղէմ Անժէլիք։

Անժէլիք. – Գէն տէ պու էֆքեարատաեըմ։ – Մուհապէթի ժէվճուտ օլտուղունտա, վէ միւսթագպէլէ էմնիյէթի իսիլտիկինտե, գալգին թէէսսիրաթընտա սաղիք օլմագ լազըմ տըր, Գէն, բէտէրիմ կիպի տէյիլիմ. գարարընըզը պիլա չարթ թահսին վէ թագտիր իտէրիմ։

Էօժէն Լուազօ. – Աֆէրին, Անժէլիք, հազըգէթի հալ տէ պու տուր։ Ենիմի, վիզիթամըզըն սէպէպինի անլատըզընըզ ճիհէթլէ, էվվէլա տայիրէյի պէլէտիեէտե վէ քիլիսէտե, վէ պատէհու վիրէճէկիմիզ զիեաֆէթտե հազըր պուլունմագլա պիրի ժէսուրլ իթժէնիզի բէճա իտէրիզ։

Գանքէր, պէլլիսիզճէ ումուզլարընը չէքտի, վէ ճէվապա ապաղ պիրլէ,

— Օ՛, պունա կէլինճէ, սէվկիլիլիս օղլում, պու պաչգա պահս... Ան տէ պիլիրսին քի, պէն զաեէթ ժէչդուլում, վէ տավէթինի գապուլ իտէմէմ, տէտի։

Էօժէն Լուազօ. – (Մահզունէն) Վա՛յ, բէ՞տտա մի խիեօրսունուզ, սէվկիլիլիս տայը։ Լաքին, բէտտա իթժէքլիկինիզ միւմ-

քին տէյիլ տիր ... Պու պիր ֆամիլեաճա ճէմիյեէթի օլաճագ տըր ... ճիւմլէմիզտէ օրատա պուլունաճաղըզ ... Պէրօլար , Բէրօլար , Լուաղօլար , Ֆէրրօնլար , Տէսուրտիլէր վէ Նէրվէյլէր հէր կէլէճէքլէր ... պունլարտան մաատա , ունութտուգլարըմ տա պաշգա ... Հաթթա ադրապամըզտան օլան Վանտամըն տախի թէշրիֆ իտէճէկսինէ էմինիմ։

Անժէլիք՝ մանեատար պէր թարզտա թօրճու միլլաղիմսինէ աթֆը նազար իթտիկսինտէն , մէրգում ,

— Շիւպհէսիզ տավէթինիզի գապուլ իտէրիմ , տէյի պէ. ևան իյլէտի ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ , վէ ումարըմ քի սիզին գապուլի. նիզ՝ տալըմը տախի մուվաֆֆագաթա մէյլ իթտիրէճէք տիր . զիրա կէլմէճէճէք օլուր իսկ , ֆամիլեամըզտան եալընըզ քէն. տիսի պէօյլէ պիր արըատա ճէմիյեէթիմիզի մահզուն գըլաճագ տըր ։ Վագատա զիեաֆէթիմիզին , պիւհիւք լօգանթալարտագի թատմլար գատար միւքէմմէլ օլմահաճաղընը պիլիր իսէմտէ , հինէ բէք կիւզել օլաճագ տըր ։ Ֆամիլեաճա կիւլիւպ սէօյլէ. ևէճէհիզ , վէ չարապ վագթը հէր քէս , պիլտիկի չարգընը օ. գուևաճաղընտան , տիւհիւնիւմիւզիւն միսլի պուլունմահաճագ տըր ։ Մէվկիւֆ տայը , մուվաֆֆագաթ գարարընընըզ վէրտի. նիզ մի ։

Վիգթօրին . — Լ՛կէրչի ճէվապը բէտտինիզտէ իսրար իտէր. սէնիզ , պիզի ֆէվգէլատէ միւքէտտեր գըլաճագսընըզ ։

Անժէլիք . — Խա՛յր , բէտերիմ իսրար իթմէէօր ։

Պանքէրին գաչչարը եէնիտէն չաթըլտը , վէ նախօշտուտ պիր հալ իլէ գըզընտա աթֆը նազար իթտի իսկ տէ , մէզպուրէ, բէտերինին պու հալինէ էհէմմիյեէթի վիրմէհէրեք ,

— Լ՛ֆէնտի պապա , պէն սիզին եէրինիզի գաթի սուրէթ. տէ լ՛ֆատէի հալ իտէրիմ ... Պիզ , տիւհիւնիւնիւզտէ հաղըր պուլունմագ իւգրէ , տայիրէյի պէլէտիյէհ , քիլիսէհէ վէ զի. ևահֆէթինիզէ կէլէճէհիզ ։ Պէլքի չարգը օգումահաճաղըզ . (ան. ճագ պունու տա թէէմին իտէմէմ .) չու գատար քի չիպհէ. սիզ աեագ օեունէլարընտա իյթիրաք իտէճէհիզ , — Է՛յ նա՛բէլ գա. բարըմըզ վէրիլտի , տէյի՛լ մի , տէտի ։

Ժիւլ Վէրիէր . — Ֆագաթ իյլէրիմ . . .

Բահիպէ Մարի . — Պիր կիւն էվվէլ վէ պիր կիւն սօնրա հէր վագըթքինին իչի միսլինտէ չալըշըրսընըզ ։ Լաքին այըգտան այըղա սէօյլէհիմ , պու իչի եէկէնէլէրինիզին իղտիվաճլարընտա հաղըր պուլունմալըսընըզ ։

Պանքէր՝ հէր թարաֆտան քէնտիսինէ գարշը կէլինտիկինի կէօրմէօի իւզէրինէ , մաղլուպիյէթինի հիսս իտէրէք ,

— Բէք էյի , կէլիրիմ , տէտի , վէ պատէհու եավաշ սէտա իլէ , — Սիւպհա՛ն Ալլահ , նէ՛ պէլահա չաթըգ , տէյի իլավէ. թէն տէրմիեան իյլէտի ։

Լուաղօ . — (Մէսրուրէն .) Թէշէքքիւրաթըմըզ թագտիմ իտէրիզ , սէվկիւլիւ տայը ։ Ֆամիլեամըզ թէքմիլէն հաղըր պու. լունաճագ տըր . չիւնքի բահիպէ Մարի , Անժէլիքէ րիֆագաթ իթմէքլէ , պաչգաճա մէսրուրիյէթիմիզի պատի օլաճագ տըր ։

Բահիպէ . — (Թէպէսսիւմ իտէրէք .) Եալընըզ տայիրէյի պէլէտիյէհ վէ քիլիսէհէ կէլիրիմ , զիրա կիւնինտիկիմ էչպիսէ՝ միւզտարըզ օլան վէ կէօզ եաչլարը տէօքէն մահէլլէրէ կիրիպ չըգմագըղընմա միւսայիտ օլուպ , պու ալէմին էյլէնճէլէրինէ իթթիրաք իթմէքլիկիմէ միւսայիտ տէյիլ տիր ։ — Պունունլա պէ. բապէր գալպիմ վէ ֆիկրիմ՝ սիզին իչէ պէրապէր օլաճագլար տըր , վէ պէն տայիմա սատտէթինիզ իչին էզճան ու տիլ տուա իտէճէհիմ տիր ։

Վիգթօրին . — (Միւթէէսսիր օլուպ , բահիպէյի մէզպու. բէյի տէրաղուշ իթմէք իւզրէ աեագա գալգարագ .) Թէշէք. քիւր իտէրիմ , բահիպէ Մարի , Թէշէքքիւր իտէրիմ ։

Անժէլիք . — (Լօժէնէ .) Տիւհիւնիւնիւզ նէ՛ վագըթ տըր ։

Լ՛օժէն . — Կէլէճէք ճումատա իրթէսի կիւնիւ ։ Րէսմի իզտի. վաճ սատթընը միւպէյհին թարաֆընըզա պիր մէքթուպ կէօն. տէրէճէհիմ ։ Զէվճէմ օլաճագ մատամուաղէլին մէհնուպ օլտու. զու ալթընճը տայիրէ պէլէտիյէսինտէ էվվէնէճէհիզ ։

Անժէլիք . — Թատամը նէ՛րէտէ Թէրթիպ իտէճէքսինիզ ։

Լ՛օժէն . — Վէհնան օրմանընտան պիր ազ է՛օթէտէ Մէհ. Մանտէ տէ , Մալօն տէ Ֆամիլ տէհնիլէն լօգանթատա Թէրթիպէ գարար վէրտիք ։ Օրատա , եէհնիլէն թատմլարը հազմ իթմէք իչին , կէգինմէք տէ գապիլ տիր ։

Անժէլիք . — Ա՛հ , բէք կիւզել պիր է՛յլէնճէ օլաճագ տըր ։

Շիմոիտէն օրատա պուլուննմաերը արզու իտիեօրում։

Էօժէն. – Սաաթ իքիտէ էօյլէ թաամը, վէ սաաթ սէքիզտէ ադչամ թաամը իտէճէիզ։ Ջէննկին տիւեիւնլէրտէ օլտուղու կիպի, տավէթլիլէրիմ իչին խաստէթէն օն արապա քիրալաեաճաղըմ։

Ժիւլ Վէրիէր. – Գանա արապա կէօնտէրմէ, Գիզ՝ պէնիմ լանտօ իլէ կէլիրսիզ։

Էօժէն. – Օ տահա ալէա . . . տիմէք տիւեիւնիւմիւզտէ լանտօ արապասը տա պուլուննաճադ տըր։

Ժիւլ Վէրիէր. – (Ձեաղա գալդարագ, վէ էլինի Էօժէնէ ուղաթարագ.) Դարարըմըզ վէրիլտի, օղլում։ Ձուման իրթէսի կիւնիւ ինչալահ կէօրիչիւրիւզ. – Շիմոիքի հալտէ պէն կիսիեօրում. ֆագաթ կիլիմէզտէն էվվէլ միւլազիմ վանտամ իլէ կէօրիչէճէեիմ։

Գու սէօզլէրտէն սօնրա, Վէրիէր վէ կէնճ զապիթ, Անժէլիք իլէ բահիպէ Մարիեի վէ Էօժէն Լուազօ իլէ Վիգթօրին Գէրօեու թաամ սալասընատա պրագարագ, քէնտիլէրի տիշարը չըգարըլար, վէ քիչիւք պիր թէնէֆֆիւս տայիրէսինէ կիրտիքլէրինատ, Ժիւլ Վէրիէր՝ պիր սիկարա գուրթուսու աչտը, վէ քէնտիսի իչին պիր սիկարա աչտըղը կիպի, կէնճ զապիթէ տէ իքրամ իլիտի։ Գատէհու, հալէա հիտտէթի թէսկին օլմուչ օլմատըղը էճիլտէն, եիւքսէք սէտա իլէ,

—Գունլար նէ՞րէտէն չըգըպ տա պիզի տիւեիւնլէրինէ տավէթէ գալգըսըրլար։ Անժէլիք վէ սէն, ֆարզ իտէլիմ քի, պու տավէթի գապուլ իլիմէլի իտինիզ. լաքին պու տավէթտէն պանա նէ՞։ – Ցիւեիւն էյլէնճէսի տէտիքլէրի եէրտէ, պիր թոգրամ պաեագը ատէմլերլէ պուլուննաճաղըզ։ – Ցօղրուսու նէ՞ կիւզէլ կիւն կէչիրէճէեիզ։ – Հէր նէ իսէ, ումարըմ քի ճումատա իրթէսի կիւնիւնէ գատար մագուլ պիր պէհանէ պուլարագ, չու անկարիատան գուրթուլուրում։ – Հէր նէ իսէ, սէնինն պանա տիւէճճէքլէրին նէ՞ տիր, սէօյլէ պագալըմ տինլեեորում։ – Ֆագաթ չաբուգ վէ մուխթասար սուրէթտէ սէօյլէրա քէք միւսթաճէլ իչլերիմ վար տըր։ Պիր ան էվվէլ պանգաեա ավտէթի իլիմէքլիկիմ լազըմ տըր, տէտի։

42

Գանքերին՝ «Սէօյլեեէճէկին հէր նէ իսէ չաբուգ սէօյլէ» եօլունտաքի իխթարը՝ Վանտամըն իչինէ եարար պիր իֆտատէ օլուպ, ֆագաթ մէրգում տելիգանլը՝ նէ՞ սուրէթլէ սէօզլէ պաչլաեաճաղը միւլահազասըլա թէրէտտիւտ իչինտէ իքէն, Վէրիէր՝ թէքրար իլէ,

—Ղայպ իտէճէք պիր տագըգամ պուլուննմատըղընը թէէքիտ իտէրիմ. պանգամտա պէնի պէքլէեօրլար։ Գանգատան պօրսատա, վէ օրատան տախի զաեէտճիտտի պիր իչ իչին պիր եէրէ կիտէճէէիմ։ – Հաաբլը տուրաճագ ամլա վագթըմ եօգտուր։ Մատտէ հէր նէ իսէ, պիր ան էվվէլ սէօյլէ տիեօրում, տէյի պէեան իթտի։

Վանտամ. – Մատտէ պէնիմ միւսթագպէլիմէ տայիր տիր։

Ժիւլ Վէրիէր. – Լաքին, զանն իտէրիմ քի, սէնին միւսթագպէլին խօշնուտ օլունաճագ սուրէթտէ տիր . . . Իքի սէնէտէն եիւզ պաչը օլաճագտըն . . . օթուզ պէշ եաչընատա գայմագամ օլապիլիրսին. վէ էկէրչի մահրէմանէ պանա պէեան իթմիչ օլտուղուն պիւեիւք թաասվվուրունու գուվվէտէն ֆիլիլէ կէթիրմէկկ տէվամ իտէր իսէն, վէ էկէրչի Դրիւպ թօքատրընա ֆայիգ վէ նագատիլի թէչտիհ գուվվէթէ մալիք եէնի ուսուլտէ պիր թօք իհտատընա, վէ պու թօքուն ուլուվիեէթինի թօքճուլար գօմիթէտտէ իսպաթա մուվաֆֆագ օլուր իսէն, իգպալին եավէր օլուր պիթէր։ Շու հալտէ նէ՞ նօգթատի նազար իլէ միւսթագպէլինի տիւչինտիւկիւնիւ անլաեամաեօրում։ Միւսթագպէլին քէնտի քէնտիեէ սըրատա կիրէպիլիր։

— Թաասվվուրլարըմը սալա թէրք իթմէտիմ։ Սիպէ պահսընը իթտիկիմ իճատըն իքմալինէ տայիմա չալըշըեօրում։ Անճագ օմագտէտ էրմէք իչին պիւեիւք ֆէտաքեարլըգլար իթմէքլիկիմ լազըմ տըր։

— Ագչէճէ ֆէտաքեարլըգնա՞ր մը. էկէր պու իսէ, եաբապիլիրսին, չիւնքի մաաչընատա պաչգա ալթը եէտտի պին ֆըրանգ կէթիրիր քիչիւք պիր սէրվէթին տէ վար տըր։

— Խա՛յր, իհթիեաճքմ՝ ադչէճէ ֆէտաքեաբլըղա տայիր տէյիլ տիր։

— Եա նէ՞նէ տայիր տիր։

— Հայիղ օլտուղում մէալէքէ տայիր տիր։

Գանքէր՝ իզհարը թէաճճիւպտէն քէնտիսինի մէնն իտէմէեբէք,

— Աճա՛յիպ, մէալէքի ասքէրիների թէրք իթմէ՞ք մի իսթէեօրսուն։ Էկէր ֆիքրին պու իսէ, տիվանէլիք տիր, տէտի։

— Գիլաքիս ագըսըլըդ տըր, չիւնքի միլքիեէ մէալէքինէ տախիլ օլտուղումտա, պիւթիւն վադթըմը՝ սէվահիլին ուսուլը միւտաֆաա վէ մուհաֆազասը հադդընտաքի թասաւվուրումա, վէ մուհասէրէ վէ սահրա թօքումա հասը իտէպիլիրիմ։ — Իմտի, իթիմատ իտին սէօղիւմէ քի, պէնիմ միւսթագպէլիմ, անճադ պուննտան իպարէթէ տիր, վէ էկէրչի պու միւսթագպէլ բարլադ օլաճադ իսէ, մահզա միլքիեէ մէալէքինէ սալիք օլմադըղընմըա օլապիլիր։

— Հասըլը պու խուսուստա պէնիմ րէյիմի սօրմաեաճ մը կէլտին, էկէր էօյլէ իսէ, պէն սանա նասիհաթ վիրէմէմ։ Պուլունտուղուն սինն իգթիդասընճա, սէն քէնտինի գուլլանապիլիրսին։ Անճադ պիր միւլահազատա պուլունապիլիրիմ քի, օ տախի չու տուր. չիւպհէյլի պիր մէալէք իչին, մուհադդադ պիր մէալէքի թէրք իթմէք, վէ կէօլկէտէ չիքեար կէօրիւպ, էլտէքի չիքեարը պրադմադ՝ մուխաթապատան խալի տէյիլ տիր։ Իսթիֆանը վէրտիրին հալտէ, սանա ադչէ, վէ բէք չօդ ադչէ լազըմ օլաճադ տըր քի, պիր ֆադսիհդա թէէսսիա, վէ պունտա պիւեիւք պիւեիւք թէճրիւպէլէր իճրա իտէպիլիրսին։

Էմիլ Վանտամ, սէտասը պիր ադ տիթրէեէրէք, չէօյլէ ճէվապ վէրտի.

— Պու չէյլերի պիլիեօրում. հալ պու քի խըտմէթի ասքէրիեէնի թէրք իթմէք խուսուսունտաքի գարարըմ, եալընըզ ամէլէաթըմա զիեատէ վադթի պուլմադ արզուսունտէն իլէրի կէլմէեիպ, պունուն իչին տիկէր պիր սէպէպ տէ վար տըր քի, տահա զիեատէ մուհիմմ տիր։

— Նէ՞ սէպէպ տիր։

— Կէնճ պիր գըզ սէվմէքտէեիմ,

ժիւլ Վէրիէր, չիւպհէյլի պիր սուրէթտէ եէկէնինէ պադտըղընտա, գաչլարը չաթըլտը, վէ անլընտա պիր էսերը մահզունիյեէթ կէօրիւլտիւ։ Մէրդում, Վանտամըն պահսընը իթտիկի գըզ՝ Ընժէլիք օլտուղունու հիսս իթմէքչէ, պաբիտանէ,

— Օհօ՛, բօմանլարտա օդունուլան աչգ ու սէվտալարտան պիրինէ՞ մի թուԹուլտուն, տէտի։

Վանտամ. — Գու աչգ ու սէվտամըն հիսսէտարը տախի վար տըր։

— Շիւպհէսիղ սէվտիկին գըզըն ֆամիլեասը՝ պու մուհապէթինի պիլմէքտէ, վէ թասվիպ իլէմէքտէ տիր։

— Խայր, հէնուզ պիլմէզ։

— Աճա՛յիպ։

— Սաատէթիմ, եախօտ տահա տօղրուտու սաատէթիմիղ՝ սէվտիկիմ գըզըն բէտէրինտէն պաղլը տըր։

Գու էանատէ պանքէր ճէվապ վիրմէտիկինտէն, Վանտամ, իֆատէսինէ չու եօլտա տէվամ իլլէտի.

—Գու խուսուստա տահա էվվէլ պահս իթմէմէքլիկիմ, մէալէքի ասքէրիտէ պուլունտուղում ճիհէթիէ, գաթիէն ճէվապը բէտտա ալմադըղընմ վէսվէսինէ մէալնի իտի։ Խուսուսիլլէ չու վադթըտա քի, հարպիեէ նէզարէթինին պիր էմրի իւզէրինէ ֆրանսատան հարէքէթի իթմէքլիկիմ իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ տիր։ Գինատէն ալէյհ իսթիֆատա գարար վէրիշիմ՝ պու սէպէպլէ տիր։ Էֆքեարըմը թահսին իթմէեօրմուսունուղ։

Վէրիէր. — (Ղաեէթ սէրթ պիր սուրէթլէ.) Ասլա թահսին իթմէմ։

Վանտամ սարսըլտը, վէ իլիքլէրինէ գատար միւթէէսսիր օլտու։ Գիչարէ տէլիգանլը՝ պալէատէքի սէօզլէրինին պանքէր թարաֆընտան հիւանի թէլագը օլունաճաղընը մէմուլ իտէրքէն, պիւթիւն պիւթիւն աքսի պիր նէթիճէեէ ուղրամասընտա, ֆիքրինի աչըգտան աչըղա պէեան իտէպիլմէք իգթիտարընը ղայպ իթտի։

ժիւլ Վէրիէր՝ Ընժէլիքի էվլէնտիրմէք իսթէմէզ, եախօտ կէնճ, եանի սինինի բիւչտէ պալիղէ օլտուղունտա էվլէնտիրմէք իսթէը իտի. պու իսէ, պաչգա պիր սէպէպէ մէալնի օլմաեըպ, էլպէթթէ գարիհինի քիրամընդընըն անլամըչ օլաճագլարը վէճճ-

լէ, ագչէ սէպէպիլլէ իտի· զիրա քէնտիսի, պու գըզըն սէր-վէթի իտարէսինէ, անըն բէտէրի վէ վէլիսի օլմագ սըֆաթըլ-լա մէմուր օլտուղունտան, պու սէրվէթի սարֆ իթմիչ օլուպ, մէղպուրէ ագըլ պալիչ օլանա գատար հասըլ իթտիկի աչըղը գարաթտապիլէճէկինի մէմուլ իթմէքտէ իտի։ Հէր նէ իսէ, պիր աղ սիւքիւթտէն սոնրա, ժիւլ վէրիէր, – Լաքին, ուղրունա պու թարիֆ օլունմազ տիվանէլիկէ գաթլանտըղըն կէնճ գըզըն քիմ օլտուղունու սէօյլէմէտին, տէտի։

Վանտամ. – Իսմինի մի։

— Էվվէթ, իսմինի սիւալ իտիօրում... աճապա իսմի պիր սըրր մը տըր։

Վանտամ գըզարտը, վէ սէօզ սէօյլէմէք իւզրէ տօտագ-լարընը աչտըղընտա, եալընըզ Անժէլիք իսմի պիր նէֆէս կի-պի չըգտը, ֆագաթ թէլէֆֆիւզ օլունմատը։

Օլ վագըթ պանքէր՝ իսթիհզա իլէ,

— Մատէմ քի սէն ճէսարէթի իթմէիօրսուն, պէնիմ սէօզ սէօյլէմէքլիկիմ լազըմ օլտուղունու անլաիօրում։ Կէօնիւլ վէր-տիկին գըզ՝ պէնիմ գըզըմ օլտուղունու բէք ալէա անլատըմ, տէտի։

Վանտամ. – (Գաչընը էյէրէք.) Օէվկիւլիւ ամճա...։

Վէրիէր. – Վէրտիկին իյզահաթտան, Անժէլիքի սէվտիկին, վէ անըն թարաֆընտան սէվիլտիկին անլաչըլըըօր։ Տիմէք, սիզ, պէնիմ մալիւմաթըմ օլմաիօրագ, պէնիմ էվիմտէ քիւչիւք պիր աչգ ու սէվտա բօմանընը մէվգըի սահնէյէ վազ իթմէքլիկի թէնահի իթմիչսինիզ... Օ՛հ, տիւնեատա, պու աչգ ու մուհապպէթ գատար խալիսանէ վէ ֆագիլանէ պիր աչգ ու մուհապպէթ տահա պուլունամաճաղընը պիլիրիմ, չիւնքի սէն՝ միսթագիմ իւլ ախլէագ պիր կէնճ օլտուղուն կիպի, Անժէլիք տէ նամուսլու պիր գըզ տըր։ Պու սէպէպլէ, հարէքէթի վագրանըղը թէքտիրէ լաիըգ կէօրմէմ։

Վանտամ. – (Գաչընը գալտըրարագ.) Թէքտիրէ լաիըգ կէօրմէ՛ զիհսինիզ... օ հալտէ, տիմէք օլուր քի, սէվկիւլիւ ամ-ճա, իլտիվաճըմըզդա մուվաֆֆագաթի իտիօրսունուզ։

— Պիլ աքիս բէտտ իտէրիմ։

Վանտամընն լէհճէսի սօլարագ,

— Ըֆտտա մի իտիօրսունուզ, տէտի,

— Էվվէթ, գաթիէն ըէտտա իտիօրում, վէ սէն տէ, պէնտէն պու ճէվապը ալաճաղընը պիլմէլի իտին։ – Անժէլիքի նէ՛ վա-գըթ էյլէնտիրմէք ֆիքրինտէ օլտուղումու պիտտէֆաթ սանա սէօյլէմիչիմ տիր։ Թասավվուրումու ասլա տէյլտիրմէմ։ Շէօյ-լէքի, գըզըմ հէր նէ վագըթ սինինի րիչտէ պալիչ օլուր իսէ, օլ զէման քէնտիսինի էվլէնտիրմէքլէ մէչղուլ օլաճաղըմ։ Իմտի, օլ վագթա գատար արանըզտաքի հիսսիեաթըն թատիլ օլու-նաճաղընա, վէ իքի խըսըմ պէյնինտէ սըրֆ պիր տօսթլուգ վէ գարապէթ հիսսիեաթընտան իպարէթ օլաճաղընա չիպհէ իթմէմ։

— Պու պապտէ եանըլըրսընըզ. հիսսիեաթըմըզ այնի հալ-տէ գալաճագ տըր։

— Հիչ պիր նէթիճէյի մուֆիտէեի մուճիպ օլմաիօրաճաղը ճիհէթլէ, հիսսիեաթընըզըն այնի հալտէ գալմասընա թէէս-սիւֆ իթմէմէք գապիլ տէյիլ տիր։

— Հիչ օլմազսա, պանա պիր իւմիտ կէօսթէրին։

— Ֆիմէնէ իրթէսի կիւնիւ նէ՛ օլաճաղընը պիլմէտիկէն-տէն, պէն տէ սիզէ իւմիտ վիրէրէմ։

— Տիմէք օլուր քի, Անժէլիք հագդընտա իզհարը մուհապ-պէթ իթմէքլիկիմի մէնն իտիօրսունուզ։

— Սէնին գալպին պանա բաճի տէյիլ տիր։ Անճագ, գը-զըմընն ֆիքրինի խէէալի իւմիտլէր իլէ իշղալ իթմէքտէն կէրի տուրաճաղըն խուսուսընտա, մահզա, սէնին նամուսլու պիր ատէմ վէ մէրտ պիր ասքէր օլտուղունա կիւվէնմէքտէեիմ,

— Քէնտիսինի պէտտահթի գըլարըմ մը իթթիգատընտասը-նըզ։ Հագդըմտա բիաեէթինիզ, վէ թէվէճճիւհինիզ ետ՞գ մու-տուր։

— Սէնի սէվէրիմ, վէ սանա բիաեէթիմտէ վարտըր, ֆա-գաթ թէքրար իտէրիմ, իքի սէնէ սոնրա Անժէլիքին միսթագ-պէլինի տիւչինէճէեիմ, վէ օլ վագթա գատար գարարըմը վէ նիհէթիմի թատիլ իթմէեէճէյիմ։ Իմտի, պուրատընը պիլ տէ, արթըդ պունտան պահս իթմէեէլիմ։

— Պունտան պէօյլէ խանէնիզէ կէլմէքլիկիմի՞ տէ մի մէնն իտիօրսունուզ։

— Ասլա, պէնիմ խանէմ տայիմա աչէնին իչին աչըգ պուլունաճագ սըր։ չու չարթի իլէ քի, թահսին իմմէտիչիմ թասավվուրունու ասլա տիւչիւնմէեճէքսին, եահօտ ասլա տիւչիւնմէեօր կիպի կէօրիւնէճէքսին։

Վանտամ, լէհճէսի սօլմուշ օլարագ աեաղա գալգտը, վէ էն մուագղէզ իւմիալէրի՝ մէրհամէթսիզ սիր քիմսէ թարաֆըն-տան բահնէտար օլմուշ պիր քիմսէ կիպի տիմրէեէրէք,

— Բէք ալէա, սիզէ իմթաաթ իտէրիմ, տէյի պէեան իյ-լէտի։

— Օրտաքնը բէք իչի պիլիեօրում, վէ սանա էմնիյէթիմ պուլունտուղունուն իսպաթը տա չու տուր քի, վագըթ վագըթ պիզիմ իլէ էօյլէն վէ ագշամ թաամը իմմէքլիկինէ միւտաաէ իտէրիմ... Ֆագաթ, սագըն խըտմէթի ասքէրիեէտէն իսթի-ֆա իմմէեէսին, անլատը՛ն մը... Շիմտիլիք Ալլահա ըսմար-լատըգ... էկէր չու մէէլուն տիւեիւնէ կէլիրսէմ, օրտաա թէք-բար պուլուշուրուզ։

Գանքէր, եէկէնինի եալընըգ վէ մահզուն հալտէ պրագա-րագ թէնէֆֆիւսխանէտէն չըգըգ, քէնտի տայիրէսինէ կէչտի, վէ բարտըսիւսիւ իլէ էլտիվէնչէրինի, պասթօնունու վէ չաբ-գասընը ալտըգտան սօնրա, գէզընը թէքրար կէօրմէքսիզին օթէլտէն տիշարը չըգտը։

Էօժէն Լուտգօ վէ Վիգթօրին Գերօ՝ պիր գաչ տագըգա-տան պէրու կիմսիչ օլտուգլարընտան, Անժէլիք իլէ բահիպէ Մարի, Մ. Վէրիէրին թօռճու միւլագիմիչլէ իմտիկի միւլագաթըն նէթիճէսինէ, էնտիչէ վէ հէնէճան իլէ պէքլէմէքտէ իտիլէր։

Անժէլիք՝ բէնչիրէնին եանընտա աեագտա տուրմուշ օլ-տուղու հալտէ, բէտէրինին՝ օթէլին հավլիսինտէն կէչտիկինի վէ տիշարը չըգտըղընը կէօրտու։

Վանտամ, մէրգումուն բրիճագաթընտա օլմատըղընտան, կէնճ գըզ, պու տէլիգանլընըն սալօնա կէլէրէք, քէնտիսինի պուլաճաղընը միւլահազա իմտի, վէ չէնտ տագըգա պէքլէ-եիպ, մէյտանա չըգմատըղընը կէօրտիւկիւնտէ, տիւչարը եէ-յիա օլտու, վէ բահիպէ Մարիեի տէ պիրլիքտէ ալարագ, միւլագաթըն ճէրէեան իմմիչ օլտուղու օտաեա կիմտի։

Էմիլ Վանտամ սիմասընըն հալի պօղուլմուշ, վէ կէօղէրի

գըզարմըշ օլարագ, հալէա, մուտահիպլինին քէնտիսինի պը-րագըպ կիմտիկի ղէման տուրմուշ օլտուղու մահէլլէտ աեագ-տա տուրուեօրտու, վէ կէօղէրինտէն իրի տանէլի եաշլար ա-գըեօրտու։

Վանտամ, Անժէլիքի կէօրտիւկիւնտէ, իքի էլիլէ եիւգիւ-նիւ կիղէտի իսէ տէ, կէնճ գըզ՝ պիր պագըշտա օլանը կէշէնի տանլատարագ, պիր քէտերի ազիմ եիւրէկինի գաբլատըղընտան, եէրէ տիւշմէմէք իչին բահիպէ Մարինին գօլթուղունա տաեան-մադա մէճպուր օլտու։ Մուտխարէն ղայիֆ վէ միւէսսիր պիր սէտա իլէ,

— Բէտէրիմ սիզի տինլէմէք իսթէմէտի մի, տէյի սիւալ իմտի։

Վանտամ. — Խա՛յր, տինլէտի, Ֆագաթ տինլէտիքտէն սօն-րա, էԳըզըմըն Ֆէքրինի խէեալի իւմիալէր իլէ իշղալ իմմէք-տէն կէրի տուրաճաղըն խուտուսընտա, մահզա, աչինն նամուս-լու պիր ատէմ վէ մէրտ պիր ասքէր օլտուղունա կիւվէնմէք-տէեիմ» տէյի պէեան իմտի։

Անժէլիք. — (Պաեըլմագ տէրէճէսինէ կէլէրէք.) Գունու քէնտիսի սէօյլէտի մի։

Վանտամ. — Էվվէթ, վէ իլավէթէն տէ, էԻքի սէնէ սօնրա Անժէլիքին միւսթագպէլինի տիւշիւնէճէյիմ, վէ օլ վագթա գարար վէ Նիյեէթիմի թատիլ իմմէեէճէեիմ» տէյի պէեան էյլէտի։

Անժէլիք. — Սահիհէն, բէտէրիմ պէօյլէ՛ մի սէօյլէտի։

Վանտամ. — Բէճա իմտիմ... եավաարամ... Ֆագաթ աս-լա մէրհամէթի իահպ տէ, ճիւղի պիր իւմիտ օլտուն վիրմէտի։

Անժէլիք՝ էմիլ Վանտամա տօղրու պիր էքի ատըմ ալա-րագ, պաչընը եիւքսէքտէ թուԹտուղու, վէ կէօղէրի բար-լատըղը հալտէ,

— Բէտէրիմ սիզէ սէօզ վիրմէք իսթէմէեօր... բէք ա-լէա, իսթէմէտին. լաքին պէն եալընըգ սիզին օլաճաղըմը ճէ-նաղը Ալլահ հուզուրունտա եէմին իտէրիմ, տէտի։

Բահիպէ Մարի. — Գէնտէ սիզին միւթթէֆիգէնիզ օլմագ-ըղը վատ իտէրիմ, վէ պու վատըմը թուԹտաճաղըմ։

Վանտամ. — (Թէէսիւրի ազիմլէ.) Գէնիմ նամուսումտա,

քէնտի վատրմը թուխմագլըղը պանա էմր իթմէքտէ ատր, Շիմ. տիւիք Ալլահա ըսմարլատըգ։

Պիր գաշ սանիյէ սօնրա, կէնճ զապիթ օթէլտէն հարէքէթ իթտի։

44

Անժէլիք՝ վագը օլան հալտէն ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլտու, վէ մէզքիւր մէմուլին զայրի Նէթիճէյի մէյհուսիէթիւ իչթիմալին քէնտիսինտէ հասըլ իթտիկի քէտեր, Լիվիլ Վանտամրին տիւչար օլտուղու քէտեր ու էչէմտէն նօգսան տէյիլ իտի, վէ մէրգում տէլիքանլըներն օթէլտէն մուֆտաղաթըրը կէօրտիւկիւնտէ, էօնիւ ալընմազ պիր ֆէլաքէթէ մէրգումտան կիւրիֆթար օլտուղունու, վէ քէնտիսինին հէր իւմիտի վէ արզուսու մահվ իտիլտիկինի տիւչիւնտիւ, վէ րահիպէ գատրներն գուճաղընա տիւչէրէք։

— Օ՛հ, Մարի, Աղիղէմ Մարի ... պիչարէ մէյհուսէն կիտիյօր ... անըն իլէ պիրլիքտէ պէնիմտէ էօմիւիմկիտիյօր ... Ա՛հ, բէտբէրիմ բէք զալիմ իմիշ, տէտի, վէ պիր ազ էվվէլ կէօսթէրտիկի ճէսարէթ եէրինէ իւզերինէ պիր թագաթըզլըգ արզ օլուպ, ագլընը զայպ իթմէքտէ իտուկինի զանն իչլէտի։

Մարի՝ մէզալուլէնին գօլթուղունա կիրիպ, պիր սէտիրէ գատար կէօթիւրտիւ, վէ օրատա եավաշճա եաթըրըպ, քիմսէն թարաֆընտան իչիտիլէմէյէճէք սուրէթտէ եավաշ պիր սէտա իլէ,

— Զէվալը գըզճըղա՛ղ, սէնին սատաէթինէ նէզարէթ վէ տիգգաթ իտէճէյիմ, վէ սէնին տավան ուղրունա խըզմէթ իթմէք վէ օ տավաներ գազանմագ խուսուսընտա ճէնապը Ալլահ տա իգթիզա իտէն գուվվէթի պանա իհսան պուեուրաճագ տըր, տէյի պէեան իչլէտի, վէ Անժէլիք, րահիպէ Մարինին միւտաֆաաթը սաճէսինտէ, ազ վագըթտա քէնտիսինի պուզտու։

Արնօլտ Տէսվինճը իսմինի ալմըշ օլան Շարլ ժէրարը թէրք իթտիհիմիզտէ, մէրգում եաթաղընա եաթմըշ իտի, ֆագաթ պու եաթըշը՝ ուեումագ իչին օլմաճըպ, տիւչար օլտուղու չէտիտ տարպէնին էօնիւնիւ Նաթալ ալապիլէճէկինի տիւչիւնմէք իչին իտի։

Մէրգումուն պուլունտուղու հալ վէ մէվգի, ֆէվգէլատէ միւչքիլ օլուպ, հէր հանկը թարաֆա տէօնտէ, մէմնուն օլունաճագ պիր սուրէթի թէսվիռէ պուլամաեօրտու։

Քէնտինին մէչրու մայի սատ իթմիշ օլտուղու էլլի միլեօն ֆրանգլըգ սէրվէթի՝ քէնտիսինտէն չըգմըշ օլուպ, Արնօլտ՝ պու սէրվէթի էլտէ իթմէկէ պիր չարէ պուլմագ իւզրէ, գուվվէյի թէխայեիւլիեէսինի իչի սաաթ գատար եօրտու իսէ տէ, տայիմա գարշըսընա պիր միվար չըգմագտա օլուպ, պու տիվարը աչմաղա էմմէկէ պիր տիւրլիւ մուվաֆֆագ օլամաեօրտու։

Նիհաեէթ, հիտտէթ վէ մէյհուսիէթլէ, կէօզիւնիւ գաբանագսըզըն եաթագտան գալգտը։

Հէր սապահ կիպի, գարուճու գարընըն, տայիրէեի սըրաեա գօյմաեա կէլէճէք վագթը եագլաչըեօրտու։ Իսմի, Բարգ-Մէն-Մօրտան կէթիրիլմիշ վէ Լէթիէն Գէրօտան չալընան էչեաեը հավի պուլունմուշ օլան բաքէթի օրթատա պրագմագլըգ միւնասիպէթ ալամազ իտի։

Գինապէրին պիւեիւք պէգի վէ պօղազ մէնթիլինի սէօքիպ, պուռնարըն իչինտէքի էչեաեը չըգարտը, վէ անախթարընը տայիմա եէտինտէ սագլատըղը պիր տօլապընը չէքմէճէսինտէ հըֆզ իթտի։ Մէզքիւր սերվէթ՝ պիր տիկէրի իչին պիւեիւք պիր շէյ տիմէք իտի իսէտէ, էլլի միլեօն ֆրանգը խէեապ իթտիկի ճիհէթլէ, քէնտի նէզտինտէ էհէմմիեէթի պուլունմամագտա իտի։

Մալիւմիւմիզ օլան պանգնօթէլատան վէ իչի միլեօն ֆրանգլըգ միւճեվհէրաթ վէ էլմասլատան մատտա, Արնօլտ, էթիէն Գէրօնուն Օթել տէզ Լինտէ պրագտըղը չըզտանը վէ մէքթուպլարը տախի ալմըշ իտի։

Արնօլտ՝ մէզքիւր մէքթուպլարա բէք ճիւզի էհէմմիեէթ վէրմիշ իտի, Ցագաթ սիկէր մատտէլէրի ճէպինտէ եէրլէշտիրքէն, իչպու մէքթուպլար էլինէ ըսաթ կէլմէքլէ։

— Գագալըմ չու մէքթուպլար նէ՞ տիր։ Հիչ չիւպհէմ եօգ տուր քի, պունլարըն պէնճե էհէմմիյէթի օլմաեաճաղընտան, միւնասէրիճաթլարընա քէսպի վուգուֆ իթթիքաէն սօնրա եազմագլըղըմ լազըմ կելէճէք տիր, տէյի պէեան իյլէտի, վէ պիրըր պիրըր պու մէքթուպլարը աչարագ, հեր պիրինին ատրէսլէրինի օգուտմաղա պաչլատը։

Ձիքր իթթիկիմիզ մէքթուպլար՝ հիքեաեէմիզին ասըլ նօգթաի հարէքէթի օլուպ, վէ պունտան էվվել եազըլանըլար իսէ, հիքեաեէմիզին մուգատէմէի տիմէք օլտուղունտան, իչպու ատրէսլէրի Արնօլտ իլէ պիրլիքտէ օգուտմագ իսթէրիզ։

Իչթէ Արնօլտուն սըրա իլէ օգուտուղու ատրէսլէր։

«— Միւսիւ Ֆրէտէրիգ Գէրթէն, Բարիւտէ Սէն-Մօր սօգաղընտա 115 նիւմէրօլու մահէլլէտէ մաքինիսթ։

« Միւսիւ Բիէր Գէրօ, բաչավրաճը, Սէնթ-Ուան ճատէսինտէ, Վիլա տէ Տէօ-Մօնտ։

«— Միւսիւ Լա Ֆուժէր, Ֆանթէզի-Մօտէրն թէաթրօսու միւտիրի։

«— Միւսիւ Լօզէն Լուազօ, միւճէլլիտա, Ֆլէօրիւս սօգաղընտա, Ն. 11։

«— Մատմուազէլ Վիգթօրին Գէրօ, չիչէքճի, Էգօլ-տը-Մէտսին սօգաղընտա, Ն. 22։

Արնօլտ՝ սօն իչքի ատրէսի օգուտուղտան սօնրա, օգուտմաքընը տուրտուրուպ,

— Գու իսիմլէրի զաթէն իչթիմիչ օլտուղումա էմինիմ։ Ֆագաթ նէ՞րէտէ վէ նէ՞ ահվալ սըրասընտա իչթիմիչիմ տիր, տէտի, վէ պիր գաչ սանիյէ թէֆֆէքքիւրտէն սօնրա,

— Խաթրըմա կելիեօր... օհնիպուս արապասընըն իսթգաթընտա իտիմ... պիր տիւեիւնտէն պահս իտիլիեօրտու, վէ պու տիւեիւն միւնասիպէթիյլէ Անժէլիք վէրիէրին վէ բէտէրինին իսիմլէրի թէլէֆֆիւզ օլունմուչ իտի։ Գունտուն մանէտասը նէ՞ տիր։ Էլպէթթէ մէքթուպլարըն միւնասէրիճաթը պու խուսուսու պանա անլաթաճագ տըր, տէտի, վէ ատրէսլէրին գրասթընա տէվամ իյլէտի։

«— Միւսիւ Բօլ Գէրօ, Սէն սօգաղընտա 27 նիւմէրօտա միւսթախէմ։

«— Տուլ մատամ Բէրօ, չամաչըրճը, Մօնմարթըրտա կապօ սօգաղընտա 17 նիւմէրօտա։

« Տուլ մատամ Ֆէրու, Գուլէ սօգաղընտա, 44 նիւմէրօտա սաթըճը։

« Մատմազէլ Մէզունի կօթիէ Մօնսօ սօգաղընտա, 26 նիւմէրօտա։

«— Մատմազէլ ժան Տէսուրտի, տիքիչճի, Սէն սօգաղընտա 27 նիւմէրօտա։

«— Մ. ժօրժ տը Նէրվէյ, պիլա սանատթ, Միրօ մէնիլ սօգաղընտա, 55 նիւմէրօտա։

«— Մատամ լա գօնթէս տը Նէրվէյ, պիլա սանատթ, այնի սօգագտա, այնի նիւմէրօտա։

«— Մ. Էմիլ Վանտամ, Վէնսան ատաքիրի մուսթահֆըզաընըն, եէտինճի թօգճու ալայընտա միւլազիմ։

Արնօլտ՝ իբինճի տէֆա տուրուպ,

—Վանտամ, միւլազիմ Վանտամ, Անժէլիքի սէվմէքտէ օլտուղունու զանն իտիպ, տէմիր եօլունտա, արգատաչլարընտան պիրի իլէ կէօրիւչտիկինիս իչթիմիչ օլտուղում զաթիթ տիր։ – Տիմէք էթթիէն Գէրօ՝ պու զապիթի թանըեօր իմիչ, Ֆագաթ նա՞սըլ թանըեօր։ Իչթէ պու խուսուս պէնի էնտիչէնէ տիւչար գըլաեօր։ Իհթիմալ քի պիր ադտան իչի անլաեաճաղըմ։ Գէն իսէ, էվվելճէ պու մէքթուպլարա էհէմմիյէթի վիրմէեօրտում. մէկէր իսէ պունլար քէք մուհիմմ իմիչ, տէտի։

Նալընըզ իչի մէքթուպ գալմըչ օլուպ, Արնօլտ՝ պունլարտան պիրինի աչտը, վէ պունուն իւսթիւնտէ տէ պուլվար Հօսման սօգաղընտա, 24 նիւմէրօլու մահէլլէտ պանքէր ժիւլ Վէրիէր տէյի եաղըմըչ օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէ, ֆէվգէլատէ իզհարը թէաճճիւպ իյլէտի, վէ հէման եիւքսէք սէտա իլէ,

— Վէրիէր... Անժէլիքին բէտէրի... իտի, սէնատթը, իգամէթկեահը, Թա քէնտիսի տիր... Գու չէյլէրե հիչ մանէա վէրէմէեօրում... Ճատպա պու մէքթուպ նէ՞ եազըլմըչ տըր, տէտի։

Արնօլտ մահֆազաեը եըրթըպ, տէրունինտէքի քեազըլտը չըգարտը, վէ աթիտէքի ճիմլէլէրի օգուտտու.

«Մխսիս ,

«Սիղէ զաեէթ մուհիմմ պիր չէյ թէպլիղ իտէճէիմ։

«Մատտէ՝ հագդընըզ պուլունան պիր սերվէթէ տայիր տիր , վէ պէն օ սերվէթի սիղէ թէսլիմէ մէմուր օլմուշում տուր ։

«Իմտի , մայիսին օն պէշինճի կիւնիւնէ միւսաատրֆ օլան եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն , ագշամըն սաաթ ալթըսընտա , Գիլիի ճաատէսինտէ , Բէր Լաթուիլտէքի լօգանթաեա կէլմէնիղի բէճա իտէրիմ։ Օրատա պիրլիքտէ թաամ իտէրիզ , վէ կէրչի պու տավէթիմին սիղէ զարիպ կէօրիւնէճէկինի պիլիր իսէմտէ , պու պապատէ իճապէթի իթտիկինիղ թագտիրտէ , Նատիմ օլմաեաճաղընըզը թէէմին իտէպիլիրիմ։

«Մուվասըլէթինիղէ էմին օլարագ , իլթիֆաթ վէ իհթիրամաթըմը թագտիմ իլէրիմ։

«ԳԱԼԿԻՒԹԱ»

Արնօլտ՝ պու մէքթուպու օգուտուգտան սօնրա , չէօյլէ սէօյլէտի .

— Գալկիւթա՛ ... Լթիֆէն Գէրօ՝ Գալկիւթա տէյի իսմա իթմիշ ։ Պու տավէթ պանա զարիպ , վէ հաթթա ֆէնա պիր լաթիֆէ կէօրիւնիւեօր ... Աճապա վէրիէր պու տավէթի գապուլ իտէճէ՞ք մի իտի , տէտի ։

Սօն մէքթուպ՝ մատմազէլ Անժէլիք վէրիէրէ խիթապէն եազըլմըշ օլուպ , Արնօլտ՝ պու մէքթուպուն մահֆազասընը աչտը , վէ միւնաէրիճաթընըն՝ պալէատէ իչար իթտիկիմիզ մէքթուպուն այնը օլտուղու կիպի , օլ պիրլէրի տախի այնի ճիւմլէլէրի հավի իտի ։

Արնօլտ , հայրէթ իչինտէ պուլունմագտա իքէն , պիրտէն պիրէ էլինի անլընա վուրարագ ,

— Եիմտի իչի անլատըմ։ Պու տտէմլէր , Լթիֆէն Գէրօնուն ագրապատը տրըլար ։ Ֆէնտիսի , սաալդ էֆէնտիմին պանգապընտա պուլունտուղու սըրատա , պուռնլարտան պահա իտիեօրտու , վէ օ չաշգըն՝ հաեաթընտա սէրվէթինի անլէրէ թէվզի իթ-

մէք իսթէեօրտու ։ Մէքթուպլարըն ալթընտա իմզասընը եազմամասը տտա , քէնտիսինի թանըտըգլարը ղէման , քէմալը հայրէթլէ մահղուզ օլմագ իչին իտուկի աչիքտար տըր ... Պու կիւն իսկ , մէրգումի էօլմիւշ օլտուղու ճիհէթլէ , իչպու ագրապապը քէնտիսինին վարիսլէրի տիրլէր ։ Իւմիտ իթտիկիմ , վէ օ սէպէպլէ պաշըմը թէհլիքէ թահթընա գօյտուղումի էլլի պիր միլեօն ֆրանգը արալարընտա թէվզի իթմէկէ հագդլարը վար տըր , տէտի ։

Պիր աղ սիւքիթտէն սօնրա , մէրգումի , սաալդ էլմաս թաճիրինին ճիզտանընը , տէրունինտէ տիկէր պիր քեաղըտ գալըպ գալմատըղընա թէէմին օլմագ իւզրէ , եէնիտէն արաչտըրըր իքէն , չէօյլէ սէօյլէտի .

— Էլլի պիր միլեօն ֆրանգը արալարընտա թէվզի մի իթմէ՛ք ... լաքին պու միրասը թաղէպ իտէպիլմէք իչին , վարիսլէրտէն հէր պիրի՝ օթուզ պէչ սէնէտէն պէրու զայատա պուլունան լթիէն Գէրօնուն պէրհաեաթ իտուկինի , քէսպի սերվէթի իթմիչ օլտուղունու , վէ չու էանատէ ահրէթէ եօլճու օլմուշ պուլունտուղունու պիլմէլի տիր ։ Հալ պու քի պու չէյլէրի , պէնտէն պաչգա պիլէն եօգ տուր , վէ քիմսէ տէ պիլմէմէզ ...

Արնօլտ՝ իֆաատէսինի պիթիրմէզտէն , ճիզտանընը պագըլմամըշ օլան պիր կէօրիւնտէն մատանընը իւսթիւնէ տէօրթ տիւրլիմիլու պիր քեաղըտ տիւշմէքլէ , գաթիլ , տէրհալ պու քեաղըտը աչարագ աչտը , վէ միւնաէրիճաթընա աթֆը նագալը իտիպ , եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Վասիեէթնամէ տիր , տէտի ։

Ֆիլվագը մէգքիւր քեաղըտըն պալէատընտա ,

ՊՈՒ ՊԷՆԻՄ ՎԱՍԻԵԷԹՆԱՄԷՄ ՏԻՐ

տէյի եազըլմըշ օլուպ , զիյրինտէ տախի աթխտէքի սաթըրլար մէվճուտ իտի .

«Պէն , վաղիի իմզա , պէտէնէն վէ ֆիքրէն սալիմ օլտուղում հալտէ պէեան իտէրիմ քի , պու մահէլլտէ զիքրինի պէյհուտէ սատ իթտիկիմ պագը նիեէթլէրի մէվգրի իճրաեէ վազ իթմէզտէն էվվէլ վէֆաթ իտէր իսէմ , վէֆաթըմը միւթէագբագ , էլլի պիր միլեօն ֆրանգտան իպարէթ օլան վէ էմանէթէն Րօ-

չիլո պանդասընա թէսլիմ խոխլմիշ պուլունան սէրմէթիմին, աթիտէ էսամիսի եաղըլմըշ օլուպ, ապրապամ օլան էչխաս միեանընտա միւսաւաթէն թագսիմ վէ թէվզի խոխլմէսինի խոթէրիմ։»

Վասիկէթնամէնին պու սրրասընտա, մահֆազալարըն իւթլէրինտէ մուհարրէր օլան խոմիչէր գայտ խոխլմիշ օլուպ, խաթիմսի չու սուրէթտէ իտի.

«Պալէատէ զիքր օլունան էսամիտէն պիրի, եաֆօտ պիրտէն զիեսաէսի վէֆաթ իտեր իտէ, պուն նարտան հէր պիրինին հիսսէսի՝ տիկէր վարիչէր միեանընտա թէվզի խոխլէճէք, վէ լաքին տայիմա միւսաւաթա բիտէճէք օլունաճագ սրբր։

«Եաղըլար Բարիստէ 9 Մայիս 1884 թարիխինտէ։

«ԷՒԻՆ ԳԷՐՕ»

Ուրնօլտ՝ մէգքիւր ճիւմլէլէրի օդուտուգտան սոնրա,

— Ա՛հ, թէտպիրլերինի բէք եօլունտա իթթիխազ իմմիչ . . . հէր չէյի էվվէլինտէն քէշֆ իմմիչ . . . Գու վասիկէթնամէնին պէնիմ եէտիմտէ պուլունմասը ֆայիտէսէն խալի տէյիլ տիր . . . քիմ պիլիր . . . տէտի։

Ուրնօլտ սէօվինիւ քէստի, վէ պայը կէօքսիւնէ տօղրու էյիլէրէք, տէրին պիր միւլահազատա տալար. պիր դաչ սանիյէ սոնրա մէրդում պայընը եօգարը գալտըրտըըլընտա, չաթըմըշ օլան գալարը տիւզէլմիշ, կէօզլէրինտէ էսէրը մէսէրթէթ հասըլ օլմուշ, վէ տօտագլարընտա ղարիպ պիր թէպէսսիմ հուսուլէ կէլմիշ իտի։

Աճապա մէրդում նէ տիւշինմիւշ իտի։ Գայօն տը Բօյլտին պանդասընա էմանէթէն թէսլիմ խոխլմիշ օլան միլեօնլարը ելտէ իթմէք իւղրէ պիր չարէ պուլմուշմու իտի։

Գու սիւալէ, հիքեսէէմիզին տէվամը ճէվապ վէրէճէք տիր։

45

Ուրնօլտ՝ օթուրտուգտ իսկէմէյտէն գալտըպ, էթիէն Գէրօնուն վասիկէթնամէսինի վէ մէրդումուն քէնտի վէրէսէսինէ եաղմըշ օլտուգտ մէքթուպլարը՝ Բարդ-Սէն-Մօր սէյիհէսինտէն կէթիրտիկի էչեաէը վազ իթմիչ պուլունտուգտ սանտըգտա հըֆզ իլէ, իչի բաքէթ պանգնօթ ալտը, վէ Ինկիլիզ գըեաֆէթինէ կիրիպ, պուլմար Գօմարչէնէ նազըր օլան գաբուտան ոիչարը չըգտը։

Մէրդում սօգատա չըգտըղընտա, չիզտանընը աչըպ էգօ եաատէսինտէ քեայինն սէյիհէսինն ֆէրաղ սէնէտինի եազտըթաճագ օլտուգտումուգտավէլաթ մուհարրիրինին իսմ, չէօհրէթ վէ մահէլլի իգտամէթինի արատը։

Մէգքիւր մուգտավէլաթ մուհարրիրինին իսմի Գէրթիէր օլուպ, իտարէխանէսի Բիվօլի սօգաղընտա պուլունմաղչէ, Ուրնօլտ մէգքիւր իտարէխանէյէ կիթտի։

Սէնէտա հազըրլանըպ, սահիպի միւյք օլան քիմսէ թարաֆընտան իմզա խոխլտիկի կիպի, միւչթէրիսինին տաիի վազը իմզա խոխլմէսինէ պէքլէնմէքտէ իտի։

Մօրթիմէր վէ շիւրէքեասը պանդասը սապգտ մէմուրու՝ սէնէտի Ո-Նէ-տ Մէտ տէյի իմզալաեբպ, գարարըչաբրըլմըշ օլան պէտէլի էօտէյէրէք, էթիէն Գէրօնուն տէհչէթլի սուրէթտէ թէչէֆ խոխլմիշ օլտուգտ խանէյէ չէրան միւթէասիրրըֆ օլտու։

Մէրդում, իտարէխանէտէն չըգտըգտան սոնրա, Վէննան տէմիր եօլունա կիտիպ, Բարդ-Սէն-Մօր իչին պիր պիլէթ ալտը, չիւնքի քեաֆֆէյի ճանիչէր միսիլու մահէլլի ճինսէէթի թէքրար կէօրմէք խուսուսունտա գարչը գօնուլմազ վէ վահչիեանէ պիր արզու վէ մէրագ քէնտիսինի օլ թարաֆտա սէվգ իթմէքտէ իտի։

Իմտի, մահէլլի ճինսէէթէ մուվասըլէթլէ, ֆիլիլ գաթըլըն

իճրա իսիլտիկի օտաեր , կիւնտիւզ վագիթը սօղուդ գան իլէ տօլաչար , վէ պաղչէնին տէրունինտէն պիլ միւսւր , մահուտ թաշ օճաղընա վասլ օլտու քի , պունտա , սապրդ էլմա թա-ճիրինին նաչը՝ պիր մէճհուլ մէզար տէրունինտէ տէֆն իսիլմիչ իսի ։

Ձանիինին ֆիլիլինի հիւքիւմէթէ պիլտիրէճէք հիչ էսէր մէվճուտ օլմաերդ , գուշար , տէրունը պաղչէտէ էօթմէքտէ իսիլէր ։

Պինանըն էթրաֆընտա տէրին պիր սուսուգ հիւքմֆէրմա օլուպ , խայինի մէրգում՝ ֆիւթուհաթքեարանէ սուրէթէ ,

— Եիմտի պու էվ պէնիմ մալիմ տիր , բէյիմի ալմաուրգ-ճա , քիմսէ պուրաեա կիրէմէզ , Ծիւնեանըն թէքմիլ քօլիսէրի պուրաեա կէլտէլէր , Լիթիէն Պէրօնուն նաչընը պուլամադըար ... խուսուսա քի եապանի օթլար տա պու նաչըն իւզէրինտէ պիւ-եիւմէքտէ տիրլէր ... Իչպու նաչըն պուլունմասընը , վէ վասի-եէթին մէյտանա չըգմասընը մէնֆաաթը մահսուսէմ իճապ իւթտիրտիկի կիւնէ գատար պուրասը մէճհուլ գալաճագ սըր ... օ կիւն տէ կէլէճէք տիր , տէտի ։

Ուրնօլ՝ մէզարըն եանընտան այրըլըպ , եօղուչվարի եէր-տէն եօգարը չըգտը , վէ սէյհիսէնին պիլճիւմլէ գարուլարընը գաբատըգտան սօնրա , պաղչէնի թէրք իւթտի , վէ պու տէֆտա չըմէնտըֆէրէ բաքիպ օլմազտըրը եաեան Բարիսէ ամտէթի իւ-մէք իւգրէ եօլա բէվան օլտու ։

Մէրգում , պիւտաէսիլլէ հավաեա , հարէքէթէ վէ եալը-նըպլըգա միւհիմաճ օլուպ , միւլահազաթ վէ թաատիվուրաթը-նընն հէտէֆ օլտուղու նէկէտանէ նօգթա՝ Լ[illegible] ։

Ա-ըն-ը-ըէ Ծ-ֆլ նամ պիւեիւք վէ մէչհուր լօգանիա-նընն գարշըսընտա պուլունտուղու ճիհէթլէ , իչպու լօգանիա-եա կիրտի , վէ պիր գաչ տիւրլիւ թաատ իլէ պիր միդտար տա նէֆիս չարապ կէթիւրմտի ։

Հէնուզ վագթի էրքէն օլմասըլա , լօգանիանընն միւշթէ-

րիլէրի կէլմիչ օլմասընդ պուլունտուղու վասի սալատա , լօգանիա սահիպլինին՝ միւշթէրիլէրին սիքսարըշլարընը վէ հիսսապլարընը սլարընդ քիւչիւք օտանընն եա-գընընտա օթտումուչ իտի ։

Դրագալըմ՝ մէրգում՝ թաամընը իմմէքտէ օլտուն ։

Միճհէլիտ Լօժէն Լուսազօ վէ չիչէքճի Վիկթօրին Գէրօ՝ ժիւլ Վէրիէրին խանէսինտէն մուֆթարադաթ իմտիհանէն սօնրա , ագրապալարընտան ժօրժ տը Ներվէլին նէզտինէ կիմտիլէր ։ պիրա Լուսազօ , պիւթիւն ֆամիլեասը էֆրատընըն տիւեիւնտէ հաղընը պուլունմալարընը արզու իմտիհինտէն , քէտֆիֆէսինէ կիսէրէք , հէր պիրինի տավէմ իմմէյի թաամիմ իլլէմիչ իտի ։

Ժօրժ տը Ներվէյ՝ գէմինէմիզ ճահիլ կէնճէրինտէն օ-լուպ , ճէմիյէթի իճթիմաիյէ տախիլինտէ քէնտի մէզհէպի վէ ասլը՝ Լուսազոտան խայլի ֆէրգլի օլմասըլա , վագտա միւտա-թի էօմրինտէ , ուզագտան պիր խըսմը օլան մէրգում Լուսա-զօնու եալընդ իչի իւչ տէֆտա կէօրմիչ իտի խէ տէ , տավէ-թի վագըտա խօշունա կիթտիհինտէն , վէ քիւչիւք պընդֆըտա մէնսուպ էֆրատտան միւրէքքէպ պիր էյիճէտէ պուլունմադ-ըդ գէվգըլի պիր հալ օլաճադընը տիւչինտուիկինտէն , քէն-դի գէվգըլի պիր հալ օլաճադընը տիւչինտուիկինտէն , վէ քիւչիւք պընդֆըտա մէնսուպ էֆրատտան միւրէքքէպ պիր էյիճէտէ պուլունմադ-ըդ գէվգըլի պիր հալ օլաճադընը տիւչինտուիկինտէն , քէն-տէտի , մէճհունէն իչպու տավէթի գապուլ , ֆագաթ վալի-տէտի բահաթսըդ իտուկի հասէպկէ անընն կէլէմէնէճկինի իմթիհան իլլէտի ։ Եու գատար քի , ժօրժ՝ ֆամիլեասընն պիր նէս-լինին եէկճանէ վէքիլի օլտուղունտան , Լօժէն Լուսազօ՝ սատէճ անընն կէլմէսինտէն մէճհուլ գալապագ , նիչանլըօլա պիրլիքտէ Մօնսօ օգազընտա քէսկին ագրապալարընտան Մէլանի կօթիէ նամ գատընըն խանէսինէ ազիմէթի իլլէտիլէր ։

Մէլանի կօթիէ՝ նամուս վէ իֆֆէթի ալէմինտէ սօզմուչ օլ-տուղու հալտէ , պիր իսիլի աչինէլէրտէն պէրու պու ալէմի թէրքլէ , ֆահշիճաթ ալէմինէ տախիլ օլմուչ պիր գատըն օ-լուպ , մէգքիւր սօգագտա քիւչիւք պիր օթէլտէ իգամէթի իմ-մէքտէ իտի ։

Մէզպուրէ , կէչիրտիկի եէնի էօմիւր իճապընճա , իչի իւչ աչինէտէն պէրու միւճէլլիտի վէ չիչէքճի գընը կէօրմէկիչ օլտու-ղու հալտէ , պունլարընն վիկիմաալընտան ֆէվգէլատէ մէճհուն օլարագ , տավէթլէրինի գապուլ իմտի , պիրտա ամէլէտէն միւ-

բէթթէպ պիր տիւեիւն ճէմիյէթինտէ հաղըր պուլումադըգ՝ քէնտիսինէ քէյֆիլ պիր էյլէնճէ զաման օլունտուղու կիպի, ճօրժ սը Նէրվէյին տախի մէզքիւր տիւեիւնտէ հաղըր պուլունաճաղընը խապէր ալտըղընտա, մէմուռնիյէթի արթտը. չիւնքի քէնտիսիյլէ օ տէլիգանլը պէյնինտէ պիր րահաթլըք մէվճուտ իտի, իչպու րահաթլատան իլէրուտէ պահս իտճէկիմիզի չիմ տիւէն պէճան իյլէրիզ։

Լուազօ վէ Վիգթօրին՝ տավէթի իտճէքլէրի սայիր քիմսէլէրէ տախի կիտիպ, էօյլէտէն իւչ սաաթ սոնրա իչպու տավէթ մուամէլէսի խիթամ պուլունճա, Վիգթօրին,

— Շիմտի նէ՞ եապաճաղըգ... պու կիւն պէն, մատամըմըն տիւքքեանընա ալտըթի իթիմէմ, տէտի։

Լուազօ. — Մատամընըն տիւքքեանընա կիթիմէքտէն տահա զիեատէ մուհիմմ իյլէրիմիզ վար սըր։ Նասի պիր մատտէեի հէնուզ թէրթիպ իթիմէտիք։

— ՀաՆկըսը սըր։

— Տիւեիւնիւմիւզ միւնասիպէթիյլէ վիրէճէկիմիզ զիեաֆէթին թէտարիքեաթընը տիմէք իսթէրիմ։ Իմտի, պուրատան տօղրուճա Ս-թէ Ֆ-ռէ լօգանթատընա կիտէլիմ, վէ օրատա թատմընմըզը իթիմէքլէ պէրապէր, լօգանթանըն տահիպիյլէ տէ պիզիմ իչ իւզէրինէ կէօրիւչէլիմ։ Մատմուազէլ Ալնժէլիք վէրիր՝ վէնտան օրմանընը իչինթտիկինտէ, խօշլանտը։ Իմտի, սէօյլէտիկիմ լօգանթա, վէնտան օրմանընա եապգըն օլտուղունտան, իչիմիզէ եարար։ Ֆու թէքրիֆիմէ սէն նէ՞ տէրսին։

— Սէն անը միւնասիպ կէօրտիւկիւն հալտէ, պէնճէ հիչ պիր տէեէճէք եօգ տուր։

— Բէք էյի... զէվճինի սէվճէն պիր գատըն իչին, իթտաթը մուխլադա չարթը էվվէլ տիր։ Հայտէ պիր արապատա օթթուրալըմ... Ֆու կիւն ճէօմէրտիկէ գարար վիրտիմ... հիչ ուիր մատրաֆը սապընմատճաղըմ։

Սաաթ պէչտէ, պու իչի կէնճ նիչանլըլար՝ Ալնօլտ Տէսվինճընըն հալէտ օթուրմադատա պուլունտուղու լօգանթատա կիրտիկը։ Ֆունլար ֆէվգէլատէ մէսէրրէթի իչինտէ պուլունտօղլար իտի։

Նահըլ պուլունմասընլար քի, պիրի՝ պիր միւճէլլիտ վէ տիկէրի պիր չիչէքճի գըզ օլտուղու հալտէ, տիւեիւնլէրինտէ պիր պահքէր իլէ անըն գըզը, պիր թէհթրօ տիրէքթօրու, պիր վիգօնթ պիր տէ թօրճու զապիթի պուլունաճագ օլտուգլարընտան, իչիմէ պու խուսուս՝ մէրգումլարը սոն տէրէճէ մէսրուր գըլմադատա իտի։

46

Էօժէն Լուազօ՝ լօգանթատա կիրտիկի սըրատա,

— Սապահլար խայր օլսուն, էֆէնտիկըր, տէտի։

Էֆէնտիլէր տիմէտի, սըրթի պիր աէօլտէն իսպարէթի օլուպ, օլ էհնատէ լօգանթատա, լօգանթա սահիպիյլէ կարսօնատան վէ Ալնօլտատան պաշգա քիմսէ եօգ իտի։ Կարսօն՝ եէնի կէլէն միւշթէրիլէրի գարշըլատարադ,

— Միւսիւ վէ մատամ չիւպհէսիզ թատամ իթիմէք իսթէեօրլար, տէտի։

Էօժէն. — Էվվէթ, նէֆիս վէ ալէտ թատամլարընըզտան պիր մըգտար չէյ իսթէրիզ քի, լօգանթանըզ հագգընատա պիր ֆիքր հասըլ իտէպիլէլիմ. չիւնքի կէլէճէք ճումատա իրթէսի կիւնիւ իչին միւքէմմէլ պիր սուֆրա սիպարըշ իթիմէք իսթէրիզ։

Կարսօն. — Բէք էյի, միւսիւ, բէք էյի։ Ֆամիլատճա՞ մը թատամ ըսմարլամադ իսթէեօրսունուզ։

— Թա՛յր, տիւեիւն իչին թատամ իսթէրիզ։

— Թէմամ... անճագ պու խուսուսատա լօգանթանըն սահիպիյլէ կէօրիւչմէլիսինիզ։

Լօգանթանըն սահիպի, ճէրէեան իտէն աէօլէրի իչիթմէքլէ, ճամէքեանըլը օտատան տիշարը չըգըպ, մէրգումլարը աէլատիտըգտան սոնրա,

— Հէրֆանէ՞ իլէ մի զիեաֆէթի վէրիլէճէք տիր, տէտի։

Վիգթօրին. — (Սըգըլարադ.) Հէրֆանէ՞ իլէ մի։ — Միւսիւ, էյլէնճէօրմուսունուզ։ Ֆիզ, ապրատա վէ ահըպատամըզը տավէթ իտիեօրուզ. անլէրին թատամլարը պէճէլինի քէնտիլէրինէ թէէտիեէ իթտիրմէք ճայիզ մի տիր։

Լօգանթաճը . – Տարըլմաեըն , մատամ, պու պիր սատէ սիւալտէն իպարէթի տիր . . . Թաամըննըզտան էվվէլ մի , եօգ. սա սօնրա՞ մը տիւեիւն զիւաֆէթինտէն պահս իմմէք իսթէ. եօրսունուզ։

Լուազօ . – Թաամըմըզ հազըր օլտուղու սըրատա կէօրիւ. չէպիլիրիզ։

Լօգանթաճը . – Բէք ալէա . էօյլէ իսէ , միւսաատէնիզլէ սիզէ , իչթիհա աչըճը պիր չէյ իքրամ իտէր իսէմ, գապուլ իտի՞րմիսինիզ։

Լուազօ . – Նի՞չին գապուլ իմմէեէլիմ։

Լօգանթաճը . – Իմտի չու սուֆրալարտան պիրինի ինթի. խապ իտէրէք օթուրուն։

Կէնճ միւճէլլիտ՝ սախթէ ինկիլիզին օթուրմուշ օլտուղու մահէլլէ եագըն պիր մասաեը իրահէ իմմէքլէ , անտէ օթուր. տուլար։

Արնօլտ՝ պիր կիւն էվվէլ օմնիպուս արապասընըն իւսթ գաթընտա պուլունտուղունտա , էօժէն Լուազօ՝ Միսթիգօ իլէ պիրլիքտէ սըրթընը քէնտիսինէ չէվիրմիշ օլտուղունտան , գա. թիլի մէզպուր , միւճէլլիտին եիւղիւնիւ կէօրմէմիշ իտի , վէ պինապէրին չիմտի քէնտիսինի թանըեամազ իտի։

Լօգանթաճը . – Միւսիւ վէ մատամ, վէրմի՞թ մու , մա. տէ՞ր մի , պիթթէ՞ր մի , ապսէ՞նթ մի , քէագին բիգօ՞ն մու իս. թէրսինիզ։

Լուազօ . – Գէն քիւչիւք պիր գատէհ իլէ ապսէնթ իսթէ. րիմ։

Վիգթօրին . – Խա՛յր , խա՛յր , րէճա իտէրիմ, ապսէնթ իչ. մէ ։ Ապսէնթ իչին գէհիր տիր տէրլէր , վէ սէն անը իչտիկին. տէ , ֆէնալըգ հիսս իտիեօրսուն ։ Իզտիվաճըմըզ րէամինին իլա. նընտան իմթիազրէն ապսէնթ իչմէեէճէկինի վատ իմմիշ օլտու. ղունու ունութմա ։ Իչպու իլանըմըզ իսէ վուգու պուլտու ։ Ինանա՝ քէնտի վատընը թուրթմալը տըր ։

Լուազօ . – Բէք էյի , բէք էյի , տարըլմա . . . վատ իմ. տիմ, վատըմը թուրթաճաղըմ . . . ապսէնթ իսթէմէմ, վէ մա. տէմ քի մատէր իչմէքլիյիմէ միւսաատէ իտիեօրսուն , պանա պիր մատէր վէրիլմէսինի արզու իտէրիմ։

Լօգանթաճը՝ կարսօնու ճէլպլէ , իւչ գատէհ մատէր ըս. մարլատը , վէ պու գատէհլէր տօլտուրուլուպ կէթիրիլտիկին. տէ , լօգանթաճը գատէհինի պօշալթարագ ,

— Սիզէ պիր սալօն մու լազըմ օլաճագ տըր , տէյի սի. վալ իմտի ։

— Էվվէթ ,

— Հա՞նկը կիւն իչին ։

— Ձուման իրթէսի իչին ։

— Դա՞չ քիչիլիք ։

— Պիր ազտան սէօյլէրիմ։ Տավէթլիլէրիմին ճէտվէլի եէ. տիմտէ տիր ։

Լուազօ՝ ճէպինտէն պիր քեազըտ չըգարըպ , աչտը , վէ չիչէքճի գըզա խիթապէն ,

— Վիգթօրի՛ն , պէն խոսմէրի սէօյլէեէճէմ , սէն տէ բարմագլարըն իլէ սայ , տէտի , վէ պատէհու թէքէպպիւրանէ քեազըտտաքի խոսմէրի օգունտաղա պաչլատը ։

— Թըսըմըզ պանքէր ժիւլ վէրիէր։ – Գըզը Ռնժէլիք . . . օլտու իչի ։

Արնօլտ՝ քէնտի եագընընտա թաահի օլունան սէօզլէրէ գուլագ վէրմէեիպ , քէնտի միւլահազաթ տէրեասընա տատըչ օլտուղու հալտէ, նասըլսա մէզքիւր իչի իսոմ գուլաղընա տէյ. տիկինտէ , պիրտէն պիրէ սարսըլարագ , զիեատէ տիգգաթ իմմէկէ պաչլատը , վէ քէնտի քէնտիեէ ,

— Նէ՞ թէատիւֆլէ պու տատմ վէրիէրտէն վէ Անժէ. լիքտէն պահս իտիեօր , տէյի պէեան իլլէտտի ։

Էօժէն Լուազօ՝ օգունտաընա չու վէճճլէ տէվամ իմտի .

« Թօբճու միւլազիմի Էմիլ Վանտամ ։

Արնօլտ եէնիտէն սարսըլտը ։

Էօժէն Լուազօ . – (Տէվամ իտէրէք .) « Վիգօնթ ժօրժ տը Նէրվէյ ։

« Թէաթրօ տիրէքթօրու Լա Ֆուժէր ։

« Բօլ Գէրօ ։

« Տուլ մատամ Բէրօ ։

« Բիէր Գէրօ ։

« Ֆրէտէրիգ Գէրթօն ։

« Տուլ մատամ Ֆէրօն ։

« Մէլանի Կօթիէ ։

« ժան Տէսուրտի ։

« Գէալէմէսի ։

« Սէն ։

« Գէն ։

« Իչթէ պու ֆամիլեատըզ . . . պիւեիւք պիր ալայ . . . ճիւմլէսի տէ հաղըր պուլունաճագլարընտան , տիւեիւնիւմիւզ միւքէմմէլ օլաճագ տըր ։ – Շիմտի տէ ահըպաեը թաատատ իտէլիմ ։

« Գապա Գիտար ։

« Գարըսը ։

« Գըզը ։

« Օզլու ։

« Բօլ Մինեօն ։

« Շարլ Գիկէ ։

« Գարթէլէմի ։

« Սամսօն ։

« Միսթիգօ ։ – Իչթէ հէբսի պու գատար ։

Վիգթօրին . – Լէհ՛ , աէնին էֆէնտինի , վէ պէնիմ մատամըմ իլէ զէվճինի ունուդմա ։

Լուազօ . – Էօյլէ իսէ , իւչ քիչի տահա զամմ էմ ։

Լօգանթաճը . – Ճէման գաչ քիչի օլտու ։

Լուազօ . – Օմտուզ ։

Լօգանթաճը . – Էօյլէ թաատը՞ մը , եօգատ ագչամ թաատը՞ մը իսթէեօրսունուզ ։

Լուազօ . – Իքիսինի տէ իսթէրիզ ։

Լօգանթաճը . – Թաատլարըն միւքէմմէլ օլմասընը իսթէ՞րմիսինիզ ։

Լուազօ . – Հայ հայ , եալընըզ պիր տէֆա էվլէնիլտիկի , վէ տայիմա վիգօնթլարա , պանքէրլէրէ վէ զապիթլէրէ թէօատիւֆ իտինմէտիկի հալտէ , վէրիլէճէք զիեաֆէթին միւքէմմէլիեէթի մուճէրրէտ տիր ։

Լօգանթաճը . – Հաղըրլատաճաղըմ թաատլարըն թէֆէրրուաթընը անլատմագ իսթէ՞րմիսինիզ ։

Լուազօ . – Գէյհուտէ չէյ տիր . տիգդաթլէ թէրթիպ իտիլմէսի քէաֆի տիր ։

Վիգթօրին . – (Գատրն օլմասը յլա , գաիտէյի թաատրրուֆա րիաեէթի էլտէն պրատմաեարագ .) Ֆիեաթլար տա միւթէտիլ օլմալը տըր ։

Լօգանթաճը . – Գու խուսուստա սիզ միւսթէրիհ օլուն , գէն , չօգ բարա իսթէմէեէրէք , միւքէմմէլ թաատլար թէրթիպ իթմէքլէ քէսպի չէօհրէթի իթմիչիմ տիր ։ Հէր տավէթլի իչին ալէօսէվիեէ պիւեիւքլիւքտէ պիրէր տաի շարատ չիչէսի , իւչ քիչի իչին պիրէր էոկի մատաճն շարատ չիչէսի , տէօրթ քիչի իչին պիրէր մէտօգ չիչէսի վէ պէշ քիչի իչին պիրէր չամֆանեատ չիչէսի քէաֆի տիր զանն իտէրիմ ։

Վիգթօրին . – Էվվէթ , քէաֆի տիր ։

Լուազօ . – Իճատ իտէր իսէ , գազլա իսթէրիզ ։

Վիգթօրին . – Էյ պու պատատէքի մէտատիֆիմիզին մատի չօ. զա՞ մը օլաճագ տըր ։

Լօգանթաճը . – Էօյլէն վէ ագչամ թաատլարը իչին աատմ պաչընա ծնատ ֆրանգ մատրաֆ վատ տըր ։

Վիգթօրին . – Լաքին միւքէմմէլ օլաճագ տըր , տէյի՛լ միւ

Լօգանթաճը . – Օլ խուսուստա սիզ հիչ գաատլէթ իթմէեին , Շու գաատար քի , աատմ պաչընա օն իքիչէր ֆրանգ վիրմէեի կէօզէ ալըրսանըզ , զիեաֆէթին տահա զիեատէ մուժթահիտ օլաճաղը տէրքատ տըր ։

Լուազօ . – (Խահիշլէ .) Բէք ալէա , աատամ պաչընա օն իքիչէր ֆրանգ վէրիրիզ ։ Գանքէրի , վիգօնթու , խուսուսիլլէ պանքէրի իւզէրիմիզէ կիւլտիւրմէք իսթէմէմ ։ – Գանքէր գէնկին օլտուղունտան , հէր շէյին միւնասիպինի պիլիր ։ – Ճիւմլէմիզ օթուղ քիչիեիզ . իչտու օթուղուս օն իքի բադգամ իլէ ճէմ իթտիկիմիզտէ , իւչ եիւզ ալթմըշ ֆրանգա պալիզ օլաւր ։ Նէֆուս սաեատլիմէք իչին , մուխլագա պանքէր օլմատա լիւզում եօք տուր ։ Շիմտի սիզէ ալել հիսատ պիր շէյ վէրմէք լազըմ մը տըր ։

Լօգանթաճը . – Բէչին պիր մըգտար ագչէ ալմագ աատէթիմիզ տիր ։

Լուազօ. – Նէ՛ դատար ազչէ խոթէնօրսունուզ . . . խզի եիւզ ֆրանգ քեաֆի՛ մի տիր։

— Միզ պիլիրսինիզ։

Լուազօ. – (Վիգթօրինէ խիթապէն.) Միսթաղպէլտէզի զէվճէմ, միսիւնէ խզի եիւզ ֆրանգ վէր։ Սանտըղքեար սէն սին։

Վիգթօրին. – Բէնտի վատըն մուճիպինճէ տայիմա տա սէնին սանտըղքեարըն դալաճաղըմ։

Լուազօ. – Օլ պապոռ վէսվէսէ իթմէ։ Հաֆթալըզլարըմը թէմամիյլէ սանա կէթիրիպ թէսլիմ իտէճէհիմ։ – Մէկյանէճինէ պիր հապպէ պիլէ վէրմէհէճէհիմ։ Դաթիէն մունթազամ պիր էօմիւր կէչիրմէք իսթէրիմ։

Վիգթօրին. – (Զիղտանը չըգարըպ, լօգանթաճընա օն ատէտ լուի ալմունու վիրէրէք.) Ալըն, միսիւ, սիզէ խզի եիւզ ֆրանգ իթա իտիէօրում։

Լօգանթաճը՝ մէգքիւր ալթունլարը ճէպինէ վազ իթտիքտէն ոնրա, Վիգթօրինէ պիր մագազուզ սէնէտի վէրտի, վէ իլավէթէն,

— Էօյլէ թատմընը սատի գաչտա իսթէրսինիզ, տէտի։

— Պիր պուչուգտա, վէ ագչամ թատմընը տա սատի կէտիտէ։

— Անլաչըլըը։

— Ֆագաթի խըզմէթլէրիմիզ չաբուգ կէօրիւլմէլի, չինքի կէվչէք իչ կէօրիւլտիւկիւնտէ, զինաֆիէթէ ոօուգլուգ այըզ օ-լուր։

— Սիզի խոշնուտա իթմէկէկ չալըշըրըմ . . . խըզմէթինիզէ չալըշմագ իւզրէ, մահիր պիր կարոռն թատյեին իտէրիմ։

— Խուսուսիյլէ պիւեիւք պիր սալօն թէրթիպ իթմէյիսինիզ։

— Էն պիւեիւք սալաեը սիզին իչին թախսիս իտէրիմ, – բագա իճրա իտէճէ՛ք միսինիզ։

— Զանն իտէրիմ քի, պապալըգ, բագա իճրա իտիչէճէք տիր։

— Էօյլէ խէ սիզին իչին պիր տէ բիանօ հազըրլարըմ։

Լօգանթաճը պու սէօզլէրտէն ոնրա, իզի նիչանլընընն ես-

նըզնատն մուֆթարագամ իթտի, վէ էօժէն Լուազօ՝ Վիգթօրինէ խիթապէն,

— Եարըն սապահ պապա Լօրիօնու պուլաճաղըմ։ Օ կիւնիւ իգթիպա իտէն արապալարը քէնտիսինին թէտարիք իթմէսինի, վէ պիղի քէնտիսի պիղզամ պէչէտինէ տայիրէսինէ վէ քիլիսէնէ կէօթիւրմէսինի իսթէրիմ, տէտի։

Վիգթօրին. – Մէպէպ նէ՞։

Լուազօ. – Զիւնքի պապա Լօրիօ՝ ուղուրլու պիր տաէմ տիր։ Հաֆթա քէնտիսինին մահուտ 13 նիւմէրօյու արապասընա բաքիպ օլմամըզը իսթէրիմ։

47

Վիգթօրին. – Ֆագաթի 13 նիւմէրօ՝ ուղուրսուզ պիր բագդամ աըր տէրլէր։

— Ալա, չիւնքի պապա Լօրիօ՝ պու բագդամ սաեէսինտէ քէսպի սէրվէթ իթմիշ տիր, Օ արապասընա օթուրուր իսէք, գրամէթիմիզ բատթ կիտէր, վէ պիր կիւն, արզու իթտիկիմ վէճհլէ, Սէնթ-ժէնէվիեվ քիլիսասընէսինտէ միճէլլիտիք տայիրէսինին նազըր մուավինլիկի մէմուրիյէթի պաշնա իհալէ գրլըննըր։ Էվվէթ, էվվէթ, կիտիպ պապա Լօրիօնու կէօրէճէհիմ. քէնտիսի նամուսուս վէ էյի պիր տաէմ տիր. պիզատէն չօգ իւճրէթի տէ ալմագ իսթէմէզ։

Մէգքիւր կէնճլէրին թատմըրը կէթիրիլտի։

Ալնօլտ Տէովինեը՝ ժիւլ Վէրնէ իլէ Ալեժէքսիին վէ Վանտամըն իսիմլէրինի իչիթտիկի տագըդատան պէրու քէնտի եագընընտա իրտա օլունան սէօզլէրտէն հիչ պիր քէլիմէ գաչըրմաեըդ, լօժէն Լուազոնուն պօչպօղալըըընա ճիտտի էհէմմիյէթի վէրմեօր իտի։

Իզի կէնճլէր եէմէքլէրիյլէ մէշղուլ օլարագ, մուհավէրէսի գաթթի իթտիքլէրինտէ, Ալնօլտ, քէնտի քէնտիսէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի։

— Նէ՛ զարիպ թէսաուիֆ . . . մուԹլագ սուրէԹաէ եըէ տըղըմ պանա եարարմ իտիւօր։ Գու տէլիգանլը իլէ գըզ՝ էԹիէն գէրօ ֆամիլեասընա մէնսուպ տըըլար, վէ մէրգումուն վարիսլէրի տիրլէր։ Գունլար էվլէնիւօրլար, վէ տավէԹլիլէրին իտիլէրի տէ, մահսուս մէքԹուպլարըն մահֆազալարը իւսԹիւնտէ օգուտուղում իտիլէր տիր։ Իմոի, էլմաս Թաճիրինին էլլի պիր միլեօն ֆրանգընը արաալարընտա ԹէյԹի իտէճէք օլան ֆամիլեա՝ պուրատա Թօրլանճագ տըր։ Ռեաֆֆէսինի գարշըմտա կէօրէպիլէճէհիմ, վէ Թատավվուրումու մէվգըի իճրաեէ վազ իտէպիլմէք իւզրէ, պունլարըն զայիֆ Թարաֆլարընը անլաեապիլէճէհիմ։

Արնօլտ՝ Թատընը պիՌիրմիշ օլտուղունտան, վէ Ա-լը Ֆ-ֆլէտ պուննտան զիեատէ տուրմաեա սէպէպի գալմատըղընտան, վիգԹօրին իլէ նիշանլըսընը Եալընըզ պըրագարագ, քէնտիսի, իՀտիկի մասրաֆը էօտէմէք իւզրէ տէսԹկեահա տօզրու իլէրլէտի։

Գու արա, լօգանՃագը, գարըսընա շու վէճճլէ իֆատէի հալ իՀտիքտէ իտի։

— Ձուտմա իրԹէսի կիւն իչին իչի նէֆֆէր մահիր կարտօննա իհԹիեաճըմ վար տըր։ Եարըն մէէքիւլաԹընըզը տիւզմէք իւզրէ չարչըեա կիհտիհիմտէ, ԲօքէԹ սօգաղընտա Գարտօնուն խըտմէԹքեարան տայիրէսինէ ազիմէԹլէ, Ճուտմա իրԹէսի սաապահը իչին իչի նէֆֆէր կէօսթէրիլլի վէ էրտապ խըզմէԹճի կէօնտէրմէսինի Թատավիյէ իտէճէհիմ։

ՍահԹէ Ինկիլիզ, պու խուտուտա ֆիքրինտէ ագլատը, վէ պօրճունու էօտէնիպ, լօգանՀատան չընդը, վէ պիր արապա եարաքիպէն, խանէսինէ ավտէԹլէ, իւչ չարեէք սաաԹ սօնրա, էվվէլքի էլպիսէսի եէրինէ, Թէմիզ պիր խըզմէԹճի էլպիսէսի կիեինմիշ օլտուղու հալտէ ԹէքքարՀ տըշարը չընդը, վէ Բօքէֆ սօգաղընտա Գարտօնուն խըտմէԹքեարան իտարէխանէսինէ պիլ ազիմէ, իտարէխանէյի մէզքիւր սահիպինին զէվճէսի օլան պիչիմինիզ չէհրէլի պիր գարըեա Թագտիմ օլունտու։ Մէրգումէ, Արնօլտա տօզրու իլէրլէեէրէք,

— Ռէնտինիզի գայտ իՀտիրամէք մի խաԹէեօտտունուզ, տէյի սիւալ իՀտի։

Արնօլտ. — ԷվվէԼ, մատամ։

— ԽըզմէԹքեար մահտամընատա մը։

— ՄուսԹէնտա վագըմլարտա գուլլանըլան լօգանՃա ուչաղը մահտամընատա։

— Իամինիզ նէ՞ տիր։

— Վէրգի։

— Նէ՞րէտէ օֆԹուրտուսունուզ։

— ԵարանԹօն սօգաղընտա, 58 նումէրօյու մահէլլէտէ։

— Գու կիւնլիւք միզէ մախսուս պիր չէյլիմիզ եօգ տուր։ ՎագըՃ տախի կէճ օլտուղունտան, պիր ազտան իտարէխանէմիզ գաբանտագ տըր։ ՖագաԹ, եարըն սապահ սաաթ սօգուզտա ավտէԹ իտին։ Տիւպհէսիզ պիր իշ պուլունուր։

— Բէք էյի, մատամ, եարըն ԹամՀ սաաթ սօգուզտա պուրատա կէլիրիմ։

Արնօլտ՝ ավտէԹ իՀտէք իւզրէ իչէն, մէրգումէ, քէնտինին չաղըրըպ,

— Գայտիեէ ալմագ իւզրէ գըրգ սու վիրմէնիզ լազըմ տըր, տէտի։

Արնօլտ, հագգընըզ վար, մատամ, ունուտտուեօրտում, տիեէրէք, իչի ֆրանգ վէրիպ, օրատան մուֆԹարագաթի իՀտի։

ԻրԹէսի կիւն, մէրգում, մուսյեէն սաաԹտա խըտմէԹքեարան իտարէխանէսինէ ազիմէԹլէ, հէնուզ օն տագըգատան պէրու պէքլէմէքտէ իչէն, Ա-լը Ֆ-ֆլ լօգանՃաընըն սահիպի կէլտի, վէ զիքրինի իՀտիկիմիզ պիչմինիզ չէհրէլի գարը իլէ Թօգալաշըրըզընտա, մէզպուրէ, ԹէյԹէսիմ իլէ,

— Գիր քիմսէյէ իհԹիեաճընը՞զ մը վար տըր, տէտի։

ԼօգանՃաճը. — ԷվվէԼ . . . ֆագաԼ իչի կարտօննա իհԹիեաճըմ պուլունմադըտա տըր։

— Գու կիւն իչի՞ն մի։

— Եա՛յր, Ճուտմա իրԹէսի իչին, չիւնքի օ կիւնիւ տիեէիւն գիեաֆէԹի վէրիլէճէք տիր։

— ԻչԹէ սիզէ պիր կարտօն, . . Ճուտմա իրԹէսի կիւնիւնէ գատար պիր տիկէրինի պուլուրում։

ԽըտմէԹքեարան իտարէխանէսինէ մէմուրէ գատըն պալէատէքի աէօղէրի սէօյլէրքէն, Արնօլտու կէօսթէրմէքտէ իս-

տի ։ Ալինօլտ՝ աեւալա գալգտըղընտան , լօգանթաճը մէրգումա տէօնէրէք ։

— Մուֆրա խըտմէթինի էյիճէ պիլի՛րմիսինիզ, տէյի սիւալ իթտի ։

Ալինօլտ . – Լվվէթ , օն սէնէտէն գիեւատէ տիր քի , պու սանաահի իլէ մէչղուլումա Մ. Գրէպան նէզտինտէ , Մէրտէ , Գօնվալէտէ վէ Բալէ-Լօայեալտա չալըշմըշըմ տըր ։

— Ճումլատա իրթէսի , բազար վէ բազար իրթէսի կիւնլէրի լօգանթատտա գալատպիլի՛րմիսինիզ ։

— Եւէտկէսիզ , չիւնքի եաչամագ իսթէրիմ , վէ մէչղուլնէթտէն ասլա գաչընմամ ։

— Ցտագաթ նէ՞ չարթլար իլէ կէլմէկէ իտզը օլուրսունուզ ։

— Հէր նէ կիւնա չարթլար իլէ պէնտէնիզի գատտըլ իտէրսինիզ , բազը օլուրսա . չիւնքի հագգանիէթթէքէրվէր պիր քիմսէ օլտուղունտուղու պիլիրիմ ։

— Վա՛յ , սիզ պէնի թանը՛եօրմուտունուզ ։

— Նա՞սըլ թանըրսըմ . Սէն-Մանտէտ , Ս–ըն գե-Ֆի–ճնամ լօգանթանըն սահիպի տէյի՛լմիսինիզ , Պիրինճի սէրէճէ լօգանթա սահիպի օլմադըգտա չէօհրէթինիզ սէրքեար տըր ։

Լօգանթաճը . – (Բէյֆէնէրէք ·) Լօյլէ իսէ , տօսթում , ճումլատա իրթէսի սատահը բէք էրքէն լօգանթատա կէլին ։

— Բէք էյի , էֆէնտիմ . էրքէնճէ կէլիրիմ ։

— Իքիմիզտէ , ումտըրըմ քի պիրիպիրիմիզտէն խօշնուտ գալատաղըզ , վէ բէք իհթիմալ տըր քի , սիզի չօգ տէֆա գալանատաղըմ ։

— Տայիմա վէ մէսուտէն էվամիրինիզէ իթտատթա հազըրըմ ։

Ալինօլտ , պու սէօզլէրտէն սօնրա խըտմէթքէարան իտարէխանէսինի թէրքլէ , Թաւրնէլ սօգատընտա ավտէթ իտէրքէն , քէնտի քէնտինէ ,

— Ճումլատա իրթէսինէ գատտար իւչ կիւն վար տըր . . . հէր չէյի տիւշինէպիլիր , վէ եօլունտան թէրթիպ իտէպիլիրիմ , տէտի ։

. . . . . .

. . . . . .

Ուիլ Սգօթ վէ Թրիլպի , լէթիէն Գէրճուն աչըրըլմատընտա գուլտանըլմըշ օլան ահ վէ արատպաեր պիր ան էվվէլ ահ տատագ , էվվէլճէ հասըլ իհտիքլէրի քեատը արթըրմաեր արզուհիմէքտէ իտիլէր ։

Իմտի Սգօթ՝ իլք կիճէքի եօրղունլուղունու կէչիրմէք իւզրէ ադչամա գատտար ուեուտուգտան ոճնրա , ադչամ վազգը ախըրտա կիթտի ։ Հայվան՝ քէմալը իչթիհա իլէ եէմ եէնէօրտու , վէ զանն իտէրսինի քի , ուղուն միւտտէթ միւչքիլ եօլտաշան կէչէրէք չէտիտ եաղմուրուն ալթընտա գաթթ իհտիկի մէսաճէնինի եօրկունլուղունու արթըգ հիաս իհմէնէօրտու ։

Սգօթ , քէնտի քէնտինէ ,

— Եարըն ահ բազարըննէն կիւնլու տիւր . . . Արատպաեր՝ ահտա գօչուլու օլարագ կէօհիւրիւրիւմ , վէ էլպէթթէ էյի պիր միւչթէրի պուլուպ ահտարըմ . չիմտիկի հալտէ , արատպալըգը վէ ախըրը պաշա քիրատա վիրէն չահալը կիտիպ պուլաերմ , վէ եարըն անախթ արզաերը թէպլիմ իտէճէկիմի խատէր վիրէճիմ , տէյի միւլահազա իթտի ։

Իմտի մէրգուտ , ախըրը վէ արատպալըգը քէնտիսինէ քիրատա վիրէն չարատաճըննէն տիւքքեանընտա կիթտի ։

Տիւքքեանընէն էօնինտէ պիր արատա տուրմուշ օլուպ , արատպաճրատա տէսթիկեատընէն գարշըճընտա պիր գատէհ չարատպ իչիեօրտու ։

Ուիլ Սգօթ , իչէրի կիրիպ , չարատպճրատա ,

— Եարըն ախըր վէ արատպալըգընըգը թէրք իտէճէկիմի սիղէ խատէր վէրմէկէ կէլմիմ , տէտի ։

Եարատպճը . – Աճա՛յիպ , պու գատտար չաբա՛ղ մու , Տիկէր պիր մահէլլէտէ արատպալըգ վէ ախ՛ըր մը քիրատատընըզ ։

— Խա՛յր , ահը վէ արատպաեր սահմադ իչինէ էմր ատտըմ , վէ պու էմր սէրիան ինճա օլունաճաղընտան , եարըն իքիսինիտէ սահմադ իւզրէ ահ բազարըննտա կէօհիւրէճէկիմ ։

Եարատպճը իչտիշ վէ թիւթիւն չիպուղունու թիւթիսիւրմէքմէ պուլունմուշ օլան մէզքիւր արատպաճը՝ սէօզէ գարըշատագ ,

— Սահըրըգ պիր ահ վէ պիր արատպա՛մը վար տըր , տէտի ։

Սգօթ . – Էվվէթ , պիր տէ պէյկիր թագըմը վար տըր , ֆնաֆֆէսի տէ իչէ հարար չէյլէր տիր :

Արապաճը . – Հայվան նա՞ըլ չէյ տիր :

Սգօթ . – Հէնուզ զահէթի կէնճ , դուվվէթլի վէ մունթազամ եհրիհեհիչլիւ տիր :

— Ագապա նա՞ըլ չէյ տիր ,

— Տէօրթ փիչիկ տիր , վէ եէնի եէրինէ կէչէպիլիր ,

— Էկէր զիհատէ պահալը տէյիլ իսէլէր , պէլքի ահ բազարընա կէօթիւրիւպ սահմադտան ախչի գուրթարըրըմ ,

— Տէհէրինտէն զիհատէ պէտէլ իսթէմէմ . . . հէմտէ ուհուշապիլիրիզ զանն իտէրիմ ,

— Ախըր վէ արապալըգ նէ՞րէտէ տիր ,

— Գուրատան պիր ազ ուզադտա , հանի Ֆիլիբ-Օկիւթ ճատտէսինտէ տիր :

Ճարտաղը . – Գապա Լօրիօ , արապա իչէ ահա պիր քէրըչ պադըն : Սիզէ մհնասիպ չէյլէր տիր զանն իտէրիմ :

48

Զահէն օղուհանըլարըմըզա մալիմ օլան Լօրիօ , Ուիլ Սգօթա խիթապէն ,

— Գարունուն էօնիւնտէ կէօրուհիհիւնիզ 13 նիւմէրօլու արապամա օթուրունտա , ահ իչէ արապանըզը թէֆթիչ իհմէզ իւզրէ ախըրընըզա կիտէլիմ , տէտի ,

Սգօթ . – Բէք էյի :

Ֆիլիբ . – Օկիւթ ճատտէսինտէ գա՞չ նիւմէրօլու մահէլլէ կիտէճէնիզ :

— Մէքսէն իւչ նիւմէրօլու :

Գու սուրէթլէ Լօրիօ վէ Սգօթ՝ չարապճը ախըքհանընտան տիշարը չզոտգէլարընտա , Լօրիօ՝ արապանըն գարուսունու աչաը , վէ Սգօթ րաքիպ օլտուգտան սոնրա , արապա հարէքէթ իհմտի , վէ իչ տագըդտա , արապալըզա վասըլ օլտու :

Գապա Լօրիօ՝ արապա իչէ ահը արիզ ու ամիգ թէագիգաէն սոնրա ,

— Հայվան եօրկուն վէ արապա տա էսկի տիր : Գօչում թագըմը տա տահսիլտէ օչարագ պունլար իչին նէ՞ իսթէհեօրսունուզ , տէյի սիւալ իհմտի :

Սգօթ . – Պին պէշ եհուզ ֆրանգա սահմադ իչին պանա էմր վէրիլմիշ տիր :

Լօրիօ . – (Կիւլէրէկ .) Պէնտէ , պու ֆիհահըն ֆահիշ օլտուղունու թահդըգ վէ պէհան իհմէկէ քէնտի քէնտիմէ էմր վէրիրիմ :

— Սիզ նէ՞ միդտար վիրմէք իսթէրսինիզ :

— Պին եհուզ ֆրանգ :

— Լաքին տէհէրինի վէրմէտինիզ :

— Սիզ պիլիրսինիզ . չու գատարը սէօյլէրիմ քի , վէրտիկիմ ֆիհահը՝ ահ բազարընտա պուլամահաճագաբընըզ :

— Հիչ օլմազտա պին եհուզ էլլի ֆրանգ վէրին քի , էլլի ֆրանգը տա պանա գալսըն :

— Բէք էյի , էօյլէ իսէ , հայտէ չարապճընըն մէչհանէսինէ կիտէլիմ տէ , օրատա հէմ պիր շիչէ չարապ իչէլիմ , հէմ տէ պու իչի պիհթիրէլիմ :

Գու սուրէթլէ մէրդումլար , մէղբուր տիւքքհանա ավտէթլէ , պիր մահանըն հանընտա օթուրտուլար , վէ չարապճըրը տահի տավէթ իհմտիլէր : Գու ատէմլէր , չարապ գատէհլէրինի պօչալթոգլարը սըրատա , 13 նիւմէրօլու արապանըն ատհիպի՝ ազչէ ճիգտանընը չզոտրըգ , պունտան ալտըղը պիր գաչ լուի ալթունունու Ուիլ Սգօթա իթա իլէ ,

— Շհմոհիպ սիզէ եհուզ էլլի ֆրանգ վէրթէօրում . եարըն արապա իչէ ահը ալտըղըմ սըրատա տահի պին ֆրանգլըգ պիր պանգնօթ վէրիրիմ , տէտի :

Սգօթ . – (Լուի ալթունլարընը ճէպինէ վազ իսէրէկ .) Մագպուզ աչնէտի իսթէ՞րմհինիզ :

Լօրիօ . – Գէչհուտէ տիր , չհինքի պիր շահիտհմիզ վար տըր , վէ պունտան գաթինագալ . պիր ատէմին ազգընտան չզոան սէօզ՝ տահա մագպուլ տուր , Իմտի , եարըն սապահ , թամ սահի տօգուզտա , Գահինէօլտա Մուան սօգաղընտա սիզի

պէքլէրիմ։ Պապա Լօրիօ տէյի սիւալ իտին։ Պապա Լօրիօ՝ 13 նիւմէրօյու արապասը կիսկի մաարուֆ տուր։

Մգօթ. – Բէք ալէա, եարըն թամ սաաթ տօգուզտա կէ. լիրիմ։

Լօրիօ. – Էօյլէ իսէ, պուրատա տուրմաեա սէպէպիմիզ գալմասըղընատն, պէն կիտիեօրում։

Իրթէսի սապահ, սաաթ սէքիզտէ, Ուիլ Մգօթ՝ ախըրը վէ արապալըղը քէնտիսինէ քիրաեա վէրմիշ օլան քիմսէնէ, մէղքիւր մահէլլէրին անախթարլարընը պիլմէյիմ, քէնտիսի Մուսան սօգալընա կիմսի։

Լօրիօ՝ սապահլեյին բէք էրքէն գալգմըշ օլուպ, արապա. լարընըն հարէքէթինէ նէզարէթ իմմէքտէ, կիւնլիւք քիրաե. րըն պէտէլլէրինի ալմագտա, վէ արապաճըլարա, տուրաճագ. լարը մահէլլէրի միւպէյինին թարիֆանամէլէր վէրմէքտէ իտի։

Մէրգումուն օն պէշ գատար սաաթ վէ օն գատար տիւեիւ. նէ մահատա պիւեիւք արապալարը պուլունմագտա օլուպ, պիւ. եիւք պիր էվին թէքմիլ ալթ գաթըրընը իշղալ իմմիշ իտի, վէ հավլինին իչ թարաֆընատա ղանէթ վասի վէ միւֆէրրիհ ախըր. լար իլէ, պաղըլարը գաբալը վէ տիկէրլէրի այըգ օլարագ ա. րապալըգլար մէվճուտ իտի։

Պապա Լօրիօ՝ խայլի իհթիեար օլմադըյլա պէրապէր, ու. եանըգ պիր սաէմ օլուպ, պիր թարաֆտան օլ պիր թարաֆա կիսէր կէլիր, էմրլէր վէրիր, վէ պազը խուսուսաթա իմթիա. ղաթընը պէեան իյլէր իտի։

Հէր նէ իսէ, Պապա Լօրիօ՝ քեաֆֆէյի արապալարընըն հարէքէթինատէն սօնրա, իտարէխանէսինին պիւեիւք գաբուսու. նու գաբամագտա իչէն, պիր տէլիգանլը, րիֆագաթընատա, մալիումիւզ օլան Մխիթիգօ նամ միտալեաճը տէլիգանլը օլ տուղու հալատ, կէլմիլէր։

Էօնտէն եիրմի մէքտէ օլան չախա՝ կիւլէրէք, – Պապա Լօ. րիօ, իտարէխանէնիզի դարամագտան էվվէլ, էպէթթէ իչէրի կիրմէմիզ միւսաատ իտէրսինիզ, տէյիլ մի, տէտի։

Լօրիօ. – Վա՛յ, Էօժէն Լուազօ վէ Մխիթիգօ, սիղմիսինիզ. սապահլար խայր օլսուն էվլատլարըմ։ (Լուազօեա խիթապէն.) Օղլում, սէն պիզիմ մահէլլէմիզտէ մի իգամէթ իտիեօրսուն։

Լուազօ. – Խա՛յր, մուվաֆֆաթթէն պու թարաֆտա պու. լունուեօրում։

Կէնճ Նիշանլը, պու սէօզլէրի սէօյլէմէյէրէք, արգատաչըյլա պիրլիքտէ հավլիյէ կիրտի, վէ պապա Լօրիօ իչէ թօգալաշտը։

Լօրիօ. – Ղալիպա նէֆսիին օլ պիր թարաֆընա կէչմէք իչ. րէ պիր գօնագ արապասը քիրալամաեա կէլմին, էօյլէ՞ մի։

Լուազօ. – Պապա Լօրիօ, պիր արապա տէյիլ, պիր խայլի արապալար քիրալամայա կէլտիմ։

— Իչթէ պու ֆէնա։

— Նի՞չին։

— Չիւնքի բէք կէճ գալմըշընըն։ Ֆեաֆֆէյի արապաճըլար կիթտիլէր։

— Պանա պու կիւն արապա լազըմ տէյիլ տիր։

— Նէ՞ վագըթ իչին լազըմ տըր։

— Ճումաեա իրթէսի իչին լազըմ տըր։

— Տիւեիւն իչի իչի՞ն մի։

— Իմմէթ։

— Ֆի՞մ էվվէնիեօր։

— Ֆիմ էվվէնտիկինի քէչի իտին պագալըմ, Պապա Լօրիօ։

— Տիլիմի քէտիլէրէ վէրտիմ. . . Եու պէտապախթ հէր քիմ իսէ, իսմինի սէօյլէ պագալըմ։

Լուազօ. – (Կիւլէրէք.) Օ պէտապախթ պէն իմ։

— Մահի՞ն մի։

— Տօղրուսու պուլունտուղուն սինտատ էվվիլիկէ գատար վէրտիկինէ թէաճճիւպ իմմիմ։

— Նէ՞ չարէ, եագաեը էլէ վէրտիմ։

— Սէնին կիսի ագըլը պիր տէլիգանլընըն պու եօլատա հա. րէքէթի՝ մուճիպի թէհայիւր տիր։ – Նիհատէթ պու խուսուս՝ սանա բաճի տիր։ – Անճագ, նիշանլընընն վալիտէսի վա՞ր մը տըր։

— Խա՛յր։

— Նէ՞ իսէ, պու ճիհէթի՝ գապահաթընըն աղըրլըղընը պիր աղ թախֆիֆէ մէտատ տըր։ Տօգատա էկէր գայիմ վալիտէն պու. լունատա իտի, պուննան սօնրա սէնինլէ թէքլիֆսիզճէ գօնուշ. մաեաճագ իտիմ։ Էյ քիմսէն իլէ էվլէնիեօրսուն։

— Ագրապամեան պուլունան վիգթօրին գէրօ իլէ էվլէ-նիեօրում։

— Վիգթօրին գէրօ մու . . . չու չիչէքճի վէ տիլպէր գըզ մը . . . Մէղպուրէ՝ էվվէլճէ զանն իմտիկիմ գատար ֆէնա պիր գըզ տէյիլ տիր։

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, պապա Լօրիօ։

— Թէչէքքիւր իտճէչք սէպէպ եօգ տուր։ Մէն պիլիրսին քի, պէն տօղրու սէօյլէրիմ։ – Հէր նէ իսէ, չիմտի սանա պիր թագըմ արապալը մը լազըմ տըր։

— Էվվէլթ։

— Գա՞չ թանէ։

— Տէպտէպէլի իշ կէօրմէք իսթէէօրսունուզ։ – Պիր տէ-ֆալըդ մսորաֆլա միֆֆիս օլունմազա։

— Ճէմիյէէթինիզ գա՞չ քիչի օլաճագ տըր։

— Օթուզ գատար օլաճագ իսէ տէ, պիզ եիկիրմի եէտի քիչի ֆարզ իտէլիմ։

— Տավէթլիլէրինիզտէն իչիւ եաեա՞ն մը կէլէճէքլէր տիր։

— Պիլաքիս . . . ամճամ պանքէր ժիւլ Վէրիէր՝ գըզը իլէ պիրլիքտէ քէնտի արապասընա բաքիպէն կէլէճէկի կիպի, ագ-րապամտան վիգօնթ տը Նէրվէյին տախի էլպէթթէ պիր արա-պասը պուլունմազլէ, օ տախի պիզէ միւհթաճ օլմաեարագ ա-նընըա կէլէճէք տիր։

— Վա՛յ, ֆամիլեանընն տախխլինտէ պիր թագըմ պան-քէրլէր վէ վիգօնթլա՞ր մը վար տըր։

— Էվվէլթ, ֆագաթ պուննտան տօլաեը պէն մաղրուր տէ-յիլիմ, չինքի ֆամիլեամընն տախխլինտէ պիր թագըմ բաչավ-րաճըլար տա պուլունմագտա տըր. պունլար իչինտէ մահճու-պիյէթի հիսս իթմէմ։

—Տիմէք օլուր քի, եիկիրմի եէտի նէֆիէր տավէթլի հիսապ իտէլիմ։ Պունլար իչին եէտի արապա պօլ պօլ քիֆայէթի իտեր։ Իմտի, սիզէ ալթը թանէ կիւզել լանտօ իլէ ախխրէն սաթըն աչըըրըմ վէ միւճէտտէէն պօյաեաճագ օլտուղում տուր պիր արապաեը թէտարիք իտէրիմ։ Ատի տէտիկիմ արապա պու սապահ պանա թէօրիմ օլունաճագ տըր։ Խօշնուտա գալընաճա-ղընա չիւպհէ իթմէմ։

— Պապա Լօրիօ, պու արապալարըն քիրա պէտէլի նէ՞ օ-լաճագ տըր։

— Իչպու արապալար, պիր կիւն ադչամա գատար մաեէ-թինիզէ՞ մի պուլունաճագլար տըր։

— Էվվէլթ, սապահըն սաաթ տօգուզունտան եարը կի-ճէհէ գատար էմրիմիզ ալթընտա պուլունմալը տըրլար։

— Օղլում, պէնի տինլէ։ Պէն սէնինն պապանը վէ վալիտէ-նի թանըմըշըմ տըր. սէնինն տէ չօճուգլուղունու պիլիրիմ։ Պի-նապէրին սէնտէն քեար իթմէմէ իսթէմէմ։ Հիսապըմը եարա-րըմ, վէ սէնտէն, մսորաֆըմտան ղալըր պիր շէյ ալմամ։ Պու իչինէ կէլիր մի։

— Բէք ալէա իչիմէ կէլիր։ Հադըգէթէն սիզ ղաեէթ ին-սանիեէթլի պիր զաթընըզ։ Ֆագաթ սիզտէն պիր շէյ տահա բէճա իթմէմէ իսթէրիմ։

— Նէ՞ տիր։

— Վիգթօրին իլէ պէնիմ զարիպ պիր ֆիքրիմիզ վար տըր։ Եէօյլէ քի, պէլէտիեէ տայիրէսինէ վէ քիլիսէյէ, վէլհասըլ հէր նէրէյէ կիտէր իսէք, պիղղաթ սիզին քէնտի արապա-նըզըա պիզի կէօթիւրմէնիզի արզու իթմէքտէյիզ։

— Պէ՞ն մի։

— Էվվէլթ, սիզ պապա Լօրիօ։ Պու միւնասիպէթլէ տա-վէթլիլէրիմիզտէն պիրի տէ սիզ օլուրսունուզ։

— Բէք էյի, օղլում, պու թէքլիֆին մէճպուրիյէթիմի մուճիպ օլտու։ Իմտի, պէն տէ էն կիւզել արապամ իլէ կէլին վէ կիւվէյիեի կէօթիւրէճէեիմ։

— Խա՛յր, խա՛յր, պիղիմ արզումուզ պու տէյիլ տիր։

— Եա նէ՞ տիր։

— 13 Նիւմէրօլու արապանըզըն տայիմա ուղուր կէթիրմիչ օլտուղունու իչիմիզիմ։

— Պու բէք սահիհ տիր . . . պու 13 Նիւմէրօլու արապամ սաեէսինտէ պախթըմ եավէր օլմուշ տուր։

— Էօյլէ իսէ, վիգթօրին վէ պէն, սիղին մէզքիւր արա-պանըզա րաքիպ օլմագ իսթէրիզ։ Պիղճէ տէ զանն օլունուեօր քի, պու արապանըզ դըմէթիմիզի աչաճագ տըր։

— Լաքին պու արապամ տէօրթ քիչիլիք տախ արապա

լարտան օլմասըլա, տիկէր սալթանաթ արապալարընդեն էօ-
նիւնտէն կիթմէսի, կէլինին չանընա լէքէ կէթիրէպիլիր։

— Գէյիս եօգ տուր։

— Սիղճէ պէյիս օլմամասը գապիլ իսէ տէ, արապաները
պէն գօմանտա իտէճէկիմ ճիհէթլէ, պու խուսուս պէնիմ իզ-
զէթի նէֆսիմէ տօգունուր. վէ էկէր էննաի հարէքէթտէ իս-
զէրիմէ կիւլէրլէր իսէ, կիւճիւմէ կիտեր։ Անճագ պու խու-
սուստա պիր չարէի թէօվիճէ վար տըր։ Եէօյլէ քի լանտօլար-
տան պիրի եիւզ ծն իւչ բագգամըր տըր։ Իմոի, մատէմ քի
պունուն տա պիր ծն իւչ բագգամըր վար իսէ, մաթլուպ հա-
սըլ օլմուշ տիմէք տիր։

— Նէթիճէսինին այնի օլտուղունա ինանըրեօրմուսունուզ։

— Էվվէթ։

— Էօյլէ իսէ, հայտէ էվէ կիտէլիմ։ Սիբարըշընըզը գալէմէ
ալտըգտան սօնրա, մախսէնիմտէն էսկի պիր չիշէ չարապ չըգա-
րտաճաղըմ։ Իւչիւմիւզ պիրլիքտէ վիգթօրինին աշգընա նուշ ի-
տէրիզ։

— Բէք ալէա, թէքլիֆինիզի րէտտ իթմէյիմ, պապա Լօրիօ։

Պու սուրէթլէ Լօրիօ, Լօժէն Լուսազ վէ Միսթիգօ՝ իտա-
րէխանէյէ սօղրու կիմմէզքտէէրը իքէն, սօգագտան պիր արա-
պա սէսի, վէ պիր քիմսէնինտէ, «Րէճա իտէրիմ, գարուտու
տէրնըզ» տէյի նիտա իթտիկի իշխիշտի։

49

Պապա Լօրիօ տուրուպ, էննիշէ իլէ,

— Աճապա արապաճըլարըմտան պիրինէ պիր գապա կէլ-
տի տէ, ալտըթի մի իտիեօր, տիւէրսէք, անինտէ գօշուպ գա-
բուտու աշտը, վէ էկէ Նազարտա Ուիլ Սգօթու թանըեատագ
միսաթէրին օլաու։ Մէրգում, աթ իլէ արապաները թէօվիմ իթ-
մէք իւզրէ կէթիրմիշ իտի։

Պապա Լօրիօ. — վա՛յ, սիղմիսինիզ։ Իչէրի պուեուրուն
Պիզ պիր չիշէ պօշալթաճաղըզ, արգատաշըզ իտէրսինիզ, տէտի

Ուիլ Սգօթ՝ Միսթիգօու թանըեատագ, տէրհալ եիւ-
զիւնիւն գըրմըզըլըզը եէրինէ, լէհճէսի սօլտու։

Վագտա քէնտիսի միւթէպէր պիր խանէնին սէչիսի գը-
եաֆէթինէ կիրմիշ իտի իսէ տէ, եինէ Միսթիգօ թարաֆընտան
թանըլմագ վէսվեսէսինտէն իսալի տէյիլ իտի։

Ֆիլվագը էկէր թանըլտա իտի, թէպսիլ գըեաֆէթինի
նա՛սըլ իյզահ իտէճէք, վէ արապաճըլըգ մէմուրիեէթինի նէ՞
սուրէթլէ սալինէ չըգարաճագ իտի։ Վէրէճէկի իյզահտա՝ թա-
պիի ինանըլամազ պիր սուրէթտէ պուլունաճաղընտան, թէհ-
լիքէլի վէ մուհաթարալը օլսապիլիր իտի։

Միսթիգօ՝ արապաները իսկէմլէսինտէ օֆուրան ատէմէ մա-
քինավարի ամֆը նազար իլէ, պունուն քիսվէթի քէնտիսինէ
մէճնուլ կէօրիւնմէտիկինտէն, քէնտի քէնտիսէ,

— Գու ղարիպ չէյ տիր. պանա էօյլէ կէօրիւնիւեօր քի,
պու ատէմի պիր մահէլլտէ կէօրմիւշիւմ տիւր, տէյի միւլա-
հազա իթտի, վէ տիւչիւնմէնէ պաշլատը։

Գապա Լօրիօնուն տավէթի գարշըսընտա պիր տագբգա
պիլէ թէրէտտիւտ կէօմթէրմէք՝ մուհաթարալը օլտուղունու
Ուիլ Սգօթի միւլահազա իտէրէք, վէ Միսթիգօ քէնտիսինի թա-
նըտըղը թագտիրտէ, ինքեարտա պուլունմագլըզըն քեարը ա-
նըտըղը թագտիրտէ, ինքեարտա պուլունմագլըզըն քեարը ա-
գել օլտուղունա գարար վէրէրէք, արապաները իսկէմլէսինտէն
էննիքտէն սօնրա,

— Իչթէ թամ վագըթտա վասըլ օլտում, տէտի։

Միսթիգօ՝ հալէտա կէօղլէրինի արապաճըտան աեըրմատը-
ղընտան, արապաճը, եանի Ուիլ Սգօթի տախի կէօղլէրինի չե-
վիրմէեէրէք,

— Նէ՞ օ տէլիգանլը, եիւղիւմտէ ղարիպ պիր չէյ մի վար
տըր քի, պու գաեաար տիգգաթլէ պանա պագըեօրսունուզ,
տէյի պէեան իյլէտի։

Միսթիգօ. — Խա՛յր, եիւղիւնիւզտէ հիչ պիր ղարիպ չէյ
եօգ տուր. անճագ սիզի պիրինէ պէնղէթտիմտէ, անըն իչին
պագըեօրում։

— Գէնի պիրինէ՞ մի պէնղէթտինիզ։

— Էկէրչի սիզ միւսիւ Ուիլ Սգօթի տէյիլ իսէնիզ, ֆիլվա-
գը սիզի անա պէնղէթմիչ օլաճաղըմ։

— Միւսիւ Ուիլ Սգօթի քո՞մ տիր ։

— Ֆէրնանտօ Ճանպազխանէսինին ալթխթլէրինտէն պիրի տիր ։

Ուիլ Սգօթի գահգահա իլէ կիւլէրէք ,

—Եանըլըեօրսունուզ , պէն սէօյլէտիկինիզ ատէմ տէյիլիմ

—Ախվ խէրսինիզ ։

—Տէտիկինիզ պիր ֆէնալըգ տէյիլ քի ախվ խտէնիմ։ Պիր արթխթէ պէնզէմէքիւ՝ տայիմս մուճիպի մէմուրնիյէթի տիր ։

Միսթիգօ . – (Ֆէնտի քէնտիեէ .) Թըպգը քէնտիսի տիր , ֆագաթի Ուիլ Սգօթուն , քէնտիսինի պէնտէն կիզլէմէեէ հիչ պիր սէպէպի օլմատըդը հալտէ, մութլագա պէն եանըլըեօրում։

Ուիլ Սգօթ . – (Պապա Լօրիօեա .) Հայվանը ախըրա կէօթիւրէլիմ մի ։

Լօրէօ . – Խա՛յր , արապասընա գօշուլու դալըն ։ Արապաեա , Շէհիր էմանէթինտէ նիւմէրօ վաղ իթտիրմէք իւզրէ , պիր ադտան ատը վէ արապաեը օրաեա կէօթիւրէճէեիմ։ Կէլին , հիսապընը իքմալ իտէեիմ։

Պէօյլէճէ գիքը իթտիկիմիզ իւչ չախս իլէ Միսթիգօ՝ իտարէխանէյէ ադիմէթ իթտիքլէրինտէն , օրատա իհթիեար պիր պէսլէմէ , պիր չիչէ շարապ վէ տէօրթ ատէտ գատէհ կէթիրտի ։

Սգօթ . – Միւսիւ Լօրիօ , պէն ուզուն միւտտէթ տուրամամ։ Էֆէնտիմէ գաւուշմագ իչին , Բուսթիէյէ վասըլ օլմագ իւզրէ էօյլէն շըմէնտըֆէրինէ բագիպ օլմալըըմ։

Լօրիօ . – (Պիր չէքմէճէ աշարագ .) Հիսապլարըմըզ չաբուգ խիթամ պուլուր ։ Օղլում , Լուաջօ , սէն գատէհլէրի տօլտուր ։

Լուաջօ , մուճիպինճէ հարէքէթի իթտիկի սըրատա , Պապա Լօրիօ մասանըն իւզերինէ պին ֆրանգլըգ պիր պանգնօթի իլէ պիր եաբրագ քեագըտ , պիր միւրէքքէպ հօգգասը , վէ պիր գալէմ վաղ իթտի ։ Գատէհու ,

—Ալըն սիզէ պին ֆրանգլըգ պիր պանգնօթի , ֆագաթի պիր մագպուզ սէնէտի եազըն , տէմի ։

Սգօթի , պապա Լօրիօնուն էլինտէ քէնտինին էլ եազըսընը պրագմագ իսթէմէտիկինտէն , կիւլէրէք ,

— Գունուն իչին եազը պիլմէք լազըմ տըր , հալ պու ֆի պէնիմ անամ պապամ , պէնի մէքթէպէ կէօնտէրմէկէ ունութմուշլար տըր , տէմի ։

— Աճա՛յիպ ։

— Լաքին մագպուզ սէնէտինէ լիւզում վա՛ր մը տըր ։ Գուբատա իչի չահիտ վար տըր ֆի , մալի թէսլիմ իթմիչ վէ պէտէլինի ալմըչ օլտուղումու , իդթիդա իթտիկինտէ թէէմին իտէպիլիրլէր ։ Իմտի , սիզտէն հիչ պիր շէյ թալէպ իթմէեէճէեիմ տէրքեար տըր ։

— Հադգընըզ վար տըր , պէնիմտե սիզտէն մաթլուպում գալմամըչ տըր ։

— Էօյլէ իսէ , պունուն իւզերինէ չագալըմտա , պէն արթըգ կիտէեիմ։

Գու սուբէթլէ տօլու օլան գատէհլէր պօչանըպ , պատէհու Ուիլ Սգօթ՝

— Ինչալլահ թէքրար կէօրիւշիւրիւզ , տիեէրէք , օրատան մուֆարագաթ իթտի ։

Միսթիգօ՝ մէրգումուն արգասընտան պագարագ ,

— Գու ատէմին՝ Ֆէրնանտօ Ճանպազխանէսինտէքի օեունճուեա պու մէրթէպէ պէնզէմէմ , չաչըլաճագ չէյ տիր , տէյի պէեան իլլէտի ։

Էօժէն Լուաջօ . – (Կիւլէրէք.) Գու տէրէճէ իտտաա վէ իսբար իթմէքլիք տէ պիր նէվ խասլէթլիք տիր . . .

Լօրիօ . – Գու ատէմ պիր արապաճը օլուպ , քէնտիսի եօլճուլուգ սեպէպիլլէ էֆէնտիսինին ախ վէ արապասընը սաթմըչ տըր , կէլէճէք ճումաա իրթէսի կիւնքի տիւեիւն ճէմիյէթինտէ պու արապա տախի պուլունաճագ տըր ։ – Շիմտիլիք պիզ պու սէօզլէրի պրագալըմտա , իչկիմիզէ պագալըմ . . ։ Լուաջօ իլէ ղէվճէսի օլաճագ գատընըն սըհհէթլէրինէ , վէ ֆամիլեաճա սաատէթի հալլէրինէ իչպու պատէեի թէքլիֆ իտէրիմ։

Գունլար՝ պիրէր գատէհ տահա չագըրգտան սօնրա , պիրիպիրլէրինտէն այրըլըրլար ։

Միսթիգօ՝ հալէա կէօրտիւկիւ չախսըն քիմ օլտուղունա գանմաեարագ , վէ մէզքիւր միւշապէհէթի ղարիպէ ֆիքրինտէն չըգմաեարագ , քէնտի թիճարէթիյլէ մէշղուլօլմագ իւզրէ Մօնմարթը

թէբէլէրինէ կիթաիկի կիպի, Լուազօ տախի միւճէլլիտհանէ-սինէ ապիմէթ իլլէտի։

Իրթէսի կիւն, ալաֆրանկա սաաթ օն պիր բաւտէլէրինտէ, Աբնօլտ Տէվիլնէը՝ խանէսինտէն չըգըպ, թաամ իթմէք իւզրէ Գասթիլլ մէյտանը ճիւմարընտա քեայինի միւթէաահիտ լօգանթալարտան պիրինէ կիմտի։ Մէրգում, պուլմար Գօմար-չէտէն կէչէրքէն պիր զաղէթա սաթըն ալմըշ օլաուղունտան, լօգանթաատա, սիքարըշ իթաիկի թաամըն կէթիրիշմէսինէ տէ-կինն, մէգքիւր զաղէթաէը աչըպ, պունուն գրաաթընա տալըր։ Գիրտէն պիրէ Աբնօլտ, աթիտէքի ֆըգրաէը կէօրմէքլէ, լէհ-ճէսի սօլտու, գաչարը չաթըլըը, վէ վիճուտի սաարըլըը։ Ֆըգրայը մէգքիւրէյի զիյրտէ նագլ իտէրիզ.

«Զիյրտէքի վագըտէը, սըհհէթինի թէէմին իտէրէք, տէրճ ու պէհան իտէրիզ։

«Լվվէլքի ագշամ, Ատիւէ նէզարէթինին պիր գօմիսէրի՝ րէֆագաթընտա պիր բօյիս խէֆիւէհի պուլունտուղու, վէ Բա-րիս միւտաաիի ումումիլիկինին միւաթէնթիզլէրի էֆէնտիլէր-տէն պիրինին իմզաըլտա պիր ճէլպնամէյի համիլ օլտուղու հալտէ, ճալընըզ պիր գաչ սաաթտան պէրու Բարիսէ մուա-սըլէթ իթմիչ օլան մուխաթապալը պիր խըրսըզը տէրտէսթ իթ-մէք իւզրէ, ժիւպէր սօգաղընտա Օթէլ տէզ Լընտէ կիմմիչ տիր։

«Թէէմին օլունտուղունա նէզարէն, պու խըրսըզըն ախզ ու կիրիֆթի զաճէթ էսթարի պիր վագըտտան իլէրի կէլմիչ տիր։ Շէօյլէ քի մէրգում, քէնտիսինին քիմ օլտուղունու մու-սաատտագ քեաղըտլարը օթէլին իտարէսինէ թէսլիմ իթմէք իս-թէմէմիչ տիր։ – Իմտի մէրգում, Մարսիլիատտա պուլունտուղու զէմտան, Օթէլ տէզ Լընտին միւտիրինէ քէչիտէ իլլէտիկի պիր թէլէկրաֆնամէսինտէ իմզա մագամընտա վագ իթտիկի Լընտ-Գէր խամիլէ թանըլմիչ իսէ տէ, բէք իհթիմալտէն տիր քի պու խամ տախթէ տիր։

«Տէրքեար օլան տէթթ վէ ուտուլիմիզ վէճհլէ, պու ախզ ու կիրիֆթի վագըտտընն սէպէպինի թահգըգ իթտիկիմիզտէ, օգուեանլարըմըզա պիլտիրէճէկիմիզի չիմտիտէն վատ իլլէրիզ։»

Աբնօլտ՝ իշպու ֆըգրաէը սոն սաթըրընա դատար օգու-

տուղտան սոնրա, մէգքիւր զաղէթաէը հիտտէթլէ ավուճուն-տա էզտի, վէ մուախխարէն չէօյլէ աէօյլէտի։

—Գու պուտտալարընն վիճուտինի չէյլթան օրթատան գալ-տըրտընն... Գէնտիլէրինէ ֆարզ օլմահան իլլէրէ պուրունըլա-րընը սօգմալարը՝ տիլմանէլէկին սոն տէրէճէյի տիր։ – Իլթէ պու մայիւմաթ՝ բօյիսին նագարը տիգդաթընը ճէլպ իտէճէք տիր։ – Դագիլ օլտա, չու օթէլճի գարընը պօզտար իտիմ, չիւն-քի չիւպհէ էօգ տուր քի, պու զաղէթանըն մուխապիրի իշպու-մայիւմաթը քէնտիսինտէն ալմըշ տըր։

«Իհթիմալտէն, հաթթա մուհագդագ օլտուղու իւզրէ, էկէր թահգըգաթ իճրտաը էմր օլունուր իսէ, նէթիճէլէրինին բէք մուգիրը օլաճաղընտա իհթիմալահ էօգ տուր։

«Գու ագշամտան էվվէլ, սապըգ էլմաս թաճիրինին զայ-պուպէթի անլաշըլաճագ տըր։

«Գարօն տը Բօյիտ պանդաաբ մէմուրլարընն նագարը տիգ-գաթը ճէլպ իտիլէճէք տիր։

«Ինկիլթէրտաա մահէլլի մէմուրիյէթիյէ կիթմիչ օլմա-տըգտա չու սաաթտա էլպէթթէ մայիւմիւ պուլունան ձօն Մօր-թիմէր՝ պէհն պուլտուրմագ իւզրէ հէր թաւրաֆտա թէլէկրաֆ-նամէլէր քէչիտէ իլլէնէճէք տիր։

«Էկէր պու զաղէթանըն պէհնի տէ նագարը տիգդաթընա չարբաը իսէ, օլ վագըթ ֆիքրի խայրիտէն խայրի մէշղուլ օլա-ճագ տըր։

«Գէնիմ թաւրիխի հարէքէթիմի էթթիհն գէրճնուն թաւրիխի հարէքէթիյլէ թամգիգ փտէճէկի կիպի, էթթիհն գէրճնուն բա-րիտէ աշըրըլտըգընը, վէ պէհնիմ Լճնտրաէա վաըլ օլմատըգ-րիտտէ աշըրըլտըգընը, վէ պէհնիմ Լճնտրաէա վաըլ օլմատը-գը թահթը նագարը տիգդաթա ալաճագ, վէ պունատն պիր թագըմ նէթիճէլէր չըգարաճագ տըր։

«Իշթէ, պունլար, պէհնիմ քէչճի խէմէտիկիմ մուհագ-դագ վէ տէհլիլլի մուխաթապալար տըր։»

Աբնօլտ, պիր աղ տուչունուքտէն սոնրա, նինէ կէօղլէրի-նի մէգքիւր զաղէթանըն ֆըգրտի մայիւմէսինէ աթթ իթտի։ Մէրգում, պու ֆըգրաէա պագարքէն, կէօղիւնէ չու աթիտէ-քի ֆըգրա իլլէտի։

«Ումար վէ վէգահիյի պահրիճէտէն պահա իտէն պիր զա-

ղէթատան ալտըղըմըզ մալիւմաթա նէզարէն, իւչ հաֆթա մուդաատէմ, պահրը Հինտատ տէհչէթլի պիր գասըրդա վուդու պուլուպ, զաեէթ պիւեիւք թէօնէլաթօլուգ պէշ ալթը սէֆինէ Օպօդ բիչկեանըննատա զարդ օլմուչլար տըր։ Հավալարըն պօզուգլուղու սէպէպիլէ կէճիքմիչ օլան իքի բօսթա վաբօրու տախի, զարդ վէ նապէտիտա օլան վաբօրլար միեանըննատա պուլունուեօրլար։ Գունլար, էչկա վէ նուֆուսլարըլա պիրլիքտէ թէլէֆ օլմուչլար տըր։»

Արնօլտ Տէվինեը՝ պու ճիւմլէնի օդուտուղունատա, պիր տէրէճէ միւսթէրիհ օլտու, վէ քէնտի քէնտինէ,

— Օհօ՛, չիմտի հէր վագրթատան դիեատէ երլտրդրմա ինանըևօրում։ Իլթէ պու գաղա պէնի դուրթարըեօր։ Իւչ հաֆթա մուդաատէմ պէն Սիւէյիշտէ խտիմ։ – Բաքիպ օլտուղում բօսթա վաբօրու, հավանըն պօզուգլուղու սէպէպիլէ կէճ գալատագ զարդ օլան վաբօրլարատան պիրդի օլագիլիր խտի։ Շիւպհէսիզ ձօն Մօրթիմէր պու գաղալարատան խաապէրտար տըր, վէ Լօնտրատա մուվասըլէթ իթմէտիկիմ մալիւմիւ օլտուղունատա, պէնի էօլմիւչ զանն իտէճէք տիր։ Պու թարաֆտան վէվէէտմ եօգ տուր։ Շիմտի պէնիմ վէվէէտմ՝ Ֆրանսա բօլիսինին թանդըգաթը հագդընատա տըր, տէտի։

50

Արնօլտ, պիր գաչ սանիյէե միւլահազաեատա տալտը, վէ պատէհու չու եօլտա միւլահազա իթտի,

— Հիչ պիր շէյ պէնի թէհլիքէեէ իլգա իտէմէզ, հիչ պիր շէյ պէնի իթհամ իլլէեէմէզ, վէ գուրնազճա տավրանմագլա, է՛ն պիւեիւք թէհլիքէլէր պիլէ սավուչուր։ Իմտի, պէն տէ պու խուսուսատա ուղրաչաճագըմ, վէ օեունուն թէքմիլ գօղլարը տա պէնիմ էլիմտէ տիր։

«Գանա Անժէլիք վէրիեէր լազըմ տըր. օնատա մալիք օլաճագըմ,

«Էթիէն Գէրօնուն միլեօնլարընըն տախի էլիմտէն գաչմամատը էլզէմ տիր, վէ գաչըրմաեաճաղըմ։

«Բեաֆֆէյի ապայը ֆամիլեանըն հազըր օլաճագլարը իչպու տիւեիւնատէ պուլունուր իսէմ, նէ՛ եօլտան կիտէճէկիմի անլաեաճաղըմ, վէ պիլա թէրէտտուա, պիլա զաաֆէթ մագսատէ տօղրու կիտէճէեիմ, վէ գարշըմա չըգան մէվանիեի տէ, էկէր քէնտի էէհիմէ չէվիրէմէզսէմ, էղիպ կէչէճէեիմ։»

Գու արա, մէրգում տէլիգանլըընըն սիմաաընատա էաէրը սիքինէթ հասըլ օլուպ, կէօզլէրինտէ բարլագլըգ վէ տօտագլըընատա թէպէսսիմ միւշահէտէ օլունտու։

Էմմ իթտիկի պիֆթէէ կէթիրիլմէգլէ, Արնօլտ, լանըգըլա եաչամասընը տիւչինմէքտէն զայրի միւլահազաատ պուլունմատան պիր իրատաը կիտի գարնընը տօեուրտու։

Արնօլտ Տէվինեը, եախօտ տատնա տօղրուտու Շարլ մէբար, – չինքի մէրգում Գալկիւթատա, քէնտիսինին օլան պու իամ իլէ թանըլմըշ տըր, – ձօն Մօրթիմէրին, քէնտիսինի, դիքքր իթտիկիմիզ գաատրդատա պօզուլմուշ տէյի զանն իթտիկինի ֆարզ իլլէմէսինտէ, հագգը պուլունմազատա խտի։

Մէգքիւր գաատրդա խաապէրի՝ բէք չատուգ Գալկիւթատա իչխտիկիպ, պանքէր ձօն Մօրթիմէր, Լօնտրատա կէօնտէրտիկի մէմուրուն, գէլագթէի զէտէկեան միեանընատա պուլունտուղունու էվվէլճէ զանն իթմէմիշ խտի։

Հալպու քի Լօնտրատագի չիւպէսի միւտիրինտէն Շարլը ժէրարըն հէնուզ Լօնտրատա մուվասըլէթ իթմէտիկինի պա թէլէկրաֆ խաապէր ալտրդընատա, օլ վագթթ, մէգքիւր վէվէէտէճ զահիպ օլտու։

Շու հալտէ, Շարլը ժէրարըն, սէքիզ կիւնտէն պէրու մահէլլի մէմուրիեէթինէ վատըլ օլմուչ օլմատը լազըմ կէլիրքէն, աքսի հալի, պիրթաագի մէրգումուն գազազէտէկեան իլէ պիրլիքտէ զայդ օլմուչ օլտուղունա չիւպհէ պրագտամազ խտի։ Շու գատար քի, բարիպ օլտուղու վաբօրուն խտի մալիւմ օլմատըդընատան, օլ ՝պագատէ պիր իագտթը մատտի իթթիհատ օլունատագ խտի։

Խիլատտա, հէր խուսուս խաապինի թատավվուրաթը մուդիրկինէ միւտատիտա կէչմէքտէ խտի. Չինքի պիր այ ատնրա

ձօն Մօրթիմէր, ահըպպասընտան պիրինին չիֆթլիքլէրինէ ավա կիմմէք իւզրէ, վաթար իլէ, կանժ նէհրինտէն կէչիպ գարաեա չըգմագ իչին վաթօրտան պիր սանտալա րաքիպ օլմագտա խքէն, գազաէն տէնիզէ տիւշմիշ, վէ վագը օլան իգտամաթա բաղմէն գուրթուլամըշ իտի։

Գու սուրէթլէ, քեամիթի հագգընտա իչղահաթ վիրէպլէն վէ մէրգուտնուն բէնչէի ճէզաեա չարրըլմասընա պայիս օլապիլէն եալընըզ պիր առէմ պուլունտուղու հալտէ, օտախի պէօյլէճէ մէչտանտան գալգտը, վէ պանքէրին վէֆաթընը զագէթալարտան խապէր ալըրղընտա, Ափնօլտուն, քէնտիսինի ճէզատան մուաֆ ատտ իտէճէկի թագիմ իտի։

Գու կէնճ միւֆթահ՝ Օթէլ ատղ Լընտ վագըտընը զագէթանըն պիրինտէ օգուտուղունտա, թէաճճիւպ իթտիկի կիպի, տիկէր քիմսէյէրին տախի, մէղրիւր ֆըգտաեր օգուտագլա հայրէթտէ գալապիլմէյէրի՝ իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ իտի։

Գու միսիլլուլէր իչինտէ, պայըրճա իզհարը հայրէթ վէ թէաճճիւպ իտէն բօլիս միւտիրի օլուպ, մէրգուտ, եէվմի մէղքիւր ատապհըրը մուամէլաթը ճարիւէնին թէավիւէսինտէն ասնըա, հազրխանէի իւզէրինտէ մէվզու պիր գաչ զագէթանընն սարդընընը երրթտը, վէ Ափնօլտ Տէավինընընն լօգանթատա օգուտուղունու պիլտիկիմիզ զագէթա պիրթէատիֆ էլինէ կէչմէյէչ, պունու աչտը, վէ պայէտտէ այնէն նագլ իթտիկիմիզ մալիւմաթ նագարը տիզգաթընա չարրտարագ, իչի տէֆթա քէմալը թէաճճիւպլէ մալիւմաթը մէղքիւրէի օգուտուգտան ասնըա, քէնտի քէնտիւե,

— Գու բէք զարիպ չէյ տիր... Գու մուհիմմ մատտէֆէն պէնիմ ատա խապէրիմ եօգ տուր։ Իչպու ճէլպնամէի իմտալատան միւսթէնթիգ քիմ օլապիլիր, վէ պու ճէլպնամէնին իճրասընա մէմուր օլան ատլիւե միւֆէթթիչի ատատպա քիմ օլուեօր։ Զապթիւե նէզարէթի նէֆէրտաթընտան պիրի ատ, պու դամիսէրին րիֆագաթընտա իմիշ, պու նէֆէր քիմ տիր։ Իչթէ, իչ տիւրլիւ մուամիա... Հալ պու քի, էվվէլքի կիւն, պէն, հէման ագչամա դատար զագթիւե նէզարէթինտէ գալըրմ, Իմոխ, պիր ազ արաչտըրըալըմ պագալըմ, ատտի։

Գինագէրին բօլիս միւտիրի իչի կիւն էվվէլքի բաբօրթօլարտան պիրինի պէչքի կէօրմէմիշ տիր զանընըլա, մէղքիւր բաբօրթօլարը թէքրար կէօզտէն կէչիրտի իսէտէ, պու մուամէլաթը եինէ անլաեամտատը։ Պատէհու ֆէվգէլատէ մէրագատա գալարագ, Ատլիեե նէզարէթինէ պիլ ազիմէ, միւտտահիի ումումի եագընտան գարթընը կէօնտէրիպ, պու սուրէթլէ միւմայիլէյհին նէզտինէ տախիլ օլտու։ Միւտտահիի ումումի իսէ, էլինտէ թուխտուղու պիր զագէթաեը թագիմ իտէրէք։

— Գու կիւն պէնտէ սիղի կէօրմէք իստէեօրսուն, վէ չունմայիճաթ հագգընտա սիղտէն իչղահաթ իստէեէճէք իտիմ, տէյի պէեան էյլէտի։

— Պէնտէ, միւտտահիի ումումի էֆէնտի, պէնիմ խապէրիմ օլմահարագ պագը թալիմաթ վէրիպ վիրմէտիկինիզի սիւալ իթմէկէ կէլտիմ։

— Պէն տալա էմր վէրմէտիմ. հաթթա Օթէլ ատղ Լընտտէ պիր քիմսէյնին ահոզ ու կիրիֆթի օլունտուղունու տախի պիլմէեօրսուն։

— Գու ճիհէթլէ պէնիմ տախի մալիւմաթըմ պուլունմատըղընտան, սիղէ իչղահաթ վիրէմմէմ։

— Էօյլէ իսէ, պիր ան էվվէլ իչի անլամագ լազըմ տըր։ Պէչքի պու մալիւմաթ՝ պիր մուխպիրին լաթիֆէտի տիր, իմոխ, Օթէլ ատղ Լընտէ կիտէրէք, թագԸրԴը քէյֆիյէթի իտի։ Լ-կէրչի պու զագէթանըն եաչտըղը, վէ չիւպհէսիզ ագչանըի զագէթալարըն նագլ իտէճէքչիլէրի եօլտա պիր վագըտ վուգուտա կէչմէմիշ իսէ, պու զագէթանըն սահիպի իմթիեազընը պուլուն, վէ եալան եաղմըշ մալիւմաթ վէ հավատիտաթ նէչր իթտիկի իչինի, ալէյհինտէ թագիպաթը ատլիեե իճրա օլունագաղընը չէտիւէն պէեան իտի։ Լաքին էվվէլ էմիրտէ միւսթէնթիգլէրի կէօրիւն, վէ անլէյտէն ալաճաղընըզ մալիւմաթը պիր ան էվվէլ պահա պիլտիրին։

Բօլիս միւտիրի, պու էմր մուճթահինճէ, եարըմ սահէ սօնրա, քիմսէնին իչտէն մալիւմաթը պուլունմատըղը խապէրինի կէթիրտի։

Ճէօյլէ քի, միւսթէնթիգլէրտէն հիչ պիրի՝ Լընտ Գէր խտիճտէ պիր քիմսէ ալէյհինտէ ճէլպնամէ իմզալամըշ օլմատըտ-

ղընտան , ղաղէթա մալիւմնէթընըն պաշտան սօնունա գատար ասլ ու էսասըզ օլտուղու թապին իտի ։

Միւտաաիի ումումի . – Գու հօշտա ապէսիւսթա արթըգ խիմամ վէրմէք լազըմ սըր ։ Գու միսիլլու պի էսաս նէշրիւաթըն թահդըգը ղըմիընտա պիր մէմուր թայինի իտէճէկիմտէն , սիզ , անընա պիրլիքտէ Օթել տէղ էնտէ , վէ իշտու ղաղէթանըն իտարէխանէսինէ կիմմէլիսինիզ , տէտի ։

Գիր սաաթ սօնրա , պիր միւթէնէթիդ իլէ քեաթիպլիկ վէ բօլիս միւտիրինի համիլ օլան պիր արապա՝ Խուպէր սօղաղընտա , Օթել տէղ էնտին գարշըլընտա տուրտու ։

Օթէլտէ , քիմսէ , ղաղէթանըն ֆըգրայը մալիւմէսինի օդումամըշ օլտուղունտան , հիւքիւմէթի թարաֆընտան պատգըն վուդու պուլաճաղը զանն օլունմահօր իտի ։

Օթէլին սահիպի , գըստա պիր հօշնուլուգտան պիր կիշի էվվէլ ամտէթի իմամիշ օլուտ , օթել խալգը , վագը օլան վուդուաթլարը մէրդումա պիլմիրմիշլէր իտի , վէ վուդուա կէլէն ախշ ու կիրլիֆթի մատտէսինտէ հիշ պիր բէզալէթի դուհուր իմամիշ օլմահըգը ճիհէթլէ , օթել սահիպի վազըտահա բէք տէ էհէմմիյէթի վէրմէմիշ իտի ։

Հիւքիւմէթի մէմուրլարընըն օթէլէ կիլոտիքլէրի զէմտան , օթել սահիպի , մալահաթի կիւղարը օլան գատրն իլէ պիրլիքտէ իտարէխանէտէ պուլունմահըգտա , բօլիս միւտիրինի կէօրտիւկիւնտէ թանըտը , վէ իշի կիշն էվվէլ 13 նիւմէրօլու գախտահ ախշ ու կիրլիֆթի գըլընտան հօշնու հադրընտա իսթիճվապ վուդու պուլաճաղընը զանն իլէ , հիւքիւմէթի մէմուրլարընտա ատղրու իլէրլէտի , վէ քէմալը հիւրմէթլէ սէլամտահըզտա ,

— Էֆէնտիլէր , պէօյլէ սապահ վագթը վուդուա կէլէն վիգիթանըզըն սէպէպինի անլահօրում , տէտի ։

Բօլիս միւտիրի . – Վայ սիզ մահուտ պէնտի օգուտունո՞զ մու ։

Օթէլճի . – ՉաՒնկը պէնտատէն պահա իսթէօրսունուզ ։ Գէն հիշ պիր շէյ օգուտմատըմ ։

— Էօյլէ իսէ , նէ՞ սթէօրսունուզ ։

— Էվվէլքի ագշամ պուրատա ախշ ու կիրլիֆթի օլունան պիր սարիպաէն տօլտահը թահդըգտաթի իճրատընտա կէլտիկինիզի անլամադ իշին , պիր շէյ օգուտմատա իհթիմամ հօշ տուր ։

Բօլիս միւտիրի վէ միւհթէճիդ՝ մէդդիւր աէօղլէրի իշիմաֆիրլէրինտէ , թաղիի պիր թէճրիւպէ վէ հադիսէյէ պէրիպուրինէ պագըլտըգտան ։ Գատէհա միւհթէճիդ՝ քէնտինա ագադէ ,

— Գու օթէլճին սահիպի սի՞զմիսինիզ , տէտի ։

— Էվվէլճէ միւտիր ։

— Էվվէլքի կիշին օթէլինէտէ պիր քիմսէ տահը ախշ ու կիրլիֆթի օլունմատը մու ։

— Էվվէլճէ ,

— Սիզմին հուզուրունուզտա՞ մը ։

— Թայր , միւտիր , օ կիշինիւ պէն սէյհահաթլա Ամիէնտէ պուլունտուղումտամ ։ Անճագ մահքահմիկիւղար արֆիտիրլա պէրապարլըմ տահ գատրն հէր շէյի պահա հիքմտէ իհթիտ ։

Միւհթէճիդ . – (իչինճ գատրնտա տէմտէրէք .) Մա՛տամ , միւհթէճիղլերինիզտէն պիրինի տէրտէտէմ իմտէք իստրէ կէլտիքլէրինտէ , սիզ պուրատա՞ մը խոմինիզ ։

Գատրն . – Էհլինէն Գէրօ Նամ չահսը մը . էվվէլճէ , միւտիր , պուրատա իտիմ ։

— Տէտիկինիզ տահէմ քիմ իտի ։

— Իքի կիշի էվվէլ էօյլէտէն սօնրա վատըլ օլմուշ պիր էճնէպի . . . պիր տէյհահ իտի ։

— Նէրէտէն կէլմիշտի ։

— Գիլմէհիշ ։

— Ահմէտ , Նահտը պէյմէհօրտունուզ ։ Բօլիս նէզատինտէ մահքահմէճ , գատրլ իմտիհանինիզ էշհատըն իտի , շէօհրէթլիլէրինէ , տահնահմէլտրընը վէ նէրէտէն կէլտիքլէրինէ տէֆթէրլէրինիզտէ գատր իմտիհանըզը տօղրու իմտիհանըգ տէյի՞լ մի տիր ։

— Գու բահտրընը բէք էյի պիլիրսօրում , միւտիր , պէնտէ տէյհահաթըն բահտրմունու իստիյէրիմ , վէ քէնտինինի իսթիճվապ իմտիհանըմ , պու գատրնտիյի ու նէզատինտէ մահքահմէճ հարէքէթի իմտիհամ ։ Հալ պու քի քէնտիտի բահտրմունու վէրմէք շէօյլէ տուրսուն , ճէվապ պիրէ միսաք իստիյէմէտիմ ։

— Վա՛յ , պու թէքրիճի րէ՞տտա մի իմտի ։

— Էվվէլճէ , հահիթատահրի թէէմմիլ իտէրիմ քի , պիր տէրճէ թէքրիճէ տիճէ իմտի ։

— Էօյլէ խե՛, իսմինի նա՞բլ անլատընըզ։

— Գիր կիւն էվվէլ, քէնտիսի իչին պիր տայիրէ ալըդօյմագ իւզրէ Մարսիլեատան ալմըշ օլտուղում թէլէկրաֆնամէ՝ լընդ Գէյ տէյի իմզալանմըշ իտի։

— Օ թէլէկրաֆնամէեի հըգիզ իթտինիզ մի։

— Էվվէթ միւսիւ։

— Ըէճա իտէրիմ, օ թէլէկրաֆնամէեի պանա վէրին։

— Ալըն։

Մէրգումէ, պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք, պիր չէքմէճէ ա. չընը, պունտան չըգարտըղը մավի րէնկլի պիր քեաղըտը միւ. թէնէթիգե իթա իյլէտի։

Միւթէնէթիգ՝ թէլէկրաֆնամէեի օգուտուգտան սօնրա,

— Էվվէթ, Մարսիլեատան կէօնտէրիլմիշ տիր, տէտի, վէ իլավէթէն տախի, — Մատէմ քի օ սէյհահըն մուվասըլէթի ղէմանընտա սիզ հաղըր իմիշինիզ, պու պապոռ թաֆնխլաթը լազըմէեի իթա իթմէնիզի րէճա իտէրիմ, տէյի պէհան իյլէտի։

— Միւսիւ, խաթրըմտա օլան վագըալարը ճիւմլէթէն սի. ղէ պիլտիրիրիմ. ֆագաթ պու վագըալար պիւեիւք պիր չէյ տէյիլ տիր։ — Իչպու սէյհահ, տայիրէսինէ կիթտիքտէն, վէ օթէլին կարսընլարը՝ մէրգումճուն խայլիճէ պիւեիւքլիքտէ պու. լունան իչի տանտըղընը տայիրէսինէ չըգարտըղտան սօնրա, քէնտիսի, ժէքթուպ եազմագ իւզրէ, օգդա, գալէմ վէ տա. յիրէնին օտասընա կէօթիւրիւլմէսինի թալէպ իթտի, վէ պա. տէհու թուալէթինի եարարագ տիշարը չըգարը։ — Գէնտիսինի կէթիրմիշ օլան արապա, օթէլին գարուսունտա մէրգումա պէքլէեօրտու։

— Զօգ վագըթ խարճամէ գալը՛մ ըւ

— Իւչ սաաթ դատար գալը։ Ավտէթինտէ, եօլճուլուգ քեաղըտլարընը խթէմիտ քի բօլիս տէֆթէրխանէյէ կէչիրէճիմ ... չինքի մէսուլիյէթ թահթընտա գալմագ իսթէմէեօրտում, վէ քէնտի թամր ու հարէքէթլէրի պանա գարիպ կէօրինէեօրտու։

31

Բօլիս միւսիրի. — Գու թաապին վէ մէչրու իֆատէեէ սէյ. հահը մէրգում րէտտ ճէվապը՛մ վէրտի։

Մասլահաթկիւզար գատընը. — Էվվէթ, միւսիւ։ Գէնտիսի՝ Ֆրանսըզ, հաթթա Բարիսլի օլտուղունու, վէ վաթանը օլան չէհրէ ավտէթ իթտիկինի, վէ քիմսէեէ իրահէ վէ իպրաղ իտէ. սինէն օ քեաղըտլարը պուլունմատըղընը, վէ քիմսէնին տէ քէնտի. ճէք քեաղըտլարը իսթէմէեէ հագգը օլմատըղընը պիլսէ. հան, չիտտէթլի, հաթթա թէրպիեէսիզճէ րէտտ ճէվապը վէրտի։

— Օ ատէմին թաավր ու հարէքէթլէրի ղարիպ օլտուղու. նու պէհան իտիեօրտունուզ։

— Էվվէթ, միւսիւ։ Մահզուն, մէչղուլ վէ տիւչինճէլի կէօրիւնիւեօրտու։ Գէնտիսի իչին պէրգօնուլան տայիրէնին 13 նիւմէրօլու իտուկի, վէ քէնտիսինէ թահսիս օլունճաճագ պաշգա տայիրէ պուլունմատըղը պէհան իտիէտիկինտէ, ֆէվգէլատէ խօշնուտտուղուգ իղհար իլէ, սիմատը՝ մահզունիյէթ քէտտ իթտի։ Էֆքարը պաթըէ տահիպի օլուպ օլմատըղընը սիւաչ իթտիկիմճէ, պու սիւաչիմ, ղալիպտա հարէքէթի վագըատընէն կիւրիւնճէլիւ օլտուղունու քէնտիսինէ անէտթը, չինքի օնտան սօնրա օտամտա տուրմաեըղ, կարսընուն արգատընտան կիթտի։

— Օթէլէ ավտէթինտէն սօնրա, քիմէնէ քէնտիսինի կէօր. մէեէ կէ՞լմէտի մի։

— Հիւքիւմէթ մէմուրլարընտան մատատա քիմէնէ կէլմէտի։

— Մէրգումու ախղ ու կիրիֆթ իթտիքլէրի ղէմանն տաաթ գա՞չ իտի։

— Թագրիպտա ադչամընն տաաթ սէքիզի իտի։

— Շիւպհէսիզ սիզ մահէլլէնիզին բօլիս գոմիսէրինի թա. նըրտընըզ։

— Հայ հայ։

— Գէնտիսի՞մի կէլմիշ իտի։

— Խայր, միւսիւ։

— Հալ պու քի, կէլէն պիր գօմիսէր իտի, տէյի՛լ մի։

— Էվվէթ, միւսիւ։ Ամիներէ գօմիսէրիներինտէն իտի. քէնտիսէ պու բիճտիէյի հոյիզ օլսուդունու անկաթդը կիսալի, ալէամէթի ֆարիզսաբնը սա խարտալ իլէսի։

Իրիննճի տէֆա, միւսթէնթիզ իլէ բօլիս միւսիրի՝ պիրիրինէ պաղըշտըլար։ Մուսախսարէն միւսթէնթիզ չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Պու կէլէն գօմիսէրին բինճաղաթընտա սիկէր մէմուր վա՞ր մը իտի։

— Էվվէթ, պիր բօլիս մէմուրու վար իտի։

— Նա՞սըլ կէլտիկէր։

— Պիր արապա իլէ կէլտիկէր. արապա՝ գաբաունուն էօնինտէ պէքլէհօրտու, վէ կիթաթչիներն դէմնի հօլճաունուն սանդըղարընը արապանըն արդասընա վաղ իթտիկէր։

Բօլիս միւսիրի. — Ա՛ճայիպ, սանտըղարընը ուա՞ մը կէօթիւրտիւկէր։

— Էվվէթ, միւսիւ։

— Էյի պու արբաուա էթիէն Պէրօ ատաթիկինիզ հօլճու նէ՞ սէօյլէհօրտու։

— Պիր հանըմէֆէնտի գաբայան օլսուդունու իթէմէին, վէ հէր հայախ քէնտիսինի պիր սիկէրի զանն իթաթչիներինի իտուտաա խախհօրտու։

Պու սէօզլէր թաամի օլունտուդու արբաուա, միւսթէնթիզին զաղի քանիթին՝ մասլահաթխկիւզար գաբաընըն վիրտիկի ճէվապտարը մուխթասարէն-կազմադուտա իտի։

Միւսթէնթիզ, պիր ազ սուչխնախուբաէն անդրա,

— Մէղբուր ատնտրդաբ՝ էլդէմիթ չըմխնադիքէր կախօտ բօսթա վարօղտարը կաֆիթտարընը համիլ իտիկէր, վէ պատնտրատան՝ մէղբուր ատնտրդար միւսթէտրըքիքընն նօղթատի հարէքէթի թաապի անկաչըլըհօրտու, տէյի պէհտան իլէսի։

— Ծիլվագը, միւսիւ, պու կաֆիթտար բէք չօգ իտի։

— Ձիւմլէնիզտէ պիր գաչ ատանէօնի խախթըլտահօրմուտունուդ։

— Պատնու կարտաճնարտա սիւռ իթմէյինիզ։

Կարտաճնարը ճէլտի օլունտուգ, խոխճագատ օլունտուգլարընդ-

տա, օլ պատտէ հիչ պիր մալիումաթ լարը օլմատըգընը սէօյլէտիէր։

Բօլիս միւսիրի. — Սէյհատը մէրգում գաչ հաչընտա կէօրիւնիւհօր իտի։

— Ալթմըչ, հախատ ալթմըչ պէչ կէօրիւնիւհօր, վէ սաչլարը հէման աղարմըչ իտի։

— Արապա պուրատան կիթաթիկինտէ, հանկը թարաֆտա միւթէվէճճիհ օլսուդունու պիրիհօմանտունուդ։

— Ատիսէ միւֆէթթիչինին՝ զապթիսէ նէզարէթինէ կիտիճէկինի արապաճընտա պէհան իթաթիկինի իչիթտիմ։

— Գօմիսէր իլէ բինճաղաթընտաքի բօլիս մէմուրունուն էչքեալընը թարիֆ վէ պէհան իտէպիլիմիսինիզ։

Պու սիւալ իւզէրինէ, Օթէլ տէղ Լընտոն սահիպիյէ մասլահաթկիւզար օլան գաաընդն սիմալարընտա էսէրը թէճճիւպ հուսուլէ կէլտի, վէ օթէլին սահիպի՝ եւ-քսէք սէտա իլէ,

— Գօմիսէրին էչքեալը՞մը . . . Միւսիւ, տիմէք սիղ քէնտիսինի թանընմահօրտունուդ, տէտի։

—Իա՛յր, պիրա օ սախթէ գօմիսէր՝ քէնտի քէնտիսինէ պու սրճաթը վէրմիչ, վէ հագդը պուլունմատըդը պիր վաղիֆէյի մէմուրիյէթի իչինտէ գալդըմընդ. . . Իմտի, օ առէմ իլէ բինճաղաթընտաքի սախթէ բօլիս մէմուրունուն, վէ քէնտիլէրինի պէքլէյէճէն արապանըն արապաճընըն՝ իւչ հէմթէօհմէթի, իւչ խընըմընդ վէ պէչթի առ իւչ ճանի օլտուդլարը անկաչընըհօր։

Օթէլին սահիպի իլէ գաաընդն՝ առէդնէլէ բէճը սէտա, վէ «իւչ ճանի՞ մի» տէյի թէքրար իթտիկէր։

—Էօյլէ օլտուդունա իհթիմալ վար տըր. պիրա շու էանատէ չիպհէսիզ գաթէ ու թէյէճ իտիլմիչ օլան էթիէն Պէրօ նամ չախատա գարչը հիչ պիր ճէվապնամէ վէրիլմէմիչ տիր։ Օթէլինիզտէ իճրա իթտիկիմիզ թահգիգաթտան, պիր ճինայէթի իճրա իտիլմիչ օլտուդու գաթիէն անկաչընըհօր։ Եւ պհէսիզ հիւքիւմէթ՝ ճանիկէրի պուլաճագ տըր, իմտի, մատամ՝ պիր ազ էվվէլ իֆատտէ իթտիկիմ վէճհէյէ, օ սախթէ գօմիսէրին, սախթէ բօլիս մէմուրունուն վէ արապաճընըն էչքեալէրինի պիլմէմէսինի բէճա իտէրիմ։

— Պէն արապաճընը կէօրմէտիմ։ Գօմիսէր, հախատ քէն-

տի քէնտիսինէ օ սըֆաֆթը վէրէն շախա՝ էլլի եաչընտա վար իւ-
տի, վէ օրթա պօյլու օլուպ, սաչլարընա ագ բէնկի գարըշմըշ
իտի։ Թամըր ու հարէքէթի ղաեէթ նազիքեանէ օլտուղու կի-
պի, քիպարճա, լէթաֆէթլէ վէ վագար իլէ թէքէլլիւմ իտի-
եօր իտի։ Սախթէ բօլիս մէմուրունա կէլինճէ, մէրգումա զի-
եատէ տիգդաթ իթմէտիմ, ետլընըզ գօեուս ֆաւօրի սադալը-
նը տէրիսաթըր իտիեօրում։

— Գու սէօյլէտիքլէրինիզին ճիւմլէսի՝ միւպհէմ ատր, գի-
ղէ բէհպէր օլապիլէճէք հիչ պիր խուսուսի ալէմէթ կէ՞օրմէ-
տինիզ մի։

— Խա՛յր։

— Արապանըն նիւմէրօսու վա՞ր մը իտի, վէ օ նիւմէրօ
գա՞չ իտի։

— Միւսիւ, պէնտէնիզ պուննա տա տիգդաթ իթմէտիմ,
լաքին պէլքի կարսընլար պու խուսուստա պիլիրլէր։

Կարսընլար ճէվապ օլաննուպ, թէքրար խթիճվապ օլունտու-
ղար իսէ տէ, հիչ պիր ֆայիտէլի մալիւմաթ վէրէմէտիլէր.
չինէրի էշեալարը արապանըն արգասընա եիւքլէտիքլէրի զէման,
հավա ղաեէթի ֆէնա օլտուղու, վէ եաղմուրտան կէօղլէրի գա-
բարմըշ պուլունտուղու ճիհէթլէ, հիչ պիր շէյ կէօրէմէմիշլէր
իտի։ Իմոի, կարսընլարը սավաշգտան սոնրա, միւսթէնթիզ,
աչիքտար մէյհուսիէթլէ,

— Պիզէ բէհպէր օլաճագ հիչ պիր իշարէթ եօք տուր... Շի-
ւպհէսիզ ուսթալըզլա հաղըրլանմըշ, վէ տէհլիթլի պիր մէ-
հարէթլէ մէվզուի իճրասէ գօնուլմուշ օլան էտարի պիր ճինա-
եէթի գարշըսընտա պուլունուեօրուզ։ (Մասլահաթկիւզար գա-
տընա խթիապլէ.) Տիւշիւնիւն, մատամ, օֆէլինիզտէ պիր
տուղտա տիւշմիւշ օլան պիչարէ սէյհան հագդընտա գուվվէի
հաքըզանըզտա պաղը թաֆխիլաթ վէ թէֆէէրրուսաթ արապէն,
տէյի պէհան իլլէտի։

— Արաեօրում, միւսիւ, արաեօրում։

Մէզպուրէ, լաեըգըլլա տիւշիւնէպիլմէք իւզրէ, պաշընը
կէօքսիւ իւզէրինէ էյտիկի կիպի, կէօղլէրինի տախի գաբատը,
վէ պիրտէն պիրէ,

— Հա՛, պիր խուսուսիեէթի խաթրընա կէլտի, տէտի։

— Նէ՞ տիր, չաբուգ սէօյլէեին։

— Սէյհանըն կէլտիկի կիւնտէն պիր կիւն էվվէլ, Մ. Էթիէն
Գէրօեա խիթապէն եաղըլմըշ պիր մէքթուպու համիլ պիր
համալ պուրաեա կէլտի։

— Էյ օ մէքթուպու պուրաեա պրագո՞մը,

— Խա՛յր, միւսիւ, ղալիպա պիղդաթ Մ. Էթիէն Գէրօեա
թէլիֆ իթմէք իւզրէ էմր ալմըշ իտի։ Անճագ քէնտիսինի
պուլմատըղընտան, Մ. Էթիէն Գէրօնուն նէ վագըթ կէլէճէկինի
պէնտէն սիւալ իթտի։

— Սիզ նէ՞ ճէվապ վէրտինիզ,

— Մարսիլիաննան հէնուզ պիր գրթա թէլէկրաֆնամէ
ախզ իթմիշ օլտուղումտան, իրթէսի կիւն կէլէճէկի ճէվապը-
նը վէրտիմ։

Բօլիս միւտիրի. – Տիմէք բէք եագընն վագըթտա մէրգու-
մուն կէլէճէկի մալիւմ իմիշ։ Մէքթուպու կէթիրէն համալընն
քիմ օլտուղունու պիլմէք լազըմ տըր։ Գէլքի անրն վաօրթա-
սըլա, մէզքիւր մէքթուպու քէնտիսինէ թէլիֆ իտէն, վէ
թապիի սախթէ գօմիսէր, եախօա սախթէ բօլիս մէմուրու օ-
լան չախընն իպինի պուլապիլիրիզ։

Միւսթէնթիզ, – (Մասլահաթկիւզար գատընա.) Սիզ օ
համալը թանըեօրմուսունուզ։

— Էվվէթ, միւսիւ. չօգ տէֆա քէնտիսինի խըզմէթտէ
գուլլանմըշ օլտուղումտան թանըրըմ։ – Գօմսարթէն սօգաղը
գարշըսընտա Մատլէն պուլվարընտա տուրուր։ Իսմի տէ Գաս-
թիէն տիր։

Բօլիս միւտիրի. – Բէք էյի, տէտի, վէ բիֆագաթլարընա-
տաքի բօլիս մէմուրունա չէօյլէ խիթապ իթտի. – Իչար օլանան
մահէլլէ կիտին, պագընն համալ Գաստիէն օրատա՝ մը տըր։ Էկէր
օրատա իսէ, պէնիմ օտամա կէօթիւրիւզ, միւսթէնթիզ էֆէն-
տինին թահթը էմրինտէ օլարագ մուհաֆըզա իտին։ Էկէր պիր
եէրէ կիթմիշ իսէ, պէքլէեին... պիր արապա թուֆէնտն.
ֆագաթ սագընն պու համալա, քէնտիսինտէն նէ խաթէնիլտի-
կինէ տայիր մալիւմաթ վէրմէէին։

Ուֆագ թէֆէք վէ զայիֆ վիճուտ պիր ատէմ օլտուղու
իչին, զապթիեէ նէզարէթի տայիրէսինտէ, Ալիւմէթ, եանի

քիպրիթ լադապըլլա մաարուֆ օլան, ֆագաթի ասըլ խոմի Ֆլօննե պուլունան բօլիս նէֆէրի,

— Սիղ պու խուսուսատա միսաֆէրիհ օլուն, միւտիր էֆէնտի, տիեէրէք, օրատան մուֆարագաթի իթտի, վէ քէնտի ամիրլէրի տէ Օթել տէղ Լինատէ նէ դատար տուրսաղար, վէ խոթխճվապաթը նէ տէրէճէ ուղութսուղար, հիչ պիր նէթիճէյի միւէսսիրէնէ տէսոթրէս օլամանատճադղարընա խաբատաթ օրմաղարը իւղէրինէ, օթել խադըմնա, մէղթիւր թահղըդաթը խոթխիտայէնէն քիմսէնէ ֆաշ իթմէմէլէրինի թաւսիսէտէն ասնրա, քէնտիլէրինի կէթիրմիշ օլան արապանա ավռեթ իղղէտիլէր։

Ասրապաճընա, Ալիմէթ նէզարէթի տայիրէսինէ ուղրամագ իւղրէ էմր վէրիլտի։

Ալիմէթ՝ իչար օլունան մահէլլտէ հասնալը պուլուպ,

— Օղլում, Զաթիթնէ նէզարէթինտէ սիղտէն պաղը մալիսմաթ խոթէնիղէճէք տիր։ Գունունըա պէրապէր ապղըն գօրդմաեըն։ Սիղէ գարշը պիր շէյ եօգ տուր, վէ էսնաֆիլըդ միտաւեանըղնա տա խալէլ կէլմէնէճէք տիր։ Թէքրար իտէրիմ, գօրդաճագ սէպէպինիղ եօգ տուր։ Իմտի, պիր ան էվվել նէզարէթ վասըլ օլմագ իչին պիր արապանա բաքիպ օլաճաղըզ, տէտի։

Գաթիթէն՝ պու սէօղլէրտէն միսաֆէրիհ օլարագ, Ալիմէթ իլէ պիրլիկտէ խոթէնիղէն մահէլլէ կիթտի, վէ օրատա Ալիմէթ տախի րիֆագաթընատա օլաուղու հալտէ, բօլիս միւտիրինէն մուվասըլէթինէ պէքլէտի։

Մէրգում, պիր ազ վագըթ ատնրա մուվասըլէթ իտէն միւտիրի միւմայիէյհ իլէ, վէ բօլիս Նէֆէրի Ֆլօննե տէ պէրապէր օլարագ, միսաֆէնթիգ տայիրէսինէ կէօթիւրիւլիւպ, օրատա խոթինթագը չու եօլտա իճրա օլունատու։

— Տէօրթ կիւն մուգատտէմ ֆուպէր ասգաղընատա, Օթել տէղ Լինատէ պիր մէքթուպ կէօթիւրտիւկիւնիւղիւ խաթըրլատճօրմուսունուղ։

— Էվվէթ, միւսիւ։

— Ո մէքթուպ քիմմէ խոթխատէն եաղըլմըշ իտի։

— Միւսիւ էթիէն Գէրօտա։

— Քա քէնտի, էյ օթելտէ սիղէ նէ՛ ճէվապ վէրտիլեր,

— Օթէլին մասլահաթկիւղարը դատըն՝ հէնուղ ո միւսիւնիւն կէլմէտիկի, ֆագաթի քէնտիսի իչին պիր տայիրէ ալըգոնատմասընա տայիր ատմըշ օլատուղու պիր թէլէկրաֆնամէնէ պագըլըրսա, իրթէսի կիւն կէլմէսի մուհագդագ օլատուղու ճէվապընը վիրտի։ Գու ճէվապ իւղէրինէ, պէն օրատան չէքիլտիմ, չինքի մէքթուպու չոխատն ահիպինէ թէսլիմ իթմէք, վէ կէլէճէկի կիւն վէ ատաթը անլատագ իւղրէ էմր ախզ իթմիշ իտիմ։

— Վա՛յ, սիղէ պու եօլտա պիր էմր վէրիլմի՞շ մի իտի։

— Էվվէթ, հաքիմ էֆէնտի։

52

— Մէքթուպու սիղէ թէսլիմ իտէն քի՞մ իտի։

— Պիր Ինկիլիզ։

Միսաֆէնթիգ տայիրէսինատէ հազըր պուլունան բօլիս միւտիրի. – Պիր Ինկիլի՞զմի։

— Հէմ ասըլ Ինկիլիզ։ Օլ տէրէճէ զարիպ իտիլտիղը վար իտի քի, իֆատէլէրինի կիւճ իլէ անլատապիլիեօրսուս։

Միսաֆէնթիգ. – Ո Ինկիլիզի էվվելճէ ասլա կէօրմէմիշ մի իտինիզ։

— Ասլա կէօրմէմիշ իտիմ։ Պէն իսկէմլէմտէ օթուրմուշ իտիմ. քէնտիսի պիր արապատան աշաղրնա էնէրէք պանա իշարէթի իթմէտի, նասընմա նադըլաշըը, վէ մէքթուպտունու թէսլիմ իտէրէք, նէ նադաճաղրմը էյի ֆէնա անլամատը։

— Ճէվապընը ալմագ իւղրէ սիղէ նէ՛ըէտէ պէքլէեօրսու։

— Գուլվարըն սիկէր թարաֆընատա պուլունան գահվէխանէյէտ։ Մէքթուպտունու օրատա քէնտիսինէ իճատէ իթտիմ։

— Ո ատէմին էչքեալընը անլամատպիլ՞միսինիզ։

— Միսաֆէնթիգ էֆէնտի, պիր Ինկիլիզին էչքեալընը թէսլիմ իթմէք միւշքիլ տիր։ Գունըար՝ ալել ումում ուղուն պուլու վէ տէյիմի տիրլէր, վէ հէման ճիւմլէսի նէկատիկէրինէ պէնզէյէր։ . . Գանա մէքթուպ թէսլիմ իտէն չախա՝ օթուղ

եաչընտա կէօրիւնիւեօրտու։ Օրթա պոյլու, գըրմըզը սաչը, վէ ֆավօրի սաղալը իտի։ Իչթէ մէրգում հադդընտա եալընըզ պու մալիւմաթը վէրէպիլիրիմ։

— Ֆէնոմէնին թէքրար կէ՞օրմէմինիզ մի։

— Խա՛յր, միւսթէնթիգ էֆէնտի։

— Ֆէնոմէնին թէքրար կէօրմիւկիւնիւզտէ, թանըեապիլի՞ժինիզ։

— Էվվէթ, իւք կէօրիւշիւմտէ թանըեապիլիրիմ։

— Բէք էյի, Պասթիէն, էկէր թէսատիւֆէն քէնոմէնին բաթի կէլիրսէնիզ, չիւպհէեէ մանհէլ վիրմէեէրէք արդասընտան կիտին, վէ ներէեէ կիթտիկինի վէ ներէտէ իգամէթ իթտիկինի անլամազտան, բէչինի գէյվէրմէէին, վէ տէրհալ կէլիպ պանա խապէր վէրին։ Եաեէտ պէն պուրատա օլմազ իսէմ, բօլիս միւտիրի էֆէնտիեէ միւրաճաաթ իտին։ Հիւքիւմէթ նամընա սարֆ իթտիկինիզ վագթըն պէտէլինի ալաճաղընըզդա էմին օլուն։

—Բէք էյի, էֆէնտիմ, պու խուսուսու սիզէ վատ իտէրիմ։

Միւսթէնթիգ համալըն էլինէ եիւղ — գըյմէթինտէ պիր սիգքէ սըզըլտըրտը վէ համալ՝ սէլամ վէրիպ օրատան մուֆրագաթ իթտի։

Բօլիս միւտիրի. — (Միւսթէնթիգէ.) Էֆէնտի, սիզ պու չէյլէրէ նէ՞ տիէօրսունուզ։

Միւսթէնթիգ. — Ֆէն զանն իտէրիմ քի, տայիմա պիւեիւք թէչէպպիւսէրտէ պուլունմաեաա չալըշան պիր թագըմ հայտուտալար չիրքէթի գարշընընտա պուլունուեօրուզ։ Գու խապիսլէր՝ քիւսթախլըզը ասն տէրլէճէեէ, հաթթա ճինննէթ մէրթէպէսինէ վարտըրըեօրլար, վէ մուվաֆֆագ տախի օլուեօրլար։ Իչթէ իսպաթը տա մէյտանտա տըր։ Գունշար մահիր քիմսէլէր տիրլէր. իսմի պիզ անլէրտէն տահա մահիր օլմալըեըզ։ Եիմտիեէ գատար, պիզէ բէհպեր օլաճագ հիչ պիր ալէամէթ գուհուր իթմէտի, ֆագաթ էր եա կիճ մէմուրին գայրի պիր վագըա գուհուր իթմէքլէ, պիզէ եօլ կէօսթէրէպիլիր։ Պիր ճինաեէթ իճրասը մագսատիյլէ, սըճաթը հաքիմիյէթին հագդ ու սէլահիեէթի իքթիսապ իտիլմէսի՝ պիզէ գարշը մէյտան օգուտմագ տիմէք տիր։ Գու հալտէ պիզ տէ մուճիպինճէ հարէքէթի իտէ-

լիմ... Բօլիս միւտիրի էֆէնտի, սիզէ, զայրէթինիզէ վէ մէմուրըրընըզըն զայրէթինէ կիւվէնմէքտէեիմ։ — Պիզէ ֆիթաուհաթ լազըմ տըր։

— Միւսթէնթիգ էֆէնտի, վատ իտէրիմ քի, պու ֆիւթաուհաթը իսթիհսալ իտէճէեիզ։

Մէղքիւր սօն սէօզլէրտէն սօնրա, բօլիս միւտիրի իլէ Ալիւմէթ, վէ Պասթիէն, իսթինթագընը վուգուտ պուլատուղտա օտատան մուֆտրագաթ իթտիլէր, վէ միւսթէնթիգ տէ, վուգուի հալի խապէր վէրմէք իւզրէ, միւտտաիի ումումիինին նէզտինէ ազիմէթ իյլէտի։

Արնօլտ Տէսվիններ՝ մալիւմիւմուզ օլան զազէթա գըզգրասընը օգուտուղտա լօգանթատա թաամընը իթտիքտէն սօնրա, պուլվար Գօմսրչէնին պօյունտան եիւրիւեիւպ, մէղքիւր պուլվարտա վագը պիւեիւք բօսթախանէեէ կիրտի։

Խաթըրլատտա օլտուղու վէճհլէ, Արնօլտ, Անգօսթինի խտինտէ պիր իթալիալըեա միւրաճաաթլա, Ժոզֆ-Մարի Ֆե-լիքս նամ քիմսէ հագդընտա մալիւմաթ ալմասընը թաւսիյէ իթտի, վէ մէրգում պու թէքլիֆի գապուլ իթմէտի իւզրինէ, ալաճաղը մալիւմաթը թահրիրէն պիլտիրմէտի, վէ եազաճաղը ժէքթուալըն՝ բօսթախանէտէն ալընմագ իւզրէ X. Y. Z. հարֆլարըյլա պուլվար Գօմսրչէտէքի բօսթախանէեէ կէօնտէրիլմէտի գարարլաշտըրըլմըշ իտի։

Արնօլտ, մէղքիւր բօսթախանէեէ պիլ ազիմէ, պիրք օլունան հարֆլար իլէ մէքթուպ վիրուտ իթտիլ օլուպ օլմատըղընը սօրտու,

Բօսթախանէ մէմուրու պիր տայիրէյի մախսուսէտէ մէվզու օլան մէքթուպլարը արաշթըրըպ, Արնօլտա պիր մէքթուպ վէրտի, վէ մէրգում տիշարը չըգարըլընտա, աթխտէքի ճիւմլէլէրի օգուտու.

« Միւսիւ.

« Տիւն ագշամտան պէրի գլէրէտէն ավտէթ իթտիմ։

« Իսթէտիկինիզ քհաղըտլար եէտիմտէ տիր. ֆագաթ արդու իթտիկինիզ մալիւմաթը միւթէմհիմէեի իսթիհսալ իտէ-

պիլմէքլիկիմ իչին , Լօնտրատա գատար կիմմէքլիկիմ լազըմ տըր ։

« Հէր հալտէ պիզի կէօրմէյիեմ։

« Ինթիրամաթը ֆայիտամը թոգտում խաէրիմ։

«ԱՅՕՍԹԻՆԻ»

Արնօլտ՝ իչպու մէքթուպու հըզըղ իլէ , ինթալեալընըն խանէօինէ կիմատ , վէ Ա.իօսթինի քէնտիսինի թանըեատագ ,

— Վայ սիղմիսինիզ . սիզի կէօրտիւկիւմէ բէք մէմնուն օլտուտ , ատէտ ։

—Մէքթուպունուզու եարըմ սաաթ ագտէմ ալըպ պուրատա կէլտիմ , Իսմաթ , էվվել էմիրտէ Գէրէհտէ ինթիհոտ ինթիհինիզ մալիւմաթը վէ քեաղըտալարը պանա պիլտիրին ։ Սօնրա Լօնտրա սէյահաթընտան պանա խապէրիզ ։

—Իչիմէ հէր շէյի սիզէ անլաթաէրմ . – « Ժօղէֆ-Արնօլտ Տէավինէրը եէտի եաչընտատա օլտուղու զէմանը , Լուչատա , պէքլատըգալմըշ օլան սիզի խըզմըմը եանընտատա իգամէմի ինթիբահէ պուլունմուշ , վէ օն տէօրթ եաշընտատա պուլունտուղունտատա , թահլիմ ու թէրպիեէտի զըմնընտատա Բարթոլէ կէօնտէրիլիպ , Մէատէն մէքթէպինէ կիրմիշ , վէ եինկիտմի պիր եաչընտատա իգբէն , Գէրէկէ ավտէթլէ , պիրինպիրինտէն իգի այ գատա իյէ վէֆամի ինթիմիշ օլան բէտէր վէ վալիտէյնինին միրատընտա մինթէաբըրըմ օլմադիւղրէ , թէքմիլ պիր սէնէ օրատատա կէչիրմիշ տըր ։

« Մէրգուտ , պիր սէնէ կէօնտիլիս ատաէրլիկի իտիպ , ևինկիմի իչ եաչընտատա , միլքինէ մինէնտիլիկի մէմուրինէթի իյէ Ինկիլթէրրատատա Բլիմութի շէհրինէ կիմմիշ , վէ իգի սէնէ ատնրա , մէմուրինէթի մէգքիւրէնի թէրքէ , Լօնտրատատա ապիմէթ իյէմիշ տըր ։ » – Իչիմէ ալտըղըմ մալիւմաթի պատնատան իպատրէթ տըր ։

—Արնօլտ Տէավինէրընըն՝ Բլիմութատատն Լօնտրատատա կիմմիշ օլտուղունու նատըլ պիրինէօրտունուզ ։

—Գէշ այ մուդատաէմ , մէրգուտ , բէտէր վէ վալիտէյնինին վէֆամի իլմուխապէրինին վէ քէնտիսինին վէլատէթի իլմուխապէրինին ինթէմէք իչղրէ , Գէրէկտէքի ատյիրէյի պէյէնտիգ էլ քինատէթինէ պիր մէքթուպ եազմըշ մըր ։ Իչիմէ , օ մէքթուպ Լօնտրատատն եազըմըշ մըր ։

— Բէք ալէտ . . . էյ ինթիհոտ ինթիհինիզ քեաղըտալար հաճկըլար տըր ։

— Անլէր տէ չունըլար տըր .

« Գիրինճի . Վադթիյլէ Լուչատա մուգիմ օլուպ , Արնօլտ Տէավինէրընըն չօճուգլուղու մուտալիմի օլմուշ օլան խըսմընըն վէֆամի իլմուխապէրի ։

« Իչինճի . Արնօլտ Տէավինէրընըն վալիտէյնինին վէֆամի իլմուխապէրի ։

« Իչինճի . Բէտէրինին վէֆամի իլմուխապէրի ։

« Տէօրտունճու . Արնօլտ Տէավինէրընըն վէլատէթի իլմուխապէրի ։

« Գէշինճի . Գադը թահգըգաթը սաիյէ խիլաֆտը ։

— Շու սաաթտատա Արնօլտ Տէավինէրընըն հէնուզ հաէտաթատա պուլունան ագրատատը քիմսէյը տիր ։

— Ագրատատընտան քիմսէյի եոգ տուր ։

— Էյի՞ նէմիսինիզ ։

— Բեամիլէն էմինիմ . . նէ՛ եագընտան վէ նէ՛ ուզագատան մէրգումուն հիչ պիր խըսմը գալմամըշ տըր ։

— Թատատատա ինթիհինիզ քեաղըտալարը պանա վէրին ։

—Վատ ինթիհինիզ պին ֆրանգա մուգաթիլ վիրէճէյիմ , ատյիլ մի

— Օրատը մալիւմ ,

— Էյ Լօնտրա սէյահաթընը նէ՛ եարատաղըգ ։

— Գու սէյահաթ պէյհուտէ տիր ։

— Նիչին ։

— Արնօլտ Տէավինէրընըն Լօնտրատատա նէ օլտուղունու պիլմէօրտում ,

Ինթալեալը՝ մուտահիպինէ թէճճիւպ վէ մէրգուլէ պագտը , վէ մէրգում տէլիգանլը պու պագըշա ճէվապ վիրմէյիպ , անճագ ,

— Ճագաթ պուն ալտատա , մուհիմմ , հէմ զահմէթ մուհիմմ պիր քեաղըտ նօգատան տըր , ատէտ ։

— Հաճկըսը ։

— Արնօլտ Տէսվիններ իչին կէօնիւլիւ սաքէրլիկի իթմիչ տիր տիեօրտունուզ։

— Էվվէթ ։

— Հա՞նկը ալայտա վէ նէրէտե իթմիչ տիր ։

— Թուրտա եիկիրմի եէտինճի թապուրուն կէօնիւլիւ էֆրատրնատան պուլունմուչ տուր ։

— Բէք ալէտա , իզիննամէսի լազըմ տըր ։

— Իզիննամէսինի պուլմագ միւչքիլ տիր ։

— Իզիննամէսինի պանա թէսլիմ իթտիկինիզտե , սիզէ իւչինճիւ պիր պինլիք պանգնօթ վէրէճէկիմ ։

— Ֆագաթ . . .

— Ֆագաթ ֆալան լազըմ տէյիլ տիր ։ Պանա պիր իզիննամէ , եավօտ պանա մուատիլ պիր քեաղըտ լազըմ տըր . ամմա պու քեաղըտը նա՞սըլ թէտարիք իտէճէկինիզտե կէլինճէ , օրատը պանա այիտ տէյիլ տիր ։ Սիզ քէնտի սանատաթընըզը պիլմէլիսինիզ ։ Էկէր պիր սաէտ պին ֆրանգըզ քիֆաեէթ իթմէէօր իսէ , տահա զիեատե էօտէրիմ ։ Լաքին իզիննամէնի իսթէրիմ , անլաեօրմուտունուզ , լազըմ տըր ։

— Բէք էյի , թէտարիք իտէրիմ ։

— Սիզին տիկէր խըզմէթլէրինիզէ իհթիեաճըմ պուլունմագ միւհթէմէլ իտուկինտէն , չուրաեը տէրհալ քի , պէն ասլա բազարըզդ իթմէմ . լաքին մուգաֆիլինտե , իմքեանըզդատան պահա օլունմասընը տա իսթէմէմ . Գու ալէմտե միւմքինսիզ չէյ եօգ տուր ։ Անճագ ֆիեաթը վէ պէտէլի միւնասիպ օլմալը տըր ։

Ակօսթինի՝ պու իֆատէնի թատիգ իտէրճէսինէ պայընը սալլատը ։

Արնօլտ . — (Փէլամընա տէվամ իտէրէք .) Պանա չալըշանլար՝ թէմամիյլէ միւթի օլմալը , վէ մահրէմի էսրար պուլունմալը տըրլար ։ Գէնիմ զիեատե իճրէթի վէրիյիմ՝ միւքէմմել ալէթլէրէ մալիք օլմագլըզըմ իչին տիր ։ Հէր նէ իսէ , պու թահիմաթըմա տիգգաթ իտին , վէ Գլէրէտէն կէթիրտիկինիզ էվրագը պանա թէսլիմ իյլէնին ։

Իթալեալը . — (Տամլալը օլան եէտինտէքի քեաղըտլարը վիրէրէք .) Փեաֆֆէսի տէ մուսատտագ տըր ,

Արնօլտ . — (Մէգթիւր քեաղըտլարը ալըպ , մուգապիլինտէ պանգնօթլարը իթա իտէրէք .) Վատ իթտիկիմ մէպլաղը ալըն . . . կէթիրէճէկինիզ իղիննամէնի ունութմանընն . . . Շիմտի տէ սիզէ սէօյլէնէճէկիմ սէօզլէրի եաղըն ։

Իթալեալը . — (Լլինէ պիր գալէմ ալարագ .) Գէքլէեօրում , նէ՞ եազաճաղըմ ։

— Շու իսմ վէ ատրէսի եազըն ։

Գաֆէէ ժէնէ վէէյէէ ,
Գաէլէը Հաֆիզ , Հաֆէզ 54 .

— Սօնրա՞ ։

— Գու ատէմին հագըգէթտե քիմ օլտուղունու , վէ ճէսիմ զանն օլունան սէրվէթինին նէ միգտարտա իտուկինի , էվսաֆը հասէնէ՞ մի եօգսա մէմտուհէ՞ մի սահիպի պուլունտուղունու թահգըգ պիրլէ , պանա մալիումաթ վիրմէլիսինիզ ։

— Բէք էյի ։ Գու մալիումաթը չաբո՞ւգ մու իսթէեօրսունուզ ։

— Նէ գատար չաբուգ օլուր իսէ , մէնիուն օլուրում ։

Արնօլտ՝ օրատան մուֆարագաթ իթմէնէ իւզրէ աեաղա գալգտըղընտա ,

— Գունատան պէօյլէ պանա X . Y . Z հարֆլարըլա մէգթուպ եազմաեընն . պէն սիզի կէօրմէկէ կէլիրիմ , տէտի , վէ օրատան մուֆարագաթընտա , իթալեալը եալընըզ գալընճա ,

— Գու ատէմ քիմ տիր . նէ՞ իսթէեօր , նէ՞ արաեօր , տէյի տիւչինտիւ , վէ պիր աղ միւտտէթ սիւքիթտէն սօնրա ,

— Գուրալարը պանա նէ՞ . . . Իըզմէթիմին պէտէլինի վէրիեօր , պանա օ լազըմ . . . Համիի միւհթէրէմիմ ազիզ ժագա նիեազ իտէրիմ քի , պու ատէմի տահա ուզուն միւտտէթ պանա միւհթաճ իթտին , տէյի պէեան իյլէտի , վէ Արնօլտուն քէնտիսի իչին պրագտըղը պանգնօթլարա մէսէրրէթլէ պագմահա պաչլատը ։

53

Էմիլ Վ.անտամ, քէտէր վէ մէյեուսիեէթի ազիմէ իլէ Անժէլիքէն մուֆարադաթ խոէլիաէն պէրու, պու կէնճ գըլ՝ քէսպի մահզունիյեէթ իթմիշ իտի։

Մէզպուրէ, օլ թօրճու զապիթիյէ աչգ ու աէվատա հագգընատա կէօրիւչէրէք, պաղը վատալարատա վէ եէմինլէրատէ պուլունուդու էճիլտէն, անըն գալպինաէքի մուհասապէթ քէօքլէրինին նէ՛ տէրէճէ գավի վէ էատսի օլտուդունու բանա անլաեօրատու. վէ էկէրչի աէվոիկի օլ տէլիգանլըյատա էվլէնէպիլէճէկի իւմիտի օլամատատա իտի, հաեաթըընը հիչ հիւքմիւնատէ ատտա իտէճէկի թատպիր իտի։

Ֆէնոիսի, սինինին քիւչիւքլիւկիւնէ բաղմէն, ճէսարէթ վէ սէպաթլէ մուԹԹասըֆէ օլտուդունատան, հէր կէօնատա մուպարագալարա վէ ֆէտագէարլըգլարա հազըր իտուկինի հիսատիեօրատու. լաբին շուրասը ճան սիւալ տըր քի, ֆէտագէարլըգլար վէ մուպարագալար՝ պէքլէտիկի սատատէթի հուսուլէ կէԹիրէպիլիր մի իտիլէր. քէնտիսինի, հէաէֆ օլտուդու մագսէտէ իյատ իտէպիլիր մի իտիլէր։

Անժէլիք՝ քէտէրինին բէք էյի Թանըմըշ իտի։

Անըն միրասը եաիսատ տանա տօղրուսու ինատը ալէյհինէ ուղրաշմագատա մուվաֆֆագ օլամաեաճաղընը պիլիեօրատու։

Շու հալտէ, նիեէԹինտէն ֆարիղ կէլմէմէկէ գարար վէրմիշ օլտուդու ճիհէթլէ, կէօնլիւնիւն արզուսու վէճհլէ էվլէնմէք հագգընը հայիղ օլմագ իւզրէ օնինի պիլուղէ վատըլ օլմատընա պէքլէմէմէսի լազըմ տէյիլմի իտի։

Շիւպհէսիղ քէնտիսի պէքլէմէքտէն դօրգմաեօրատու, լաքին օլ վագԹա տէկինի հաեաթը նէ՛ օլաճագտը։

Գունատան պաչգա, Վ.անտամընի, միւսԹագպէլտէն գաԹը իւմիտ իտէրէք, վէ ֆաԹընը արատմագ, եաիսատ հէր շէյի ունուԹմագ իւզրէ Ֆրանսատան իրագլանմաեաճաղընը քի՛մ պիլիր իտի։

Գիրինճի չըգը կէնճ գըղ տիւչիւնմէք իտԹէմէէօրատու։

Իքինճիսինէ կէլինճէ, Վ.անտամընի՝ հէր շէյի ունուԹմագը գաԹի՛լ մի իտի։

Մէզպուրէ, մէրգում տէլիգանլընընը քէնտիսինի ունուտաճաղընը զանն իԹմէտիկի կիպի, պունուն միւմքին օլտուդունու տա ֆարղ իԹմէէօրատու։ Պունունլա պէրապէր, պաղը միւսհէմ վէսվէսէլէր ֆիքրինի իտիրա իԹմէկէ պաչլամըչլար իտի։

Էմիլ Վ.անտամ մէյեուսէն օրատան կիրմիշ իտի, վէ չիւսհէթիղ պանքէրինի միւրաատըյատա, օԹէլինի գաբուլարը տահի քէնտի գարշըսընատա գարանճագ իտի։

Անժէլիք՝ իչպու հագգապըղըղա գարշը իզհարը հիատէթ իԹմէքտէ իտի իսէ տէ, պու հիատէթինի աչըգտան աչըղա իպրաղ իտէմէտիկի ճիհէթլէ, նէ՛ ֆայիտէսի օլապիլիր իտի։

Տիկէր Թարաֆտան բահիպէ Մարի տէ, իհԹիմալ քինէԹիճէլէրի կէօրիւլմէեճէք օլան պիր մուամէլէյի չէտիտէեճ չիմտիէն պաչլամագտան կէնճ գըղը մէնն իտիպ, մէզպուրէեճ սիքինէթ, սապր վէ հէր շէյէ գաԹլանմագլըգ նասիհաԹլարը վիրմէքտէ, հաԹԹա էմր պիլէ իԹմէքտէ իտի։

Գանքէրին՝ կէնճ զապիթի սավտըղը կիւն, Անժէլիք, բէտէրինի պուլուպ, «Գէն անը սէվէրիմ, վէ օնատան զայրի քիմսէ իլէ էվլէնմէք իտԹէմէմ» տիմէք իտԹէեօրատու, ֆագաԹ բահիպէ Մարինին պու պապտե ըէյինի իտԹիֆաար իԹտիկինտէ, մէզպուրէ,

— Ագիզէմ, պու Թաատվուրուն վէ պու Թէտապիրին բէք ֆէնա տըր։ Էմրի պասիրէթի էլտէն պրագմա, ագըսըզճա Թէչէպպիուլէ հէր շէյի տիւյարը Թէհլիքէ գըլմա։ Գապանը էօյլէ սէօզլէր սէօյլէմէմէկէ մէճպուր իԹմէ քի, սօնրա, նիեէԹինտէն ֆարիղ կէլմէկէ իզդէԹի նէֆսի մանի օլմասըն։ Սէնին մէնաֆիինի կէօզէտէճէկիմի վատ իԹմիշ իտիմ, պու վատըմտա գուսուր իԹմէեէճէեիմ։ Գանա էՇհիեէԹին վար տըր։ սէն իչի պանա պըրագ, պէն իճապընա պագարըմ։ եալընըղ իգտամատ Թըմա միւյեին օլմասը, վէ ճէսարէթ վէ իւմիտտէն պէնի մահրում գըլմամտաը իչին, ճէնազը Ալլահա տուա էթ։ –Գիլմիչ օլ քի, Էմիլ Վ.անտամ սէնին զէվճին օլագագ տըր, տէյի ճէվապ վէրմիչ իտի։

Անժելիք, բահիպէ Մարիեթ էմիլկէթթի ջեվգէլատէի պուլունմագլա պէրապէր, նինէ իւմիտիզ օլտուղունատն, միզատրաղ օլուեօրտու վէ կէօզ եաշլարը ակաբիւեօրտու։

Լաքին ժիւլ Վէրիէր՝ ֆիսգ ու ֆիճար ալէմինէ տալմըշ, վէ մէսալինի միւչքիլէմիլլէ մէշղուլ պուլունմուշ օլտուղունատն, վէ խուսուսիլէ քէնտիսինտէն մնատա փիսիկենի տիւչինմէմէք ատէթի պուլունտուղունատն, գըզըներն իղտիրապաթընատն չիւպհէ պիլէ իթմէմէքտէ իտի։

Գէեան իթտիկիմիզ թաամտատն սօնրա, տէօրթ կիւն կէչտիկի հալտե, թօքճու միւլազիմի՝ պուլվար Հօսմանն օթէլինէ ատեագ պաամտաըզընա, վէ կէչէն սաաթլար՝ պիչարէ գըզճըղազա ղաղէթ միւտիիշ կէօրիւնտիւկիւնէ մէպնի, մէրդումէ, պիր ատա, վանտամա մէքթուպ եազմաեը տիւչիւնտիւ, վէ հէր պըրըճնը բահիպէ Մարիեթ պիլտիրտիկի կիպի, պունու տահի պիլտիրտիկինատէն, մէզպուրէ, կէնճ գըզը նիհէթինատէն ֆարիզ կէթիրտի, վէ Անժէլիք, օ հաֆթանըն նիհահէթինտէ տավէթ օլունտուգլարը տիւնիւն էյլէնճէսինտէ էօժէն լուտօեու կէօրէկինի խաթըրլատարագ, մէքթուպ եազմագ թաամվուրունու կէրի պրագատը։ Ենու գաատար փի, պ'ագալըմ ժիւլ Վէրիէր՝ մէզգիւր տիւնիւն զիհաֆէթինտէ պուլունմատա մուվաֆֆագաթ խտէճ՛ք մի իտի, Իմտի Անժէլիքին պու պագատէքի թէրէտտիւտինէ գարշըլըգ, բահիպէ Մարի,

— Էկէր սէն իսրար իտէր իսէն, բէտէրին օ էյլէնճէտէ պուլունմատա գարար վէրիր, տէտի։

— Մէմնուն իտէ՞րմիսին։

— Գու խուսուսատա իսքեաթի օչմուշում տուր։ Բէտէրին, սէնինն իզտիվաճըն կիպի մուհիմմ պիր մաատտէտէ մուխալիֆէթ իտէր իսէ տէ, էհէմմիյէթսիզ մաատէէրտէ հիւանի րիզասըլա մուվաֆֆագաթ կէօռթէրիր. պունատան գաթինագալ, պէն տէ սէնի օ սըրատա իլթիզամ իտէրիմ։ — Գու կիւն ամճամ էօյլէ թաամընա կէլէճէ՞ք մի տիր։

— Էվվէթ։

—Էօյլէ իսէ, սուֆրատա, եէկէնինէ էթտիկի վատը խաթըրընա պրագ։

— Բէք էյի, բէք էյի, պու տէտիկինի եաբաըրըմ, վէ ճումատա իրթէսի կիւնիւ տէ, Էմիլ Վանտամա, քէնտիսինէ օ-լան մուհասապէթիմէ չիւպհէ իտէմէտիկինի, վէ տայիմատա քէնտիսինի սէվճէկիմի պիլ պէեան, իւմիտինի գաթթ իթմէմէքինի պիլտիրիրիմ։

Թաամ վագթը եադլաշըրզընատն, Անժէլիք՝ օթէլին հավլիսինէ պիր արապա կիրտիյինի իչիթտի, վէ տերհալ բէնչիրէնէ գօչուպ, բէտերինին՝ մէզգիւր արապատատն աշազըեա էնտիկինի կէօրտիւ։

Գիր տագըգա սօնրա, պանքէրի մէրդում, գըզը իլէ եէկէնինէն պուլունտուգլարը օտաեա կիրտի, վէ գըզըներն քէնտիսինէ թագտիմ իթտիկի անլը պուս իթտիքտէն սօնրա,

— Էօյլէ թաամը հաղը՞ր մը սըր, տէյի սիւալ իթտի, վէ Անժէլիք տախի,

— Էֆէնտի բէտէր, թաամ օտասընա կիթմէք իչին սիզին կէլմէնիզէ պէքլէեօր իտիք, տէտի։

Զէնտ տագըգա սօնրա, ժիւլ Վէրիէր, Անժէլիք վէ Մարի սուֆրատա օթտուրտուլար։

Ժիւլ Վէրիէր՝ լէհճէսի պիր աղ սօլմուշ օլտուղու հալտե պիր քէլիմէ պիլէ իրատ իթմէքսիզին թաամ խոեօրտու, վէ Անժէլիք տէ բէտերինէ տիգաթի իթմէքտէ օլուպ, մէրդումէն չահատ օրատա մէվճուտ իսէտե, միւլահազատըզըն չիւպհէլի պաչգա թարաֆտա իտուկինի պիտուհուլէ անլաեօրտու։ Գատէհու կէնճ գըզ,

— Էֆէնտի բէտէր, տիւչինճէլի կէօրիւնիւեօրտուն . . . ատատա ինֆիտալընը մուճիպ օլաճագ պիր հա՞լ մը վագը օլտու։ Գանգաճա իչլէրին՝ արզու իթտիկին սուրէթտէ ճէրէեան իթմէեօր մու, տէյի սիւալ իթտի։

Գըզըն պու սիւալի՝ Վէրիէրին միւլահազաթ ընը պիրտէն պիրէ գաթթ իթմէքլէ, մէրդում սաբրըտը, վէ ճէվապա ատզաղ պիրլէ,

— Մուճիպի ինֆիտալըմ օլաճագ հիչ պիր սէպէպիմ եօգ տուր։ Լաքին իչլէր, էն զիհատէ միւսայիտ վագըթատա պիլէ, ինանը տայիմի միւլահազաթատան խալի իթմէզլէր։ Տիւչինմէք, հիսսագ իթմէք, իչլէրի սըրատա գօյմագ, վէ իլէրիսինի քէչֆ իլէմէք՝ քեաֆֆէյի պանքէրլէրին վէզաիֆինատէն տիր, Իմ

տի, պէն տէ տիկէրլէրի միսիլլու պու վէզաիֆէ թասի պու-
լունուեօրում։ Շու հալտէ, գըզըմ, պէնի տիւշիւնճէլի կէօր-
մէքլէ, միւզտաւրըպ օլմա։

— Ասլա միւզտաւրըպ օլմաեօրում, վէ սէնին հիսապլարընա
վէ բլանլարընա միւտախէլէ իմմէք ֆիքրինտէ տէյիլիմ։ Զիրա
պու կիսի մէշղուլիյէթլէրիլէ սըգըլարադ, էօլմէսեմ պիլէ, թէ-
ճէննիւն իտէրիմ։ Լաքին սէն տէ, էֆէնտի բէտեր, պիր ազ
բահաթ իմմէլիսին . . . Հիչ օլմազսա, թասամ վագըթլարընա
տա հէր կիւնա տիւշիւնճէտէն խալի օլմալըսըն։ Սէնի թէէմին
իտէրիմ քի, էյի պիր փիալէթտէ պուլունմաեօրսուն . . . բարա
զադանմադ՝ պու գասադ կիւճ տիւր հա՛ . . . Լաքին պիզ սէ-
նին հանընտա պուլունուդճա, շու մէէլուն ազչէկի տիւշիւն-
մէ, հալընըզ գըզընը տիւշիւն։

Գանքէր . — (Թէպէսսիմ իտէրէք .) Թէէմին իտէրիմ քի,
սէվկիլիլ գըզըմ, պէնտէ սէնի տիւշիւնիւեօրում։

— Հալ պու քի պէն տէ սէնի թէէմին իտէրիմ քի, շու
հալտէ սէնի հէր քիմ կէօրսէ, գըզընը տիւշիւնտիւկիւնիւ զանն
իտէմէզ։ Տահա պիր ազ էվվէլ ֆէվգելատէ թասադը վէ մահ-
զուն իտին։

— Գու կիւն հէր վագըթտան զիեատէ քէյֆիլի օլտուղում
ճիհէթլէ, կէօրիւնիւշիւմ՝ մութլագա սէնի հանըզիմըզ տըր։

— Սահի՞հ մի։

— Սահիհտէ սէ՛օզ միւ։

— Պէնի խօշնուտա իմմէկէ մէյհաճ մըսըն։

— Զանն իտէրիմ քի, սէնի հէր վագըթ խօշնուտա իմմէկէ
մէյիմ վար տըր։

Անժէլիքին պու ասրա գաշլարը չաթըլըը, ռէտէրինին մէզ-
քիւր քէլիմէսի, մէրդում թարաֆընտան վանտասա կէօսթէ-
րիլէն պարիտանէ դասուլիյէթի, մէզպուրէնին խաթրընա պը-
րագտը իսէ տէ, պունու իյմանէն պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէք՝ չու
էտնատէ բէք պիւեիւք չարըգդըդ տիմէք օլաճաղընտան, կէնճ
գըզ, օլ պադատէ սիւքիւթ իմմի, վէ լաքին սիմասը քէսադ
ֆէրահիյէթլէ,

— Օ հալտէ ճումսա իրթէսի կիւնիւ տիւեիւնէ կիտէճէ՞ք-
միսիդ, տէյի սիւալ իմտի։

Գանքէր՝ կէնճ միւճէլլիտին տավէթինի քեամիլէն ունութ-
մուշ օլտուղունտան, սատէտիլմանէ,

— Հաճնկը տիւեիւնէ, տէյի սիւալ իմտի։

Բահիպէ Մարի . — (Կիւլէրէք .) Ա՛ճայիպ ամճա, գուվվէի
հաֆըզանըդ նէ՛ գասադ գըսսա տըր։ Խաթրընըզա կէլմէեօ՛ր
մու. տէօթի կիւն էվվէլ եէկէնինիդ էօժէն Լուազօ նամ ասհի-
պի իեագաթ տէլիգանլը պուրատա կէլէրէք, եագընտա տիւ-
եիւն բէտմի իճրա օլունաճաղընը խասէր վէրտի, վէ սիզինտէ
հազըր պուլունմանըդը պիեիւք պիր լութֆ մադամընտա թէ-
մէննի իմտի, վէ սիզտէ, մէրդումտան տիւեիւն բէտմինտէ վէ
զիեաֆէթինտէ հազըր պուլունաճաղընըդը վատա իմտինիդ։

— Սահիհ տիր, պէն իսէ պու խուսուսու քեամիլէն ու-
նութմուշ իտիմ։

54

Անժէլիք . — Լ՛օյլէ իսէ պէնիմ խաթրըմա կէլիեօր, վէ սէ-
նին խաթրընա պրագմադ իչին, պու ֆըրսաթտան իմմիֆատէ
իմտիմ։

Գանքէր . — Գու բէտմ վէ զիեաֆէթ՝ էօնիւմիւզտէքի ճու-
մսատա իրթէսի կիւն իճրա օլունաճադ տըր, տէյի՞լ մի։

— Էվվէթ։

— Օ կիւնիւ մէշղուլիյէթիմ պուլունտուղունտան, եէկէ-
նիմին տավէթինէ իճազէթ իտէմէեէճէիմ։

Անժէլիք՝ պէլքի պիր ազ չիտտէթլէ ճէվապ վիրմէք իւղրէ
իչէն, բահիպէ Մարի քէնտիսինէ վագըթ պրագմատատադ,

— Ֆադաթ, սէվկիլիլ ամճա, օ կիւնիւ գասդ իմմիչ
իտինիդ։ Գու կիւն իսէ, սէօզիւնիւղիւ կէրի ալամադընըզ, վէ
գըզընըզը՝ էն եագընն ագրադագընտան պիրինին տիւեիւնիւնէ
կէօթիւրմէմէզլիք իտէմէզսինիդ։ Գու խուսուս՝ գըզընըզըն ֆի-
ֆալընը մուճիպ օլագիլիր, չինքի օ տիւեիւնտէ պուլունմագ-
լըզ՝ քէնտիսի իչին պիր մահզուզիյէթ վէ էյլէնճէ օլմագտան
պաչգա, պիր վազիֆէ տիր, տէյի պէհան իչլէտի։

Գանքեր. – (Խթիհղա իլէ.) Անժէլիք՝ օ պայաղը տիւ-
եունէ կիթմէնէ պու դաւտար հավէնգեաճ՛ր մը տըր։

Կէնճ գըղ գըզըլտաը, վէ բահիպէ Մարիտէ,

— Ցագաթ, ամճա, նիշչին պու աաի թապիրի դուլլանը-
եօրտունուզ, տէմի։

— Հագգընը սէօյլէեօրում. չիւնքի օ տիւեիւնտէ պուլունա-
ճագ աատէմլէր պիրիմ ալէմտէն տէյիլ տիրլեր։

Անժէլիք. – Օրտաը էօյլէ ամմա, ֆամիլեաստըզտան տըրըլար,
նիհաեէթ, էֆէնտի բէտեր, պու խաւուստաա ուղուն ուղատի-
եէ մուպահաաա իթմէեէլիմ։ Պիր ազ էվվել, կէօնլիւմիւ խոշ
գըլմագ իւղրէ հէր շէյէ դաթլանմաեաա հազըր օլտուղունու
պէեան իտիեօրտում... Իմտի, եէկէնինին նիշանլըսընա տիւ-
եիւն հէտիեէմի կէօթիւմէքլիք մէսէրրեթինտէն պէնի մահրում
իթմէեէրէք, մէգթիւր վաաըը իսպաթ իթմէլիսին։ Սէնի էղ-
ճան ու տիլ սէվմէքտէ պուլունան գըղընն հագգընտա խայր-
խահլըղընը իտրագ իլլէ, վէ կէլէճէք ճուտսաա իտրէթի կիւնիւ,
վագթընը պէնիմ իչին գէտտա, վէ եէկէնինին տիւեիւնիւնէ կի-
տէճէկիմիպի վատ էթ։

Գանքեր. – (Թէրսլիքլէ.) Մաաէմ քի գաթիէն խթէեօր-
տուն, բէք ալէա կիտէրիզ։ Ցագաթ չիմախտէն ատնա խտպէր
վէրիրիմ քի, պիզ օ ճէմիյեէթտէ ասլա եագըշմաեըզ, մտա-
խարա վէ կիւլհունճիւ պիր հալտէ պուլունաճաղըզ։

— Նիշչին։

— Չիւնքի պէն ատի պիր ատէմ տէյիլիմ; վէ Բարիա հէյ-
եէթի իթթիհատիեէսի տահիլինտէ կէօզէ չարբաճագ պիր վա-
զիեէթի հայիզ պուլունմադտաեըմ, վէ չամաչըրճը վէ սէվգէ-
վաթը գարըլարըն վէ պիր թագըմ բաչավրաճըլարըն պուլուն-
տուգլարը պիր ճէմիյեէթտէ պանքեր վէրիեր իլէ գըղընն վի-
ճուտի զաեէթ ույղունուզ վէ միւնասիպէթսիզ շէյ օլաճագ
տըր։

— Լաքին տէտիկինիզ ատէմլէր՝ նամուզու քիմսէլէր տիր-
լէր։

— Նամուսլու քիմսէլէր տահի օլաալար, ատի սընըֆլատան
տըրլար։ Հէր նէ հալ իսէ, սէնին միւրատընն օլսուն։ Եեվմի
մէգթիւրտէ կիտէրիզ։

— Հիւանի րիզա իլէ, տէյիմ մի։

— Օլ գաատար հիւանի րիզա իլէ քի, պիզգաթ կէլինէ պիր հէտիեէ կէօթիւրէճէեիմ։ – Ուսմարըմ քի խօշնուտ օլաճագսընն։

— Էվվէթ... էվվէթ... խօշնուտ օլաճաղըմ։

Մէզգուրէ պու սէօյլէրի սէօյլէրքէն, բէտեէրինին պօղաղընա սարըլարագ, իչի եանագընը պուս իթտի։ Գաատէհու քէ-
լամընա տէվամ պիրլէ, – Ա՛հ, էֆէնտի բէտեր, սէն բէք խայր-
խահսըն, վէ էղճան ու տիլ սանա թէչէքքիւր իտերիմ, տէմի։

Գանքեր, իսթէմէեէրէք գըղընը պուս իթտիքտէն սօն-
րա, անըն գօլլարընտան այրըլարագ աեաղա գալդըը, վէ
թաամ տահի խթիամ պուլմուշ օլմասըյլա, խայլիճէ մահ-
զուն պիր հալտէ սայատան տիշարը չըգտը։

Անժէլիք. – Տավա գազանըլար։

Բահիպէ Մարի. – Լաքին տզ զահմէթ չէքիլմէտի, պու-
նունլա պէրապէր պէն տահա գիեատէ միւչքիլաթա թէսաուիֆ
խտլէճէկինտէն գօրգուեօրտում։ – Ցագաթ ամճամընն իւզէրին-
տէքի հալի անլատամատեօրում։ Պիր գաչ կիւնտէն պէրու աճիպ
պիր թապիեաթ քէսպ իթմիշ կիպի կէօրինիւեօր։

— Գիլիրսինիզ քի, վալիտէյին ֆամիլեասը էֆրատընը ասլա
սէվմէմիշ տիր. հալ պու քի օ ֆամիլեա՝ քէնտիսինէ տէ ժէնուպ
տուր։

— Գիլիեօրում, ցագաթ իւղէրինտէ տիկէր պիր հալ օլմալը
տըր։

— Նէ՞ հալ օլապիլիր։

— Գէլքի ագչէ զարարընա ուղրամըշ, վէ իշլէրինճէ միւչ-
քիլաթա թէսաուիֆ իթմիշ տիր։

— Գու տէտիկին բէք տէ իհթիմալտէն տէյիլ տիր, զիրա
բէտերիմ զաեէթ մահիր օլուպ, պանդասը տա, Բարիսին է՞ն
մաղպութ վէ միլէթպէր պանգալարընտան տըր։

— Ալլահ վիրէ էօյլէ օլսուն, անճագ պէն թապիի պիր հիսս
իլէ գօրգուեօրում։

Օլ էանատէ Անժէլիքին պէօլէմէսի՝ թաամ օտասընա կի-
րիպ,

— Մատմազէլին տիքիչճիսի, մատմազէլէ պիր ֆիսթան կէ-
թիրմիշ տիր, տէտի։

Անժելիք. – Բէք ալէա ... քէնտիսինի օտամա կէօթիւրիւն. պիր ազատան կէլիրիզ։

Գէշլէմէ տիշարը չըգտը, վէ Անժելիք՝ բահիպէ գատընա,

— Պիլիրսին ա, տիքրիշճիմ՝ ազրապատնան ժան Տէսուրտի տիր... Գապաւ՝ ազրապատնան օլտուղու իչին քէնտիսինի գուլլանմազլըղմը իսթէմէէօրտու, ֆագաթ պէն իսրար իսթիմ... Ռէնտիսի ֆագիրէ օլուպ, չալըշմաեա միւհիմաճ տըր, վէ տիկէր թարաֆտան մէսուտտա տէյիլ տիր... Մէզպուրէ զաեէթ մահիր պիր իշճի գըզ տըր... Պաննա կէթիրտիկի ֆիսթանը չիմտի կէօրէճէքսին։ Տիւեիւնէ կիսթտիկմտէ, օ ֆիսթանը կիեինէճէեիմ։

Կէնճ գըզ իլէ բահիպէ Մարի, եիկիրմի պէշ եաշընտա, նազիք, կիւզել, մահճուպ վէ մահզունն պիր գատընճըղազ պուլունան ժան Տէսուրտինին քէնտիլէրինէ պէքլէտիկի օտաեա կիսթտիլէր։

Տէօրթ եաշընտա պիր գըզ տա, մէրգուլմէնին բիֆագաթընտա պուլունուեօր իտի։

Անժելիք. – (Իչճի գատընա.) Սապահլար խայր օլսուն ժա՛ն։ (Պաաէհու չօճուղա խիսթապէն.) Սապահ խայր Լինա, պէնի էօբմէեէ կէլմէ՞զիսին։

Չօճուղ գօլլարընը աչարագ, մատմազէլ վէրիէրէ գօչուպ,

— Սապահ խայր, թէյդէճիեիմ, տէտի։

Ժան Տէսուրտի գըզլարըպ վէ չօճուղու թագիրլէեէրէք,

— Լինա՛, սուս օլաճա՞գմընըն. պու սէօղլէրի սանա սէօյլէմէկէ քի՞մ միւսաատ իսթտի, տէյի պէետան ևյլէտի։

Անժելիք. – Ժա՛ն, չօճուղա իչէմէեին, քէնտիսինին գապահաթը եօգ տուր, տէյի՞լ մի։

Ժան. – Խա՛յր, վէ պէնիմ իչին, պու պիչարէ մատումու սիքիթէ մէճպուր իսթմէքլիկիմ, զաեէթ էսկի օլունաճագ պիր հալ տիր։

Անժելիք. – Ֆագաթ նէ՞չին Բօլ Պէրօ, վատ վէ եէմին իսթմիչ օլտուղու ագտը իզտիվաճատան հալէա կէրի տուրմագտա տըր։

Ժան. – Նէ՞չին մի. ֆիկրինտէ եախօտա գալպինտէ նէ՞ մէվճուտ օլտուղունու քի՞մ պէետան իտէպիլիր... Ռէնտիսինէ պու խուտատա պահս իսթտիկմտէ, սէրթճէ, ա Լէ՛...ֆէ՛... նէ՛...ֆէ՛... Գահս Վէսիճէ՞զ Գէ՞ր տըր... Շա՛ հա՛լ եէ՛ տէր... տէյի ճէվապ վիրմէքտէ տիր։

Ժան Տէսուրտի՝ մէզքիւր սօն քէլիմէլէրի թէլէֆֆիւզ իսթտիքտէն սօնրա, եիւզիւնիւ էլլէրի իչինտէ կիզլէնիպ, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամատա պաչլատը, վէ Լինա՝ Անժելիքին գուճաղընտան այրըլըպ, ժան Տէսուրտիէնէ տօղրու կիտէրէք։

— Աղլամա՛, վալիտէճիեիմ, տէտի։

Անժելիք. – Չէվապը ժանընմ, սիզ պախթիեար տէյիսինիզ։

Ժան. – Պախթիեա՞ր մը, պէ՞ն մի... օ՛հ, խա՛յր, խա՛յր։ ճէնապը Ալլահ պէնի ճէզալանտըրտը... պու խսէ, բէք հագդ տըր... զիրա պէն պու ճէզատա լատըգըմ... ճէսուր օլմալը իտիմ, քէնտիմի մուհաֆազա իսթմէլի իտիմ, ֆագաթ եարմատըմ։ – Եալընըզ պիր էօղրիւրիւմ վար տըր քի, օ տախի Բօլ Պէրօեու նամուսլու պիր ատէմ զանն իսթմէքլիկիմ տիր։

— Սիզին իլէ էվլէնմէէք վատընը իճրա իսթմէք իսթէմէտիքտէն մատատա, Բօլ Պէրօ հագդընըզտա սուի մուամէլատա տա պուլունմագտա՞ մը տըր։

— Ռէնտի սէպէպսիլէ օլ գատար միւզտարըպ օլուեօրում քի, պաղը սըրալարտա էօյմէեի թէրճիհ իտիեօրում... Ա՛հ, պիր ազ ճէսաբէթիմ օլսա իտի, չիմտիկէ գատար չօգտան ահ. րէթէ եօլճու օլմուշ օլուր իտիմ։

Բահիպէ Մարի. – Ժա՛ն, ժա՛ն, պու կիպի սէօղլէր սէօյլէմէեին... Ֆիկրինիզէն պու եօլտա միւլահազաթը պէր թատրաք իտին... թէլէֆի նէֆսէ հագդընըզ եօգ տուր... միսթէէհիմ վէ պէտապախթ տախի օլսանըզ, եաշամանըզ լազըմ տըր... Ճէնապը Ալլահ պուննու սիպէ էմր իտեեօր։ Պունտան գաթի նազար պիր գըզընըզ վար տըր։

— Գըզը՛մ մը... ա՛հ, էվվէթ գըզըմ վար տըր... էկէր օ օլմատա իտի, չօգտան քէնտիմի Սէն նէ՞ հրինէ աթտար իտիմ, վէ հագդ թէալա հազրէթլէրի պանա աֆվ պուեուրուր իտի. զիրա պիր կիշի կէլէճէք տիր քի, Անըն միւրատընա բաղմէն, չու պարը ազիմին ալթընտա նիհատէթի թէալիմի բուհ իսէճէ-

եիմ. . . պիրա օլ վագըթ , աղլամագտան կէօղէրիմին գուվ-
վէթի գալմաեաճաղը կիպի , հիչ պիր իւմիտիմ մէ պուլունմա-
եաճագ տըր ։

Անժէլիք . – Գաթը իւմիտ իթմէմէլի , ժան՝ ։

— Սիզ նէ՞ տիէօրսունուզ ։ – Բօլ Պէրօնուն պէնտէն օսան-
մըշ օլտուդունու , վէ վագը օլան վատլարընը իսթիհղա իթտի-
կինի աչիքեարէն կէօրիւեօրում ։

— Պունունլա պէրապէր վատլարընը իճրա իթմէեէճկինէ
էլտէ պիր իսպաթ եօգ տուր։ Պու կիւնէ գատար պէքլէմինիզ,
պիր միւտտէթ տահա ճէսարէթլէ պէքլէնին . . . Բօլ Պէրօ գը-
զընը սէվմէլի տիր , վէ սէվմէմէօի գապլը տէյիլ տիր ։ Պէյրի
պու սէվկիւլիւ մասումու մէչրու իյեէթ տայիրէսինէ իտխալ իթ-
մէք լազըմ կէլտիկինի անլամագընդ վագընը եագըն տըր ։
Փէնտիսի , սիզին իլէ իզտիվաճը զաեէթ միւնասիպ օլաճագ տըր ։ Շիմտի
մէմուրիեէթինտէ՞ մի տիր ։

— Էվվէթ , Գրէտի Լիօնէ պանգասընտա տըր . . . Հաթթա
մատամը տա արթընշ օլուպ , այտա իչ եիւզ ֆրանգ ալմագ-
տա տըր ։ Պէնիմ քեարընմշ տա իլավէ իթտիկիմիզտէ , պիզտէ ,
չու քիւչիւք գըզընմշդա տա ֆէվգէլատէ մէսուտ օլապիլիր իտխ-
— Ինշալլահ օ տա օլուր ։

Ժան . – (Պաչընը սալլաեարագ .) Պէօյլէ պիր չէյ մէմուլ
իթմէք իչին , ատէթա մէճնունէ օլմագ լազըմ տըր , Բօլ Պէ-
րօնուն կիմ կիտէ պէնտէն սօուտուդունա էմինիմ։ Ախչէգը տա
պօզուլուեօր . . . Ագշամլարը ուղուն միւտտէթ գահվէխանէ-
լէրտէ վէ մահալը սայիրէտէ գալըեօր , տահա նէ՛լէր եարաթ-
ղընը տա պիլմէմ . . . բէք չօգ բարա սարֆ իտխեօր . . . Եու
հալտէ , էվինէ սալա կէլմէեէճկի վէ գըզըմընն՝ բէտէրսիզ
գալաճաղը կիւնիւն եագըն օլտուդունու քէչֆ իտխեօրսուս ։

Ժան , քէնտիսինի զապթ վէ թէսկին իթմէք խուսուսընտա-
քի ճահտ վէ ղայրէթինէ բաղլէն , եէնիտէն հէօնկիւր հէօնկիւր
պալամահա պաչլատը ։

Լինա՝ թէաճճիւպ վէ իղթիրապլէ կէօղէրինի աչըպ , վա-
լիտէսինէ պագընեօրտու , վէ սէօղէրինի անլամագընդըն տին-
լէեօրտու ։

Պու մասումճըղագ՝ վալիտէսինին կէօղէրինտէն ագան եաչ-
լարը կէօրտիւկիւնտէ , դօլմարընը աչարագ վէ բէբէլէեէրէք ։

— վալիտէճինիմ , աղլամա . . . քիմ սանա ֆէնալըգ իթ-
տի . . . աղլամա . . . պէնի սէվ . . . պունտան սօնրա ճանընընը
սըգմահաճաղըմ , տէտի , վէ ժան՝ էեիլիպ չօճուդունու գուճագ-
լաեարագ , քէմալը մուհապպէթլէ եիւրէկէնտէ անը սըգտը ։

Անժէլիք վէ բահիպէ Մարի՝ ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլա-
րագ , եաչարմըշ օլան կէօղէրինի սիլտիլէր ։ Պատէհու Անժէ-
լիք , մուհավէրէնին էսասընը թէպտիլ իթմէք մագսէտիյլէ ,

— ժան՝ , Լօժէն Լուտաղնուն էվլէնէճէկինի պիլիեօրմու-
սունուզ , տէյի սիւալ իթտի ։

— Էվվէթ , պիլիեօրում ։ Լօժէն վէ վիգթօրին պիզի կէօր-
մէէկ կէլտիլէր , վէ հէր նէ գատար չարբըգ պիր վազիեէթտէ
պուլունուեօր իսէք տէ , պու ճիւմլէ իլէ պիզի տավէթ իթտի-
լէր ։ Պու միւնասիպսէթլէ տէ Բօլ Պէրօտա իզտիվաճըմըզտան
պահո իթտիմ , միւթաալը վէճհ իլէ , « Տահա վագընըմըզ վար
տըր » տէյի ճէվապ վէրտի ։

— Սիզ օ տիւեիւնէ կիտէճէ՞քմիսինիզ ։

— Շիւպհէսիզ ։

— Պէն տէ կիտէճէեիմ ։

Ժան . – (Թէաճճիւպանէ .) Սի՞զտէ մի ։

— Էվվէթ , բէտէրիմ՝ Լօժէնին խըսըմլարընտան տըր . . .
Հէր նէ իսէ . օ սըրատա Բօլ Պէրօ իլէ , սիզին մէսէլէ իւզէրինէ
կէօրիւշմէքլիկիմի արզու իտխ՞միսինիզ ։

Ժան . – (Նէվիմա տէհչէթլէ .) Խա՛յր , խա՛յր ։

— Նի՞չին ։

— Փէնտիսինէն տօլաեը սիզէ թէչէքքի իթտիկիմ իչին ,
պէնի թաղիրլէր , վէ քիմ պիլիր , պէյրի տէ պէնի թէրք իթմէք
իչին պունու այնի ֆիրսաթ ատտ իտխեր ։

— Սիզ պիր նամուսլու գըզ օլուպ , քէնտիսինի հատտէն
գիեատէ սէվմէքտէն պաշգա խէթանընզ պուլունմատըզը հալ-
տէ , սիզի , վէ քէնտիսինին տախի էվլատը օլան գըզընընզը թէրք
իթմէկէ միւգթէտիր օլտուդունու զանն իտխ՞միսինիզ ։

— Էվվէթ , էսէֆլէ սէօղէրիմ՞քի , քէնտիսինին պունա տա
միւգթէտիր իտտիկինի զանն իտխերիմ ։

Բահիպէ Մարի . – Ժա՛ն , միւպալէզա խոհեօսունուդ՝ ձէ-
սուր վէ խմանընըզտա գավի օլուն : Ալլահ իթմէէ , էկեր էօյ-
լէ պիր ֆէննալըդ վագը օլուր իսէ , կէլին Անժէլիքի պուլուն ,
Օ սիզի թէսէլլիեէ չալըշաճաղընտան, հիչ օլմազտա , պիլա մուա-
վէնէթ գալմազսընըզ :

—Իքինիզտէ խայրխահսընըզ . . . իքինիզինտէ ֆամիլեամըզ-
ըն մէլէքլերի օլտուղունուդու պիլիեօրում, հաթթա սիզէ պու
իսիմլէր վէրիլիեօր . . . լաքին պիր ֆէննալըգ՝ չիֆաեատ օլա-
մազ ֆէննալըգլարտան պուլունուր իսէ , մէլէքլեր տախի անը
խալահ իտէմէզլէր :

55

Անժէլիք . –Ժա՛ն, չու միւլահազաթը մահզունէէրի պէրթա-
րաֆ իսին : Ռօլ Գէրօ պէնիմ խըսմըմըմ օլուպ, քէնտիխիլէ սեր-
պէսթճէ կէօրիւշմէէ հադդըմ վար սըդ , լաքին պու հադդը
էօյլէ պիր մէհսուրէթլէ իսթիսնալ իտէճէէիմ քի , գօրդու վէ
քէսէրլէրինիզի պանա իգրար վէ պէեան իթմիլ օլտուղունուդա
չիւպհէ իտէմէէճէք տիր : Սիզ իչին ասնունա պագըն . . . է-
կէր իլէրուտէ մէտուտ օլուր իսէնիզ, պէլքի օ սաատէթի պանա
պօրճլու պուլունաճագսընըզ : Գու խուտուտան իսթիհսալի իչին,
էլիմտէն կէլէնի տիրիլ իթմէէճէէիմ :

Ժան . –(Լլինի Անժէլիքէ ուզաթարագ .) Սաեէնիզտէ
քեամիլէն գաթը իւմիտ իթմէմ :

Անժէլիք . – Էվվէթ , էվվէթ , իւմիտ իսին . իւմիտ իսին ,
– Եհմալ պագալըմ ֆիսթանըմ նա՛սըլ օլտու :

Ժան՝ կէթիրմիչ օլտուղու ֆիսթանը թիւլտէն պիր պօղչա
աէրունինտէն չըգարտը : Գու ֆիսթան՝ է՛ն մէչհուր տիքիչճի
սիւքքանլարընտա տիքիլմիչճէսինէ մունթազամ օլուպ , Անժէ-
լիք օլ պապատէ իլհամը հայրէթ իլլէտի , վէ պիրդիքտէ կէթիր-
մէսինի Ժանա թաւսիյէ իթմիչ օլտուղու հիսապ բուտուլա-
սընտաքի պէտէլի էօտէտի , վէ պատէհու Լինաեա էյիլէ-
րէք , էլինտէն թուքուպ , մինիմինի վէ գըրմըզը բարմագ-

լարը սրասընա պէշ եիւզ ֆրանգլըդ պիր պանգնօթ վազ իլէ ,

— Ալ , գըզըմ , պուննունլա տա վալիտէն սանա կիւզէլ պիր
ֆիսթան տիքսին , տէտի :

Ժան . –(Հէեէճան իլէ .) Օ՛հ , ազիզէմ . . . սիզին խայր-
խահլըղընըզը սալա ունութմանեաճաղըմ ,

Լինա՝ գօլլարընը Անժէլիքէ ուզաթտըղընտան , կէնճ գըզ՝
չօճուղու գուճագլատը , վէ մուհապպէթլէ էօբիւգ , գուլա-
ղընտան տախի ,

— Չօճուղում , ագըլըը օլ . . տայիմա վալիտէնի սէվ , տէտի ,

Լինա՝ Անժէլիքին գուճագընտան այրըլըգ , վալիտէսինին
եանընա կիտէրէք վէ անը պուս իտէրէք ,

— Օ՛հ , վալիտէմի չօգ սէվէրիմ , վէ տայիմա տախի սէվէ-
ճէեիմ , տէյի պէեան իլլէտի ,

Ժան . – Սէվկիլլու մէլէ՛ք . . . եէկճանէ սատատէթի՛մ . . .

Անժէլիք . – Ժա՛ն , ճումատա իրթէսի կիւնիւ , տայիրէյի
պէլէտիեէտ վէ քիլիսէտ պուլուչաճաղըզ , տէյի՛լ մի ,

Ժան . – Սիզ դիւաֆէթմտէ տուրմատաճա՛գմըսընըզ ,

— Եիւպհէսիզ տուրաճաղըմ , վէ օրատա Ռօլ Գէրօ իլէ
կէօրիւշճէէիմ ,

— Լաքին թէքրար ըէճա իտէրիմ քի , հիչ պիր չիւպհէեէ
զահիպ օլմասըն , պիրա քէնտիսինտէն ֆէվգէլատէ գօրգաբըմ ,

— Սիզ հիչ դօրգմազըն , պէն էմրի պատիրէթի էլտէն
պրագմամ , Եիմմիւիք Ալլահա ըմմարլատըգ , ինշալլահ եագընա
թէքրար կէօրիւշիւրիւզ , ձէսաբէթի էլտէն պրագմաեըն ,

Գատէհու Անժէլիք՝ պիչարէ իսըմըմը իլէ թօգալաշտը ,
քիչիւք Լինաեը էօբտիւ . քէզալիք բահիպէ Մարի տէ այնի մուա-
մէլէտէ պուլունուպ , անտէն սօնրա վալիտէ վէ գըզը՝ մատա-
մուաղէլ վէրիէրին տայիրէսինտէն մուֆարագաթ իթմտիլէր ,

Գունլարըն կիթմէսինի միւթէագըպ , բահիպէ Մարի չու
սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Գիչարէ գատընճըղա՛զ . . . Ազիզէմ Անժէլիք , պագէն
պէնատէն , նի՛չին աիւնեատան չէքիլտիկիմի , վէ քէնտիմի թէմա-
միյլէ խըտմէթի իլահիեէէե ֆէեատ իթմտիկիմի սիւալ իտէրսին ,
Չիւնքի պէն , հաեաթըն՝ պիր թագըմ մէչհուսիէէթ , մահ-
զունիէէթ , քէտէր վէ խէթալար իլէ մէշղուլ օլտուղունու ան-

լամբշ իտիմ, Հալ պու քի քենտիմի քեամիլէն խրամէթի իլահի-
եէեե ֆէտա իմմէքլէ, սիւքիւնէթի թամամէեե, հիշ պիր շէյ իլէ
մախլուխ օլմաեան մէսէրրեթե վէ լէքէսիզ պիր հադըգեթե մա-
լիքիմ, վէ քենտի եարեէլերիմի պաղլամաեա լիւզումուա պուլուն-
մատըղընտան, տիկէրլէրին եարեէլերինի պաղլաեամայիլիրիմ, զի-
րա պէն, իպրալանմազ պիր միեուտե մալիք պուլունուեո-
րում,

— Մա՛րի, ժան Տէսուրտիեի հիմաեէի տէճէեիզ, տէյի՛լ
մի,

— Նիւպհէսիզ, լաքին ալ գանլարա միւլէմմա օլան եիւ-
րէկինին եարէսինէ չիֆա պուլտուրապիլէճէ՛ք միեիզ, Ա՛հ, ին-
սանի ակֆալէթլէր . . . Պու զէվալը գըզճըզգընը ախլէագը
միսմարագիմ վէ ֆիքր ու բուհու նէճիպ իտի . . . քենտիսի մէ-
սուտ, նամուսլու վէ միւհթէրէմ պիր ֆամիլեանըն վալիտէսի
օլմաեա լաեըգ իտի. լաքին աչգ ու սէվտա վէ պիր տագըգա-
ճըգ զաաֆէթ՝ քենտիսինի զայըը մէչրու վէ զայըը մունթազամ
պիր էօմրէ իլգա իմտիկի կիպի, մահվընա սէպէպ օլան խային
վէ ալչագ խըսըմը տա, մէզպուրէ իլէ էվլէնէրէք, խեթասքնը
թամիր վէ թահհահ իմմէք իսթէմէքտաե ամր. Օ՛հ, Անժէլիք,
աղիզէմ Անժէլիք . . . սանա քիմսէեի սէվմէ տիմէմ. զիրա
Հադգ Թէալա սէվմէկէ վէ սէվիլմէկէ միւտաատե իմմէքտաե
տիր. լաքին սէվիլտիկինէ էմին օլ, եօգտա սէնին պու տայղու-
լու բուհուն իլէ զիետատէսիլէ միւզտարըզ օլուրսուն,

— Էմիլ Վանտամմտան շիւպհէ իտէմէտիկիմի պիլիրսին. քենտիմէ օլան էհթիյէճիմ գատար օնա տա էհթիեէճիմ պու-
լունմագտա տըր,

Կէնճ գըզ՝ պու սէօղլէրտէն սօնրա, մունհասիրէնին թաք-
զընը թէպտիլ իտէրէք, շէօյլէ իլտվէ իմտի.

— Նու զէվալը Ժանըն սէօղլէրինի բէտերիմին տինլէմէ-
տիկինէ մէհնուն օլտում: Վալիտէմին սէֆիլ օլան ֆամիլեասը-
նա հագարէթ իմմէք իչին, պուտնտա պիր պէհանէ պուլաճագ
իտի: Բէտերիմին՝ քենտի սէրվէթի հագգընտագի զուրուրիեէ-
թի ֆէվգելատե տիր, ֆագաթ սոլա տէրհսահթըր իմմէզ քի,
սէնին . . .

Բահիպէ Մարի՝ մէզպուրէնին քէլամընը քէսէրէք,

— Մուս օլ, Անժէլիք, սուս, պիլիրսին քի պէնիմ եաբմըշ
օլտուղում պիր շէյի խաթըրա կէթիրմէմէլիսինի սէնտէն բէ-
ճա իմմիշիմ տիր, տէտի:

— Էվվէթ, խէյա իմտիմ, ֆագաթ նէ՞ եաբաեըմ: Բէ-
տերիմէ օլան ֆէվգելատե մունասապէթիմէ բաղմէն, պաղը սը-
բալարտա, անըն Թահդիրամիզ վէ իսթիհզաքեարի սէօղլէրի
գալպիմէ բէք զիեատե թէէսսիր իմմէքտէ տիր . . . Նէ՞ եա-
բաեըմ, պունտա պէնիմ թագսիրաթըմ եօգ տուր. էլիմտէ
տէյիլ տիր. արթըգ պու մէսէլէտէն պահա իմմէեէլիմ . . .

. . . . . .

. . . . . .

Գէեան իմտիհիմիզ վէճհլէ, Ուիլեամ Սգօթ՝ պապա Լօ-
բիօնուն իտտարէֆանէսինտե Միսթիգօտա թէսատուֆ իմտիքտէն
սօնրա, պու թէսատուֆտէն սըգըլարագ, պիր ան էվվել օրա-
տան սավուշմուշ իտի: Վագտա մէրգում բէք չարուգ եագա-
սընը օ գէլիեէտէն գուրթարմըշ իտի իսէ տէ, բէվիչի հալէ
նէզարէն Միսթիգօ էլան չիւպհէտե գալտըղընտան, տիւչարը
էնտիչէ օլապիլիր, մանիւմաթ ալմաեա գալգըշապիլիր, թէսա-
տուֆիւնու չունա պունա հիքեայէ իտէպիլիր, վէ քիմ պիլիր,
կիւնհուն պիրինտե հադգըեթի հալի անլաեարագ, քենտիսի եա-
նի Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլպի իչինտե պիր նէմհճէի մունզիրը տէ
հուսուլէ կէլէպիլիր իտի:

Ուիլ Սգօթ՝ էքսէք սօգաղընտա խանէսինէ ալտէթինտե,
Թրիլպի՝ սապրըսըզլըգլա քենտիսինէ պէքլէմէքտե օլտուղուն-
տան, կէօրիւր կէօրմէզ,

— Նէ՞ գատար կէճիքտին արգատաշ . . . աճլըգտան վէ
սուսուզլուգտան պօղուլուեօրում . . . հայտե թաամմա կիտէլիմ,
տէտի:

Սգօթ. — Արգատաշ, թաամմտան էվվել տահա մունհիմ վէ
միսմահճէլ իչիմիզ վար տըր:

Թրիլպի. — Աճա՛իպ, նէ՞ վար տըր:

Սգօթ. — Թէպտիլի մէքտան իտէճէիզ:

Թրիլպի. — (Թէաճճիպլէ.) Թէպտիլի մէքտա՞ն մը:

— Էվվէթ,

— Ցուն՝ ևաբմագ իչին հա՞նկը սինեք սէնի թահրիք իսխեօր ։

— Միսթիզօ իսմինտէքի սինեք թահրիք իսխեօր ։

— Շու քիչիւք միտալեաճը՞ մը ։

— Թա քէնտիսի ։

— Անլաեօրում ։

— Շիմտի սանա անլաթըրըմ ։

Ցու սըրատա Ուիլ Սգօթ՝ օգուեանլարըմզդա մալիւմ օլան վագըաեը նագլ իթտիկինտէն, Թրիլպի, տինլէտիքճե գաչլարը չաթըլմագտա իսի ։ Նագլիեէթին նիհաեէթինտէ, Թրիլպի ։

— Օհօ՛, օ սինեք եավրուսունու պօղմագ՝ պէնիմ իչին մահզուպիեէթ տիր ։ Ֆըրսաթ զուհուրինտէ, օ ֆըրսաթը գաչըրմաեաճաղըմա էմին օլապիլիրսին ։ Լաքին պանա եօյլէ կէօրիւնիւեօր քի, սէն թէհլիքէլի միւպալաղա իսխեօրսուն, տէյի պէեան իյլեսի ։

— Մէն պու զաննատ՞ մըսըն ։

— Շիւպհէսիզ, չիւնքի սէնին իչէ Ֆէրնանտօ ճանպազխաՆէսինին Ուիլ Սգօթու արաօընտա պիր միւշապհէթի մէվճուտ օլմամաեա նէ՞ սէպէպ վար տըր ։ Ցու կիպի միւշապհէթլեր էքսիքսիզ տիր ։

— Օրասը եօյլէ ամմա, օ հայլազ՝ բանթօմիմալարտա ալգըլատըղը Սգօթ իչէ Թրիլպինին, մէզգիւր ճանպազխանէտէն չըգմըշ օլտուգլարընը խապէր ալապիլիր, վէ շիւպհէսիզ խապէր ալաճագ տըր, վէ օ հալտէ, պապա Լօրիօլուն իտարէխանէսինտէ թանըտըղընը զանն իթտիկի ատէմին՝ Ուիլեամ ըՍգօթ օլտուղունա, վէ շիւպհէլի պիր սանսաթ իչէ մէչղուլ պուլունտուղունա գանսաթ իտեճեք տիր ։

— Լաքին պիզ թէտպիրլէրիմիզի՝ հագգըմըզդա շիւպհէնէ մահէլլէ պրագմաեաճաղ սուրէթտե իթթիխազ իթմիչիզ տիր ։

— Ցու տէրէճէ էմին օլմագլըդտա իշ տէյիլ տիր ։ Մահուտ արապա՝ ալէյհիմիզտե պիր իսպաթ օլապիլիր ։ Սէն տէ անլաեապիլիրսին քի, Թուպէր սօգադընտան պիր ատէմ աչըրըլմասը վագըասը՝ բօլիս թարաֆընտան էր եա կիճ մալիւմ օլաճաղընտան, պու վագըաեը իճրաեէ միւթէճասըր օլան չախսըար վէ պունլարըն արապասը արանըլաճագ տըր ։ Շու

հալտէ, օ սինեք եավրուսունուն պիր պօշպօղազլըղը, պիրի տէրտէօթ իթթահրմեեէ քեաֆիր տիր ։ Սէն պուննա նէ՞ տէրսին ։

Թրիլպի ։ — (Թուլաղընը գաչըեարագ ։) Ֆէյֆիեէթի Եարլ ձէրարա խապէր վիրմէք լազըմ տըր ։

— Ֆագաթ էվվել էմիրտէ, թէպտիլի մէքեան իթմէքլիկիիչ իգթիզա իտեր ։

— Հալ պու քի, տիկեր պիր մահէլլ արամագ վէ էշեասընը նագլ իթմէք՝ վագթա միւհթաճ տըր ։

— Էշեա տէտիկինին նէ՞ գըյմէթի վար տըր ։ Գա գօնթրաթ Ամէրիգաեա կիթտիկիմիզի վէսիլէ իտերէք, մէգքիւր էշեաեը էսկի էշեա սաթան պիր թաճիրէ կէօթիւրիւպ ֆիրուխթ իտերսին ։ Ցու միւտտէթ զարֆընտա պէն տէ պիր օտա քիրալարըմ վէ տիկեր էշեա սաթըն այրըմ ։

— Ցու թասաւվուրուն բէք էյի տիր . . . լաքին սանընգլարը նէ՞րէեե կէօթիւրմէք լազըմ տըր ։

— Անլերի չիմտիկ պուրատա պրագ, վէ բազարլըղընը պիթիրիպ, գաբուճունուն տա հագգընը վէրտիքտէն սօնրա, կել պէնի պուլ ։

— Նէ՞քէտէ ։

— Իօչելտէքի Գաթը-Մէրժան լօգանթասընտա ։ Հէր հանգըմըզ էվվելճե վասըլ օլուր իտէք ։ պէքլէմէլիեիզ ։

— Իէք ալէա ։

Ցու սուրէթլէ իչի Ինկիլիզլէր պէրլիքտե աչաղը էնտիլէր ։

Սգօթ՝ գաբուճունուն տաիրէսի էօնիւնտէն կէչէրքէն, մէզքիւր տայիրէեէ կլտիպ, պա մուգավէլէ Ամէրիգաեա կլտեճէքլերի ճիհէթլէ, էշեալարընը սաթմագ իւզրէ օրատան գալըպըրթըրաճագլարընը, վէ խանէ սահիպինէ օլան պօրճլարընը սաթի թէէտիեե իտէճէքլէրինի գաբուճուեա խապէր վէրտի ։

Մէրգում տըշարը չըգտըղընտա, թէրք իտէճէքլէրի մահէլլէտէն ուզագ պիր մահէլլէ ինթիխազ իթմէլէրի էմրի պահիրէթ իգթիզասընտան օլտուղունու միւլահազա իլէ, Գիլչի պուլվարընա մուվասըլէթինտէ, պօշ օլան պիր արապաեա բաքպէն, գըրգ տագբգա սօնրա, Ամէերիպ քէօբրիւսիւ բիշկեաճընտա արապատան էնտի, վէ եիկիրմի եիկիրմի պէշ մէթրօ

գառաւր մէսաֆէ գաթթի իթտիքտէն սօնրա , ե քիրալըզ գաթ , եաֆթասընը համիլ պիր խանէյնին գարուսունատա տուրտու , վէ կէզմէք իւզրէ իշպու խանէյէ կիրտի ։

Գու գաթ՝ տէօրտունճու գաթտա իքի օտատան միւրէք քէպ օլուպ , քէնէիրէլէրտէն պիրի պուլվարա վէ տիկէրի ժար. տէն տէ Բլանթ Նամ պաղչէյէ Նազըր իտի ։ Գու գաթըն քի. րասը միւթէտիլ օլտուղունտան , բէք չարուգ ուզաչըլըը ։ Մուախախարէն Սգօթ՝ պիր թագիթի բէշին վէրիպ , Տանիել Բէր. րօն իամիյլէ պիր մագպուզ ալտը , վէ պագը մօպիլէա սաթըն ալըպ կէօնաէրէճէկլինի խապէր վէրտի ։

Իսթէնիլէն էչէա , ազ վագըթտա գուլլանըլմըշ էչէա սա. թան պիր թաճիրին եանընտա պուլունուպ , մէրգում , էչ եայը մէզքիւրէեի պիր գաչ սաաթտան կէօնտէրէճէկլինի վա իթտի ։

Ուիլ Սգօթ՝ պու իշի կէօրտիւքտէն սօնրա պիր օմնիպուս արապասընա րաքիպէն , Բլաս տը լա Գասթիլէ կիթտի , վէ Գաթր-Մէրժան լօգանթասընտա Թրիլպիեի պուլտու քի , մէր. գում իշինի պիթիրմիշ օլտուղունտան , արգատաշընա պէքլէ. եօրտու ։

Գու իքի արգատաշլար , մուվագգաթէն իշէրի օլմատ. ղընտան , միւքէմմէլէն վէ րահաթճա գարքնալարընը տօեուր. տուլար ։

Պիր արա , Թրիլպի՝ Սգօթա ,

— Թէպտիլի մէքտան իթտիկիմիզի Շարլ ժէրարա խապէր վէրմէլիսիզ , տէտի ։

— Պիր ազտան քէնտիսինէ պիր մէքթուպ եազարըզ , վէ հէր շէյի պիլտիրիրիզ ։

— Մէքթուպ իլէ պիլտիրմէեէլիմ , եազըլը քեազըտլարըն տայիմա թէհլիքէսի վար տըր ։

—Քէնտիսինին թավսիեէլէրինի ունութմա . . . Մէօհիւ տամղասընըն այթընա պիր միտալեա վազ օլունճագ տըր ։ Մէքթուպու եազարդրմըզ թարիհի՝ իքինճի մահֆազանըն տէ. րունինէ գայտ իտիլէճէք տիր , վէ իքի սաաթ սօնրա Բլաս Բօայեալըն քէմէրի այթընտա տօլաշաճաղըզ ։

Սգօթ . – (Եէլէկինին ճէպինի արաչթըրարագ .) Էվվէթ ։

ֆագաթ միտալեամ իւզէրիմտէ օլաճագ իտի . պէն ասլա անը եաՆըմտան աերըմամ ։

Թրիլպի . – Պէն տէ էօյլէ ։

Մէրգում պունու տիեէրէք , ագչէ չիզտանընտան քէնտի միտալեասընը չըգարըպ կէօսթէրտի ։

56

Ուիլեամ Սգօթ հալէա արամագտա օլուպ , եէլէկինին սազ ճէպինտէ պուլամաեընճա , սօլ ճէպինի արաչթըրտը , ֆագաթ եինէ պիլա նէթիճէ գալտը ։ Գատէհու ։

—Իչթէ պու զարիպ չէյ տիր . միտալեամը սաաթ ճէպինէ գօյմուչ իտիմ ։ Ժուպէր սօգաղընտաքի հէրիֆի Բարգ-Սէն-Մօրա կէօթիւրտիկիմիզ կիւն հալէա եանընտա իտի , տէտի ։

— Օ կիւնիս տէ պու եէլէկի՝ մի կիտինմիչ իտին ։

— Էվվէթ ։

— Ղայպ իթմիչ օլմալըսըն ։

— Պէն տէ էօյլէ զանն իտիեօրում ։

— Ֆագաթ նա՞սըլ ղայպ իթմիչ օլապիլիրսին ։

— Թաթըրմա կէլիեօր քի , միտալեամը , գամըշ իքի եէրինէ գուլլանմագ իւզրէ սագլատըղըմ սիճիմին պուլունտուղու ճէպէ վազ իթմիչ իտիմ . օ սիճիմի չըգարըրքէն , պէսպէլի չօլբազ. լըգլա միտալեաեը տիւշիւրմիւշիւմ տիւր ։

— Պէնիմ միտալեամ մէվճուտ օլտուգճա , ղայպըն պիւ. նիւք պիր շէյ տէյիլ տիր ։ Գունտան գաթինագար հիյնի հա. ճէթտէ պիր թանէ տահա պուլապիլիրսին . քիւչիւք թաճիրին գուիթուսու պունլար իլէ տօլու տուր ։

Սգօթ՝ պու ղայպընա էասաէն էհէմմիեէթի վիրմէտիկինտէն, ֆիքուրսուղուգ ալէամէթի իպրազ իթտի , վէ թաամլարընը պիթիրտիքլէրինտէ , մէրգուման իքի արգատաշլար՝ պիր մէք. թուպ եազմագ իւզրէ իգիիդա իտէն շէյլէրի , պիր մէօհիւր մումա վէ եագաճագ պիր մում իսթէտիլէր ։

Ուիլ Սգօթ՝ Թրիլպինին միտալեասընը ալարագ , Աբնօլտ Ցէսվինեընըն՝ էթիէն Գէրօեու գաթլ ու թէլէֆ իթտէզտէն

պիր կիւն էվվել եաթաղը կիպի, մէզքիւր միտալեաեը մէօհիւր մուհունուն ալթընա եէրլէշտիրտի, վէ պատէհու միւլագաթըն իչի սաաթ սոնրա վուգու պուլաճաղը իչարէթինի թահրիր էյլէտի։

Թրիլպի. – Սաաթը գա՞չ եաղտըն։

Սգոթ. – Իւչ։

— Լաքին չիմտի սաաթ պիր տիր։

— Եէրլէշտիրիլէճէք օլան էշեամըզը ալմագ իւզրէ, սաաթ իւչտէ Օրիթալ պուլվարընտա պուլունմագըզըմ լազըմ տըր։ Էշեայը մէզքիւրէ թաճիրի, վատ իթտիկի ասաթտա էշեաեը կէթիրսե պիլէ, անլէրին եէրլէշտիրիլմէսի՝ երինէ ազ իշ տէյիլ տիր։ Գու սէպէպլէ սաաթ իւչ եաղտըմ քի, սաաթ պէչտէ միւլագաթըմըզ վուգու պուլսուն։

— Սէն էշեաեը եէրլէշտիրտիկինտէ, պէն նէ՞ եաբաճաղըմ։

— Գիր արապա թուքուպ, սանտըղլարըմըզը էսկի էվիմիզտէն Օրիթալ պուլվարընտա 8 նիւմէրօլու մահէլլէ կէթիրմէլիսին։ Դարընտաչ օլտուղումտուղու, պիրլիքտէ եաշատըղըմըզը վէ լագապլըմըզ Բէրլրօն, վէ սէնին իսմին վիդթօր, պէնիմ տէ Ֆանիել օլտուղունու ունուքմաեաաբն . . . Գէն չիմտի պիր համալ վասըթասըյլա մէքթուպու ատէմիմիզէ կէօնտէրէճէեիմ, վէ օնտան սոնրա սէնի եէնի իգամէթկեահըմըզտա պէքլէեէճէեիմ։

Իքի Ինկիլիզլէր պիրիպիրինտէն այրըլտըլար։

Սգոթ՝ Գօմարչէ պուլվարընտա պուլտուղու պիր համալ վասըթասըյլա վէ երկիրմի — իւճրէթ վիրէրէք, մէքթուպու մէզքիւրու, Թուրնէլ սոգաղընտա 36 նիւմէրօլու խանէտէ Ռընօլտ Ֆէավինեըեա կէօնտէրտի։

Համալ, մէզքիւր խանէնին հավլիսինէ կէլտիկինտէ, գաբուճու օտասընը պօշ, վէ գաբուճու իհթիեաթէն քիլիսի պուլտու. զիրա օլ էանատէ մատամ Բիլուա վէ գըզը՝ էվին նէրտիվէնլէրինի թէմիզլէմէքլէ մէշղուլ իտիլէր։

Եալընըզ բէնիիրէտ աչըլմըշ օլան պիր տէլիք գաբալը օլմաեըպ, պու տէլիկին ալթընտա պիր մատա պաւլունմագտա իտի։

Համալ, չէնտ տագըգա պէքլէեիպ, քիմսէ կէլմէտիկինտէն, գօլունու մէզքիւր տէլիքտէն իչէրի սոգտու, վէ զաթէն իւզէրինտէ պագը ղազէթա վէ մէքթուպլար գօնուլմուշ օլան մէզքիւր մատանըն իսթիւնէ եէտինտէքի մէքթուպու վաղ իլէ, օրատան մուֆթարագաթ իթտի։

Իլք տէֆտա գաբուճունուն գըզը Թագի օտաեա կիրմէքլէ, ղազէթա վէ մէքթուպլարը ալտը, վէ խանէ միւսթէճիրլէրինէ մախսուս օլան տայիրլէրէ Թագահիմ իթտի։

Թանէյի մէզքիւրտէ միւսթէճիրլէրին օտալարընա չըգըլարագ, մէքթուպ վէ ղազէթալարընը թէվզի իթմէք ատէթտէն օլմաեըպ, հէր միւսթէճիր՝ գաբուճունուն օտասընա կէլէրէք, քէնտի մահէլլի մախսուսունտան մուհարրէրաթը մէզքիւրէօնինի ալըր իտի։

Ալընօլտ, օ կիւնիւ, պուլվար Գօմարչէէ նաղըր օլան գաբուտան տիշարը չըգմագլա, մէքթուպունու ալամաեըպ, պէքլէնիլէն միւլագաթ մահէլլինէ կիտէմէտի, վէ Սգոթ իլէ Թրիլպի՝ սաաթ պէչտէն սոգուղա գատար պօշ եէրէ մահէլլի մուայեէնտէ պէքլէտիքտէն սոնրա, նիհաեէթ մէյեուսէն խանէլէրինէ ավտէթ իթտիլէր։

Ալընօլտ՝ ագշամըն սաաթ օն պիրինտէ երինէ պուլվար թարիքիյլէ խանէսինէ ավտէթ իտիպ, իրթէսի կիւն էրքէնճէ թամըրըլ նամ մահէլլէ պիլ ազիմէ, Ս–ըֆ Ֆ–ֆիլ լօգանթաասընտա կարաօնլուգ իթմէք իւզրէ կիւնէճէկի էլպիսեեի թէատրիք իթտի։

Օլ էանատէ գաբուճու գատըն եալընըզճա քէնտի տայիրէսինտէ օլմաղլէ, կէչէրքէն մէրգումու սէլամլատը իսէ տէ, մէքթուպուն վիրուտինտէն հիչ պիր խապէրի օլմատըղը ճիհէթլէ, օլ պապատէ պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէտի։

Ա՛յնի վագըթտա, Սգոթ տախի Թրիլպիեէ,

— Շարլ Ժէրարըն եէնի իգամէթկեահըմըզը պիլմէսի, վէ Միսթիգօնուն պէնի թանըեասիլէճէկինտէն խապէրտար օլմասը, հէմ պիզիմ վէ հէմ քէնտիսինին մէնֆաաթըմըզտան տըր, Լաքին քէնտի իգամէթկեահընա կիթմէքլիկիմիզի գաթիէն մէնի իթմիչ օլտուղու հալտէ, պունա նէ՞ չարէ պուլապիլիրիզ, տիմէքտէ իտի։

— Գէլբի տէ Բարիստէն կիթմիչ տիր։

— Իչթէ պուրասընը Թահգըգ իթմէք լազըմ տըր։

— Նա՞ըլ թահգըդ խէպիլիրիզ։

— Էվվէլ էմիրտէ համալտան, մէքթուպու թէսլիմ իտիպ իթմէտիկինի անլաեալըմ, վէ ալաճաղըմըզ ճէվապ մուճիպինճէ հարէքէթի իտէլիմ։

Իքի Ինկիլիզլէր՝ պիր գայմագճը տիւքքեանընտա գարընլարընը տօեուրտուգտան սօնրա, Բլաս տը լա Գասթիլէ միւթվէճճիհէն հարէքէթի իթտիլէր։

Համալ՝ քէնտի մահէլլի մախսուսունտա պուլունտուղունտան, Սգօթ՝ եանընա եագլաշարագ։

— Տիւն սիզին իլէ թուրնէլ սօգաղընա պիր մէքթուպ կէօնտէրտիկիմիզի խաթըրլաճ՞մուսունուզ, տէտի։

— Էվվէթ, 36 նիւմէրօլու խանէէկ։

— Ո մէքթուպու քիմէ՞ թէսլիմ իթտինիզ։

— Ֆիմանէէկ, չիւնքի գաբուճունուն օտասընտա քիմսէ եօգխտի։

Համալ՝ պու սըրատա վագըաեը հիքեաեէկ իթտի։ Սգօթուն սուրաթը էբչիտի, վէ պատէհու ճէպինտէն եիկիրմի — գԼյմէթինտէ պիր սիքքէ տահա չըգարըպ համալա վիրէրէք։

— Թէքրար թուրնէլ սօգաղընա կիտին։ Շիւպհէսիզ պու տէֆա գաբուճունուն օտասընտա պիրինի պուլուրսունուզ։ Էվվէլ էմիրտէ Մ. Տէվլինեբընըն Բարիտէ օլուպ օլմատըղընը, վէ պատէհու տիւն կէօթիւրտիւկիւնիւզ մէքթուպու քէնտիսինէ թէսլիմ իտիպ իթմէտիքլէրինի սիւալ իտին։ Լէկեր Մ. Տէվլինեը խանէսինտէ պուլունուեօը իսէ, օտասընա չըգըն, վէ տիւնքի կիւն իճրա իտիլէմէմիշ օլան միւլագաթընը՝ պու կիւն այնի սաաթտա իճրա իտիլմէսի լազըմ կէլտիկինի աէօյլէէին... Զաբուգ կիտին... Գուրատա սիզի պէքլէեօրում, տէտի։

— Գօշարագ կիտիպ կէլիրիմ։

Համալ, թուրնէլ սօգաղընա մուվասըլէթինտէ, գաբուճու իլէ գԼյը օտասըրընտա իտիլէր։

Համալ. — Րէճա իտէրիմ, Մ. Տէվլինեը պուրատա՞ մը տըր։

Գաբուճու. — Հավլինին արգասընտա տըր... 13 նիւմէրօլու սօֆատա տըր։ Գաբուճունու չալըն։

— Տայիրէսինտէ՞ մի տիր։

— Ֆիլմէմ... Մ. Տէվլինեընըն պու թարաֆտան տիչա-

րը չըգմագ իչին գարուտու օլաուղու կիտի, պուլմար Գօմարչէ թարաֆընտա տահի պիր գարուտու վար տըր։ Շէօյլէ քի քիմ սէնին խապէրի օլմագտըղընը կիտիպ կէլէպիլիր։

— Տիւնքի կիւն կէթիրտիկիմ, վէ օտանըզ գարալը օլտուղու ճիհէթլէ, բէնչիրէտէն չու մասանընը իւզէրինէ վազ իթտիկիմ մէքթուպու քէնտիսինէ թէսլիմ իթտինիզ մի։

Մատամ Բիլուա՝ գըզընընա խիթապէն,

— Մէքթո՞ւպ մու. Հա՞նկը մէքթուպ։ Մէօյլէնէն մէքթուպու սէն նէ՞ եարտընը, տէյի սիւալ իթտի։

Թաղի. — Բէք իհթիմալ տըր քի, տայիրէյի մախսուսէսինէ վազ իթտիմ, ֆագաթ խաթըրըմա կէլմէեօր։

— Գիր պագալըմ։

Գարուճու գատընը՝ օթուրտուղու մահէլլտէն գալգըպ, միւթէճիրլէրին ղաղէթա վէ մէքթուպլարընընը հըֆզընա մախսուս օլան տայիրէլէրտէն Տէվլինեընընը տայիրէսինի արաչտըրտը իսէ տէ, պօչ պուլարագ, գըզընընա,

— Գունտա մէքթուպ եօգ տուր։ Սագընը եանլըչըգլա, մէքթուպը մէզքիւրու՝ սէյհահ մաղաղա մէմուրու օլան վէ միւթէճիրլէրիմիզէն պուլունան Մ. Տէլվինընընը մուհարրերաթ տայիրէսինէ վազ իթմիչ օ՞լմաեաագընը, տէյի պէեան էյլէտի։

Թաղի. — (Ֆիթուրսուզճա.) Իչպու իքի խիմլէր եէկտիկէրինէ ֆէվզելատէ պէնզէտիքլէրինտէն, պու խուսուս իհթիմալտէն տիր։

— Զաբուգ կիթ, Մ. Տէլվինեըեա սիւալ էթ քի, քէնտիսինին օլմաեան պիր մէքթուպու ալմըշ մը։

— Մ. Տէլվինեը պու սաագահ Բանա կիթտի, վէ պուրատան կէչէրքէն, հիչ պագմագաըզընը, ղաղէթա վէ մէքթուպլարընը այրալ ճէպինէ վազ իթտի։

Գաբուճու գարը. — (Թիւքսէք սէտա իլէ.) Բէք պիւեիւք խէթա իթմիչին, Մ. Տէվլինեը կիպի էյի պիր միւթէճիրի տարըրըմաեա սէպէպ օլտուն։ Հիչ օլմագսա եօգտըը չըգըպ, իչի քէնտիսինէ անլաթաեըմ։

Մատամ Բիլուա, տէրհալ, սինինէ մուվաֆըգ օլմաեան պիր սիւրաթ վէ չէվիքլիքլէ Ալրնօլտուն տայիրէսինէ չըգտը, վէ ֆագաթ պիր աղ սօնրա մահղունէն ավտէթլէ,

— Տիչարը չըդմրչ... Նէ՛րէնէ կիթմիշ օլաուղունու պիլ-մէք տէ միւմքին տէյիլ տիր, տէտի։

Համալ, ալարդը մէգքիւր ճէվապտան ածրա, Թրիլպի իլէ Սգօթուն քէնտիսինի պէքլէմէքտէ օլտուղլարը մահէլլէ ավէ-թինտէ, Սգօթ,

— Նէ՞ խապեր, տէյի սիւալ իթտի, վէ համալ՝ վուդուի հալի նադլ իլլէտի։

Սգօթ. — Տիմէք էվին իչի գաբուսու վար տրր։

Համալ. — Էվվէթ, միւսիւ. պիրի Թուրնէլ ածգաղընտա, վէ տիկերի Ծօմարչէ պուլվարընտա։

— Պուլվար Թարաֆընտաքի Նուժէրօու պիլիճօրմուսու-նուզ։

— Խա՛յր, միւսիւ. գաբուճու գարը պիր շէյ սէօյլէմէմ-մի։

— Իչք էյի, Թէշէքքիւր իտէրիմ։

Համալըն կիթմէսինտէն ածրա, Սգօթ՝ Թրիլպիէ,

— Սէն պու իշէ նէ՞ տէրսին, տէյի սիւալ իթտի։

— Պէն զանն իտէրիմ քի, մէքթուպ՝ ՏէլէՓնէ խամինտէ տի-կեր պիր միւսթէճիրին էլինէ կէչտիկի իչին, քէնտիսի տէ միւ-լագաթ մահէլլինտէ պուլունամամըշ տրր։

— Շիմտի նէ՞ եապմալը։ Տիկեր պիր միտալեամըշ եօգ քի, պաշգա պիր խապեր կէօնտէրէպիլէլիմ։

— Մատէմ քի Բարիտտէ իտէ, պու ագշամ խանէքինէ ավ-տէթ իտէճէկինէ հիչ շիւպհէ եօգ տուր։ Իմտի, պուլվար Թա-րաֆընտա սէն, վէ Թուրնէլ ածգաղը Թարաֆընտա պէն քէն-տիսինի գօլլարըզ։

Գարանլըզ պատարըզընտա, իչի Իրլանտալըլար, հէր պիրի նէզարէթի վազիֆէսինի իչքա իթմէք իւզրէ պիրիպիրինտէն այ-րըլըլար։

Թրիլպինին վազիֆէսի գօլայ իտի իտէ տէ, պիլաքիս Սգօթ՝ պուլվար ճիհէթինտէ խանէչի մէգքիւրուն գաբուսունու Թախ-մին իլէ արամտա մէճալու իտի։

Գունունչա պէրապեր, մէրգումուն հիսապը ածրու իտի, չիւնքի հէր իչ սանիյէտէ պիր քէրրէ, Լիմիէն Գէրճունուն գա-Թրիլինին իգամէթի իթտիկի իտանէչին պաղչէ բարմագլըզը էօ-նիւնտէն կէչիպ տէօնմէքտէ իտի։

57

Հալ պու քի Ուիլ Սգօթուն վէ Թրիլպինին նէօպէթճիլիք-լէրինտէն հիչ պիր նէթիճէ հասըլ օլմամըշտը, չէհրին սահաթ-րը հարը կիճէնի հարըմ սահաթ կէչմէքտէ օլտուղունու իչար իթտիքլէրինտէ, իչի արգատաշլար եօրկունլուգտան վէ սըգըլ-մագտան Թապ ու Թագաթլարը գալմամըշտը հալտէ, էլան ին-Թիզամըզ ատըմլար իլէ կէղինմէքտէ իտիլէր։

Սգօթ՝ քէնտի քէնտինէ չէօյլէ տիմէքտէ իտի.

— Մէսաֆէնի ֆէնա հիսապ իթտիմ, — Շարլըն իգամէթ-կեանը՝ տահա եօգ ադրատա, հախտա տահա աչադրտա պուլուն-տուղունտան, մէրգում, պէն կէօրմէքսիզին ավտէթ իթմիշ օ-լաճագ տըր։ Պէլքի տէ Թէպտիլի գըբտաֆէթ իթմիշ օլմասը յա-լա քէնտիսինի Թանըրամատրմ... Էկէր Թուրնէլ ածգաղընտան կէչմիշ օլտա իտի, էլպէթթէ Թրիլպի պանա խապեր վիրէճէք իտի։

Տիկեր Թարաֆտա, Թրիլպի տէ Թըպգը պու եօլտա Թէ-ֆէքքիւրաթ իչինտէ իտի։

Գունլար՝ պէքլէմէքտէն օսանըպ, իչիտի տէ մահէլլի մէմու-րիւէթլէրինի Թէրքլէ, պէրիպիրինի գարշըլաշագլարընտա, պիր չէյ մուվաֆֆագ օլամատըգլարընը, վէ սապահա գատար պէք-լենէմէճէքլէրինի, չինքի զապթիեէլեր Թարաֆընտան Թու-Թուլմագ իհթիմալինտէն պաղգա, գարընլարը ֆէվգէլատէ աճ օլտուղունու աէօյլէմէքտէն ածրա, Թասամ իթմէք իւզրէ, պիր-լիքտէ Սէնթ-Անթուան սօգաղընտա տօղրու հարէքէթ իթտիլէր։

Ուիլ Սգօթ՝ պէչ տագըգատան պէրու Ծօմարչէ պուլվա-րընտան հարէքէթ իթմիշ օլտըղը հալտէ, Արնօլտ, գօլթուղու-ալթընտա պիր բաքէթ օլարագ զահիր օլտու, վէ քէնտի խու-սուսի անախթարըլտա իգամէթկեաՀընըն պաղչէ գաբուսունու աչըգ իչէրի կիրտի։

Մէրգում, քէնտիսինի եէնի պիր չախա հալինէ իֆրաղ ի-տէն պիր Թագըմ մունթազամ քեաղըտլարա մալիք օլմասը յ-

լա , Թուրնել սօգաղընտաքի օթէլինտէ պունտան պէօյլէ խգա-
մէթ իտէմէէճէկինի , վէ պինապէրին իճրա իտէճէկի վազի-
ֆէնէ մուվաֆըգ տիկէր պիր խանէնէ պիր ան էվվել նագլը
մէքեան իթմէսի լազըմ կէլտիկինի տուշունմուշ իտի ։

Արնօլտ՝ քէնտի քէնտիսէ չէօյլէ տիմէքտէ իտի .

— Գու սըրատա պէհէմմէհալ մէսաբիֆ լազըմ տըր . . . Ար-
նօլտ Ցէվինը՝ Հինտիսթանտա քէսպի սէրվէթլէ ավտէթ իթ-
տիկինտէ , զաեէթ տէպտէպէլի պիր էօմիւր կէչիրմէլի տիր ։
Շիւպհէսիզ կիւնիւն պիրինտէ էթիէն Պէրօնուն միլեանլարընա
միւթէսաորըգի օլաճագ օլան տաէմ , պիրտէն պիրէ զարուրէթ-
տէն ֆէվգէլատէ սէրվէթէ նայիլ օլմուշ կիպի կէօրիւնմէմէլի
տիր ։ Մագսէտիմէ վասըլ օլմագ իչին , էլմասլարըն վէ ինճու-
լէրին սանտըգճասը պանա քեռաֆի տիր ։

Արնօլտ՝ էանաի բահաէ պու միւլահազալարտա պուլուն-
մագլա պէրապէր , քէնտիսի իչին իգթիդա իտէն պագը էչեաեր
սաթըն ալտը , պատէհու Սէն-Լազար նամ սօգագտա վագը
օլուպ , էթիէն Պէրօնուն սօն տէֆա թաատըրընը իթտիկի գահվէ-
խանէ վէ լօգանթաեա կիւտի , վէ օրատա գարնընը տօհուրուպ ,
մէվճուտ օլան մալիսմաթ վէ իլանաթ զաղէթալարընը կէօզ-
տէն կէչիրտի , վէ մուախխարէն պօրճունու էօտէեիպ , պիր ազ-
տան կէլիպ ալմագ իւզրէ , չըգընընը տախի կարսընա թէսիմ
իտերէք , լօգանթատան չըգտը , վէ Թիվոլի նամ սօգաղա միւ-
թէվէճճիհ օլտու ։

Մէրգուճ , իչպու սօգաղըն հէնուզ օրթալարընա վասըլ
օլմուշ իքէն , պիր տիվարըն իւզէրինտէ էաբըշաբըրըմըշ օլան
սարը պիր եաֆիթա նաղարը տիգգաֆիընա թէսատիֆ իթմէքլէ ,

— Իլանաթ զաղէթալարընա օգուտուղուճ օֆթէլ տիր . . .
Գու մահէլլէ իչիմէ կէլիր · պագալըմ էվ տէ իչիմէ կէլէճէ՞ք մի
տիր , տէյի միւլահազա իթտի , վէ եաֆիթաեա եագլաշարագ ,
աֆիտէքի սաֆըրլարը օգուտու .

« Մ՝ա-ղրի-ֆը-ըշ-ը դէր-դէր է՛ի ե՛ւ-ը եւլ ֆէր-ը ա-ը-ե հա-ֆ ֆ-ա-ի-
դէր ա՛ր-ի՝ գ-ր-ի-ա-ի ֆի՛ե-ր էչ ա-ը-ը-ը դէր ։ »

Գու սաֆըրլարըն ալֆընտա տախի էվվին թագսիմաֆըլըա
հավի օլտուղու մահէլլէր թարիֆ իտիլմիշ իտի , վէ խաֆիմէ ան
պէր վէճճի աֆի իտի .

« Գա- գ-գ-ե ֆ-ը-ի-ը-ե ֆ-ր-ի-ի-ե-ը-ֆ-ի՝ Բ-ր-ի-ե Գ-ե-ե ա-ի-ե-ը-ե-
ֆ-ի-ը-ը-ֆ ֆ-ա-ի-ր-ր-ի-ե Մ. Գ-ր-ը-ի-ե , ֆ-ի-ր Գ-ի-ի-ը ֆ-ա-գ-ի-ֆ-ե 64 ֆ-ի-գ-
ր-ը-ա ֆ-ա-ի-ը-ե ֆ-ա-ի-ր ֆ-ա-ե ա-ա-ի-ը Մ. Գ-ե-ր-ի-ի-ր-ե , ը ֆ-ե-ր-ի-ի-ը-ե-ր-ի-ի
62 ֆ-ի-գ-ր-ա-ի-ր ֆ-ր-ա-ֆ-ա-ֆ-ա ֆ-ր-ա-ֆ-ա-ր ֆ-ր-գ-ր-ր-ր-ր ։ »

Գ-ի-ի-ի ճաատէսի՝ պուլունտուղու մահէլլէ եագըն օլտու-
ղունան , Արնօլտ մէգքիւր ճաատէտէ 64 նիւմէրօլու խանէնէ
կիթտի , վէ սաֆըրըգ օլտուղու իլան իտիլէն խանէ սահիպի
օլան վէ տիվարճը գալֆալարընտան պուլունան Մ. Գէրթիէեի
կէօրիւպ ,

— Միւսիւ , Թիվոլի սօգաղընտա միւթէսաորըգի օլտուղու-
նուզ քիւչիւք օթէլինիզտէն պահս իթմէք իչին կէլտիմ , տէտիս

Մ. Գէրթիէ . — Միւսիւ , պէն օրատաը սաթմագ ֆիքրինտէ-
եիմ , քիրատաա վիրմէք նիհէթինտէ տէյիլիմ ,

— Պէն տէ սաթըն ալմագ իտթէրիմ ,

— Թեամիլէն ճէտիտ տիր , պինասը միւհքէմ վէ թագսի-
մաթը միւքէմմէլ տիր ։ Պէն օ պինաեր պիր գըզ իչին ինչա
իթտիրտիմ իսէ տէ , մէզպուրէ , զէնկին համիսի թարաֆընտան
թէրք իտիլտիկինտէն , սաթըն ալամատը ։ Լաքին , միւսիւ , օ-
բասը պիր ճէվհէր տիր . կէզտինի՞զ մի ։

— Խա՛յր , ֆիեաթըը անլատըգտան սօնրա կէզէճէեիմ ։

— Պիր տէֆատան սիզէ սօն ֆիեաթըը սէօյլէեիմ . . .
Բազարլըգ իթմէք իտթէմէմ , չիւնքի տիեէճէկիմ ֆիեաթտան
տուն սաթար իսէմ , զարար իտերիմ ։

— Էյ սօն ֆիեաթ նէ՞ տիր ։

— Իքի եիւզ եիկիրմի պէշ պին ֆրանգ տըր ։ Իչինիզէ կէ-
լի՞ր մի ։

— Էկէր , թէէմին իթտիկինիզ վէճճէլէ , օթէլինիզ պիր
ճէվհէր խան , էվվէլթ պու ֆիեաթ իչիմէ կէլիր ։

— Կիտէլիմ , քէնտինիզ կէօրիւպ մուհաքէմ իտերսինիզ ։

Պիր սաաթ սօնրա , մէզքիւր քիւչիւք օթէլ էթրաֆըլյա
կէզիլիպ , խանէն սահիպինին օլ խուսուստա միւպալէղա իթմէ-
միշ օլտուղու անլաչըլտը ։

Արնօլտ . — (Մ. Գէրթիէէրէ ։) Գու օթէլի իքի եիւզ եիկիրմի պէշ
պին ֆրանգա գապուլ իտերիմ ։ Պիր արապա թուֆթալըմտա ,
պէնի մուգավէլաթ մուհարրիրինիզէ կէօթիւրիւն ։ Իսմ վէ չէօհ-

րէթիմի օրատա պիլտիրտիքտէն պաշդա, գայտիեզ վէ թահրիրիեզ հագգը օլմագ իւղրէ տէ, քէնտիսինէ պիր մըդտար մէպլաղ իթա իտէրիմ։ Բազար իրթէսի կիւնիւ սէնէտի իմզալաեըզ, պէտելի լաղըմէի վէրիրիմ։

Մ. Գէրթիէ. – (Մէսրուրէն.) Միւսիւ, մուամէլէնիզ բէք միւքէմմէլ տիր... սիզին կիպի բէք չօգ միւշթէրիլէրէ մալիք օլմաեը արզու իտէրիմ։

Գէօյլէճէ մէրգումիար պիր արապաեա րաքիպէն մուգավէլաթ մուհարրիրինին նէզտինէ կիթտիլէր։

Արնօլտ, օրատա, եէտինտէ պուլունան օն պին ֆրանգ գատար մէպլաղը թէսլիմ իլէ, իամինի վէ չէօհրէթինի պիլտիրտի, վէ մուգավէլաթ մուհարրիրինէ, բազար իրթէսի կիւնիւ սէնէտի իմզալաեաճաղընը պիլ պէեան, մահէլլի մէգթիւրտէն մուֆարագաթընտա, Մ. Գէրթիէ՝

— Միւսիւ Ցէավինեը, սիզտէն պիր շէյ րէճա իտէճէիմ, տէտի։

— Նէ՞ րէճա իտէճէքսինիզ։

— Թաամը պիլդիքտէ իթմէքլիկի արզու իտէրիմ, Րէտտ իտէրսէնիզ, բէք մահզուն օլաճաղըմ։

— Ազիզիմ միւսիւ Գէրթիէ, թէքլիֆինիզի մէճպուրէն գապուլ իտէրիմ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ։ Գէնի պէքլէմմէմէլէրի իչին էվիմէ պիր թէլեկրաֆնամէ քէչիտէ իթտիմ։ Էվվէլա արապա իլէ պուլվարա կիտիպ, օրատա իչթիհա աչաճագ պաղը իչկի իչտիքտէն սօնրա, թաամ իթմէք իւղրէ Գրապան լօգանթաասընա ազիմէթ իչլէրիզ։

— Բէք էյի։

Մէրգումիար՝ պու մինվալ իւղրէ հարէքէթ իտիպ, Արնօլտ՝ Մ. Գէրթիէտէն այրըլըրընտա, քիւչիւք բաքէթինի պրագմըզ օլտուղու գահվէխանէյէ կիտիպ, մէգթիւր բաքէթի ալըպ, մալիւմիւմիզ օլտուղու վէճհէյէ, Ուիլ Սգօթտըն կիթմէճինի միւթէագըպ, Գօմարշէ պուլվարը թարիգիչէ իգամէթկեահընա ավաէթ իչլէտի։

Մէրգում, ալէսսանդրօ Սէն-Մանտէրէ կիտէճէկինտէն, վէ պինապէրին պիր գաչ սաաթտան զիեատե իտթիրահաթա

վագիը պուլունմատըղընտան, անինտե եաթտաղընա եաթտը, վէ ալաֆրանկա սաաթ պէշտե ուեանարագ, Սալըն տէ Ֆամիլ լօգանթաասընտա կարսօնլուգ իթմէք իւղրէ սաաթըն ալտըղը էսվագը կիեինտի, վէ այնեաեա պագարագ, ասլա թանըլմազ տէրէճէտե պիր սուֆրա ուշադը օլտուղունա թէէմին օլարագ, պիր արապաեա րաքիպէն, զիկր իթտիկտիզ լօգանթաեա կիթտի, վէ լօգանթաճը՝ մէրգումուն աէօղլունտե պուլունմասընտան տօլաեը մէեմուն օլարագ։

— Վագիթ ու զէմանիլլէ կէլմէնիզ, մուճիպի մահզունիէէթիմ օլտու։ Ուամարըմ փի, սիզին իլէ ուեուշպիլէճէէիզ, տէտի, վէ պատէհու իլավէթէն, – Իամինիզ նէ՞ տիր, տէյի սուալ իթտի։

— Իամիմ Ցէգիրէ տիր։

— Իմտի, Ցէգիրէ, պէնիմլէ կէլին փի, սիզի, պու կիւն իճրա իտիլէճէք օլան տիւեիւն զիեատիքէթինին տալտընա կէօթիւրէիմ։

Արնօլտ բարտրսիւսիւնիւ չըգարըպ, լօգանթաճըլար պիրլիքտէ կիթտի։

Գրագալըմ անլէր՝ տիւեիւն զիեատիքէթինին թէատրիքեաթըլար մէշղուլ օլտունլար, պիզ՝ էօժէն Լուազօ իլէ Վիգթօրին Գէօթեու պուլալըմ։

Սապահըն ալաֆրանկա սաաթ սէքիզինտէ, Վիգթօրին՝ կէլինլիք պէեաղ ֆիսթանընը կիսինմիշ, վէ սաղլարըլար կէօքսիւնէ զարիպ չիչէքլեր թաալիգ իթմիշ օլտուգ, տայիրէյի պէլէտիէեե կիթմէկէ հազըրլանմըշ իտի։

Ֆիւչիւք գըզըլար կէլմիշ օլան տիքքիշճի ժան Ցէսուրտի, էլինտե պիր իչնէ օլտուղու հալտե, կէլինին ֆիսթանընը գուսուրլարընը տիւզէլթմէքտէ իտի։

Գիչարէ գաապնճընըղագ՝ մահզուն օլտուղու հալտե, էկէր Բօլ Գէրօ Նամուսլու պիր ատէմ եօլունտա վագիֆէսինի իչմա իթտե իտի, պէնտե պու սաաաէթէ Նայիլ օլագելիր իտիմ... պէն տե մէսուտ վէ միւհթէրէմ հալտե քիլիսէտէն չըգար իտիմ... էվէտսըմտա, պիր իտմէ, եանի բէտէրինին իտմինէ մալիք օլուր իտի, տէյի միւլահազա իթմէքտե իտի։

58

Սաաթ տագուզ բառատէլէրինտէ , արապալար , կիւվէյիների համիլ օլարագ վասըլ օլտուլար ։

Գապա Լօրիօ , թապիի է՛ն կիւզել լանտօլարընտան պիրինի գօմանտա իթտիկի հալտէ էօնտէն հարէքէթ իտիւօրտու ։

Մխթիգօ՝ կիւվէյինին եանընտա պուլունուպ , անըն խըզ-ժէթինի իյֆաեէ ժէմուր օլմասընտան տօլաերը իֆթիխար իտէրէք , ալէսասպահ Լօժէն Լուազօեա կիթժիլ , վէ օ կիւնքի ժէմուրիեէթի հագգընտա ժէրգուտտան թալիմաթ իտէտիկինտէ , կիւվէյի չու եօլտա թալիմաթ իթա իյլէժիլ իտի ։

— Տիւեիւնիւմտէ քիմսէնին օն բարա պիւյ սարֆ իթժէի-նի իտէժէմ , Իմտի , հէր թարաֆա նէզարէթ իտէրէք , տա-վէթլիլէրին արզուլարընը իթրա իթժէքտէն կէրի տուրմա , էր-քէքլէր վէ գատընլար իյէ մուամէլէյի նագիքեանէտէ գուտուր իթժէ։ Գաչըճա իտըտմէմ Անժէլիքի գաերըմագլըղընը թավսիեէ իտէրիմ։ Անժէլիք էյի պիր գըզտըր , վէ քէնտի ագրապալարը զէնկին օլմատըգլարը իյին մահճուպ օլմազ ։ Նիկեր տօրլըտատ-կեան օլան վէ չիք պիր պանքեր պուլունան բէտէրի տիւեիւ-նիւմէ կելիր , վէ պու սուրէթլէ ֆամիլեանա էյյէնճէմիզե պայգա պիր բարլագլըգ վէրիր իտէ , անըն կելիշի՝ մահզա Ան-ժէլիքին սաեէսինտէ օլաճագ տըր , Ֆագաթ , ժէչչուլիեէթի հասէպիյլէ կէլէմէեէճէկինի տիւնքի կիւն թահրիրէն պիլտիր-միշ օլան Ֆուենթէզի-Մօտէրն թէաթրօսու տիրէքթօրու Լա Ֆու-ժէր կիպի հարէքէթտէ պուլունուր աէյի վէսվեսե իթժէքտէ-եիմ ։

Մխթիգօ . — Ադգատաշ , տիւեիւնիւնտէ իյֆա իտէճէք օլ-տուղում ժէմուրիեէթտէն տօլաերը աէն ժիւսթերիհօլ , Գէն հէր չէյի սըրտասընտա իթրա իտէրիմ։ Գէն իգթիզա իտէն պագը չէյլէրի , էզճիւմլէ պիր թագըմ գօրտէլալար սաթըն ալընըմ տըր ։

Լուազօ . — Գօրտէլալարը նէ՞ եարաճագտըն ։

— Կէլինին տիզ պագը նիչանընը պուննալատան թէրթիպ իտէճէեիմ։ Գիլիրսին ա՛ , պու սաեէթ՝ էօկի դէմանտան գալմըշ տըր , վագաա եէնի մօտա օլարագ եիւղիւքլէր հէտիեէ օլու-նուր իտէ տէ , պէնճէ էօկի ուսուլ վէ սաաթ՝ եէննիլէրէ միւ-լաճաճ տըր ։ Ցէօրթ պէեագ գօրտէլա բարչասը՝ պիր թօրլու իյէ էլպիսէնին տիւյմէ տէլիկի եէրինէ վագ իտիլիր իտէ , բար-լագ պիր թէէսիր հասըլ իտէր ։ Իմտի , պէն կէլին վէ կիւվէ-յինին մահէմլէրինտէ պուլունուպ , անլէրին ֆահրի իտըզմէթինէ թայնին օլունտուղում ճինէթլէ , պէնիմ գօրճում պու տուր ։

Իչպու սէօզլէրտէն սօնրա , կիւվէյի՝ միտալեաճըեա չէնտ սաէտ եիկիրմի ֆրանգլըգ սիքքէ վէ պիր գաչ թահէ եիւգ ...լուգ բիաչ վիրէրէք ,

— Գու ադչէկի սանա , ֆէվգէլատէ մէսարիֆաթ իչին վէ-բիեօրում . . . հի՛չ պիր մասրաֆը էսիրկէմէ , տէտի , վէ պա-տէհու մէգքիւր իչի արգատաչլար՝ Վիգթօրինին իգամէթկեա-հընա կիթտիլէր ։

Օրատա , Լուազօ , արապաճըլարա վէրիլէճէք օլան էվամի-րի Մխթիգօեա պէեահն իլէ , քէնտիսի 13 նիւմէրօլու արա-պաճըեա եագըլաչարագ ,

— Հայտէ պապա Լօրիօ , եէրինիզտէն էնին տէ , Վիգթօ-րինի թէպրիք իտին , տէյի պէեահն իյլէտի ։

Լօրիօ . — Հագգըն վար տըր , օղլում . արապաճը սըճա-թըյա եէրիտճէն գըմճըլտանմատըը իտէմտէ , տավէթլի մա-գամընտա կէլինէ թագտիմի իլթիֆաթ ու իհթիրամա պօրճու-եում ։

Լօրիօ՝ կէնճ օլմատըղընտան , պիր ազ աղըրճա , օթու-տուղու մահէլտէն էնիպ , Լօժէն Լուազօ իլէ կիթտիկինտէ , Մխթիգօ՝ սօն արապանըն արապաճըսըյա պաչլատըղը միւ-քեալէմէեէ աեվամ իտիեօրտու ։

Իչպու արապա՝ Ուիլ Սգօթտան սաթըն ալընմըշ օլան ա-բապա օլուպ , Մխթիգօ՝ պունուն արապաճըսըյա ,

— Անլաչըլըը՛ մը արգատաչ , պէն՝ կիւվէյինին մահէթին-տէ պուլունմատըա ժէմուր աէլիգանըը օլտուղումտան , պունտա պէն օթուրաճաղըմ։ Իմտի , քիմսէնէն օթուրմասընտա միւտաա-տէ իթժէեին , տէյի պէեահն իյլէտի ։

Արապաճը մուվաֆագաթ ճէվապը վէրտիկինտէն, Մխթիթօ շէօյլէ տէվամ իթտի.

— Տիւնիւնճիւլէր քիլիսէտէն չըգըպ արապալարընա բաքիպ օլտուգլարընաա, պիզ, քէմալը սիւրաթլէ Սալօն տէ Ֆամիլ լօգանթաարընա կիթմէլիսիզ։ Սուֆրաճա ամֆը նաղարաթմէք, վէ տավէթլիէրին օֆուրաճագ օլտուգլարը մահէլլէրի թագալմ իլէմէք իւզրէ, պէն, քճաֆֆէսինտէն էվվէլ օրաճա վասըլ օլմագ իսթէրիմ։

Արապաճը. — Ամլարըմըզ սէրի իւլ հարէքէթ տիրլէր... քճաֆֆէսինտէն էվվէլ եէթիշէպիլիրիզ։

Մխթիթօ՝ թագսիսէլէրինի պիթիրտիքտէն սօնրա, կէլէն ադրապաճը գապուլ իլէ, բէնտիլէրինէ բէհպէր օլմագ իւզրէ վիգթօրինին իգամէթկճանը գաբուսունաա տուրտու։

Իւր տէֆա, Անժէլիք Վէրիէրին խանէսինտէ կէօրմիւշ օլտուղումուզ ժան Տէսուրտի նամ գաապրը պաշտան չըգարան վէ Լինանըն բէտէրի պուլունան Բօլ Գէրօ կէլտի։

Մէրգում, ուղուն պոյու, ճագըլըգլը, սիճահ սաչը, տօնուգ լէհճէլի, իւսթիւ պաչը սըրտալը, վէ էլտիվէնի պիր տէլիգանլը օլուպ, թաւր ու Հարէքէթինտէն, քէնտի քէնտինինէ պէյէնմիշ խտուկի անլաչըլըճօրտու։

Մխթիթօ՝ վիգթօրինին տայիրէսինի մէրգում թարիֆ իլէտի։

Օնտան սօնրա չամաչըրճըլըգ իտէն Բէրօ նամ տուլ գաապրն կէլտիկինտէն, Մխթիթօ՝ պունուն էքի ճանապընը պուս իթտի, վէ պատէհու տիկէր պագը ագրապա վէ տավէթլիէր կէլտիկէր։

Գունչար թագըմ թագըմ ճօգարը չըգմըշլար իքէն, միւքէլլէֆ պիր արապա՝ ազամէթլի պիր Հալ իլէ կէլիպ տուրտու։ Գու արապանըն ոթլարը կիւղել վէ կէօսթէրիշլի վէ ապրանգըը ուղուն ճիպմէլի վէ սօրկուճլու իտի։

Իչպու արապատա Մէլանի կօթիէ օֆուրմուշ օլուպ, Մխթիթօ՝ արապանըն գաբուսունու աչարագ, վէ աչագը էնմէսի իչին մէղպուրէնէ ճարտըմ իթմէք իւզրէ էլինի ուղաթարագ,

— Գէսապէլի մաումուագէլ կօթիէ սիպսինիզ, տէտի,

— Էվվէթ, միւսիւ, պէն իմ։

— Գէն տէ կիւվէյլինին մանէթինէ մէմուր տէյիպ անլըէրմ։

— Տիմէք պէնի կէլինին ճանընա կէօթիւրթուրտունուզ։

— Մա էլ մէմուունիյէտ մամիղէ։

— Մ. տը Նէրվէյ վասըլ օլտո՞ւ մու։

— Հէնուզ վասըլ օլմատը։

Գու արապագը տիկէր իքի քիշի կէլտիկէր քի, պունլար տա պիլ խաստա գիբրէ չայնան տըրըլար։

Գու իքի քիշինին կիւնինմիշ օլտուգլարը էլպիսէլէր՝ գաէթ կիւմէյէ չայնան օլուպ, չէօյլէ քի Ֆէրու նամ տուլ գաապրն իչ բէնկի թիւյլէր իլէ միւզէյէնէն սապը պիր շարպա, վէ ապչգ գըրմըգը մէրինօս գումաչընտան պիր Ֆիօթան կիւնինմիշ, վէ զայիֆ ումուղլարը իւզէրինէ տէ պէնտագ ատնիէլտատան պիճիւք պիր չալ ալմըշ վէ տէօրթ քէօչէ բարմագլարընը սէքքիզ տիյմէլի ուղուն էլտիվէնէլէր իլէ հըզիզ իթմիշ, վէ էլտիվէնի բարմագլարընա ատո եիւղիւքլէր թագմըշ իտի։

Բիէր Գէրօ տա, էօկի մօտա պիշիմինտէ լաճիվէրտա բէնկիլի, բարլագ պագըը տիյմէլի վէ ուղուն էթէքլի սէթթի, վէ պագը թէաթրօճուլարընն թէրէքէօինտէն գալմա, վագթիլէ ապչգ բէնկի իքէն, չիմտիէրի բէնկի ոօյմուշ ամլտա եէլէք, պէյթինի բանթալօն, պէնտագ գրաւամթ, վէ ուղուն չէքիլմի պիւեիւք պիր չարպա կիւնինմիշ իտի։

Բիէր Գէրօ վէ Ֆէրու նամ տուլ գաապրն՝ Մէլանի կօթիէեի կէօրտիքլէրինտէ, թէաճճիւպանէ բէնքը սէտտա իթթիքլէր։ Գաէհու Բիէր Գէրօ՝ խոթիհզաքեարի պիր սէլամլա,

— Գու նէ՞... կէթէ թէաթրօսունուն հիւրիւ գըզլարընտա պէնղէմիշսին... եալընըզ ֆիօթանընըն էմէյի իչին այրըճտա պիր արապա լազըմ տըր, տէտի։

Մէլանի. — (Կիւլէրէք.) Էմէյիմի գօթիուղումա ալաճաղմ։

Բիէր. — (Իչկիտէն պօղուլմուշ օլան սէտտաըլլա.) Էկէր պու բարլագ գումաչ ուճուղ իսէ, ահինէճէհիմ եօգ տուր, Հալ պու քի պու Ֆիօթանլըգ իչին վէրիլէն պէտէլ իլէ այթը նէֆեր գըզըն էլպիսէլէրի եարըլատիիր։ — Էկէր սէն իրատ Թօրլատօր իսէն, պէն՝ հէր նէ իսթէրսէն օլուրում։

Մէլանի. — (Կիւճէնէրէք.) Սէվկիլիլիս տասը, պագալըմ պիզ չօգ իրատ Թօրլատապիլտինի՞զ մի։

Բիէր Գէրօ. – Օ՛հ, պէ՛ն մի. բէք էյի պիլիրսին քի, պէ-նիմ, չէօր վէ բաչալրա թօրլամանա մախասուս օլան քիւֆէմ ի-լէ գանճամուան մասատա, սէրվէթիմ վէ իրատըմ եօգ տուր. լաքին մալիէ օլտուղում պու չէյլէր, նաֆթագամը էլտէ իմ-մէկէ քեաֆի տիրլէր... Հէր նէ իսէ, պիր սէնէտէն պէրի տիր քի, սէնի կէօրմէմիշլիմ տիր, Համընա կէլ քի, Եիւղիւնիւ պիր քէրըչ պուս իտէեիմ։

Մէլանի, բէտատ ճէսարէթի իտէմէտիկինատէն, Եիւղիւնիւ թաղտիմ իմտի։

Միսթիգօ. – Գապա Բիէր, մատէմ քի սիզ եօղարը չըգը-նօրսունուզ, եէկէնինիփի կէլինին նէղտինէ կէօմիւրիւն... Գէն պուրատա տիկէրլէրինէ պէգլէմէկէ մէճպուրում, տէմի։

Բիէր. – Բէք էյի... Հայտէ, Մէլանի, պէնի գօլթուղու-նա ալտա կիտէլիմ։

Գունլար իչէրի կիրտիքլէրի զէմման, Լօժէն Լուազօ տիչարը չըգըպ, Միսթիգօնա խիթապէն,

— Կիմմէք վագիթը կէլտի իսէ տէ, տավէթլիլէրիմիզ թէքմիլ օլմատը, տէյի պէհան իյլէտի։

Միսթիգօ. – Նօգտան օլան քի՞մ տիր։

Լուազօ. – Բէք չօղ նօգտանըմըզ վար տըր։ Էզճիւմիէ միւ-սիւ Վէրիէր իլէ քէրիմէտի Անժէլիք, վէ ապրատամտան Լամիլ Վանտամ, Համի մալիումիւն օլան Թօրճու միւլազիմի հէնուզ կէլմէտիլէր։

Թամ օլ էռնատէ զագիթի մէրգում, տրատա իլէ վատըլ օլտուղունտան, տրատատան էնէրէք, Լօժէն իլէ Թօգալաշը, վէ Միսթիգօնու տահի սէլամլատը։

Վանտամ՝ պիւնիւք իւնիֆօրմատըն կիեինիլ օլուպ, լէհ-ճէսի տօնուզ, վէ կէօղլէրի մահզունէյնէթի իչինատէ օլտրադ, էնդի վէ տէյիրմի պիր մօդուզ՝ էթրաֆընա չեվրիլմիշ իտի։

Լօժէն. –(Վանտամա.) Թատթա՛մըզընըզ. սիմանըզ՝ էյլէն-ճէ մահէլլինատէ պուլունմամտա Համդըշըր սիմալէտուէն տէյիլ տիր։

Վանտամ. – Հիչ պիր շէյիմ եօգ տուր. Համընըզ պիր ազ եօրկունում... ումտըրըմ քի կէճիքմէտիմ։

Լօժէն. – Թամ վագըթտա կէլտինիզ... Հալ պու քի միւսիւ Վէրիէրէ էլան պէգլէնօրուզ։

Միւլազիմ՝ ատրօբյուտագ, Համաշ ոչտա իլէ,

— Մատմուազել Անժէլիք կէլտի՛ մի, տէյի սիւսալ իթտի։

— Բէտէրիյլէ կէլէճէք տիր։ Անճագ էկէր կէճիքտիրէր իս, եօլա չըգմամըզ իճապ իտէճէք տիր. չինքի տայիրէյի պէ-լէտիճէ միւսիրինի պէգլէտէմէիիզ։

— Մ. Վէրիէր իլէ գըզընըն կէլէճէքլէրինէ էմի՞նմիսինիզ։

— Ա՛ճա՛յիպ, կէլէճէքլէրինի վատ իթտիրէրի զէման, պիզ ոչ հազըր իտինիզ։

Վանտամ՝ տիւչիւնմէճէ պաչլատը։ Գանքէր՝ իսթէմէճէ-րէք իթմիչ օլտուղու վատը թուրթաճա՛գ մը իտի։ Հալ պու քի օլ կէնճ զատիթի, մահզա Անժէլիք իլէ պուլուչմագ իւմի-տիլէ օրտա կէլտիչ օլտուղու հալտէ, շաճէտա մէղպուրէ կէ-լէմէզտէ, կէչիրէճէկի տատթալար քէնտիի իչին նէ՛ գատար ու-զուն կէօրիւնէճէք, վէ տիկէր տավէթլիլէրին չամաթալը վէ կիւրիւլթիւլիւ էյլէնճէլէրինատէն նէ՛ տէրէճէ սըզըլաճագ իտի։

Գապա Լօրիօ՝ սէթրիսինին տիւյմէ տէլիկի եէրինատէ պէ-յազ գօրտէլալարտան թէրթիպ օլունմուշ պիւեիւճէք պիր նի-չան պուլունտուղու հալտէ, էվտէն տիչարը չըգըպ, կիւվէյի-նէ խիթապէն,

— Միւսիւ Լուազօ, պիլիեօրսունուզ ա՛ վագըթ կէչտի, տէտի,

Լուազօ. – Էօյլէ իսէ կիտէլիմ. կէճ գալանլար՝ տայիրէյի պէլէտիեէտէ պիպի պուլսունլար։ Միսթիգօ՛, հայտէ կիթ կէլինէ իապէր վէր, վէ պիլճիւմէ միւսաֆիրլէրի աչագը տավէթ էթ։

Միսթիգօ՝ իչպու էմր մուճիպինճէ սէրիան կէլինին վէ տա-վէթլիլէրին նէղտինէ պիլ ապիմէ, ալտըդը թալիմամբ թէպլիղ իյլէտի։

59

Հիւվէյի իլէ կէլինն վէ տավէթլիլէր աչագընըն էվտէն տի-չարը չըգըպ, տրատալարտա տօղրու իլէրլէտիքլէրի զէման, մա-քինատը օլմաեարագ սէնատթը մաքինիսթի օլան վէ Գաթինեօլ

վէ Գիլի պուլվարընէն միւթէպէրանընտան պուլունան Ֆրէտէրիք Գէրմէն զահիր օլաու ։ Մէրդում, կուսթօլու պիր էլպիսէ կիեինմիշ խոր ։

Լուաղօ ։ – (նիւքսէք սէտա իլէ ։) Հէլէ չիւքիւր, կէլոի, Գապա Բիեր ։ – Տայիմա կէճիքիր ։ ։ ։ պուննունլա պէրաբէր կէճիքմէսի՝ մէշղուլնէթի սէպէպիյլէ տէյիլ տիր ։

Մէլանի՝ Բէրօ գաարընէն դուլաղընա էյիլէրէք ։

— Նէ՛ կիուղել տէլիգանլը սըր ։ ։ ։ աճապա քի՞մ տիր, տէյի սիուալ իյլէտի ։

Ջամաչըրճը Բէրօ գաարն ։ – աճա՛յիպ, քէնտիսինի թաննմաեօ՛մնաուսուն ։

— Խա՛յր ։

— Խըսմընէն Ֆրէտէրիք Գէրմէն տիր ։ ։ ։ Նա՛սըլ, վիճուտճա կիուղել պիր տէլիգանլը տէյի՛ն մի տիր ։

— Էվվէթ, պիր էրքէք իչին, լիւղումնէնտան գիեատէ կիուղէլ տիր ։

— Սէնտաթը նէ՞ տիր ։

— Կիուղել գըզլարը սեվէր ։

— Ճագաթի կէնճ գըզլարը սեվմէք՝ սէնտաթ տէյիլ տիր ։

— Քէնտիսի իչին զալիպա պիր սէնտաթ օլմուշ տուր ։ ։ ։ Թաղիի կէնճ գըզլար տա քէնտիսինի սեվէրլէր ։ ։ ։

Գէրմէն, պու արա Բէրօ գաարնա տօղրու իլերլեեիպ էլինի սըղարագ ,

— Սաղաոլար խայր օլսուն, հալա գաարն, տէտի, վէ պատէհա Թամը ու դընանֆէթինտէն հայրան օլտուղու Մէլանինին հուզուրունտա Թէվաղու իմմէքլէ ։ Մաասէ ։ ։ ։ տէյի իլավէթէն տերմիեան իյլէտի ։ վէ մէղսուրէնին քիմ օլտուղունու սիուալ խերճէսինէ չամաչըրճը գաարնա պագտըղընտան , պու գաարն տա ,

— Ադրապամըզտան Մէլանի հօթիե տիր ։ ։ ։ պունտան պագէմ հագդընտա սանա պահա իմմիշ օլտուղումտան , քէնտիսինի Թանընմայը իտին , տէտի ։

— Խաթրըմա կէլմեօր ։ սիզ պանա Մէլանի իչին տիլպէր պիր գըզ օլտուդունու պէհան իմմիշ իտինիզ՝ Հալ պու քի , քէնտիսի , զանն իմտիհիմտէն պէշ գաի պիեատէ տիլպէր իմիշ

գէն խե , քէնտիսինի պու գաատար կիուղել մէմուլ իմմէտիհիմ իչին , Թանընամատըմ ։

Մէլանի դըզարագ ,

— Աղիզիմ , էկէրչի իֆատէյի վազըանընդ խաթիսանէ խե , ֆէվդէլատէ Նազիքեանէ տիր , տէտի ։

Ֆրէտէրիք ։ – Կէօզլէրիմէ պագադընդընդ հալտէ , ֆիքրիմի անլատապիլիրսինիզ ։

Կէնճ վէ տիլպէր գըզ , Թէպէսիւմ իտերէք , կէօզլէրինի մէրդում տէլիգանլընա աթֆ իմտի քի , օլ էանատէ պիր Թավրը մնախտուս իլէ պընըդընը գըվըրդըճօրտու ։ Լաքին պիրտէն պիրէ մէճհուլ պիր հիսսէյէն Թահրիք օլունարագ , Թէպէսիւմ քէարի հալի՝ վազարը տաիմէ Թահվիլ օլտու ։ Զիւնքի Ֆրէտէրիք Գէրմէն՝ հէլէճան վէ Թէճաճիւպիւ տաիմլէ քէնտիսինէ նազար իմմէքտէ օլտուգ , մէրդումունն պու պագրընը Թա գալագկահընա գաատար Թէէսսիր իմտիհինտէն , քէնտիսինտէ խոշ պիր հէլէճան վէ նէվիմա պիր հալը տէհշէթիմիմալ հասըլ իյլէտի ։

Միսթիգօ՝ իչի էլլէրինի պօրու չէքիլինէ վազ իլէ ,

— Մաասիյ՛ր , միսիւլէ՛ր , հայտէյին արապալարա օԹուրուն ։ ։ ։ Գէլէտիեէ միտիրի էֆէնտի պէրլէմէքտէն խոշլանմազ , տէյի իմմաթ իմտի , վէ այնի վազըմտա ագրապա վէ տավէթիլէր լանտօլարա բաքիպ օլտուլար ։

Գէհանէ հաճէթ օլմատըղը իւղրէ , Ֆրէտէրիք Գէրմէն՝ Մէլանինին դուբէ արապասընա օԹուրտու , վէ քեաֆֆէյի արապալարա օԹուրուլտուգտան սօնրա , իչի քիչի աչըգտա գալտըղընտան , Միսթիգօ՝ անլէրի տէ քէնտիսինին հալընըզճա բաքիպ օլաճաղը արապաեա , Էանի պապա Լօրիօնուն Ուիլհամ Սգօթտան սաթըն ալմըշ օլտուղու արապաեա օԹուրմտու վէ քէնտիսի տէ արապագընըն Էանընտա օԹուրտու ։

Գէօյլէճէ , բէնչիրէլէրտէ վէ սօղագլարտա Թօրլանմըշ օլան էհլի մէրագըն նազարը տիգգաթլարընը ճէլոգ իտերէք , ալայ Էօլա չէգըլմ , ազ վազըմտա պէլէտիեէ տայիրէսինէ մուվասըլէթ իմտի ։

Վանտամ , արապանըն գարուսունտան էյիլիպ վէ տայիրէյի մէգիւրէնին գարուսունտա պիր գօնագ լանտօտու հէօրիւգ

պունեան՝ ժիւլ Վէրիէրին արագասը օլտուղունու Թանըմըղընան, մէօրուբ օլտու, վէ անինտէ արագատան էնիպ, սէվկիւլիւսինէ գալուչմադ իւղրէ, քեաֆֆէխինտէն էվվէլ տայիրէյի պէլէմիէնէ կիրմէք արդուսինտէ պուլունտու իսէ տէ, իպթիտա կիւվէյի իլէ կէլինին վէ պատէհու եադրն տավէթիլիէրին կիւմէլերի գայիտէտէն օլմազլէ, օլ պատատ քէնտիսինին զապթա մէճպուր օլտու։

Իւլատա, արագալար արտ արտա պէլէմիէնէ գաբուտու էօնիւնտէ տուրտուղլարընտա, քեաֆֆէյի տիւնէիւնճիւլէր աչաղրա էներէք, կիւվէյի իլէ կէլինին արզասընտան իչերի կիւտիլեր։

Ադտը իզահիճաճ սալասընըն պուլունտուղու պիրինճի գաթըն էչիկինտէ, չարդասը էլինտէ օլարադ, կիւմիւշ տիւյմէլի վէ լաճիվէրտ էլպիսէլի խատէմէտէն պիրի տուրմուշ օլուպ, վիգթօրինէ խիթապէն,

— Մատամ, պէլէմիէնէ միւտիրի էֆէնտի պիր գայ տագըգատան կէլիր . . . իչերի պուտուրուն վէ օթուրուն, սէմիկինտէն, տիւնէիւն ալտըչ իչերի կիւրտի։

Իւչ կիւրէնճէրտէն պիրի օլան Վանտամ՝ էթրաֆա կէօզ կէզտիրիպ, Անժէլիքի, բէտէրիյլէ բահիպէ Մարինին եանընտա կէօրտիւկինտէ, ադիմ պիր մէսէրրէթ հիսս իթտի։

Կէնճ գըզ տախի մէրգումՈ տէլիգանըլըը արամագտա օլմատըյլա, իչիսինին պագըչըտըը՝ նէկտիկէրինէ թէսատիֆ իթտիլեր։

Վանտամըն պագըչընտա աչգ ու սէվտա ալէմտէթի միւչահէտէ օլունտուղու կիպի, Անժէլիքին պագըչը տա, պիր չօգ վատաըտը միւպէյինին իտի։

ՄէրգումՈ՝ Անժէլիքէ եադըլաարագ, անընըզա կէօրիւչմէք վէ անըն թաթլը սէտասընը իչիթմէք էչէտտի արզուսինտէ պուլունտուեօրտու իսէ տէ, կիւվէյի իլէ կէլին վէ ագրապարընտան էքսէրիսի, պանքերի կէօրտիւքլէրինտէ, եանընտա կիտէրէք, մէրգումընն տախիլի նէֆրէթինէ բաղմէն, քէնտիսիյլէ թօգալաչմադտա օլտուղլարընտան, թատիի Վանտամ՝ մէզքիւր արզուսու մուճթիպինճէ հարէքէթի իտէմէտի։

Շու գատար քի, բէտմի սէլամը իճրա իտէնլէր՝ պանքերին նէֆրէթինի տէրք իթտիլէրինտէն, օլ պատատ քէնտիլէր տէ բէք դիւետ մուհաֆըզէթմէկեօրլար իտի, Ֆագաթ Անժէլիք, քէնտի հագդընտա վագը օլան մուամէլէյի իլթիֆաթ քեարանէյի սատէ, ֆագաթ նազիքեանէ պիր թահր իլէ գապուլ իտիպ, ճիւմլէսինէ տօսթճա մուգապէլէտէ պուլունտուեօր իտի։

Մահուտ բաչավրաճը Բիէր Պէրօ՝ ժիւլ Վէրիէրին էթրաֆընտաքի զալէպէլիկի գուվվէթլի տիրսէքլէրիյլէ կարըպ, իչէրլէտի, վէ պանքերին էլինի թուպարագ, վէ գուվվէթլիճէ սըգարագ, չէօյլէ պէկտան իթտի .

— Սապահլար խայր օլսուն էնիչթէ . . . պիր մահէլլէտէ պուլունապիլմէքլիկիմիզ իչին պէօյլէ պիր ֆըրսաթ գուհուր իթմէյի իտի՞, հէ՛ . . . Ա՛յնի Թարիգաէն կիմ մէտիկիմիզ իչին տիր քի, չօգտան պէրու եէքտիկէրիմիզի գարշըլամաեօրուզ . . . Սիզ, էլինիզտէ գանճա օլարագ, բիւգյեարըն, եաղմուրուն, հաթթա գարըն ալթընտա, չէօրլիւք եըղընըլարը իչինտէ քաչավբալար արամագընըզ։ – Սիզ, սըճագ օտանըզտա վէ ալէա գօըԹուգլու իսկէմիչէէրտէ իտի իրահաթ իտէրսինիզ, վէ թօգլատըղընըզ բաչավրալար իսէ, պինլիկ պանդնօթճլար տըր։ Նա՞սըլ, պանքեր էֆէնտի, պու սաեէտէ չէշմանըլանըեօ՞րմուսունուզ, (Մէրգում՝ պու սէօզլէրի իրատ իտէրքէն, էնիչթէ թէամիեէ իթտիկի ժիւլ Վէրիէրին գարընընա թէքլիֆսիզճէ վուրմագտա իտի։) Սէրվէթինիզտէն պիր միդտար տա պանա հիսսէ չըգարմալը իտինիզ, Ֆամիլեամըզ իչին պու տա պիր չէրէճ տիմէք տիր։

ժիւլ Վէրիէր պիր հինտի թէբէսի կիպի գըզարտը, վէ պու եօլտա ատէմլէր իլէ իւրֆէթի իթմէսինէ սէպէպ օլտուղու իչին, Անժէլիքէ թէրս չէհրէ իլէ աթֆը նագար իթտի։

Բիէր Պէրօ չէօյլէ տէվամ իյլէտի .

— Պէէքի, էնիչթէ, սիպին կիպի զէննկին օլմագ իչին, սիպին կիպի պօրտա մուամէլէթընտա պուլունմագ լազըմ օլտուղունու պէհան իտէճէքսինիզ։ Նէ՞ եաթալըմ, պէն տէ չէօրլիւք եըղընըլարըյլա մուամէլէթտա պուլունմագտատըմ . . . Շու տա վար քի, բէք չօգ քիմսէլէրին թատիգի վէճհլէ, հէր իչիսի արասընտա պիւեիւք պիր ֆէրգ եօզ տուր։

Գանքեր. – (Խոհինգաքեարի աուրէթաէ.) Ազիզիմ միւսիւ Գէրօ, սիզ՝ հէր քէսի պու միսիլլու աէօղլէրլէ կիւլտիւրմէնէ չալըշըեօրսունուղ, ֆագաթի պու աէօղլէրին չիմտի մնտասը կէչմիշ տիր։

Գու արա Ֆրէտէրիք Գէրմէն՝ ժան Տէուրտինին այըգը Բօլ Գէրօեա եագլաշարագ, պանքեր իլէ բաշավրաճը պէյնին-տէ Թաաթի օլունան աէօղլէրի տինլէմէքտաէ իտի։

Գէրմէն՝ Բօլա. – Էյլէնճէմիզ ֆէնա պայլամասը։ Նէօ-բիւնիւբ քի, պապա Բիէր՝ ժիւլ Վէրիէրին ամվար ու հարա-քեաթըննան խօշլանմասեօր։ Գունունլա պէրապեր չու ժիւլ Վէրիէր տէ, քէնտինէ պէնէնմիշ ատէմին պիրի տիր... Նիկէր պիզիմ իհթիեար, դաֆեաեը պիր աղ ԹուԹաուրուբ խե, իչին բէնկի պայգալաշաճագ տըր, տէտի։

Գանքեր, պու արա վանտամը կէօրմէքլէ, Բիէր Գէրօեան ուզագլանմագ իչին, մէրդում տէլիգանլըեա եագլաշը, վէ մէրդում իլէ Թօգալաշարագ,

— Ազիզիմ, պու ատէմլեր սօն տէրէճէ ատի վէ պաեագը մախզուդ տըրլար։ Գուրաաա պուլունմագ տավէթինի գապուլ իհմէքլէ, դաաֆէթ կէօսթէրտիկիմէ էլան Թէէսսուֆ իտիեո-բում։ ՀաթԹա չու էանատ պիլէ Անժէլիք իլէ պիրլիքտէ չէ-քիլմէքլիկիմէ քի՞մ մանի օլտուղունու պիլմէէօրում, տէչի պէ-եան իլլէտի։

Վանտամ, պանքէրին պու աէօղիս ֆիրիէն մէվզուի իճրաաէ վագ իհմէսինաէն դօրդարագ, անինտէ ճէվապա ագագ իտէ-րէք,

— Գու սրրաաա պիր աղ միսաալէհա լագըմ տըր... Նէ՛ չարէ Թէրպիեելէրի նօգսան տըր. ֆագաթ էսասէն էյլի ա-տէմլեր տիրլեր, վէ պիզիմ տէ ագրագամըղ տըրլար, տէտի։

Գանքեր. – Մատէմ քի պիր քէրրէ տավէթի գապուլ իհ-տիմ իտե, չարէ եօգ, սօնունա գատար տուրմալը։ Ֆագաթ սիւպհան Ալլահ, պու նէ՛ միւչքիլ անկարեա տըր։ (Գատէհու միւքեալէմէնին էասընը Թէպտիլ իտէրէք.) Գիր գաչ կիւն-տէն պէրու կէօրիւնմէտիկինին սէպէպի նէ՛ տիր։

Վանտամ. – (Լինտիչէ իլէ.) Զանն իտիեօրսուս քի...

— Գահա իտէրիմ քի, Անժէլիք հագդընտա սէնինէ սէր-պէսթճէ իֆտաէլի մէրամ իհտիկիմտէն տօլտաեը կիւճէնմիշ-քին տիր. լագրին պու իսուսուտա հագդըն եօգ տուր։ Մանա աէօղլէտիկիմ աէօղլէր՝ ատա էվիմիզէ կէլմէնէ մանի օլամագ-լար։ Սէն պէնիմ նէ իսթէտիկիմի վէ նէ իսթէմէտիկիմի պի-լիրսին։ Իմտի, մուճիպինճէ հարէքէթի իհմէքլիք, սէնին էլին-տէ տիր։

— Բէք դիեատէ մէչղուլ իտիմ... Մէնտուագ օլտուղում ալայընը թօնքինէ կէօնտէրիլմէսինտէն պահա օլունուեօր։

— Բէք ալէա, բէք ալէա. պու իսուսուա սէնին իչին հէր նօգթաի նագլար իլէ խայըրլը տըր։ Էվվէլ էմիրտէ քէապի թէ-մէչկիուղ իտէրսին, վէ պունտան դաթինագար, սէնի բարլագ պիր միսաթագպէլէ նայիլ գրլաճագ օլան մէչէքտէն չէքիլմէք կիպի ագրըսըղճա պիր Թաատվուրու իսթէր իսթէմէղ Թէրք իչէրսին։ Գէօյլէ կէնճ չաղտա էվլէնմէք՝ նէ՛ դատար ագրըսըղըղ տըր... Ա՜հ, էկէր պէն քէնտիմ պիլսէ իտիմ... Գիր քիմէ՝ էվլէնմէք Թաատվուրունտա պուլունմագ իչին՝ էն եիւքսէք վազիեէթտէ օլմալը տըր, վէ եէլ աղրըլարը պաչլատըղընը հիտա իհտիկին-տէ...

Վանտամ. – (Գիր տէրէճէ իսթինգա իլէ.) Տիմէք օլ վա-գըթ, իտտաԹա պագան պիր գարը պուլմալը տըր։

— Հայ հայ, պէնճէ իչին է՞ն տօղրուտու պու տուր։ Էկէր տիւնեատը վէ հաեաթը պիլէն պիր ատէմին նատիհաթընտա սիւ-լիւք իհմէք իսթէր իսէն, պու տէտիկիմի եարմալըսըն։

Գանքէրին հէր պիր աէօղիս՝ էրիմէչ գուրչուն տամլասը կի-պի Էմիլ Վանտամըն գալպկեատընտա ագմագտա, վէ պիչտրէ տէլիգանլը՝ քէնտի մէտուտիեէթինի էլինտէ Թուխմագտա օլան օլ զալիմտէն հիչ պիր նէհիճէյի խայրլիեէ իւմիտ իտէմէեէճէ-կինի անլատագտա իտի։

60

Գու արա իզտիվաճլար տալասընտա տիկէր պիր փիմէ կիր-մէքլէ, ուտուտ արատընտա պիր ֆըսըլթը հասըլ օլտու։

Գու եէնի կէլէն չախս՝ օդուեանլարըմըզճա զաթէն մա-

լիւմ օլան վիգօնթի ժօրժ ու ընէրվէյ օլուպ, մէրդում եիկիրմի պէշ չաղլարընաս սարարմըշ եիւղիւ, չուդուր եանագը, վէ պիշմիշ պալըդ կէօղէրի կիպի ասնուգ կէօղիւ վէ սէյրէք սաշըը պիր տէլիֆանըը օլուպ, պըճըդլարը տախի քէտի պըճըդը միսիլու պիր գաչ ըլնկսիզ գըլսան իպարէթ իսի։

Մէրդում ֆէվգէլատէ զայիֆվլճուս օլուպ, գօղլարը վէ տիզլէրի ուզուն օլմասըյլա, զարիպ պիր չէգլ քէսպ իմմիշ իսի։ Գուրու պիր էօքսիւրիւք՝ պէշ սապրդաս պիր ժէրդումնուն տար եիւրէկինի թազէկ իլէմէքտէ իսի։

Գու տէլիֆանըընըն կիևինսիկի էլպիսէնին զանէթ պիչիմի օլսուզունու, զանն իսէրիզ քի թաֆսիլէ հաճէթ եօգ տուր։

Բաչավրաճը Բիւէր Գէրօ՝ մէրդումնս սօղրու իլէրլէեէրէք

— Վայ եէկէնի՛մ, սի՛զմիսինիզ, նասըլսընըզ, տէտի, վէ հաղըրունա խիմմաղլէ, -Զօճուդլարըմ, պու տէլիֆանըլըը կէօրնճմնուսունուզ, պիր վիգօնթ տուր, տէյի պէհան իլէտի, վէ եէնի կէլէն չահսըն էլտիվէնլի էլինի թուխարադ, օլ գաստր գուվվէթլէ սըզաը քի, մէրդում տէլիֆանըը՝ չիպուգ կիպի ինճէ սեսագլարը իւղէրինսէ սարսըլսը, վէ պիր գաչ տէֆա էօքսիւրտիւքտէն սօնրա,

— Բէք էյիեիմ, բէք էյիեիմ, տէյի ճէվապ վէրտի։

Բիւէր Գէրօ. -Օղլում, լազըրսը արամըզտա գալսըն... սէնսէ էյի պիր հալ կէօրնմէէօր։ -Սէօղիւմէ իմմիսատ էմ, հիւննսպ իլէ մէրճնօս պալըդը եազընտան եարըլմըշ իլաճտան պիր ազ իչ. վէ խուսուսիյլէ չու շաչգընն Լուազօնուն մէալէքինէ սալիք օլմա... Լիկեր վիճուսունուն զատֆէմինէ պագմսեասրդ էվլէնիրսէն, էվլէնսիկին կիւն ճէնագէ մսարսաֆընը զըրլամալըսըն,

Ժօրժ. -Տայիմա չագաճըսըն, պապա Գէրօ, տէտի, վէ իմմեար բաչավրաճըը թէրգլէ, Անժէլիքի վէ բահիպէ Մարիեի, վէ էլան վանտամ իլէ կէօրիւշմէքտէ օլան ժիլ վէրիեի սէլամլասը,

Վանտամ տախի վիգօնթուն կէլմէսինտէն պիլ իսմիֆատէ, Անժէլիքին եանընա եագլաշըգ, էլինի թուխտու, վէ եավաշ սէտա իլէ,

— Սիպի կէօրսիւկիւմէ նէ՛ գատար մէճնուն օլտուս...

Սիզսէն ուզագտա օլտուղում զէման, տայքի եաչամսեօրտում... Գիլէնիզ պու կիւնիս վէ պու սատթը նա՛սըլ պէքլէեօրտում, Լաքին բէտէրինիզին, սիպի էն ասն տագըգտատա պուրատա կէթիրմէկէ բազը օլմսեաճաղը իհթիմալինի տիւչինտիւքճէ, թիր թիր տիթրէեօրտում, տէյի պէհան իլէտի։

— Գու պապատ վէսվէսէ իմմէկէ հադգընըզ վար իսի։ Ֆիլմագը քէնտիսի կէլմէք իսթէմէեօրտու, հալ պու քի պէն պու թէսատիֆիս ֆէվգէլատէ արզու իմտիկմտէն, օլ մէրթէպէ իսրար իմտիմ քի, Նիհսեսէթ մուվաֆֆագաթա մէճպուր օլտու։

— Անժէլի՛ք, սիզ բէք էյի պիր գըզսընըզ, վէ պէն սիզի ֆէվգէլատէ սէվերիմ։

— Տիգգաթ իսին... սէօղիւնիւզիս իչտէն օլապիլիր։

Գու իչի նէվճիվան սչըգ վէ մսաչուգուն մուհավէրէսի բէք աղ տէվամ իմտի։

Ժօրժ սը ընէրվէյ՝ պանքէրին նէզտինտէն մուֆարագաթլա, Մէլանի կօմիսէհ եագլաչը, վէ տէօրթ թէլտէն միւրէմմէզ պըճըդընը միւմէսազիլմանէ պիւքէրէք, լագըրտըեա պաչլսեասճաղը սըրատա, Մէլանի՝ եավաչ սէտա իլէ,

— Գու թավր ու հարէքէթին նէ՞ օլուեօր... Գէնի թէհլիքէհէ իլգա իմմէ՛ք մի իսթէեօրսուն... ֆամիլեանըն էօնիւնտէ պէօյլէ միւնասիպէթսիզ թէքլիֆսիզլիքլէր հիչ եագըշմազ, տէյի իֆսատ իլէտի։

Վիգօնթ սը ընէրվէյ իսէ, պու սէօզլէրէ գաթման էհէմմիեէթի վիրմէեէրէք,

— Ֆագաթ, պէնիմ սէվկիլիւմ... տէնիսկ իֆսատէհ իպթիսար իմմէք իւղրէ իքէն, Մէլանի՝ իֆսատէսինի քէօրէրէք,

— Ֆագաթ ֆալան լազըմ տէյիլ սիր, Գուրատա ագշամա գատար ադրսագա մագամընտա մուսամէլէ իմմէլիհիզ, էկկը իսթէրսէն ագշամ... տէտի։

Գու կիպի սէօզլէր թատթի օլունտուղու էմնատէ, տայքըէյի պէլէտիհէ միւտիրի կէլմէքլէ, միւքտասէմէլէր գաթթ օլունտու, վէ կիւվէյի իլէ կէլէն վէ շահիտլէրի քէնտի մսհէլլի մսխտուսլարընա կիթապէքլէրինտէ, իզտիհամ մուսամէլէյի բէսմիհէսինէ պաչլանտը, վէ պու մուսամէլէ բէք գլսսա օլուպ,

խիթամբնատա, թէբրար արտպալարա լաքիպէն քիլհաէնե կիւտիլտի։

Վանատամ՝ պանքէրին լանտօսունա, վէ ժօլժ տը նէրվէյտէ Մէլանինին դուբէ արտպասընա օթուրտուլար։

Վէզայիֆի բուհանիւէ տախի էլլի տագըդա գատար խաթիատա խոխ, նիհաւէթ խիթամ պուլտու։

Մալիւմիւզ օլտուղու վէճհէ, Միսթիգօ՝ Ուիլհամ ըմգօնուն տաթտըղը արտպաւա խրի քիշիւի տավէթ իթմիշ օլուպ, պունլար էժէն Լուտզնուն իշ արդատաշլարը իսիլէր։ Միսթիգօ, պունլարա խիթապէն,

— Արդատաշլար, Սալօն տէ Ֆամիլ լօդանիթատընատա հէր շէյնի հաղըր օլուպ օլմատըղընը անլատմադ իւղրէ, քեաֆֆէֆսինատէն էվվէլ կիթմէյէ մէճպուրսուզ... Իմտի, մատէմ քի պէնիմլէ պիրլիքտէ կէլէճէքսինիզ, պիր ան էվվէլ արտպաւա օթուրուն, տէյի պէհան իլլէմի։

Միսթիգօ, պու սէօզլէրտէն ոնրա, արտպաճընըն օթուրտուղու մահէլլէ չըգտը, վէ արտպաճընա խիթապէն,

— Պագանա, պատա, չարուգ եօլա չըգմալըզըզ քի, հիչ օլմազտա տիւնիւնճիւլէրտէն եիկիրմի տագըդա էվվէլ լօդանիթաւա վատըլ օլապիլէյիմ, տէտի։

Արտպաճը՝ աթընը գամչըլատըղընատան, հայվան քէմալը սիւրտիլէ հարէքէթէ պաչատը։

Միսթիգօ՝ մէգրիւը սէօզլէրի սէօյլէմիկի ղէման՝ Անժէլիք վէրիէրի տիւշիւնիւեօրտու։

Փէնտիսի, կիւվէյինին խըզմէթճըլըրինի կէօրմէկէ մէմուր օլմատըյտա, զաւէթի մէչղուլ օլտուղունատան, օլ կէնճ գըզա աէլամ պիլէ վէրէմէմիշ խոխ։ Մէրգում, քէնտի քէնտինէ չէօյլէ ափմէքտէ խոխ.

— Պագատա՝ ազգըլաճագ պիր ատէմէ պէնզէյօր... հազը իթմէտիկիմ պիր շախս ոլը, լաքին մանղել Անժէլիք ատա քէնտիսինէ պէնզէմէզ... զայէթ թէյատիւէյի վէ նէզատքէթ-լի պիր գըզ ոլը... Թէյղէսինին գըզը օլան բահնպէ տատխ չայեանը թագտիր պիր գատըն ոլը... պէն քէնտի պաչըմա պիր եէր թէէսսա իթմէք ֆիքրինատէ օլտուղումտա, եարտըմչըլըընը տիրիլ իթմէնէճճքլէրինի վատ իթտիլեր, վատ-

լարընը պիլ ֆիլ իճրա իտէճքլէրինէ էմինիմ։ — Ա՜հ, անլէր պէնիմ ճիտտի վէ տամիմի համիլէրիմ օլաճաղլար տը։ Ուտմարըմ քի ադշամա գատար քէնտիլէրիյէ կէօրիւշմէկէ վագքըմ օլաճադ տը։

Միսթիգօ, իշպու միւլահազատա պուլունատուղու ղէման, կիւնինմիլ օլտուղու եէնի պօթինէլէրի տատաղլարընը սըդտըղընատան, պունլարը օլ գատար շիտատէթլէ տալտատօրտու քի, ատաեագլարը տալընատաքի տէօրթ քէօշէ հասըր գատարագ, նիհատէթ ատգատա տիւշիւպ, տէօշէմէ աչըգ գալտը։

Իշպու տէօշէմէ՝ թախթատան օլուպ, տէմիր չիպուգլար իլէ թատթատուրսմուշ իտի։

Միսթիգօ՝ պունուն տիւշտիկինիւ կէօրմէճիպ բասթ կէտա պաչընը էյտիկինատէ, օրտասընըն աչըգլընընա տիգգաթ իթմէքճէ, արտպաճընըն տիրսէյինէ վուրարագ,

— Գու նէ՞ պատալըգ. ատճատա պիր տազ էվվէլ տատագլարընըն տալընատա պիր հասըր պուլունատուղունու զանն իթմէքճէ, խէտատթա զահմ՞ պի օլուտօրտում, տէտի։

Արտպաճը տախի տէրէ էյիէրէք։

— Էվվէթ, տատագլարընընըն տալընատա պիր հասըր վար իտի, տէտի։

— Էյ նէ՞ օլտու։

— Օվ գատար տալտանընեօրտունուգ քի, ագըպէթքտար հասըրը տօգատա տիւշիւրտիւնիւգ։

— Գիւնէւ՞ք պիր զարար տէյիվ տիր։ Գէտէվինի պատա Լօրիօտա էտտա իտէրիգ։

Միսթիգօ՝ եէնիտէն տէօշէմէկէ աթԹը նատալ իթտիկինտէն, բարտագ պիր նէտանէ կէօզիւնէ իսիլտի, վէ նէ օլտուղունու անլատմատընընը պու նէտանէյի ատմագ իւղրէ էյիտիկինտէ, արտպաճը՝ մէգրիւը հարէքէթէ տիգգաթ իթմիշ օլտուղունատան,

— Նէ՞ տիր օ, տէյի սիւտ իթտի։

Միսթիգօ. — Ընրատըղա կիրմիշ պիր օնլուգ սիրքէ օլմատը։ Նիտատի նէ օլտուղունու կէօրիւրիւգ։

Միսթիգօ՝ եարըմ միլիմէթրօ պիւեիւքլիկինատէ պիր մատէն բարչատը օլան մէգրիւը նէտանէյի թընրնատղատրըյտա չէրիգ ալտը, վէ արտպաճը տա կիւլէրէք։

— Պէնիմտէ հիասէմ վար տըր հա՛, տէտի ։

Մխթիգօ՝ գահգահա իլէ կիւլիւպ, պատէհու ,

— Գու ախքէ տէյիլ տիր . կիւմիւշտէն քիւշիւք պիր մատալա տըր , տէյի պէհան իյլէտի , վէ ճադըռնէն տախի թէտգիդ իլէ ,

— Մօնմարթը թէրճէլէրինտէ , ճէնի քիլիսէ ճիվարընտա սաթտըղըմ միտալեալարա պէնդէր , տէտի , վէ թէտգիդ աթընա տէվամ իտէրէք , միտալեանըն օրթասընտա քիւշիւք պիր տէլիք պուլունտուղունու միւշահէտէ , վէ շու ճօլտա միւշահազասընա տէվամ իյլէտի .

— Ղարիպ չէյ տիր . . . պու միտալեա՝ շու նօգտանըյլա պէրապէր , Ֆէրնանտօ ճանպազիանէօինտէ օեունճուլուգ խէն վիլեամ Սգօթա սաթտըղըմ միտալեաճա պէնդէմէքտէ տիր ; ճաճապա պուրատա նա՛ռել պուլունուճօր ։

Նակէհան պու տէլիգանըընըն կէօղէրի իրիւէչիով , էլինի անըընա վուրարագ երինէ քէնտի քէնտիւէ շու սէօղէրի իրատ իթտի .

— Եանըլմամըշ օլտուղումու չիմտի անյաճօրում։ Ճու ապրապաեը պապա Լօրիօնուն նէզտինէ կէթիրմիշ օլան ատէմ , Թա քէնտիսի իմիշ, վէ պէն , քէնտիսինի բէք ալէա Թանըտըմ իտէ տէ , օ ինքնար կէլտի ։ Ֆագաթ պու միտալեա պիր իսպաթի տըր , Ֆէնտիսի ախուշիւրմիւշ, վէ հասըրընն ալթընա գայմագլա , տէօղէմէ Թախթալարընըն արտասընտա գալմիշ. . . էվվէթ , էվվէթ , չախար մէրգուման՝ վիլեամ Սգօթ օլտուղունա չիւպհէմ գալմատը ։ – Լաքին պու հալին մանէտսը նէ՞ տիր . . . Գու արտապա քէնտիսինէ նէրէտէ՞ն կէշմիշ . . . Գու իչտէ գարանլըգ պիր ճինէթ վար իսէ տէ , իչդահընա չալըշաճադըմ։

Մխթիգօ՝ իչպու միւլահազաթտա իքէն , արտապա , Սէնմանտէ ճատտէսինտէքի լօգանթանընն էօնիւնտէ տուրտու , վէ մէրգում տէլիգանլը էլինտէքի միտալեաճը ճէպինէ վազ իթտիքտէն սօնրա , քէնտիսիչլէ Լօժէն Լուսաղօնուն բէֆիգլերի արապատան էնտիլը ։

Լօգանթաճը՝ պիր արապանընն տուրտուղունու իչիթտիկինտէ , տէր հալ իսթիգպալէ գօչարագ ,

— Մ. Լուսաղօնուն տուհունճիլէրինտէ՞ն մի սինիգ, տէտի ։

Մխթիգօ . – Էվվէթ ; միւսիւ , վէ պէն միւսիւ Լուսաղօնուն խըզմէթինտէ պուլունմատա ժէմմուր տէլիգանլըերմ։ Պիդ , կիւվէյի իլէ կէլինտէն վէ տավէթլիլէրտէն երկիւմի տագըդա էվվել վասըլ օլտուգ ։ Հէր շէյին մունթազամ օլուպ օլմատըդընը կէօրմէք , վէ տավէթլիլէրին եէրլէրինի Թէրճիպ իթմէք իւզրէ , խասաէթէն էօնտէն կէլմիմ։

61

Լօգանթաճը . – (Թէֆախխուրանէ .) Միւսիւ , տիգդաթ վէ Թէմմամլիեէթ՝ պէնիմ ժէալէքիմ տիր ։ Պէն տուհունճիլէրէ պէքլէեօրում, անլէրի տալա պէքլէմէմէմ. . . – Մախտուս ճաֆֆալար հաղըրլատըմ. պունլարըն իւղէրինէ հալընըգ խախիչէր հաղըրլամագ լազըմ տըր ։ Նէտունիզտէ էտամի ճէտվէլլի վա՛ր մը տըր ։

—Էվվէթ , վար տըր . պէն տէ պու իչի կէօրմէք ֆիքրինտէ խամ,

— Պէնիմլէ կէլին , միւսիւ ։

Պէօղէճճ Լօգանթաճը , Մխթիգօեու , սուֆրանըն գուրուլմուչ օլտուղու ատլատա կէօթիւրտու ։

Ճրնօլտ Ճէտվինէը՝ ատ գօթմուղունուն ալթընտա պիր բէչկիր օլարագ պէրչէեօրտու ։

Մէրգում, Մխթիգօեու կէօրիւպ , իւչ պադըչտա թանըտըղընտան , ճիւղինճէ սապտըլտը վէ քէնտի քէնտինէ ,

— Վայ , պու քիւչհանի՛ տէ մի պուրատա պուլունուեօր . . . Պէրճէքէթ վէրսին քի , թանըլմագ հալտէնմ, տէտի ։

Լօգանթաճը . – (Ճրնօլտու կէօսԹէրէրէք .) Գու պիր ատըրդ ուշագ օլուպ , սօնունտա գատար էմրինիզէ թատի պուլունտագ տըր , եէրլէրինիզի քէնտինիչլէ Թէրճիպ իտին . . . Պէն բիչիրիլէն նէմէքլէրէ նէզարէթի իթմէք իւզրէ խամէրիմ։

— Բէք էյի ։

— Գու խըզմէթճիներն իտի Տէզիրէ տիր ։

Լօգանթաճը՝ Մխթիդօ իւէ Տէզիրէէի եալընըզ պրագա-
րագ, քէնտիսի օլսաման չէքիլսի։

Տէզիրէ՝ պիր ուէֆա տահա այնաեա պաղըզ, միւթէրիհ
օլսուգտան սօնրա, Մխթիդօեա,

— Էմրինիզէ հազըրըմ, միւսիւ, ուէտի։

Մխթիդօ. — Եաղմագ պիմ՚իմիսինիզ։

Տէզիրէ. — Էվվէթ, միւսիւ, զաեէթ թէմիզ եաղմագ պի-
լիրիմ։

— Էօյլէ իսէ, օթուրուն տա, սիզէ սէօյլէեէճէկիմ իսիմ-
լէրի եաֆթալարըն իւզերինէ եաղըն։ Զաբուգ իսէյիմ, չինքի
վագթըմըզ հօգ տուր։

Սահթէ Տէզիրէ օթուրուպ, միւրէգգէտ հօգգասընա պիր
գալէմ պաֆըրտագ. — Իւչ տագըգալըգ պիր իւչ տիր...
Սէօյլէեին, պէգլէեօրում։

Պէօլէճէ Մխթիդօ իսիմլերի պիլմէրսի, վէ Ա՚րնօլտ տա-
խի եաղաը։ Պահէհու միտաչեաճը տէլիգանլը՝ մէրգումուն եա-
ղըընա պագարագ,

— Ոու նէ՞ կիւզէլ եաղը տը՛ր. տօսթում, սիզ լօգանթա-
տա կարօճլուգ իսէճէկինիզէ, քիմագէթ խըտմէթինէ պու-
լունմալըընըզ, ուէտի։

Ա՚րնօլտ՝ զաեէթ սիւրաթլէ եաղաըղընատան, ազ վագըթ-
տա պու իշ պիթտի։ Մուախխարէն քիչիք միտաչեաճը, եաֆ-
թալարը աչարագ,

— Շիմտի եէրլէրի թագսիմ իսէյիմ... Իվվէլ էմիրտէ,
կիւվէյի իւէ կէլին, սուֆրանըն պաշ թարաֆլարընատա գարշը
պէ գարշը օթուրմալը տըրըար։ Կէլինին սօլ թարաֆընատա իս-
թիսար Բիւէր Պէյօ, վէ սաղտա պանքեր վէրիւէր, մամզէլ Ան-
ժէլիք Վէրիւէր՝ կիւվէյինին սօլ թարաֆընատա, հալաը տուլ
մատամ Բէյօ սաղընատա, մամզէլ վէրիւէրին եանընատա Թօ-
մատամ միւչապիմի Մ. Վանատամ պուլունմալը տըրըար... Հիչ
շիապհէմ հօգ տուր քի, պու եօլտաքի թէրթիպսիզճէն կիւ-
ճէնմէկէճէք տիրլէր։ Գանքեր վէրիւէրին եանընատա Մէլանի Կօ-
նթէ, վէ պագտա Պէօճունուն եանընատա տահի տուլ մատամ Յէ-
րու օթուրմալը տըրըար։ Ոու իքինի չինէէրի պօշալթմագ իւզ-
րէ իթթիֆագ իսէրլէր։ Գալան եաֆթալարը հէր նէ եօլտա

թէրթիպ իթտէք, պէյտա հօգ տուր, ուէտի, վէ քիագիթէյի
եաֆթալարը թագագլարընն եանընատա վազ իթտի։

Ոու էճատէ Ա՚րնօլտ Տէավինը քէնտի քէնտինէ չէօյլէ
պահէքաե իսի։

— Ոու տուրէթլէ, էթիէն Պէրօնուն գամիլեատը ազատը-
նըն խիմէյրինատէն պաշգա, թագվիրլէրինի տահի թանըեաճա-
գըմ։.. Ոու սալաեը թէրք իթտիհէրէք, իսթէհգիմ կիւպի
քէնտիլէրինէ տիգգաթ իսէպիլէճէեիմ, վէ պանա միւթթէֆիգ
վէ չէրիք օլսապիլէճնի ինթիհատ իսէճէեիմ։

Մխթիդօ՝ եաֆթալարըն թէվգիֆնատէն սօնրա, տիւեիւն-
ճիլէրին մատվասըլէթինէ պէգլէյէճէք, վէ գաուրնալարը գօլթու-
զընա ալարագ արապատան էնտիրմէք իւզրէ տիշլարը չըգարը։

Սահթէ Տէզիրէ, մէրգումուն տիշլարը չըգաըգը զէմանի
թէպէսսիմ իսիեօրսուս, վէ չէօյլէ տիւշինմէքտէ իսի։

— Պէնի թանըեամատաճաղընա էմինիմ։ Ոու կիւնքի կիւն
լօգանթա կարօճլուգու իսէն Տէզիրէ իւէ պուընատան ագատէմ
Մօնմորթըրատա, Սագրէ-Քէօր քիլիսէսինին պիր միտալեասընը
սաթըն ալան Ինկիլիզ արատընատա հիչ պիր միւնասիպէթ հօգ
տուր։ Պինատէն ալէյհ քէնտիսինատէն ասլա գօրգում պուլուն-
մամագտա տըր։

Ա՚րնօլտ, քեամիլէն միւթմէյին օլսուդունատա, էմրի ալ-
թընատա իքի կարսօն պուլունարագ կէօրէճէկլի խըզմէթէ հատը
էֆքեար իթտիհէկ պաշլատը։

Ա՚րատալարըն թէքերլէքլերի վէ ահալարըն աեագլարը սէ-
պի իչիսիմէքլէ, տիւեիւնճիլերին եագլաշմագտատա օլսուդլարը
անլաշըլըը, վէ ֆիլմագը պուընլարըն մատվասըլէթինատէ, Մխ-
թիդօ՝ քէնտիլէրինէ ազըրըգդ վիրէնշալ, քիւրք, տուա քիթա-
պը վէ սայիրէ կիւպի էշեանըն վազը զընընքատատա, գաուրնալարը
քիչիք պիր օտատատա կէօթիւրմէք իւզրէ ֆէվգէլատէ ճահատ վէ
զարէթթ իսրագ խոիեօրսուս։

Մերգում, պիր ատա ֆըրսաթ պուլուպ, խալիսանէ պիր
թէէսսիւր վէ հէեէճան իլէ Անժէլիքէ ամիսէէքի սէօզլէրի ի-
րատա իթտի։

— Մանգէլ, նէ՞ տալիրէյի պէլէտիեէտ, վէ նէ՞ քիլիսէ-
սէ, թէքմիլ պիր կիւն եանընընգատա կէչիրէճէկսինիզէն տօլատը

նէ՛ տէրէճէ մէսու վէ պահմիճար օլաուղումա սիղէ պէնան խոէմէսիմ... պու խուսուսու սիւչինմէջիք՝ զանն խոէրիմ քի պիր Թագսիրաթ տէյիլ տիր. ղիրա սիզ պէնիմ հագդընդա ֆէվգալատէ խայրխահանէ մուամէլէ իհտիկինիզդէն, զալ-պիմտէ հագդընըզտա Թէվֆէճճիւհիւ ադիմ պուլտունտուղունու Թէէմմին խոէրիմ։

Մաամուատդէլ վէրիէր. — Խանէմիզէ կէլմէնիզի սիղէ իհ-Թար իհմիշ խոիմ, նիչին կէլմէտինիզ։

— Ձէսարէթ իհմէտիմ,

— Ֆէնա իհտինիզ. բէտէրիմին՝ սիզի Թանըմատընը խոէ-րիմ. քէնտիսի սէզէ ֆայիտէլի օլապիլիր... Մաամէմ քի պու կիւն սիզտէ պուրատա պուլունուէօրսաունուզ, սիզի բէտէրիմէ Թագտիմ խոէրէք, հագդընըզտա խայրխահլըզընը Թէմէննի ի-տէճէկիմ։

— Մանգէլ, պու գաատար ինսանիյէթինիզդէն տօղանը նէ՛ տէրէճէ Թէշէккիւր իհտէմ, եվինէ ադ տըր։

Գու արա Մհմհգօ՝ հէր Թարաֆտան չաղրըլտըզընտան, Անժէնիք այրըլմադա մէճպուր օլաու։

Իւչ ադագդա ասնրա, պու տէլիֆանըզը ֆիւչիւք սալտա կիրիպ, սիւքիւթ իտիլմէսինի պիր հարէքէթի նադիրէտանէ իլէ իհտիարտէն ասնրա,

— Սուճրա հադըր տըր, մաատամէտ, կէլինէն գիւտաֆէֆի սիզի պէքլէէօր... միւսիւլէ՛ր, տամադարը գօմմունըզըրզըդա ալըն, ատաի, վէ ադ ասնրա, քէտաֆէֆէ յի տավէթլիլէր՝ խոիմ-լէրինի հավի օլան նաֆիճադար իլէ Թայնին օլտնան նէրլէրինէ օմուրտուլար։

Արնօլա Տէավինէզ՝ Անժէնիքին կէլտիկինի կէօրտիկիտէ, սայրի պէյինտէ վէ տամադըրդընտա չէտիա պիր ամէճ մէվ-ճուտ տուր զանն իհմի։

Մէրգումտէն տայիմա խահիրընտա օլան, վէ ուհտատրգըն-տա, հէր վագրիի կէօգէրի էօնիւնէ կէլէն, վէ ուհուտուգտն-տա, բուհտադրընտա կէօրիւլէն օլ կէնճ գրզ, պու տէֆտա քէն-տան, Մարտիկատան Բարիսէ գատար պիրլիքտէ իհմիշ օլ-տուղու պիր գաչ տատիլդզ հօջճուլուգտատրի հալինտէն տատա ջօգ պիհատէ կիւղել վէ տիլպէր կէօրիւնմէքտէ խոիմ։

Արնօլա, մէզգուրէնին հանրնտա օմուտմուշ օլան վէ պու հագրնըզդ ատպէպիյէ հիտա իտհկէլտիկի մէտերրեի՝ կէնճ գը-զըն սիմատրնտա միւշահէտէ օլունտուղու միսիլլու, չէնտի սի-մատրնտա միւշահէտէ օլունան օլ Թօքճու գապիրինէ Թահգիր վէ տատվէթլէ ամիճը նադար իհտի։ Գատէհու քէնտի քէն-տինէ,

— Վադի ու սըրատը կէլտիկինտէ, պու չէյլէր Թէտվինէ օլունտագ տըր... Եհմիյիքէ Թէհտամմիլ լազըմ, ատաի։

Մուտխահրէն միւլահազաթը մէզգիւրէնի պէրմտրտաճ ի-տէրէք, պիր լօգանիմա խըտմէթճիսի գրէտաճէմիյէ օրտեա կէլմէտի տէպէպլէրի իւզէրինէ տիւչինմէտէ պաշլատը։

Տավէթլիլէրին իտհմէրինի, հէր Թատագրն հանրնտա քէն-տիսի վադ իհմիշ օլտուղունտան, էմինէն Գէրօնտն ադրտագա վէ միհէալիւդաճը իտհմէրինէ վագըճ օլմուշ օլուտ, անճագ քիվէթլէրինի Թէտագիգ իհմէտի լազըմէտէն խոի։

Իւլ տէճա քէտաճճէֆի տավէթլիլէրին սալտտա կիրմէսիյէ հասըլ օլան գարըշալըգ տէպէպիյէ, Արնօլա, ճիւմլէսինի կէօրէմէմիշ խոի։ Յետագի մուտխահրէն կէօղլէրինի էհմրտաճա աճճ իհմէտլէ, պագտա Լօրիօտու կէօրտիւկիւնտէն, քէնտի քէնտինէ,

— Էմինէն Գէրօտու, Օհէլ տէզ էնտէ կէօհիւրէն արա-պաճը տըր... Տիմէք պու արագաճը՝ պու տատմլէրի Թանը-եօր... Գու խուսուսու պիլտիկիմ մէճիուն օլտուտ, տէտի։

Թատմրն իտհիտտալտրը հէման սիւքիւթլէ կէշտի, չինդի վագրի կէճիքտիշ վէ ճիւմլէսինին գարընը ատճդիշ օլտուղուն-տան, հէր քէտ, անճագ գարընըը տօհուրտմտեր սիւչինիւհօր-տու, եալընըզ միւլ Վէրիէր՝ ուտմտի իշհինտտա իշհիտտ-իհմէնիտ, սրգըլըեօրտու, վէ Թատագրնտա վադ օլունան Թա-տմլարա հէման էլ պիրէ տօգունտատրմտեօրտու։

Արնօլա, ֆիքրինտէն չէօյլէ միւլահազա իհմի.

— Գանքէր՝ զաեէտ պէտէշհրէլի կէօրիւնիւեօր..., պէտ-պէլի պուրատա իտհէեէրէք կէլմէմիշ տիր, վէ պու ճէմիյէէմ-տէն սրգըլմազտա տըր. Գու ճիւմլէ իլէ նա պէն հանրըրեօ-րում, վէ նախատ քէնտիսինին տատկըն տատկըն տուրուշունուն պիկեր պիր պէպէպի վար տըր, չինդի սիմատրնտա եալընըզ

ճան սըգընթըսը տէյիլ , գասավէթի վէ իղթիրապ ալէամէթլէ-
րի տախի մէվճուտ տուր : Ա՛ճապա պու տառէմին իշլէրի եօլուն-
տա ճէրէհան իթթիֆէօրմու : — Նինչէ սէրվէթլէր վար քի , մազ-
պութի զանն օլունտուղլարը հալտե , ճիւղի պիր տառէմէյն
երգիլըրլար . . . Գէլբի քէնտի սէրվէթի տե պու գապիլ սէր-
վէթլէրտէն տիր . . . Նկէր պէօյլէ իսէ , պու օեուննտա պաշ-
լըճա գօզա մալիք օլաճաղըմ :

Արնօլտ թէտիպտաթըննա տէվամ իլէ , վիդօնթի տը Նէր-
վէյ հադդընտա չէօյլէ միւլահազա իթթի .

— Գունուն տա ալթը այտան գիւտառէ էօմրիս եօգ տուր
. . . Սայդի քէնտիսինի տիւչիւնմէք պէյհուտե տիր . . . Գունուն
իլէ Մէլանի հօթթէ արտարնտա ալէտգա մէսէլէսի մէվճուտ
օլմալը , գիրա պիրի պիրինէ արա սըրա կէօղ գաշ իլէ իշտ-
բէթլէր խոհեօրլար :

« Եու Բօլ Գէրօհա կէլինճէ , պու տախի ասն տէրէճէ խօտ-
պին օլմալը տըր , վիճուտինին միւքէմմէլիյէթինէ պէնէնմիշ
պիր տառէմ տիր , լաքին էյպէթթէ պիր գայիֆ ճինէթինի պու-
լառճաղըզ . . . Ինթիմալ քի քէնտիսիյլէ պիր իշտէ կէօրէպիլի-
բիմ :

« Պիլա ֆասլա իշկի իշմէքտէ օլան չու ինթիբար Բիէր Գէ-
բո՝ հիչ իշէ եարամընըզ . չինդի սէրթաօշլար պօշպօղազ օլուրլար .
պանա իսէ , մահրէմի էտար լազըմ տըր :

Իբինճի թապլմ թաատլար կէթիրիլտիկինտէ , ումում իւ-
ղերինտէ հէնէճան հասըլ օլմուշ օլուպ , ժիւլ Վէրիէր պիլէ ,
էվվէլքի գառար մահղուն օլմատըղընտան , իբի կէնճ ղէվճ ու
պէվճէնինն ատատէթլէրի աշգընտա իտարէյի ադատա օլունմատը-
նա թէքիդիֆ թէնէդղիլ , վէ կէթիրտիկի տիւեիւն հէտիեէնինի
Վիդթօրինէ իթտա իլլէտի :

Մէգքիւր հէտիեէ՝ գըրմըզը գաբադը պիր գուիթու տէրու-
նինտէ , քէօմէէքլի կիւղէլ պիր սատթ օլուպ , կէլին իշպու
հէտիեէտէն մէճիտնի գալտը , ֆագաթի Բիէր Գէրօ՝ պու ֆըր-
սատտա տախի խթիհզա վէ թահդիրէ վէտիլէ պուլարագ ,

— Իշթէ պու տա պանքէր թատավվուրու տուր : Ցիւչէօ
լանըզ օլան պիր սատթը , Վիդթօրինին , միւտաէխի էօմրիւնտ
թաչըմանատաճաղը , վէ պէկթի եալընըզ Մ՚ան-տը-Բիէթէ նամ

էմանէթի սանտըղընա կէօթիւրմէք իւղրէ , պիր կիւն համիլ
պուլունտաղը տէրքհար տըր , ատտ , վէ պու իթիտաէսինէ
մուգաթկէթթէն ումուտէն գահգահալը պիր կիւլուշ վուգու
պուլտուղունտան , իհթիմար բաչավրաճը իլլավէթէն ,

— Գէնտինիզ սէօյլէնին , պաճանահ , թտարաֆէյն սէր-
վէթլէրի օրմանատագ էվկէնէն պու պիչտրէյէրէ եիւգտէ ան պէշ
պուլուգ հիսսալը-լա քիւչիք պիր իրատ պըրագմըշ օլտա իտի-
նիզ , տահա խայըրլը օլմաղ մը իտի , ատտ :

Վիդթօրին . — Խա՛յր , խա՛յր , պու կիւղել տաաթտա տահա
գիւտառէ մէվճուտ օլտուտ , վէ հէր վագըթ տա իւգէրիմտէ թա-
չըճաճաղըմ :

Գատէհու մէզպուրէ՝ օթտուրտուղու մահէլլտէն գալգըպ ,
պանքէրին ճանտագլարընը պուս իթտի :

Անժէլիք տախի հէտիեէնին կէլինէ իթտա իլլէտի , Գու հէ-
տիեէ՝ քեռաֆֆէօի տե ճէտիտ ալթուն մէսքիւքատթ օլարագ
պէշ եիւզ ֆրանգը հավի քիչիք պիր չընգըն օլուպ , մէգքիւր
լութի ալթունլարը հիյնի հաճէթտե պիւեիւք խըզմէթլէր կէօրէ-
պիլէճէկինտէն , պուննտան տօլայը Վիդթօրին ֆէվգէլատե մահ-
գուզ օլտու :

Մէգքիւր իբի հէտիեէնին իթտաբընը միւթէագբպ , տուֆ-
րատա ումումի պիր մէսէրրէթ վէ չոպլուգ հուտութէ կէլիպ , էմիլ
Վանտամ իլէ Անժէլիք գիւտառէ սէրպէսթճէ կէօրիչմէկե ֆըր-
սատի պուլտուլար :

62

Վանտամ իլէ Անժէլիք արտարնտա տուբէթի մահրէմանէտե
ճէրէհան իտէն մուհավէրէների պէր վէճհի ալթի պէհան իտէրիպ

Անժէլիք . — Տօ՛ղրուտ , պուրատա կէլմէք իւղրե բէտերիմ
նէզտինտե ֆէվգէլատե իտար իտիչիմ , սիղի կէօրմէք մագսէ-
տիյլէ իտի , Գէն գատար վէ էֆքեարըմը ատլա վէ գոմթա թէպ-
տիլէ իտի , Գէն գատար վէ էֆքեարըմը ատլա վէ գոմթա թէպ-
տիլ իթմէկճէյիմ . Լաքին սիղտե պանա գաթիլն սէօյլէյինն

քի, հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, պանա թէմամիլէ էմնիեէթինիզ վաՀթ մը ուրը։

Վանատամ. – Պէնիմ չէքտիյիմ միհն ու մէշադդաթը բէք էյի պիլիրսինիզ. պէնիմ հէր կիւնա իւմիտիմ մահվ վէ զայիլ օլսուս։

— Իյիմէ պու էյի տէյիլ միր. պէն տախի բէտէրիմին մէ. մուլին զայրի մուխալիֆէթինտէն միրթէասիր վէ միւքէտաէր օլսուս, ֆագաթ իւմիտիմի զայի իթմէտիկիմտէն, դուվվէթ վէ ճէսարէթիմ պադի միր, վէ հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, տա. յիմա դուվվէթի վէ ճէսարէթիմի մուհաֆազա իտէճէիմ։

— Բէտէրինիզ իլէ կէօրիւշիւնիւզ միւ. անըն մուվաֆֆագաթընը իսթիհնալէ սայ իթմէնիզ մի։

— Խա՛յր։

— Նի՞չին։

— Զիւնքի պու սըրատա զիւտատէ թաճիլ իթմէք՝ հէր չէյի միւշքիլը թէհլիքէ գըլմադ ուրը։ Ցահա հէնուզ իթթիխատ գըլընմադ օլան պիր գարարա գարըը չըգմադատա նէ՞ ֆայիտէ վար ուրը։ Գուննան գաթիննազար, պու միւպահասա վէ միւճատէլէտէ իլք տէֆա պէն պաչլամատճաղըմ։

— Ֆի՞մ պաչլատճաղ ուրը։

— Իքիմիզին տէ մուհաֆիզ մէլէքի պուլունան ըսհիպէ Մարի պաչլատճաղ ուրը։ Ֆէնտիսի, տավամիըզը, պէնտէն նիւզ գաթ զիւտատէ հիւնէի սուրէթատէ միւտաֆիաա իտէպիլիր, Ըսհիպէ Մարինին՝ բէտէրիմին իւզէրինատէ պիր ազ թէէսսիր վէ նատիճատա վար ուրը, եաթսա տահա ատզրուսու պուննան էվվէլ վար իսի, վար իսի տէյիշիմ, չունուն իչին միր քի, պիր գաչ կիւնատէն պէրու բէտէրիմ օլ գատար թէպատիլ օլմուշ տուր քի, նէ՛ թէյդէ գըզըմ վէ նէ՛ պէն քէնտիսինի ատէթա թանըտատճաղուզ, վէ պէօյլէ պիրտէն պիրէ վէ մէ. մուլին զայրի սուրէթատէ վուգուա կէլէն թէպէտտիւլիւն ատպէլէրի նէ՛ օլապիլէճէկինի քէմալը էնամիչէ իլէ տիւշինիւեօրուզ։ Սիզատէ պու թէպէթիտիւլէ տիզգահ իթմէնիզ մի։

— Էվվէթ, գաեէթ թատալը, գատավէթի կէօրիւնիւեօր։

— Գու ատգահ տայիրէյի պէլէտիեէտէ պուլունատուզու. մուզատա, կէօրիշիւեօրատունուզ։ Սիզէ նէ՛ սէօյլէեօրսուս։

— Պէնիմ իչին մուճիպի թէէսսիֆ վէ քէտէր իֆտատէլէրսէ պուլունուեօրսուս։

— Նիհատէթի, նէ՞ տիեօրսուս։

— Ադզուլարըմը վէ թատասվուրլարըմը ունութմադ չարըքըլըը քէնտի իհանէսի պէնիմ իչին ատզա գարանմամըշ իսուս. կինի պէեան իտիեօրսուս։ Լաբին, Ընժէլիք, պու կիտպ պիր ատզ՝ էվինիզտէն քէտմիլէն թատ վէ թէպիա օլունմադըըդըմա մուտահիլ տէյի՞լ մի տիր։ Ընժէլիք, ադիզըմ Ընժէլիք, բէտէրինիզ՝ սիզին իլէ էվլէնմէլիլիկիմէ ատզա բուի բիզա կէօսթէրմէկէ տիր։

— Ա՜հ քելիմէսի էօյլէ պիր լուղէթ տիր քի, չօգ տէֆա հիչ պիր մանէա իրտահէ իթմէզ։ Ենուատատան պիրի (1) « Միւսթադպէլ՝ քիմսէսէ տէյիլ տիր. միւսթադպէլ՝ ճէնապէը հագգա մահսուս տուր » տէմիշ տիր։ Ենու ատա վար քի, էկէր բէտէրիմին ինատընը զալէպ իթմէք միւմքին օլսուդ իսէ, պէրլէրիզ։

— Նէ՞ վազըթտա գատար։

— Սիննի պիլուզ վասլ օլսուդ քէնտի քէնտիմէ հագիմ օլաճաղըմ ղէմանա գատար։

— Օ հալտէ իչի սէնէ պէքլէմէք լազըմ ուրը։

— Իչի սէնէ չարուգ կէլէր։

— Մուղայիրի օլսուդ, իչի սէնէ պիր էպէտիյէէթի գատար ուղուն միւտատէթ տիր։ Գու միւտատէթ զարֆընատա պէն նէ՞ օլաճաղըմ. . . միզատէն իրագատա օլսուդ եաչատապիլէճէ՞ք միեիմ։

Ընժէլիք. – (Լէհճէսի օլսուդ.) նէ՞ տիեօրսունուզ պէնատէն իրագատ՞ մը։

— Ադգէլիքատէն իսթիֆտա իթմտիկիմ հալտէ, բէտէրինիզին հիւտուէթինի տահա զիեատէ արթըրաճաղըմ։ Գուլասըը քէնտիսի պատա աչիքտալէն անլաթտը։ Գունատան գաթիննազար, պուլունուդուզուդ ահվալ էնատընտա իչդու իսթիֆտա մատատէսինին պիր գատահաթ տիւէք օլսուդունու տա ինքտար կէլէմէմ. վաթանդրմէն պատա իհթիեաճը պուլունուր իսէ, պէն

(1) Վիգթօր Հիւկօ։

ոէ վաթանըմա օլան վադիֆէմի իյֆա իմմէլիեիմ, վէ մուխա-
թարա նէ՛ գառար պիւեիւք օլուբ իսէ , օնառան գաչընմադըզ
պէնճէ աֆվ օլունմադ պիր գառպահամի առյըլըբ :

— Ցօ՛ղմուտ, պու սէօղէրի սէօյլէմէյեին . . . Գէնի հէմ
գօրգուտուեօրսունուզ, հէմ մէկյուս գըլաեօրսունուզ: Զէվճէ-
նիզ օլտուղումտա եանընմտա գալմադ իւղրէ , մէալէքի ասքէ-
րիեի թէրք իմմէգլիկէ մուվաֆֆադամի խոխեօրսունուզ: Գէն
ոէ իչպու ֆէտաքարլըղընն սիզճէ նէ ոէրէճէ պահալը խուս-
կիեի պիլմէյըլէ պէրապէր , մուվաֆֆադամըզ վագըանըզդան
տօղաեը քէնարիմի մէսաւա վէ պահմիեաթ սատ խոխեօրսուտ,
ՌէաէրիմիՆ մուխալիֆէմինտէՆ նաչի տիւչարը էնարիչէ օլմահա-
բադ , թաստիվուբսունուզու նէ՛չին մէվգըի իճրահէ վազ իմմէք
խոթէմէեօրսունուզ . . . բէաէրիմին մուխալիֆէմինէ գալէպէ խ-
ահէպիչճէկիմի թէէքքար սիզէ վատ խաէրիմ , ՌէճաՆ խաէրիմ,
եարմարըբրմ, պէնի թէրք իմմէեին . . . Ռէք էչի անղահօրսուտ
քի, պու մուֆարադամ՝ պիր գըշլատան տիկէր գըշլահա կիմմէք
եօղուտա օլմահըդ, մուհարէպէ իմմէք իւղրէ ուղագ պէլտէլէրէ
սէչյահամի իմմէք տիր: Էվվէթ, սիզ Թօնքինէ կիմմէք խոթէ-
եօրսունուզ. . . Գանա էմնիյէեիմինիզ եօ՞ղ մուտուբ . . . Գալ-
պիմէ վէ արզուտա չիւպհէ՞ մի խոխեօրսունուզ: Հէնուզ զէվճէ-
նիզ օլմադըբզըն , պէնի տուլ պրագմա՞ղ մը խոթէեօրսունուզ:

Լմիլ Վանտամ , պու արա պաշընը էչյոպ սիւքիւթ տուբ-
տուղունտան , Ացժէլիք չէօյլէ տէվամ իմտի .

— Հայտէ , չու էանատէ խոթիթա իմմէմէնիզի գապուլ խ-
տէեիմ, լաքին պիտտուհուլէ իսապաթ իտէպիլիրիմ քի, սի-
զինն մահէլլինիզ՝ Ագասի Եարգ տէյիլ, Բարխա տիր: Լալիհա-
նընն միւքէմմէլիեէթի իչին Թօքաուլարա մնախատս օլմագ իւղրէ
պիւեիւք պիր իճատ իլէ մէչղուլսունուզ: Վազիֆէնիզ՝ պու ի-
ճատ ուղրունտա հասրը վիճատս վէ գիհինն խաէրլէք , օ իչի պաշա
չըգարմադտան իզարէթի տիր: Գու եօղտա հարէքէթի իմմէքքէ,
վաթանընըզա հադըգաթինէն գայխատլի օլմուշ օլուբսունուզ :
Թօնքինտէ, օլ գառար ատաքիր միեանընտա, սիզինն պուլունուզ
պուլունմամանըզընն էհէմմիեէթի եօգ խէտէ . Բարխատէ, տիրա-
եէթինիզ վէ մէհարէթինինզ իլէ պիր իսթխանախեէթի տիմէք օլա-
ճագընըզ: Իմոի , մնհզա համիյէեթի վաթանիեէնինզ վէ ֆըրան-

սախա օլան մուհապէթինիզ միգթէգիեաթընտան օլմագ իւզ-
րէ, պուրատան մուֆարադաթի իմմէեին: Ամիրլէրինիզ իլէ մու-
նասիպէթինիզ պէրքէմալ տըր. պինաէն այէյհ անլէրէ եալը-
նըզ պիր գաչ սէօղ սէօյլէրսէնիզ, պուրատա գալմանըզդա մի-
սաատ խաէրլէր: Տօսթում, պու պիր գաչ սէօզիւ սէօյլէեին
. . . սէօյլէեէճէկինիզի պանա վատ խոխ . . . Մուֆարադաթի
թաամվուրսունուզատա էկէր ֆաիդէ կէլիրսէնիզ, պէնի Ամէրտան
գըլաճագընըզ:

Մելազիմ, ճէվապ վիրմէք իւղրէ իքէն , սուֆրանըն էմ-
բաֆընտա հասրլ օլան ագիմ պիր չամաթա՝ իֆաատէյի հալ
իմմէսինէ մանիո օլտու :

Վիգթօրին՝ գօրգուտունտան քէսկին պիր սէտա բէֆ իլէ
աեադա գալգըպ , իսկէմլէսինի ածէլէմէն կէրի սիւրթու : Տի-
կէրլէրի տէ , հէմման քեաֆֆիյէթէն այնի մուամէլէտէ պուլուն-
տուլար , Լօժէն Լուազօ տախի ղէվճէսինին էտնընտա գօչտու ,
ձիւմլէսի տէ գառմադարըշըզ սէտալար իլէ , «Նէ՛ վար տըր »
տէյի սիւալ իմմէքտէ օլուպ , պու սիւալլէրէ քիմէսնէ ճէ-
վապ վէրէմէեօրտու . Լաբին իչպու մուամմա ազ վագըթտա
հալ օլունտու :

Շէօյլէ քի , Միսթիգօ չէնա տադըգատան պէրու գալպ օլ-
մուշ օլուպ , մէրգումուն զայպուպէթինէ քիմսէ տիդգաթ իմմ-
մէմիշ իտի :

Գիրաէն պիրէ սուֆրանըն ալթընտան պիր էլ չըգըպ , Վիգ-
թօրինին թէրք իմտիկի մնհէլլտէ ուղաթըլտը :

Իչպու էլ՝ գօրտէլալարտան եարըմչըշ պիր պագը սալտա-
մադտա օլուպ , եէրին ալթընտան չըգմադտա օլան պիր սէտա
տախի ,

— Կէլինին բաչապաղը տըր , տէյի նիտա իմմէքտէ իտի ,

Գու իֆատէնէ մուգապէլէթէն գահգահալը պիր կիւլուշ
գօքտու , վէ Վիգթօրին մահճուպիյէեինտէն նաչի գըզարա-
բադ ,

— Նէ՛ գառար գօրգադըզ , պէն իսէ , պիւեիւք պիր
ֆէնալըգ վագը օլուեօր տէյի զանն իմտիմ, տէօտու

Գու արա Միսթիգօ՝ կիզլէնմիշ օլտուղու եէրաէն տիշարը
չըգտըղընտան , մէրգում այգըշանտը , վէ հէնուզ Սալօն տէ

Ֆամիլ լօգանիմասը ճիվարլարընտա տէրքնար օյնաեան չու քիւչիւք ֆօլ տը Դօդքեարի մէնղարէեի իբնալ իմմէք իւղէ. Մխիթիօ՝ պիր մագաս խմէտի, վէ էվվէլճէ պիր թաղագ տէրուննէ վազ խոխլմիշ օլան պիր գաչ սանիմէթրօ ուզունլուղուն. տաքի գօրտէլալարը բարչալաեարդ, վէ Ա.րնօլտ Տէվինեը տախի լօգանիմանըն կարաօնու օլմագ հասէպիյլէ, թօքլու կէմիլրիպ, Մխիթիօ՝ սուֆրանըն էմրաֆրընը տօլաշարագ, հէր տավէթլինէն կէօբախնէ եախօտա էլախէօնինին տիւյմէ տէլիկի մահէլլինէ գօրտէլա բարչալարը թաապիդ իմտի.

Բիէր Գէրօ, պիր ազ սէրխօշ օլարագ,

— Մատէմ քի քեաֆֆէմիզտէ նիշանլարա նայիլ օլտուգ, վէննան օրմանընտա պիր քէրրէ տօլաշմամըշ լազըմ ատը, էլպէթթէ նէօպէթճիլէր պիզէ սէլամա տուրտուրար, տէտի,

Գու թէքլիֆ, ուսմուտ հազըրլանտան գապուլ օլունտուղունտան, պապա Լօրիօ,

— Ապրապալար հազըր ատը, տէտի,

Իօժէն Լուտօ. — Խայր, խայր, արապալարա իհթիեաճը-մըշ եօգ տուր. եաեան կիտէճէիիշ. Ապրապալար, պիզի ալմագ իւղրէ, սաաթ պէշ բաատէլէրինտէ Ֆօժէռնիլ կէօլինէլէր. Օրատա տօլաշարագ վէ պիրէր սիկարա թիւթունէր. ըէք եէտիկիմիզի հազը խոէրիշ, Եիւրիւմէք իմթէմէնէնլէրին, պուրատա գալմահա հադգըատը վար ատը... Գուրատա հէր քէս սէրպէսթ տիր.

Պապա Լօրիօ՝ Մխիթիգօնուն գուլալընտան. — Գէն պուրատա գալաճադըմ... կէօրիւնէօրսուն ա՛, օղլում, վիճուտիմ միւքէմմէլ, վէ ադըմ պաշըմտա իսէ տէ, տիղէրիմ գայիֆ տիր... Գու սա, մահզա տայիմա արապա իսկէմէնինտէ օֆուրմահա պէշմիշ օլտուղունտան նէշէթի իմմէքտէ տիր.

Մխիթիօ. — Օֆուրսուն... օֆուրսուն... պապա Լօրիօ, պէն տէ պիզե արդատաշլըդ իտէրիմ.

— Սէ՞ն մի.

— Իվվէթ, պէն.

— Ահայի՛ պ, պու սինտէ պուլունտուղուն հալտե, տիկէր չէրիքլէր իլե կէղմէնէ նէշին կիմմէէօրսուն.

— Զինքի պիզե տիճէճէք խուսուսի իֆատէլէրիմ վար ատը.

կիվէյի իլե կէլին գամէճն լօգանիմատան կիմմիշ օյտուգլարընտան, ֆամիլտա ադատըյլա տիկէր տատէմիլլէր տե թագըմ թագըմ մահէլլի մէղիւրատէն մուֆատագամ իմտիլէր.

Գինագէրին Սալօն տէ Ֆամիլտէ եալընըգ Լօրիօ իլե Մխիթիգօ վէ իքի իչ տէլիգանլը գալըպ, պու տէլիգանլըլար պիլարտա օյնամագ իւղրէ եանընտագի օտալարտան պիրինէ չէքիլմիէր.

Իհթիեար արապագը իլե Մխիթիգօ, պիւեիք սալատա գալըպ, քէնտիլէրի իչին պիրա կէմիրմտիլէր, հալ պու քի սահմէթ Տէգիրճ իլե մահէմմինտէքի իսրգմէմքեարլար՝ սուֆրանըն իսրգմէմլէրինի կէօրմէքտէ, վէ ադչամ թաամը սուֆրագընը հազըրլամագտա իսրլեր.

Լօրիօ, գատէհինի Մխիթիգօնուն գատէհլիյէ թօգալաշագտան, վէ պիրագընըն նըօֆքընը իչտիքտէն սոնրա,

— Մատէմ նէ՞ տիր... մատէմ քի իքիմիշ գալըպ, ֆիքրինի իչտահ իտէպիլիրսին, տէտի.

Մխիթիգօ. — Մալիւմաթ ալմագ իսթէրիմ.

— Մալիւմա՞թ մը, Սանա մալիւմաթ վիրէպիլէճէկիմի զանն իտէ՞միյօրսուն.

— Իվվէթ, զանն իտէրիմ.

— Տուր, փունէֆթիի եագտաբըմ տա, սոնրա սէնի տինլէրիմ. — Փունէֆթ՝ թիւթիւն չիգարէտտէն իամի տիր. Հայտէ, տինլէօրսում.

Մխիթիգօ չու եօլտա իֆատէհէ ազագ իյլէտի.

— Իօժէն Լուտօ իլե պէրապար, տիւնիւն արապալարընը ըտմալըյտագ իւղրէ իսանէֆնիզ կէլտիկիմ կիւնիւ իսաթ ըրլաեօրմաուսունուգ.

— Իվվէթ, իսաթ ըրլաեօրսում, չիւնքի պիր ազ էվվէլ սանա սէօյլէտիկիմ վէճհէլ, հէնուզ ադըմ պաշըմտա ատը. Գունտան պաշգա, պու տէտիկին վագըտ՝ բէք էհմի տէյիլ տիր.

— Օ հալտե, պիզե պիր արապա կէմիրմիշ օյան արապաճընը թանըտըղըմը զանն իմտիհիմատ իսաթ ըրլաեօրմաուսունուգ.

— Պիր կիւն էվվէլ սաթընն պէրըգըմ վէ պու կիւն պուրատա կէլմէք իւղրէ բաքիպ օյտուղուն արապա՞ մը... էվվէթ, պիլիեօրսում.

— Իմաի, պապա Լօրիօ, պէնտե իշիէ արտապատան վէ արտագճըտան պահա իսիեօրում։

— Աճա՛յիպ, պէնի թէաճճիւպտէ պրագըեօրսուն։

— Թէաճճիւպ իմ ասէնիզ իմ մէսէնիզ, պու պու տուր։

— Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէ օեունճուլուդ իմ տիկկինի պէեան իշլէտիկին արտագճըտանըն մը պահա իսէճէքսին։

— Էվվէթ։

Պէեան իմ տիկկինիդ վէճճէ, Արնօլտ Տէվլինըը, պիւեիւք տալատա պիր թարաֆտան օլ պիր թարաֆա կիսիպ կէլմէքտէ, տանէմինտէքի խըզմէմճիլէրէ էմիրլէր վիրմէքտէ, վէ իքի միւշթէրինին օթուրմուշ օլտուդուդը քիւչիւք մասանըն ետրաֆտան պիտտէֆաի կէչմէքտէ իտի։ Անլէր իսէ, ապրընմաեա վէ եատվաշ սէյրէ չադըրտը իմ մէկէ հիչ պիր սէպէպլէրի պուլունմադըղընտան, սաիմէ չօղանիմա ուչադը մէրդումլարըն մի՛քտաչէմէնտէն պադը սէօղլէր իշիտէպիլիեօրսու։

63

Արնօլտ, պապա Լօրիօնուն իյատ իմ տիկկի, «Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէ օեունճուլուդ իմ տիկկինի պէեան իշլէտիկին արտագճըտանըն մը պահա իսէճէքսին» սէօզլունու իշիմ տիկկինտէ, պիտէն պիրէ սարըլարագ տուրսու, վէ օլ իքի քիշինին եատնըտա իշի պուլունուբճաքընա, եանլարընա եոզլաշարագ, գիեատէ տիզգամ իմ մէկէ պաչլատը։

Մխամիզօ չէօյլէ տէվամ իմ տի.

— Էվվէթ, օնատան պահա իմ մէք խոթէրիմ... մէգքիւլ օեունճունուն խամինի վէրտիկիմի տէ խամ ըրլատալըմընըզ... Մէրդումուն խամի Ուիլեամ Սգօմ տուր։

Արնօլտ, պու սէօղլէրտէն պիր լուգէթ պիլէ դաշըրմաեըզ, քէնտի քէնտինէ,

— Ուիլեամ Սգօմ մու... Ուիլտէն պահա խոթէօրլար, տէտի։

Լօրիօ. — Է՛յ։

Մխամիզօ. — Օ աատէմտէ ինքնաար կէլտի։

— Զինքի սէն եանըրլըեօրսուն... Պիր քիմսէնին տիկեր պիր քիմսէնէ պէնզէմիլմէմէ՝ հեր կիւն վագը օլան հալէրտէն տիր։

— Լաքին եանըլմատըղընա պու կիւն խաքեաթ օլտուս։

— Տիմէք • աատէմ եալան սէօյլէմիշ տիր։

— Թէէմին խոէրիմ քի, քէնտիի սահմէթ պիր արտագճը տըր, վէ չալընմըշ օլան արտագճը տիզէ սահմըշ տըր։

— Օղլում, մահաճ մը նագլ խոխեօրսուն։ — Աճա՛յիպ, պէն, եանի պապա Լօրիօ, մէգքիւլ արտագճը վէ ախըր, տէնէկլերի գըյմէթինտէ սահմընն ալմադըա, մէրգումունն եահատ՝ մը օլտուս։ — Լաքին չունա մէնհունուս քի, պու տէֆաքտ՝ մը օլտուս։ — Լաքին չունա մէնհունուս քի, պու տէֆաքլերին սըրթի զաննիեահատան խալարէթ օլուպ, էահսէն պիր խապաթըն եոզ տուր։

— Տուրսուն, չիմտի հեր չէյի պիզէ անլահթըրըմ։

— Զաթուզ սէօյլէ, չինքի ֆէվգէլատէ մէրագատա պալընօրում։

— Զէննա կիւն ագտէմ, Մօնմաութըատա, Լաբէննա-Միկ նամ լօգանթա վէ մէյհանէսէ պուլունուեօրսուս։

— Գիլիեօրում, չօղ տէֆա օրատա պաղը աչըղ մնչուգլարը կէօմիւրմիւշիմ տիւր։

— Ուիլ Սգօմ իլէ արգատաչլարընատան օլան տիկկը պիր օեունճու, եանի Թրիլպի տէ օրատա պուլունուեօրլար խոթ։ Ֆէննիմէրիյլէ կէօրիւչտիմ, վէ տէրտէմի ինչա օլան քիլիսէնին էմրաֆընատա սահմադատա պուլունուղում միսաֆիրատան պիրէր քանէ քէնտիլերինէ սահմադիմ։

— Բէք էյի, պուննատան նէ՞ նէքհճէ չըգար։

— Գու սապահ, քիլիսէճէ իզրա խոխլէն իպտիվաճատան ասնրա, տավէթլիլէրին խոմիէրինի հաղըրլամագ վէ եէրլէրինի թայինն իմ մէք իչին պուրատա կէլտիկիմտէ, դիեր իմ տիկկիմ պապանըն խակէմէնտէ, արտագընըն եանընատա օթուրմուշ խոխմ։

— կէօրսուս. օ արտագընըն խամի վէննատան տըր։ Մէրգում պունա, տատաղլարընը սալատաբագ, քիւչիւք պիր տատագ

հասրբընը ոգագաց տիւչիւրտիւկիւնիւ տէ խապէր վէրտի ։

— Պապա Լօրիօ , պէն տէ սիրէ պուռնու սէօյլէնէճէք խ-
տիր. գիրա քէչֆիմէ սէպէպ օ օլսու ։ Հասըր տիւչտիւրքէն
ասնրա , տէօչէմէնին պիր թարաֆընտա քարշադ պիր նէնէ
կէօրտիւմ, Էյիլիպ ալտըմ, վէ էվվէլ էմիրտէ պուռնու պիր օն
քարալըգ զանն իխտիմ։

— Տէյիլ մի խոխ ։

— Խայր ։

— Եա նէ՞ խոխ ։

— Ֆիւչիւք պիր միտալեա խոխ . . . հէյմտէ Ուիլեամ ըմ-
գօթա սաթտըղըմ միտալեա խոխ ։

— Մէղքիւր միտալեալար պիրբիպիրլէրինէ պէնզէտիքլերի
հալտէ , օնա սաթտըղըն միտալեա օլսուզունու նա՛սըլ պիլի-
պինին ։

— Օ միտալեա՝ տիկէրլէրինէ պէնզէմէէօրսու ։ Պունուն
հէր նասըլսա օրթասընտա ֆիւչիւք պիր տէլիք պուլունմագտա
խոխ ։ Ուիլեամ Սգօթ , իշտու միտալեաներ քէնտիսինէ սաթ-
տըղըմ զէման պու խուսուսու անլաթտը , վէ պէն տէ թէգ-
տիլ իթմէք խաթէտիմ խէ տէ , էհէմմիյէթի օլմասըղընտան
պահալա մուվաֆֆագաթ կէօսթէրմէտի ։ Իչթէ սէօյլէտիկիմ
միտալեա պու տուր ։

Միսթիգօ ճէպհինի ասաերըպ , սէօյլէտիկի միտալեաներ պա-
պա Լօրիօնա կէօսթէրտի ։

Լօրիօ . – Էվվէթ , հադգըն վար տըր ։

Միսթիգօ . – Եհսպհէսիզ հադգըմ վար տըր . . . խթի մի-
տալեաննըն այնի նօգսանըաղը օլմասընը ֆարզ իթմէք՝ ագըաա-
լըգ տէյիլ տիր ։ Իմտի , սրապաներն իսկէմէյի իւղերինտէ իչ-
պու միտալեաներ զայըֆ իթմիչ օլան փիմտէ , պէնտէն պուռնու
սաթըն ալմըշ օլան Ուիլեամ Սգօթ տուր . . . Հասրըր , պապա
Լօրիօ , չուրտաներ պանա անլամտըրըն փի , պու սրապաներ սի-
զէ սաթան սաէմին քէնտիսինի կիզլէմէնէ ճիտաի սէպէպլերի
նօգ խոխ իսէ , նիչին սիզին խանէնիզտէ պէնի թանըմագ իս-
թէմէտի . . . քէնտիսինի թանըտըղըմը պէնան իթտիկիմտէ ,
նիչին չաչըրտըր , վէ աճէլէթէն սավուչսագ կիթտի ։

« Պապա Լօրիօ , պու չէյլէր՝ թապիի տէյիլ տիր ։ Պունուն
ալթընտա պիր հիյլէ վար տըր փի , հէր հալտէ անլամտաա չա-
լըշճաղըմ։

« Օ ատէմ, սիզէ սաթտըղը աթը վէ արապաներ նէ՛րէտէն
ալտըղընը պէնան խոխօ՞րմու խոխ ։

— Ֆէնոխսի , պաննա , էֆէնոխսի Բարիսի թէրջլէ էճալէթ-
տէ եաչամտաղա գարար վէրտիկինտէն պահալա , անլէրի էֆէն-
տիսի հիսապընա սաթմագտա օլտուղունու սէօյլէօրտու ։

— Հէյլէ պու սէօզիւ քեամիլէն եալան տըր , չիւնքի տա-
հա պիր գաչ կիւն էվվէլ Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէ օ-
եունճուլուգ իթտիկինի բանա պիլիրիմ։ Պապա Լօրիօ , օ արա-
պանըն՝ պիր ճէնաեէթ իճրասը իչին գուլլանըլմատըղընը ֆիմ
պիլիր ։

Արնօլտ Տէավինեը պու սէօզլէրի իչթիտիկինտէ , գուլագ
թօզլարընըն թէրլէտիկինի հիսս իթտի , վէ պապա Լօրիօ՝ գու-
լաղընը գաչըեարագ ,

— Ճինաեէ՞թ մի . . . պունունլա սէրապեր օլամազ չէյ
տէյիլ տիր . . . Պունտան օթուգ սէնէ մուգատտէմ, պէն ,
արգատաչլարըմ իլէ պիր մէչհանէտէ պուլունտուղում սրրա-
տա , պու կիւնգի կիւն Շարանթօն խասթախանէսինին պաչ
թապիի պուլունան եէկէնիմ էթիէն Լօրիօնուն ղէվճէսի օլ-
մազ օլան կէնճ պիր գըզը աչըրըպ թէլէֆ իթմէք իչինտէ գուլ-
լանմագ իւզրէ պիր արապամը աչրըտըլար , տէտի ։

Միսթիգօ . – Իչթէ սիզտէ թաստիգ խոխեօրսունուզ ։

— Էվվէթ , օլապիլիր չէյ տիր ։

— Սիզին իլէ բաղարըղա կիրիչտիկինտէ , Ուիլեամ Սգօ-
թունն ալտըղը խամի պիլիեօ՞րմուսունուզ ։

— Խա՛յր , չիւնքի մագպուզ սէնէտինէ իչթիեաճ կէօրիւլ-
մէտիկի խաթըրընտա օլմագ կէրէք տիր ։

— Իչթէ պու ֆէնա զիրա պէկթի պու խուսուս՝ իչին թահ-
գըգընա մէեար օլապիլիր խոխ ։

— Լաքին , մէրգումուն խամինի անլամագ գօլայ տըր ։

— Նէ՞րէտէն ։

— Գօնարտան ։

— Գօնար ֆիմ տիր ։

— Արապանըն վէ ամբըն բազարլըղընը իմ ոխկիմիդ չարապճը տիւքքեանընատան։ Մալիւմ եա՛, արապալըղը վէ ախըրը քիրա. եա վէրմիշ օլան մէրդում չարապճընըն ոէօմկեաճը էօնիւնոէ պու հագիդի եախօտ սախմէ արապաճըեա թէսսաուիֆ իմ տիմ, պու հագիդի եախօտ սախմէ արապաճըեա թէսսաուիֆ իմ տիմ։

— Գօնար տէոիկինիդ քիմոէ նէ՞րէոէ մուգիմ տիր։

— Ֆիլիք-Օկիւմի ճաատէսի քէօչէսինոէ վագը Մօնթրէալ սօգաղընատա։

— Անլատըմ։

— Նէ՞ եարմագ ֆիքրինոէսին։

— Եանըլըգ եանըլմամըշ օլտուղումու թահգըգ իմ մէք իսթէրիմ։

— Էյ սօնրա՝

— Սօնրասընը պիլմէմ... ֆագաթ իշիմէ եարաեապիլիր. իսմոէ թահգըգ իմ մէք իսթէրիմ. հէմոէ ալտանմագ իսթէմէմ, վէ էկէր Ուիլեամ Սգօթ պէնի ալտաթմըշ իսէ, մութլագա հագըգէթի հալի անլատաեա չալըշաճաղըմ։

Մուհավէրէ պու մէրքէզոէ իքէն, եանընատքի օտատա պիլարտօ օյնաեան տէլիգանըլըտատան պիրի սալօնա կիրտիքէ,

— Միսթիգօ վէ պապա Լօրիօ, կէլին պագալըմ. մատէմ քի տիւեիւնճիլէրէ րիֆագաթ իմ մէք իսէ, պարի պիզ տէ պիր աղ չագըզ էյլէնէլիմ, տէտի,

Միսթիգօ.- Բէք էյի, բէք էյի, կէլիեօրուզ, տիեէրէք, իհթիեար արապաճըյլա պիրլիքտէ պիլարտօ սալատընա կիրտի, վէ Արնօլտ Տէուինէը՝ լէհճէսի սօլմուշ, վէ պագըշը մահգունիյեէթպախշ պիր հալտէ օլարագ, գըմըլտանմագսըզըն տուֆրա. նըն եանընտա գալտըղընտա, քէնտի քէնտիեէ,

— Հագիդի պիր մուխաթապա պէնի թէհտիտ իտիեօր, Շէյթանի պիր թէսսաուիֆ չու քիւչանիեի գարշըմա չըգարտը, Չագ պիր քէրէ պէտապախթըղա քի, քէնտիմի Սգօթուն թանըեօր, չու արապաճըտա մէրդումա բաախ կէլիեօր, վէ արապանըն իսկէմլէնինտէ մահուա միտալէտէը պուլուեօր... օ միտալէտա քի, ադիմ պիր իսպախ օլուպ, Ֆէրնանտօ ճանպազխանէսինտէ մուգատէմա օեունճուղուգ իմ մէք օլան Սգօթուն թէօհմէթինի իրտէե իտիեօր, վէ սախտըղը արապանըն իճրա իմ մէք օլտուղու վազիֆէնի մէյտանա չըգարըեօր։

Սախթէ լօգանճա ուչաղը պիրտէն պիրէ իֆտատէսինի գաթթ իչէ, էլինի թէրլի անլընա կէօմիւրտիւ, վէ աղ սօնրա չէօյլէ աէօյլէտի.

— Միւրինէթ լադըմ տըր... միւպալէղաեա լիւզում եօգ տուր։ Արապանըն իչինտէ պիր տամլա պիլէ գան ագմամըղ օլտուղունտան, ճինաեէթի վագըա անլընըա իսպախ օլունամազ։ Տիկէր թարաֆտան Ուիլ Սգօթ տախի, քէնտի մէնֆաաթը իգթիզասընճա ախրիմի իտէճէք տիր, վէ պիր մամալ ոյտուրուպ, Բարիս բօյիսինի իչգիալէ մուվաֆֆագ օլաճագ տըր։ Ֆագաթ վուգուի հալի պանա խաապէր վիրմէտիկինէ նէ՞ տիմէլի։ Էկէր քէնտիսի, պուլուշմագլըղընմըզա ալէամէթի օլան միտալեաեը զայըֆ իմ տի իսէ, Թրիլպի տէ օ միտալեաեա մալիք օլտուղունտան, անը գուլլանագիլիր իսի։ Ֆիմ պիլիր քէնտիսինի նէ՞ վագըմի կէօրէպիլէճէճիմ։ Էկէր գագիլ օլսա չու տագըգատան պու լօգանճաեը թէրք իտէր իսիմ. լագին պու նու եարմագ՝ էմրի պատիրէթէ գարշը հարէքէթտէ պուլունմագ տըր... Եարըն իչի անլաեագիլիրիմ։

«Միսթիգօեա կէլինճէ, օ տա քէնտինի սագընաըն։ Էկէր Ուիլ Սգօթա նէզարէթի իմ տիկինի, վէ Լօրիօնուն տրապալըղընտա Ուիլին քէնտիսինի նիչին թանըմագ իսթէմէտիկինի անլամաեա չալըշըրըղընը կէօրիւր իսէմ, վա՛յ հալինէ, Ֆագաթ պու պապատէ թագսիրատի քէնտինին օլաճագ տըր։ Նիչին քէնտինէ այիտ օլմաեան իչէրէ գարըշըրսօր։

Գու արա լօգանճաճը կէլիպ պագը էմրէր վէրտիկինտէն, Արնօլտուն քէնտի քէնտիեէ սէօյլէտիկի սէօզլէր գաթթ օլունտու։

Մէրդում սախթէ կարսօն՝ թագիի քէնտիսինէ չէքի տիւչէն վէրիպ, ալթըսախլիկինու պէլլի իմ մէք։

Լօգանճաեը մուվագգաթէն թէրքէ, Տօմէնիկ կէօլիւ ճիվարընտա էյլէնմէքտէ օլան տիւեիւնճիլէրէ նագէը քէլամ իսէյիմ։

Գունլարտան էն կէնճլէրի պիրիսիրինի թագիպ իմ մէքտէ, վէ պիր թագըմը աղաճլարըն արալարընտա կիպլէնմէքտէ օլուպ, պագըլարը տախի ճիվարտա վագը պիր լօգանընըն քիչիք մասալարը էթրաֆընտա օթուրուպ, պիրտա գա-

տէհլէրինի պօշալթարագ էյլէնմէքտէ իտիլէր։

Իշպու գիքը իթտիհիմիզ էշխաստան մաատա, տիկէր պա. ղըլարը տախի, աղաճլըգը եօղլարտա չիֆթի չիֆթի կէզինմէքտէ օլուպ, պունլարտան եէնի կէլին վիգթօրին իլէ պունան ագ. րապաօղնտան վէ Գրէտի Լիօնէ պանգասը մէմուրլարընտան Բօլ Գէրօ էօնտէն կիթտիքլերի հալտէ, պիր ազ արդատան տա. խի Անժէլիք վէրիէր իլէ միւլագիմ վ.անտամ, քէմալը կէրճի վէ հէեէճան իլէ կէօրիւշէրէք եիւրիւմէքտէ իտիլէր։

Պանքէրին գըզը իլէ թօրճու զապիթի՝ Սալօն տէ Ֆաֆլ լօգանթասընտա պաշլատըգլարը մուհավերէյէ տէվամ իթ. մէքտէ օլուպ, պունլարըն միւքեալէմէսինէն մալիւմաթը ճէ. տիտ ալամաեաճաղըմըզ ճիհէթլէ, Բօլ Գէրօ իլէ վիգթօրինն միւքեալէմէսինի օգուեանդլարըմըզա պէեան իթմէկի էդղէմ ատա իտէրիզ։

Պու իքի կէնճլէր, եան պէ եան եիւրիւմէքտէ օլուպ, եէնի կէլին, գօթարտըղը պիր չիչէկի արա սըրա գօգլամագտա, վէ Բօլ Գէրօ խտ, մէրգումա էյիլէրէք, պիէտպանէ նազար իլէ պագմագտա, վէ միւթէէսիր պիր հալտէ կէօրիւնմէքտէ իտի.

64

— Տիմէք, – տիեօրտու Բօլ Գէրօ՝ վիգթօրինէ, – սէն պու կիւն էվլէնտին։

Զիչէքճի գըզտա մէրգումա ճէվապէն, – Էվլէնտիկիմի բէջ էյի պիլիրսին, չիւնքի կէլինիլք էլպիսէմի կիյինմիշ օլտու. ղումու կէօրիւեօրսուն, վէ պէլէտիեէ միւտիրի էֆէնտի իլէ բաբաս էֆէնտիեէ, սէնին գարշընտա, իզտիհաճըմա մուվաֆֆագաթ իթտիկիմի իշթիտին։

Գէրօ. – Հէմտէ Էօժէն Լուազօ իլէ էվլէնտին։ – Պու խա. պէրի պիլտիրմէք իւզրէ պիրլիքտէ կէլտիկինիզտէ, տիզէ ինա. նամաեօրսուս։

Վիգթօրին. – (Պաչընը եօգարը գալտըրարագ.) Նէյին։

— Զիւնքի Էօժէն սանա լաեըգ տէյիլ տիր։ Պու խուսու. սու սէն պէնտէն տահա էյի պիլիրսին։

— Խայր, պիլմէեօրսուս... Էօժէն Լուազօ՝ չալըշըգան պիր տէլիգանլը տըր, բարա տա գադանըր։

— Էվվէթթ, ֆագաթ գազանտըղը բարաեը սագլամազ։ Ալէքսագը պօղուգ պիր սաեէմ տիր... գիեատէ ապսէնթ իչէր։

— Էօժէն՝ ալէքսագընը Թէպտիլ իտէճէկինի պանա վատ իթմիշ տիր։

— Վատ իթմէք գօլայ տըր. ֆագաթ օ սիննտէ ինսան՝ ալէքսագընը Թէպտիլ իտէմէզ։

— Պիր գատըն՝ սէպաթ սահիպի օլուր վէ զէվճինի սեվէր իսէ, զէվճինէ, պէքեաթլըղը զէմանընտաքի ալէքսագը վէ սա. տաթը եէրինէ, տիկէր ալէքսագ վէ սաաթի էօյրէթէպիլիր։

— Բէք ալէա, հալ պու քի պու խուսուստա սէնին սէպա. թըն վէ միւրատըն եօգ տուր, գիրա սէն Էօժէնին սեվմէզսին։

Վիգթօրին՝ օլ անէ տէկին մէրգում տէլիգանլը իլէ թէք. լիֆոֆզլիք ալէամէթի օլարագ «սէն» տիեէրէք սէօզ սէօյլէ. մէքտէ իքէն, պիրտէն պիրէ թէպտիլի լիսան իլէ,

— Պուննու սիզէ քիմ սէօյլէտի, տէյի պէեան իլլէտի։

— Պանա էօյլէ չըգըչար իթմէք պէյհուտէ տիր... Սէն տէ պիլիրսին քի, պիրինճի տէֆա քիմէ կէօնիւլ վէրմիշ օլտու. ղուն մալիւմիւմ տիր։

Վիգթօրին. – (Գըզարարագ.) Բօ՛լ, չու էանատէ վագը օլան մուամէլէնիզ՝ պիր ֆէնալըգ տըր, – Էվլէնտիկիմ կիւն Նիյին պանա պու շէյլէրտէն պահս իտիեօրսունուզ։ Պէօյլէ պիր կիւնտէ պու եօլտա պիր խաթըրէտէ պուլունմագըզ՝ ա. լիճէնապլըգ տէյիլ տիր։

Լաքին Բօլ Գէրօ՝ պու թէքտիրէ էհէմմիեէթի վիրմէեէրէք,

— Էկէր Էօժէն Լուազօ՝ սէնին կէշմիշ զէմանընը պիլսէ իտի, սէննինէ էվլէնիր մի իտի տէյի զանն իտէրսին, տէտի։

— Էվվէթթ, էվլէնիր իտի, հաթթա հէր շէյի քէնտիսինէ սէօյլէմէմէքլիկիմ՝ պէէքի խեթթա օլտու։

— Նամուսուս իւղերինէ սէօյլէրիմ քի, չու զէվճին օլանա պու տէրէճէ էճթիհատէթի իպրագ իթմէյլիկին՝ հիստէթիմի մու. ճիպ օլուեօր։

— Սիզտէ իֆատաֆը պէտխահանէ վէ մուղիրէնիզ իչէ պէնիմ հիստէթիմի մուճիպ օլուեօրսունուզ։

— Մէսուտ վէ պախթիեար օլմազ՝ սէնին էլինտէ իսի։

— Րէճա իսէրիմ, մէսուտ վէ պախթիեար օլմազ իչին նէ եապմազ լազըմ իսի։

— Պիր տիկէրիյլէ էվլէնմէլի իսին։

Վիգթօրին. — (Իսթիհզա իլէ.) Սիզին իլէ, տէյին մի։

— Էվվէթ, պէնիմ իլէ. պիլիրսին քի, սէնի տայիմա սէվմիշիմ տիր, վէ հալէա սէվմէքտէեիմ։ Իմտի, պիր ազ էվվէլ իճրա օլունան իզտիվաճ պիգիմ իզտիվաճըմըզ օլմասը սէնին էլինտէ իսի, պուրասը բէք էյի մալիւմիւն տիր։

— Օ հալտէ ժանը վէ քիչիք գըզընըզը ալչագճա թէրք մի իսէճէք իսինիզ։

— Սէնին իչին հէր չէյէ գաթլանմազա հազըր իսիմ։

Վիգթօրին տուրառու, վէ տէլիգանլընըն գարշըսընա կէչիպ, վէ կէօզլէրինի անըն կէօզլէրինէ աթթի իսիպ։

— Պու սէօզլէրի ճիտատի օլարագ սէօյլէմէեօրսունուզ, տէյին մի, տէյի պէեան իյլէտի։

— Նամուսում իւզէրինէ տէրիմ քի, սէօյլէտիքլէրիմ ճիատի տիր։

— Բէք էյի, էօյլէ իսէ սօն տէֆա օլմազ իւզրէ ֆիքրիմիզի իյլահ իսէյիմ։ — Պէնի տինլէյին, պիր տագըգաճըդ ֆարզ իսէյիմ քի, սիզի սէվէ իսիմ։ — Համիս օլսուն քի սէվմէմիշիմ տիր, — սիզէ ֆէվգէլատէ աչըգ օլմուշ պուլունաա իսիմ, վէ անճագ սիզին իլէ էվլէնմէքլէ նայիլի սաատլէթ օլաճաղըմը անլամըշ օլսա իսիմ, ժանընդ վէ գըզընըզընդ իսաթըրէսի՝ սիզի տինլէյէճէքտէն վէ զէվճէնիզ օլմագտան պէնի մէնն իթմէկճէքլէր մի իսի։ Սիզի սէվէն վէ սիզին իչին եապաճաղ օլ իքի պիչարէ մահլուգու ալչագճասընա եիւզ իւտիու պրագմաճա միւգթէտիր օլմագլըզընըզըն միւլահազասը, մուհապէթիմի, տաավիթ վէ թահգիրէ թահվիլ իթմէկիկ քաաֆի օչմաճաճագ մը իսի։

Բօլ Գէրօ տախի, թէքլիֆսիզճէ «սէն» տէճէրէք իֆատէյի մէրամ իթմէքտէն տուր օլարագ,

— Հալ պու քի սիզ պէնիմլէ տայիմա պու սուրէթլէ կէօրիշմէմիշսինիզ տիր, տէյի պէեան իյլէտի։

Վիգթօրին. — (Շէօյլէ տէվամ իթտի.) Ադտը իզտիվաճըմտան էվվէլ, սիզ պանա աչգ ու մուհապէթ սէօզլէրի իրատ իթտիկինիզտէ, տէտիքլէրինիզի լաթիֆէ զանն իլէ կիւլտիւմ, ժանտա, զէվճէնիզ նազարըյլա պագըեօրսում, վէ պէնիմտէ սիզէ մէթթըեա օլաճաղըմը մէմնուլ իսէմէզ իսինիզ... Սիզ պէնիմ սըրրըմը պիլիր իսինիզ... Էօյլէ պիր խէթաեը թէզրար իթմէքտէն իսէ, էօլմէկճի թէրճիհ իսէր իսիմ։ — Շիմտի իսէ, քէնտի շախսըմա միւթէաարրըֆ տէյիլիմ, վէ սիզտէ պանա, սօն տէֆա օլմագ իւզրէ կէչմիշ իւմիտլէրինիզտէն պահա իսիեօրսունուզ, տէյին մի։

Բօլ. — (Կէչնճ գաատըրընն էլինի թուվմագ իսթէնէրէք.) Կէչմիշ իւմիտլէրիմիզտէն պահա իթմէճիպ, իլէրուտէքի իւմիտլէրիմտէն պահա իսիեօրսում։

Վիգթօրին. — (Պիր ատըմ րիճաթի իսէրէք.) Ա՜հ, սիզ պիր մէճնունաունուզ։

— Էվվէթ, մէճնունուսմ, ֆագաթ սէնին սէպէպին իլէ մէճնունուսմ, վէ սանա միւթէաարրըֆ օլմատըգճա, քէնտիմի զաաթի իսէմէճէճէճիմ։

Եէնի կէլինին լէհճէսի սօլարագ, սերթ վէ եավաշ պիր սէտա իլէ,

— Պու մուամէլէնիզ՝ տիվանէլիք տէյիլ, իլլա էտէպսիլիք տիր։ Սուս օլուն, տէտի։

— Գալպիմտէքի աթէշի աչգ ու սէվտամը թէսկին իսէպիլմիյիմ։

— Էկէր էօյլէ պիր աթէշի աչգ ու սէվտա վար իսէ, մահճուպ օլմալըսընըզ, վէ անը կիզլէմէլիսինիզ։

— Սէնի սօն տէրէճէ սէվէրիմ, վէ սէնի գըսգանմագտաեըմ։

— Սիզմի պէնի գըսգանըեօրսունուզ... լաքին նէ՞ հագգ-լա վէ քիմսէյն գըսգանըեօրսունուզ։

— Պիր ազ էվվէլ իսիմինի գաապուլ իթտիկին քիմսէտէն։

— Էկէր քէնտիսինի չաղըրըր իսէմ, էկէր պանա, հագաըրէթի իթմէքլէ, անը թահգիր իթտիկինի քէնտիսինէ սէօյլէր իսէմ, սիզի սիւքիթէ մէճպուր գըլաճաղընը ինանըճըմըզընըզ։

— Զաղըր, վէ պէնի անըն մուվաճէհէսինտէ իթհամ էթպագալըմ։

— Վա՛յ, պանա գարշը մէկ յատո՞ն մը օգուեօրսունուզ։

— Էվվէթ։

— Բէք էյի, չիմոի կէօրիւբսիւնիւզ։

Վիգթօրին, արգասա գալմըշ օլան տիւեիւնճիւլէրէ տօղրու պիր գաչ առրմ ալմըշ իքէն, Բօլ Պէրօ՝

— Մագրն քէնտինի, տիեէրէք, մէրգուվէեի հարէքէթին. տէն կէրի տուրտուրտու։

— Նէ՞տէն սագընաճաղըմ։

— Էկէր սէն սէօյլէրսէն, պէն տէ սէօյլէրիմ։ Իթհամա գարշը իթհամ։ – Կէչմիշ էօմրիւնիւ Էօժէննէն կիպրէտիկինի մէրգում պու տուրէթլէ խասպէր ալաճագ տըր։

— Ու մէրթէպէ այնագ վէ իայիՆմիսինիզ։

— Նի՞չին օլմաեըմ... սէնի էլտէ իթմէք իսթէրիմ, վէ էլտէ տէ իտէճէեիմ։ Մատէմ քի պունտան պէօյլէ զէվճէմ օլամազըն, մէթրէսիմ օլաճագսըն։ Անը... եանի ղէվճինի... ու ամէլէ բարչասընը... ու ապսէնթ միւպթէլասընը սէվէպիլմիհին... Պէնիմ ատնա կէօսթէրէճէկիմ մուհապպէթի չէտիտէեի օ ատնա իպրագ իտէպիլիր մի։ – Ու էննատէ պիլէ, սէնին եանընտա պուլունտուղումտա, ատնա պագտրղըմտա, գալպիմ թահրիք օլունուեօր, վէ պէյնիմտէ սայքի պիր ալէվ հասըլ օլուեօր։ Տամարլարըմտա ճերէեան իտէն գան օլմաերպ աթէշ տիր, վէ ագըմըմտա օ աթէշ ղայպ իթտիրիեօր... Շիմոի սէն էվլէնտին... օլմուշ պինթիվ պիր վագըտաեա գարշը էլիմտէն հիչ պիր չէյ կէլմէզ։ Լաքին պու իղտիվաճատան, խուսուսիյէլ սէվմէտիկին զէվճէն չաբուգ օսանատագսըն։ – Օհալտէ պէնի սէվմէքտէն քիմ սէնի մէնն իտէճէք տիր։ Հաթթա չիմտիտէն պէնի սէվմէնէք քիմ մանի օլապիլիր։ Սէվ պէնի, սէվ, այդ ու սէվտա՝ թահրիը չէյ տիր։

Բօլ Պէրօ՝ պու սէօյլէրի սէօյլէեէրէք, Վիգթօրինէ եագլաշը, վէ մէղպուրէեի, եաբրագլար իլէ տիվար հալի քէսպ իթմիվ օլան պիր թարաֆա կէօթիւրմէէ սայ իթտի, վէ պու արա կէնճ գաոըն պաեըլմագ բատտէսինէ կէլտիկինտէն, Բօլ՝ տիւշմէմէսի իչին մէղպուրէեի գուճագլամագ իսթէտի, ֆագաթ բիւճաթլէ։

— Խա՛յր, խա՛յր, պէն ասլա սիզին օլմաեաճաղըմ, անլա-

եօրմուսունուզ... Հագգընըզտա հիսս իթտիկիմ տույղու՝ սըրֆ նէֆրէթի վէ իսթիքրահտան իպարէթի տիր։ Ու պապատէ զէվճիմէ պիր շէյ սէօյլէմէեէճէիմ, զիրա սէօյլէտիկիմ հալատէ, սիզի գաթլ ու թէլէֆ իտէր, վէ պէն իսէ, պէնիմ սէպէպիմէ գան ագմասընը իսթէմէմ։ Ֆագաթ Նասրհաթըմա սալիք օլարագ, շու մէքրուհ թասավվուրլարընըզը պէր թարաֆի իտէն, վէ էկէր հագարէթի վագըանըզը ունութմամըզ, վէ սիզէ պիր կիւն ավֆի իթմէքլիկիմի իսթէրսէնիզ, պունտան պէօյլէ, պէնի թահգիր իտէճէք հիչ պիր քէլիմէ, հիչ պիր հարէքէթի վէ հիչ պիր պագրշտա պուլունմաեընը։ – Շունու տէրհատըր իտէն քի, պէն, իչլէտիկիմ խէթաեա բաղմէն, Նամուսլու պիր գատընըմ։ Հագարէթլէրինիզէ թէհամմիւլ իթմէքտէն իսէ, հէր շէյի Էօժէննէ իպրար ու իթիրաֆ իթմէէի թէրճիհ իյլէրիմ։ Շիմոի պուրատա տուրաճագ սէպէպիմիզ գալմատըղը ճիհէթլէ, պէն, տավէթլիլէրին նէզտինէ ավտէթ իտիեօրում։

Գատէհու Վիգթօրին, սիւրաթլէ, Էօժէն Լուազօնուն պուլունտուղու թարաֆա կիտիպ, Բօլ Պէրօ տախի, մէզպուրէնին արգասընտան պագարագ։

— Ա՛հ, սէնի սէվէրիմ, վէ սէնին միւրատընա բաղմէն, ատնա մալիք օլաճաղըմ, տէմէքտէ իտի, վէ քէնտիտի տէ, կիւվէյի իլէ կէլինին ֆամիլեասընտան օլան պագը քիմսէլէրին պուլունտուղլարը ճիհէթէ տօղրու իլէրլէտի։

Անժէլիք Վէբիէր իլէ Էմիլ Վանտամ, վէ ժան Տէսուրտի իլէ քիւչիւք Լինա՝ Բօլ Պէրօնուն կիթտիկի ճէմիյէէթի իչինտէ պուլունուգ, Լինա բէտէրինի կէօրտիւկիւտէ, գարշըլաեարագ, վէ գօլլարընը աչարագ։

— Նէ՞րէտէ իտին, պապաճըղըմ, տէյի սիւալ իթտի։

Վիգթօրին. – Պէնիմլէ իլէ իտի, գըզըմ. բէտէրին վէ պէն կէօրիւչիւէօրտուգ. ատնա օլան մուհապպէթինտէն պանա պահա իտիեօրտու։

Անժէլիք. – (Բօլ Պէրօնուն գօլթուղունա կիրէրէք, վէ պու հարէքէթլիյէ մէրգումու թէճաճճիւպտէ պրագարագ.) Ահղիմ Բօլ, պիր գաչ տագըգա գատար գալալիէրիմ օլմագ իսթէրմիսինիզ։

Բօլ Պէրօ. – Մա էլ մէՅՅուՆիթէ էմրինիզէ իթաաթա հաղըրմ։

— Լինա, սէվկիլիւմ, հայաէ սէն վալիտէն իչէ գալ, պիզ պիր ազտան ավտէթ իտէրիզ։

Ժան՝ չօճուղունու չաղըրտը, վէ այնի վագըթտա Անժէլիքէ աթֆը նազար իչէ, եանագլարընտա ճիւդի գըրմըզըըգ հասըլ օլտու, չինքի մատմուազել Վէրիէրին՝ թաասվուրունու մէվզուի իճրաեէ վազ իտէճէկինի տէրք իթտի։

Գանքէրին գըզը, Բօլ իչէ պիրլիքտէ պիր ազ աչըլտըզլատըընտա, չու եօլտա մուհավէրէեէ իպթիտար իլլէտի.

— Ազիզիմ Բօլ, Լօժէն Լուազօնուն իզտիվաճընա նէ՞ տէտինիզ, տէտի։

— Նէ՞ տիեէճէեիմ... պու իզտիվաճ սիզի թէեաճճիւպտէ պրագտըզը կիպի, պէնի տէ թէեաճճիւպտէ՞ մի պրագտըզ օլտուղունու զանն իտիեօրսունուզ։

— Գէն ասլա օ իզտիվաճտան տօլտաը թէեաճճիւպտէ գալմատը. պու սիւալիմտէ զաեէթ սատէ տիր։ Գու կիւնքի րէսմի ագտը իզտիվաճ հագգընտաքի միւլահազանըզը սօրուեօրսուն։

— Հիչ պիր միւլահազամ օլմամըշ տըր. չու գատար քի իքինի տէ պու րէսմի իզտիվաճա մուվաֆֆագաթ իթտիքըէրի հալտէ, քիմնէ քէնարլէրինին հարէքէթի վագըտընա պիր չէյ տիեէմէզ։

— Գու իզտիվաճ սաեէօինտէ մունթազամ վէ նամուսլու պիր վազիեէթ սահիպի օլտաճագլարը, վէ իթթիպարը ումումիեի ճալիշ պուլունտաճագլարը՝ սիզի տիւչինտիւրմէեօ՞ մու։

— Նէ՞ միւնասիպէթլէ տիւչինտիւրսէն։

— Շախսընըզ վէ ժան վէ Լինա միւնասիպէթլիլէ։

— Ազիզէմ, սիզի թէէմին իտէրիմ քի, նէ՞ տիմէք իտթէտիկինիզի անլաեամտաեօրսում։

Բօլ՝ պու սէօզլէրի սէօյլէմէքլէ պէրապէր, մէզպուրէնին ֆիքրինի րէք ալէա անլաեօրսու, վէ մէմուլին զայըլի պիր միւզաքերէտան տօլտաը տիւչարը էնտիչէ օլուեօրսու։

65

Անժէլիք. – Ազիզիմ Բօլ, պանա այիտ օլմաեան պիր մէսէլէեէ միւտախէլէ իթմէքլէ չիպտէսիզ խէթա իթմէքտէեիմ, վէ պու եօլտա պահա իթտիկիմատ, Նէզաքէթմէ գարշը հարէքէթմէտ պուլունտուղումտան տօլտաը միւթէէսսիֆիմ։ Լաքին, պու պատտէ մատազուր թուրթուլաճագ պիր սէպէպտիմ վար տըր։ Ղաեէթմ լաթիֆ, հազիմ վէ չալըշզան օլան ժանը նէ տէրէճէ սէվտիկիմի պիլիրսինիզ։ Լինատա տախի ֆէվգէլատէ մուհափազէթիմ պուլունտուղու մալիումիզուզ տիր. հաթթա քէնտիսինին սաղտընը օլմաեը տա զիեատէսիյլէ արղու իթմէքտէեիմ։ Էսէֆ իտէրիմ քի, պու արզումուն գուվվէտէն ֆիլիլէ կէլմէմի միւմքին տէյիլ տիր, վէ պու միւմքինսիզլիկէ սէպէպ սիզսինիզ։ Իմտի, պուննատան ճէսարէթի ալարագ, չու սիւալի արզ իթմէկի էհէմմիեէթտէն սատտ իլլէտիմ քի, տահա ուզուն միւտտէթ, ժան վէ սիզ, օնատա, սիզէ տէ լաեըգ օլմաեան չարըգ վէ չայեանը թէօհմէթի վազիեէթտէ գալաճագմընըզ... Վիզիթօրին իլէ Լօժէն Լուազօնուն ագտը իզտիվաճընատա հազըր պուլունտուունուզ, նիչին անլէրէ սիզտէ իմիթասալ իթմէեօրսունուզ։

Բօլ. – (Իսթիհզաքեատի պիր թէապասիմլէ.) Գէն մի էվլէնէճէեիմ։

— Շիպհէսիզ։ – Գու սուրէթլէ ժան իլէ Լինա գարշընտաքի վազիֆէնիզի իյիճա իթմիշ օլուրսունուզ։

— Գու վազիֆէմի պէն իյիճա իթմիշիմ տիր... եանի Լինաեը էվլատա մագամընտա գալտուլ իլլէմիշիմտիր։

— Գու գատարը քեագիտ տէյիլ տիր։ Գիշարէ չօճուղու հէնուզ վաֆթիզ պիլէ իթտիրմէտինիզ։

— Սինտիրէլ պուլուպ իսթէտիկի մէզհէպի գալտուլ իտէնէ գատար պէքլէեէճէեիմ։ Գէն, հիւրրիեէթի մուվաճագա թարաֆտարընըմ, կէրէք պու խուսուս վէ կէրէք սայիր խուսուսաթի իչին հիւրրիեէթի իլթիճամ իտէրիմ։ Գինատէրին իզտիվաճը գա-

պուլ իմ մէտիկիմ կիսի, վաֆիթիդի տէ գապուլ իմ մէմ։
Անժէլիք պիրտէն պիրէ թահրիք օլունարագ,
— Գէնիմլէ էյլէնիւօ՛րմուսունուզ, տէսի,
— Խա՛յր, պիլաբիս ճիատի սուրէթտէ վէ քէմալի խալի-
սէթլէ սէօյլէուօրում։
—Լաքին ագամը իլտիվաճը գապուլ իմ մէտիկինիզ հալտէ,
նէ՞եի գապուլ իտէրսինիզ։
— Էվվէլիք սէրպէսթ տիր . . . էրքէք վէ գատըն պիրի-
պիրինի կէօրիւրլէր, պէնէնիրլէր, պէնէնտիքլէրինի եէքտիկէ-
րինէ սէօյլէրլէր, ֆիլիչէն պու խուսուսու իտրլէր, վէ
պէօյլէճէ հէր չէյ օլուր պիլէր։
— Գէօյլէճէ հէր չէյ օլմուշ պիլմիշ մի օլուր,
— Էվվէլթ,
— Լաքին գանուունու նէ՞ եաբալըմ,
— Գանուն զաթէն չարբըդ վէ միւհթաճը իսլահ օլուպ,
թէէմին օլուն քի, էր եա կիճ իսլահ օլունաճագ տըր։ Ասրըմըզ
իլերլեեօր, վէ ինսանլար թէպահիլ օլուեօր։ Իլերուտէ չօդ չէյլէր
կէօրէճէկիզ։ Լաքին պու սօզլէր, կէնճ գըզլարըն անլաեա-
մադաճագլարը մէսէլէլէր օլուպ, ֆիքրիմի բէք էյի անլաեա-
մադըրըզ։
Անժէլիք։ (Մահզունէն։) ժանա վէ Լինաեա չայեանը
թէէսիւֆ պիր միսթագպէլ հազըրլամագտա օլտուղունու
զու բէք էյի անլաեօրում։
— Նիչին . . . Լինա կէնճ պիր գըզ օլտուղունտա, քէնտի
գարարընը պիզմէթ իմա իտէճէք տիր։ Ո սըրատա մէզպուրէ-
նէ աչըգտան աչըզա, ճիր թարաֆտա բաբադըր չիրքէթի, վէ
տիկէր թարաֆտա բէտէրին պուլունուեօր . . . Անլէրին էֆքեա-
րը վէ պէնիմ էֆքեարըմ չունըար տըր . . . Ինմիխտապ էթ,
տէեէճէկիմ, վէ քէնտիսի տէ մատտէեի պիլէրէք ինմիխտապը-
նը իճրա իտէճէք տիր։ Լիկէր բաբադար թարաֆընա մէլ իտէր
իսէ, քէնտիսինի վաֆիթիզ իմտիրէճէք, խրիսթիանտ մէզհէպի
ագայիտինի էօյրէնէճէք, պու մէզհէպին այինլէրինտէն օլան
[illegible] վէ [illegible] եօլունա կիտէճէք, մէզհէպ գայիաէսինճէ
էվվէնէճէք, վէ սինճէ սայիր վէզաիֆինի տէ իյֆա իտէճէք
տիր, Ֆիլաքիս, էկէր բէտէրի կիսի տիւշմէնիւրսէ, բէտէրի

կիսի հարէքէթտէ պուլունաճագ տըր . — Լվվէլթ, պէնճէ իզ-
միլաճ սէրպէսթ օլմալը տըր . եաշասըն սէրպէսթիյէմ։
— Նէ՛ կիւզէլ սէրպէսթիյէմ,
— Կիւճէնմէյէյն, ազիզէմ . . . պէն պու խուսուստա էֆ-
քեարըմը թէպահիլ իմ մէմ։ Էյի խաթըրըմա կէլտի, պու եօլտա
թէչէպպիւստէ պուլունմանըզ իչին ժամն մը սիզէ րէճա իթտի,
— Ա՛հ, օ պիչարէ գատըն սիզէ նէտէն պահա իմտիկիմի
տահի պիլմէզ։
— Բէք ալէտա, չիւնքի քէնտի ֆիքրը վէ մէպահէլէրիմի պի-
լիր։
— Ֆիքրը վէ մէպահէլէրինիզ՝ հէր չէյի ինքեաճ մը կէլմէք
տիր։
— Էսկի տիւնեաճանըն քեաֆֆէյի պաթըլ իմիգաալարընը,
էվվէլթ, ինքեար կէլմէք տիր։ Պու մէսէլէքիմ իսէ, պէնճէ մու-
ճիպի իֆթիխաար տըր։ Պէն՝ իչպու մէսէլէքին ըէհպէրլէրինտէն
օլաճաղըմ։
— Տիմէք օլուր քի, չու ինսանընըզ հիչ պիր չէյ իլէ զա-
լէպէ իտիլէմէզ։
— Գապիլ տէյիլ տիր . պիրա աէտիկինիզ ինսան, ազի-
զէմ, գանի օլմուշ օլտուղում էֆքեար իւզերինէ պինա իտիլ-
միշ տիր, վէ պէնիմ պու եօլտա էֆքեարըմ իսէ, գաեատան
բէք տիր։
Անժէլիք՝ օլ անէ տէկին Բօլ Պէրօնուն գօլթուղունտա
օլտուղու հալտէ, պու տէֆա մէրգումտան այրըլարագ,
— Պիչարէ ժան . . . զէվալլը կիչա . . . տէսի,
— Ֆէնտիլէրինի աճըմտաեա հիչ պիր սէպէպ եօգ տուր,
Անլէր, էյիլիքլէրին էն պիւեիկինէ, եանի սէրպէսթիյէթէ
մալիք տիրլէր։ Ժանըն հիչ պիր պօրճու եօգ տուր, հաթթա
իթտաաթ իմմէկէ տէ պօրճլու տէյիլ տիր, վէ էկէրչի չու հա-
լինտէն մէմնուն տէյիլ իսէ, եարընտան պէնի թէրք իմմէյէ
հագգը վար տըր։
Պու սուբէթլէ Բօլ Պէրօ՝ ախչագը մէզմումէսինի աչիքեա-
րէն պէեան իմտիկինտէն, վէ Անժէլիքին արթըզ օլ պապտե
իւմիտի գալմատըղընտան, նիհաեէթ պիր միւտտէթ սիքիւ-
նէթլէ եէքտիկէրինտէն այրըլտըլար։

Մէրգումլարըն տօլաչտրգլարը զէման, ժան արգալարըն-
տան պագմագտա օլուպ, կէրչի իրատ իմ տիքլէրի սէօղլէրի ի-
չիտէմէօրտու իսէ տէ, գալպի չիտտէմլէ չարրըմէօրտու։ Հալ
պու քի Անժէլիք՝ քէնտիսինէ հագլաշտրգընտա վէ Բօլ տանի
ուզագլանտրգընտա, ժան, պանքէրին գըզընըն մահզունիյէմ-
պախշ սիմասընը կէօրմէքլէ, քէնտիսի տէ տիւշարը եէյիս ու
քէտէր օլարագ, հավաշ սէտա իչէ,

— Րէատ իմտի, տէյի՛լ մի, տէյի սիւալ իմտի,

Անժէլիք, պիր ա՛հ իտէրէք մուգագէչէ իմտիկինտէն,
պիչարե գատըն պաշընը էյտի, վէ կէօղէրինտէն պիր գաչ
տամլա եաշ ագտը։

Գու չէյլէր օլտուղու, եախօտ պու սէօղէր ճէրչեան իմ-
տիկի էանատէ, Մէլանի կօմիէ իլէ Ֆրէտէրիք Գէրմէն՝ ճէ-
միկեէմին պուլունտուղու մահէլտէն խայլի ուզագա աչըլարագ,
աչգ ու սէվտատան պահս իմ մէքտէ իտիլէր։ Անճագ ժօրժ տը
Ներվէյ հագգընտա սէօղ աչըլտըգընտա, Մէլանի՝ օլ խասիա-
միզաճ տէլիգանլըեա, մահզա սէրվէմի պուլունտուղու իչին
մուհապպէմի վար կիսի կէօրիւնտիկիւնիւ, հալ պու քի ա-
նըն զայպուպէմի զէմանլարընտա, սէվտիկի պիր քիմսէ իլէ
իլգէմ վէ միւնասիպէմի օլմասընը արզուլէտիկինի տէրմինան
հյէտիկինտէն, կիւզէլ վէ պիչիմլի օլմասընա իֆֆէմիսար իտէն
մէրգում Ֆրէտէրիգ Գէրմէն, օ քիմսէ քէնտիսի օլմասընը թէք-
լիֆ վէ Մէլանի տախի պու թէքլիֆի գապուլ իմտի, Գու սու-
բէմլէ մուհավէրէ իլէրլեեէրէք, Մէլանի՝ մէրգումու խանէսի-
նէ տավէմ իտէրէք։

— Տիւեիւն գիեագիէմինտէն սօնրա, ժօրժ պէնի կէօմիւ-
րէճէկինտէն, պու կիւն պանա կէլմէքլիկին օլամազ, ֆագաթ
կէլմէք իչին սէրպէսթ պիր վագըթ պուլմահա չալըշ, տէտի,
վէ մահէլլի իգամէմի Մօնսօ սօգագընտա 26 Նիւմէրօլու խանէ
օլտուղունու անլաթտըգտան սօնրա, – Էմրի պահիրէմէ գարշը
հարէքէմտէ պուլունմագտան սագըն, խուսուսիլլէ ժօրժ տը
Ներվէյ գարշըընտա պուլունտուղունտա, քէնտինէ տիգգաթ
էթ ... անը տավրըմմահա ճիտտի սէպէտլէրիմ վար տըր,
տէյի պէեան իլլէտի։

— Անլահօրում, մէրգումու պու գատար գահըրտրըզն՝

ալիուն մատէնի օլտուղու իչին տիր ... Ան վէ վէմէհ իմ մէ ...
գէն նասըլ հարէքէթ իտէճէհիմի պիլիրիմ։

Գատէհու սօն պիր տէրուղուշտան սօնրա, մէրգումլար
եէկտիկէրինտէն այրըլտըլար, վէ Ֆրէտէրիգ հալընըզ գալտը-
զընտա, քէնտի քէնտինէ,

— Ջանն իտէրիմ քի, արզուլէտիկիմ հօլտա պիր գարըեը
ագըպէթքեար պուլտում, տէտի։

Օլ էանատէ արտապալար կէլտիկինտէն, տավէմլիլէր պուն-
լարա բաքիպէն, Վէնսան օրմանընտա պիր տէվր իմտիլէր։
Գատէհու ճիւմլէսի սուֆրատա օմուրմագ իւզրէ Սալօն տէ Ֆա-
միլ լօգանթասընտա թօպլանտըլար։

Ագշամ թատամը բէք քէյֆլի օլտու, վէ էյլէնճէլէրի հարը
կէճէեե գատար իմմիտատա իմտի։

Իչպու թատամ իլէ էյլէնճէ հագգընտա թատվիլի քէլամա
լիւզում կէօրմէեիզ։

Մուֆարագաթ էանասընտա, Էմիլ Վանտամ, պիր թագ-
բիպ Անժէլիքին եանընտա կէլիպ, մէրգումէնին էլինի սըգարագ,

— Իւմիտիմ սիզտէ տիր, տէտի։

Անժէլիք. – Էմին օլուն. պէն սէօղիւմտէ գուտուր իմմէ-
եէճէեիմ։

Անժէլիք, քէնտիսինի վէ բէտէրինի պէրքէմէքտէ օլան
լանտօ արապասընտա օմուրմագտան էվվէլ, կէնճ գըզ, Միսմի-
գօեու պիր իչարէթլէ չաղըրըպ, բէտէրինէ չէօյլէ սէօյլէտի։

— Էֆէնտի բէտէր, պու տէլիգանլըեը սիզէ թագտիմ
իմմէք իչին ագչամա գատար պիր ֆըրսամմ արատըմ, լաքին
կիւվէյինին մահէմինտէ պուլունմագլըգ խըտմէթինի տէրէօմ-
տէ իմմիշ օլմասըյլա օլ տէրէճէ մէչղուլ իտի քի, արատը-
ղըմ ֆըրսամմը պուլատմատըմ։ Մօնմարթր թէքէլէրինտէ արա-
պամըզըն ահլարընտան պիրինին քէնտիսինի տէվիրէրէք եա-
րալատըզը վագըտասընը էվվէլճէ սիզէ պիլետիրմիշ իտիմ։ Իտի
Տիանթիալա Տօւմէյ տիր։ Սիզէ եախօտ պանա միւհիմմ օլտու-
ղու կիւն, էլտէն կէլէն մուամէնէթի տէրէղ իմմէնէճէկիմիզի
քէնտիսինէ վատ իմմիշիմ տիր։

Վէրիէր. – (Սէրմճէ.) Բէք էյի ... էկէր պիր իհմիեա-
ճընըզ օլուր իսէ, իմմիտատընըզը գըզըմա վէրին, օ պանա թէպ-

լիզ իաէր , Շիմոիլիք կիճէլէր խայր օլսուն , օղլում . (Գատէ-
հու արապաճըևա .) Օթէլէ կիտէճէիիզ :

Ա,րապա եօլա չըգըըընսա , Միսթիգօ՝ պանքէրին պարի-
սանէ ոէօղլէրինտէն սօլաևը հայրէթսէ գալարագ , քէնար
քէնտիսէ ,

— Գու նէ՛ տէրէճէ խօրևաա հէրիֆ սիր . . . գըղը քէնտի-
սինէ ասլա պէնղէմէևօր : Գու իսէ , մէղպուրէ իչին մուճիպի
իֆթիխաար սըր , տէյի պէևան իյլէտի :

66

Ժօրժ սը նէրվէյ իլէ Մէլանի կօթիէ , սապահլաէրն պին-
միշ օլտուգլարը խուսուսի գուբէ արապասընա եվինէ պինտիլէր ,
Մ. սը նէրվէյ՝ հէքիմինին գաթիէն վագը օլան մէվնուիյ-
եէթինէ մուխալիֆ օլարագ , զիևաոէճէ չամբանևա վէ իչի
իւչ թանէ սիկարա իչմիշ օլտուղունսան , պիր տիւրլիւ էօք-
սիւմէքտէն քէնտիսինի մէնն իտէմէևօրտու :

Մէլանի . – (Սէրթճէ .) Գու էօքսիւրիւք նէ՞ վագըթ խի-
թամ պուլաճագ սըր : Գիլիրսին քի սըգըըրեօրսուն ,

Վիգօնթ . – Նինի , պու պէնիմ թագսիրաթը՞մ մը սըր :

— Էվվէթ , սէնին թագսիրաթըն սըր . . . Գիր ինսան ,
սէնին կիպի տէօրթոէ իւչ բայը էրիմիշ օլուր իսէ , պագալա
պալըղը եաղընսան պաչգա պիր չէյ գուլլանմազ :

— Նինի , պիր ազ ուեուր իսէմ , հիչ պիր չէյիմ գալմազ ,

— Ոուեուսմագ՝ա իչ պիթմէզ , պէնի տինլէմէլիսին , իւ-
զերինոէ ազչէն վա՛ր մը սըր ,

— Վիգօնթ թէքրար էօքսիւրմէնէ պաչլասը , վէ էօքսիւ-
րիւկիւ տուրսուղունսա , պօղուգ պիր սէսա իչէ ,

— Իւզերիմոէ ազչէ՛մ մի օլմագ . . . պիլիրսին քի , նէ՛
իւզերիմոէ վէ նէ՛ խանէմոէ ազչէմ եօգ տուր . . . վալիտէ-
մին թախսիսաթ ընսան եէնիտէն գարղէն ազչէ վիրմէք իսթէ-
մին թախսիսաթ ընսան եէնիտէն գարղէն ազչէ վիրմէք իսթէ-
մէտիկինի էվվէլքի կիւն սանա անլաթսըմ : Ա՛հ , վալիտէմ բէք

բնաոճը սըր . . . Գիր քէրրէ Է–չ տէտէ՛ մի Է–չ օլաճագ սըր ,
քէնտիսինտէն ՚ն բարսա պիլէ ալընամազ : Իմոի պէրկէմէք լա-
զըմ սըր , Գունունլա պէրաոէր էկէր իհթիեաճըն պիր գաչ
տաէա լուի ալթունունա իսէ . . . տէյի պէևան իյլէտի :

— Իհթիեաճըմ պիր գաչ լուի ալթունունա տէյիլ սիր ,
Տէօրթ պին ֆրանգա միհթաճըմ :

Գիր արա գաթթ օլունմուչ օլան էօքսիւրիւկիւ թէճոիսա
օլունուպ , պու էօքսիւրիւք տուրտուղունսա , մէրգում ,

— Տէօրթ պին ֆրանգ մը . Նէ՞րէտէն պուլաճաղըմ , տէ-
յի սիւալ իթտի :

— Օ պանա բաճի տէյիլ սիր , Գանա եաւրըն տէյիլ օլ
պիր կիւն մէղքիւր մէպլաղ լաղըմ սըր , եօգսա մահքէմէյէրէ
միւրաճաաթ օլունաճագ սըր :

— Ֆի՞մ մահքէմէյէրէ միւրաճաաթ իտէճէք սիր :

— Արապաճը իլէ տիքիչճի գատըն :

— Գրագ իթտիհնլեր :

— Լաքին պիւթիւն էշեամը սաթտըըրլար :

— Սաթտըսընլար :

— Էյ սօնրա՞ :

— Սօնրասը չու քի , օլ վագթա գատար պէն ագչէ պու-
լուր , վէ էսկիխինտէն զիևաոէ ճէտիա մօսթիևա սաթըն ալըրըմ :

— Գունլար հէք հավաեի սէօղլէր սիր . . . նէ՛ մահքէմէ-
յէրէ միւրաճաաթ օլունմասընը , վէ նէ տէ էշեամըն սաթըլմա-
սընը իսթէմէմ : Տէօրթ պին ֆրանգ իսթէրիմ :

— Գէն տէ իսթէրիմ , լաքին վալիտէմ վիրմէք իսթէմէևօր
իսէ , նէ՞ եարմալը :

— Ա՛հ , չու պուննամըչ վալիտէնին հալի՝ նիհաոէթմէզ սու-
րէթտէ տէվամ իտէճէ՞ք մի սիր :

— Օլ խուսուստա պահս իթմէ . կիթտիքճէ պօյնու պիս-
քիլմէնէ պաչլաեօր . . . պիր ազ վագըթ տանա սաապ լաղըմ
սըր . օնտան սօնրա վէրասէթ վասիևէթնամէսի աչըլաճագ ,
նագտ օլարագ պինէր ֆիանգլըգ պանդնօթ բաքթըլէրի իլէ սէ-
նէտաթ վէ թանվիլաթ զուհուր իտէճէք սիր . . . օլ վագըթ
քէնտիմին վէ սէնին պօրճլարըմըզը էտա իտիպ , խթիրահաթլա
եաչաետապիլիրիզ :

— Էվվէթ, էկէր վալիտէնաէն էվվէլ, սէն ահրէթէ եօլ-
ճու օլմազ խէն . . .

— Նէ՛նի, պու կիպի սէօզլէր սէօյլէմէ . . . պիլիրսին քի պու սուբէթլէ պէնի կիւճէնտիրիեօրսուն, հէմտէ պու լագըրտըլարըն մանէասը եօգ սուս։ Բէնտիմի, բանաէրըլարտաքի բէհլիվանլար կիպի գուվվէթլի հիսս խրիեօրսուս. . . պէն եիւզ սէնէ եաշաեաճաղըմ, վէ ճիւմլէնիզին ճէնտէզ ալայընտա պուլունտաճաղըմ։

Նէրվէյի էէնիսէն էօքսիւմէնէ պաշլատըղընտան, մէյմէ-
լէրի գօբարըլմազ խաթէնիզէն պիր էրիք ազտճը կիպի սար-
ըլըր։

Մէլանի. — Բէք ալէա, ռօսթում, միւմքին օլսուդու գա-
տար վէ խաթէտիկինտէն պիհատէ եաշա, ֆագաթ պէնիմ
սէօզիմ պին ֆրանգըմը տա ունումա։

— Միւմքին տէյիլ տիր։

— Ա՛ճայիպ, չիմտիհէ գատար գումարտա սարի խաթէք
իչին գարըշէն պիր խայլի ազչէ պուլսուդուն կիպի, տահա պիր
միգտար ազչէ պուլապիլիրսին. եօգսա միւնասիպէթսիզ գաթի
օլունուր։

— Զահմէն իւչ եիւզ պին ֆրանգ պօրճլուեում։

— Տէօրթ եիւզ պին ֆրանգ պօրճլու օլսա, պունուն
էլլի պին ֆրանգընը պանա կէթիր։

— Պիր ազ էվվէլ եալընըզ տէօրթ պին ֆրանգ խաթէեօր-
տուն։

— Մուդատտէմէ օլմազ իւզրէ տէօրթ պին ֆրանգ լազըմ
տըր . . . դուտուրունու տա բէյտէրբէյ խաթէեէճէհիմ։ Գունա
մուվաֆֆագաթ իմտիհանին հալտէ, պունտան պէօյլէ գարու-
մու գարալը պուլաճադըն։

— Նէ՞ եարապիլիրիմ, դարըշէն ազչէ վէրէնլէրին ճիւմլէսի
պէնտէն եիւզ չէվիրինօրլար։

— Էկէր սէն խաթիդրազ իմտէք խաթէրսէն, պէն սանա
պիր սէրմանէտար պուլուրում։

— Էյի եա, պէնիմ տէ այդում օ տուր։

—Օ հալտէ, եարըն սէնի մէրդում կէօթիւրիւրում։ Էկէր
հաղըր ազչէսի եօգ իսէ, քի պու իհթիմալտէն տիր, պիզդաթ
սէնին ազչէնի սանա իհտիյալ իմտիրիր։ Ենու գատար քի պու-
նուն մալի սէնին իչին պիր ազ չօղա օլուր։

Ֆօրժ սը Նէրվէյ, մէմիուհիյէթի ալէտմէթի օլարագ
բահաթճա նէֆիէս ալարըզընտան, Մէլանի՝ շու եօլտա տէվամ
էյլէտի։

— Գու եօլտա իսթիդրազլարըն ֆայիզլէրի պիր ազ դիւա-
տէճէ օլսուդունու պիլիեօրում, լաքին նէ՞ եարատըրմ։ սէրթ
հավա իլէ եաշամազ խաթէմէմ։

Մէզպուրէ, պիր ազ միւլահազատան սօնրա,

— Ենու միւշքիլ հալտէն վէ էնտիշէտէն դուրթուլմազ
իչին տիկէր պիր թէտպիր վար տըր քի, բէք օ գատար զարար-
լը տէյիլ տիր, տէտի։

— Նէ՞ տիր։

— Էվվէնտէք թէտպիրի տիր։

— Նէ՛ զարիպ ֆիքիր . . .

— Էվէնիրսէն, վալիտէն էլպէթթէ սանա պիր ճէհէզ
ազչէսի վէրէճէք տիր։

— Լաքին օ ազչէնի տահատը մաթլուպ ալտճագլար տըր։

— Գատիլ տիր քի, վալիտէն, սէնին ազիլանէ հարէքէթի
իմտիհինի կէօստէրէյ, քէնտիսինէ եալընըզ պիր իրատա վիրմէք-
լիկին չարթըյլա, պիւթիւն սէրվէթինի պիզդաթ գուլլանմազ-
լըղընա միւտաահատ խատճէք տիր։ Օլ վագթի պօրճլարընը էտա
իմտիքատէն սօնրա, երինէ սէրվէթի տահիպի օլապիլիրսին։

— Էվվէնտէք իչին, հաղըրտա պիր գատըն պուլունմազ
լազըմ տըր։ Էյլէյէ պիր գատըն թանըեօրմուսուն։

— Ա՛ճայիպ, օ գատըն պէնի իմ։

Ֆօրժ՝ պու ատտա հայրէթլէ մաշուդէսինէ աթֆը նազար
իմտի։ Չունքի մէզպուրէնին իֆտատէի վազըտընըն ճիտտի օ-
լուպ օլմատըղընը պիլմէեօրտու։ Մէլանի՝ չէօյլէ տէվամ իմտի։

— Զանն իսթէրիմ քի վիգօնթէտա իւնիվանընը քէնտիմէ լա-
եըգյալա եատըշտըրտաճաղըմ. պունա սէնի նէ՞ տէրսին։

— Ռազիէմ, սէնի պուլունմազ պիր մախլուգատուն։

— Գէնիմլէ էվվէնտէք իմտէմէ՞ղ միսին։

— Սէն պիլիրսին քի, պէն պու թէքլիֆինի գապուլէ հա-
զըրըմ. լաքին վալիտէմ բազը օլմազ։

— Ո հալտէ պաղը թէհոխտաթտա պուլունուրսուն ։

— Բէք էյի, չու գաատար քի էկէր վալիտէմ ճէհէզ ագ-
չէսի վիրմէք իսթէմէզսէ, պինե էվլէնիրիզ ։

— Ո օլամազ չէյ տիր ։

Գու սէօզլէր իլէ, արապա, Մօնսօ սօգաղընատա Մէլանի-
նին իգամէթ իթտիկի խանէնին էօնիւնէ մուվասըլէթ իթմէքլէ,
մէզպուրէ, քէսիք պիր սէտա իլէ ։

— Եօգուրը չըգա՞ր մըսըն, ատէյի սիւալ իթտի ։

— Խայր, պիր աղ էօքսիւրիւեօրում, պաչըմատա աղրը-
եօր, պու սէպէպլէ արապա իլէ քէնտի խանէմէ կիթմէք իսթէ-
րիմ ։

— Նասըլ իսթէրսէն էօյլէ եաբ . . . Լաքին եարըն սէնի,
միւհթաճ օլտուղում ագչէնի գարզէն ալտըրմազ իւզրէ պիր
քիմսէնին նէզտինէ կէօթիւրէճէկիմի ունուրթմա ։ Իմտի, պէնի
ալմազ իւզրէ սաաթ իքի տէ էվիմէ կէլ ։

— Կէլիրիմ ։

— Շիմտիլիք կիճէլէր խայր օլսուն ։

Գու սուրէթլէ Մէլանի արապատան էնտի, վէ արապա
Միրզէմէթ սօգաղընա տօղրու կիթտիկի սըրատա, քէնտիսի
տէ, « Գու աատմին ալթը այլըգ էօմրիս անճագ գալմըշ տըր .
իմտի սէրվէթինին պագըյէսի պէնիմ օլմալը տըր ։ Ալթը այ-
սան էվվէլ եա քէնտիսի գէվճիմ օլմալը տըր, եախսա վալի-
տէսի էօլմէլի տիր ։ Հէր իքի չըգտաա տանի, միրասըն պանա
գալմասը իչին թէհտաթիսի լազըմէճի իթթիհատ իթմիչմատիր, »
տիճէրէք, քէնտի տայիրէսինէ չըգտը ։

Սալօն տէ Ֆամիլ լօգանճասընատա, տիւճիւն գիճաֆէթի
խիթամ պուլտուղտան սօնրա, կարսօնլար, սիւրտիլէ օրթա-
լըղը թօթլամազ վէ թէմիզլէմէկլէ մէշղուլ օլտուլար ։ Մատա-
հըն ալտֆրանկա սաաթ իչիսինէ քճաֆֆէսի տէ կիտիպ, եա-
լընըզ Ա՛նօլա Տէվլինէր եախսա Տէղիրճ, պայ կարսըն օլտու-
ղու ճիհէթլէ, կէօրէճէք հիսապլարը պուլունտուղունտան,
օրատա գալտը ։

Հիսապ մուամէլէսի խիթամ պուլտուղունտա, լօգանճաճը,

— Օղլում, եարըն բազար տըր, հէր պիրի ևիկիրմիչէր քի-
չինէք իքի պիւճիւք էօյլէն սուֆրամըզ, վէ գըրգար քիչինէք իւշ

պիւճիւք ագչամ սուֆրամըզ վար տըր ։ Իմտի, եարըն սապահ
կէճիքմէճէրէք թէքրար կէլին, տէմի ։

Ա՛րնօլտ՝ ալմազ իսթէմիկի մալիումաթը ալմըշ օլուպ, կար-
սընտակ խըտմէթճինատ տէվամ իթմէկէ լիւզումու գալմամըշ
իսի իսէ տէ, թէքլիֆի վագըտը աչըգտան աչըլա ըէտտա իթ-
մէք միւնասիպսէմսիզ օլսաճաղընտան ։

— Բէք էյի, կէլիրիմ, տէմի ։

Լօգանճաճը . — Էկէր իսթէրսէնիզ պուրատա եաթըն . պի-
զին իչին չիմտի պիր եաթագ հազըրլաթտըրըրըմ ։

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, լաքին էվիմէ կիթմէճլիճիմ քի, եա-
րըն իչին չամաչըրըմըզ տէ յոկտուր էիմ ։

— Հագդընըզ վար տըր . . . սիզ նէ՞րէտէ իգամէթ իտի-
եօրսունուզ ։

— Գուլվար Վ.օլթէրտէ, 84 նիւմէրօլու խանէտէ ։

— Գուրաեա քէք եագըն տըր . եարըն սապահ էրքէնճէ
կէլմէճի ունուրթմաեըն ։

Ա՛րնօլտ, սօգաղա չըգտըրընտա, պաչը աթէշ կիպի սը-
ճագ օլտուղունտան, կիճէնին աէրինլիկլէ ֆէրրահլանմագ
իւզրէ չաքգաասընը չըգտըրը ։

Մէրգում, ֆէվգէլատէ եօրկուն օլտուղունտան, կիսճ
հալ իլէ աեագտա տուրապիլիեօրտու, վէ եօլունա տէվամ իւ-
տէպիլիեօրտու ։ Քէնտի քէնտիճէ տէ,

— Ա՛հ, չու կիսինիւ զաեէթ զահմէթլէ կէչիրտիմ, ֆա-
գաթ ումաըրըմ քի իչէր սըրասընտա ճէրճէեան իտիեօր, տէ-
տի, վէ խանէսինէ մուվասըլէթինատ եաթաղընա եաթըգ, տէ-
րին պիր ույգուեա տատըրգընտան, խայլի կէճ ուեանըը ։

Օլ էանատէ սաաթ տօգուգ օլմաղէ, Ա՛րնօլտ, անինատ
եաթաղընտան էնտի, չինքի բաղար օլմագա պէրաեէր, քէք
չօգ իչէրի վար իտի ։

Իվվէլ էմիրտէ Թուրնէլ սօգաղընը թէրքէչ, Թիլօլի սօ-
գաղընտաքի քիւչիւք օթէլտէ եէրլէշմէք իսթէեօրտու ։ Մէգ-
գաղընտաքի քիւչիւք օթէլ իչին սաթըն ալտըղը էչեա տտա գայրը քեաֆի օ-
քիւր օթէլ իչին սաթըն ալտըղը էչեա տտա գայրը քեաֆի օ-
տուղունտան, պիր թագըմ էչեա տտա սաթըն ալմասը լա-
զըմէտէն իտի, Գունտան գաթինագար, Ուիլ Սգօթ իլէ Թրիլ-
պիեի կէօրիւպ, Մինթիգօ հագդընտա իյղահաթ իսթէմէկի,

վէ իթաչեալը Ակօսթինիի տախի գիեարէթի իթմէսի էհէմմի ումուրտան պուլունմագտա իտի։

Գինապէրին ալել աճէլէ էլպիսէլէրինի կիեինտի, վէ էվ-վէլ էմիրտէ խանէյի մէգքիւրու թէրք իթմէք իչին նէ՛ պէհանէ պուլաճաղընը տիւչինմէքտէ իքէն, մուախախարէն օրասընդն՝ խալի պիր եէր օլուպ, հէր վագըթ քէնտիսի իչին ֆայիտէյի օլապիլէճէկինի պիլ միւլահազա, մահէլլի մէգքիւրու թէրք իթմէեէրէք, պիր աեապընը տայիմա օրատա պուլունուրմա-կա գարար վէրտի։

67

Արնօլտ՝ թուալէթինի պիթիրիպ, ճէպինէ պիր գաչ պան-գա գայմէսիյէ պագը քեագըղլար գօյտուգտան վէ Թիվօլի սօգաղընտաքի քիւչիք օթէլին անախթարլարընը ալտըգտան սօնրա, տիշարը չըգմտեա հագըրլանըրքէն, Թուրնել սօգագը թարաֆընտան տայիրէսինին չանը չիտտէյէ չալընտըղընտան, մէրգուտ քէնտի քէնտինէ,

— Ֆիմ օլագիյը ... պէն Բարիստէ քիմսէյի թանըմամ։ Եալընըզ Սգօթ իլէ Թրիլպի պէնիմ մահէլլի իգտաւէթիմի պի-լիյըր. անլէրէ տէ, պուրատա կէլմէյէրինի առուրէթի գաթիեէ-տէ մէնն իթմիչիմ տիր, ատտի։

Գու արա գարու թէքրար չալընտըղընտան, Արնօլտ, պիր պիւրօ իւղէրինտէ մէվզու օլան տօլու պիր րեվօլվէրի պիթթէ-տատիւֆ ալարագ ճէպինէ գօյտու, վէ պատէհու իչէրլէյէիպ, պիր տէրէճէ հէեէճան իլէ գարատէու աչտը։

Գիր քիմսէ ճինատեէթ իչլէմիչ օլուր իսէ, Թէտտապիրի իհ-թիեաթքատրանէեի նէ տէրէճէ իթթիհատ իթմիչ օլտա, հէր չէյէ մունթազընը պուլունմալը տըր։

Գարունուն էչկինտե, ալէամէթի ֆարիգաեը համիլ պիր համմալ պուլունմագլէ, Արնօլտ,

— Նէ՞ իսթէօրսունուզ, ատտի՞։

Համալ. — (Ինկիլիզճէ.) Միզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ։ Իքի կիւն տիւր քի էվինիզին էթրաֆընը տօլաշարըմըզ հալտէ, պիր տիւրլիւ սիզէ Թէտտիւֆ իտէմէտիք։

Արնօլտ՝ մէրգուտ համալընը Ուիլհեամ Սգօթ օլտուղունու ատօինտէն Թանըեատագ, իչէրի ալըպ գաբուեու գարատը, վէ պատէհու, — Ցատագտի, պուրատա կէլմէյի պէն սանա մէնն իթմիչ իտիմ, ատտի։

Ուիլ Սգօթ. — Գիլհեօրսմ, հալ պու քի վէրտիկինիզ Թէն-պինին խիլաֆընտատ հարէքէթի իթմէքտիկիմ, քէնտի քէյֆիմ ի-չին օլմատընդ, հատտ էլ իճատ պու եօլտա հարէքէթտէ պու-լունուրսմ։

— Գիզ, էվվէլճէ պու իհթիմալտաթը տիւչինմիւշ իտիք։ Իմտի պանա մէքթուպ եազմալը, վէ մահիւմ օլան ալէամէթի կէօնտէրմէքտի իտին։

— Տիմէք օլուր քի, պէնտէնհիչ պիր իտապէր ալմատընըզ։

— Թէգքիրէ եազմըշ մը իտին։

— Էվվէքէ։

— Նէ՞ վագըթ։

— Էվվէլքի կիւն ... զաիպա տոքտըր գարուճունուզ, մէքթուպտումա, էվվին տիկէր պիր միսաֆէճիրինէ վէրմիշ տիր քի, Տէլիխնէ Թէտտիւֆ օլունմատըյտա, իտտի՝ սիզին իտտինիզէ պէնզէմէքտէ տիր։ Իչիմէ վուգուր հալի սիզէ նագլ իտէեիմ։

Սգօթ՝ օգուեանչարըմընզա մահիւմ օլան հիքեայէնի նագլ իտիպ պիթիրտիկինտէ, Արնօլտ չէօյլէ ճէվապ վէրտի։

— Համտո օլսուն քի, Տէլիխնէյընը եէտինտէ օ մէքթուպտուն վէ միսաֆիրանըն հիչ պիր էհէմմիեէթի եօզ տուր։ Մէրգուտ, պունտա պիր եանլըշըզ վուգու պուլմուշ օլտուղունու տէրք պունտա պիր եանլըշըզ վուգու պուլմուշ օլտուղունու տէրք իտճէէք տիր։ Լաքին պու իշտէ տանա զիեատէ վէխիմ պիր իտուտուս վար տըր...

— Նէ՞ տիր։

— Միսաֆիրանը ահմագճա զայա իտիշին տիր։

Ուիլ Սգօթ. — (Հայրէքտէ գալարագ.) Վա՛յ, սիզ պու վագըտտը պիլիեօ՞րմուտունուզ։

— Գունու տա վէ տիկէր շէյլէրի տէ պիլիրիմ։ Գէնի պուլ-մագ իսթէմէքլիկինիզ՝ Մօնմարթը Թէքէլէրինտէ սիզէ վէ պա-

նա պիրէր միտալեա սաթմըշ օլան Մխթիգօ նամ տէլիֆանըլ-
տան տօղայը տէյի՞լ մի տիր ։

— Էվվէթ ։

— Իչթէ օ Մխթիգօ՝ Լօրիօնա սաթմըշ օլտուղուն աթը վէ
արապաները թէսլիմ իթմէկէ կիթտիկինտէ սէնի թանընմըշ տըր ։

— Էվվէթ . . . Եախօտա թանընճօղ օլտուղունու զանն իթ-
միշ տիր . չիւնքի հադգըմտա եալընըզ չիւպհէ իթմէքտէ տիր ։

— Իքի կիւն էվվէլ չիւպհէնի վար իտի իսէ տէ , չիմտի
հադգէթի հալե վագըֆ օլմուշ տուր ։

— Նասը՞լ ։

— Սանա սաթտըզը միտալեա սաեէսինտէ . զիյա սէնին զայդ
իթտիկին միտալեաները արապատա պուլմուշ վէ թանընմըշ տըր ։

— Իհթիմալի եօգ տուր . միտալեալար պիրիպիրինէ պէն-
զէրլէր ։

— Խա՛յր , սէնին զայդ իթտիկին միտալեա ֆէյնա տարպ
իտիլմիշ օլուպ , թա օրթասընտա պիր տէլիկի պուլունմադա-
տըր ։

— Մահիհ տիր . պու ճիհէթի պէնիմ տէ խաթրըմա կէլ-
եօր ։ Պագ շու մէհէլունա՛ ։

— Հէմտէ օ տէլիֆանլընըն էֆքեար վէ նիհաթը՝ զաեէթ
մուզիրը տիր ։

— Պանա գարշը՞ մը . ֆագաթ նէ՞ սէպէպլէ ։

— Լօրիօնուն նէզտինտէ քէնտիսինէ թէսաուիֆ իթտիկին
զէման , չախսընը վէ քիմ օլտուղունու մուսիրրանէ տուրէթտէ
ինքնար կէլմէքլիկին՝ մուխթլագա վէհիմ պիր սէպէպլէ տիր
տէյի տուշինիւեօր , վէ սաթմէ պիր իսիմլէ աթ վէ արապա-
նընն սաթըլմասընը՝ պագը էտրարա համլ իտիեօր , Հաթթա մէյ-
ման պիր ճինաեէթի վագըտտը պուլունմասընը շիւբհէլէնիեօր ։

— Նէ՞ տիեօրսունուզ ։

— Տօղրուեու սէօյլէեօրում , Մխթիգօ իլէ Լօրիօնան կէօ-
բիւշուլըրինի պիզգաթ իչիմտիր ։

— Օ հալտէ իքիսինի տէ պօղմադ լազըմ տըր , վէ պու
մէմուրիեէթի պէն տէրիւհտէ իտէրիմ ։

— Տիմանէլիք իսթէմէզ , նալընըզ թէսաուիրի լազըմէթի
իթթիհատ իմմէլի ։

— Պիզ թէսաուիրի լազըմէնին իթթիհատընա պաչըատըզ ։

— Նէ՞ եաբաբընըզ ։

— Խանէմիզի վէ խամիմիզի թէպտիլ իթտիք ։

— Բէզ էյի իմմիչսինիզ՝ էյ չիմտի նէ՞րէտէ իգամէթի խ-
տիեօրսունուզ ։

— Օրթիալ պուլվարընտա 8 նիւմէրօլու խանէտէ , Սալ-
թէրիէր գարշըսընտա , վէ Պուֆօն ասգաղընտա 7 նիւմէրօլու
խանէտէ , ժարտէն տէ Բլանթ գարշըսընտա ։ – Տիմէք իսթէրիմ
քի էվիմիզին իքի գաբուսու վար տըր ։

— Իսմինիզէ նէ՞ գօյտունուզ ։

— Բէյճ գէյ-գէյէյ տէտիրթտիք . պէն Տ–ռնէլ օլտում , Քը-
րիլպի տէ վէյֆիյէ օլտու ։

Սրնօլտ՝ մէզքիւր մահէլլի իգամէթի վէ խսիմլէրի գայտ
իթտիքտէն ասնրա ,

— Իշեանըզը նագլ իթտինիզ մի , տէյի սիւալ իթտի ։

— Էվվէթ ։

— Պու թէրթիպլէրինիզ ֆէյնա տէյիլ տիր . պունտան ասն-
րա քէնտինիզի թանընմամտա չալըշըպ , Մխթիգօյու տա
կէօղիւնիւզտէն զայդ իմմէմէլիսինիզ ։

— Պէն եինէ էվվէլքի էֆքեարտաեըմ՝ Մէրգուսու թէլէֆ
խտիպ օրթատան գալդըրտագ օլմա՞զ մը ։

— Էվվէլճէ մէրգուսուն նէ եաբմագ իսթէտիկինի անլա-
եալըմ՝ Պուլունտուղումուզ վագիեէթի թէհլիքէյէ իլգա իթմէք
պէյհուտտ տիր ։ Հէմտէ գայիտէյի ումմիմիեէ վէճհլէ , թա-
լիմամըզըմ մուճթահինճէ հարէքէթի իմմէլիսինիզ ։

— Տիմէք օլուր քի , տատա պիզէ իհթիեաճընըզ օլաճագ
տըր ։

— Իհթիմալ տըր ։

— Տայիմա խըզմէթինիզէ հազըրընըզ ։

— Ումաուրըմ . . սիզէ թէպլիղ իտէճէք պիր խաուսում
օլուր իսէ , խասպէր վէրիրիմ՝ Շիմտիլիք պուրատան կիթ , Պէն
տիշարը չըգաճաղըմ . . . սէնինի սրգանտան աշադը էնիեօրում ։

Ֆիլմագը Ուիլ Սգօթտան մուճահագաթընտան ազ սօնրա ,
Սրնօլտ Տէավինէը՝ խանէսինի թէրըլէ , սէրթ պիր չէհրէ իլէ
տօղրուճա գաբուճու գարընըն օտասընա կիրտի , վէ ,

— Մատամ, սիզտէն ապա խօշնուտ տէյլիլիմ, զիրա պա-
նա խիճապէն եաղըլմըշ օլան պիր մէքճուպուն՝ միւաթէճիր-
լէրինիզտէն տիկէր պիր զաթա վէրիլմիշ օլտուղունու յապէր
ալաըմ, տէտի։

Գաբուճու գատըն. — (Միւէսսիր պիր ախտա իլէ.) Միւսիւ
Տէվինեը, պու պապատէ թէէսսիֆ իմմէքլէ պէրապէր, աֆ-
վընըզը տիլէրիմ, թէէմին իտէրիմ քի, պու պապատէ պէնիմ
հիչ գապահաթըմ եօք տուր։ Թաղի՝ մէքճուպուն իւզէրին-
տէքի եաղըեը լաեըգըլմա օգուտաեարտագ, Մ. Տէվինեընըն
մէքճուպ վէ զաղէթալարընա մախսուս օլան ապիրէտտէ հըզլ
իմմիշ տիր։

— Էյ պու միւսիւտէ էլպէթթէ պուննտա պիր եանլըշըգ
օլտուղունու անլատըզը հալտէ, մէքճուպու նէրէյին իետտէ
իմմէտի։

— Միւսիւ Տէվինեը՝ սէյեահաթի իտէր պիր թիւճճար մէ-
մուրու օլմատըգլա, մէքճուպու ալտըգտան սօնրա Բանա կիմ-
միշ տիր։

— Գուննունլա պէրապէր էհէմմիեէթլի պիր մէքճուպ իմ-
միշ... Եանի անընլա պանա պիր հէտիեէ կէօնտէրիլիեօրմուշ
գու ճիւմլէ իլէ զայդ օլմատը՝ էքէյիճէ կիւճիւմէ կիմմտի։

— Ա՜հ, միւսիւ Տէվինեը, սիզէ վատ իտէրիմ քի, պիր
տախի պէօյլէ պիր շէյ օլմաեաճադ տըր։ Գուննտան պէօյլէ
սիզին իչին կէլէճէք մէքճուպըտըր պէն օտանըզա կէթիրէճէ-
եիմ, վէ էկէր սիզի պուղտամագ իսէմ, եաթագ օտանըզըն մա-
տաղը իւզէրինէ վազ իտէճէեիմ։

— Բէք էյի... հէր նէ իսէ, Մ. Տէվինեը Բարիսէ ավ-
տէթ իտէր իսէ, մէքճուպու եաեօտ իչինտէ պուլունմտան
ուէթի իսթէճէին... պու մատատէ՝ կիւմիւշտէն քիւչիւք պիր մի-
տաղեա օլուպ, կէրչի էհէմմիեէթլի հօգ իսէ տէ, հէտիեէ օլ-
տուղու իչին ապդամագ արզուսինատէեիմ։

— Օլ խուտատա գուտուր իմմէր, միւսիւ։

Արնօլտ՝ գաբուճու գարըներն օտաագնտան չըգտըգտան
սօնրա, պիր արապաեա բաքիպէն, պիր կիւն էվվել Բէթհինեէր
սօգապընտա քէնտիսինէ միւնասիպ պիր խանէ արատըղը սըրա-
տա կէօրմիշ օլտուղու պիր մօպիլեա մաղազասընա կիմմտի։

Օ կիւնիւ բաղար օլմագլա պէրապէր, մաղազա աչըգ
իտի։

Արնօլտ՝ մաղազա սահիպինի թիլօյի սօգապընա կէօթիւ-
րիւգ, իլէրտէքի բէնչէնպիհ կիւնիւ թէօլիմ իմմէք չարթըշ-
լա, մէրգումա միւքէմմէլ պիր էվ թադըմը ըսմարլատը։ Մէր-
գում թաճիր՝ հէր չէյի, համիմա մանթագա, արապալըգ վէ
ախըրա մախսուս սահիպլէրի տէ թէտարիք իմմէնի վատ իմտի։
[Ընէօյէ քի քէնտիլէրինի գուլլանան էֆէնտիլէրի մէմալիքի էճ-
նէպիէեէ կիմմիշ օլտուգլարը ճիհէթլէ աչքգատա գալմըշ օլան
վէ նամուտլու զէվճ ու զէվճէճ պուլունան պիր արապաճը իլէ
պիր աչճը գատընը կէթիրմէք թէքլիֆինտէ պուլունտուղունատա,
Արնօլտ,

— Ֆէնաիլէրինի կէօրէպիլիմիեիմ, տէյի սիւալ իմտի։

— Հէմ բէք չարուգ կէօրէպիլիրսինիզ, չիւնքի պէնիմ խա-
նէմտէ իգամէթի իտէրլէր։ Գաբուճունուզ կիտիպ չաղըրապի-
լիր։

Եարըմ սաաթ սօնրա, արապաճը ժագ, վէ զէվճէպի աչ-
ճը Գահէրին, իքիսիտէ քեամիլ վէ նամուտլու քիմսէլէր օլ-
տուգլարը հալտէ կէլտիլէր։ Արնօլտ, քէնտիսինէ կիւզէլ պիր
արապա վէ էյի ճինսատէն պիր աթ իլէ, պուննլար իչին իգթիգա
իտէն էտէվամը պուլմասընը արապաճըեա թէնպիհ իմտի, վէ
մօպիլեաճըեա պիր գաչ սատտ պին ֆրանգլըգ պանգնօթ վէ-
րիպ, խանէ էչեասընըն բէնչէնպիհ սապահը թէօլիմ իտիլէճէ-
կի խուսուսունտա մօպիլեաճընըն վագը օլան վատընտան սօն-
րա օրատան մուֆարագաթ իմմտի։

Արնօլտ՝ Սէն-Լազար մէվգիֆինտէքի լօգանթատա գահ-
վալթը իմտիլքտէն սօնրա, Ուիլ Ագօթ իլէ Թրիլպիեի կէօրմէք
իչին հէնուզ վագիթը պուլունտուղունու պիլ միւլահազա, սի-
կարատընը եագարագ, իմտալեալը Ակօսթինինին խանէսինէ
կիմտի։

Մէրգում իմտալեալը օլ էանատէ խանէսինտէ պուլունտու-
ղունատան, Արնօլտ,

— Իչչէրիմի կէօրտիւնիւզ միւ, տէյի սիւալ իմտի։

Ակօսթինին. — Էվվէթ, պիր գաչ կիւնէ գատար իսթէտի-
կինիզ իչմուխապէրի ալաճագընըզ։ Գալէմիէետէ չալըշան պիր

միւլագիմ մէմուր էլաէ իթաթիմ քի , պիր միգտար ադշէ վիր-
մէքլէ , իսթէտիկլիմ սէնէտի , քնաֆֆէյի մէօհիւրլէրի համիլ
օլարադ պանա թէսլիմ իթմէկի տերիւհաէ իյլէտիր ։

— Բէք եյի , պանքէր ժիւլ վէրիէր հադդընաա տա մա-
լիւմաթ ալտընըզ մը ։

— Էվվէթ , անըն էվրադը իքմալ օլունմուշ տուր ։

Ուրնօլտ . – (Թէաճճիւպէ .) Գու գաատար չաքընըգ մաւ ։

— Էվվէթ , արգադաշլարընտան պիրի՝ մալիւմաթ իյլէրիյլէ
մէշղուլ օլտուղունտան , պանգա վէ պօրսա ատէմիէրինին ճիւմ-
լէսի հադդընաա մալիւմաթը վար տըր ։ Իշթէ պու արգադաա-
չըմ , ադշէ պէտէլիյլէ , իսթէտիկիմ թաֆֆիսլաթը պանա իթա
իթմէտի ։ Ո թաֆֆիսլաթը տէրհալ անլատաեը արդու իսթէօքմու-
սունուզ ։

— Շիւպհէսիզ ։

Ուկօսթինի՝ եադըհանէսի իւզէրինտէն տիւրիւլիւ պիր քա-
ղըտ ալտը ։ Գու քեադըրըն իսթիւնտէ պիւեիւք հարճլար իյլէ
ժիւլ վէրիլիրին էվրադը տէյի եադըլմըշ իտի , վէ պատէհու ,

— Պիլմէք իսթէտիկինիզ մալիւմաթըն ճիւմլէսի պուննա
մէվճուտ տուր , տէտի ։

Ուրնօլտ . – Բէք եյի . էվրադը օգուեուն ։

68

Իթալեաալը էվրադը մէզքիւրէեի հրճիզ իտէն քեադըրը աչ-
տըրընտա , էլ եադըսըյլա իւզէրլէրի տօրու պիր չօդ քեադըր
չըգարըպ , եիւքսէք սէտա իյլէ աթիտէքի ճիւմլէլէրի օգուտու .

— « Ժիւլ-Շարլ վէրիէր՝ 1828 սէնէսի յունվարը 15 ինտէ
Լուար-է-Շեր էեալէթինին Բօմֆրանթէն պէլտէսինտէն տօղմուշ
օլուպ , բէտերի նաթօլէօն վէրիէր , վէ մէչիու վալիտէսի տէ
ժիւլի Գէրօ իսիմլէրինտէ պուլունմուչտուր տըր ։

« Մէրդուման էպէվիյնի օլտուգճա հալ վէ վադրթլարը
սըրասընտա օլուպ , չօճուգ՝ խայլի վատ թալիմ վէ թէրպիեե
կէօրմիչ , վէ օն ալթը եաչընտա օլտուղու զէմանն , տէրսլէրինի

իքմալ իթմէք իւզրէ Բարիսէ կէօնտէրիլմիշ , վէ եիկիրմի եա-
չընտա պիր պանքէր ղէդրինէ տաիիլ օլմուշ տուր ։

« Իսթիտատ ու գադպիլիեէթի տաեէսինտէ տիւրաթլէ իյլէր-
լէթիպ , ադ վադրթտա տօլկուն մատաչ իլէ էմնիյէթէթ տայիր
պիր մէմուրիեէթէ կէչմիշ տիր ։

« Քէնտիսի Հարիս վէ պիր ան էվվէլ քէսպի տերվիշ իթ-
մէք արզուսինտէ օլուպ , մէմուր օլտուղու պանգադընըն խարի-
ճինտէ պադը ուֆադ թէֆֆէք իյլէր կէօրմէքլէ , վէ քնաֆֆէյի
թէչէպպիւսաթընտա քէսպի մուվաֆֆագըյէթի խէյրէք , թէ-
ֆէթթիւլէրինի արթըրմադլա , տերվիշ էսասընը վադ իտէպիլմիչ ,
վէ ադտ իթմէկի պիր իզտիվաճ տաեէսինտէ , տերվիշի մէզ-
քիւրէ տահա զիեատէ արթմըշ տըր ։

« Շէօյլէ քի 1863 տէ , քէնտի ագրապատընտան , եանի Գէ-
րօ ֆամիլեատընտան օթուզ պէշ չադըրընտա տուլ պիր գա-
տընը իյլէ էվլէնմիշ տիր , Գու գաատըն , քէնտի ֆամիլեատընտան
տերվիշի մալիյէ պուլունմամըշ իսէ տէ , մէմուրին զայրի պիր
միրատա նայիլ օլմուշ օլան իյլ զէվճինին վուգուտ վէֆաթը , վէ
պիրա վէլէտ օլմատըյլա , քէնտինէ պիր միլեօն ֆրանգատան զի-
եատէ տերվիշի դալմըշ տըր ։ Գու տերմատէ վէ քէնտիսինին մա-
լիյէ օլտուղու մէպալիղ իյլէ ժիւլ վէրիէր՝ պիր պանգա թէէօխ
խոխ , ադ վադրթտա պու պանգա խայլի իյլէրի կիթմիչտիր ։

« Մէզքիւր իզտիվաճտան պիր գըզ չօճուգ տիւնեատա
կէլիպ , Ռնժէլիք թէամիեե խոխմիչ տիր ։

« Մէզքիւր չօճուղուն վէլատէթինտէն պէշ սէնէ սօնրա ,
մատամ վէրիէր թէրքի հաեաթի իթտիկինտէն , մէզքիւր պիր
միլեօն Ռնժէլիքէ միրատ գալմըշ իսէ տէ , վէրիէր՝ մատամազէլ
Ռնժէլիքին սինոն պիղուզէ վատըլ օլտուղու զէմանն հիսատ վիր-
մէք իւզրէ , վէլիի մէչղու սըֆաթըյլա մէզքիւր պիր միլեօնուն
իատարէսինէ մէմուր օլմուշ տուր ։

« Ժիւլ վէրիէրին , քէնտի գըզընտան մատատա , պիր տէ էօք-
սիւզ գըզ եէկէնի վար տըր քի , պու տա , քէնտի իսթիտատ
վէ արզուսու վէճնէլէ , բահիպէլիք մէսլէքինէ կիրմիչ տիր ։

« Գու բահիպէ՝ բահիպէլիք սըֆաթընտա մահատուա էլպիսէ-
եի կիեինէճէկի սըրատա , պիր միլեօն պէշ եիւզ պին ֆրանգ-
լըգ պիր միրատա նայիլ օլմուշ , վէ պանքէր , մէզպուրէեի գան-

տըրտըզընտան, իշտու եէկէնի տէ. ումուրը խայրիէեէ դուլ-
լանմագ իւղրէ, մէղքիւր միրաս ադչէսինին պէշ եիւզ պին ֆը-
րանգընը քէնարսինէ ալըդօհարագ, մադադիսինին վէրիէրին
պանգասընա էմանէթէն թէսլիմ իթմիշ տիր . . . »

Արնօլտ. – Ռէնարսինէ պիր միլեօն ֆրանգ պրադմըշ հա՛,
Ակօսթինի. – էվվէթ, հաթթա վէրիէր չարբըդ պիր մէվ-
գիտէ պուլունմասըյդըլա, մէղքիւր միլեօն՝ բէք միւհիմ պիր
վագրիա թէհաուիֆ իթմիշ տիր, Զիւնքի միւէսսիսի, պաշլըճա
հիսսէտարը վէ միւհիրի օլտուղու պիր առնայի չիրքէթի զա-
րըրարա ուդրաեարագ, պիր թագըմ շէքեաեէթլէր իլէ քէն-
տիսինին ճինաեէթ մանգէմէնինէ ճէլսլի թասլիի իջէն, եէկէնի
օլան բահիպէնին ադչէսիլէ, միւթէշէքքիլերի խոշնուտա իտէ-
րէք, ֆէլսաքէթին էօնիւնիւ ալմըշ իսէ տէ, պիր քերրէ իդպալի
թէրս տէօնմիշ օլտուղունտան, պու կիւնքի կիւն մուզաիդանըն
սօն տէրէճէսինէ վարմըշ տըր։

— Գուննա էմին'նմիսինիզ։

— Ֆեամիլէն էմինիմ։ Շու սասթաա պիլէ, ժիւլ վէրիէր,
պէճիգանըն մէրմէր թաշ օճադլարընըն իչէթիլմէսի իչին թէ-
էսիս իթմիշ օլտուղու պիր չիրքէթտէ ադալլի իւշ եիւզ պին
ֆրանգ գալդը իչէմիշ տիր։

Արնօլտ. – (Մէղքիւր բադդամը տէֆթէրինտէ դայտ խէ-
րէք.) Իւշ եիւզ պին ֆրանգ մը։

Ակօսթինի. – (Տէվամ խէրէք.) Կէչէնէչէրտէ իշխարը
իֆլաս խէն անօնիմ պիր վաքօր չիրքէթինտէ տէ, պէշ եիւզ
պին ֆրանգտան դիեաուէ զարար վոդգու պուլմուշ տուր։

Արնօլտ, պու եէնի բադդամը տա էվվէլքինին ալթընա
եազընը, վէ իթալէալը տահի չէօյլէ տէվամ իթտի.

— Վէրիէր՝ ուղագտան ադրուպասը օլուպ, Ֆանթէզի
Մօսէրն թէսթրօսու միւսիրի պուլունան Լա Ֆուժէր նամ
քիմսէնէ, էօտիւնճ իչի եիւզ պին ֆրանգ վէրմիշ տիր քի,
հէմ քէնարսինին վէ հէմ մէրդում Լա Ֆուժէրին մէթրէսի օ-
լան պիր գասըն՝ դիքը օլունան թէսթրօ իտարէսինէ մուգա-
վէլէ իտէպիլսին։ Զօգտան պէրու զայտ օլմուշ օլան մէղքիւր
իչի եիւզ պին ֆրանգտան մտատա, պիր թագըմ միւհէա-
հիւալէրէ իթտաը լազըմ կէլէչէն ադալլի եիւզ էլլի պին գտատը

ֆրանգ իչին տահի քէֆիլ օլմուշ տուր։ Գունտան պաշգա
բրօմա իտիմէքտէ օլան պիւհիւք պիր թէսթրօ օեունունտա
մուհիմ պիր րոլ իճրա իթմէք իտթիէեէն մէղքիւրէ մէթրէսի
նին արզու վէ իդրաելարընա մուվաֆֆագաթլա, մէղքիւր թէ-
սթրօ օեունունուն մէվզուի թէմսիլտա վազը մագսէտիլլէ եէ-
նիէեն եիւզ էլլի պին ֆրանգ իթտա իթմիշ տիր։

Արնօլտ. – (Գու միդտարը տահի եազարագ.) Եիւզ էլլի
պին ֆրանգ . . . պիր միլեօն իւշ եիւզ պին ֆրանգտա վաարլ
օլտուգ, լաքին ժիւլ վէրիէրէն վազիէթինէ, պու դատար
ճիւղի ադչէ իլէ խալէլ կէլմէմէլի տիր։

— Գիլաքիս մահվիյէթի եախտա մուղաիդասը օլ տէրէ-
ճէտի տիր քի, պու շայեա եաեընմադա պաշլամըշ տըր, վէ
պաղգասընա էմանէթէն ադչէ թէսլիմ իթմիշ օլան բէք չօգ
քիմսէլէր՝ եագընտա բարաշարընը կէրի իտթէեէճէքլերի տէր-
քէար տըր։

— Իսթէտիքլերի հալտէ, էլպէթթէ թէէսիեէ իտէճէք
տիր։

— Ռէճա իտէրիմ, նէ՛ իլէ թէէսիեէ իտէճէք տիր։ Միւշ-
թէրիլէրինին, պիր միլեօնտան գիեասէեէ պաղիլ օլան ադչէսի՝
պօրսա մուամէլաթընտա զայտ իթմիշ տիր։

— Ֆագաթ բահիպէնին իհթիեաճ ադչէսի վար տըր։

— Տիկէրլէրինին ադչէսի իլէ պէրաբեր պէր հավա օլմուշ
տուր։

— Դըղընըն սէրվէթի եօ՞ղ մու տուր։

— Օ չօգտան իրիամ պուլմուշ տուր։ Ֆարիզ իտէլիմ քի,
եարըն վէրիէր քէնտի պիլանչօսունու թանըմիմ մէճպուր օլսա,
իւշ միլեօնտան գիեասէ աչըդը գուհուր իտէճէկի, վէ զայեա-
թը իճտաղ իթմէրիէն մուամէլաթը սարրաֆիէեէնին ճինսի իճա-
պընճա, մէրգումունն իլանը իֆլաս իլլէեէճէկի տէրքէար տըր։

— Տէտիկինիզ մէթրէս քիմ օլուեօր։

— Մուխթարալը պիր մահլուգ օլուպ, մէրգումա աէնէ-
վի ադալլի եիւզ պին ֆրանգտա մայի օլմագտա տըր։ Մէղքիւ-
րէնին, վէրիէր պանգասընտա պիր մըգտար ադչէսի պուլու-
նուպ, իչի սէպէթլէ ադչէսինի ալմագ իթթէմէքտէ տիր։ Նէօյ-
լէ քի, էվվէլ էմիրտէ՝ սէրվէթինին վազ իթմիշ օլտուղու մա-

հէլլէ էմին տէյիլ տիր. վէ սանիէէն՝ պիր պինա սաթըն ա-
մագլըղը թաամիմ իթմիշ տիր, կէօսթէրիշլի վէ ազամէթլի պիր
գըզ իսէ տէ. հիչ պիր տէեէրի պուլունմամագտա տըր, Հա-
պըը եըլան կիպի պիր գըզ տըր, վէ պանքէր քէնտիսինտէն
օրգմագտա տըր.

— Նիչին.

— Ջիւնքի թէքմիլ Բարիս պու գարըեը թանըմըղընան,
արաբարը աչըլըղը հալտէ, պօշպօղազըղըլա, մէրդումա
պիւհիւք զարար վէրիր, Հալ պու քի, արաբարը աչըլտաղը
մէմնուլ տուր. չիւնքի թէքրար իտէրիմ քի, մէղպուրէ քէնտի
ագչէսինի թալէպ իտիօր. ագչէսի իսէ, քէնտիսինին րուհսա-
թը էվվելճէ ալընմահարագ, Գէլճիգանըն մէրմեր թաչը օճագ-
լարը թէչէպպիւսիւնտէ զայ օլմուչ տուր. անտէն պաշգա,
մատամ տը ներվէյ իամինտէ տիկեր պիր գաարընըն սէրվէթի
տէ, սէվահիլէ իչլէհէն եէքէնլի եահօտա պուխուրը սէֆինէլեր
գումգանեահարընտա մահվ օլմուչ տուր.

— Ներվէյ մի . . . ժիւլ վէրիհէրին խրսրմլարընտան պիր
գաարընը մէթրէս իթթիհադ իթմիշ օլան վիգօնթ ժօրժ տը
Ներվէյին վալիտէսի օ՛րմասըն.

— Էվվէթ. Մէլանի կօմիէեի մէթրէս տէյի դուլանմագ-
տա օլան վիգօնթ ժօրժ տը Ներվէյին վալիտէսինտէն պահա ի-
տիօրում. Պու գաարընընտա տէօրթ եիւզ պին ֆրանգտան
դիհատէ պիր մէպլաղը պու սուրէթլէ տիւչարը թէհլիքէ օլ-
մուչ տուր. Քէնտիսի եաչը վէ խասթա օլուպ, եագընտա
թէրքի հաեահի իտէճէք տիր. Օպլու իսէ, տայիմա իչի ուճու
պիր եէրէ կէմիրէէտիկինտէն, մէղպուրէտէն բարա խաթէմէք-
տէ տիր. – Հասըը եալընըղ պիր քելիմէ՝ վէրիհէրի մահվ իթ-
մէքլիկէ քեաֆի տիր. վէ պու սէպէպլէ քէնտիսի՝ զիքր իթտի-
կիմ թէսթրօճու մատմուազէլ Լէօնանըն թէէսսիր վէ նուֆու-
զու ալթընտա պուլունմագտա տըր.

«Խըլասա, վէրիհէր ագըսը պիր ատէմ տիր, ֆագաթ
սօն տէրէճէ զէվգ վէ էյլէնճէ մուամիլէսը տըր, վէ քէնտիսի
իչին ֆայիտէ պուլտուղու, եահօտա ֆայիտէ պուլունտուղու
զանն իթտիկի հէր չէյի եաբմահա հաղըր տըր. – Գըզընը էվ-
լէնտիրմէք իսթէմէզ, չիւնքի անը էվլէնտիրմէքլէ, վատիլիք հի-

սապարընը վիրմէք մէճպուրիէէթինտէ պուլունճագ տըր, վէ
խէեալաթը հագրգսիզ ատտ իտէն քիմսէյէ կիպի. դըզը մատ-
մուազէլ Անժէլիքին սինին պիլուդէ վատըլ օլմասընա դատար,
մէղպուրէնին միրասընտա հատըլ իթմիշ օլտուղու աչըղը դա-
բատահատիլէճէկինի մէմուլ իթմէքտէ տիր.

Ակօսթինի՝ պու ատա սէօղիւ քէատիկինտէն, Արնօլտ՝

— Ալտըղընըզ մայիւմաթի հէր պու գատար մը տըր, տէ-
յի սիւալ իթտի.

— Էվվէթ, պանքէրի մէրդում հագրգընտա ալտըղըմ մա-
յիւմաթի հէր պու գատար տըր, լաքին գըզընտա տայիր չունու
տախի պիլտիրիրիմ քի, մատմուազէլ Անժէլիք վէրիէր ճն ա-
քիզ եաչընտա օլտուղու հատտ, բէաերինտէն միսաթագիլ տիր,
ֆէնտիսի հատիմ, մէրհամէթլի, հագրգէթլի պիր գըզ օլմագլա
պէրապէր, տէմիր կիպի սէրթ միսրատը վար տըր. Եալընըզ
պիր քիմսէ անըն իւզէրինտէ գաթի պիր թէէսիր վէ նուֆու-
զու հայիզ օլուպ, ո տախի քէնտի ագրապատընտան րահիպէ
Մարի տիր.

Ակօսթինի պուրատա սէօղիւ քէատիկինտէն, Արնօլտ Տէս-
վինէը՝

— Իչպու մայիւմաթլարը հավի քեաղըտլարը պանա վէ-
րին, տէտի, վէ իթալեալը մէղրիւր էվրագը թէսլիմ իթմէքին-
տէ, Արնօլտ՝ անկլերի ճէնթլմէն գօնուպ, ճիդդանընտան պագը
իսիմլերի հավի պիր քեաղըտ չըգարտը, վէ քէլամէ ադագլէ,

— Սիզէ եէնի պիր իչ տահա կէթիրտիմ, պունուն իչին
տախի պօլ իւճրէթի վիրէճէկիմ, տէտի.

Ակօսթինի՝ մէղրիւր քեաղըտը ալտպ, եիւքսէք սէսատ իլէ,

— Լա Ֆուժէր, Մէլանի կօմիէ, ժօրժ տը Ներվէյ իսիմ-
լէրինի օգուտու.

Արնօլտ. – Զանէն պու իսիմլերի պիլիեօրսունուզ, չիւնքի
պիր աղ էվվել քէնտինինզ իչար իսիեօրսունուզ: Իմտի, պու
ատէմլեր հագրգընտա տախի մայիւմաթի ազարագ պանա պիլ-
տիրմէնիզ լազըմ տըր.

— Միւսթաճէլ մի տիր.

— Էվվէթ, իւչ կիւնէ գատար պու մայիւմաթը իթտա ի-
տէպիլէր միսինիզ.

— Ուսմարըմ։

— Բէք էյի . պէն իչ կիւնահէն եինէ կելիրիմ, Արնօլտ՝ օրատան մուֆարագաթ իթմէք իւզրէ սեաղա դալդըղ իքէն , գարունուն չանը չալընըղընատան , մէրգում, — Գուրատա կէօրիւնմէք իսթէմէմ, ոէտի ։

Չան իքինճի ոէֆտա չալընըղընատան , իթալեալը պիր գա. բու աչարագ , Արնօլտա ,

— Գուրտեա կիրին , պուրատը պէնիմ եաթագ օտամտըր, կելէն չախաը ոէրհալ սավարըմ, ոէտի ,

Տելիգանլը իչերի կիրտի , վէ գարուեու քէնարհինէ ոօղ. բու չէքտի իսէ ոէ , պիւսպիւթիւն գարտմատը . չէօյլէ քի կէ. լէն չախաը կէօրէպիլիր , վէ ճերբեան իտէճէք մուհավէրէեի անինէնեպիլիր իտի ։

Ակօսթինի՝ տայիրէսի գարուսունու աչարդընատա , էյիլատ եիւզիւնիւ թիւլ իլէ էօրթմիւշ պիր գատըն գահիր օլտու ։

Ակօսթինի . – Բիմի իսթէեօրսունուզ, մատամ, ոէյի սի. վալ իթմէսինոէ , բէչէլի գատըն՝ եիւզիւնատէքի բէչէեի պէր. թարաֆ իթտի , վէ Ակօսթինի հայրէթլէ ,

— Վա՛յ , մատմուազէլ Մէլանի կօթիէ , սի՛զմիսինիզ, ոէ. յի սիւալ իթտի ։

Արնօլտ , իրատ օլունան իսմի իչիթտիկինոէ , քէնտի քէն. տինէ ,

— Մէլանի կօթիէնին պուրատա նէ՞ իչի վար տըր , ոէտի , վէ պու արա իթալեալը՝ կէնճ գատընը իչերի ալարագ , չու եօլտա մուհավէրէեի պաչլատը .

— Զօգտան պէրի տիր քի սիզ պուրատա կելմէեօրտու. նուզ. պու կիւն հանինկը բիւղկեար սիզի պուրատա աթտը, ոէտի ։

Մէլանի պիր իսկէմէյէ ալըպ , պիր պաճաղը պիր թարաֆ. տա , օլ պիր պաճաղը տիկեր թարաֆտա օլարագ օթուրատու , Գատէհու չու եօլտա իֆատէեէ աղաղ իթտի .

— Գապալըզ , սիզին իլէ կէօրուշմէեէ կելտիմ։ Տայիմա ժօրժ տը նէրվէյ իլէ օլատուզամ պէյրի մալիւմինիւզ տիր ։

— Էօյլէ օլատուզունու իչիթտիմ.

— ժօրժ իսէ , գատմար սէպէպսիյլէ սէֆիլ պիր հալէ կէլ.

միշ տիր , Գու ճիւմլէ իչէ պէն քէնտիսինէ կէօնիւլ վէրմիշիմ տիր , Մէրգումուն ալթը այլըգ , վէ քէնտիսինէ սիգդաթ իթ. տիկի հալտէ , չօգ չօգ պիր սէնէլիք էօմրիւ գալմըշ տըր , Իմ. տի , միւսթագպէլի թէէմին իթմէք վագթը չիմտի օլատուզուն. տան , ժօրժ իլէ էվլէնմէք իսթէրիմ , վէ պու խուսուստա բէյ. նիզի ալմահա կէլտիմ։ Գու թատավվուրատա սիզ նէ՞ սէրսինիզ։

— Թատավվուրունուզ պէնճէ բէք կիւզել տիր , ֆագաթ պագալըմ ժօրժ գապուլ իտէր մի ։

— Գէլբի պագը կէօնա թէրէտտուտ կէօսթէրէպիլիր իսէ տէ , պէն քէնտիսինի իգնա իտէպիլիրիմ. . . Անըն զէվճէսի օլ. ատուզատտա , հիյինի վէֆաթընատա թատիի տուլ գալաճաղըմ, վէ սէրվէթի տէ պէնիմ օլաճագ տըր ։

— Նէ՞ սէրվէթի վար տըր ։ – Շու սատթատա քիւլլիսէթլի պօրճու օլուպ , վալիտէյինին՝ քէնտի սէրվէթինի օնա թէրք ի. տէճէկինէ տէ չիւպհէ իտէրիմ։

— Վալիտէյի չօգ տիւշկիւն տիր . պէլբի իզտիվաճըմըզ. տան էվվել ահրէթէ եօլճու օլուր ։

— Օ հալտէ տէ վիգօնթոուն ալաճագլըարը՝ գալաճագ մի. րաս իւզէրինէ հիւճում իտէպիլիրլէր ։

— Վիգօնթոուն վալիտէյի խայլի զէնկին օլատուզունատա, ա. լաճագլըար՝ թէքմիլ միրաար թիւֆէեէմէզլէր ։ Մէզպուրէնին, եալընըզ ագրատատտան պանքըր ժիւլ վէրիր ընէզթինտէ տէօրթ եիւզ պին ֆրանգատան զիեատէ ազչէսի պուլունմագ. տա տըր ։

Ակօսթինի՝ պու ճիհէթլէ պիլտիկի մալիւմաթ իճապընճա ճէվապ վիրմէեիպ սիւքիւթ իւզրէ տուրատուզունատան , Մէլանի չէօյլէ տէվամ իթտի .

— ժօրժուն պօրճու հէման իչի եիւզ պին ֆրանգ տըր , Գու պօրճ՝ էվլէնէէճկիմիզ զէմանա գատար իչի միսլինէ տախի պալիզ օլտա , գօնթէսին վէֆաթը զէմանընատա , եինէ պիզէ ալ. թը եէտի եիւզ պին ֆրանգ գալապիլիր ։ Գու խուսուստա պա. նա նէ՞ բէյ վէրիրսինիզ։

— Լիկէր էվլէնէպիլիրսէնիզ, էվլէնին տէրիմ։ Լաքին պու. րատա կէլմէչիկինիզ, եալընըզ պէնատէն բէյ իսթէմէք իչէն մի տիր ։

— Խա՛յր, տիկէր պիր մատտէ իյին տախի կէլմիյիմ տիր։
— Ջամիէն էօյլէ օլտուղունու զաննի իտիեօրտում. տիկէր մատտէ նէ՞ տիր։

69

— Տիկէր մատտէ՝ ազչէնէ ֆէվզէլատե միւհիմճ օլմագ-ԼԸԶՄ տըր։ — Վիգոնթ՝ վալիտէսինին վէրտիկի թախտասաթը վատէսինատէն էվվէլ ալմըշ օլուպ. չիմոի իտէ, վալիտէսի հիչ պիր բարտա վիրմէք իստէմէտիկինատէն, պէն մուզահիգատա պու-ԼՈՒՆՈՒԵՕՐՈՒՄ։

— Բէք էյի, վիգոնթ իտիդրազ իտէմէեօ՛ր մու։
—Խա՛յր, հէր վագըթքի միւդրիպլէրի՛ քէնտիսինատէն եւզ չէվիրիեօրլար։ Գու սէպէպէ սիզի պուլմահա կէլտիմ։
— Լաքին սիզ պիլիրսինիզ քի պէնիմ բարամ օլմազ։
— Գիլիեօրում, վէ սիզին ազչէնիզէ կիւվէնմէեօրում։ Հոլ պու քի տօկունճա ֆայիզ վէ բարլագ պիր գօյիսիօն իլէ էլլի պին ֆրանգ գատար գարզէն ազչէ վէրիր պիր եէհուտիի էլպէթթէ թանըյարընըզ։ Գու մէպլաղըն նըսֆընը պէն ալապիլիրիմ, սիզին իչին տէ պին ֆրանգ չըգարըրըմ։
— Գէնիմ իչին վատ իտիեիկինիզ պին ֆրանգ՝ ֆէնա պիր միւքաֆաթ օլմատըզընը իգրար իտէրիմ. լաքին էսէֆ իտէրիմ քի, պու կիւնքի կիւն իչէր բէք պօղուգ կիտիեօր, վէ հէր քէս աէրմահէօինի ատգաեօր, Գինագէրին էօյլէ պիր ճէսիմ մէպլաղը դարզէն վիրմէք իստէէն հախատ վիրէպիլէն քիմսէի թանըմահեօրում։
— Ցագաթ վիգոնթ պօրճունու էօտէհէպիլիր. իմզատը տա միւթէպէր տիր։

Ակօսթինի. — (Ուսուղարըզը չէքէրէք.) Գօշ սէօզլէր սէօյլէմէհին, վիգոնթատն եաղընըզ նէֆէսի գալմըշ օլտուղունու պիր ազ էվվէլ քէնտինիզ տէ թատտիգ իտիեօրտունուզ։ Գինապէրին մէրդում վալիտէսինին միրատընա նայիլ օլմազատան թէրքի հատաթ իտէր իտէ, քէնտի թատաֆընատան իմզա իտիլմիշ օ-

ԼԱՆ ԱՀՆԷՏԼԷՐԻՆ ԼԱՂԱՆԱ ԵԱԲՐԱԳԼԱՐԸ գատար տա էհէմմիյէթլէրի օլամազ։
— Գօրճլարընը վալիտէսի էօտէր։
— Գու տախի չիւպհէլի տիր։ Գունատն պաշգա, պու խաւատատա մուպահասա իլթիմէք նէ՞ճէ եատար։ Թէքրար իտէրիմ քի, պէն քիմսէհի թանըմամ։ Իտտի իտտիգրազ մատտէսինատէն տարֆը նազար իլէ, Մ. տը ՆԷրվէյ իլէ էվվէնմէհիյ՝ սիզին իչին էն էյի թարիգ տիր։ Հիյնի թէրքէքտէ եինէ սիզի պիր չէյ գալըր... Հիչ օլմազատա վիգոնթէս իւնվանը գալմըշ օլուր։ Հէր նէ իտէ, ագիզէմ, սիզի ուզուն միւատէթի ալըգօեամատըզընա ացիվ իտին, չիւնքի պէն տէ տիչարը չըգահամաղըմ։

Մէլանի, օրատա կէլտիկի զէման, մուվաֆֆագ յէհթիՆէ էմին օլտուղու հալտէ, պունուն ագտսի վուգուինատ, ֆէվգէլատե մահզունէն ատազա գալգտը, վէ Ակօսթինի՝ մէգպաուրէհի գարուեա գատար կէօթիւրտիւքտէն սօնրա, արգաբընատն գարուեու գարատը, վէ օտասընա ավտէթինատ, Արնօլտ Տէավինէք,

— Զարուգ պու գատընը չաղըրըն, վէ պու ագշամ մահչուգընա էլլի պին ֆրանգ վէրիլէճէկինի վատ իտին... վագըթ կէչիրմէեին... պէն եինէ կիզլէնիեօրում, տէյի պէեատն իյլէտի։

Արնօլտ, եէնիտէն կիզլէնատի, վէ Ակօսթինի սիւրտիլէ տատիրէօինատէն տիչարը չըգըպ, ՆԷրտիվէն բարմագԼԸԶընատն էվէրէք,

— Մատտմուազէլ Մէլանի՛, տէյի չաղըրտը։

Կէնճ գատըն, օլ էսնատե պիրինճի գաթտա պուլունտուղունատն, քէնտինինին չաղըրլտըզընը իլթիտիկինատե տուրտու, վէ պաշընը եօգարը գալտրրատագ։

— Ֆիմ պէնի չաղըրըեօր, տէյի սիւալ իթտի։

— Գէն, Ակօսթինի։ Րէճա իտէրիմ, պիր ազ եօգարը ՉԸԳԸՆ։

Մէլանի, մահզուզէն վէ սէրիան ՆԷրտիվէն գատէմէլէրինատէն եօգարը չըգըպ, իչ օտաեա կիրէր կիրմէզ,

— Գիր չարէ պուլտունու՞զմու, տէյի սիւալ իթտի։

Ակօսթինի. – Գէլթի . . . պիր ազ էվվել քիմսէնի խա-
թըրլաեամաեօրում, լաքին տիշարը չըգմանըզտան ասնրա, պիր
աէրմաեէտար խաթըրլատըմ քի, գարզէն սիղէ ազչէ վիրէճէ-
կինի մէմուլ խաէրիմ։

— Ացապա եարըն ալապիլիրմիսիդ։

— Շիմտի սաաթ իչ տիւր։ Սաաթ պէշտէ օ աէրմաեէ-
տարը կէօրէճէկիմ, վէ պու կիւն բազար օլտուղունատան, քէն-
տիմնի խանէսինտէ պուլաճաղըմա էմինիմ։ Պու ազշամ վի-
գոնթ տը նէրվէյ իլէ պէրապէր պուրատա կէլին. լաղըմ օլան
ճէվապը ալըրսընըզ։

— Էյվէր միւսայիտ ճէվապ ալընըբ խէ։

— Գանգոնթ եախօտ պանդա իւղէրինէ պիր չէք օլարագ
էլլի պին ֆրանգ ախզ խաէճէքսինիդ։

— Նէ՞ ֆայիտ իլէ։

— Գէն տէ պիլմէմ. չիւնքի ազչէնի վիրէճէք օլան սաէմ
պէն տէ էյիլիմ, էյվէր իչինիզէ կէլմէզսէ րէհտա խաէրսինիդ։

— Հիչ րէհտա իմմէք գապըլ մի տիր, Գէնճ վիրիլէճէք
ֆայիտին էհէմմիյէթի եօք տուր, Զաթէն պու ճինէթ ժօրժա
այիտ տիր . . . Ակօսթինի՛, պիզ բէք է յի սաէմսինիդ. չու է յի-
լինիդի սալա ունութմաեաճաղըմ . . . Պու ազշամ սաաթ եէ-
տիսէ կէլէճէկիմիզէ էմին օլուն, վէ պիզ տէ աէրմաեէտարը-
նըզա կիմմէյէնի խաթըրտան չըգարմաեըն։

Մէլանի, պու տէֆա մէսրուրէն օրտանան մուֆտագոթ
իմամ, վէ իմամլեալը՝ Ալինօլտուն եանըննա ազիմէթլէ,

— Տիմէք օղուր քի, պօղաղընա գատար պօրճլու օլուպ,
ճան վիրմէք հալինտէ պուլունան, վէ վալիտէսինին միրասըն-
տան սալա խոթիֆատէ իմմէեէճէկի միւհիմմել օլան պիր
փիսմէեէ գարզէն էլլի պին ֆրանգ վիրմէեէ մուվաֆֆագոթի ի-
սեեօրսունուզ։

— Էյվէր արզու իտէր իսէ, իչ միսլինի վիրմէեէ տէ հա-
զըրըմ։

— Տիմէք սիզին պիր մագսէտինիզ վար տըր, վէ պու
մադաէտէ վասըլ օլմագ իչին, հիչ պիր մասրաֆֆատան գաչընմա-
եօրսունուզ։

Ալինօլտ. – (Թէպէսիւմ իտէրէք.) Իհթիմալ տըր . . .

(Գատէհու իլավէթէն.) Վալիտէսինին միրասընա նայիլ օլա-
ճաղը կիւն վիղոնթ թարաֆընտան թէէտիեէ վէ թէսվիեէ օ-
լունմագ իւզրէ աէքսէն պին ֆրանգըզ պիր աէյն սէնէտի հա-
զըրլաեըն։

— Գու խոթխդրաղը վիրէճէք սաէմին իսմի նէ՞ տիր։

— Ո-էլ-մ Մէրի։

Ակօսթինի պու իսմի եազսըը, վէ Ալինօլտ չէօյլէ տէվամ
իթտի.

— Գէն պու իչտէ քէնտիմի կէօսթէրմէք իսթէմէմ, պիզ
պանա վէքեաէլէթի իտէճէքսինիզ։ Գիր սաաթա գատար իսթիգ-
րազ ազչէսինի պիզէ կէթիրիրիմ, վէ պիզտէ պանա տէյն սէ-
նէտինին միւավէտէսինի կէօսթէրիրսինիզ։

— Բէք է յի։

— Շիմտի պիզ պանա, միւհիմաճ օլտուղում պիր մալիւ-
մաթը իթա իտին։ – Բարիսատ, էլմաս վէ ինճու թիճարէթիյլէ
մէշղուլ օլան պիր սաէմ թանըըրմըսընըզ։ Լաքին պու սաէմ,
քիւլիեէթլիճէ մէպալիղի նագատէն վէրէպիլէճէք աէրէճէտէ
սահիպ սէրվէթի օլմալը տըր։

— Էվվէթի, պիլմէմ գաչ միլեօնլարա մալիք պիր նէհու-
տի թանըըրմ. զաեէթի նամուալու, վէ պէյն էլ թիւճճար
միւթէպէյի պիր զաթ տըր։ Սամուէլ Բընար խանինտէ օլան վէ
Գէլլաս սոգաղընտա 27 նիւմէրօլու խանէտէ մուդիմ պուլու-
նան պու զաթըն քիւլիեէթլի սէրվէթի վար տըր։

—Իչթէ պանա տա պէօյլէ պիր սաէմ լազըմտըր. Գու կիւն
քէնտիսինի խանէսինտէ պուլապիլէճէկիմի մէմուլ իտէրսինիզ։

— Մէրդում եաչըը պիր սաէմ օլուպ, նասիրէն տիշա-
րը չըգարըլընտան, խանէսինտէ պուլաճաղընըզը մէմուլ իտէ-
րիմ։

Գու սէօյլէրտէն սոնրա, Ալինօլտ Թուրնէլ սոգաղընտա
քէսթին իգամէթկեահընա ավտէթի իմմէք իւզրէ, Ակօսթինի-
նին նէզտինտէն մուֆտագոթի իտիպ, էնտաղ բահատ, քէնտի
քէնտինէ,

— Վէրիէրին նէ եարաճաղընը պիլմէեէրէք, պու բարթի-
եի գապտանաճաղըմա չիմտիտէն էմինիմ, Եագընտա, մէրդում
հիքմիսիմն ալթընտա պուլունարագ, քեամիլէն պանա իմտաթի

իսէճէք , վէ թէէսիրիմ թահմիլնատա հարէքէթ իյլէեէճէք տիր : Անճագ զու չէյլէրին մալի պանա չօղա օլաճագ տըր , էթիէն գէրօնուն սէյհահաթ չանթաբնատա պուլտուղում ագ- չէ՝ հագընատա թիւքէնէճէք տիր : Իմտի , մալիք օլտուղում միւ- ճէվհէրաթը նագատա թահվիլ իթմէլիսիմ : Զաթէն Սամուէլ Րընաըրն իամինի իչիթմիչիմ տիր . . . Թէքվիֆիսի ուստաըրմ քի բէատա իթմէղ , տիմէքատէ իտի :

Ափնօլտ , իսանէսինէ մուվասըլէթինատէ , ճիղատանընա էլլի պին ֆրանգ վազ իթտիկի կիսի , զիգըյմէթ թաչլարը համիլ անտըգճաեը տանի պիր զազէթատա հըճգ իլէ , գօմաըչէ պուլվարը թարաֆընատան տիշարը չըգտը , վէ պիր արապատա բազիպէն , Ակօսթինինին նէղտինէ ապիմէթ իյլէտի :

Ակօսթինի՝ ժօրժ տը Նէրվէյ թարաֆընատան աէրմանէէտատ Ուիլհամ Սգօթա վէրիլէճէք օլան տէյն սէնէտինին միւավէտ տէսինի իգմալ իթմիշ օլուպ , Ափնօլտ , պու միւավէտտէի օ- դուտուգատան ասնրա , – Բէք էյի տիր , – ասէտի , վէ իյավէթէն տանի , – Գու իսթիգրազ՝ թէֆէէնի պօրնու գապիլինատէն օլմա- եըպ , նամուսլու պիր ֆայիզ օլմազ իւզրէ , եալընըզ սէնէվի նիւզատ պէշ վէրիլմէսի լազըմ կէլէճէկինի տէ իշպու սէնէտէ գայտ իտին , տէյի սէրմիհան իյլէտի :

Ակօսթինի . – Իֆատէնիզ բէք թէմամ տըր :

Ափնօլտ . – (Նագրիսանէնին իւղերինէ պանգնօթէլար վազ իտէրէք .) Ալըն , էլլի պին ֆրանգ վէրիեօրում : Մէլանի կօ- թիէ՝ պիզ պին ֆրանգ գօմիսիօն վատ իթմիշ իտի . պէչէնի թիէ՝ պին ֆրանգ իսթէնէին , զիրա տէեէը , վէ պու ագչէեի պիզէ վէրէճէկի տէ չիւպհիսիզ տիր : Եարըն սէնէտի ամանատ կէլիրիմ :

Գատէհու Ափնօլտ՝ սանտըգճասընը գօլթուղու ալթընա ալարագ , արապասընա բոքիպէն , Սամուէլ Րընաըրն իգամէթ իթտիկի իսանէնէ վատէ օլտու :

Մէրգումա գաբուճու աչան՝ ուղուն գօչու , սիեահ էլպի- սէլի վէ պէնատ գրավաթը պիր խըզմէթքատ ,

— Միւսիւ , քիմի՞ իսթէեօրսունուղ , տէյի սիւալ իթտի :

— Մ. Սամուէլ Րընաըրը կէօրմէք իսթէրիմ :

— Իչ իչին մի :

— Էվվէթ :

— Բաղար կիւնիւ իսթիրահաթա մախսուս օլուպ , իչ կէօ- բիւլմէզ : Գունտան պաչգա Մ. Սամուէլ եէլ ադրըսընատան ֆէվ- գէլատէ միւզտարրըպ օլտուղունատան , քիմսէնէի գապալ իտէ- մէզ , անճագ սիզին իչին իսթիսնախյեէթ իտիպ իտէմէեէճէկինի պիլմէմ : Իմտի , միւսիւ , էկէր իսթէրսէնիզ գարթընըզը պանա վէրին :

— Գէյհուտէ տիր . զիրա Մ. Սամուէլ պէնի թանըմազ , պինապէրին պէնի միւսթէնսա ատտ իթմէեէ հիչ պիր աէպէպի եօգ տուր : Եալընըզ Հինտիսթանատան , Գէնարէստէն , կօլգօնտ տան վէ ախիրէն Սէյլանատան կէլմիշ օլան պիր սէյհահըն՝ քէն- տիսինէ իրաեէ իտէճէք կիւզել չէյլէրի պուլունտուղունու է- ֆէնտինիզէ սէօյլէեին :

— Ղալիպա էֆէնտիմէ կէօսթէրէճէք պազը ինճուլէրինիզ պուլունմալը տըր :

—Էվվէթ , պազը ինճու վէ էլմասլարըմ վար տըր , վէ Մ. Սամուէլ Րընաըրն՝ պու կիպի զիգըյմէթ նէսնէլէրի ֆէվգէլա- տէ թագտիր իթտիկինի պիլտիկիմտէն , պու կիւն քէնտիսինի կէօրմէեի տիւշիւնատիմ : Իմտի , թարաֆընատան գապալ օլուն- մագ խուսուսընտագի էհէմմիյէթի պէեան իլէ պէրապէր , կէլ- միշ օլտուղումու խապէր վէրին :

Գու սէօզլէր՝ գաբուճուն էչիկինտէ թահաթի օլունտու- զունտան , գաբուճու , պիր արա Ափնօլտու իչէրի ալարագ վէ քիւչիւք պիր սալօնա կէօթիւրէրէք ,

— Միւսիւ , սիզ պիր ազ պուրատա պէքլէեին . պէն կի- տիպ սէօյլէտիքլէրինիզի Մ. Սամուէլ Րընաըրա պիլտիրիրիմ , տէտի :

Գէօյլէճէ խըզմէթքատ քիւչիւք սալօնատան չըգըպ , էֆէն- տիսի նէղտինէ կիթտի , վէ ազ սօնրա ավտէթինտէ ,

— Մ. Սամուէլ Րընաըր զաթըընըզը գապալ խոեօր . . . Գունտուրուն կիտէլիմ , միւսիւ , տէյի պէեան իյլէտի , վէ Ափ- նօլտու պիր գաչ տակիրէլէրտէն կէչիրէրէք , խայլիճէ պիւեիւք վէ ղաեէթի ատտէ պիր օտաեա կիրտիրտի :

70

Իշպու օտանըն էշեասընտան է՛ն մուհիմմի՝ չելիքտէն պիւ-
եիճէք պիր գասա օլուպ, օրթաստա տախի տէօրթ քէօշէ պիր
մասա պուլունմագտա իտի։ Մէղքիւբ մասա՝ Օսմանլը խալը-
պըլտա էօրթիւլիւ օլարագ, իւսթիւնտէ պագը թէրագիլէր իլէ
պիր բէրթէվսուզ, վէ ճէվահիրճիլէրին գուլլանըլըգլարը պիր
չոգ մատտաէլէր մէվճուտ իտի։

Ցէրունինտէ պիւտտէճէ ատթէշ եանմագտա օլան պիր չը-
մինէնին եանընտա մէվղու էնլի պիր գօլթուգլու իսկէմլիէտ
թագրիպա եէթմիշ եաշլարընտա պիր ատէմ, տիվլէրինէ պէ-
եազ եունլու գալըն գումաշլար էօլթիւլմիշ օլարագ եասլան-
մըշ իտի։

Գու ատէմ՝ Սամուէլ Բընար օլուպ, մավի ֆանէլատան
էնլի պիր կիճէլիք էլպիսէ կիէեինմիշ իտի, վէ պագը աչըգ օ-
տուղունտան, պէեազ ատչլարը միչահէտէ ըլունուեօր իտի։
Մէրգումէն ուղուն սագալը տախի սաչլարը կիպի տղարմըշ իտի։

Արնօլտ, Սամուէլի սէլամլատը, վէ Սամուէլ տէ պագընը
էեէրէք մէրգումա իեատէի սէլամ էթտի, վէ մուախթափէն,

— Միսթու, սիզի գապուլ իթմէք իւզրէ աեաղտա գալգա-
մատըգըմ իչին աֆվընըզը բէճա իտէրիմ... Եէլ ազրըպընտան
նաչի գօլթուգլու իսկէմլէմտէ ատէթա մըխլանմըշըմտըր։ Ա՛հ,
միսթու, պէօյլէ պիր ֆէնտա ազրըեա միտտէթի էօմրիւնիւզտէ
տիւչար օլմամանըզը թէմէննի իտէրիմ։ Եու էանատէ քիմսէյի
գապուլ իտէմէմ, վէ սիզին իչին պիր իսթիհանաիյէեթի թէրվիճ
իթմէքլիկիմ իսէ, մահզա, չայեանը հայրէթ պագը նէանէլէրի
համիլ օլուպ, պէնտէնիզէ կէօսթէրմէք իւզրէ կէլմիշ օլտու-
ղունուզուն թագրաֆրընըզտան խապէր վէրիլմէսի իչին տիր, տէ-
յի պէեան իլլէտի, վէ պատէհու քէնտի օտա իսըզմէթճիլիկ
խիճապլէ։

— Միսթիեէ պիր իսկէմլէ վէրին, վէ պէնիմ գօլթուգ-
լու իսկէմլիէմի տէ մատտաեա եագըն կէօթիւրիւն։ Օնտան սօն-
րա պիզի եալընըզ պրագըն, տէտի։

Խըզմէթքեար, պու էմրլէրի իճրա իթտիկի սըրատա, Ար-

նօլտ, սանտըգճասընը մատանըն իւսթիւնէ վագ իթտի, վէ իս-
թիեար, քէլամա տէվամ պիրլէ,

— Միսթու, զանն իտէրսէմ, պիրինճի տէֆտա օլարագ գար-
չը պէ գարշը պուլունուեօրուզ, տէտի։

— Վագտա սիզ պէնի պիրինճի տէֆտա օլարագ կէօրիւեօր-
սունուզ, ֆագաթ պէն սիզին պահսընըզը չօգ տէֆտա իչիմ-
չիմ տիր, վէ հաթթա Սէյլանտա պուլունտուղում զէմանի
սիզի կէօրմիչիւմ տիր։

Սամուէլ։ – Իչի սէնէ էվվէլ, տէյի՛լ մի։

Արնօլտ. – (Ղաեէթ մահիրանէ եալան սէօյլէեէրէք.) Էվ-
վէթթ, իչի սէնէ էվվէլ։

— Ոէյլանտա եէրլի՛ մի իտինիզ։

— Խա՛յր, միսթու, կէչինճի պիր եօլճու իտիմ։ Մահէլլի ի-
գամէթիմ գալթիմըր իտի։ Ֆէնտիմ Յրանսըզ օլուպ, Մէստին
մէգթէպի շակիրտանընտան օլտուղում ճիհէթլէ, էլմաս արա-
մագ իւզրէ, Հինտիսթանտա պագը թէհարրիւաթի իճրա իթտիմ,
վէ պու թէհարրիւաթըմ սէվէրատար օլտու։ Գունտան գա-
թինագար, Սէյլանտա վէ սայիր մահէլլէրտէ, պագը միւպա-
եաա վէ ախղ ու իթաատա պուլունարագ, պու կիւնքի կիւն
պիր խայլի նատիր իւլ էմնալ վէ գըյմէթտար թաչլարա մա-
լիք օլտում, վէ նիհաեէթի օլտուգճա քէսպի սէրվէթի իտէրէք,
Յրանսաեա ավտէթի իթմէկի արզու իլլէտիմ։ Գունտան պէօյլէ
իսէ, վաթանըմ օլան Բարիսի թէրք իթմէկէճէիմ։

— Օ թաչլարը պանա կէօսթէրմէք իչի՛ն մի կէթիրտինիզ։

— Խա՛յր, սաթմագ իչի՛ն կէթիրտիմ։

— Սաթմագ իչի՛ն մի։

— Էվվէթթ, վիտիթմամըն մագսէտի պու տուր։

— Մատէմ քի հագգընտա պագը մալիումաթ ալմըշ օ-
տուղունուզտա պէեան խիճէօրտունուզ, ֆէվգէլատէ նատիտէ
օլան թաչլարը սաթըն ալըր օլտուղումու պիլմէյիսինիզ։ Գու-
տիտէ թաչլար իսէ, չու էանատէ բէք նատիր օլտուղունտան,
պուլամաեօրում։ Գունունլա պէրապէր, իչի հիւքմտար խանէ-
տանըլարը արատընտա ագտ օլունաճագ պիր իզտիհաճ իչի՛ն,
հէտիեէ օլմագ իւզրէ պագը միւճէվհէրաթտա միւհիմաճ օլտու-
ղում ճիհէթլէ, պունլարտան պիր մըգտար պուլմաեը գիեա-
տէպլէ արզու իթմէքտէեիմ։

— Գէլբի արատըղընըզ միճէվհէրաթը պէն սիզէ կէթիր-միշիմ տիր։

— Ադղու իթմէրլէ պէրապէր, մէմուլ իթմէմ։

— Կօլգնատա մուգիմ ագրապատման պիր ճէվահիրճի՝ եէտիմաէքի թաշլարը կէօրտիւկիւնաէ հայրան օլմուշ տուր. պիղղաթ կէօրիւպ մուհաքէմէ իտէպիլիրսինիզ։

— Իգրար իտէրիմ քի, պէնի զիեատէխլէ մէրագատա պըրագըեօրսունուզ։

Արնօլտ, սանտրգճանըն էթրաֆընատաքի քեապըլալարը պէրթարաֆ իտիպ, եէտինաէ պուլունան քիւչիւք պիր անախթար իլէ գարապըընը աչտը, վէ Սամուէլ՝ սանտրգճանըն միւհթէլիեաթընա աթֆը նազար իլէ, եիւզիւնիւն ասկունլուղու գըրեաթընա աթֆը նազար իլէ, եիւզիւնիւն ասկունլուղու գըրմըզըլըգա թահվիլ օլտու, կէօզլէրի գըզարտը, վէ նակահան եէլ ադրըսընը ունուտարագ, պիր եայ իլէ թահրիք օլունուրճասընա աեաղա գալգտը, վէ էլլէրինի մասանընն իւզէրինէ վազ, վէ կէօզլէրինի զիգըյմէթ թաշլարա աթֆ իլէ, պիր գաչ սանիյէե գատար հայրէթ վէ իսթիղրապաէ գալտը։

Արնօլտ՝ Սամուէլին հայրէթինէ տիգգաթ իտէրէք,

— Ղալիպա պէեէնսինիզ, տէտի։

Սամուէլ Րընար ճէվապ վիրմէեիպ, մէղքիւր սէօղիւ իչինմէէօր կիպի կէօրիւնտիւ, վէ էլմասլարընն էն պիւեիւկիւ օլուպ, կիւվէրճին եուսուրթասը աէրէճէսինաէ պուլունան պիր էլմասը ասանտրգճատան չըգարտը, վէ հէեէճանընատան նազի տիթրէմէքտաէ օլան էլիյէ պիր բէրթէվուզ ալարագ, էլմասընն հէր թարաֆընը ուզուն միւտաէթի թէճէսսիւս վէ մուայեէնէ իթտի։

Գատէհու մէղքիւր էլմասը պիր թէրազիաէ վէզն իտէրէք,

— Եալընըզ պունուն տէեէրի, տօգուզ եիւզ պին ֆրանգ տըր։ Հագգընըզ վար տըր, միւսիւ. պու ատէթա պիր աէրվէթ օլուպ, էն զիեատէ հարիս քիմսեյէր պիլիէ եալընըզ պունունլա խօշնուտ օլապիլիրլէր, տէտի, վէ էլլէրինի սանտրգճատա վազ իլէ, պիր ավուճ զիւմբիւտ, էլմաս վէ ինճու չըգարտը։

Սամուէլ. – Հագըգթէէն պունլարընն շայեանը հայրէթ օլտուղունու պէեան իթթիֆինիզոէ, միւպալէղա իթմէմիշսինիզ, իթլասա պունլարը սաթմագ իսթէ՞ըմիսինիզ։

Արնօլտ. – Էվվէթ, էկէր ալմագ իսթէբսէնիզ, սաթմագ ֆիքրինաէեիմ։ Շէօհրէթինիզի իչինմիչ օլտուղումտան, էվվէլճէ սիզէ միւրաճաաթ իթտիմ։

— Գունատքի զիգըյմէթ թաշլար՝ ագալլի իչ միլէօն ֆրանգ տէեէրինաէ տիր։

— Գունուն ճն միսլի տէեէրի տաճի օլաա, սիզին իչին կիւճլիւք եօգ տուր։

— Էվվէթ, ֆիեաթճա ուեուշուր իսէք, պէտէլինի իթաեէ հազըրըմ։

— Զաթընըզ նամուալու վէ ատիլ պիր զաթ օլտուղունուզտան, ուեուշմագլըզմըզա հիչ պիր մանի օլամազ։

— Էվվէլ էմիրտէ, թաշլարը վէ ինճուէլերի պիրեր պիրեր թահգըգ վէ վէզն իթմէք լազըմտըր։ Գու իսէ, խայլի վագթա միւհթաճ տըր։

— Գէնիմ վագթըմ վար տըր։

— Էօյլէ իսէ, իճապընա պագալըմ։

Սամուէլ, մուվագգաթէն ունուքմուշ օլտուղու եէլ աղըրսընըն թազեիգի սէպէպիլէ, եէնիտէն գօլթուգլու իսկէմլէսինտէ օթուրմաեա մէճպուր օլտու, վէ Արնօլտա խոթապէն,

— Էլլինիզէ պիր եաբրագ քեապըտ վէ պիր գալէմ ալըն վէ պէն հէր պիր էլմաս վէ ինճուեի թարթտըգճա, տիրէմլէրինի գայտ իտին, տէտի։

Արնօլտ, իչար օլունան քեապըտ վէ գալէմի ալըպ, եազմաղա հազըրլանտը, վէ Սամուէլ՝ թարթմագ վէ թէտգիգ իթմէք մուամէլէսինէ պաչաեըպ, վէզնէրինի գրաթ հիսապըլյա պիլտիրտիկի կիպի, միգտարը նագտիլէրինի տաճի զիքը իթմէքտէ իտի։

Գու մուամէլէ, պիր սաաթտա խոթամ պուլտուղունատա, Սամուէլ,

— Ճէմինի եաբըն, տէտի։

Արնօլտ ճէմինի եաբարագ,

—Միգտարը նագտինին մէճմուի՝ իչ միլէօն տէօրթ եիւզ եիկիրմի պին ֆրանգ տըր, տէտի։

Սամուէլ. – Թանիյի ֆիեաթընատա թագտիր իթտիմ։

— Գիլիեօրսմ, չինէքի պունլարըն պէհէրինին գըյմէթի

հագդընտա օլտուգնա պէնիմ տէ մալիւմտիր վար տըր։

— Գու եօլտա թախմին վէ թագտիր իտէրէք, քէնտիմ իչին եւզտէ եիկիրմի պէշ քեար հասր իթտիմ։

— Օ պիզին հագդընըզ տըր։

— Տիմէք օլուր քի, թէքլիֆիմի գապուլ իտիեօրսունուզ։

— Էվվէթ։

— Գու եօլտա չարուգ իչ կէօրիւլմէմինտէն մէմնուն օլտուս, Անճագ հագդընըզըն նէ՞ սուրէթլէ թէէմիեէ իտիմէ-պինի արզու իտէրսինիզ։

— Սիզ նա՞սըլ իսթէրսէնիզ, պէն բաղը օլուրսուս։

— Էվվէլ էմիրտէ պիզե տէօրթ եիւզ եիկիրմի պին ֆրանգը էտա իթմէկ իսթէրիմ։ Գու միգտար ադչէեի, իշպու սանտըղ-ճանըզ միւքէմմէլէն իսթիեապ իտէպիլիր։

— Բէք էյի, միւսիւ։

— Անճագ պագիսի իչին տէ, կէօրիւլտիւկիւ անտէ թէէ-միեէ օլունմագ իւզրէ, հէր պիրի պիրէր միլեօնլուգ, իւչ միլիոթէլիֆ պանգաեա իւչ չէք իմզալաեաճաղըմ։

— Գունլար հա՞նկը պանգալար տըր։

— Բօչիլո պանգասը, Հէրլանժէր պանգասը, Օրէննէյմ պանգասը, Իսթէտիկինիզ հալտէ, ադչէնիզի ալմաեարագ, մէզքիւր պանգալատա քէնտինիզ իչին պիր հիսապ աչտըրա-պիլիրսինիզ, Լիկէր Հինտիսթանա ալտէթի իթմիշ օլսա իսինիզ, պու մէզհաղ իչին, Գալկիւթտա Մօրթիմէր վէ շիւրէքեասը պանգասը իւզէրինէ սիզե պիր բօնիչա իթա իտէր իսիմ։

Արնօլտ, պիրտէն պիրէ մէզքիւր իսմին թէէլէֆֆիւզ օլուն-տուղունու իչիթտիկինտէ, պէլլիսիզճէ տիմրէտի, վէ ճէվապ աղաղլէ։

— Մօրթիմէր պանգասընը պիլիրիմ, ֆագաթ նասըլ քի աէօյլէտիմ, Հինտիսթանա ալտէթի իթմէկճէյիմ, տէյի պէեան իյլէտի։

— Շախսէն ձօն Մօրթիմէրի թանըր մը իսինիզ։

— Խայր, եալընըզ իսմինի իչիթմիշ իսիմ։

— Շիմտի անըն խալֆի օլան՝ քէնտի եէկէնի Լիօնէլ Մօրթիմէր տիր։

Արնօլտ՝ գուլագ գապարտապագ,

— Խալէ՞ֆի մի. պանգանըն միւտիրի իչտէն չէքիլտի՞ մի, տէյի սիւալ իթտի։

— Պիր այ էվվէլ վէֆաթի իթտի։

Լիկէր Էթիէն Պէրօնուն գաթիլի քէնտի քէնտիսինի զապթա գատիր օլմասա իսուի, մէզքիւր խասպերի ալտըրընտա, օթուրտուղու եէրտէն արչրաեըպ նիւտա իսէճէք իսի իսէ տէ, քէնտիսինի զապթ վէ թէսկինէ միւգթէտիր օլտու, վէ զաեէթ սապքին պիր թավր իլէ,

— Վախ զէվալլը, բէք էսէֆ իթտիմ, տէտի։

— Էվվէթ, զիհաատէսիլէ էսէֆ օլունաճագ չէյ սիր, չիւնքի քէնտիսի Նամուսլու, վէ պիննիսպէ կէնճ պիր ատէմ իսի։ Հէր նէ հալ իսէ, զիքր իթտիկիմ իւչ չէքլերի գապուլ իսիեօրմուտունուզ։

— Էվվէթ, եալընըզ սիզէ պիր չէյ սիւալ իթմէկ իսթէրիմ։ Մ. ժիւլ Վէրիէրին նէզտինտէ ադչէնիզ վար մը տըր։

Սամուէլ.— (Սուրաթը էբչիթէրէք.—) Ճիւզի ադչէմ վար տըր։ Ճէման պէշ եիւզ սէքսէն պին ֆրանգ տըր քի, եագընտա ալմագ ֆիքրինտէեիմ։

— Օ պանգա էմին տէյի՞լ մի տիր։

— Գիլմէմ, լաքին Վէրիէրին կիտիլի՝ զայըը մունթազամ տըր վէ հագդընտա պիր թագըմ չայեանը թէէսիւֆ րիվա-եէթլէր տէվէրան իսիեօր իսէ տէ, պէլքի տէ սապլտըզ տըր։

— Գալիմօրտաքի տօսթլարընտան պիրի՝ մէզքիւր պան-քէրի պանա ֆէվգէլատէ թավսիյէ իթմիշ օլտուղունտան, քէնտի եանընտա պիր միգտար ադչէ պրագմագ նիյէթինտէ իսիմ։

— Բէք ալէա, օ պանգա իւզէրինէ սիզե պէշ եիւզ պին ֆրանգլըգ պիր չէք վէրէպիլիրիմ, լաքին պանա իթիգատսըզ, վէ բարանըզը ուղուն միւտտէթ եանընտա պրագմաեըպ, թա-լէպ իլլէեին։

— Բէք ալէա... Գու մուամէլէ իլէ Գալիմօրտաքի տօս-թունա իթմիշ օլտուղում վաստը մէվզուի իճեաեէ վազ իթմիշ օ-լուրում, վէ պիր գաչ կիւնէ գատար տապի նամուհամմընըզը իճրա իտէրիմ։

Սամուէլ պիր չան չալմասընտա, էֆէնտիսինի գօլլամագ

իւրբէ եանրնատրի օտատա պէբլէմէբոէ օլան ատարգ խրզ-
մէթքեար իչերի կիրտի, վէ Սամուէլ՝ մէրգումա գատանըն ա-
նախթարընը պիթթէլիմ, տէօրթ եիւզ եիկիրմի պին ֆրանգ
իչէ, Րօչիլտ, Հէբլանժէր, Օբէնհէյմ վէ ժիւլ Վէրիէր պան-
գալարը չէքլէբինատէն կիթիրթտի, վէ պատէհու,

— Ա՛ֆվ իտէրսինիզ, միւսիւ, խամինիզ նէ՞ տիր, տէյթ
սիւալ իթտի։

Արնօլտ.—Խամիմ Արնօլտ Տէավինէր տըր, վէ ասլըմը մու-
սաատագ քեաղըտլարտա չունչար տըր։

Սամուէլ.— (Մէգքիւր քեաղըտլարը էլի յէ պէր թարաֆ
իտէրէք.) Գունչարա լիւզում եօգ տուր. մալլէրի ալըպ պէ-
տէլինի էօտէօրտում։ Պիզիմ թիճարէթիմիզտէ սուրէթի մու-
ժէլէ՝ պու թարզ տըր։ Իգամէթկեահընըզ նէ՞րէտէ տիր։

— Թիվօլի սօգաղընտա, Չէ նիւմէրօլու խանէ տիր։

— Բէք ալէա... Գաչդա մալիւմաթ խաթէմէմ։ Պէն չէք-
լէրինիզի իմզալատըզմտա, սիզտէ պանգնօթլարը սայըն, վէ
չէքլէր հագգընտա չուրաեը գայտ իտին քի, չաեէտ ժիւլ
Վէրիէր նէզտինտէ, պէչ եիւզ պին ֆրանգ թէէտիէէտ իչին
միւչթրիկաթա թէատուֆ իտէրսինիզ, պէն օ ադչէյի անինտէ
էտաեէ հազըրըմ։

Օն ատագըգա սօնրա, Արնօլտ Տէավինէր՝ խըզմէթքեարըն
բէհպէրլիկիյէ Սամուէլ Րընարըն իգամէթկեահընտան մաֆ-
րատագաթ իթտի, վէ արապատընա ավտէթի սըրատա, չէօյլէ տի-
մէքտէ իտի.

— Տիմէք օլուր քի, պանա գարշը չահատէթ իտէպիլէն
եալընըզ ձօն Մօրթիմէր վար իչէն, օ տա վէֆաթ իթմիչ տիր
... Իչթէ խայըրըը պիր խատեր, վէ խայըրըը պիր կիւն...
կէօրէճէք իչլէրիմ իչին եէտիմտէ օլատագա ադչէ ժէվճուտ
տուր... պանքեր ժիւլ Վէրիէր բէնչէմին ալթընտա տըր...
Լթիէն Պէրօնան էլլի միլեօնու պէնիմ օլաճաղը կիպի, Պնժէ-
լիք տախի պէնիմ թահթը թատարրուֆտումտա պուլունաճագ
տըր։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ

ՎԷ

ԵԼՄԱՍ ԹԱՃԻՐՐԻՆԻՆ ԽԻԹԱՄԸ

ՀՀ Սեփական գրադարան
NL1007007